Cem Akaş

Olgunluk Çağı Üçlemesi

ROMAN

Balığın Ezir Düştüğü Yer
Sönmezmiş Kireç
Oyun İmparatorluğu

OLGUNLUK ÇAĞI ÜÇLEMESİ

Cem Akaş 1968'de Mannheim'da doğdu. 1974'te Türkiye'ye geldi. 1986'da Robert College'den, 1991'de Boğaziçi Üniversitesi Kimya Mühendisliğinden mezun oldu. BÜ'de Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler master'ı, New York'ta Columbia Üniversitesinde siyaset kuramı master'ı yaptı. Halen BÜ'de yakın dönem Türkiye siyasal tarihi üzerine doktora tezi yazıyor.
Cem Akaş'ın "Gerçeğin Öte Yanında" başlıklı ilk öyküsü 1987'de *Gergedan* dergisinde okuyucu karşısına çıktı. *Kitap-lık*, *Sanat Dünyamız* ve *Cogito* dergilerinde çeşitli yazıları ve çevirileri yayımlanan Akaş, internette de www.locusnovus.com ve www.cemakas.homepage.com adresli sitelerde ürün vermeyi sürdürüyor.

Yapıtları: *Noktanın Kesişimleri Antolojisi* (Hil, 1990), *7* (Altıkırkbeş, 1992), *Suç ve Ceza* (YKY, 1992), *belkienisbatur* (Altıkırkbeş, 1993), *Gizli Hava Müzesi* (Altıkırkbeş, 1995), *İse* (YKY, 1999), *Balığın Esir Düştüğü Yer* (Altıkırkbeş, 2000), *Aşkın Zembereği* (Sel, 2000).

Cem Akaş'ın
YKY'deki öteki kitapları:

Suç ve Ceza *(1992)*
İse *(1999)*

CEM AKAŞ

Olgunluk Çağı Üçlemesi

Balığın Esir Düştüğü Yer
Sönmemiş Kireç
Oyun İmparatorluğu

ROMAN

YKY
İSTANBUL

Yapı Kredi Yayınları - 1424
Edebiyat - 384

Olgunluk Çağı Üçlemesi / Cem Akaş

Kitap Editörü: Ayfer Tunç

Kapak Tasarımı: Nahide Dikel
Baskı: Şefik Matbaası

1. Baskı: İstanbul, Ocak 2001
ISBN 975-08-0269-1

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2000

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 285 Beyoğlu 80050 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.yapikrediyayinlari.com
http://www.shop.superonline.com/yky
e-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr

İÇİNDEKİLER

Balığın Esir Düştüğü Yer • 9

Sönmemiş Kireç • 101

Oyun İmparatorluğu • 297

Kim Kimdir? Ne Nedir? • 435

BALIĞIN ESİR DÜŞTÜĞÜ YER

265'e

"Define" adası.

Her yolculuk, başlayacak olana dair endişenin bittiği yerde biter – ekvator hattındaki ufak yapay adaya iki yıllık erzakla ve başka gerekli malzemeyle bırakılan Hökl, kendisi için yapılmış eve doğru yürürken, yolculuk boyunca içini ezen sıkıntıdan kurtulmuş olduğunu farketti. Simu'nun ince bileklerinin içinin, ensesindeki silik kırmızı lekenin özlemiyle titremiyor olması da kendini daha iyi hissetmesini sağladı; gülümsedi - sevmediğim bir yerde, sevmediğim bir işi yapacağım iki yıl boyunca; kurtulduğum ve kazanacağım şeyler olacak, yanıma kar kalacak bunlar. Bu cümleyi, sevgilisinden ayrı kalmak zorunda olmasının dayanılabilirliğini hissettiği bir anda kurmuş olması Hökl'de belirgin bir suçluluk duygusu yarattı yaratmasına; ne var ki şu anda yalnızca kendini sevecek ve korumaya çalışacak gibiydi, biliyordu bu halini, üstünde durmamaya karar verdi.

Dönem dönem nükseder olmuştu: bir ikrah duygusu; kendi içinde tatminkar gözüken ilişkilerin, işlerin, duyguların, hedeflerin, eğlence ve sıkıntıların aslında büyük bir kısıtlanmışlık, bir seçeneksizlik dayattığı, ruhunu törpülediği düşüncesi. Kendi sınırlarını bu sisten göremez olduğuna, kendisinin ne olduğu bilgisinin parmaklarının arasından akıp gittiğine inandığı bir sırada karşısına çıkmıştı Proje. Bütün dünyadan milyonlarca aday arasından seçilmiş olması, iki yılın sonunda alacağı para ve unvan, kazanacağı ayrıcalıklar bu genç ideoloji tarihçisinin umurunda değildi çok fazla; Proje'nin kendisine herhangi bir gönül ya da akıl bağı da duymuyordu. Kaçtığını kabul etmek zorunda kalmadan kaçabilmek, kendini sınamak, rota ayarı yapmak - yaşamın dikişi, istediği buydu Hökl'ün.

Atan dikiş acı veriyordu ama. Hafifliği ve melankoliyi aynı

anda tartımlarken, uzak kalmanın, istediği an dönemeyecek olmanın, koca bir boşluğu doldurmak için elinde malzeme olarak yalnızca benliğinin olmasının verdiği yarı umarsızlıkla kendine acıyordu Hökl, tatlı tatlı.

Başka hiçbir şey yapmadan, kutuları açmadan, yatağına bakmadan, soyunmadan, yıkanmadan solitransı açıp denediği için yine, kendi kendine, gülümsedi.

Köpekbalıklarının yaşam estetiği.

Yanımdayken bu kadar meşgul etmezdi kafamı, gittiğinden beri -üç gün oldu- onu düşünmeden peynir bile yiyemiyorum. Proje'nin Dubl yakınlarındaki görkemli yönetim merkezinde sıradan bir gündü - yatışmamasına özen gösterilen toplu bir cinsel enerjiyle aydınlatılmış ofislerde çalışan zeki insanlar, ödünç aldıkları meseleler hakkında itişip kakışıyor, dayanışıyor, konuşuyor, sessiz kalıyor, hırslanıp sakinleşiyordu. Simu, bu ofislerin göze çarpan neferlerinden biriydi - işbilirliği, kendine güveni, çekiciliği, ukalalığı, onun başarılı olmaya alışmasının nedensiz ve yararsız olmadığını hissettiriyordu insana. Büyükçe bir dilim peyniri iştahla yerken, ayrılıkların özlemi, özlemin de aşkı beslediğini saptıyordu, düzayak, oysa Hökl'den çok "Hökl fikri"ne tutkun olduğunun ayırdına varabilecek kadar da deneyimliydi bu işlerde. İlişkinin nesnel gerçekliğinden çok, kurulmuş efsanesi cezbediyordu onu, bu efsaneyi uzaktan uzağa beslemek çok daha kolay ve romantikti. Ne yapalım, ben romantiğim.

Uzun vadede, ilişmeden sevmeyi, "beraber"likten uzak durmayı yeğlediğini anlamıştı - bir yanıyla hoşuna gitmiyordu bu, ideal bir yaşamın iki kişiyle kurulduğuna dair yüzlerce yıllık kemikleşmiş ve güya artık tarih çöplüğüne atılmış kanı onu etkiliyordu demek; bir yanıyla da memnundu işte. O kadar çok insan var tanıyacak, o kadar çok yer var gidecek - rüzgar böyle güçlü eserken hala, niye indireyim yelkenlerimi? Hökl bu gülde bir değişiklik yaratacak gibiydi başta, ama geçen zaman içinde Simu, yaşamı tek başına karşılama içgüdüsünün yenil-

mediğini, yenmeye çalıştığında Hökl'e duyduğu beğeninin zedelendiğini görmüştü. Gittiğinde rahatlamıştı - ne onu sevmeyi bırakmayı istiyordu henüz, ne de Sevmekten vazgeçmeyi. Koridorda gülümseyerek yanından geçen, eski bir arkadaşının eski bir sevgilisi olan iri dudaklı, iri yapılı adamla iş çıkışı uzak bir kıyı kentine hızlı motoruyla gitmek, geceyi geçirip ertesi sabah işe biraz geç dönmek, bunu ağırlaştırmadan yapmak, yapabilmek: yaşamla ilgili en değer verdiği becerisi buydu. Yüzmek zorundayım, dibe çöküyorum yoksa - köpekbalığı mıydı, ben sevimliyim üstelik.

Olgunluk Kitabı: Proje.

Olgunluk Çağının başlangıç tarihini kesin olarak saptama konusunda tarihçiler ve edebiyatçılar artık gelenekselleşmiş bir anlaşmazlık içinde olsa da, bu çağın özelliklerini en iyi şekilde temsil eden, "zeitgeist"ını yakalayan ve onu cisimleştiren şeyin ne olduğunu saptamada hatırı sayılır bir oydaşma olduğu söylenebilir: Proje.

Dünyanın manyetik alanının insan bedeni üzerindeki etkileri hakkında yüzyıl başından beri derinlemesine düşünülmektedir. Bu konuda Hrades'in önderliğindeki Kuşatım Okulunun önemli katkısıyla oluşturulan literatürün çok geçmeden, insanın meditatif gücüyle dünyanın manyetik alanının koşutlanmasından önemli bir güç ortaya çıkacağını göstermesi üzerine, çalışmalar bu gücün doğası ve olası kullanım alanları üzerinde yoğunlaştı. Hrades, homojen bir veda-meditasyon alanının küresel manyetik alanla yöndeş oturuşum sağladığında ortaya çıkacak etkinin, aura enerjisini yaklaşık otuz kat arttıracağını ileri sürdü. Daha sonraki yıllarda Vletos ve ekibi bu fikri geliştirdi; ortaya koydukları nihai tasarım, bugün Proje'nin temelini oluşturmaktadır.

Bu tasarıma göre, ekvator hattına eşit aralıklarla kırk bin, kutuplara (manyetik kutuplara) kırkar bin ve dünyanın merkezine kırk bin meditatif güç odağı (dört ve daha üstü düzeyde meditasyon yapabilen kişiler) yerleştirildiğinde, meditatif güç

üretiminin başlamasıyla oluşturulacak enerji kılıfı bireysel ve kitlesel auralarda Hrades'in öngördüğü (ve Hrades Etkisi olarak bilinen) bir artışa yol açacaktı. Bu artışın kesin boyutu hakkında çeşitli savlar vardır; bunun temel nedeni manyetik alanın taşıyıcılık özelliğinin önceden saptanmasındaki zorluktur.

Bu tasarımın gerçekleşebilmesi büyük yatırımlara ve kararlı bir siyasal iradenin varlığına bağlıydı - bunu sağlayan Dünya Birliği oldu. Birlik bürokrasisinde yükselen bir yıldız olan ve o yıllarda ikinci önder yardımcılığını yürüten Ebrino, Proje'nin genel koordinatörlüğüne getirildi. DB projelerinin içinde tüm zamanların en büyük bütçesini almayı başaran Ebrino, üç yıl gibi kısa bir zaman içinde 12 bin kişilik bir ekip ve büyük bir idari yapı kurdu. Uzmanlar, sönmüş Vezüv yanardağının, dünyanın merkezine yapılacak kazı için en uygun nokta olduğunu saptadı ve çalışmalara hemen başlandı.

Ne var ki Proje, küresel mutluluk vaadine rağmen düşmansız kalmadı. Çalışmaların yedinci yılında başlayan ve sürmekte olan sabotajlar, terör eylemleri ve rakip proje söylentileri, Olgunluk Çağını taçlandıracağı düşünülen bu girişimi henüz durduramadıysa da, önemli ölçüde yavaşlatmıştır. Yine de Proje yönetimi, küre yüzeyindeki meditatif güç istasyonlarını öngörülen noktalara yerleştirmeyi başarmıştır; merkezdeki istasyon kurulana kadar düşük kapasiteli deneme üretimine yakında geçilmesi öngörülmektedir.

Kafiye düşürmek.

İnsanın kendi çelmesinden kaçınmayı öğrenmesi gerekir. İlk birkaç gün Hökl için çok zor geçti - solitransı çalıştırmayı beceremişti, dolayısıyla kendini dünyadan tümüyle kopuk hissediyordu; yağmur ve rüzgar üç gün boyunca nefes aldırmamış, ilk gün bundan keyif alan Hökl, o gece hiç uyuyamayınca ve ertesi sabah yoğunluğundan hiçbir şey yitirmemiş yağmurla yeniden yüzleşmek zorunda kalınca, bu adada içinin çürüyeceğinden korkmuştu. Kutulardan çıkan yiyecekler ve eğlence malzemesi de onun damak zevkine pek uymuyordu.

Ama bunlardan daha kötüsü düğümlenmeydi - yola çıkacağı gün Simu'nun onu uğurlamaya gelmesini istemeyip sevgilisini nasıl ağlattığını pişmanlıkla anımsıyor, yine de son dakikada gelmesine razı olduğu için şimdi seviniyordu. Mırıldandığı bir şarkının orta yerinde takılıp kalıyor, ağlamadan devam edemeyeceğini farkediyordu bazen. Simu'nun eski bir mektubunu başucunda tutuyor, her gece uyumadan önce okuyordu - asla yapmayacağı birşey olduğu için bir yandan kendine gülüyor, bir yandansa mektubun hep aynı yerinde yutkunmakta güçlük çekmeye başlıyordu: bazen seni zaten sevdiğimi unutup sana yeniden tutuluyorum.

Bir sabah -uyuyarak geçireceği son gecenin sabahı- gürültüye uyandı Hökl, ne olduğunu anlamadı önce, anladıktan sonra da inanması için epey bir zaman geçmesi gerekti- birileri bağıra çağıra konuşuyor, küfrediyor, gülüyor ve anlaşılan güreşiyordu: kilbler. Bu benliksiz ve cinsiyetsiz yaratıklardan söz edildiğini duymuştu zamanında, ama bunun bir uydurmaca olduğuna hükmetmişti. Dışarı çıktığında bir kahkaha attı - görünüşleri insana, hareketleri ve enerjileri şempanzeye benzeyen, irili ufaklı, tek tip elbiseli kilbler, arşivlerde bulup bayıldığı, iki yüzyıl öncesinin çizgi film kahramanlarını anımsatmıştı.

Kilbler Hökl'ü görünce yavaş yavaş duruldu, sonunda karşısında dizilip ona bakmaya başladılar, ama hala aralarında itişip küfürleşiyorlardı. Yeni mi geldin sen, ne zaman gideceksin? Daha buradayım, ben de bayılmıyorum bu adaya, tohumunuza da para saymadım. Bu lafı, böyle üstten konuşmayı nereden öğrendiğini merak etti birden ama üzerinde duramadı - iki kilb ona doğru geliyordu. Bel kaslarının gerildiğini hissetti Hökl, bir ayağı kendiliğinden geri gitti. Ne makineler getirdin? Anlayınca gevşedi - Shakespeare şiirleri yazmaya meraklı maymunlar.

Hökl iki kilble içeri girdi, diğerleri kapının önüne yığılmış onları seyrederken solitransı gösterdi. İkisinin de, bu alet hakkında herşeyi biliyormuş ve bir üst modeli kendilerinde varmış gibi davranması, onlardan pek hoşlanmamış olsa da eğlendirdi Hökl'ü. Orasını burasını kurcalayıp iyice çalışmaz hale getirmelerinden endişelenmeye başlamıştı ki, solitransın ekranı aydınlandı.

Ekva ve Ridaf: ilk pozisyonlar.

Dokuz yıllık sevgilisi öldüğünden beri Ekva kızkardeşiyle birlikte yaşıyordu - İsta'nın kuzeyinde, ferah aile evlerinde.

Müziğin farklı yakalarında bulunmak ve bunu tutkuyla yapıyor olmak ilişkilerine bir gerginlik taşımıyordu; bunda belki Ridaf'ın, abisinin takılmalarını ve dalga geçmelerini olgunlukla karşılamasının, kural olarak ağız dalaşına girmemesinin de payı vardı - iki kardeşten alıngan olanı Ekva'ydı. Kardeşinin yaptıklarına ve müziğine bağlılığına büyük saygısı vardı Ekva'nın, ama yıllar içinde böyle bir rol dağılımını benimsemişlerdi - Ekva toprak yapısını, Ridaf su yapısını üstlenmişti.

Artık kimsenin bilmediği bir besteciyi, artık kimsenin önemsemediği bir çalgıyı alıp, yaşamının odak noktası yapmak - Ridaf, Bach'a ve çelloya, umursanmamasını umursamayan bir misyoner edasıyla bağlıydı. Barok bestecinin çello süitlerini unutulmuşluğun uzak pavyonlarınnlarından kurtarmakla işe başlamıştı, diğer yapıtlarını da çoklu partisyonlarla çelloya uyarlayarak inancının gereklerini yerine getirmeyi sürdürüyordu şimdi. Faydasız senin kilisen.

Ekva ise DB'deki en büyük şirketlerden biri olan Musak'ın üçüncü adamıydı ve yükseliyordu - dünyanın toplam tüketim müziği ihtiyacının üçte birine yakınını karşılıyordu Musak ve bu endüstrinin lideriydi; üretiminin doğası gereği elinde tuttuğu toplumsal ve ekonomik güç, ancak Proje'ninkiyle karşılaştırılabilirdi. Ekva'nın başarısı, iyi bir kulağı olduğu kadar, iyi bir burna da sahip olmasından ve mücadeleciliğinden kaynaklanıyordu.

Ridaf'sa paranın ve gücün anlamsızlığı, Musak'ın ürettiği malların müziğe teğet bile geçmediği konulu konuşmalar yapmazdı hiç. Gülümserdi. Evdeki basit stüdyoda çalışırken, kayıt yaparken Ekva sık sık onu dinlemeye gelirdi ama; sonrasında edecek bir çift lafı da olurdu mutlaka. Senin çellon o klavsen kadar iyi tampere edilmiş mi bakalım? Ukala abim benim.

Kardeşlik ve müzik dışındaki en önemli ortak noktaları, onları artık üzmüyordu - şarap içilen, denizin seyredildiği gecelerde neşeyle tampere edilmiş tatlı bir hüzün. Ekva'nın ölen sevgilisi Ridaf'ın en yakın arkadaşıydı, hastanede onların elleri-

ni tutarak yürümüştü bir ucu bu dünyaya çakılı köprüden. Ne çok yemiştiniz o tatilde. Kızmıştım, o yüzden de sevişmiyorduk, sevişmeyince... Karakterli abim.

Kulvar.

İyi yapıyorum işimi, kafam çalışıyor, insanlarda zaaf yaratacak kadar talihliyim de - gösterecek bir kendisi olan, göstermeli. Simu Proje'ye Hökl'den iki yıl önce girmişti, mühendis olarak; bu süre içinde şantiyeden gittikçe uzaklaşmış, yönetim merkezinde çeşitli görevlerde çalışmış, sonunda tanıtım koordinasyonunu üstlenmişti. Zor, karışık, ama üstesinden başarıyla geldiği bir işti bu - DB içinde ve dışında Proje'nin ilerlemesinin tanıtılması, sinerjik etkinlikler düzenlenmesi, kültürel ve bürokratik elitin Proje'ye destek vermesinin sağlanması, kamuoyu oluşturulması ve bunların geniş bir coğrafyaya yayılmış yerel Proje merkezleri arasında uyum sağlanarak yapılmasıyla uğraşıyordu.

Kriz yaratma ve kriz çözme yöntemini kullanıyordu Simu - yapacağı her işe geniş geniş hazırlanır, ama bir türlü işin kendisini yapmaya başlayamazdı; başladığında da, çok geç kalmış olma paniğine kapılır, telaşı çevresindekilere tedirginlik olarak yansırdı. Çalışma arkadaşları böyle dönemlerde ayak altında dolaşmamaları gerektiğini çoktan öğrenmişti - kısa sürer sinirim, değdiği yeri yakmaya yeter ama. Hep biraz geç kalırdı, ama hemen hep de iyi iş çıkarırdı ve her seferinde buna şaşırmış gözükürdü. Küçük bir mavi cinim var, o olmasa koşamazdım bu maratonu yüzer metrelik etaplarla.

İşini seviyordu - daha doğrusu, çalışma ortamının içindeki kendisini, oradan oraya koşmayı, tam bir görev adamı olarak görülmeyi, insanlarla iç içe olmayı, enerji patlamalarını ve iki patlama arasında bitkin düşmeyi seviyordu. Proje'nin kendisine özel bir bağlılığı yoktu oysa - meditatif enerji alanının etkilerini tanıtmak ve yüceltmek, taraftar toplamak onun işiyse de, bu konuda şahsen bir heyecan duymuyordu aslında. İnsanlığa büyük bir hizmette bulunduğunu düşünüp bununla gurur

duymakla uğraşmayacak kadar pragmatik bir kadındı Simu; Proje'yi engellemeye çalışanları alt etmek onu çok daha fazla ilgilendiriyordu.

Hökl'ün meditasyon nöbetçisi olarak ekvatora gönderileceğini öğrendiğinde verdiği tepki de, sevgilisiyle aynı amaç uğruna çalışacak olmanın sevinci değildi. Akıllı olmasına akıllıdır Hökl, ama yeterince büyümedi daha - zora gelmesi gerekiyordu, işte fırsatı.

Karşıdan karşıya, geçmek.

Yakın olmak, son tahlilde, yakın olmakla mümkündür. Solitransın çalıştığını görünce Hökl kilblerden kurtulmaya çalıştı - bu çok kolay olmadıysa da, onlara bir seans sözü ve yiyecek birşeyler vermesi işe yaradı. Bu aleti ilk kez kullanıyordu Hökl - gerekli numaraları girdikten ve özel başlığı taktıktan kısa bir süre sonra kendini Simu'nun evinde, alıcı platformunun üzerinde bulunca ne yapması gerektiğini bilemedi. Zaten yapabileceği çok fazla birşey de yoktu - alıcı platformları henüz oldukça küçük bir alanda etkiliydi ve algılama özelliğine sahip üç boyutlu görüntüler ancak bu sınırlar içinde hareket edebiliyordu.

Solitransın aktive edildiğini duyan Simu, üzerine bornozunu geçirip banyodan koşarak çıktı - o da ne yapacağını bilmediğinden aletin karşısına geçip Hökl'e baktı, gülümsedi, ona doğru hamle etti, bunun saçma olduğunu farkedip geri çekildi, güldü. Sevgilim, nereden çıktın sen? Hökl garip bir rahatsızlık hissediyordu - Simu'yu çok özlemiş olduğunu anlıyordu şimdi, ama olmaması gereken bir yere, yanlış bir zamanda gelmiş gibiydi. Gittim; benden beklenen, gittiğim yerde kalmamdı - haksızlık ediyorum böyle dönmekle.

Son birkaç günün nasıl geçtiğini birbirlerine özetleyerek açtılar kilidi - Hökl yolculuğunu, adaya varışını, evini, kilbleri, günlüğüne yazdıklarını, aslında birşey yapmıyor olmanın verdiği sancıyı ve yoksunluk duygusunu, duygusal-zihinsel-cinsel uyaran eksikliğini, Simu hakkında düşünmüş olduğu şeyleri,

garipsediği bir şekilde kafasında beliriveren anıları anlattı. Bu sabahtan beri, kıçını ısırışım gitmiyor gözümün önünden. Simu güldü, bornozuyla oynadı, iki gündür evdeki muzlara dadandığını söyledi; Proje'de herşey yolundaydı, DB'nin kuzeydoğu kanadını kapsayan bir kampanyanın yönetimi ona verilmişti, heyecanlıydı; arkadaşları Hökl'ün bıraktığı gibiydi. Herşey değişiyor, yine de herşey aynı.

Hökl solitransı kapayıp kendini yatağa attığında karnında bir ağrı vardı. Simu'ya yarın yine geleceğine söz vermiş, bornozunu çıkartmasını, dönmesini, kendi kendini okşamasını istemiş, söylediklerini gülümseyerek yapmıştı o da. Karşılığında birşey istememişti.

İlk nöbet tutanakları.

Ruh, yıldızlarını ve mehtabını karanlıkta gösterir; ayı tutulmuşsa, onu da.

Hökl, bütün DB vatandaşları gibi onlu yaşlarının başında öğrenmişti meditasyon yapmayı, dördüncü düzeye on dokuz yaşındayken ulaşmış, sonra uğraşmayı bırakmıştı. Sonraki on beş yıl boyunca hemen her gün meditasyon yapması biraz alışkanlıktan, zaman zaman da gerçekten iyi geldiğindendi. Dünya barışı ve küresel mutluluk gibi şeylerin toplu meditasyonla sağlanabileceğine on beş on altı yaşlarındayken şöyle bir inandığını anımsıyordu, ama hem *Olgunluk Kitabı*'nda, hem de bu konu özelinde yazılmış temel başvuru kitaplarında okuduklarını, inandırıcılıktan uzak bulmuştu.

Bir ekvator gecesinde, ekvator gökyüzünün altında, inanmadığı bir tanrıya hizmet ediyor olmanın ironisi ona artık pek de çarpıcı gelmiyordu öte yandan. Adaya geldikten sonra, ne kadar mülayim bir insan olduğunu görüp bir kenara not etmişti - içinin sıkıldığı olduysa da, isyan etmemişti hiç. Madem altına girdim, ayak sürümemek en iyisi - meditasyon yapılacak, yap. Bunu genelleştirebileceğini görüyordu - yaşamı boyunca pek çok durumda benzer bir tavır takınmıştı, çelişkili sonuçları olmuştu bunun: az yakınır, iyi iş çıkarırdı, ama bağlılıkla, coş-

kuyla çalışmadığı, oynamadığı, konuşmadığı, davranmadığı izlenimini verirdi. Mülayimlikten öleceğim.

Günbatımından gündoğuşuna kadar, yirmi dakikalık yoğunlaşma dönemlerinin arasında onar dakika mola veriyordu. Gece boyunca uyanık kalıp kalamayacağını merak etmişti başta, ama böyle bir sorunu olmadı; tam tersine, beklemediği ölçüde hoşuna gitti nöbeti, duyduğu sesler onu farkını tanımlayamadığı bir ruh haline soktu. Son elli-altmış yıldır süregiden şehirden göç olayının, şehirlerde yoğunlaşan negatif enerjiyle açıklandığını çok duymuş, batıl inanç saymıştı bunu -iflah olmaz bir modernist olduğunu söylerdi yeterince duman içtiğinde- ama şimdi, her ne kadar Dubl'ün içinde yaşamıyorduysa da, arada rahatlıkla hissedilen bir fark olduğunu görüyordu.

Kilblerin, yaptığı işe saygı gösterdiğini, meditasyonunu bozacak hiçbir şey yapmadıklarını farketti Hökl, bu yaratıkların buraya nasıl ve neden geldiklerini merak etti. On dakikalık aralarda hiçbiri yanına yaklaşmayınca, ilk fırsatta bu konuyu açmaya karar verdi.

Gün doğduğunda yerinden kalkıp yatağına giderken, nedense eski sevgilisi Agse'nin görüntüsü geldi gözünün önüne, içine aşk doldu - uzun, kıvırcık saçlarına yüzünü gömdüğünü, ona sarılıp uyuduğunu düşündü. O kadar canlıydı ki yaşadığı duygu, ilk nöbetine karşılık ayni ödeme saydı bunu. Tam yatmıştı ki, merkeze rapor vermesi gerektiğini anımsayıp solitransın başına geçti.

Olgunluk Kitabı: Musak.

Geçen yüzyılın ortalarında kurulan ve başlangıçta günün popüler şarkılarının orkestrasyonlu versiyonlarını kamuya açık yerlerde çalınması için yeniden üreten bir şirket olan Musak, günümüzde gıda sektörü devi Makde ve oyun-oyuncak üreticisi Games'in ardından, DB'nin en büyük üçüncü şirketi olmuştur. Üretim yelpazesiyse, reklam cıngılından popüler müziğe, kitlesel tüketim ürünlerini ve şirket marşlarını, tören müziklerini ve hatta kişisel siparişleri kapsayacak kadar genişlemiştir. Bu

çok farklı ürün çeşitlerinin gerektirdiği yapısal farklılaşmayı kendi bünyesindeki irili ufaklı şirketlerle sağlayan Musak, dünya genelinde yüz on bini aşkın temsilciliğe sahiptir.

Musak'ın bu ticari başarısının iki büyük sonucundan söz etmek gerekir. Birincisi müziğin, sinemanın ardından ve edebiyattan önce, geçmiş yüzyılların empoze ettiği boyunduruktan kurtulması ve kısır bir "sanatsallık" anlayışından çıkartılarak kitlelerin gerçek gereksinimlerini (ister fizyolojik, ister duygusal olsun) çok daha doğrudan karşılayabilmeye başlamasıdır. Musak'ın geliştirdiği katkılandırım sistemi sayesinde, kitlesel üretimin bireyselleşmesi mümkün olmuştur: 3140 unsurun çeşitli varyasyonlarıyla temel bir ezginin (Musak arşivinde altı yüz milyonu aşkın temel ezgi olduğu tahmin edilmektedir) kişisel zevklere uygun olarak işlendiği ve nihai ürünlerin yaygın otomat ağından alınabildiği bu sistem, satış-pazarlama tekniklerinde bir devrim yaratmıştır.

Musak'ın ikinci etkisi, kültürel toplumbilim alanında olmuştur. DB'nin önde gelen pek çok bürokratı, Birliğin gücünü korumasında ve gelecekte sınırlarını genişletmesinde Musak'ın büyük bir payı olduğunu söylemektedir. Dünyanın her köşesinden yerel müzik örnekleri ve küresel müzik ürünlerinin yerel varyasyonlarını toplayıp yeniden küresel tüketime sunması, görsel-işitsel temelli günümüz toplumlarının kültürel alışverişini hızlandırmış, yeni bir duygusal/fiziksel iletişim kanalı yaratmıştır.

Musak'ın herkes tarafından onaylanmadığını da belirtmek gerekir. Şirkete özellikle sağ-liberal yazarlar tarafından yöneltilen en ciddi eleştiri, onyılları kapsayan üretim tarihi boyunca Musak'ın yönetsel kadrolarla, kitlesel manipülasyona alet olacak kadar iç içe geçmiş olmasıdır. Sol-muhafazakar bazı yazarlarsa, geçmişteki estetik ölçütlerin ölmesinden üzüntü duymakta, bundan da -en azından müzik alanında- Musak'ı sorumlu tutmaktadır. Arap Soykırımı olayında, sonuçların bu denli korkunç olmasının nedenlerinden birinin, Musak üretimi olan "Sen Yok Olunca" adlı parçanın kitleleri çılgınlaştırması olduğu, kanıtlanmasa da söylenegelmiştir. Estetik konusundaki eleştiri hakkındaysa son sözü zaman söyleyecektir: bugün bakıldığında görülen, yeni bir çağın eski problemleri -çözememiş olsa bile- geçersiz kıldığıdır.

Yele.

Ebrino kendisi arayıp randevu verdi bana, günü geldiğinde odasına gittim, anladım: cinsiyet, cinsel organlarla değil, güçle ilgili. Güçlü pek çok insan tanımıştı Simu - ailesinin çevresi genişti, çocukken eve kimlerin girip çıktığını anladığında çok şaşırmış, ama kısa sürede kanıksamıştı. Ebrino ise başka bir kategoridendi - Proje'nin genel koordinatörünün geniş ama çok sade odasına giren Simu, kendisiyle konuşan adamın bakışlarındaki sert ışıklı zekanın, iri cüssesinin, vücut hareketlerinin, konuşurken ellerini kullanış biçiminin, sesinin bir büyüsü olduğunu düşünecekti daha sonra, o sıradaysa bu gücün karşısında ezilmemeye çalışıyordu bir kedi inadıyla.

Konu kuzeydoğudaki kampanyayla ilgiliydi. Ebrino, burada Proje'nin kamuoyu desteğinin DB ortalamasının çok altında olduğunu, nöbetçi seçmelerine başvuru düzeyinin de bu bölgede düşük kaldığını anlattı Simu'ya. Bunun nedenlerinin bir an önce saptanması ve durumun değiştirilmesi gerekiyordu. Simu kendini, çok özel bir güvene layık görülmüş hissediyordu - bu görev için en uygun kişiyi bulmuş olduğundan, Ebrino'nun zekasına bir kez daha hayranlık duydu.

Dahası da vardı - şimdi Ebrino, aslında söylememesi gereken şeyler söyleyeceğini, Simu'nun bunun sorumluluğunu taşıyacağından ve değerini bileceğinden emin olduğunu ima eden bir sesle konuşuyor, ama gelip Simu'nun yanına oturmuyor, duman ya da içki ikram etmiyordu. Küçük bir kız çocuğu gibiydim, herşeyi yapabileceğimi hissediyordum onun hoşuna gidebilmek için; bacaklarımı okşadığını hayal ediyordum, dikkatim dağılıyordu. Proje'nin düşmanlarının İsta'da örgütlendiğine, sabotajların oradan yönetildiğine dair veriler vardı ellerinde. Bunun kesin olarak ortaya çıkartılması gerekiyordu. Bir eşikten geçiyordu Proje - şimdiye kadar hiç bu kadar açık olmamıştı topyekün yenilgiye, bundan sonra da olmayacaktı, yeter ki... Kafasını kaldırdı Ebrino, avuç içlerini gösterecek şekilde iki elini öne, Simu'ya doğru uzattı. İsta yolculuğumu ayarladınız sanırım. Gülümsedi Ebrino - ilk kez yapıyordu bunu. Aslında güzel olmayan bir adam nasıl bu kadar güzel gülümseyebi-

lir? Simu'nun İsta'ya hemen gitmesi gerekmiyordu - bazı ön çalışmalar yapılacaktı; Simu'nun dikkatini kampanya hazırlıklarına yoğunlaştırması bu aşamada daha yararlı olacaktı. Günün geri kalan kısmında çalışmadım elbette; eve döndüğümde Hökl'ün mesajını bulmak beni sinirlendirince, durdum birden, durdum.

Dilencilik sanatı.

Uzak olmak, kimi zaman tortusunu alır sevginin, berraklık sağlar, görmeyi kolaylaştırır. Hökl, dört yıl birlikte olduğu eski sevgilisi Agse'yle yıllardır görüşmüyordu; kendi istemişti ayrılmayı, birlikte yaşadıkları Neyo'dan kaçmış, Dubl'e yerleşmişti, ama uzun vadede, kanayan o olmuştu. Bir buçuk yıl sürdü Agse'nin geri gelmesini istemekten vazgeçmem, dönse berbat olacağını, ziyan olacağımızı bildiğim halde. Hökl, ondan ayrıldıktan hemen sonra Agse'nin bir kadına aşık olmasını ve onunla yaşamaya başlamasını, aksini iddia etse de kaldıramamıştı. Dubl'e çağırmıştı onu; bir yıl geçtikten sonra Neyo'ya dönmeyi önermişti - Agse'yse onu görmek bile istemiyor gibiydi. Bu süre içinde Hökl'ü hemen hiç aramadı, neredeyse kaybettirdi izini. Hökl Proje'ye girmeden ancak birkaç ay önce normalleşme eğilimi göstermeye başlamıştı ilişkileri. Bir çocuğu olmuştu Agse'nin, hala o kadınla birlikteydi. Sesindeki alaycılık çoğu zaman incitirdi Hökl'ü, aradığına arayacağına pişman ederdi. Hakiki bir şefkat duyardım Agse'ye; bir gün farkettim ki, onda uzun süredir herhangi bir duygu uyandırmıyorum, ne pişmanlık, ne nefret, ne de sevgi, yalnızca umursamaz bir boz unutuş - bu duygu kara deliği karşısında ürperdim, nasıl. Yine de birşeyler, kopartıp atmasını engelliyordu - bir zamanlar çok sevdiği, kendisini deli gibi seven kadını herşeye rağmen -belki de tarihçi olduğu için- sisteminden atamıyordu.

Kilbler evin yakınlarında her zamanki şamatalarını yapıyor, Hökl'ün onlara verdiği aptal kutusunun karşısında toplanmış, birşeyler izliyorlardı. Öğledensonraydı, doğru dürüst uyuyamamıştı Hökl, bir süredir kaçık olan keyfi bugün taban yap-

mıştı. Simu'yu bulamamıştı - adada geçirdiği dört ay içinde sevgilisi giderek daha çok çalışır olmuştu; bugün de, nedense, aradığı desteği onda bulamayacağına karar vermişti.

Agse'nin hattı açıktı bu kez - çoğu zaman mesaja bağlı olurdu oysa. Solitransı ya da platformu olmadığı için, sıradan bir vizofonla konuşur gibi konuşmak zorundaydılar. Agse'nin görüntüsü ekranda belirince Hökl yine şaşırdı: bir zamanlar onu o kadar güzel bulduğuna inanmak zor geliyordu.

Ne var?

Ben de seni.

Nöbetlerin iyi gidiyor mu? İki elinle tut bak.

İyi. Pek iyi değil aslında. Çok bunaldım bugün.

Niye? Sevgilin aldatıyor muymuş seni?

Vesaire. Agse'nin sesini duyduğu andan itibaren, aramakla hata ettiğini düşünmeye başlamıştı Hökl - onunla hiçbir zaman hafif olamıyordu, kendinden sıkılıyordu da, ama ağırlaşmaktan alıkoyamıyordu kendini. Bu kızın sevgisine ihtiyacım olduğunu anlatmak zorunda kalmak zor geliyor, kendiliğinden anlasa.

Velet nasıl?

Uyuyor.

Sen?

Aman, ne soruyorsun, çalışıyoruz işte.

Vesaire. İkisinde de kağıt yemeye benzer bir etki yapan görüşme bittikten sonra mutfağa gitti Hökl, meyve almak için - kilblerin bütün meyveleri bitirip kabukları ortada bırakmış olduğunu görünce yere oturdu.

Bulantı.

Zaman, herşeye rağmen, geçer - bazen insanın içinden geçse de. Dört ayı aşkın bir süredir adadaydı Hökl; nöbetlerini tutuyor, güneşin doğuşuyla birlikte düzenli olarak raporunu veriyor, birşeyler atıştırıp yatıyor, öğledensonra yeniden kalkıyordu. Nöbet başlangıcına kadar ya solitranstan indirdiği şeyleri okuyor, ilgisini çeken bir program varsa onu izliyor, ya da kilblerle muhabbet ediyordu.

Kilblere karşı ilk geldiğinde duyduğu tepki ve uzak durma isteği zamanla yerini meraka, sonra da temkinli bir ahbaplığa bırakmıştı. Çoğu karikatür gibiydi, bir karakter özelliğini çok güçlü olarak taşıyorlardı: mızmız, mıymıntı, hep hırka giyecek tıynette; bitirimmiş gibi konuşan, afyonluymuş gibi bakan ama naif ve iyi yürekli; herkesi tembellikle ve kaytarmacılıkla suçlayıp azarlayan ama kendi hiçbir şey yapmayan; sakar; iyimser, güleç ve mutlu; psikopat ve fırsat buldukça diğerlerine acı çektiren; çömez psikopat; kendini pazarlamayı, yalakalık yapmasını çok iyi bilen ve ilk fırsatta diğerlerini satmaktan çekinmeyen; katil bakışlı sofu; doğuştan asker; her zaman status quo'yu haklı bulup destekleyen; küfür cambazı; başkalarının zayıflıklarını ustalıkla saptayıp bunları esprilerine malzeme yapan ama sevimli olduğunu sanan. Çoğuysa güreşmek ve küfretmek için tasarlanmış kuklalar gibiydi, sinsi bir kötü niyet barındırıyorlardı içlerinde. Bunlara özellikle tahammül edemiyordu Hökl, biraz yanlarında dursa elinden bir kaza çıkacağından korkmaya başlıyordu. Diğerleri arasındaysa konuşabileceği "adam"ların çıkmış olması onu rahatlatmıştı. Kendimden kurtulamasam çıldırırdım bu adada.

Bu adada çıldıracakmış gibi oluyordu yine de; kurduğu -kabullenmek zorunda kaldığı- düzenin iki yıl aynı şekilde süreceği düşüncesi, bazen kafasını kaynama noktasına getiriyordu. Umutsuzluğa kapıldığı, hiç bitmeyeceğini düşündüğü, kaçırmakta olduğu yaşama hayıflandığı bu gibi zamanlarda, geri dönebilmek için ödeyeceği değişik bedelleri düşünür olmuştu. Zaten az sayıda olan arkadaşlarını oldukça seyrek arıyordu artık; Simu'yu bile, onsuz, daha doğrusu onun hayaletiyle gölgelenmemiş bir yaşama geçebilsin diye pek aramıyor, evde bulamadığında mesaj bırakmıyordu.

Yine de, bazı geceler, dünyayı yıldızların yanından izlediğimi, dünyayı benim koruduğumu hissediyorum - benim gibi kafirler için hoş bir değişiklik.

Olgunluk Kitabı: Proje.

Proje, kuruluşundan bu yana geçen kısa süre içinde, beklenmedik bir büyüme yaşadı; bu büyüme yalnızca ekonomik anlamda olmadı. DB çapında gerçekleştirdiği organizasyon yayılması, Proje'nin insanlarla doğrudan ve iki yönlü bir iletişim kurmasını sağladı; Proje'nin nihai hedefinin ruhani sayılabilecek içeriği kamuoyunda tam da böyle algılanınca, Olgunluk Çağının yeni Kilisesinin temelleri atılmış oldu. Bugün Birliğin her yanına uzanmış Proje merkezlerinde özel meditasyon teknikleri öğretilmekte ve toplu olarak uygulanmakta, Proje'nin dayandığı kuram ve küresel mutluluk hakkında dersler verilmekte, günlük yaşam, tarih, edebiyat, müzik gibi konularda çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Proje'nin aldığı kamuoyu desteği, Birlik yönetimine karşı son zamanlarda kullanmaya başladığı bir koz haline gelmiştir.

Bu kozun en belirgin şekilde, Proje'nin genel koordinatörü tarafından kullanılabileceği anlaşılmıştır; nitekim Ebrino'nun şimdiden dini bir lider olarak algılanmaya başladığı, dahası, böyle bir rol üstlenmesi için çeşitli kesimlerin dile getirdiği bir talebin olduğu görülmektedir. Ayrıca, tıpkı ülkelerüstü diğer şirketlerde olduğu gibi, Proje'de de şirket çapında uygulanan özel bir yargı sistemi vardır ve genel koordinatör Proje'nin Yüce Yargıcı olmasının yanısıra, DB'nin en üst yargı organı olan Yüce Divanın yedi üyesinden biri haline gelmiştir. Bu kuvvetli konum onun Birlik yönetiminin tepe noktasına çok ciddi bir aday olmasını sağlayabilecektir.

Proje'nin toplumsal açıdan gelecekteki etkilerini kestirmek şimdilik zor gözükmektedir. Meditatif alanın sonuçlarını saptayabilmek için yılların geçmesi gerekecektir. Bunun da ötesinde, yaratılan nöbetçi sisteminin etkileri de ancak zaman içinde ortaya çıkacaktır - aday olma, nöbetçi seçimi, iki yıllık nöbet dönemi, nöbet sonrası toplumsal konum gibi konularda, genel toplumsal doku ve bireysel yaşamlar mutlaka önemli değişimler geçirecektir.

Şimdiye kadar yapılan çalışmalar, toplumsal sonuçlardan çok bireylerin, özellikle de nöbetçilerin ve yakınlarının nasıl et-

kileneceğini ele almıştır. Bazı yazarlar da, önderlik psikolojisi bağlamında Ebrino'nun biyografisine ve ruhsal-zihinsel profiline eğilmiştir.

Roll over, Beethoven.

Ekva eve geldiğinde Ridaf uyuyordu, geç olmuştu; Ekva o gün neredeyse hiçbir şey yememiş olduğu için birşeyler hazırlamaya başladı kendine. Onun tıkırtısına uyanan Ridaf kalkıp abisinin yanına gitti, meyve suyu koydu, oturdu.

Yorgun olduğu halde konuşkanlığı üstündeydi Ekva'nın - bir süredir üzerinde çalıştığı ve kurmay ekibine analizlerini yaptırdığı projeyi Musak'ın koordinasyon kuruluna kabul ettirmişti. Ridaf'ın bu projeden haberi yoktu - gene nasıl bir cin kazık atacaksın müziğe? Bozulmadı Ekva, anlattı: haftalık ve aylık tutku parçaları üretimi öngörülen şekilde gidiyordu, satışlar tatmin ediciydi, ama daha uzun vadeli planlarda bir tıkanma öngörülüyordu. On yıllık yeni bir ana tarz geliştirilmesi, kendi içinde tutarlı ama bir önceki tarzdan da yeterince ayrılan bir "sound" bulunması gerekiyordu. Üzerinde çalıştıkları pilot projeler istedikleri gibi gitmemişti, deneme bölgelerinde on yılı sırtlayacağına güvenebilecekleri bir heyecan ve merak yaratmamıştı.

Bu tıkanıklık en çok Ekva'nın başını ağrıtıyordu, çünkü doğrudan onun sorumluluk alanına giren bir konuydu. Ne istersem dinlettirebilirim insanlara, iş değil; benim asıl boy ölçme çıtam, kefiri yakalamak - kendi kendine büyüyecek, çoğalacak, her tarafı saracak, kendi kurallarını yaratacak bir müzik fikri. Sonunda bulmuştu - daha deneme sonuçları ve analizler gelmeden biliyordu bunu. Korkuyorum abicim. Bir kahkaha attı Ekva - korkma yavrucum, iğneden korkulmaz. İkinci binyılın klasik yapıtları taranacak, işlenecek ve tüketiciye sunulacaktı - yeni bir Barok dönem yaratacaklardı, romantik ve modern dönemler olacaktı, seçilen bestecilerin kişisel gelişimlerinin benzeşimi yaratılacaktı; opera geleneğini yeniden canlandırmayı düşünüyorlardı, madrigaller ve dinsel müzik için çok iyi fikirleri

vardı. Daha önce buna benzer tekil işler yapmıştı Musak, ama bu çok farklı birşey olacaktı - tarihi yeniden dolaşıma sokacaklar, ama hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. Düşünsene, insanlar sokakta giderken Bach mırıldanacak - Bach'tı değil mi senin adamın adı?

Ridaf, çoktan boşaldığı halde elinde evirip çevirdiği bardağı mutfağa bıraktı, geri geldi, bir kanala bir Bach konçertosunu, başka bir kanala da Musak'ın son hit parçalarından birini koydu, ikisi birden çalmaya başlayınca sesi iyice açtı, hiçbir şey demeden gidip yattı.

Havlu.

Söylemek istemediği halde söylemek zorunda kaldığı sözlerin derlemesi - kişinin yaşamını özetlemenin geçerli yollarından biri. Simu'yla son görüşmesi çok güzel geçmişti Hökl'ün, uzaklığın ve zaman unsurunun zorunlu olarak getirdiği gerginliği aşıp tatlı tatlı konuşmuşlardı - ikisi de sevgilerinin nabzının sağlıklı bir şekilde attığını görünce sevinmişti. Şimdiyse Hökl solitransın önünde dolanıp duruyor, bu havayı yeni bir gerginlikle bozma riskini göze alıp almamayı tartıyordu. Aletin tek yönlü çalışması da sinirlendiriyordu onu - Simu'nun görüşmek istediği zamanlarda ona ulaşabilmesini, görüşme rejiminin yalnızca kendisine bağlı olmamasını isterdi. Ama bütün bunlar tali dertlerdi şimdi - bunca zamandır birlikteyim Simu'yla, ondan neyi isteyemeyeceğimi öğrenemedim hala.

Simu Hökl'e üstlendiği yeni görevden, Ebrino'yla konuşmasından, onu çekici bulduğundan söz etmişti. Sevgilisinin kariyeri adına sevinmişti Hökl, bir punduna getirirse Simu'nun Ebrino'yla birlikte olacağını da anlamıştı. Olursa anlatırdı Simu, bu konuda yalan söylemezdi; Hökl de bilmeyi bilmemeye yeğlerdi, eli kolu bağlı olsa bile. Bunları bilerek, bildiğimi Simu'nun bildiğini de bilerek, beni bu adadan kurtarmasını nasıl isteyeceğim ondan, katmanlı oyunlar değil mi ilişkileri öldüren?

Sonunda solitransı çalıştırıp görüntüsünü Simu'nun evine yollamış, Hökl'ün geldiğini gören Simu da platformun karşısı-

na yerleştirdiği koltuğa oturmuştu. Gülümsemişti sevgilisine - yine özledim ben seni, nasıl olacak bu iş? Proje'de işler fazlasıyla yoğundu anlattığına göre, kuzeydoğu kanadında durum sandığından da karışıktı, çok ders çalışması gerekiyordu, yakında harekete geçecekti. Sen nasılsın, kilblerin eğlendiriyor mu seni, bütün dünyayı mutlu etmeye çalışmaktan sıkıldın mı?

Hökl, Ebrino'dan kendisini bu işten almasını istemenin mümkün olup olmayacağını sorduğunda Simu birşey demedi önce, sadece Hökl'e baktı; uygun bir an bulur bulmaz onunla konuşacağını söyledikten epey sonra anımsadı gülümsemeyi. Nöbetçilerin görev süreleri dolmadan görev yerlerini terk etmesi büyük bir suçtu ve cezası dört yıl süreyle tüm sosyal haklardan men edilmekti. İş, ikamet, seyahat, eğlence gibi pek çok alanda sıkı sınırlamaları kabul etmek zorunda kalacak, ufak bir ihlalde çok daha ağır şekilde cezalandırılacaktı. Bu adada tek başına olmak, her gece on iki saat nöbet tutmak, kaydadeğer hiçbir şey yaşayamamak başka birşeye benzemiyor, aldır beni buradan.

Asil bir vahşi.

Farklılığı yaptıklarından çok, yapmadıklarıyla anlaşılıyordu - bir kilb için hastalık derecesinde sessiz ve hantallık derecesinde sakindi; güreşmiyordu; aptal kutusuna ilgi göstermiyordu. Yoksa ilk bakışta dikkat çekmiyordu Jas - kilbler arasındaki tek siyah o değildi; ondan uzun ve kısalar, şişman ve zayıflar vardı; başkaları da gözlerini boyuyordu.

Hökl bir nöbet sonrası yatmaya giderken karşılaşmıştı Jas'la - bir ağacın dibine oturmuş onu seyrediyordu, belli ki uzun bir süreden beri oradaydı. Başta aldırmadı Hökl, içeri girdi, raporunu verdi, birşeyler yedi, duş aldı; yatmadan önce dışarı bakınca kilbin hala orada olduğunu gördü. Bu da nereden çıktı - sürüden ayrılanı kurt kapar, bilmiyor mu?

Yanına gittiğindeyse, Jas'ın parlak, iri gözleriyle ve hiçbir kilbde görmediği gülümsemesiyle karşılaştı, yorgun olmasına karşın yanına oturdu; adını, ne zamandır bu ağacın altında

oturduğunu, nedenini sordu. Tok ama yumuşak bir sesi vardı Jas'ın, bu da şaşırttı Hökl'ü - kilblerin çoğunun sesi nedense cırtlak oluyordu. Derdi Hökl'ün ne yaptığını görmekti - daha doğrusu meditasyon yaptığını öğrenmişti, ama bunun nasıl yapıldığını, ne işe yaradığını öğrenmek istiyordu. Hökl gülümsedi - öğrenmek isteyen bir kilb; daha neler göreceğiz bakalım. Sonra kızdı kendine, telaşla anlatmaya başladı.

Anlattıklarına kendi de şaşırıyordu. Meditasyon yaparken hissettiği huzurun yanısıra, çok daha büyük bir barış duygusunun parçası olduğunu, bu duyguya kendi benliğiyle katkıda bulunduğunu, bunun dönüp kendi huzurunu arttırdığını, Dubl ve burası arasında, meditasyon açısından bu kadar büyük bir fark olabileceğinin aklına bile gelmemiş olduğunu anlattı. Jas dikkatle dinliyordu; Hökl'ün pek huzurlu bir insana benzemediğini söyledi, nasıl oluyordu da başkaları için huzur üretebiliyordu? Hökl duraladı - doğru söylüyorsun, benim gibi adama emanet edilir mi dünya?

Adaya gelmeden önceki yaşamı hakkında konuşmaya başladı Hökl - önce sevgililerini, kimleri nasıl sevdiğini, sevginin nasıl bittiğini, bitebildiğini, bir daha bulamayacağına inandığın sırada içine alacak yeni birisini bulmanın güzelliğini, Simu'yu anlattı. Ailesinden bahsetti, ama çok değil. İşine geçti, neden tarihçi olduğunu, geçmişiyle tüm ilişkisini kesmeye ve geleceğe bakmamaya kendini koşullandırmış bir çağda tarihle uğraşmanın zorluğunu, anlamsızlığını anlattı.

Jas, onu uykusundan alıkoyduğu için özür dileyip gittiğinde, ne çok konuşmuş olduğunun farkına vardı Hökl, içinde beslediği tüm uzaklıkların daha da artmış olduğunu, bunun biraz da duyduğu özlemin körlenmiş olmasından kaynaklandığını hissetti. Ne var ki kendine acıma, uykunun yerini tutmuyordu.

Olgunluk Kitabı: Yargı.

Dünya Birliğinde yargı sistemi üçlü bir yapıya dayanır: özerk ülke yargısı, korporatif yargı ve Birlik yargısı. Birliği oluşturan ülkelerin Birleşme öncesi özgün yargı sistemlerinin

bir kısmı günümüzde de varlığını sürdürmektedir. Özerkliğin koşullarından sayılan bu durum, yine de işlevsel olmaktan çok simgeseldir, çünkü yapının diğer iki ayağı yıllar içinde çok daha fazla önem kazanmıştır.

Korporatif hukukun geçmişi çok eskiye dayansa da, ülke hukukunun önüne geçmesi ve kendine özgü, ülkelerüstü bir yargı sistemi oluşturması görece yenidir. Bunda belirleyici olan, çokuluslu şirketlerin kendi gereksinimlerinin ülkeden ülkeye değişen yargı sistemleriyle karşılanamaması ve bu şirketlerin öneminin ve ekonomik gücünün, taleplerini gerçekleştirebilecek düzeye ulaşması olmuştur. Öncelikle şirket çalışanlarının işyeri ve işin kendisiyle ilgili olarak tabi olacağı yasaların saptanması ve uygulanmasına eğilen ve böylece sınırlı bir güçler birliği oluşturan korporatif yargı, bir sonraki aşamada hem kapsamına aldığı hukuk alanlarını genişletmiş (örneğin medeni hukukun önemli bir bölümünü içerir olmuş), hem de ilişkiler zinciri mantığıyla, doğrudan şirket çalışanı olmayanların da korporatif yargıya tabi olması sağlanmıştır. Bunun sonucunda, farklı şirketlerin alanlarının kesiştiği, yasalarının ve prosedürlerinin çeliştiği durumlarda ortaya çıkan sorunları gidermek ve eşgüdüm sağlamak amacıyla bir Yüksek Mahkeme kurulmuştur. Yüksek Mahkemenin kararları, bünyesindeki şirketlerin yargı organları için bağlayıcıdır. DB yönetimi, şirketler için korporatif yargı hakkını Yüksek Mahkemeye tabi olma koşuluna bağlamıştır. Çıkacak ihtilafların çözülebileceği en üst temyiz makamı, Yüce Divandır. İki DB temsilcisi, bir Yüksek Mahkeme temsilcisi ve dört şirket yüce yargıcından oluşan yedi kişilik Yüce Divan, DB yönetimi tarafından denetlense de, Birlik yönetimine tavsiyelerde bulunma hakkına sahiptir ve uygulamada, bu tavsiyelerin henüz hiçbirinin reddedilmemiş olduğu görülmektedir.

Birlik yargısı, yukarıdan da anlaşılacağı üzere, daha çok şemsiye görevini üstlenmiş bir oluşumdur. Ortaya çıkışından bu yana ülke yargısının özerklik alanını parça parça devralmışsa da, korporatif yargının güçlenmesi karşısında, bunun getirdiği çoğul yargı ortamının yetersiz kaldığı ya da kilitlendiği durumlarda devreye girmekle yetinme noktasına gerilemiştir.

Yüksek Mahkeme kadrolarında DB temsilcilerinin daha yüksek oranda bulunmasını sağlamak için yürütülen çalışmalar, korporatif yargının tekelci bir güce sahip olmasını engellemede önemli bir rol oynamışsa da, şirketler ve DB arasındaki yargı hakkı savaşımı sürmektedir.

Açlıkla terbiye.

Geçmişte her ekonomi öğrencisinin bildiği gibi, talebi olmadan arzedilen aşkın değeri yoktur. Hökl bile biliyordu bunu; Agse'yle yeniden bir ilişkiye girmesi mümkün değildi, bunu aslında istemiyordu da, ama çoktan iyileşmişken, adadaki yoksunluğun sonucu olsa gerek, hastalığını yeniden nüksettiriyordu işte. Eski kafalıyım ben, aşık olmam, aşık etmem gerek. Ne var ki Agse'nin ayakları yere basıyordu, Hökl'ün uzun mesafeden sunduğu aşkı da fantastik, yararsız ve çocukça buluyordu. Gururunu okşayan bir yanı vardı elbette, ne de olsa vaktiyle onu süründürerek terk eden adamdı Hökl; ama bir erkeğin yapabileceği en büyük hatayı yapmıştı sonuçta, bir kadının gururunu kırmıştı.

Ayrılışlarını unutmuyordu Agse - Hökl bir önceki sevgilisiyle sevişmiş, bunu Agse'ye yumuşatmadan anlatmıştı. Hiçbir şey söylememişti Agse, biraz ağlamış, çok üzülmüş, ama susmuştu, Hökl'ün onu sevdiğine inanıyordu. Bir ay geçmeden, bir akşam gittikleri lokantada Hökl'ün yolladığı mesaj Agse'nin portunda belirmişti - birine aşık olduğunu, ne olacağını bilmediğini ama bunu yaşaması gerektiğini, özür dilediğini söyleyen bir mektup. Sevdiği insana neler hissettireceği konusunda bu kadar körleşmesine yol açan tutulma, nasıl birşeydi? Bacakarasına sıkı bir tekme geçirmek istediği halde yine hiçbir şey söylememişti Agse - dışarı çıktıklarında sessizce biraz yürümüşler, birbirlerine sarılmışlardı. Hökl onu sevdiğini söylemişti. Gerçek aşk sandığı şey dört-beş hafta sonra bitince Hökl yeniden ortaya çıkıvermiş, Agse'yi kahveye çağırmıştı; yemeğe kalmadan gitmişti Agse, Hökl'ü uzun süre hiç aramamıştı. Sonra o birini bulmuştu işte.

Yazık ediyorsun kendine, o kamyon şoförü hatundan daha iyisini bulamadın mı?

Sen misin yavrum daha iyisi?

Vesaire. Agse'nin tavrını duygusal saldırganlık olarak kaydediyordu Hökl. Öte yandan Agse de çoktandır kendi özel yaşamından sıkılıyordu, işini değiştirmekle yetinemeyeceği belli olmuştu, tümüyle yenilemesi gerekiyordu yatağını, ama yapacağı değişiklik Hökl'ü içermeyecekti, bundan emindi. Annelerinin şımarttığı oğlan çocuklarıyla uğraşmaktan bıktım - gitsinler, çıktıkları yere girsinler.

Arzu, hal.

Çok eğleneceğimi biliyordum: baştan çıkartmak için gıdıklayıcı bir istek duyduğum adamdan, sevgilimin dönmesini sağlamasını isteyecektim - bundan iyi flört mü olur? Simu Hökl'le konuştuktan sonra koltuğundan kalkmamıştı uzun bir süre; gözleri Hökl'ün görüntüsünün belirdiği yere dalmış, dağınık düşüncelere kapılmıştı. Bu işin ona kalması Simu'yu huzursuz etmişti, ama bunu kendine itiraf etmesi çok kolay olmamıştı. Kötü birşeyler olacağı duygusu kaplıyordu içini. Eğer becerebilirse Hökl dönecekti, çok zaman olmuştu, oradaki sıkıntılarından kurtulacağı ve yaşamına döneceği için seviniyordu, çıldırmasa bile. Herşey bir yana, çok iyi bir dosttur Hökl, güvenlik ağı gibidir ben dengesizliklerimle yürümeye çalışırken. Nöbetçisi geri geldikten sonra nasıl bir yaşamın onları beklediği konusu endişelendiriyordu Simu'yu. İlk etapta onu asıl rahatsız edense, Ebrino'nun karşısına böyle bir taleple çıkmaktı - zaten herhangi bir eşitlik söz konusu değildi aramızda, iyice gebe kalacağım.

Simu'nun Ebrino'ya ulaşması birkaç gün sürdü - sık sık çıktığı yolculukların birinden yeni dönmüştü, işi başından aşkındı. Simu bir sabah işe her zamankinden erken geldiğinde çağırıldı, afyonu patlamamıştı daha, söylene söylene gitti. Konuya hemen girmek istemiyordu, önce kuzeydoğu kampanyası için yaptığı şeyleri anlatmaya başladı, fakat içinden bir ses ıs-

rarla Ebrino'nun onun neden orada olduğunu bildiğini söylüyordu. İşle ilgili anlattığı şeyler hakkında Ebrino hiçbir yorum yapmayıp, sanki Simu'yu çağıran o değilmiş gibi sessizce ona bakmayı sürdürünce Simu neredeyse elinde olmadan Hökl'den söz etmeye başladı; Proje'ye katılmadan önce yaptıklarını, formasyonunu, hatta ilişkilerini anlattı. Sizden böyle birşey istemek beni çok rahatsız ediyor, ama durumu gerçekten kötü olmasaydı Hökl benden bunu yapmamı istemezdi, bilirdi çünkü.

Ebrino da bilir gibiydi bunları, yine de hiçbir şey söylemiyordu - sonra yerinden kalktı, Simu'nun da kalkmasını beklediği belliydi; elini onun beline hafifçe koyup yol verdi, birlikte binanın en üst katına çıktılar. Simu buraya ilk kez geliyordu - karşılaştığı yüksek teknoloji ortamı, bir günah tapınağına giriyor duygusu yarattı onda. Dünyayı teknolojiden kurtarmanın bedelini birilerinin ödemesi gerekirdi herhalde. Ebrino'nun bakışlarını işbirlikçi bir edayla karşıladı Simu. Geldikleri yerden, bütün dünyadaki nöbetçilerin izlendiğini ve kayıtlarının tutulduğunu anlaması uzun sürmedi, Hökl'le yaptıkları solitrans görüşmelerinin ona gösterileceğini de hemen ardından anladı.

Öyle olmadı oysa - tapınağın ortasından geçip bir asansöre bindiler, terasa çıktılar. Müthiş bir görüntüydü karşılarına çıkan - dünyayı buradan ben de yönetirim. Kahvaltı edeceklerini, ancak masanın başına geldiklerinde anladı Simu. Ebrino Hökl'le ilgilenecekti, ama önce karınlarını doyurmaları gerekiyordu.

Çarkıfeleğin rüzgarı.

İnsan, tutunan hayvandır - tutunduğu dalın ağaçla bir bağlantısı kalmamış olsa bile. Hökl adadaki altıncı ayını doldurmak üzereydi ve ilk baştaki alerjik belirtilerin çoğunun geçmiş olduğunu o da görüyordu. Nereye konulsa yetişecek bir kaktüs kadar değildi belki uyum yeteneği, ama yine de fena değildi. Proje yönetimi, yüz yirmi bin nöbetçi arasında çok daha ciddi sorunlarla karşılaşıyordu herhalde. Kabullenmesini değilse de alışmasını sağlayan şeylerin başında, gariptir, kilbler geliyordu.

Kilblerin tam ne olduğunu hala çözememişti Hökl, ama birşeyler öğrenebilmişti. Bu adaya ondan az önce getirilmişlerdi, ama hiçbiri nereden geldiklerini bilmiyordu; iki yılın sonunda da belirsiz bir yere gideceklerdi - yeni nöbetçiye yeni kilbler verilecekti, belki bir rotasyon uygulaması söz konusuydu. Hökl bunu anlayabiliyordu - kilblerin deneyimden, birikimden, eskilikten kaynaklanacak bir üstünlük elde etmesini istemiyor olmalıydı Proje. Görevleri nöbetçiye yardımcı olmak, daha çok da ona bir tür uyaran sağlamaktı. Öte yandan, adaya ilk geldiğinde duyduğu tepkiyi epey sulandırması gerekmişti: ya sandığı kadar iki boyutlu değildi kilbler, ya da geçen zaman içinde derinlik kazanmaya başlamışlardı. Yedi-sekiz kişilik bir arkadaş grubu oluşmuştu Hökl'ün ve Jas'ın da dahil olduğu; birlikte yemek yiyorlar, adada dolaşıyorlar, solitransla oynuyorlar, muhabbet ediyorlardı. Hökl temel meditasyon tekniklerini öğretiyordu onlara; tarihçi olduğunu öğrendiklerinden beri de tarih sohbetleri düzenliyorlardı. Hep birlikte dolaşan iki kilble müzik bile yapıyordu. Yeni bağımlılıklar geliştiriyorum işte; oyun sürmeli.

Yine de ilişkileri her zaman pürüzsüz değildi. Kilblerin kendi aralarında bir hiyerarşi kurulduğunu fark etmemişti Hökl; bir öküze benzeyen ama satranç oynamayı seven Mes'in kendi kendine kurallar koyduğunu ve uymayanlara fiziksel cezalar verdiğini, herkesin önünde küçük düşürdüğünü ve daha kötüsü, diğer kilblerin bunu eğlenceli bulduğunu öğrenince duruma el koymuş, kendisini bile şaşırtan bir şekilde hapis cezası vermişti Mes'e.

Adasıyla doğrudan ilgisi olmayan iki yeni huzursuzluk kaynağı da bulmuştu Hökl. Birincisi, bir tür çaresizlik duygusuydu - kader çarkım şu anda dönüyor ve ben yalnızca bekleyebiliyorum. Adadan kurtulmayı ummaya cesaret edemiyor, ama bir yandan da bunun olacağına tam bir güven duyuyordu. Belirgin bir dengesizlik yaratmıştı bu durum onda; en eğlendiği noktada gözleri yukarı kayıyor, adını bildiği tanrılara bakıyordu. Simu'yu çok özlediğini en yoğun olarak hissettiği anın ardından, döndüğünde görmek isteyeceği başka kadınları düşünmeye başlıyordu.

İkincisiyse daha az elle tutulur birşeydi - belleğinin güçten düştüğünü hissetmeye başlamıştı Hökl, özellikle isimleri ve tarihleri anımsamakta güçlük çeker olmuştu. Benim için daha büyük lanet var mı, tarihçiyim.

Olgunluk Kitabı: Olgunluk Çağı.

Modern Çağın can çekişerek bitmesinin ardından gelen onyıllar boyunca, tarihsel paradigmanın değişmekte olduğu biliniyor, ama yeni paradigmanın özellikleri konusunda belirsizlik sürüyordu. Bugün bakıldığında açıkça görülen bazı işaretlerin o sıralarda farkedilmemiş olmasını doğal karşılamak gerekir - bu yüz elli yıllık avantaj, modernizmin ana özelliklerini sürdürerek evrimleşmiş bir "modus vivendi"nin yürürlüğe sokulmadığını gösterdiği gibi, bunun tersine modernizm öncesine dönüşü simgeleyen, daha özgül olarak da Ortaçağın "Weltanschauung"unu modernizmin kimi öğeleriyle birleştiren bir çağın başlamamış olduğunu da ortaya koymaktadır.

"Olgunluk Çağı" adını ilk kez ünlü şair Hyeb önermiştir; terimin yaygın kullanıma girmesiyse bundan yaklaşık yirmi yıl sonra, son büyük siyaset kuramcısı olarak anılan Sandr'ın aynı adlı dev yapıtı sayesinde olmuştur. Sandr'ın bireysel ve toplumsal gelişim süreçleri arasında koşutluklar olduğunu savlayan kadim toplumsal kurama gönderme yaparak, insanlığın yenidoğan, çocuk, ergen ve genç aşamalarından geçip olgunluk dönemine girdiğini öne sürdüğü ve bunun sonuçlarını araştırdığı yapıtı, günümüzde de bu çağın en kavrayışlı biçimde ele alındığı inceleme olma özelliğini korumaktadır.

Bu çağın belirleyici özelliğinin, yüzyıllardır sürmekte olan iki çelişik sürecin, evrenselleşme ve özgülleşmenin yarattığı diyalektik ilişkinin çözünmesi olduğu söylenebilir. Bu çözünmenin sonunda toplumsal yapıların geçirdiği dönüşüm, eşzamanlı olarak üretim ilişkilerine, küresel ve yerel yapılara yansımıştır. Teknolojinin, Modern Çağdakinin aksine sürükleyici bir güç olmaktan çıkıp marjinalleşmesi; şehirleşme yapısının tersine dönüp şehir merkezlerinin üretim-yoğun bir gettolaşma yaşama-

sı, geç dönem modernizminin "tarihsel doku" saplantısının aşılmasıyla yeniden yapılanmanın hız kazanması ve şehir elitlerinin yörüngede konumlanması; eko-sistemle bütünleşme devriminin hız kazanması ve döngüyü tamamlayarak teknolojiyi, doğayla uyumlu, gizemleşiklikten arındırılmış bir büyüselleştirimle ikame etmesi, Olgunluk Çağını tanımlayan gelişme ve sonuçlar olmuştur.

Bütün bu dönüşümlerin kendi çelişkilerini yarattığı da bugün görülmektedir. Bunlardan en önemlisi kuşkusuz, yeni dünya düzenini mümkün kılan ve "şehir fareleri" olarak anılan üretim güçlerinin varlığının, söz konusu düzenin kendisini tehdit edecek bir konuma gelebileceği endişesidir. Önde gelen pek çok yazar, önümüzdeki onyıllarda bu eksenden toplumsal patlamalar doğabileceği yönünde uyarılarda bulunmaktadır.

Kardeşlik üzerine.

Ekva'nın eski sevgilisinin ölüm yıldönümüydü. Geleneksel partiyi düzenlemek bu sefer zor olacak gibiydi - Ridaf bir-iki aydır eve pek uğramıyor, kemancı bir arkadaşıyla yeni bir çalışmaya başladığından, çoğu gece onda kalıyordu. Bu konuda konuşmasalar da, Musak projesi konusu açıldığından beri aralarında bir soğukluk olduğunun ikisi de farkındaydı. Kabuk düşene kadar böyle. Parti günü yaklaşıyordu oysa - parti kırgınlık kaldırmazdı.

Bu üçüncüsü olacaktı. Ridaf'ın fikriydi parti işi; yılda bir gece, doğumgününde, "onun en sevdikleri" etkinlikleri düzenliyorlardı arkadaş grubu olarak. Yemekler, müzikler, konuşma konuları, içki çeşitlerine uygulayarak başlayan bu "oes" kıstası, daha sonra gülüş biçimlerine, saç stiline, giysilere, erkek türlerine doğru genişlemiş, bu partideyse en yaratıcı uygulamanın ödüllendirilmesine karar verilmişti.

Ekva'yla Ridaf'ın kardeşlik kariyerinde uzun ayrılıklar olmuştu, çocukluklarından beri farklı şehirlerde okula gitmişler, birbirinden uzak yerlerde çalışmışlardı. Buna rağmen, yirmili yaşlarında, çok yakın düşmüş olduklarını görmüştü

ikisi de - mekan olarak değilse de, ruhlarının geldiği yer olarak. Geceleri bana masal anlatırdı Ekva, ben daha dört yaşındaydım, elini tutmadan uyuyamazdım. Ekva ise, kızkardeşinin o yaşlarda birşey istediğinde ya da sinirlendiğinde kafasını oraya buraya vurduğunu anımsardı - şımarıklıktan yaptığını bilirdim, çok korkardım yine de; ateşi yükselmişti bir keresinde, onsuz yalnız kalacağımı ilk kez hissettiğimde korktum, çok.

Kendi yaşamlarını sürmeye başladıktan sonra birbirlerinin alanlarını paylaşır olmuşlardı, sevgililer hakkında akıl alıp veriyor, yeni adayları gizlice birbirlerinin onayına sunuyorlardı. Ridaf, Ekva'nın son sevgilisini pek uygun bulmamıştı ilk başta, ama zamanla iki kadın çok iyi anlaşmış, ilginç bir üçgen çıkmıştı ortaya. Ekva ekabirdi de Ridaf kendi omuzlarında hissediyordu bu üçgenin ağırlığını, arada kalan o oluyordu, kimi zaman dayanamayıp pes ediyordu - ne haliniz varsa görün, ben Bach'a gidiyorum. "Back to Bach" - üçü arasında bir gülme parolası haline gelmişti bu söz.

Cenazeyle birlikte yeni bir dönem başlamıştı iki kardeşin yaşamında. Yıllar sonra yeniden aynı evde yaşamaya başlayınca da, aile evlerindeki roller canlanıvermişti. Anımsamanın hüznüyle yaşıyorlardı biraz; ağırlıkla çalışıyoruz, iyi koşucuyuz ikimiz de. Nitekim gerginliği bir kenara bırakıp sonunda partiyi birlikte organize ederken ve parti süresince, epeydir olmadığı kadar yanyana durmaları bile bu hüzne ve birbirlerine yaklaştırmıştı Ekva'yla Ridaf'ı. Artık ciddi bir Musak konuşması yapabilirlerdi; yapmayabilirlerdi de.

Şecaatin sirkatini.

Küçük çocuklar öyledir - gözlerimi kapattığımda kimse beni görmüyor artık; koltuğun arkasına sakladıkları yastığı yok oldu sanıyorum görmeyince. Ebrino'yla yaptığı görüşmeyi Hökl'e anlatmak için acele etmemişti Simu; Hökl anlaşılabilir bir şekilde, o aralar pek fazla aramamıştı; Simu'ysa evdeyken bile solitransı açık tutmamıştı. Neden sonra Ebrino'nun konuy-

la ilgileneceğini söylediğini Hökl'e aktardığında, umut verici bir yorum yapamamıştı. Bilmiyorum, boğazıma takıldı kaldı - ağrıma gitti sevinmesi.

Hökl'süz geçen altı ayı gözden geçiriyordu Simu, belirgin bir telaş duygusuyla yapıyordu bunu, sanki gerekli sonuçlara varamadan sevgilisi çıkıp gelecek ve onu hazırlıksız yakalayacakmış gibi. Bu ayrılık bekleneni vermemişti - başlarda özlemeyi özlemiş olmasının verdiği heyecan sonradan tavsamış, Hökl'ün Dubl'de takip edilmesi gereken işlerini sevgiyle, koşturarak yapmaz olmuştu. Romantik bir imge olarak bile canlandırmakta zorlanıyordu sevgilisini kafasında - duygusallaştığı anlarda aklı gitgide daha çok başkalarına sekiyordu.

Öte yandan, ona Hökl'ü tatlı tatlı anımsatan şeyler de yok değildi - evde yalnız geçirdiği bir tatil sabahı dinlediği bir albümü, birlikteyken yatakta dinlediklerinin gelmesi aklına; haber spikerinin bir cümleyi deviriş biçimi; birden, o anda üzerindeki herşeyi Hökl'ün ona almış olduğunu farketmesi. Böyle anlarda, hemen şimdi dönmesini istiyordu, daha fazla dayanamayacakmış gibi geliyordu. Gelmediği için de acılık, küskünlük artıyordu içinde. Solitranstan da nefret etmeye başlamıştı - teknolojik serap, başka birşey değil.

Ve korkuyordu. Büyük olasılıkla geri gelecekti Hökl, belki bir-iki hafta sonra yanında yatıyor olacaktı; geldiğinde, aşkının geri gelmemiş olma olasılığı korkutuyordu Simu'yu - nereye koymuştum, buralardaydı, bulamıyorum şimdi. Bulamazsa, Hökl geldikten sonra da bulamazsa ne yapacağını bilemiyordu - Hökl iyiydi, ona iyi geliyordu, ama bu yetmeyecekti. Birlikte oldukları bunca zaman boyunca bağışıklık sistemi çok iyi çalışmıştı, hatta alışık olduğundan daha iyi performans göstermişti, ama son dönemde direncinin iyice düştüğünü görmek de kaygılandırmıştı onu - erkeklere zaafım var, evet, ama Hökl'le eşit koşullarda değilken yapmak istemiyorum bunu.

Bu isteksizliği beceriyle saklayabiliyordu - altına yatırdığı, parmaklarını ve penisini içine aldığı, bir eliyle testislerini tutup öbür elinin tırnaklarını göğsüne batırdığı, üzerine eğilip iştahla açık ağzına salyalarını akıttığı adamın, Simu'nun ruh halinin farkında olduğunu söylemek zordu.

Devrimcilerin günbatımı.

Bir akşamüstü Jas'la Hökl adanın çevresinde yürüyüşe çıkmıştı, tarihin sonunun gelmesi fikrinin tarihi hakkında konuşuyorlardı - kendilerininki gibi, biyolojik bir sürecin orta aşamasında olduğunu düşünen, dolayısıyla bu sürecin ölümle sonuçlanacağını baştan kabul etmiş bir çağda bile, "status quo"nun sonsuza dek süreceğine inananlar ve böyle davrananlar çoktu. Jas bunun, halinden memnun olan insanlar tarafından, halinden memnun olmayanları yıldırmak için söylenmiş bir yalana benzediğini söyleyince güldü Hökl, en büyük devrimcilerin bile bir yerden sonra tarihin gelişiminin biteceğini iddia ettiğini anlattı. Marx'ın adı geçecekti bu konuşmanın bir yerinde, ama Hökl anımsayamadı. Jas Hökl'ün bir devrimci olup olmadığını sorunca da ne diyeceğini bilemedi; devrimlere güvenmemeyi öğrenmişti - istediğin kadar hızlı git, kendi ruhunu ve toplumunkini beklemek zorundasın. Uzun bir sessizliğin ardından, bu adadan kaçmayı düşündüğünü söyledi Jas.

Belli ki bu konuya kafa yormuştu - Hökl'ün nöbet süresinin bitiminde adadan gitmesiyle başlarına kötü şeyler geleceğinden emindi. Gördüğü rüyaları anlattı - kilblerin rüya görmediğini sanan Hökl, Jas'ı şaşkınlıkla dinledi ve dinledikçe arttı şaşkınlığı - şehir farelerinin sefil yaşantılarından kesitler anlatıyordu sanki. Adaya gelmeden önceki yaşamı hakkında herhangi birşey anımsamıyordu Jas, ama Hökl ona şehir farelerinin ne olduğunu anlatınca, bakışları donuklaştı - kilbleri ya öldüreceklerini, ya da bir şehrin göbeğine yollayacaklarını düşünmeye başlamıştı. Hökl'ün devrimciliğini sorması bundandı - nöbet süresi bittiğinde, Dubl'e geri döneceği zaman onun kaçmasına yardım edip edemeyeceğini öğrenmek istiyordu. Hökl, ilk kez görüyormuş gibi baktı Jas'a; onun şaşkınlığını doğru yorumlayan Jas, merak etmemesini, başını kesinlikle belaya sokmayacağını, herşeyi kendisinin ayarlayacağını anlattı. Bunu nasıl yapacağı Hökl için büyük bir bilmeceydi. Öteki kilbler ne olacak - sen kendine mi devrimcisin yalnızca? Ses çıkarmadı Jas, kumların arasından aldığı bir taşı okyanusa fırlattı; taşın düştüğü yere bakarak, tanrının bile dünyayı yedi günde yarat-

tığını söyledi. Hökl'ü güldürdü bu söz - yedi değil altı, ayrıca senin de acele etmen gerekecek, yakınlarda gidebilirim çünkü.

Güneş batmak üzereydi; dönüş yolunda ikisi de sessizliği bozmadı - uzun ve zorlu bir yola layık bir endişe büyütüyorlardı aralarında.

Olgunluk Kitabı: Şehir Fareleri.

"Şehir fareleri" bir negatif efsane olarak yıllar içinde gelişmiştir; ne zaman ortaya çıktığı kesin olarak saptanamamışsa da, farklı isimler altında benzer betimlemelerin yüzyıllardır yapıldığı bilinmektedir.

Olgunluk Çağında şehir, önceki çağlarda taşıdığı anlamdan, yüklendiği işlevden ve sahip olduğu düzenden uzaklaşmıştır. Eski çağlardan beri şehir merkezlerinde görülen yoğunlaşmanın yığılmaya dönüşmesinin ardından, karadeliklerin kendi üzerlerine çökmesine benzer bir süreç yaşanmış ve "gettoyla çevrili yüksek talep odağı şehir" modeli tersine dönerek "merkez gettoyu çevreleyen, yüksek talebi yayan yörünge" modeli ortaya çıkmıştır. Süreç bununla tamamlanmamış, gettocentrum, Çağın reddettiği, unutmak ya da yoksamak istediği ama onsuz yapamadığı şeylerin birleştirildiği yer haline gelmiş, bu özelliğiyle de ilk başta simgesel olan yalıtılmışlığı zaman içinde fiziksel ve neredeyse mutlak bir gerçekliğe dönüşmüştür.

Bugün şehir merkezleri, günümüzün getirdiği "iyi yaşam" tanımına uymayan etkinliklerin, yani yüksek oranda teknoloji kullanımını zorunlu kılan, uzun çalışma saatleri gerektiren, yoğun bir yabancılaşmaya yol açan tüm hizmet ve üretim etkinliklerinin toplandığı yerler olduklarından, bu bölgelere gösterilen talep giderek düşmüş, yalıtım tam olarak sağlandıktan sonra da buralara ancak özel izinle girmek mümkün olmuştur. Konunun popüler gündemden düşmesi, bir tür toplumsal "nesne sürekliliği" zaafından kaynaklanmaktadır. Şehir fareleri efsanesinin doğması da büyük olasılıkla buna bağlıdır: insanca yaşam koşullarını ve ortamlarını yaratmak için, insana benzeyen ama

insan olmayan yaratıkların, insanca olmayan koşullarda, insanların yapmak istemediği işleri yapmak üzere "üretildiği" ve yaşamları boyunca getto-centrumlara mahkum kılındığı düşüncesi, kitlesel suçluluk duygusunu beslediği için olsa gerek, büyük yaygınlık kazanmıştır.

Popüler kültür ürünlerinin pek çoğunda, şehir fareleri değişik açılardan işlenmiştir; bunların önemli bir kısmının romantik, gizemli ve hatta eğlenceli olduğunu da vurgulamak gerekir. Özellikle çocuklara yönelik ürünlerde, fare imgesinin, eskilerde sıkça kullanılan ve hemen hep olumlu yan anlamlar taşıyan karınca imgesinin yerini almış olduğu görülmektedir. Horkad gibi bazı düşünürlerse, bu efsanenin gerçeklik değeri ne olursa olsun, kapital çağının doğuşundaki kabusa benzer bir kabusun yeniden yaratılmış olduğu varsayımından yola çıkarak kapsamlı ancak pek bilinmeyen toplumsal eleştiriler ortaya koymuştur.

Zarif planlar.

Dubl her günkü hareketliliğini yaşıyordu; DB'nin yönetim binalarında, Proje'nin merkezinde, başkentteki diğer ofislerde olduğu gibi alışılmışın dışında bir durum göze çarpmıyordu. Ancak daha dikkatli ve yetenekli bir gözlemci, haberalma birimleriyle tepe yönetimleri arasındaki trafiğin canlılığının, okunmadan geçilmeyecek bir işaret olduğuna hükmedebilirdi.

Henüz ayyuka çıkmış birşey yoktu, ama Birliğin kuzeydoğu kanadında ve özellikle İsta'da, Birlik yönetimine karşı bir ayaklanma hareketinin hazırlıklarının yapıldığı bilgisi başkente ulaşmış ve farklı kanallardan doğrulanmıştı. Günlük yaşamın birer parçası haline gelmiş yüzlerce irili ufaklı çetenin arasından hangisinin böyle bir amaç benimsediği ve nasıl bir güce sahip olduğunu saptamak çok kolay değildi - araştırmalar sürüyordu.

Farklı bir nedenden ötürü Proje'nin de dikkati bu bölgeye yoğunlaşmıştı - yine İsta'dan geliyordu sinyaller. Musak yönetiminin, Proje'ye karşı gizli bir savaşım örgütlediğinden ve kamuoyu desteğini düşürmek için çalışmalar yaptığından bir süredir kuşkulanılıyordu, ancak şimdi, kazı çalışmalarının doğru-

dan sabote edilmesi, Proje yöneticilerinin öldürülmesi gibi bazı olayların arkasında da Musak'ın olduğu, hatta Karadeniz'de kendi kazısını başlatmaya hazırlandığı yönünde duyumlar vardı. İsta'da birşeyler oluyordu.

Bu hareketli günün akşamında Ebrino ile Simu, Proje'ye bağlı şirketlerden birinin Lond'da yeni açtığı lokantadaydı, Proje yönetiminden altı kişiyle birlikte. Konu kuzeydoğu kanadıydı elbette, ancak Ebrino, o sabah DB Başkanıyla yaptığı uzun görüşmeden hiç söz etmiyordu. İsta'da iki kollu bir harekat yapılmasına karar verilmişti - birisi Simu'nun yönettiği ve zaten bilinen harekattı, ikincisiyse gizli tutulacaktı ve alışılmadık, dolayısıyla da beklenmedik bir bilgi toplama yöntemi izlenecekti. Ebrino, Simu'ya bakarak, İsta'ya bir amatörün gönderileceğini anlattı - profesyonel bir istihbaratçının altından kalkamayacağı bir insani ilişki boyutu vardı harekatta, ağır bir görevdi bu, gerektiğinde bilgi toplamaktan fazlasını yapmaya hazır birini bulmaları gerekiyordu. Bulmuşlardı da.

Yemek sonrası gittikleri zürafa dansı gösterisinde Simu Ebrino'ya gülümseyerek yanına oturdu, elini koluna koydu, eğildi - herşey Proje için, değil mi?

Şafak yağmuru.

Her yağmur aynı şeyi getirmez: hüzün, direnç, koyveriş, arınmışlık - her yağmurla aynı şey gelir. Güneş doğmadan az önce boşanan yağmurun yıkadığı ada, ağaçlarıyla, otlarıyla, kumsalıyla, küçük ve şimdi sevimli binalarıyla, ait olduğu yer gibi gözükövermişti Hökl'ün gözüne. Altı aydır ekvator güneşi doğuyordu üzerine her sabah, başka birşeye benzemiyordu - evrenin, gezegenlerin, doğanın bir müziği vardı gerçekten. Yaşamına -eski yaşamına- dönmeyi istiyordu, burada bir buçuk yıl daha kalmayı düşünemiyordu bile, ama bu adada bulduğunu bir daha bulamayacağını bilmek de onu bir süredir ciddi olarak üzüyordu. Dubl'e döndüğünde ne yapacağını bilmiyordu, büyük olasılıkla kendi seçimi dışında belirlenecekti bu, ama bunun için endişelenmiyordu aslında. Simu'yla uzak düş-

meleri de korkutmuyordu onu - son bir haftadır içinde hissettiği sevgiye karşı koymaya ikisinin de gücü yetmezdi, bozulan onarılırdı.

Nöbet bitiminde raporunu verdikten sonra Simu'yu araması, bu heyecanın sonucuydu bir bakıma. Ters saat. Simu uykusundan uyanıp koştu solitransın başına, aleti açık unutmuştu. Proje'nin en üst katını gördüğünden beri bu görüşmelerden sakınır olmuştu, uzatmamaya, fazla açılmamaya çalışıyordu; Hökl anlamayıp bozulunca da açıklamak zorunda kalmıştı. Şimdiyse onun coşkusu, neşesi Simu'ya da bulaşıvermişti - sevgilim gelmiş uzun yoldan. Hökl'e hızlı ve üstü olabildiğince kapalı bir şekilde Ebrino'yla konuştuklarını anlattı - büyük olasılıkla bir hafta içinde onu almaya geleceklerdi, kayıtlara sağlık problemi yazılacaktı. Hökl, yerine birini yollayıp yollamayacaklarını sordu - bilmiyordu Simu; Hökl konuyu uzatınca sinirlendi - görev aşkıyla bu kadar yanıyorsan orada yan. Çabuk parlar, çabuk sönerdi neyse ki; Hökl'ün döneceğini ilk kez bir mutluluk olarak hissediyordu içinde; bir dolu şey anlatmak istiyordu, özür dilemek, kızmak, sormak istiyordu, ona sarılmak da istiyordu - Dubl'ün en güzel kokan adamı. Çabuk gelmesini fısıldadı, platforma iyice yaklaşarak; güldü Hökl - gelince seni ararım bebek.

Simu yatağına döndüğünde hala gülümsüyordu - Hökl'ün varlığının onu yeniden sevinçle doldurmasını özlemişti. Sessiz ve kıpırtısız uyuyan Ebrino'nun, yatağın çoğunu kaplayan iri cüssesinin yanına sığışıp gözlerini kapattığında, biraz fazla şekerli olsa da, Hökl'ün gelirken getireceğine söz verdiği ekvator yağmurunu, ekvator güneşinin doğuşunu görmeye çalıştı.

Üzüm gazozu.

Monteverdi'nin söyleyecek neyi vardı; ya da, eğer susacaksa, onun adına neler söylenebilirdi? Musak koridorlarında, Ekva'nın kariyerinin en büyük kumarını en riskli açılışla oynamaya başladığı konuşuluyordu; hemen herkes, kimsenin adını duymadığı bu on yedinci yüzyıl bestecisini nereden bulup çıkardığını merak ediyordu.

Ekva'nın müzik piyasasını sarsacağından kuşkusu olmadığı harekatın bu ilk etabında, Monteverdi'nin resitatif düettolarından titiz bir seçkiyi temel alan ve günün en sevilen şarkıcılarının seslendirdiği on üç parçalık bir albüm; teksesli motetlerinden ve beşinci madrigal kitabından seçilen parçaların yeniden düzenlenip enstrümantal olarak çalındığı başka bir albüm; bestecinin başyapıtı sayılan ve opera türünü başlattığı kabul edilen "Poppea'nın Taç Giymesi" adlı yapıtının güne uyarlanmasıyla ortaya çıkacak olan dev bütçeli bir "film" ve onun müziklerinden oluşan üçüncü bir albüm üzerinde çalışmalar başlamış, hızla ilerliyordu.

Ekva'nın tanıtım ekibi, Monteverdi'yi ve yaşamını sokağa dökmeye başlamıştı bile - bestecinin bir yağmalama olayı sırasında bütün yapıtlarının yok edilmesi, besteci olan oğullarının vebadan ölmesi, Monteverdi'nin rahip olması gibi sahneler, işlek caddelerdeki büyük gösterim platformlarında yayınlanıyor, yakında çıkacak olan albümler tanıtılıyordu. Ekva ayrıca düet albümünün çıkmasını beklemeden, bir parçanın piyasaya sürülmesini istemişti - Musak bunu ilk kez yapıyordu.

Ekva'nın özgüvenine ve Musak yönetiminin tam desteğine rağmen, "Klasikler, yeniden!" projesinde çalışanların belirgin bir tedirginlik içinde olduğu, Musak'taki diğer çalışanların gözünden kaçmıyordu. Yorumlarda genel bir temkinlilik vardı gene de - Ekva'nın başka büyük ve tartışmalı projeleri olmuştu geçmişte, hemen hepsini de parlak başarılara dönüştürmesini becermişti, nitekim şimdi olduğu yere başka türlü gelemezdi. Ne var ki ayağı kaydığı anda üzerine çullanacak yeterli sayıda düşmanı vardı - haklı olduğuna inandığı sürece saldırgan ve sivri bir tarzı vardı Ekva'nın, uzlaşmacı ve yumuşak olmayı beceremiyordu, dost edinmesini pek de kolaylaştırmıyordu bu. Bundan da yakınıyordu biraz, uzun vadede kendisine zaman kaybettirdiğini düşünüyordu saldırganlığının, ama pek de törpüleyemiyordu - ezmek gerekiyor, eziyorum.

Ridaf ise bütün bu Musak curcunasından uzak durmaya çalışıyor, ama Monteverdi'nin başına neler geleceğini göz ucuyla izlemeden edemiyordu. Kendini, zamanı hepten kaçırmış bir varlık olarak görüyordu bazen - müziğin ancak safsa müzik olabileceğine dair saf bir inancım var; kutup ayısıysam niye üşüyorum.

Dünya Birliğinin kurulması hızlı ve pürüzsüz olmamıştır; bir yüzyılı aşkın bir süre boyunca adım adım ilerlenmiş, kimi zaman durulmuş ve geri gidilmiştir. Özerk ülkelerin bu özerkliklerinin çok önemli bir kısmından vazgeçmeleri fikri bütün bu süreç boyunca yoğun tepkilere yol açmış, bu nedenle de Birlik hiçbir zaman fikir babalarının öngördüğü kapsamda bir üstdevlet yapısı kurmayı başaramamıştır.

Ne var ki bu başarısızlık biraz da söz konusu yapının istenir olmaktan çıkmasına da bağlıdır ve Birliğin bugünkü başarısının temelinde yatmaktadır. Okyanusya, Kuzey ve Güney Amerika, Avrupa ve Asya'nın bir bölümünü kapsayan ve başkent Dubl'den yönetilen Birlik, eski imparatorlukların yapısına ve kurdukları merkez-çevre ilişkisine benzer bir modeli benimsemiştir: yerel yönetim birimleri yaklaşık olarak Birlik öncesi dönemin ülkelerine karşılık gelmekte ve yine ülke olarak anılıp kendi başkentleri tarafından yönetilmektedir. Merkezi yönetim ise bu ülkelerden edindiği çeşitli vergi gelirlerinin karşılığında iç ve dış güvenliği, kanun düzenini ve temel yatırımları sağlama yükümlülüğünü üstlenmektedir. Ancak bunlardan daha önemlisi, bu büyük coğrafi alanda yaşayan kalabalık nüfusun "iyi yaşam" taleplerini, bu taleplerdeki farklılıkları gereksiz yere yok etmeden, çelişkilerin de Birlik içinde dengesizliklere ve adaletsizliklere yol açmasına izin vermeden karşılama görevidir. Bu konuda genel itibariyle DB'nin karnesinin, çeşitli eksilere karşın iyi olduğu söylenebilir. Kuruluş Sözleşmesinde belirtildiği gibi, Birlik'in temel felsefesi, yönetimi altındaki tüm bölgelerde özgürlük rejimini geçerli kılmak ve birey ve toplulukların, yanlışbilinçten arınmış gerçek istek ve gereksinimlerini karşılayabilecekleri doğa-uyumlu insan habitatları yaratmak ve korumaktır.

DB'nin bürokratik yapısı dinamik özellikler göstermektedir; bu dinamizmde, rekabet halindeki iç güçlerin kurduğu oynar dengenin önemli bir payı vardır. DB'nin gözlem-analiz kadroları, ortaya çıkmakta olan yeni güç odaklarının merkezi yönetimin fosilleşmesi tehlikesini büyük oranda ortadan kal-

dırdığına inanmaktadır. Bazı yazarlarsa, merkezin otoritesini sarsmasa da onunla rekabete girişebilecek bazı yeni oluşumların uzun vadeli etkilerini kestirmenin güç olmasına rağmen, dengelerde kaydadeğer ve kalıcı kaymalar yaratabileceğini ileri sürmektedir.

Dünya Birliği, ayrıca, üstünlüğüne inandığı yönetim biçiminin alanının genişlemesi için dostça işbirliği girişimlerini Afrika Organizasyonu ve Güneş Ülkeler Federasyonu nezdinde sürdürmektedir. Belirtmek gerekir ki bu girişimler DB içinde ve dışında herkes tarafından olumlu karşılanmamaktadır. Birlik sisteminin yabancılaştırıcı etkisini vurgulayan uzmanların yanısıra, bireylerin toplumsal alan üzerinden kendi yaşamları hakkında söz sahibi olma olanaklarının çok kısıtlanmış olduğuna ve DB'nin klasik bir oligarşiden başka bir şey olmadığına işaret edenlerin sözlerini de dikkate almak gerekir.

Yakınların uzaktan izdüşümü.

İnsan yaşamının dört boyutlu büyüsü - kesişen yollar. Hökl de, Agse de, altı yıldır görüşmemelerine ve görüşmek için özel bir çaba harcamamalarına karşın, bir yıla kalmadan yanyana düşeceklerini, dahası aynı safta savaşım vereceklerini bilmiyordu. Bu bilgisizliğin getirdiği rahatlıktan olsa gerek, birbirlerinin yaşamlarını yakından izlemeyi bırakmışlar, anahatları -sanki zorunluluktan- öğrenmekle yetinir olmuşlardı. Örneğin Hökl, Agse'nin bir dükkanı olduğunu ve burada doğal besin ve kokular, tohumlar, takılar, büyü hammaddeleri sattığını ve fal baktığını biliyordu, ama yeraltında, "Son Söz" adlı gizli bir zincirin üyesi olarak eski kitap alıp sattığını, dolayısıyla -Hökl'ün sevdiği bir deyimle- kanunun öbür tarafında yer aldığını bilmiyordu. Agse de Hökl'ün tarihçi olduğunu biliyordu ama bunun ne işe yaradığını, takma isimle yazdıklarının yeraltında çoğaltılıp "Son Söz" sayesinde yayıldığını, Proje'ye neden alındığını bilmiyordu, merak da etmiyordu açıkçası. Ona göre Hökl gerçek yaşamın ne olduğundan habersizdi, bunu ona da söylemişti bir defasında; sonraki konuşmalarından birinde Hökl ona ha-

la gerçek yaşamın içinde olup olmadığını, içindeyse ne zaman çıkacağını sorduğunda ve kendisinin artık sıkıldığını söylediğinde çok gülmüştü ama.

Bütün bu karanlığın ışığında, Hökl'ün Agse'yi adadan her arayışında duygu-özürlü iki insan gibi konuşmaları, aynı konulara ve tavırlara takılıp kalmaları çok şaşırtıcı değildi belki de. Hökl adadan ayrılmadan önce Agse'yi son kez ararken bunları düşünmüyordu - daha önce söyledikleri, yaptığı sevgi dilenciliği içine yük olmuştu şimdi. Ama konuşmaya başladıklarında bu konuya hiç girmediler - Agse geveze ve neşeli günündeydi, oğlu ve sevgilisi de evdeydi.

Ne kadar büyümüş bu böyle, evin erkeği olmuş galiba.

Biz epeydir "evin erkeği" kullanmıyoruz, değil mi Agse?

Veşaire. Agse'nin arkadan lafa karışan sevgilisiyle Hökl'ün hiçbir zaman arası olmamıştı, ikisi de birbirlerini iğnelemekten özel bir zevk duyuyordu; ne var ki Hökl'ün üstün çıktığı pek ender olurdu. Ama Hökl şimdi bunu da düşünmüyordu - tam kaç yaşındaydı bu çocuk?

Pergel, pusula, hesap bilgisi.

Gölgelerden kaçılmaz - kurtuluşun getirdiği utkunun parlaklığı derecesinde koyudur bazen başaramamışlık. Hökl, onu ve Jas'ı Dubl'ün yakınlarına, kendilerine söylenmeyen bir yere götürecek taşıta bindikten sonra, neden kimsenin yanındaki kilbi sorgulamadığına takılmış, ancak sonuç alamayınca düşünceleri başka bir kalkülüs kurmaya girişmişti. Evet, inanarak, kendini adayarak başladığı bir iş olmamıştı meditatif güç bekçiliği, ama zaten onu yapay bir ekvator adasına getiren de bu görev değil, kendisiyle hesaplaşma, uzaklaşma, yeniden döndüğünde de yeni olarak dönme isteğiydi. Dörtte birini aradan çıkarttım, ne oldu - döndüğüm yerde bulacağım kendimi. Başarısızlık duygusunu güçlendiren başka bir unsur da, adada geçirdiği süre içinde, hiç de beklemediği bir şekilde, Proje'nin vaat ettiği küresel mutluluğu gerçekten sağlayabileceğine, en azından buna katkıda bulunabileceğine inanmaya başlamış ol-

ması, kendisini de gittikçe artan bir şekilde bu insanlık hizmetinin bir parçası olarak görmesiydi. Sandığı kadar güçlü çıkmamıştı; en güçlü inançsızlıkları bile biraz uğraşınca inanca dönüşebiliyordu.

Jas kendi sessizliğine dalmıştı, Hökl'ün sorusuyla geri geldi - seni bekleyen var mı gideceğin yerde, nereye gittiğini biliyor musun? Anlaşılan bir planı yoktu, olması da zordu zaten, neyle karşılaşacağı konusunda hiçbir fikre sahip değildi ve hayır, bildiği kadarıyla kimse beklemiyordu onu. Bir süre fazla göze batmadan var olmayı başarması gerekiyordu öncelikle; kilbler ve şehir fareleri hakkında birşeyler öğrenmeye çalışacaktı. Hazır olduğundaysa bir şehir merkezine girmenin -ve daha sonra çıkabilmenin- bir yolunu bulacaktı, o zaman birşeyleri değiştirmek mümkün olabilirdi belki. Ama bütün bunları nasıl yapacağını bilmiyordu.

Hökl gıpta ederek dinliyordu Jas'ı - kendi adına, buna benzer bir rota kararlılığından çok uzaktı; daha ciddisi, şimdiye kadar yaptıklarını da değersiz buluyordu artık. Düşüncelerin tarihi hakkında, kimin niye okuduğunu, okuduğu şeyleri nasıl kullandığını bilmediği, kendisine faydası dokunmayan kitaplar yazarak, dersler vererek yalnızca zaman kaybetmiş olduğunu düşünüyordu. Agse haklıydı belki de - düşünmekle dönmüyor dünya, ya da ben düşünmesem de dönecek, döneceği varsa. Dubl'de Proje'yle ilgili birşeyler yapması istenecekti büyük olasılıkla; bunu istiyordu da. Belki Simu'yla birlikte çalışabilirlerdi - böyle şeyler düşünerek uyuklamaya başladı, yapabileceği en iyi şey de herhalde buydu. Seçim yapmaya yetecek kadar bilgi sahibi olunmadığında, çarkıfeleğin durmasını beklemek gerekir.

Bach bahsi.

J.S. Bach'a gitmesi uzun sürmüştü Ridaf'ın - ilk çello süitini çalışmaya başladığında yirmi sekiz yaşındaydı. Sanat yapıtlarının kariyerini anlamak zor olabilir - ölümünden sonra unutulan besteci ancak elli yıl sonra keşfedilmiş, ama popüler olabilmesi için yirminci yüzyılı beklemesi gerekmişti; sonrası, yeni-

den boz karanlık. Adından bahsedildiğini hiç duymamıştı Ridaf, sadece birkaç eski bestecinin ondan etkilendiğine dair cümleler okumuştu. Sonra bir gün, Ekva'nın taşınırken bıraktığı albümleri karıştırırken, Yohanna Pasyonu'nun eski bir kaydını bulmuştu - soğuk gelmişti ilk dinlediğinde, ama kendisinin de anlayamadığı bir şekilde, tekrar tekrar dinler olmuştu.

Ekva bu albümün nereden çıktığı konusunda pek birşey söylememişti, bir arkadaşının hediyesi olduğunu hayal meyal anımsamış, konu belli ki ilgisini çekmediği için kendini daha fazla yormamıştı.

Ridaf da Bach'ı unutmuştu sonra - Gorecki'yle ilgili birşeyler aramaya gittiği Arşiv'de nedense aklına gelmiş, çello süitleri bestelemiş olduğunu şaşırarak görmüştü. Bu kayıtları evde dinlerken, Bach'tan yakasını kolay kolay kurtaramayacağını anlamıştı - başka bir dünyadan gelen bir yolcu, başka bir dinin peygamberi gibiydi, benimle konuşmaya gelmişti, biliyordu onu dinleyeceğimi. O günden beri Bach notaları topluyor, gittiği her yerde gözünden kaçmış birşeyler var mıdır diye bakıyor, yeni tanıştığı bir müzisyene heyecanla Bach'ı tanıyıp tanımadığını soruyordu - biraz önce buradan geçti, görmediniz mi?

Biraz da onun bu tutkulu çalışması sayesinde, dar ve akademik bir çevrede de olsa, Bach'a karşı yeniden bir ilginin canlanmaya başladığını görmek Ridaf'ı çok mutlu ediyordu. Eski hocalarından biri, Bach'ın bestelerinden bazılarını çelloya ve yaylı dörtlüsüne uyarlamak için birlikte çalışmayı önerdiğinde Ridaf yerinde duramamış, ertesi günü bekleyemeden hocasının evine gitmişti hemen başlamak için.

Giderek bir sevgiliye benzemişti Bach; Ridaf onun kaprislerini, nelerden hoşlandığını, herşeyden çok da dilini, neyi nasıl söylediğini, ne söylerken ne demek istediğini çok iyi öğrenmişti. Şimdiye kadar hiçbir besteciye kendini böyle kaptırmamıştı, bu kadar derin bir ilişki kurmamıştı - Bach pek çok konuda ilk oldu benim için, taşıyacağım izini.

Kemancı arkadaşıyla girştiği son çalışmanın provaları sırasında Bach hakkında konuşurlarken, bu adamın Ekva'ya ne kadar benzediğini farketmişti birden - sert bir aklın, mekanikmiş izlenimini verecek denli soğuk bir yaratıcılığın altında ken-

dini korumaya almış derin bir duygusallık vardı ikisinde de. Muzipçe gülümsemişti arkadaşı - sana kısaca Antigone diyelim artık?

Olgunluk Kitabı: Teknoloji.

Olgunluk Çağı, önceki çağlarda görülen kimi çelişkili gelişmelerin mantıksal sonucu olmuştur; teknolojinin dünya üzerinde ve toplumsal-bireysel yaşamın dokularında nasıl bir yer tuttuğu da bunu yansıtan en güzel örneklerden biri sayılabilir.

Modern Çağın ortaya çıkmasını sağlayan dinamikler arasında teknoloji yoktu belki, ama teknolojiyi mümkün kılacak ve yüceltecek bir dünya görüşü mevcuttu. Nitekim bu çağı tek birşeyle simgelemek gerekirse bu ne ulus-devlet, ne demokrasi, ne de çıplak akıl olacaktır; Modern Çağ, son tahlilde ve bir sonraki çağa miras bıraktığı temel devrim nesnesi itibariyle, teknoloji çağı nitelemesini fazlasıyla hak etmektedir. Olgunluk Çağı, yukarıda sayılan diğer örnekleri de devirerek yükselmiş ve kimliğini kazanmıştır ama, onu da kendisi yapan, teknolojinin hegemonyasının yıkılması olmuştur.

Açıktır ki "tekhne" olmaksızın varlığını sürdüremeyecek kadar karmaşık olan insan topluluğunun, karmaşıklığı ve gereksinimleri arttığı ve çeşitlendiği sürece teknolojik gelişmenin sürmesi de kaçınılmazdır. Günümüz insanı bu bakımdan teknolojiyi -farkında olsun olmasın- kullandığı gibi, bu alandaki gelişmelere de açık olmak zorundadır. Bu çağın getirdiği kazanım, toplumun ve bireyin teknolojiye mahkum olmaktan kurtarılması, gerçek "iyi yaşam"ın tanımında teknolojiye ayrılan payın azaltılıp, hatta marjinalleştirilip, evrensel uyumun öne çıkartılması olmuştur. Kuşkusuz bu da kendi içinde teknik bir bilgi birikimi ve geliştirimi gerektirmektedir, ancak iki teknoloji türü arasındaki fark, okuyucunun gözünden kaçmayacaktır - günümüzün inisiyatifi, daha çok makine değil, daha çok doğa peşindedir.

Teknolojinin marjinalleştirilmesi süreci, zihinsel olduğu kadar fiziksel de olmuş ve belirli alanlarda teknolojik uygulamala-

rın yoğunlaştırılması sayesinde toplumsal dokunun arındırılması gerçekleşebilmiştir. Bir önceki çağın çılgınlıkları arasında yer alan tam otomatizasyon, ultra-mekanikleşme, on yılda bir devrim görmeye alışmış bilgisayar teknolojisinin yaşamın her alanını, insanlığın özgüvenini sarsacak ölçüde boyunduruk altına alması, kitlesel paranoyanın yanısıra özerk insan ve özel yaşam kavramlarını tehdit eden bilgi paylaşımı ve manipülasyonu, sanal gerçekliğin hakim kılınması gibi durum ve yönelimlerin gemlenmesi ve tersine çevrilmesi, insanlığın kendisiyle ve dünyayla barışık bir olgunluk evresine girmesini sağlamıştır.

Ancak günümüzde bile, teknolojinin sıkıştırıldığı yerde durmak istemediğinin göstergeleri vardır. Proje'ye yöneltilen eleştirilerden biri, dünyanın merkezine ulaşmak ve nöbetçilerle iletişimi sağlayacak altyapıyı kurmak için teknolojik araştırmalara büyük yatırım yapmış olması, ayrıca nöbetçiler aracılığıyla solitrans kullanımının -sınırlı da olsa- günlük yaşama girmesine öncülük etmesidir. Bilindiği gibi solitrans, Proje nöbetçilerinin ve dar kapsamlı yakın çevrelerinin kullandığı bir ayrıcalıktır; ancak her zaman için yaygınlaşma tehlikesi vardır. Bunun yanısıra, DB'nin ve bazı büyük şirketlerin üst yönetimlerinin BUGS adlı gizli bir bilgisayar ağıyla birbirlerine bağlı oldukları ve dünyanın bu dar kadro tarafından kapalı kapılar ardında yönetildiğini iddia eden bir komplo teorisi de mevcuttur. Bu konudaki toplumsal tartışmaların önümüzdeki yıllarda gündemin üst sıralarına yerleşebileceği öngörülebilir.

Herkes hesap peşinde.

Adayla ilgili anılarını karşılaştırıyordu Hökl ve Jas, yolculuğun başındaki ağır hava yükselmişti. Yine de adadan kör karanlıkta, apar topar ve kimseye haber vermeden ayrılmak zorunda kaldıkları için ikisi de üzülüyordu - hepsinin gitmesi mümkün değildi elbette, ama en azından arkadaşlarına ihanet etmiş olduklarını düşünüyorlardı. Bıraktıkları notta onları en kısa sürede arayacaklarını söylemişlerdi, ama notun ellerine geçeceğinden emin olmadıkları gibi, söylediklerini nasıl yapacak-

larını da bilmiyorlardı. Bildikleri birşey vardı öte yandan: dost oluyorlardı.

Simu, kuzeydoğu harekatının son rötuşlarını yapıyordu; nöbetçi adayı başvurularını en yüksek orana çekmek ve Proje'nin popülerliğini yükseltmek için çok çalışmıştı, ayrıntılı bir planı vardı, ama yine de önce gidip durumu görmesi gerekiyordu. Ebrino, Simu'nun harekatın başında olmasını ve İsta'ya gitmesini istemişti - Hökl'ü çok az görebileceğim, ama altı ay bekleyen, iki hafta daha bekler; ona dönebilmem için ona dönmem gerek.

Hökl Jas'a Simu'yu anlatıyordu yine - güneşli bir haftasonuydu, parkta bir gösteriyi izlemek için durduğunda yanında bluzunu ters giymiş, aynı anda yorgun ve canlı gözükmeyi başaran bir kız görmüştü - siz de kimsiniz bakalım? Bir yıldan fazla sürmüş bir nadas döneminin ardından karşısına çıkmıştı Simu; Hökl, iyisi olmayacaksa hiç olmamasını yeğleyecek kadar girip çıkmıştı ilişkilere, o yüzden jetlememişti. Simu da körlemesine hareket edecek birine benzemiyordu (görünüş aldatıcı olabiliyordu demek), ama işte, tanışmalarının üzerinden bir ay geçmiş geçmemişti ki, kendilerini Simu'nun yatağında, birbirlerine sevgi sözcükleri fısıldarken bulmuşlardı. Anlattıkça anlattı Hökl; anımsadığı o kadar çok şey vardı ki, aradaki boşluklara dikkat etmedi bile; sevgilisini Jas'a beğendirmek için uğraştığını farkedince kendi kendine güldü - yeni oyun arkadaşını etkilemeye çalışan erkek çocuğu. Jas'ın konuyla ilgili teknik soruları Hökl'ü güldürüyordu - bu aşk işinden hiç anlamıyorsun sen, nerelisin? Bu söz Jas'ı suskunlaştırdı birden - gerçekten de pek çok şeyi nasıl olup da bilmediğine kendi de şaşıyordu; öte yandan, ne zaman ve nasıl öğrendiğini bilemediği, kendiliğinden yaptığı başka pek çok şey vardı.

Ebrino'nun bürosunda sükunet hakimdi. Hökl'ün yalnız başına gelmediğini öğrenmek hoşuna gitmiş gibiydi. Yanına çağırttığı yardımcısına, Hökl'ün İsta'ya bir kilble gideceğini, dolayısıyla kontrol sorununun kendiliğinden çözülmüş olduğunu, gerekli düzenlemelerin hemen yapılmasını söyledi - Musak harekatı gevşeklik kaldırmazdı.

Merkez komiteleri.

Gelen ilk raporlar olumluydu - kesin birşey söylemek için erken olsa da görünen oydu ki Ekva bir kez daha başaracaktı. Monteverdi listeleri zorlamaya başlamıştı, bu kolay olan kısmıydı; daha önemli olanı, Monteverdi'nin merak uyandırmasıydı. Şimdiden, alıcıların kendi ifadelerini temel alan "testimonyal" reklamlar için yeterli malzeme birikmişti: Monteverdi'yi dinledim, karışık meyveli yoğurt gibi - içinde bütün duygular var.

Ekva kurmaylarıyla kısa bir toplantı yapmıştı - Monteverdi etabında yapılacak diğer işlerin planını gözden geçirmişler, ufak bazı aksaklıkları çözmüşlerdi. Bir sonraki etap Bach'tı - Ekva konuyu açarken gülümsemişti kendi kendine, ama toplantıdan sonra Musak'tan çıkarken aslında tedirgin olduğunu farketmişti. Ridaf'ın bu projeyi ilk duyduğunda verdiği tepkiyi ve ardından ilişkilerinin uzun süre gergin kaldığını unutmamıştı; şimdi onun yaşamını adamış göründüğü besteciyi Musak'ın çarkına sokmasını hiç affetmeyebilirdi. Ben nasıl affedebiliyorum kendimi öyleyse - marifetmiş gibi saklıyorum bağlılıklarımı, sakatlıyorum sonra, en sevdiklerimi olmadık eziyetlere maruz bırakıyorum; çentiksiz bir buz kalıbı olmaktan vazgeçemeyecek miyim? Sadece Bach için geçerli değildi bu - onu keşfettiğinde nasıl etkilendiğini kimseye söylememiş, keşfini paylaşmamış, bilmezden bile gelmişti; ama benzer şeyleri sevgilisine ve kızkardeşine sayısız defa yaptığını biliyordu. Herşeye rağmen onu sevdiklerini görmek ve bunu, çıtayı sürekli yükselterek sınamak zorundaydı sanki, yüzde yüz bağlılıktan aşağısını kabul edemiyordu. Eskiden, beklediğini alamadığında küserdi, incitilebilir olduğunun bu tek göstergesini de zaman içinde yok etmişti ama - kimse, hiçbir şey buna layık değil mi artık, ne zaman doldum kendimle bu kadar?

Boğazın öbür tarafında katılacağı gizli toplantının olduğu yere ulaştığında, bu düşünce katarının sonuna daha gelmemişti. Bir büyü dükkanının üst katında, küçük bir grup onu bekliyordu. Ekva'nın geldiğini gören kadın -adının Yamu olduğu her halinden belliydi- gülümseyerek ayağa kalktı ve onu karşıladı, sarıldı. Ekva dışında hepsi de sakin, yumuşak görünümlü

insanlardı, az sonra alınması gereken önemli kararların ağırlığı altında ezilmeden duracak gibi değildiler, ama kuvvetleri buradan geliyordu belki de. İçlerinden birinin, Paşa'nın Neyo'ya gönderilmesini doğru bulmadığını söylemesi ve Beyaz Mantolu Adam'ın son kararlarını eleştirmeye başlaması üzerine alevlenen tartışma, saatlerce sürdü; sonunda Paşa, Ekva'nın desteğiyle bunun en doğru adım olacağına gruptakileri ikna etti ve iki gün sonra yola çıkacağını söyledi - Neyo'daki adamlarıyla hemen bağlantı kuracaktı.

Ekva gece eve döndüğünde, yorgun olmasına karşın yatmaya yeltenmedi bile, Ridaf'ın kapısını kapayıp kızkardeşinin eski kayıtlarından birini dinlemeye koyuldu onun yerine.

Hökl'ün dönüşü.

Herkesin harcı değildir dönmek; sanatını bilmeyen için bulmak zor olur. Hökl'ün gelmesinden iki saat önce Simu Ebrino'nun yanına çıktı, yapılması gerekenleri öğrenmek için. Hökl'ün yalnız gelmediğini öğrenince şaşırdı, kendi evlerine gidemeyeceklerini ve bir süre Dubl dışında bir evde kalmaları gerektiğini duymaktan hoşlanmadı, ama asıl tepkisini, Musak'la ilgili gizli harekat için Hökl'ün görevlendirildiğini duyunca verdi - bu işi kendisinin yapacağını sanıyordu. İsta'ya önce Simu gidecek, Hökl için gerekli bağlantıları kuracak, kendi işini yapacak ve dönecekti; Hökl ve Jas bir süre İsta'da kalacaktı. Bunlardan Hökl'e söz etmemesini istedi Ebrino; onunla ertesi gün görüşecekti.

Hökl'ü karşılamaya giderken sinirini yatıştırmaya çalıştı Simu, ortada sinirlenecek birşey olmadığını telkin etti kendine - sevgilisiyle kariyer rekabetine girecek değildi, kaldı ki böyle bir durum da yoktu ortada. Yine de Ebrino'nun ne yapmaya çalıştığına kafa yormadan edemedi - böyle kritik bir görevi herhangi bir güvenilirliği olmayan bir adama veriyordu; birlikte olduğu kadının sevgilisi dönünce kadını Dubl'den uzaklaştırıyor (anlaşılabilir), ama adamı da şehirde tutmayıp onun yanına yolluyordu (anlaşılmaz).

Birbirlerine yeniden sarılabilmenin mutluluğu bunları unutturdu ama - Jas onları gülümseyerek ve gizlemediği bir merakla izlerken öpüştüler, birbirlerinin saçlarını okşadılar, yeniden sarıldılar. Sonra garipsediler bunu, telaşlandılar, anlamsız şeyler söylediler - Jas bunu da gülümseyerek izledi. Simu, Ebrino'nun Hökl'le ertesi gün konuşacağını ve Jas için de birşeyler düşünülmüş olduğunu söyleyince iki arkadaş bakıştı - Simu daha fazlasını bilmediğini belirtince olasılıkları saptamaya çalıştılar. İkisinin de başının büyük belada olması mümkündü ve belki Jas'ın yapacağı en iyi şey, hemen izini kaybettirmeye çalışmak olacaktı - Hökl'ün böyle bir şansı yoktu elbette.

Kalacakları eve geldiklerinde, Jas Hökl'ün yanında kalmaya karar vermişti bile - kutlama yemeği hazırlamayı kolaylaştırdı bu. Birer duştan ve masajdan sonra, yeni çıkan Monteverdi albümü eşliğinde kendilerini Simu'nun yetenekli ellerinden çıkma yemeklere bıraktılar.

Yemekten sonra masada otururken Hökl birden kalktı, Simu'yu elinden tutup kaldırdı ve Jas'a iyi günler dileyip sevgilisini yatak odasına sürükledi. Simu utanır, itiraz eder gibi yaptı, gülerek düştüler yatağa, üstlerini çıkarmayı bekleyemeden birbirlerine karıştılar, kokularını içlerine çektiler derin derin, derin derin öpüştüler, yangından kaçırırcasına okşadılar birbirlerini. Sonra aynı hızla soyundular, çıplak kalınca birden durulduular ama, Hökl'ü ihtimamla koynuna aldı Simu, saçlarını öptü, sırtını hafif hafif okşadı bir süre. Çok geçmedi, hız kazandılar yine, yan yana yatarlarken Hökl Simu'yu üstüne alıp içine girdi, kıpırdamadan durdular bir süre, sevişmiyormuş gibi yapıp sevişttiler, derin derin.

Simu: ertesi sabah.

Hökl'ü seviyor içim - öyleyse neden aramıza giren okyanus hala duruyor, olduğu gibi? Simu sabah erken kalkmış, Hökl ve Jas uyurken evden çıkıp Proje'ye gitmişti. Henüz pek kimse yoktu ortalarda; kendisine ayırabileceği bir kaçak zaman. Ayrılıkları boyunca bu ilişkiden artık çıkması gerektiğini

düşünmüştü sık sık; Hökl'ü karşısında, kollarında, içinde, sabah uyandığında yanında görünce hem sevgisi kabarmış, hem de ilişki hakkındaki yargısı kesinleşmişti. Vereceğimi verdim, alabileceğimi aldım belli ki - neden taşınır artık bu yük?

Şimdi bazı şeyleri sözcüklere dökerek düşünmek daha kolay geliyordu Simu'ya - iyi geliyor Hökl, ama fazlası boğuyor beni. Hökl'ün yaşça daha küçük olmasına rağmen koruyucu, verici bir role soyunmuş olması Simu'ya çoğu zaman sevimli gelmişti, ama bir süre sonra bu vericiliğin altında ezilmeye başladığını ve kızgınlık biriktirdiğini görmüştü - hem karşılık vermekte zorlandığı için, hem de Hökl almayı pek bilmediği için. Aynı şey sevgileri için de geçerliydi belki - Hökl'ün beni sevdiği kadar sevmeyeceğim onu hiç; ikimize de haksızlık.

Başka şeyler de vardı -sinirlenmeye başlıyordu Simu- Hökl'ün dayanılmaz ukalalığı örneğin - benden zeki olmayan birinin benden zekiymiş gibi davranmasına katlanamıyorum. Girişilen sayısız sidik yarışından anlar geldi aklına. Hökl'ün yenildiğini hiç kabul edemediğini, en fazla acıyıp kabul etmiş numarası yapabildiğini; bütün oyunları ölesiye ciddiye aldığını; onun bedenini bile kendisinden iyi bilme iddiasında olduğunu; asıl önemlisi, yaptığı işle hiç doğru dürüst ilgilenmediğini ve saygı duymadığını düşündü. Dünyadaki tek önemli işi yapan o çünkü - neyi başarmış olduğu belli olmasa da.

Bir de Ebrino vardı. Simu bu kez sert bir kayaya toslamış olduğunu biliyordu, önceki maceralarına benzemeyecekti bu. Ebrino'ya hiçbir zaman sahip olamayacağının farkındaydı, ama onun güvenini, beğenisini kazanmak, Ebrino'nun onunla sevişmek istemesi, o istediği anda ve yalnızca o zaman Ebrino'yla birlikte olmak, olabilmek, Simu'ya sahip olabileceği en büyük ayrıcalık gibi geliyordu. İlişki -buna ilişki denebilirse- üzerinde hiçbir kontrolü yoktu Simu'nun, herşey onun ve gereksinimlerinin dışında belirleniyordu, ama bu onu inanılmaz derecede tatmin ediyordu, gocunmak aklına bile gelmiyordu - bunu hak eden kaç erkekle tanışacağım ki yaşamım boyunca, koyvermeden göreceklerimi gördüm ben, şimdi dağılma zamanı.

Köpekler giremez.

Kamuflaj doğal bir yetenektir, sonradan öğrenilmez; neyin örtü olduğunu, neyin olmadığını sahibi bile karıştırdığında en üst düzeyine ulaşır. Hökl sağ salim Dubl'e, en azından Dubl'ün yakınlarına vardığını haber vermek için aramıştı Agse'yi; çok merak ettiğini sanmıyordu açıkçası, o yüzden Agse'nin gerçekten sevinmiş gözükmesine şaşırdı. Herhalde Agse'nin beklenmedik zamanlarda gösterdiği yakınlıktı Hökl'ün herşeye rağmen ondan ümit kesmemesini sağlayan. Ne var ki Proje hakkında söylediği şeyler Hökl'ün pek de hoşuna gitmedi - o saçmasapan Proje işinden ve meditatif alan hikayesinden kurtulmasının iyi olduğunu düşünüyordu. Bütün o raporlara rağmen dünyanın daha iyi bir yer haline geldiğini, insanların rahatlamaya başladığını, kısacası Proje'nin işe yaradığını gösteren hiçbir belirti yoktu onun gözünde. Plasebo etkisi bile yapmıyor senin dinin. Hökl ona, adadaki deneyiminin ne kadar farklı ve inanılmaz olduğunu, başta kendisi de burun kıvırırken geçen zamanla nasıl etkilendiğini anlatmaya çalıştı, Agse'nin gözünde aptallığının tesciline yaradı bu yalnızca. Onun Proje hakkında fikir yürüttüğünü duymamıştı daha önce hiç. Bu konuda savunmaya geçiverdiğini farketti Hökl, uzun süredir ilk kez birşeyi bu kadar sahipleniyor, her zamanki alaycı ve kinik yaklaşımının ötesinde bir ruh haline doğru gidiyordu sanki. Bütün bunları Agse'ye anlatmak zordu - kinisizmi ustasından öğrendim ben.

Ne yapacaksın şimdi?

Daha bilmiyorum - bugün büyük patronla görüşmem var, göreceğiz. Yanımda bir de kilb getirdim.

Ne yaptım dedin? Bu ada tatili sana pek yaramamış galiba. Başın belada yani.

Beladaydı zaten.

Vesaire. Hökl konuyu değiştirdi, sevgilisinin ve oğlunun nasıl olduğunu sordu Agse'ye - sevgili üniversitedeydi, bugün önemli bir oturumu yönetecekti, çocuk iyiydi, arkadaşına gitmişti.

Biliyor musun, babasını hiç anlatmadın bana - necidir, kimlerdendir, görüşüyor musunuz?

Agse kısa bir süre için dimdik Hökl'ün gözlerinin içine baktı, sonra kaşlarını kaldırdı, başını yana eğdi, güldü - merak etme, sen değilsin.

Bach muhipleri kurtuluş partisi - cephe.

Ekva o gün Musak'a belirsiz bir kaynaktan gelen ölüm tehdidini komik bulmuştu, akşam eve döndüğünde Ridaf'a, mesajı onun mu yolladığını sorması bundandı - bütün Bach'çılar birleştiniz mi yoksa? Ridaf'ın bu tehdidi ciddiye almasını ve endişelenmesini beklemiyordu hiç; kızkardeşinin yüzündeki ifadeye rağmen konuyu bir süre daha hafife almayı sürdürdüyse de, bunun onu daha da üzdüğünü görünce vazgeçti.

Ekva'yı Bach yüzünden öldürmek istemedikleri belliydi - abicim, başka neler yapıyorsun benden habersiz? Ridaf'a baktı, sonra güldü Ekva, tecavüz ve adam öldürme kariyeri hakkında bilgi vermeye başladı, ama yarı yolda sıkıldı. Proje'yle Musak'ın arasındaki sürtüşmeden söz etti Ridaf'a - Proje'nin karşılaştığı saldırı ve sabotajların Musak tarafından düzenlendiğini, hatta Musak'ın benzer bir projeye gizlice girişip bir kazı başlattığını düşündüklerini anlattı. Böyle birşey yoktu tabii; Ekva'ya göre hedef şaşırtmaya çalışıyorlardı, kendi başarısızlıklarını örtmek için bir düşman yaratıp ona saldırıyorlardı. Mesajda tehdit edilen yalnızca o da değildi - şirketin en tepesindeki beş kişinin adı anılıyordu.

Ridaf ne yapacağını sorduğunda Ekva şaşkınlıkla kardeşine baktı - tabii ki hiçbir şey; kendi işimizi yapmaya devam edeceğiz. Ridaf bu vurdumduymazlığa inanamıyordu - sizin işiniz insanları yönlendirmek, ama kendinizi savunmak için hiçbir şey yapmayacaksınız, öyle mi? Ona göre bu zamanda böyle bir tehdide karşı önlem almamak, ölümü ayartmaya çalışmak gibi birşeydi; herkesin ancak ölene kadar ölümsüz olduğunu anımsattı abisine. Ekva ona olayı bu kadar dramatik bir hale getirmemesini söyledi - sonuçta evet, Bach yüzünden alınganlık yapan bir kaçığın tehdidi değildi bu, ama Proje yönetiminin de işi gücü bırakıp böyle şeylerle uğraşacağını düşünmek gülünç

olurdu - korkutmakla zaman kaybetmez onlar, ne yapacaklarsa gelir, yaparlar.

Ayrıca Proje yönetiminin geleneksel Musak-karşıtı politikasının değişmekte olduğunun göstergeleri vardı. "Klasikler, yeniden!" harekatını çok beğenmişlerdi, benzer bir üretimi kendi elemanları için yaptırmak istiyorlardı; işbirliği olanaklarını konuşmak üzere bir temsilcileri ay sonuna doğru İsta'ya gelip Ekva ve başka Musak yöneticileriyle görüşecekti.

Bütün bunlar Ridaf'ın endişelerini gidermeye yetmedi; ona kalsa bir süre için başka bir yere taşınabilirlerdi, İsta'da son zamanlarda artmış olan olaylardan ve genel karışıklıktan da uzaklaşmış olurlardı. Bunu Ekva'ya söylemeye bile gerek görmedi ama - intihar komandosu gibidir abim, hiçbir hodriyi atlamaz.

Artık babamız sensin.

Erkeklerin bile, istisnai durumlarda da olsa, bazı şeyleri sezebildiği görülmüştür - bu sezgi de genellikle yaşam ya da kadınlarla değil, yine erkeklerle ilgilidir. Ebrino'nun karşısına çıkan Hökl, aynı anda birçok şeyi hissediyordu - bir insanın bu kadar heybetli olabilmesine şaşırıyordu; büyük bir hızla ve büyük bir saygıyla ona bağlandığını, onun oğlu olmayı istediğini görüyordu; Simu'nun Ebrino'yla ilişkisi olduğunu anlıyordu ve bunun doğallığı, kaçınılmazlığı ona neredeyse güzel geliyordu.

Proje için çalışmaya zaten hazırdı Hökl, ama bizzat Ebrino'nun, Yüksek Mahkeme üzerindeki gücünü kullanarak Hökl'e ayrıcalık yapılmasını sağlaması, zor ve riskli bir görevi ona güvenle vermesi karşısında, gözyaşlarını tutmakla tutmamak arası, artık onu mutlu edecek tek şeyin, bu güveni boşa çıkartmamak ve üzerine düşeni kimsenin yapamayacağı kadar iyi yapmak olduğunu farketti. İsta'ya gidecek ve Musak'ın son zamanlarda harikalar yaratan üst düzey yöneticilerinden biriyle görüşecekti; görünüşte ortak bir çalışma hakkında konuşacaklardı, ama Hökl'den, adamla kişisel bir ilişki kurması, yaşamına mümkün olduğunca girmesi ve çok önemli birşeyi öğren-

mesi bekleniyordu: Proje'ye karşı düzenlenen saldırıları yöneten o muydu? Eğer oysa, halli gerekecektir herhalde? Ebrino'nun bu soruya verdiği yanıt, gülümsemek oldu; Hökl, aynı anda farklı şeyler düşündü yine - bu adam, tek bir gülümsemeyle cinayet işletebileceğini düşünecek kadar inanıyor kendine; bunu düşünmekte haklı; kendimi ondan korumam gerekecek ve bunun tek yolu ondan gizlenmeye çalışmak değil, tümüyle açık olmak.

Simu'nun da İsta'da olacağını ve Proje'yle ilgili başka bir konuda çalışacağını söylerken Ebrino'nun ona göz kırptığını düşündü Hökl, içi az önceki düşünce karışıklığına zıt, saf bir mutlulukla doldu - Ebrino elbette onun Simu'yla ilişkisini bozmaya gönül indirecek değildi. Jas'ın da onunla birlikte gitmesini istiyordu Ebrino, Hökl'ün bir yardımcıya ihtiyacı olacaktı.

Bir sessizlik oldu - Hökl artık gitmesi gerektiğini düşündü, ama önce adadaki deneyimi ve neden döndüğü konusunda bir açıklama yapmalıydı herhalde. Ebrino'nun dinlediğini görünce anlatmaya başladı, ama daha sonra görüşmelerini Simu'ya anlatırken, o sırada neler söylediğini bir türlü anımsayamadı. Tek aklında kalan, tamamen anlaşıldığına ve işlediği kabahatin affedilmiş olduğuna dair bir his ve rahatlıktı.

Sonunda gitmek için kalktığında Ebrino da kalkıp yanına geldi, elini sıktı, eğer zamanı varsa sekreterinin onu, bazı sağlık testleri için sağlık merkezine götüreceğini, bunun nöbetten dönenlere yönelik standart bir uygulama olduğunu söyledi.

Öldürmek üzerine.

Bülbülü de öldürürler. Hökl, bir cinayet işlemesi gerekebileceği düşüncesini gittikçe daha inanılmaz ve korkutucu buluyordu, özellikle de kurbanıyla önceden yakınlık kurmak zorunda olması kısmını. Daha önce kimseyi öldürmemişti, bunu yapmış olan kimseyi de tanımıyordu, hatta tanıdığı insanların, onları yalnızca tanımış olması nedeniyle, katil olamayacaklarını düşündü bir an; cinnet geçirmeden, planlayarak, soğukkanlılığını koruyarak birinin yaşamını, gerektiğinde geri veremeyece-

ğini bile bile elinden alabileceğine, böyle birşeyin kendisinden aynı soğukkanlılıkla istenebileceğine inanamıyordu.

Tarihte yaşamış düşüncelerin morg bekçisi olarak -there are no more schools of thought, only schools of fish, diye düşündü- bu konuda kimin ne demiş olduğunu anımsamaya çalıştı, ama faydacılardan, yavan bir-iki hümanistten, bazı Nietzsche'cilerden ve bir anarşist manifestodan başka birşey gelmedi aklına.

Öte yandan, biraz daha düşününce, aykırılığını kaybetmeye başlıyordu katil Hökl imgesi; insan yaşamının kutsal ya da dokunulmaz olduğuna inanmıyordu - tarihçiyim ama o kadar da gerici değilim. Yalnızca geçerli bir amaç uğruna değil, rastlantıyla ya da bir çeşit "avcılık sporu" olarak insanların yaşamlarına son verilebileceğini, bunun için de kimsenin kimseden izin almasının gerekmeyeceğini kabul edebiliyordu. Tanımadığım insanlar, tanımadığım başka insanları öldürürse mesele yok; ya biraz daha yakına düşerse yıldırım? Eve geldiğinde Simu'yu ölü bulsa ne yapacağını düşündü - üzülmesine üzülürdü elbette, onun yokluğunda acılı günler yaşardı, ama yıkılmazdı herhalde, ortalığı birbirine katmaz, intikam peşinde koşmazdı. Bu duygusuzluğu birden irkiltti Hökl'ü, Simu'yu yeterince sevip sevmediğini sorgulamaya başladı - onun için ölür müydü, ikisinden birinin yaşayabilmesi için diğerinin ölmesi gerekse? Böyle bir durumun gerçek yaşamda ortaya çıkma olasılığı üzerine düşünmeye başlıyordu ki hile yaptığını farkedip asıl soruya döndü - bağlam önemliydi, örneğin Simu az önce kendi yaşamını tehlikeye atıp onu kurtarmışsa, Hökl de bu sefer aynı şeyi yapabilirdi, ya da mantıklı düşünemeyeceği kadar duygusal bir anında bu seçimi yapması gerekse, Simu'nun kurtulmasını seçebilirdi. Ama bunlar, onun da farkettiği gibi, istisnai durumlardı - kural olarak yanıtı hayırdı, kendi yaşamını kurtarmak için Simu'nun öldürülmesine göz yumabilirdi.

Belki daha da yakına gelmesi gerekiyordu - kendisinin öldürülmesi hakkında ne düşünüyordu? Herkes gibi Hökl de onu kolay kolay öldüremeyeceklerine inanıyordu nedensiz yere; yine de, örneğin bir kaza atışına hedef olup hiçbir işe yaramayacak şekilde sokağın ortasında ölse, hayıflanırdı. Çok da

üzülmezdi ama. Buna güldü. Beyin jimnastiği silahsız hareketler idman serisinin son hareketi olarak, bir yakınının, sevdiği birinin onu öldürmeye kalkmasını nasıl karşılayacağına kafa yordu, örneğin Simu ya da Jas. Çok içerlerdim, onlarla bir daha asla konuşmazdım.

Ciddilikle gayriciddilik arasında kaçak dövüşen bu entellektüel tutumuna rağmen, tanıdığı bir insanı asla öldüremeyeceğini, bunun bir nedeninin de gözler olduğunu; onu öldürdüğünü bilen ve gören bir tanıdığını öldürmeyi beceremeyeceğini anlıyordu.

Kendine rağmen ebeveyn.

Hökl eve döndüğünde Jas'ı vizofonun karşısında buldu, kiminle konuştuğunu anlayamadı önce; Jas, adadakilerin onu aradığını söyleyince çocukça sevindiyse de, Ebrino'yla konuştuğunda onlardan söz etmemiş olduğumu, dolayısıyla ilk fırsatta onlara ihanet ettiğini farkedince içi kötü oldu. Ne var ki adadakilerin neşesi yerinde gözüküyordu - orada kalmayı sürdüreceklerdi, yeni gelen nöbetçiye yeni bir kilb takımı verilmesine gerek görülmemişti. Ondan zar zor izin alıp solitransın başına toplanmışlar, önce Simu'yu bulmuşlar, Hökl'le Jas'ın nerede olduğunu da ondan öğrenmişlerdi. Ekranda bin türlü şaklabanlık yapan ve hep bir ağızdan konuşan nöbet arkadaşlarını görmek Hökl'ü duygulandırdı - nereden çıktınız, bir de sizle mi uğraşacağım, işim gücüm var benim.

Hökl gelmeden önce Jas onlara, yapmayı düşündüğü şeyleri anlatıyordu anlaşılan, konu yeniden oraya gelince Hökl Ebrino'nun söylediklerini kabaca anlattı, Jas'ın en azından bir süre için onun yanında kalmasının daha iyi olacağını söyledi. Jas buna sevinmiş gibiydi, nereden başlayacağını bilmiyordu çünkü; öte yandan, Proje'nin ona gereğinden hoşgörülü davrandığını düşünüyor ve işkilleniyordu. Hökl, kafasını buna takmamasını, İsta'yı görmek için iyi bir fırsat olarak bakmasını söyleyip onu yatıştırdı. Jas öncelikle onları adadan kurtarmanın bir yolunu bulacağına söz verdi, ama asıl hedefi çok daha büyüktü ve büyük olasılıkla onun boyunu aşıyordu. Ne olursa olsun,

doğru bağlantılar kurabilmekle başlıyordu herşey ve İsta da böyle bağlantıları aramaya başlamanın doğru yerlerinden biri olarak gözüküyordu Hökl'ün anlattıklarına bakılırsa - düşmanımın düşmanı benim dostumdur. Hökl'le Jas göz göze geldi; Hökl ekrana dönüp kilblere keyiflerinin nasıl olduğunu sordu.

İki gün içinde keyiflerini kaçıracak, ileride daha da kaçıracağını gösteren şeyler olmuştu anlattıklarına göre. Yeni gelen nöbetçi çok disiplinliydi ve onları sürekli olarak anlamsız işlerde çalıştırdığı yetmiyormuş gibi, aralarından kendine üç-dört yardakçı seçip bir ceza sistemi uygulamaya başlamıştı. Çalışmaktan gocunmadıklarını Hökl de bilirdi -bunu duyunca Hökl gülümsedi- ama bu kadın -yeni nöbetçi bir kadındı- sırf boş durmasınlar diye eziyet çektiriyordu. Yine hepsi birden bağrışmaya başlamıştı ki Hökl onları sakinleştirdi - bitiniz kanlanmış bakıyorum, iki gün önce yaşayıp yaşamayacağınız belli değildi, çabuk unuttunuz. Bu kez hepsi birden Hökl'ün haklı olduğunu, hallerine şükretmeleri gerektiğini, adam olmayacaklarını söylemeye başlayınca Jas'la Hökl çok eğlendi.

Jas kozasını atıyor.

İnsan olduğumdan kuşkulanıyor olsam; kilbler gibi yapay, uyduruk bir kategoriye değil de adadan kurtulduğumdan beri çevremde gördüğüm insanların kategorisine ait olduğumu düşünsem, ne tür göstergelere bakmam gerekirdi, hangi belirtilerin varlığı ya da yokluğu, bu kuşkum hakkında kesin bir sonuca ulaşmamı sağlardı?

Düşünebiliyorum. Gereğinden fazla düşünüyorum belki de, bunun normal düzeyi nedir bilmiyorum çünkü, kafamın içinde sürekli konuşuyorum farklı seslerle, yoruluyorum ama duramıyorum, yılların kullanılmamışlığını kapatmaya çalışıyor sanki beynim, herşeyi anlamak, çözmek, yapmam gerekenleri saptamak ve yapmak için çok az zamanım varmış gibi, düşündüklerimi anlatamamaktan, kendime yetişememekten korkarak düşünüyorum.

Hissedebiliyorum. Uyduruk dediğim bir kategoriye ait sa-

yıp kendimi onlardan ayırarak küçümsediğim, aşağıladığım dostlarıma bağlı olduğumu hissediyorum örneğin, unutmuyorum onları, onca ay ufak bir adada yaptıklarımızı, paylaştıklarımızı, çıkardığımız gürültüyü, kavgaları, eğlenceleri, hep birlikte boğazımızın düğümlendiği anları anımsıyorum ve yaşatıyorum içimde, kimsenin onlara kilb demeye hakkı olmadığını hissediyorum sonra, büyük bir haksızlık yapıldığını.

Hırslıyım. İnsanların yüzlerinde gördüğüm huzur ve bütünleşmişlik maskesini düşürmek, bunun bedelini bize ödetmelerine engel olmak, gerçeği anlamak ve değiştirmek, o tarafa atılmışların hepsini bu tarafa geçirmek için yanıyorum.

Korkuyorum. Bana yanlışlıkla verildiğinden emin olduğum bu fırsatı kullanamamaktan korkuyorum, başaracağımı söyleyen sesi fazla dinleyip gevşemekten, ya da tam tersi iyice telaşa kapılıp hata yapmaktan, görmem gerekenleri görememekten, değiştirdiğimi sandığım şeyleri yalnızca sağlamlaştırmaktan korkuyorum.

Seviyorum. Hökl'ün zayıflığını, çaresizliğini, yolculuğunu benim gibi tek başına yapmak zorunda kalacağını anlamayışını, zekasını, zor şeyleri görüp gözünün önündekileri es geçişini, Makineden küçük olmasını kafasına takmayışını, sevgisini seviyorum; ölüm benim için duracak değil, ama bir yolunu bulup ben de ölüm için durmuyorum, peşimden geleceğini bilsem de arkama bakmadan gidiyorum Hökl'le, gittiği yere kadar.

Bütün bunlar, yapacağım değişikliği yapmaya hakkım olduğunu, dahası, bunun taksonomik bir gereklilik olduğunu gösteriyor bana: adım Jams, hep insandım.

Azar.

Kalbim burada değil, kafam dağınık, aç bile değilim ve sinirlerim tepemde. Simu, Hökl ve Jams akşam yemeğini dışarıda yiyordu, bir yandan da İsta yolculuğunu tartışıyorlardı. Birlikte gideceklerdi, Simu'nun iki yardımcısı da onlarla birlikte geliyordu. Hökl'ün Musak'ın üçüncü adamı Ekva'yla görüşmesini Simu bizzat ayarlamıştı; randevu bir hafta sonrası içindi,

bu süre içinde Hökl'ün Musak ve Ekva hakkındaki kalın dosyayı çalışması ve bir strateji geliştirmesi gerekiyordu. Proje'nin Musak'la nasıl bir işbirliği yapmayı düşündüğü tam olarak belirlenmemişti, bu da Hökl'e düşüyordu. En önemlisiyse Ekva'nın kişisel güvenini kazanmaktı - bunun hemen olmayacağı açıktı, dolayısıyla Hökl'ün uzunca bir süre İsta'da kalması gerekebilirdi. Gelişmelere göre bir büro kurulması, emrine bir ekip verilmesi düşünülüyordu.

Simu'nun görev süresi ve yapacakları daha belirliydi, iki hafta sonra Dubl'e dönmesi gerekiyordu; İsta'da olduğu sürede buradaki ekiple işbirliği yapmak, çalışmaları rayına oturtmak ve ilk elde çıkabilecek sorunları çözmekle uğraşacaktı. Oraya indikten sonra birbirimizi pek görmeyiz herhalde, herkesin işi başından aşkın olacak, Jas'ın -Jams, diye düzeltti Hökl- gelmesi iyi oldu o yüzden, ahbaplık edersiniz. Simu'nun bunu söyleyiş biçimi Hökl'ü rahatsız etti, tam olarak neden rahatsız olduğunu anlamak istermiş gibi Simu'nun yüzüne baktı, Simu hoşlanmadı bundan, yüz ifadesiyle ne var dedi. Jams iki sevgiliyi dikkatle ve belli etmemeye çalışmadan izliyor, her zamankinden daha sessiz duruyordu - fırtına geliyor, Hökl farkında bile değil, öldürecek beni. Nerede kalacaklarını sordu Hökl, sokakta kalmayacaklarını öğrenmek onu sevindirdi. Garsonun yemeği tam bitmeden Simu'nun tabağını almaya yeltenmesi onun adına iyi olmadı - zamanında garsonluk yapmış olmasına karşın bu tür hatalara karşı hoşgörüsü sıfıra yakındı Simu'nun. Geçen gün Jams'la konuşuyorduk, sana da soralım dedik - boyu değil işlevi önemlidir ya, genişlik, yani çap ne kadar önemli? Jams, bu konu değiştirme manevrasının nasıl karşılanacağını görmek için göz ucuyla Simu'ya baktı, sonra hemen yemeğine dönmeyi yeğledi. Simu ne bu soruya, ne yemekte sorulmuş olmasına, ne de Hökl'le Jams'ın bu konuda konuşmuş oldukları bilgisinin kendisine aktarılmasına sempatiyle baktığını kendi sözcükleriyle ve çok daha ekonomik olarak ifade etti.

Gecenin geri kalan kısmı olaysız geçti, eğlenmemeye ellerinden gelen özeni gösteren garip bir üçlüydüler, fazla ısrarkeş davranmayıp geç olmadan eve döndüler. Kimse kimsenin ne yapmaya çalıştığını anlamamış gibiydi.

Modern çağda teknolojinin yaşamın her alanına girmesi ve bu "Lebenswelt"i belirler hale gelmesine tepki duyanlar vardı - unutmamak gerekir ki tarihin motoru ne olursa olsun, hiçbir zaman herkesin onayını kazanamaz; bu tanımı gereği böyledir neredeyse, sürtünme kuvveti bütün motorlar için gereklidir. Modern Çağın teknoloji muhalifleri tek bir kampta toplanmıyordu; özellikle çağsonunun yaklaştığı onyıllarda doğaya yönelim başlamış durumdaydı, ama geleneksel muhalefet, sanat olarak adlandırılan görüngüler sistemini bir kurtuluş ya da en azından arınma yolu olarak öne sürmekte diretiyordu.

İnsanı insan yapan iki şeyden biri olarak görülen sanat, çok geniş bir üretim alanını kapsamakta ve bireysel yaratıcılık enerjisinin önemli bir bölümüne, yaşama aktarılmasını engelleyerek el koymaktaydı. Şiir, roman, tiyatro, sinema, resim, heykel, müzik gibi çeşitli formları olan sanat, varoluşunu bu temeli inkar etmesine borçluydu. Sanatın gerekliliği, işlevi, mekaniği gibi konularda dev bir kuramsal edebiyatın oluşması, bu inkarın sağlamlaştırılmasına yönelikti. Sanatın yaşama aykırı olmadığını, yaşamı daha değerli kılmaya yaradığını savunarak geçen karanlık yüzyıllar boyunca, sanatın yaşama ve insana ayna tuttuğu, yaşamdaki unsurlar arasından eleştirel bir seçme yaparak asıl görülmesi gerekenleri öne çıkarttığı, yaşamı ve gerçeği yeniden kurgulayarak bunların boyutlarını derinleştirdiği iddia edildi. Elbette bu safsatanın sonsuza dek sürmesi beklenemezdi; nitekim modernizm bu konuda kendi ipini çekerek insanlığa önemli bir hizmette daha bulunmuştur. Sanatın kendi üstüne kapanmış bir sistem olduğu ve kullandığı göstergelerin gündelik, gerçek yaşamdaki göstergelere şaşırtıcı derecede benzemesine karşın bu sistemin sınır çizgisini geçemediği, dolayısıyla da bu sistemin alanı dışında herhangi bir geçerliliği olmadığı anlaşıldıktan ve bu anlayış yaygınlaşmaya başladıktan sonra, sanatın boyunduruğu hızla gevşemiştir. Günümüzde bireysel ve kitlesel yaratıcı enerjinin doğrudan ana kaynağa, yani doğaya ve evrene yönelmesi ve bu kaynakla bütünleşme arayışına girmesi, Yeni Aydınlanmayı mümkün kılan en önemli etkenlerden biri olmuştur.

İnsanı insan yaptığına eski çağlardan beri inanılan ikinci şey olan ve adına çeşitli yazarlar tarafından site yaşamı, kamusal alan, siyasal alan, sosyal dünya vs denilen, fiziksel bir alana karşılık geldiği kadar ve belki de daha çok zihinsel bir etkinlik ve etkileşim biçimini tanımlayan alan da, modernizmin çöküşüyle birlikte gerilemiş ve parıltısını yitirmiştir. Genel tanımıyla, birlikte yaşamak zorunda olduğu düşünülen ama birbirlerinden tek tek ve toplu olarak farklı olan insanların, hangi kurallar ve tutumlar sistemi içinde gerçek "iyi yaşam"ı elde edebileceğinin arayışı ve bu konudaki görüşlerin başkalarına kabul ettirilmesi olan siyaset, temel aldığı gerilim ve çelişkilerin çözülmesi ya da yer değiştirip dönüşmesi sonucunda temelsiz kalmış, sorulmayan soruların yanıtlarını arayan, gereksiz bir uğraşa indirgenmiş ve tıpkı sanatsal üretim gibi, tarihsel garabet örneklerinden biri olarak uygarlık müzesinde hak ettiği yeri almıştır. Günlük dilde siyasetle ilgili deyimlerin çoğunun pejoratif anlamlar taşıdığını da anımsamak gerekir.

İsta sokaklarında.

DB'nin kuzeydoğu kanadının başkenti İsta'nın, çöküntüyü, dekadansı ve karmaşayı her çağda görkeme dönüştüren tılsımlı bir enerjiye sahip olduğunu anlatıyordu Hökl Jams'a. Bu şehre daha önce defalarca gelmişti, her gelişinde, bir tarafıyla çiğ, bir tarafıyla da yüzlerce yılın birikimiyle güngörmüş, neredeyse soylu bir mor titreşimin içinde yankılandığını hissederdi. Jams'ın yan bir gülümsemeyle baktığını görünce o da güldü - korkma, katil olabilirim ama şair, asla.

Ekva'nın dosyasını birlikte incelemişler ve hırs küpü bir adam olduğunu öğrenmişlerdi - hızlı, zeki, esprili, geveze; zodyağına rağmen duygularına yenik düştüğü olabiliyordu, ama genelde aklın sesine kulak veriyordu; önyargılarına çok, hatta biraz fazla güveniyordu; ilişkiler konusunda muhafazakardı, sevgilisi öldükten sonra yenisini bulmamıştı, kızkardeşiyle birlikte güzel ve eski bir evde yaşıyordu. Dosyada Rida'la ilgili bilgiler de vardı; resmine bakarken Jams onu güzel bulup bul-

madığını sordu Hökl'e - bilemiyorum, bir kadının yüzünün nasıl durduğu değil, nasıl değiştiği önemli bence; kolay mutlu olan birinin rahatlığıyla gülümsemiş, hoş. Jams o gün başka sorusu olmadığını söylemişti bunun üzerine. Hökl'ün Ekva'yla randevusundan iki gün önce Ridaf'ın konseri vardı dosyaya göre; bir kemancıyla birlikte Bach'ın Goldberg varyasyonlarını çalacaklardı. Hökl bu seçimi ilginç buldu; Jams'ın muzip gözlerle, yalnızca profesyonel nedenlerden ötürü bu konsere gitme önerisi de oybirliğiyle kabul edildi.

Simu bu sırada Proje'nin İsta'daki merkezinde fırtına gibi esiyor, tüyler uçuşturuyordu. Burada çalışan herkesin işine son verme niyetinde olduğunu, beş gün içinde toparlanmadıkları takdirde bunu kesinlikle yapacağını söylemiş, söylediğini yapan bir kadın izlenimi bırakmayı çok iyi bildiği için de istediği etkiyi yaratmıştı. Proje'nin kuzeydoğudaki genel başarısızlığının nedenlerini anlamaya çalışıyordu Simu, Dubl'de yaptığı hazırlığın önemli bir kısmı boşa gitmişti; toplantıya aldığı yöneticilerin açıklamaları ona hiç tatmin edici gelmemişti, faktör analizi yapmasını bilmiyor gibiydiler. Onlara Hökl'den öğrendiği Napoleon hikayesini anlatmıştı - bir kere, mermimiz bitti komutanım; yeter, gerisini sayma asker. İstediğini alamayınca o da dışarı çıktı, deniz kıyısına inip yürüdü. Hiçbir şehirde bu kadar çok büyü dükkanı görmediğini düşündü yürürken - büyü dükkanı ve doğal ilaççılar. Proje'nin felsefesine en yatkın olması gereken yer burasıyken, neydi yanlış olan? Yol boyunca dizilmiş, menüsünden seçilen kadın ve erkeklerle sevişilen ve yemek yenen lokantalara takıldı gözü sonra, düşünceleri dağıldı.

Agse: bir militanın portresi.

Yalnızca Hökl aradığında ortaya çıkmayacak kadar ilginç ve "angaje" bir insandı aslında Agse. Bir yıl kadar önce, toplum görevlisi olarak çalışırken bir iş görüşmesine çağrılmıştı, adını duymadığı bir araştırma şirketi tarafından. Merkezi İsta'da olan bu şirket, Neyo'da kuracağı büyü ve doğal ilaç dükkanları aracılığıyla bir pazar araştırması yapacaktı; Agse'den beklenen,

ürünlere, müşterilere ve genel bazı konulara yönelik bu araştırmayı en sağlıklı şekilde yönetmekti; maaş çok parlak değildi ama sattığı ürünlerden komisyon alacaktı. Toplum görevlisi olarak çalışmaya başladığında bu işin çok daha heyecanlı ve tatmin edici olacağını düşünmüştü Agse, ama çok geçmeden hem çalıştığı ortamdaki insanların küçük çekişmeleri, hem de hizmet verdiği muhtaç insanların onu sinirlendirdiğini farketmesi nedeniyle, işinden soğumuştu. Yine de hemen kopamamıştı, bıçak kemiğe dayanana kadar beklemiş ve sonunda ani bir değişimin içine atmıştı kendini.

Birkaç ay geçtikten ve yeni işine hakim olduktan sonra, beklenmedik bir gelişme olmuştu - araştırma şirketi onu ve dünyanın çeşitli şehirlerindeki diğer temsilcilerini İsta'ya kursa çağırmıştı. Daha önceleri garipsediği bir tür ilgisizliğin nedenini öğrenmişti Agse - şirket pazar araştırmasıyla uğraşmıyordu aslında, şirket filan da değildi; DB'ye karşı mücadele eden bir örgüttü, henüz gizliydi elbette, ama zamanı geldiğinde yerüstüne çıkmayı planlıyordu. Örgütün önderine Beyaz Mantolu Adam, ya da BMA deniyordu, ama kim olduğu bilinmiyordu, hiç konuşmadığı söyleniyordu. Örgüt, DB'nin dünya çapında bir sömürü ve hegemonya sistemi kurduğunu, bunun için Proje gibi dev girişimlerin yanısıra daha küçük pek çok şirketi kullandığını, ülke yönetimlerinin görünüşteki bağımsızlıklarına karşın Birlik tarafından gizlice yönlendirildiğini iddia ediyordu ve kuzeydoğu kanadında bir bağımsızlık savaşımı başlatmıştı. Bu aşamada, Birliğin tam olarak nasıl çalıştığını ortaya çıkartmayı ve bağımsızlık bilincini yaygınlaştırmayı hedefliyordu, koşullar olgunlaştığında açıktan bir savaş yürütecekti. Kurs bahanesiyle İsta'ya çağrılan ve haklarında geniş bir araştırma yapıldığı belli olan temsilcilere, bu savaşıma katılma teklifi yapılıyordu - dükkanlarını işletmeye devam edecekler, bunun yanısıra "Son Söz" adlı bir yeraltı kitapçı zincirinin birer halkası haline gelip kitapların, propaganda malzemesinin dağıtımını sağlayacaklar, bir yandan da örgütün talimatları doğrultusunda haberalma çalışması yapacaklardı.

Agse, sömürü, hegemonya, bağımsızlık, savaşım gibi sözcüklerden etkilenecek bir insan değildi - erkekler olmasaydı bü-

tün dillerin sözlükleri çok farklı olurdu, boş konuşmalarla bu kadar zaman ve cinsel enerji kaybetmezdik, gerçek şeyler hakkında doğru sözcüklerle konuşurduk. Kişisel bir düzlemdeyse, hem zorunlu kılındığı yaşam biçimine, hem de Hökl'ün etkisiyle "devlet" dediği şeyin ona ve insanlara müdahalesine, bunun insanlarda yol açtığı beyinsizliğe büyük tepki duyuyordu; neredeyse içgüdüsel bir tepkiydi bu. Böyle bir savaşımın herhangi bir işe yarayacağından kuşkuluydu Agse, ama bu işi çok iyi yapabileceğine güveniyordu. Örgütün teklifini kabul etti.

Hökl İsta'da Ekva'ya yaklaşma planları yaparken Agse, BMA'nın sağ kolu olan Paşa'nın Neyo ziyaretine hazırlanıyordu.

Patronuyla konuşanlar.

Musak'ın önderi Ekva'yı öğle yemeği öncesinde odasına çağırdığında Ekva kendi kendine gülümsemeden edemedi - terfi konuşmalarını ve ardından gelen yemekleri seviyorum. Önce "Monteverdi, yeniden!", şimdi de "Bach, yeniden!" Ekva'nın beklentilerinin bile ötesinde başarılı oluyordu. Önderin son yönetim toplantısında söylediği gibi - Monteverdi bir bara en son ne zaman girmişti? Artık harekatı zamana daha geniş olarak yayabilirlerdi. Ekva'nın yokluğunda yapılan bu toplantıda, katılanların hepsi değilse de çoğu, onun önder yardımcılığına getirilmesini destekledi; Musak'ın yeni perspektiflere açık bir geleceği olmasının güvencesi olarak görülüyordu Ekva. Önder ona yeni görevini bildirdiğinde, tek birşey sormak istediğini söyledi - Musak'ın Proje'ye düşman olduğu doğru muydu? Böyle birşeyin olmadığını, mümkün de olmayacağını dikkatli bir dille anlattı Ekva; Proje'nin Musak'ı böyle göstermeye çalışması, bir halkla ilişkiler numarasından başka birşey değildi ve yakında girişecekleri işbirliği bunu yalanlamanın en sağlam yoluydu. İki kurum da aynı tarafta yer almaktan kazançlı çıkacağının bilincindeydi. Önder bir süre Ekva'ya baktı ses çıkarmadan, ardından ayağa kalktı - söylesene, kardeşin seni evden attı mı sonunda? Ekva da kalktı gülerek - asıl rakibimiz o; yarın akşam bize inat "Bach, burada!" konseri veriyor.

Simu ise Ebrino'yla konuşuyordu. İsta'daki merkezin baştan aşağı elden geçirilmesi konusundaki görüşü kesinleşmişti - bu adamlar bir yıl daha burada kalsın, hep birlikte Musak'a iş başvurusu yaparız. İsta garip bir yerdi, herşey karmakarışıktı, kaos düzeni hüküm sürmekteydi, kimsenin kimseye baktığı yoktu, herkes kendi derdinde, kend alemindeydi. Böyle bir ortamda Proje'nin diğer bölgelerde kullandığı strateji ve söylem tümüyle havada kalıyordu, herhangi bir inandırıcılık yaratamadığı gibi, bağlanma sağlaması da olanaksızdı.

Yapılabilecek tek birşey vardı Simu'ya göre; oldukça riskli bir hamle olacaktı bu, ama İsta'ya solitrans getirmeleri ve her yerde tanıtmaları gerekiyordu. Bunun nasıl bir tepki alacağını kestirmek güçtü, ama Simu'nun görebildiği kadarıyla kuzeydoğu insanını vuracak şey buydu - yaşamınızdaki en büyük eksiklik bir solitrans. Bu fetişi yerleştirmeyi başarırlarsa, hiçbir zaman satışa çıkartılmayacak olan bu teknoloji harikasına -zındıklık etmek için kullanmıştı bu deyimi- sahip olmak isteyen ve dolayısıyla Proje'de çalışmak için can atan bir hedef kitleleri olacaktı. Ebrino bu fikri çok sevdiğini söyledi; gerekenin yapılması için hemen emir verecekti. Bu arada İsta merkezini yeniden yapılandırmak için eleman seçilirken Simu'nun da bulunmasını istiyordu, birkaç gün sonra Dubl'e dönmesi gerekebilirdi. Simu'nun yüzünde çapkın bir ifade belirdi - ben de sizi özledim sahip.

Ateş, naftalin.

Hökl'le Simu'nun ilişkisi, İsta'ya geldiklerinden beri uzaklık biriktirmekteydi - Hökl bile bunu görmezden gelemiyordu artık. Bir düğmeye basıp korunma kalkanını çıkarttı sanki, dokunamıyorum ona, sevgim sekiyor. Pek görüşmüyorlardı - Simu çok çalışıyordu, akşamları kaldıkları eve geç geliyordu, çok durmayıp yatıyordu. Gerginlik yoktu, hatta sevecenliği andıran birşeyler olduğu bile söylenebilirdi, ama sevişmiyorlardı örneğin. Hökl üstüne varmıyordu, fazladan birşey de yapmıyordu, bekliyordu daha ziyade - dönemdir, geçer. Adadan dön-

meden önce hissettiği sevgide bir azalma olmamıştı, sadece, gün geçtikçe ve sabahları Simu'ya sarılamadan yataktan kalktıkça, gerçekleştiğini düşündüğü korkusu, Simu'nun demir aldığı duygusu iyice içine çöküyor ve bir yandan bu sevgiyi katlayarak arttırıyor, bir yandan da kendisini koruyacak bir koza örüyordu.

Jams çok daha karışık duygularla boğuşuyordu - Hökl'e duyduğu aşkı ne yapacağını bilemiyordu bir kere, gözünü kararıp açıklamalı mı, Hökl'ün bunu nasıl karşılayacağını kestirmeye çalışıp ona göre mi davranmalı, Simu'yla ilişkisinin ne olacağını görüp adımını öyle mi atmalıydı? Hökl ona ilişkisi hakkında pek çok şey anlatıyordu, kendi konumunu açığa vurmadığı için Jams bundan da rahatsız olmaya başlamıştı, öğrenmemesi gereken, çünkü kullanabileceği şeyleri açlıkla dinliyor gibiydi. Bu konularda deneyimli olduğu söylenemezdi, ama Simu'nun nerede olduğunu, nerede olmadığını çok iyi hissedebildiğini düşünüyordu, ne var ki bunu Hökl'e söyleyemiyordu - benden duymasının hiçbirimize yararı dokunmaz. Öte yandan bu kısa süre içinde Simu'yla ahbaplık eder hale gelmişlerdi ve Jams'ın çok ilgisini çekiyordu bu kadın, onun herşeyini öğrenmek, hareketlerini izlemek istiyordu. Kafasının içinde bir köşeye ittiği bir sorun daha vardı - cinsellik. Kilb kalan tek yanı buydu herhalde, ama cinsiyetsiz oluşunu nasıl ele alması gerektiği üzerinde düşünecek durumda değildi henüz.

Ridaf'ın konserine üçü birlikte gitti - karşılıksız oklar yumağı. Üçü de Goldberg varyasyonlarını ilk kez dinliyordu, üçü de konser bitiminde, çalınan müzikten etkilenmiş olarak küçük salondan çıktı, Hökl'se neredeyse Simu'ya karşı bir suç işlemiş de kendini affettirmesi gerekiyormuş gibiydi. Ridaf'ın sahnedeki varlığı kemancıyı tümüyle silmişti onun gözünde - uzun boyu, uzun saçları, güçlü elleri, arşeyi tutuşu ve çelloya düpedüz hükmedişi, bacaklarının açıklığı ve ayaklarından güç alışı, omuzları: büyülenmişti. Buna karşın siyah, askılı, uzun, üstü dar, altı dökümlü giysi ve içine giydiği beyaz, uzun kollu gömlek ona öyle saf ve sandıktan çıkma bir hava vermişti ki, bu çelişki, kadının ve kız çocuğunun bir bedende böylesine üst üste binmesi, Hökl'ü alt-üst etmişti. Müziğin bir insana bu kadar

yakıştığı, çalgıcının besteyi, bestenin de çalgıcıyı bu kadar iyi anlattığı başka bir konser dinlememişti - Bach bu değilse, Bach bu olmalı.

Serin bir akşamdı; belki bu, belki dinlemiş oldukları müziğin duruluğu, belki de sezdikleri geleceğin dokunuşu, üçünü de ürpertti.

Görüşme, çağrı, kutlama.

İki ruhun ilk kez karşılaşması her zaman heyecan verici bir olaydır - ender de olsa bazen, daha önce karşılaşmış olduklarını farkederler ve eğer misafir oldukları beyinlerin eşref saatine denk gelmişlerse, kucaklaşırlar. Hökl Ekva'nın odasına girdiğinde buraya iş konuşmak için gelmediğini anladı, dahası, Ekva da anlamış gibiydi bunu. Proje'yle Musak arasındaki işbirliğini çabucak hallettiler ciddi ve işbilir iş adamları olarak - Proje çalışanlarına ve özellikle nöbetçilere, meditasyon sırasında dinleyecekleri parçalar üretilecekti; teknik ve mali ayrıntıları iki tarafın oluşturacağı bir ekip çözecekti. Ekva'nın dinlettiği bazı örneklerden yola çıkarak, nasıl bir müzik olacağı konusunda da kısa sürede anlaştılar. Hökl bu işe nasıl girdiğini, nöbetçilik anılarını, Simu'yu, gizlilik kaydıyla Jams'ı anlattı; Ekva yaptığı işi sevmediğinden, dünyanın pisliğine katkıda bulunmaktan başka birşey yapmadığını hissettiğinden, sevgilisi öldüğünden beri içindeki ışık kaynağının sönmüş olduğundan, devam etmesini sağlayan şeyin, hala değişiklik yaratabileceğini düşünmesi olduğundan söz etti - bu ve kardeşinin varlığı. Bunları söylediklerine ikisi de şaştı sonra - mekikteki yabancı sendromunun ötesinde birşeyler olduğu belliydi.

Hökl de kendisini yaptığı iş bağlamında bir boşlukta hissettiğini itiraf etti. Yıllardır ideoloji tarihçisi olarak, bu konunun sınırlı sayıdaki meraklısına birşeyler öğrettiğini anlattı; soruların modasının geçtiğini sanmanın modasının nasıl olup da geçmediği ve insanlığın olgunluğa ulaştığını iddia eden bu çağın en büyük özelliğinin, sormaktan sıkılması olduğu hakkında düşünmelerini sağladığını sandığını, böyle cümleler kuran biri olarak hiç-

bir şeyden emin olamayacağını ve en iyisinin susmak olduğunu söyledi. Ekva, yazıp yazmadığını sordu Hökl'e; çok kısa bir süre durakladı Hökl, sonra bu özel soruya olumlu yanıt verdi - çok mu belli oluyor? Ekva biraz daha kurcalayınca, geri kalanını da anlattı - Okyanus Şişeleri Grubundan haberi olmasına şaşırdı Hökl, Ekva'ysa Hökl'ün Son Söz zincirini bilmemesine. Birbirlerine baktılar, gülümsediler - ofisten çıkma zamanı gelmişti.

Dışarı çıktıklarında Ekva Ridaf'tan söz etmeye başladı, onun da bir tür tarihçi sayılabileceğini, müziğin geçmişine duyduğu bağlılığın, Hökl'ün kendi konusundaki duygularına çok benzediğini anlattı - benim gibi revizyonist bir abisi olduğu için kahroluyor tabii. Hökl'ü kardeşiyle tanıştırmak istiyordu Ekva, konuşacak çok şeyleri olmalıydı. Hökl önceki gece Ridaf'ın konserine gittiğini, çok beğendiğini, başka çalışmalarını da dinlemek istediğini söyleyince Ekva tüm itirazlara kapalı olduğunu, akşam yemeğini birlikte yiyeceklerini, zaten onun da solitrans hakkında merak ettiği şeyler olduğunu söyledi - yemekte size İsta midyesi yapacağım, Dubl'de ya da Brük'te bulamazsın öylesini.

Olgunluk Kitabı: Aşk.

Son beş yüz yılın en fetiş sözcüğü hiç kuşkusuz "aşk"tır, ama en yaygın olarak kullanıldığı dönemler, anlamının en belirsizleştiği zamanlar olmuştur; nitekim fetiş olmasını büyük oranda buna borçludur. Yine de, beş yüz yıllık bu sürecin sonunda bir anlam netleşmesinden söz etmek mümkündür.

Modern çağın aşk tanımı, dışlamak üzerine kurulmuştur; romantizmin Tanrı aşkı ve Vatan aşkı gibi soyut varlıklara yönelik tutkulu duyguları ve bağlılığı somuta taşıyıp nesnesini başka bir insan kılması, soyuta yönelik aşktaki kitlesellik potansiyelini ortadan kaldırmıştır. Tanrı ve Vatan aşkında bile, tek yönlü de olsa bir tekillikten söz edilebilir - başka hiçbir tanrı, başka hiçbir vatan bu kadar sevilmeyecektir. Zaten burada söz konusu olan aşk da tek yönlüdür - Tanrının ya da Vatanın kişiye aşk duyması düşünülemez, ama bir kitle tarafından, rekabet mümkün olsa bile paylaşılabilir; karşılık söz konusu olmadığı

için de aynı anda aynı nesneye yönelen aşklar birbirini dışlamaz. Romantizmin bu konuya katkısı tam da bu noktada olmuştur: aşkın öznesi ve nesnesinin insan olması, bu tür bir karşılıklılığı ve dolayısıyla dışlamayı mümkün kılmıştır. İdeal aşk, iki kişinin, başka kimseye yer bırakmayacak şekilde bir birlik kurması olarak biçimlenmiştir. Bu dönemin literatürü, tek kişinin kendine duyduğu, bir grup üyelerinin birbirlerine duydukları ya da bir kişinin karşılık alamadan duyduğu aşk gibi temalarla çeşitlenmişse de, bunlar yine de ideal tanımın kabulüne dayanmaktadır.

Son yüzyılın aşk literatürüne bakıldığındaysa, bu ikili kuruluştan uzaklaşılmış olduğu, iki insan arasındaki aşkın eski çağlardaki gibi yüceltilmediği ve hatta marjinal sayılmaya başladığı, idealize edilmediği ve bireysel yaşamların merkezine artık yerleştirilmediği görülür. Günümüzün aşk anlayışını belirleyen özellik, kapsayıcı olmasıdır - aşk bir varoluş biçimi olarak ne kadar çok şeyi ve kişiyi içine alırsa o kadar zengin ve güçlü sayılmaktadır. Bu aşkın ideal durumu evrensel aşktır - burada Tanrı ve Vatana duyulan tutkuya benzer bir şekilde nesne soyut, ama aynı zamanda somuttur, bir kategori olarak evrene yönelik duyguların yanısıra, o kategorinin somut elemanlarına yönelik duyguları da içerir. Ayrıca yine Tanrı ve Vatan aşkından farklı olarak karşılıklılık vardır; evrensel aşkla bütün elemanların birbirlerine ve bütüne aşkla bağlanmaları söz konusudur. Bu aşkın eski felsefelerde de rastlanan bütünleşmeci yöneliminin kitlelere yayılması ve bugün artık büyük oranda benimsenmiş olması, kuşkusuz içinde yaşadığımız dünyanın bencilliğin hükmünden uzaklaşmasında ve daha iyi bir yer haline gelmesinde belirleyici olmuştur.

Paranoia blues?

Hökl'ü en çok etkileyen, rahatlıklarıydı - iki kardeşin açıklığı, dolaysızlığı, kendilerini paylaşmadaki çekincesizliği Hökl'de hem benzer bir rahatlamaya yol açmış, hem de bir koruma ve sahiplenme duygusu yaratmıştı, özellikle Rıdaf'a kar-

şı. Sahnedekinden çok farklı bir kadın vardı karşısında - yumuşak ve neşeli bir ev sahibesi.

Ekva'nın yemekleri ve misafirine açtığı kırmızı şarap nefisti; Hökl uzun zamandır kendini böyle keyifli hissetmemişti. Ridaf'la koalisyon yapıp Musak'la dalga geçmişlerdi, hiç gocunmamıştı Ekva, Hökl de onu gruba dahil etmek istemişti bunun üzerine, müzikte yapılan şeyin bir benzerinin tarih konusunda da yapıldığını, büyük olasılıkla kendisinin de yazdıklarıyla buna katkıda bulunduğunu söylemişti. Ridaf da Hökl'e katılmış, onun çaldığı Bach'ın, besteci hayattayken çalınandan çok farklı olduğundan kuşku duymadığını eklemişti.

Yine de bazı şeyler, niyet açısından bakıldığında, başka bazı şeylerden daha ciddi sonuçlara yol açıyordu Ekva'ya göre - işe başladığı günden beri değiştirmek için uğraştığı, ama dev bir makine olduğu için ancak az yol aldırıp çok düşman kazandıran Musak'ın üretimini basit bir dönüştürüm-geri kazanım etkinliği olarak görmek mümkün değildi, tıpkı *Olgunluk Kitabı*'nın çok iyi bir örneğini oluşturduğu revizyonist tarih yazıcılığının manipülatif yönünün görmezden gelinemeyeceği gibi. Kitabı bizzat Ebrino'nun yazmış olduğunu iddia ediyordu Ekva; Hökl bunu abartılı bulunca dayanamadı - Ebrino benden kurtulmak ve Musak'ı ele geçirmek istiyor, bunun için burada değil misin sen, Ebrino'yu ne kadar tanıyorsun ki? Sakin bir sesle yaptığı bu çıkış Ridaf'ı şaşırttı, Hökl'le göz göze geldiler; Hökl özür dileyerek ayağa kalktı, gitmek için kapıya yöneldi - hoşgelmiştim, hoşkalma sürem bitti belli ki. Ekva fırlayıp onu durdurdu, sözleri için özür diledi - bizimle bir şişe daha paylaşırsan çok sevinirim, bu evden böyle çıkılmaz.

Hökl yeniden oturunca, yeni bir şişe açılınca ve müzik değiştirilince Ekva, Ridaf'ın da Hökl'ün de ilk kez duyduğu şeyler anlatmaya başladı. Proje büyük bir tezgahtı; DB'nin içinde, Ebrino'nun etrafında toplanan güçlü bir klik, Games'e çok gizli bir sipariş vermişti, Proje bunun sonucunda ortaya çıkmıştı -Dubl'dekiler kendi başlarına böyle birşeyi ölseler düşünemezler- ama DB'nin en üst yönetiminin bile bundan haberi yoktu. Meditatif enerji, dünyanın merkezine kazı, hepsi palavraydı - o ısıya ve basınca dayanacak materyali üretmek teknik olarak ha-

la imkansızdı, ama yine çok gizli araştırmalar sonucunda böyle bir teknolojinin geliştirildiği iddia ediliyordu, neden gerçekten çok gizli olduğu da apaçık ortadaydı. Bütün bunlar ve Musak için yaratılan düşman imgesi, Ebrino'nun aslında peşinde olduğu şeyi saklamak içindi: önce DB'den daha güçlü olmak, sonra DB'yi de ele geçirmek. Proje daha önce eşine rastlanmadık bir kast sistemi yaratmak üzereydi ve bunu akıl almaz derecede basit bir yolla başaracaktı - teknolojinin lanetlendiği bir çağda, teknolojinin son ürününü kullanarak, içeridekiler-dışarıdakiler ayırımı oluşturuyordu. Solitransa yalnızca Proje'nin onayladığı kişiler sahip olabilecekti, Proje'nin "emeklilik planı" da o kadar iyi tasarlanmıştı ki, nöbetten dönenlerin toplumda ulaşacakları saygınlık derecesi, alacakları yeni görevler, sahip olacakları ayrıcalıklar, on yıl geçmeden yepyeni bir sınıf haline getirecekti onları. Bu güçlü sınıf ise doğrudan Ebrino'nun patronajına bağlı olacaktı - yeni bir Kilise doğuyor dostum ve sen ilk misyonerlerden biri olma fırsatını teptin; dahası, seni ve ilk gidenlerin hepsini, solitransın yan etkilerini ölçmek için kobay olarak kullandılar.

Uzaklaşan kıtalar.

Hökl'ün akşamki planına dahil olamayacağını söylemişti Simu - yeni arkadaşımı yemeğe götürmeye söz verdim, sana kolay gelsin. Hökl'ün Ekva'yla yalnız kalması daha iyi olacaktı, karşısına takım halinde çıkmaları onu savunmaya itmekten başka işe yaramazdı.

Simu'nun şıklığı, gittikleri lokantanın zengin ışıltısı Jams'ı şaşırttı, gösteri için hazırladı kendini. Çok beklemesi gerekmedi - üstten konuşmayı bir çekicilik unsuru haline getirmesini bilen ender kadınlardandı Simu.

Proje Jams için hiç yapmadığı birşey yapmıştı, herhalde Jams da farkındaydı bunun - özgürlük yalnızca onu hak edenler içindir. Hökl'le benzer bir konumu paylaşıyordu - kendilerine verilen görevi başarıyla tamamlayamamışlar, dahası görevden kaçmışlardı; şimdi yeni bir görevleri vardı, başarısız olma

şanslarıysa yoktu. Hökl'ün aslında hazır olmadığı birşeyi yapmaya çalıştığını anlatıyordu Simu, hata yapma, yanlış yola sapma riski vardı, oysa hizmet ettiği amaç, böyle bir riski kaldıramazdı. Jams'ın görevi de burada başlıyordu - Hökl'ün her zaman yanında olmak ve kuşkulandığı birşey olduğunda doğrudan Simu'ya haber vermek. Nasıl bir kuşku duymamı istiyorsun benden? Simu gülümsedi, Jams'ın Hökl'e duyduğu bağlılığın farkındaydı belli ki - garip bir şehir burası, insanları garip; ne düşündüklerini çözmek, ne yaptıklarını anlamak güç; Hökl'ün merakına yenik düşmemesi gerek. Yoksa? Gülümsemeyi sürdürdü Simu, ana yemekleri gelmişti.

Gecenin geri kalanında Simu'nun daldan dala atlamasını izledi Jams, asıl merak ettiği şeyi öğrenmeye çalıştı - Hökl'ü hala seviyor olabilir mi bu kadın, ne taşıyor içinde? Hökl'le tanışmalarını bir de onun ağzından dinledi - Dubl'e Flor'dan yeni gelmişti Simu, bir parkta Hökl'le karşılaştığında bir arkadaşını bekliyordu aslında, bir iş hakkında konuşacaklardı, ama o gelmeyince Hökl'le birşeyler içmeye gitmişti. Hökl'ün tarih dersi verdiğini duyunca heyecanlanmıştı - o da felsefeyle ilgili birşeyler yapmak istiyordu. Hökl ona ödev vermişti - özgürlük mü önemlidir, eşitlik mi; üç-dört gün sonra yeniden buluşmuşlar, yazdığı ve pek berbat bulduğu şeyi Hökl'ün portuna aktarmıştı istemeye istemeye. Onun bu yazıyı ciddiye alması, yorumlar yapması, sorular sorması, imla hatalarını biraz ukala ama çekici bir şekilde düzeltmesi Simu'nun hoşuna gitmişti. Sonra iş konuşmayı bırakmışlar, Simu ona kapsamlı bir fal bakmıştı. Çok çabuk yakınlaşmışlardı, ne olacağı belliydi - bir erkeğe eski sevgililerimi anlatırken bulursam kendimi, güzel iç çamaşırlarımı giyme zamanı gelmiş demektir. Bu açıdan hazırlıksız yakalanmış sayılırdı yine de - bir gece geç vakte kadar Dubl barlarını dolaşmışlar, Simu onu evine davet etmişti - kötü bir niyetim yoktu, uyumak için yalnızca. Jams gülünce o da güldü - şansa bak ki Hökl'ün de kötü bir niyeti yoktu, iş başa düştü.

Felsefe yazıları unutulmuştu sonra. İlişkileri boyunca Hökl'ün ona yeterince saygı duymadığını hissettiğini anlattı Simu, bazen Hökl'ün ondan utandığını düşündüğü bile olmuştu. İşiyle, yaptıklarıyla hiçbir zaman gerçekten ilgilenmemişti san-

ki, oysa çevresine topladığı ipe sapa gelmez kadınlara çok farklı davranırdı, entellektüel bir flört yöntemi haline getirmişti bu işi. Simu bir ruh doktoruyla birlikte olmuştu sonra, sırf adam onun zekasına hayran olduğu için. Hökl bunu anlamamıştı, çok içerlemişti, ayrılma noktasına gelmişti. Birbirlerini çok seviyorlardı ama, ara sıra sızlasa da yarayı kapatmayı başarmışlardı. Şimdi? Jams'a baktı Simu, hüzünlü bir ifade geldi yüzüne, ama çok kalmadı - tektonik hareketler.

Ağırlık merkezi.

Hökl, Ekva'nın söylediklerini biraz fazla fantastik buluyordu. Gerçi sözünü ettiği kast sistemi ona binlerce yıl önce tasarlanmış bir devlet yapısını anımsatmıştı, ama tam olarak neyi anımsattığını çıkaramaması bir yana, fantazilerin tarihsel kaynaklarının olamayacağı yönünde bir kural yoktu. Ebrino'yu yakından tanımadığı doğruydu, kapalı kapılar ardında ne tür politik hesapların yapıldığını da bilmiyordu, ama bildiği birşey vardı - meditatif enerji diye birşey var ve işe yarıyor, oradaydım ben. Ekva bunu mistik bir deneyim olarak kendi içinde değerli görüyordu, ama Hökl'ün, üstelik de bir ideoloji tarihçisi olarak, Olgunluk Çağı adıyla dayatılan ideolojiyi göremiyor ve bir lokmada yutuyor olmasına inanamıyordu. Politikanın öldüğü kabul ediliyordu ama her tarafta güç çatışması vardı; teknoloji gömülmüştü ama herşey onun etrafında dönüyordu; dünya barış ve aşk dolu bir yer haline gelmiş, huzurlu bir olgunluğa ulaşmıştı ama yüz milyonlarca insan köleleştirilip şehirlerin getto-centrumlarında düzene hizmet etmek zorunda bırakılıyor, benlikleri, cinsiyetleri, bellekleri yok ediliyordu; bu zorunlu uyuşukluk hali içinde ortaya çıkabilen en ufak muhalefet şiddetle yok ediliyor, en radikal itiraz, sistemin kendi kooptasyon ürünü olan *Olgunluk Kitabı* tarafından yapılan itiraz oluyordu.

Şehir fareleri efsanesinin gerçek olduğuna dair hiçbir kanıt olmadığını söyledi Ridaf, herşeyin otomatik olarak yapılmadığına, yeni şehir merkezlerinin de bu otomasyonu hem insanlar,

hem de makineler adına yalıtım amacıyla kurulmadığına inanmak için ne gibi geçerli nedenleri vardı? Hökl, Jams'ı anlattı bu noktada - ama bu doğru bile olsa, bir kilbin bu yalıtımdan kurtulup dünyaya dönmesine izin vermelerini nasıl açıklayacaksın? Ekva buna kendisinin de çok şaşırdığını itiraf etti - altında mutlaka başka birşey vardı, bu dünyada temel içgüdü güvensizlik olmak zorundaydı. Jams'la tanışmak istediğini söyledi Ekva, anlatacaklarını çok merak ediyordu ve onu fazla yaşatacaklarını sanmıyordu.

Şarabın ve duyduğu şeylerin etkisiyle suskunlaşmıştı Hökl, ama kafasında sorular uçuşuyordu - bu anlattıklarına bakacak olursak, Proje'nin Musak'ı ve özellikle seni düşman olarak görmesi çok doğal değil mi? Ekva güldü - evet, ama iddia ettiği nedenlerden değil, başka nedenlerden ötürü; başından beri de bunu anlatmaya çalışıyorum zaten. Ebrino'nun müthiş zeki bir adam olduğunu, ama kendisi konusunda teşhis hatası yaptığını düşünüyordu - ben ne Ebrino'ya rakip olabilirim, ne de onun ve Proje'nin ilerleyişini durdurabilirim; gördüklerim hakkında yapabileceğim şeyler çok sınırlı. Hökl bunların tam ne olduğunu sormadı; hakkı olmadığını düşündüğü için biraz, biraz da Ridaf'ın elini onun dizine koyup, hep birlikte bir bara gitmeyi önermesi yüzünden.

Zoo Bar'ın neşesi yerindeydi ve bulaşıcıydı. Kapıdan girer girmez gösterilen ilgi elbette Ekva'ya yönelikti - iyi bir masa, kusursuz servis ve sahneye optimal yakınlık sağladı bu onlara. Canlı müzik eşliğinde dans bile ettiler - Ekva kendisinden beklenmeyecek ölçüde kıvraktı; duygulu bir parçada kardeşiyle dansını dikkatle izledi Hökl, sonra izlemesine gerek kalmadı - sizinle yakınlaşabilir miyiz bayım?

Olgunluk Kitabı: Olgunluk Kitabı.

Olgunluk Kitabı'nı bulundurmak yasaktır. *Olgunluk Kitabı*'nı satmak ve almak yasaktır. *Olgunluk Kitabı*'nı okumak, kitaptan alıntı yapmak yasaktır. *Olgunluk Kitabı*'nın DB'de en çok okunan kitap olduğu tahmin edilmektedir.

Günümüzde kitap, geride kalmış çağların gerici anlayışını simgelediği, sahip olma dürtüsünü canlandırdığı ve geçmişte kalmış bir mülkiyet anlayışını çağrıştırdığı için dolaşımdan büyük ölçüde kalkmıştır; genel bir yasak olmamasına karşın, örneğin birden fazla çocuk sahibi olanların karşılaştığı örtük/açık toplumsal eleştiri, kitap okuyanlar için de geçerlidir. *Olgunluk Kitabı* ise, diğer kitaplar arasında özel bir yere sahiptir - muhalif ve yanıltıcı olduğu iddia edilen içeriği yüzünden, yukarıda sayılan ama yine de gayriresmi olan yasaklara tabi kılınmıştır.

Bu içeriğe yakından bakmak gerekir. *Olgunluk Kitabı*, günümüz insanının her gün karşılaştığı temel kavramları ele alır, ancak bunu, geçmişin ansiklopedist yaklaşımından ya da örneğin Kronk gibi yeraltı din kitaplarından farklı bir biçimde yapar - maddelerin seçiminden ele alınışına kadar, modernizmin nesnellik ve kapsayıcılık iddiasından arınmış, seçici ve denemesel bir yaklaşım geçerlidir. Bunda, günümüzde bilgiye erişim yollarının, kitap formatını geçersiz kılacak ölçüde yaygınlaşmış ve kapsamını genişletmiş olmasının payı vardır - *Olgunluk Kitabı*, bir bilgi deposu değil, önemli konularda bir yorum derlemesidir ve bu derleme bir iç tutarlılığa sahiptir. Söz konusu yorumların muhalifliğinden ziyade, eleştirel olmasından bahsedilebilir; burada da, eleştirilerin benimsenmesinden çok, bazı eleştirel yaklaşımların örneklenmesine gidildiği görülür; genel itibariyle *Olgunluk Kitabı*'nın içinde bulunduğu çağı onaylamadığını ve bir karşı-savaşım yürütme aracı olduğunu söylemek güçtür. Kitabın ne zamandan beri dolaşımda olduğunu saptamak da zordur; kesin veriler bulunmamasına ve içeriğinin sürekli güncelleştirildiğinin bilinmesine karşın, kullanılan dilin arkaik denebilecek eskiliğine, tumturaklılığına bakarak ve başka bazı kitapların yaptığı göndermelere dayanarak, bir yüzyılı aşkın bir geçmişe sahip olduğu söylenebilir.

Neden böyle bir kitaba gereksinim duyulduğu sorusu, bu kitabın kim(ler) tarafından yazıldığı ve desteklendiği sorusuyla birlikte yanıtlanmalıdır. Bir görüşe göre *Olgunluk Kitabı*'nın alt metni asıl önemli olan kısmıdır; satıraralarının okunabilmesi için özel bir kodun olduğunu iddia edenlere rastlanmaktadır. Bu iddiaya göre, kitabın gerçekten de devrimci bir içeriği var-

dır ve devrim yakındır. Başka bir görüşe göre *Olgunluk Kitabı* yalnızca bir simgedir; siyasal alanın yokluğunda, memnuniyetsiz olan ama bunun nereden kaynaklandığını bilemeyen bireyler için, bir yasağa uymayı reddetme yoluyla kendi farklılıklarını tescil ettirebilecekleri bir araçtır. Son olarak, *Olgunluk Kitabı*'nın bizzat Dünya Birliği tarafından yayımlanıp dağıtıldığı, oluşturulan bu emniyet supabı sayesinde, görünüşte bir muhalefetle düzenin devamının sağlandığı iddiasında bulunanları anmak gerekir. Bu iddiaların birbirlerini mutlak anlamda dışlamadığı düşünülebilir. Her halükarda, sürekli büyüyen ve değişen *Olgunluk Kitabı*'nın çağımızın önemli toplumsal olaylarından biri olduğu tartışılmaz bir gerçektir.

Yolları çatallanan sera.

Güneşte bırakılmış bir üzüm tanesine benzeyen şey, ertelenmiş bir hayal değil, hayalkırıklığıdır. Hökl, Ekva ve Ridaf'la geçirdiği uzun gecenin sonunda sersemlemiş olarak eve döndüğünde herkes uyuyordu, o da çoğunluğa uydu. Sabah diğerlerinden önce kalktığındaysa, yalnızca şaraptan kaynaklanmayan ağırlığın devam ettiğini gördü - ben oturuyorum karşımda, en zor tahterevalli.

Ekva'nın anlattıklarını mükemmel bir komplo teorisi olarak görmeyi sürdürüyordu Hökl - tüm etkileyiciliğine ve iç tutarlılığına karşın, iddialarına dayanak oluşturacak bir kanıttan yoksundu. Öte yandan, Ekva'nın bu teoriyi son derece ciddiye aldığı belliydi; büyük olasılıkla, Musak aracılığıyla olsun olmasın, Proje'ye karşı bir savaşımın içindeydi. Bütün bunları Ebrino'ya anlatabileceğinden emin değildi Hökl; Ekva'yı öldüremeyeceğini kesin olarak biliyordu artık - adadan kaçmak kolaydı, asıl şimdi çevriliyim yüksek sularla.

Simu uyanıp yanına geldiğinde, sevgilisinin gecesinin nasıl geçtiğini soran kadını oynadı; Hökl'ün yüzündeki bulanıklığı doğru dürüst farketmedi bile. Hökl Simu'ya da Ekva'nın kendini nasıl açtığını, yeni tanıştığı bir Proje elemanına neler anlattığını aktaramayacağını hissediyordu; yine de denedi. Yedikleri

yemeği, gittikleri barı, iki kardeşin arasındaki etkileşimi anlattı, sonra onların gecesinin nasıl geçtiğini sordu, ama lafın sonunu bekleyemedi - Simu, öldüremem ben o adamı. Bunun, Ekva'nın öldürülmesi gerektiğini söylemek olduğunu geç farketti; Simu ondan önce davrandı, Ekva'nın neler anlattığını sordu hemen. Bunun önemli olmadığını söyledi Hökl; sonuç olarak Musak'ın Proje'yle bir alıp veremediği yoktu, işbirliğine de çok sıcak bakmışlardı. Ama? Aması yoktu - Proje'ye candan bağlılık göstermek zorunda değildi herkes, Ekva açık ki bir inanan değildi, bu yüzden öldürülmeyi hak etmiyordu, hepsi o kadar. Simu, Hökl'ün kendi durumunu pek iyi kavrayamamış olduğundan kuşkulanıyordu - karar vermek durumunda değildi, onun adına karar verilecekti, o yalnızca diyetini ödemekle yükümlüydü; ayrıca Ekva'yı bir günde çözebilecek düzeyde bir insan sarrafı olduğunu sanmıyordu, bu tezahürat neyin nesiydi?

Hökl Ebrino'yla konuşacağını, Ekva'nın tam olarak nasıl bir tehdit oluşturduğunu öğrenmek istediğini söyledi, daha da konuşacaktı belki, ama Simu fırsat vermedi - Dubl'e dönüyorum bugün, senden ayrılıyorum, hepimiz için daha iyi böylesi.

Hökl'ün Simu'ya birşey söyleyebilmesi için bir hafta geçmesi gerekecekti.

Olgunluk günlerinde aşk.

Kaskatı kesilmişti, kafasının içindeki çığlıklara rağmen işleyen yaşam fonksiyonlarını uzaktan ve hayretle farkediyor, içinin yıkıldığınıysa fazlasıyla yakından, hücre duvarları düzeyinden izliyor, ama bir yandan da öğlenki randevusuna ne giyeceğini düşünüyordu - Hökl, durumunun iyi olmadığını bilecek kadar iyi tanıyordu kendini.

Her zaman yaptığı gibi buluşma yerine beş dakika erken gidip, Ridaf'ın çoktan gelmiş ve oturmuş olduğunu görünce, gülümsemeyi bile başardı. Yemek boyunca, karşısında oturan güzel kadını kurcaladı, geçmişiyle ilgilendi, yapmak istediklerine kafa yordu, fikir yürüttü, zekice sorular sordu, dinledi - bunu, sorguya çekiyormuş hissi vermeden yapan ve ne yaptığını

bildiğini, bakışlarındaki parıltı dışında sezdirmeyen bu adama bütün odalarımı açmak istedim birden. Ridaf, masadaki heyecanın paylaşıldığını görüyordu, ama neredeyse taocu bir sakinlik ve telaşsızlık da vardı; görüşmek için on dakikaları olduğunu bildikleri halde, sabah yağan yağmuru konuşan bir tutuklu ve ziyaretçisi gibi.

Hökl, dümdüz bir cümleyle sevgilisinden o sabah ayrılmış olduğunu, daha doğrusu sevgilisinin onu terkettiğini söylediğinde yemekleri bitmişti. Hökl'ün bir sevgilisi olduğunu daha önce kayıtlara girmemiş olan Ridaf, haberdar olmadığı bu kadını kayıttan düşme işlemini hızlı bir şekilde ve dipnot koyma hakkını muhafaza ederek yaptı. Hökl'ün soğukkanlılığı onu şaşırtmış, hatta irkiltmişti - nasıl böyle sakin oturabiliyorsun, kontrol sapığı mısın sen? Hökl'ün üzüntüsü yüzünden okunmuyordu, tavırlarına yansıyıp yansımadığını anlayacak kadar da iyi tanımıyordu onu, ama anlattığı şeylerin altında yatan karmakarışıklığı hissedebiliyordu - ona neyin çarptığını anlaması epey zaman alacak belli ki. Başka bir kadına duyulan sevginin ve bu sevgiyi yitirmekten kaynaklanan acının tanığı yapılmış olmak, Ridaf'ta bir kıskançlık tepkisi yaratmadı; Hökl adına üzüldüyse de gelecek adına sevindi; güçlü gözükmeye çalışan bu sevimli erkek çocuğunu kucaklamak, sarmalamak istedi.

Günün geri kalanını, doğallığı sorgulanamazmış gibi beraber geçirdiler - yaptıkları herşey, konuşabilmek ve yakın durabilmek için birer bahaneydi sanki. Herşeyden bahsederken Ekva'yı atlamak olmazdı; Ridaf abisi hakkında hikayeler anlatmaya dünden hazırdı, Hökl de konuya ilgisiz sayılmazdı. Ekva'nın en çok nesini sevdiğini sorduğunda, Ridaf Hökl'ün artık tanıdığı ve özlemeye bile başladığı gülümsemesiyle ona baktı - biliyor musun, onunla güldüğüm gibi gülmüyorum kimseyle. Bir anda gözleri dolunca, Ridaf'ın başını göğsüne bastırdı Hökl, sanki yılların getirdiği bir sevecenlikle.

İçini kemiren konuyu açabilmesi için evlere dağılmaları ve gecenin karanlığına sığınması gerekti - niçin İsta'da olduğunu kısa yoldan anlattığında Ridaf şaşırmış gözükmedi; Ekva'yı öldüremeyeceğini ve ne yapması gerektiğini bilmediğini söyle-

yince de, bunları biliyormuş gibi davrandı; sonra kocaman gözlerle Hökl'e baktı - bu şehrin en iyi yaptığı şey pişmanlık biriktirmek; elini çabuk tutmazsan sen de yakalanırsın.

Iskakaçan.

Ölüm olmak, ölüm ölmekten daha hüzünlüdür. Hökl bu ikisi arasında bir seçim yapmak zorunda hissediyordu kendini, bir kez daha affedilmeyeceği ortadaydı, özellikle de bu seferki başarısızlığı böylesine kritikken. Ebrino'nun ya da Proje'nin elinden kurtulması söz konusu değildi, Ekva'yı öldürmesi de söz konusu değildi; aklına eski bir masal geliyordu - müstakbel kurbanını öldürmesi değil, öldürdüğüne insanları inandırması gerekiyordu; bir ceylan kalbi bulursa... Ekva'nın ölü taklidi yapmayı kabul etme olasılığı düşük geliyordu Hökl'e - onunla vakit geçirmeden konuşacaktı, ondan önce abisine birşey söylemeyeceğine söz vermişti Ridaf.

Ve Ridaf ve Simu. Yaşam, sıkıcı olduğu için karmaşıktır, eski düşünürlerin yaşamı bir sanat yapıtına benzetmeleri de bundandır. Bütün bunlardan en uzak olan insanı araması çok doğaldı Hökl'ün. Simu'dan ayrıldığını duyunca üzülmedi Agse, Hökl de böyle birşey beklemiyordu zaten, ama kayıtsız da kalmadı - hangi ilişki yürümüş ki seninki yürüsün, boşver, tek başına daha iyi. Yeni biriyle ilgilendiğini duyunca küfür etmeden duramadı ama - ne biçim adamsın sen, aşkına da sevgine de inanılmaz senin. Simu'nun büyük olasılıkla başka biriyle birlikte olduğunu anlatmaya başlıyordu ki Hökl'ü susturdu Agse, midesi kaldırmayacaktı.

Hökl konuşmayı kendinden uzaklaştırmaya karar verip az önce kullanmadığı kartı kullandı - ne oldu, sen de mi ayrıldın sevgilinden, ağır konuşuyorsun?

Daha değil, ama ayrılacağım - o kadar çok yalan söylüyor ki, dayanamıyorum, yalana dayanamıyorum.

Vesaire. Hökl Agse'den öğrenmişti yalan söylememeyi, özellikle de ilişkiler söz konusuysa. Agse düşündüklerini ve duygularını saklamazdı, örtmezdi, başka türlü göstermeye ya

da sessiz kalarak işine geleni düşündürmeye çalışmazdı - ahlaksal bir duruştan çok, kimseyi yalan söylemeye değer görmemesinden kaynaklanıyordu bu. Ama kendisine söylenen yalanı da bir değer verme göstergesi olarak değil, tam tersine bir aşağılama biçimi olarak algılardı.

Yine de Ekva konusunda Hökl'e verdiği öğüt, yalan söylemek oldu - ondan duyduklarını Ebrino'ya anlatmak zorunda değildi Hökl, hemen bir sonuca ulaşmak zorunda da değildi; İsta'da bir ay daha kalır, birşey bulamadığını söyler ve dönerdi, ya da dönmezdi. Hökl Ebrino'dan birşey saklayabileceğinden emin değildi, göz göre göre Proje'ye ihanet ediyor olmak da fazlasıyla rahatsız ediyordu onu.

Ne Proje'si, hala orada mısın sen, o prefabrike hikayelere inanıyor musun gerçekten?

Ekva'yla mı konuştun sen?

Vesaire. Konuşmaları bittikten sonra, Ekva'yla değilse bile Paşa'yla konuştu Agse, çember belli ki daralmıştı.

Şafağa doğru Jams.

Simu'yla konuştuktan sonraki günler zor geçmişti Jams için - aşık olduğu insanın peşinde dolanıp gizlice denetlemek, hafiyelik yapmak, onu kurtarmış olduğunu hiçe sayarak inanılmaz bir nankörlüğü kuşanmak, kimseyi tanımadığı bu dünyada kendini de tanımadıkları listesine eklemesini gerektirecekti.

Öte yandan, Hökl'ün kalbini anlamakta zorlanıyordu. Bir yandan Simu vardı, belli ki yokluğunda bile büyük bir yer kaplayan - Hökl çok acı çekiyordu ustalıkla sakladığını sanarak; Simu'yu geri istiyordu, çok istiyordu, iki diş arasına sıkışmış bir et parçasını çıkarmaya çalışan ve kendini öğütücü dişlerin üzerine atıp duran bir dil gibiydi, ama söylediklerine bakılırsa, geri geldiğinde herşeyin düzeleceğine inandığından değil. Hökl böylesine sevdiği birinin onu bırakıp gitmesini bir türlü hazmedemiyordu. Ne var ki bu da, nereden çıktığı belli olmayan yeni bir flörte gözü kapalı girişmesini engellemiyordu. Bütün bu hareketlilik gerçek birşeylere karşılık geliyor mu, derinliği

var mı, hangi suların adamı Hökl? Jams kendine bir yer arıyordu Hökl'de, böyle bir yerin olduğuna dair işaretleri tartmakta zorlanması, kısmen sevgisinin nesnesinden kaynaklanıyorsa, kısmen de o her zamanki nesnelliğine söz geçirememesinden dolayıydı. An geliyor, Hökl'ün de, kendine bile itiraf etmese de çok açık bir şekilde onun duygularını paylaştığını düşünüyordu Jams, kurdukları yakınlığı sıradan bir dostluk olarak görmek imkansız oluyordu o an; Hökl'ün flört etmek için flört ettiğini, onu sınadığını, onunla oynadığını düşünüyor ve çok kızıyordu bazen; sonra öyle bir aldırmazca davranış, öyle bir düşüncesizlik sergiliyordu ki Hökl, bütün bu yakınlık görüntüsünün gerçekten de görüntü olduğuna, herşeyi hayal ettiğine inanmaya başlıyordu.

Bu konuyu açık açık konuşmak konusunda da kararsızdı Jams, durduk yerde yiyeceği bir darbeyi nasıl taşıyacağını kestiremiyordu, kaldı ki darbenin nasıl birşey olacağından da emin değildi; Hökl'ün sakarlığı tutarsa, alay etmeye kalkarsa, herşeyi inkar ederse, tek dostundan da olabilirdi. Konuşmak için seçtiği zaman, kasıtlı olarak en kötü zamandı sanki - Ridaf'la dolu geçen günün gecesi, Jams Hökl'ü beklemiş, sonra inanılmaz bir beceriksizlikle sözü kendilerine getirmiş, ama bu manevra bütün enerjisini tükettiği için, üstü kapalı, anlamsızlık sınırında gezinen laflar etmekten öteye gidememişti. Hökl'ün aynı kapalılıkta, her tarafa çekilebilen şeyler söylemekte ve anladığı halde anlamamış gibi yapmakta ısrarlı gözükmesi Jams'ın kendini iyice kapatmasına yol açmıştı - ben beceremeyeceğim bu işi.

Ertesi sabah, gün doğmadan önce ve Hökl'ün kalkıp odasına geldiğine dair sanrılarla dolu bir geceden sonra Jams artık kendi macerasına doğru yol alma zamanının geldiğine karar verdiğinde ve Hökl'e uzun olmayan ama içten bir mektup yazarken, ukdelerin tümör gibi olduğunu düşündü - ömür boyu içte taşınır bazısı, selimdir, olur; habis olanları da vardır, atılmazsa, alınmazsa ölümcüldür, içten çürütürler gövdeyi, ruhu. Aşkın mümkün olup olmadığını bile bilmediğim bu dünyada yapabileceğim en iyi şey, belki de tek şey, ukdemi uzaklarda, çöl sularıyla besleyip üzerine titremektir diyorum, gölgemi sana bırakıyorum, atmaz da bir köşede tutarsan, gün gelir, gelirim.

Şifre.

Haritayı çizen, "yukarı"yı alır. Kendini saklamamaya en başında karar vermişti Hökl, kendini istese de saklayamayacağını çok daha iyi anlıyordu şimdi. Ebrino hep bir adım öndeydi, sanki herşeyin yazılı olduğu kitabı okumuştu; onunla Ekva hakkında konuşmak Hökl'e o kadar zor geliyordu ki, tek bir dilek dileme hakkı olsa, Ebrino'yla bir daha yüzleşmek zorunda kalmadan herşeyin çözülmesini dileyeceğini düşünmeye başlamıştı. Bir insanı öldürme görevinin kendisine verilmiş olmasını aklı hala almıyordu, adının hala Haml olarak değiştirilmemiş olmasına, Simu'nun son bakışlarında ona küçümseyerek bakmasına, Jams'ın bir mektup bırakıp gitmesine, Ekva'nın Proje hakkında anlattıklarına, Ebrino'nun Musak hakkındaki sözlerine, en çok da kendine, kendi aklına ve gücüne inanamıyordu, bağıramadığı bir kabusta gibiydi.

Sonunda Ebrino'yla konuştuğunda herşey düşündüğünden çok farklı gelişti. Daha çok Ebrino konuştu; Hökl onu dinlerken, elinde olmadan kuşkularının dağıldığını, herşeyin berrak ve parlak olduğunu, herşeyin kendi elinde olduğunu, Ebrino'nun yalnızca onun ve herkesin iyiliğini istediğini ve bunun için çok çalıştığını, ondan talep ettiği şeyin aslında ufak bir katkı olduğunu, bunu kolaylıkla yapabileceğini, oyalanmasına hiç gerek olmadığı gibi bunun kötü sonuçlar doğurabileceğini, herkesin iyiliğinin zarar görebileceğini hissetti. Doğru sözcük buydu, hissetmek - konuşmaları bittikten sonra sözleri anımsamaya çalışmış, yine beceremeyişti Hökl; Ekva'nın anlattıklarını aktarmadığına emindi, ama Ebrino bunları zaten biliyormuş gibi konuşmuştu; onu öldüremeyeceğini bile söyleyememişti ama Ebrino belli ki anlamıştı derdini. Hökl'e güveniyordu, boş yere kimseye güvenecek biri değildi; her zor şeyin karşısında daha zor, daha katlanılmaz birşey vardı yaşamda (böyle mi demişti Ebrino? - dediyse bile bir tehdit olarak değil, ikisinin yıllardır paylaştığı bir gözlem olarak söylemiş olmalıydı, uzun bir geçmişe sahip olan iki dostun geriye bakıp anı taşlarını incelerken konuşacakları gibi), Hökl iyi ve doğru olanı yapacaktı.

Evet, Ebrino'nun bu son cümleyi kurduğundan emindi Hökl; daha sonra, Jams'ın mektubunu yeniden okurken ve ailesine katmış olduğunu yeni farkettiği bu dostu, aşkını ciddiye almadığı için yitirdiğini, belki de tümden yitirdiğini, "ailem" dediği ve en yakınına aldığı insanların birer ikişer yok olduğunu, kazandıklarını korumasını bilmediği için hep kaybetmek zorunda kaldığını düşünürken, bu cümlenin aklına takılmış olduğunu farketti. Ebrino'nun gülümsemesi miydi, hareketleri ya da kullandığı sözcükler miydi, bir gizli anlam vardı sanki, bir satırarası - tabii ki ondan Ekva'yı öldürmesi beklenmiyordu, Ekva bir düşman değil, bir müttefikti, Proje'den çok daha önemli şeyler vardı ve bunları hep birlikte elde edeceklerdi, Hökl'ün bunu anlayacağına, herşeyin göründüğü gibi olmadığını bunu dile getirmeden ve getirtmeden göreceğine güveniliyordu. Doğru olabilir miydi bu?

Hökl dışarı çıkıp uzun bir yürüyüş yaptı, yanına aldığı meyveleri yedi yavaş yavaş - İsta'nın lodosu gibi rahatlatıcı hiçbir şey yoktu.

Bulmanın otobüsleri.

En yakın dostunun ölmüş olması Ridaf'ın insanlara karşı güvensizlik geliştirmesine yol açmamışsa da, kimseye bağımlı olmaması gerektiğini öğretmişti. Özel yakınlıklar kurduğu insanları olmasa da olur nesneler gibi tutmazdı yaşamında, onlara ihtiyaç duymasını öğrenirdi, ama gitmeye, kesmeye karar verdiğinde de bunu yapabileceğini bilirdi. Müziğine olan tutkusunun da getirdiği bir tür yalnızlığı, uzaklığı arttırıyordu bu tutumu, ama yakışıyordu Ridaf'a - bir ağaç gibiydi, bir sincap gibi. Daha mutsuz zamanlarında başka bir benzetmeye başvururdu - hepimiz birer balığız işte, yalnızlıkta yüzen, o suya esir.

Üç yıldır kimseyle birlikte olmuyordu - arada üç-dört haftalık heyecanları olmuştu gerçi, ama yanlış insana hak ettiğinden fazla anlam yüklediğini, ona hazır olmadığı kadar çok şey verdiğini ve ilişkisinin hemen büyümesini istemekle iki tarafa da haksızlık ettiğini anladığında bitirmişti bunları. Aynı şeyi

birkaç kere yaşayınca da, artık daha temkinli olması gereken bir yaşa geldiğine karar vermişti. Kendini bu konuda da anakronik görüyordu Ridaf - bir insanı seçmek ve onun derindeki derisine değmek; çok sayıda insan tanımak adına girişilen yüzey kaşıma egzersizleri olarak nitelendirdiği ilişkilerden daha değerliydi onun gözünde, insanı doğru seçmek koşuluyla. Kurbağa öpmekten emekli oldum ben, yaşamımdaki iki erkek bana yetiyor.

En azından yetiyordu. Bu dengeye ulaşmış sistemi Hökl'ün bozmasına izin veriyor oluşu Ridaf'ı da şaşırtmıştı, özellikle de bu kadar kısa bir süredir tanıdığı ve Ekva'yı öldürmek gibi fantastik bir "görev"le İsta'ya gelmiş, yaşamına girmiş bir adam için. Sanki bir sabah ona aşık olarak uyanmış, bunu anımsayamadığı rüyanın etkisine yormuş, ama o etki bir türlü geçmemişti. Öyle arı, tamamlanmış ve içini dolduran bir duyguydu ki bu, evde ona ayrılagelmiş bir yeri olduğu ancak geldiğinde anlaşılan ve gitmesi istenmeyen bir misafir gibi kabullenivermişti. Bu tamamlanmışlığın gereği olarak da aynı duygunun aynı anda Hökl'de de ortaya çıktığından emindi Ridaf. Bazı doğa yasalarının kanıtlanmasına gerek bile yoktur, bilinirler; güzeldirler de. Daha önceki ilişkilerinde genellikle ötekini yukarı çeken Ridaf olmuştu, ama merdiven dayanılan duvar olmak yorucuydu, duvara dayanmayan merdivenlerin de iki ayağının olması gerekirdi.

Bir meydanın okunması.

Ekva'nın kulübünde buluştular - tavanı deniz yüzeyinin beş metre altında, karadan bir tünelle girilen, saydam duvarlı, DB'nin pek çok yerinde şubesi olan çok şık bir yerdi burası. İnsanı rahatlatıyordu - Hökl, ikisinin de buna çok ihtiyaç duyduğunu düşünüyordu. Masada ölüm varken -masa istediği kadar masa olsun- başarması çok zor bir işti bu. Ekva'nın rahatlamak gibi bir kaygısı yoktu oysa - amok vitesine geçmişti anlaşılan.

Neyse ki iki adam da lafı dolaştırmadan konuşmayı seviyordu, birbirlerinden hoşlanmalarının nedenlerinden biri de

buydu belki. Hökl, Ekva'nın tahmin ettiği şeyleri anlatarak başladı - ada nöbetinden kurtulmanın karşılığı olarak kendisinden istenen şey, Ekva'yı yakından tanımak ve Musak'ın Proje için ne büyüklükte bir tehlike olduğunu tartmaktı. İsta'ya geldiğinde birisini öldürmek zorunda kalabileceğini biliyordu Hökl, Ekva'yla tanıştığında bunu pek saklayamamıştı ve onun yanında kendisini hep bir sürüngen gibi hissetmişti. Ekva'nın yine de umursamaz bir tavırla kendisini ve tutkuyla inandığı belli olan düşüncelerini ortaya dökmesi etkilemişti Hökl'ü; görür görmez yakınlık duyduğu bu adama, söylediklerine katılmasa da büyük bir saygı duymuştu. Sonra kişisel yaşamında sarsıntılar üst üste gelmişti -bunun İsta'nın havasından olduğunu söyledi Ekva: alışık olmayanı çarpar- ama hepsine rağmen net olarak görebildiği birşey vardı: Proje yöneticileri Musak'ı baş rakipleri olarak görebilir, her ne kadar Hökl bunun tersinin doğru olduğunu düşünüyorsa da Ekva'dan kurtulmanın yollarını arıyor olabilirlerdi, ama Hökl'ün yapabileceği birşey değildi bu. Sağlığa içelim.

Hökl'ün Ebrino'yla yaptığı konuşmadan çıkardığı sonuçlarsa Ekva için bir sürpriz niteliği taşıyordu. Proje'nin onun peşinde olduğundan emindi Ekva, çünkü Ebrino'nun dünya çapında bir oligarşi kurmayı hedeflediğini düşünüyordu - Musak'ı ele geçirmek, onun eline çok ince ve her yere girmesini sağlayacak bir silah verecekti; Games ile zaten birlikte çalışıyorlardı. DB'yi yönetmeden yönetmeye, DB'den de büyük olmaya çok yaklaşmıştı Ebrino; şimdiye kadar Musak'ı Proje'nin can düşmanı olarak göstermiş olması zekice bir taktikti, böylece ileride girişilecek girift işbirliği kamuoyu tarafından öğrenildiğinde, bunun doğruluğundan yine de kuşku duyulmasını sağlamak mümkün olacaktı. Ekva ise, Ebrino'nun hegemonya savaşımını ancak içeriden kırabileceğine karar vermişti - bu konuda BMA hareketinin önde gelen diğer üyeleriyle aynı fikirdeydi, ama yöntem konusunda ayrılıklar vardı. Ekva Hökl'ün gelişinden sonra bizzat Ebrino'ya uzun bir mesaj yollayıp, işbirliğini nasıl geliştirebileceklerini anlatmıştı. Hökl'ün anlattıklarına bakılırsa, ikna edici olmuştu söyledikleri. Demek ki Ebrino, Ekva'yı bertaraf etmek yerine kullanmayı seçmişti. Bundan sonra

çok daha dikkatli adım atmak zorundaydı o ve Beyaz Mantolu Adam'ın çevresindekiler - fillerle karıncalar arasındaki gerçek savaş şimdi başlıyordu.

Bütün bunları Hökl'e anlatmadı Ekva - başka bir yerdeydi o, bir inanç adamı gibi konuşuyordu, karşı devrimci gibi değil. Hafifçe gülümseyerek dinledi söylediklerini - ailenin yeni üyesini eğitmek için vakti olacaktı.

Kayıp eşya bürosu.

H: Kafam darmadağın. Ekva haklıydı demek, Proje'nin ona tahammülü yoktu. Belli ki ona çok şey bağlıydı, onun yok edilmesi şansa ya da bana bırakılacak birşey değildi.

R: Ağlamaktan yorgun düşünce, Hökl'e sarılıp uyuyakaldım içimi çeke çeke.

E: Sabah işe giderken, akşam Paşa'nın düzenleyeceği toplantıyı düşünüyordum - Neyo'dan önemli ipuçlarıyla dönmüştü.

H: Benim yaşamayı sürdürmem de Ebrino için herhangi bir öncelik taşımıyor olmalı - çoktan gecikmiş birinin anlamsız telaşı yapışık duruyor üstümde şimdi, soğuk ter.

R: Sekreterini anlatmıştı bir-iki defa - hoş kız, ama çok yavaş konuşuyor, kaşıntı basıyor onu dinlerken.

E: Ebrino'nun aramasını bekliyordum, birbirimizin gözünün içine bakma vakti gelmişti.

H: Nereden beri hata yapıyorum öyleyse, hangi hamleleri geri almalıyım, iptal edeceğim sonuçlar hangileri bu geç saatte; kaçacak mıyım, mezarımdan daha uzağa gidemeyeceğimi bilirken?

R: Annem babamdan ayrıldıktan sonra çok ağladığını, göz pınarları kuruduğu için bir daha ağlayamadığını anlatmıştı - kalıtsal mıdır?

E: Bundan sonrası açık savaş olmalı - BMA hareketi artık adını hak etmek zorunda.

H: Simu ne yapıyor acaba - olanları biliyor mu, olacaklardan haberi var mı, benim için çizilen kaderin ne kadarı onun elinden çıkma?

R: Kendime acımak hiç bu kadar tatlı gelmemişti - bir Lorelei şarkısı.

E: İğneyi boynumda hissediyorum hala, oysa masanın kenarına başımı hiç vurmamış gibiyim.

H: Ridaf, dünya tatlısı Ridaf - oyunu kaybettiğim için onu da kaybedecek miyim, benden mi bilecek Ekva'nın ölümünü, daha dikkatli olurdu belki o konuşmayı yapmasaydık, kuyunun dibine daha çok var mı?

R: Bu şehir öyle yalnız bırakabiliyor ki insanı, hiç gocunmadan - yoruldum, surlarım yok benim.

E: Kimin adına çalıştığını merak ediyorum en çok, insan kediye benzediği için istiyor olmalı biraz, biraz daha yaşamayı, başkalarının daha zeki olduğunu kabul etmek hep zor gelmişti bana, fatura.

H: Kaplanla karşı karşıya kalındığında kimsenin kimsesi olmuyor; müziği o seçiyor, dansı o.

R: Dışbükey bu dünya, olduğumuzdan büyük gösteriyor bizi; merkeziyse kendisinin arkasında, boşa bütün bu hırs, yıkım, mutluluk yalanı.

E: İğne yüzünden mi yüzümde hissettiğim gülümseme, az sonra geçecek mi, geçtiğimde?

Hisseli bağış kumpanyası.

Ekva'nın bürosunda sekreteri tarafından öldürülmesi, Hökl'ün hiç beklemediği, ama olduktan sonra da, başından beri beklemesi gerektiğini gördüğü birşeydi. Ekva belli ki hazırlıksız yakalanmıştı, karşısına Proje'yi ve DB'yi aldığını bilen bir adam güvenlik konusunda böyle bir zaafı nasıl gösterirdi? Sekreterin kim adına çalıştığı henüz belli değildi gerçi, İsta'da birbirinden garip hedeflere ulaşmaya çalışan yüzlerce çeteden

herhangi biri yapmış olabilirdi bu saldırıyı, ama Hökl bunun Ebrino'nun işi olduğundan emindi. Başından beri de böyle planlanmıştı, hiçbir zaman ona bırakılmamıştı bu iş, Hökl bir şaşırtmacaydı yalnızca. Hökl, bu kadar yakınındaki bir insanın, onun da dahli sonucunda öldürülmüş olmasının yükünü nasıl taşıyacağını bilmiyordu, ama bunun da ötesinde, inançla bağlı olduğu Proje'nin, iki boyutlu bir dekor olduğunu görmek, öksüz kalmaya benzer bir duygu yaratmıştı onda. Ebrino'nun mutlaka ikna edici bir açıklaması vardı, konuşsa onu yeniden doldurulmuş bir güneş piline döndürebilirdi, ama Ebrino'dan da, ikna yeteneğinden de, karizmasından da iğreniyordu artık; Proje dünyayı daha iyi bir yer haline getirebilecekken -Hökl, en karanlık saatlerinde bile bundan kuşku duymamıştı- Ebrino gibi kişisel iktidar oburu bir adamın eline düşmüş ve bütün şansını yitirmişti.

Ridaf cenaze hazırlıklarıyla uğraşırken Hökl de bir sonraki adımının ne olacağını saptamaya çalışıyordu. O bunu düşünürken dahi birileri onu götürmeye ya da öldürmeye geliyor olabilirdi. Tek çıkış yolu Alta dağları bölgesine gitmek ve uzun bir süre saklanmak olurdu, bunun için hızlı hareket etmesi gerekiyordu; onu İsta'da tutan Ridaf'tı. İnanılır gibi değil, ama herşeyimi kaybettim adadan döndüğümden beri; İsta'nın keşmekeşi içinde bulduğum altın parçasına da sırtımı çevirirsem, yaşamın bana küsmesini haklı çıkartmış olmaz mıyım? Ridaf hakkındaki endişeleri boşa çıkmıştı Hökl'ün - Ekva'nın öldürülmesinde parmağı olduğunu düşünmüyordu kesinlikle, olabileceğini de. Bu konuda başından beri gösterdiği kararlılığın bir iltifat mı, hakaret mi olduğuna karar veremedi Hökl, hafifçe gülümsedi, hala gülümseyebildiğine şaşırarak.

O sırada aradı Ebrino. Ekva operasyonu başarıya ulaşmıştı, bütün katkılarından ötürü Hökl'e teşekkür ediyordu, Proje bundan sonra dünyaya esenlik getirme hedefine çok daha kolay ulaşacaktı; Hökl'ün çalışmalarının değerlendirilerek Proje kapsamında kadrolu bir göreve getirilmesi ve nöbetçi emeklisi olarak kazanacağı bütün hakların kendisine verilmesi için Yüksek Mahkeme nezdinde gerekli işlemleri başlatmıştı. Ebrino'nun şaşırtma yeteneği Hökl'ü şaşkına çevirmişti - Ekva'yı

onun öldürdüğünü düşünüyor olamazdı. İtiraz edecek oldu, ama kafasındakileri söylemesine fırsat vermedi Ebrino, herşeyi bildiğini, hesaba kattığını ve sonucun kesin olduğunu gösteren gülümsemesiyle bakıp, iki hafta içinde Proje'nin İsta sorumlusu olarak çalışmaya başlayacağını söyledi.

Ebrino Simu'ya sahip olmaktan fazlasıyla memnundu anlaşılan, karşılığında cömertlik yapıyordu, üstelik Hökl'ü ayak altından uzak da tutuyordu. Ya da kendini Proje'ye borçlu hisseden inanç dolu bir Hökl'ün daha çok işe yarayacağını düşünüyordu. Belki de gerçekten herşeyi biliyor bu adam, Ekva'nın yarım bırakmak zorunda kaldığı işi tamamlamaya kalkacağımı da biliyor; DB'yi alt etmek istediği doğru, bense istemeden işbirlikçisi olacağım, diye düşünüyor.

Kül bayramı.

Unutmak - yalnız bırakan, iki tarafı da kesen bıçak; hakkımda söylenecek herşey bir yana, anı siteme bu bıçağı maharetle kullandığım yazılabilir ben öldükten sonra. Dubl'e dönünce Simu bir hafta boyunca Hökl'ü aklına bile getirmedi - iş ve Ebrino onu fazlasıyla dolduruyordu. Büyük bir rahatlama hissediyordu ayrıca; geçen zaman içinde Hökl'de giderek tahammül edilmez bulduğu çok fazla şey biriktiğini düşünüyordu, sevgiyi gölgeleyen, bir süre sonra da konudışı kılan birşeydi bu. Nasıl bir insan olduğuna gelip dayanıyordu sorun - en olmayacak insana aşk duyulabilir, zor olanı sevmek bence. Hökl bütün meziyetlerine, vericiliğine, duyduğu sevgiye rağmen, Simu'da sıkıntı yaratıyordu. Kapasitesinin kesinlikle yarısıyla çalıştığına inanıyordu Simu, kafası hep karışıktı, bir hafta arayla dünya görüşü değiştirebiliyordu, maymun iştahlıydı. Yapamıyor adam; yapamayandan adam olmaz. Simu Hökl'ü böyle özetlerken haksızlık yaptığını da düşünüyordu, ama İsta'da geçirdiği günler, Hökl hakkındaki tepkisinin kristalleşmesini sağlamıştı. Hele bir de karşısına diktiği rakip Ebrino gibi bir adam olunca, baştan belli olan sonuçla bitiyordu maç. Öte yandan Simu, Ebrino söz konusu olduğunda tırnaklarını nereye koydu-

ğunu unutmuş bir kedi gibi davranmaktan kurtulduğunu da memnunlukla hissediyordu; sıkı bir kadını sürekli altta tutmak imkansızdır, bilindiği gibi.

Hökl onu aradığında söyleyecek pek birşeyi olmadığını düşündü ilk başta - doğru dürüst konuşmadan çekip gitmiş olduğu için en azından özür dilemesi gerektiği bile gelmedi aklına. Sonra Hökl'ün sesini duymak, onu karşısında görmek ve konuşmaları sırasında, eski yakınlıklarının gölgesini yakalamak hoşuna gitti - Hökl'ün bir sevgili olarak aslında hiç de fena olmadığını düşündü. Ebrino'dan aynı şeyleri alabileceğini sanmıyordu. Ama benim derdim de bu değil - benim için ne yaptığından çok, kim ve ne olduğuna baktım hep.

Hökl üzgündü, yumuşaktı, ama bir geri çağırma operasyonuna girişmeye de niyetli gözükmüyordu - Simu Ridaf'ı sordu hemen. Daha birşey olmadığını söyledi Hökl - yanıtın kaypaklığı Simu için yeterli bir yanıt oluşturdu elbette, yeniden sinirleri tepesine fırladı. Mert olamıyorsun, açık olamıyorsun, rahat ve geniş olamıyorsun - dar geliyorsun bana Hökl, yaşamımı genişletmeye çalışıyorum ben. Hökl'ün yumuşaklığının bir sınırı olduğunu unutmuş olmalıydı - Ekva'yı rahatça öldürten herif seni mert mert sikerken genişlediğin gibi mi?

Konuşmanın, bu noktanın biraz ilerisinde kesilmesi kaçınılmazdı - uzun bir süreliğine, konuşmakla aşamayacakları bir yıkıntı gelip yerleşmişti aralarına belli ki.

Ölüm-dirim hazırlıkları.

Her özlü söz, kendinden özlü bir sözsüzlükle sakinleştirilmelidir. Kapıdan içeri girdikten sonra Hökl montunu çıkarırken Ridaf arkadan yaklaştı ve kıçına dayandı; gömleğini pantalonunun içinden çıkardı, ellerini içine sokup Hökl'ün göbeğini, göğsünü okşamaya başladı. Hökl hafifçe geri eğilip başını Ridaf'ın omzuna dayadı, Ridaf da onun boynunu öpmeye koyuldu.

Cenaze töreni çok sade ve duygulu olmuştu. Eski köprünün bir ucuna toplanan kalabalık, Ekva'nın yaşamını anlatan belgeseli izlemiş, ardından Ridaf'ın çellosuna eşlik eden bir

Musak orkestrası, Ekva'nın sevdiği eski bir parçayı çalarken, külleri rüzgara savrulmuştu. Cenazeye gelenler köprüyü yürüyerek geçmiş-ve öbür uçta çimenlere kurulmuş masalarda pilav, ayran, güvercin eti ve helvadan oluşan geleneksel yemeğe oturmuştu.

Ridaf'ın bir eli pantalonunun içine kayınca Hökl onun kulağını hafifçe ısırıp döndü. Dillerinin tanışmasının vakti gelmişti. Ridaf Hökl'ü soymaya başladı, öpe öpe aşağı indi, aradığı sertliği bulduğunda bir kedi gibi guruldadı, gülümsedi; Hökl saçlarını okşuyordu, hoş.

Ekva'nın yokluğu, ikisinin de yaşamında varlığı kadar önemliydi artık; cenazesinin olduğu gün, vücut sıvılarını değiştokuş etmeye başladıkları gün olacaktı elbette. İkisi de bu ölümle önemli birşey yitirmişti - yaşlarına rağmen sahip olduklarını düşündükleri bir tür masumiyete artık dönemeyeceklerinin farkındaydılar. Dahası, Ekva'nın savaşımını sürdürmeyi, birbirlerinden habersiz, boyunlarının borcu olarak görüyorlardı.

Hökl Ridaf'ı ayağa kaldırdı, üzerindekileri çıkarmaya başladı, sonra bunu Ridaf'a devretti - aceleyle soyundular, iç çekerek sarıldılar birbirlerine. Elleri çok çalışıyordu - hızla oradan oraya gidiyor, okşuyor, sıkıyor, tırnak geçiriyor, avuçluyor, kaldırıyor, bastırıyordu. İkisi de ayaktayken Hökl dizlerini kırıp Ridaf'ın içine girdi - ıslaklığı başını döndürdü birden, Ridaf'ı dizlerinin altından kavrayıp kucağına aldı, duvara dayadı - kaplamanın soğukluğunu hissedince ürperdi Ridaf. Hökl'ün boynuna sarıldı sıkı sıkı, karşıdaki aynadan kendi yüzünü, Hökl'ün geniş sırtını, dar kalçalarının kasılıp gevşemesini, ileri geri gidip gelmesini istediği kadar izleyemeden gözleri kararadı.

Agse'nin aradığını duyduklarında yerde yatıyorlardı, iç içe, Ridaf sessizce ağlıyordu - bakıştılar ve aynı anda, Agse'yi ikisinin de tanıdığını anladılar. Ridaf'ı arıyordu Agse, başsağlığı dilemek için; bir süre sonra Hökl de görüntüye girince şaşırma sırası ona geldi, sonra bunu aslında tahmin etmiş olduğunu söyledi. Ridaf gülmeye başladı; üçgen literatürüne geçmeyi hak eden bu rastlantı hepsini eğlendirdi. Bir süre konuştuktan sonra Agse yeniden arayacağını ve ikisinin ayrı ayrı ifadesini alacağını söyledi, Ridaf'ı Hökl'le ilgili herşeye karşı uyarmayı bir

dostluk görevi saydığını eklemeyi ihmal etmedi. Hat kesildikten sonra Hökl Ridaf'ın yüzünü ellerinin arasına alıp yumuşak bir şekilde kendi yüzüne yaklaştırdı - konuşacak çok şeyleri vardı, önce biraz ısınma hareketi yapmak iyi olacaktı; özellikle ne yapacağını kestiremediği bir inançla, nasıl gerçekleştireceğini bilmediği yeni bir misyonla ve hak etmediğini düşündüğü ama minnettar olduğu bir aşkla karşı karşıyayken.

Olgunluk Kitabı: İsta.

İsta, gezegen yüzeyinde az sayıdaki enerji odağından biridir - çiğ bir sarıdır bu enerjinin rengi, göz alır, yorar, caddelerde yürüyenlerin üzerine bulaşır, yağmurla yağar ve yere, binalara, geceye ve ruhlara siner. Çıkıp geri dönülünce daha iyi anlaşılır bu enerji; bağımlılık ve yoksunluk yapar. Kimilerine göre İsta, Olgunluk Çağının bütün çelişkilerini, hatta daha ileri gidenlere göre gerçek yüzünü açığa vurur: yeni çağın cenneti burada sahtekar bir cehenneme dönüşür. Diğer büyük şehirlerde, çağın mutluluk ve uyum dinine inanmak işten değildir; İsta'daysa dini bütün olmak, dini bütün kalmak zordur, insanın içini kemirir sorgu. Bu şehir herkesin harcı değildir; hızla çarpar, yeniden çarpar, yeniden - güneş burada batar, burada doğar, doğacaksa.

Düşmüş bir merkezdir İsta, Olgunluk Çağının ucunda kenarında yer alır, kendini gizler. İsta'daki bütün işaretler ve oklar başka yerleri gösterir, kendinden uzaklaştırır. Bunu bir sisin ardına gizlenerek yapmaz ama - herşey açık, net, çıplak ve acımasızdır, yerlisi gözünü bile kırpmaz. "An sich" ve "für sich"in buluştuğu ve "für-an-sich"e dönüşme ramağında durduğu içindir bütün bu açıklığa karşın insanlarının belirsizlik içinde boğulduklarını hissetmeleri - bütün zarlar ve çarkıfelekler dönmektedir İsta'da, jüri kapıyı açıp girmek üzeredir, havaya atılan atılmış, yere düşmesi beklenmektedir. Şehir ağırdan alır, bütün hızıyla; bekletmeyi sever.

Peygamberler ve büyücüler şehridir İsta, önderler ve şehitler şehri. Kimin hangisi olduğu pek belli olmaz; insanlar temkinli dolaşır. Ortak özellikleri yalnız olmalarıdır, dünyanın bü-

tün yalnızlık ihtiyacı buradan karşılanır, bu yüzdendir payına bu kadar çok deli düşmesi; insanları kadar sokakları ve havası da delidir ayrıca.

Dünya Birliği'nin başkenti Dubl'ün her zaman gizliden gizliye gerilimli bir ilişkisi olmuştur İsta'yla; salaş vakarı, Dubl'ün mükemmel aksanlı resmiyetine ve iş ahlakına ters gelir hep. Efsane İsta'da ikamet etmeyi seçmiştir, Dubl bunu kaldıramaz, her fırsatta intikam alır, ama bütün yengilerine rağmen rahat edemez, dinmeyen bir korkudur içindeki.

İsta'da yaşayan insanların her biri, içinde bu savaşın savaşçısı olduğunun sezgisini taşır, dile getirmez. Her biri bu insanların, durup birden kulak kabartır, birşey olmamış gibi devam etmeden önce - çağ mı değişiyor? O gün her an gelebilir, bilirler, hazırdırlar - tek bir temiz salvoyla taşlar yerinden oynayacak, taşlar yerine oturacaktır.

Dünyanın büyüsü yeniden kurulacaksa, çelişkilerin üstünün örtülmesiyle değil, açıkta çarpıştırılmasıyla kurulacaktır der İsta'nın tarihçileri, işaretleri saymakta birbirleriyle yarışmaya bayılırlar. Kimsenin bilmediği birilerinin, kimsenin bilmediği bir yerde, kum saatlerini çevirmeye hazırlandığından zerre kadar kuşku duymazlar, telaşsızca bekler, bekleyişlerini de herşey gibi bir yolculuk sayarlar - her yolculuğun, yolculuğa ve başlayacak olana dair heyecan sürdükçe sürmesi gerektiğini anımsatmaktan bıkmazlar.

SÖNMEMİŞ KİREÇ

265 1/2'ye

Su, bileklerini geçince mantosunun eteklerini topladı. Kalabalıktan kurtulmuş olan görevli, elbisesiyle daha ileri gidemedi. Mantonun etekleri önce suyun üstünde açıldı, sonra ağırlaşıp battı. "Dur!" diye bağırdı uzun bıyıklı genç. "Boşver abi," dediler. "Fazla ileri gitmez." Deniz sığdı; büyük manto suyun içinde kaybolduğu zaman kıyıdan çok uzaklaşmıştı. Fazla ileri gitmişti. Yanılmışlardı.

Oğuz Atay
"Beyaz Mantolu Adam"

[Hökl]

Kuzeydoğu Kanadı, Kurtuluş Savaşını üç yılda kazandı – üç yıl önce Beyaz Mantolu Adam İsta'ya gelmişti, sakin bir gündü, işgal güçlerinin her köşeyi tutmuş olduğunu gören görüyordu. Benim İsta'ya gelmem daha sonra oldu; bagajımda bütün Dünya Birliği'ni sarsacak bir olayın tohumları vardı. Yolum çok geçmeden Ekva aracılığıyla Kurtuluşçularla kesişti ve o günden bugüne içlerinde yer aldım; savaşımın kendisine önemli bir katkım olduğunu iddia edecek değilim, işimi yaptım ben – tarihi yapanların yanında tarihi yazan birilerinin de olması gerektiğine inandığımdan izledim, kaydettim.

Bu savaşın hemen hepimiz için ağır kişisel bedelleri oldu – çok insan öldü, çok insan ölmekten beter oldu. Başka türlü olması beklenemezdi belki – daha en başından, Olgunluk Çağının temel taşlarının yerinden oynayacağı, Samson kompleksi olan pek çok önderin bir dizi kapalıçarşı yangınına neden olacağı belliydi. Ahlaksal açıdan yaşanan yıkım belki de çok daha korkunçtu – bütün DB vatandaşları, bugüne kadar doğru belledikleri yalanlarla yüzleşmek ve herşeyi, tüm geçmişlerini, kişiliklerini, ilkelerini sorgulamak zorunda kaldı.

Bu süreç bitmiş değil elbette – tarih bize, bu tür kitlesel travmaların etkisinin ve çözümlenmesinin, aşılmasının onyıllar sürdüğünü gösteriyor. Kuzeydoğu Kanadı olarak bizim şansımız –ben de kendimi bir İstalı olarak görüyor ve "biz"den sa-

yıyorum– temiz bir sayfaya başlamayı bileğimizin gücüyle hak etmiş olmamız. DB istemeye istemeye, kendine rağmen bu noktaya geldi; bizse bu noktaya gelebilmek için herşeyimizi ortaya koyduk. Hatalar yapıldı belki, yanlış yollara sapıldı, bazılarının değeri zamanında bilinmedi, bazılarının hakkı yendi – doğrudur. Bunda gocunacak birşey yok – bize düşen, bireysel ve toplumsal döküm ve muhasebe işlemlerini açık yapmak. Bu belgesel her ne kadar Kurtuluşun coşkusuyla hazırlandıysa da, kimseyi kayırmadan, güzelleme edebiyatı yapmadan böyle bir dökümü gerçekleştirmeyi; geldiğimiz yerin gerisine düşmememiz için, herkese açık bir bellek parçası yaratmayı amaçlıyor. BMA'nın Meclisteki açılış konuşmasında alçakgönüllülükle söylediği gibi, "tarihin en büyük ironilerinden biri, en beceriksiz olanların, en zorlu görevler için seçilmesidir, ama zamanın motoru, herşeyin olması gerektiği gibi olmasını sağlar; biz ölümlüler bunu gördüğümüzde, olayların kendine özgü bir aklı olduğunu düşünürüz. Öyledir belki de; ama öyle olsa bile elimizden gelen tek şey, derin bir nefes almak ve işimize bakmak, değil mi?"

[BMA, Meclis Açılış Konuşmasından görüntü]

[Utracek, Poetikacı]

Tarih, mantığın yoksun diliyle yazan akıl şairi: Sıradan malzemeye borçludur belirleyici serüvenlerin varlığını. Tarih, uzuvları nedeniyle traji-komiktir.

Son Timsah

[Hökl]

Bir başlangıç noktası saptamak, tarihçiler için her zaman çok zor olmuştur; tarihçiler arasındaki en kanlı tartışmalar da bir olayın başlangıcını ve sonunu belirleme, yani dönemleme yapma konusunda çıkar.

Kuzeydoğu Kanadı'nın kurtuluşuna giden yolun da nerede başladığını kesin olarak söylemek zor. Sonuca katkıda bulunan pek çok girişim, birbirinden habersiz olarak ve çoğu zaman yan yana varlığını sürdürmekteydi. Kurtuluş Savaşının en belirleyici yanlarından biri de buydu: çok uzun bir süre boyunca merkezi bir liderlik ortaya çıkmadı, çok sayıda direnişçi/devrimci odak, aralarında fazla bir eşgüdüm olmaksızın çalıştı; BMA ve Kurtuluşçular çevresinde bir liderlik konumu ortaya çıktığında da büyük ölçüde çoğulcu bir yöntem geçerli oldu.

Bütün bunlara rağmen, kırılma noktası olarak kullanılabilecek bir olay var: Son Timsahın Kuşsal Zembereği adlı örgütün düzenlediği eylem.

[Uuue, Timsahın Gözyaşı]

Hükümet Binasındaki eylem için yıllardır hazırlanıyorduk. Bu eylemin yalnızca bir başlangıç olduğunu biliyorduk. Timsahın Gözyaşları olarak on dört kişiydik; eylemin hemen ertesinde

tüm ülkeye yayılıp bilinçlendirme çalışması yapacaktık.

[Hökl] Bunu yaptılar da – Hükümet Binasında yıllardır temizlik ve güvenlik görevlisi olarak çalışan örgüt üyeleri, Oia'nın liderliğinde binanın doğuya bakan camlarına birer harf yazarak mesajlarını iletmiş, ardından uzun dönemli bir milis hareketine başlamıştı.

[Hükümet Binası görünümü] ARGH EEK ZONG ECH

[Çoms, Toplum Sağlığı Uzmanı] Mesajın kendi üstüne kapanan yönü hemen göze çarpıyor. Son Timsahın Kuşsal Zembereği belli ki olabildiğince yoğunlaştırılmış, çarpıcılığı en üst düzeye çıkarılmış, süzme bir mesaj vermeye çalışıyordu. Bu çabanın onları tarih öncesi insanının homurtularına benzer seslere ulaştırmış olmasının simgesel bir anlamı var elbette; insanların değişmeyen özüne seslendiklerini, bir tür uyanışı amaçladıklarını vurguluyorlar. "Bu düzen değişmeli, bu rejimin diktasından kurtulup eski altın çağa dönmeliyiz" yollu bir mesaj bu. Öte yandan buradaki ironiyi atlamak da mümkün değil – fazla yoğunlaştırıldığı, belki de fazla derin kılındığı için, o sabah Hükümet Binasının camlarındaki yazıyı gören hiç kimsenin, neler olup bittiğini, bu mesajın ne anlama geldiğini anladığını sanmıyorum.

[Aei, Timsahın Gözyaşı] Obskürantist bir yanımız olduğunun farkındayım – eylemi gerçekleştirirken anlaşılmayı hedeflemiyorduk zaten. Amacımız rahatsızlık yaratmaktı – belli belirsiz bir rahatsızlık olacaktı bu, düzenin kalesi sayılabilecek bir bina-

nın camlarına böyle garip bir mesaj yazma riskini göze alıyordu birileri, bunun üzerine düşündürmek istiyorduk insanları.

Şehir merkezlerinde, başka bir deyişle getto-centrumlarda neler olduğu konusunda elimizde kesin veriler yok, ancak bir süre sonra şehir farelerinin de eylemlere başladığı ve ardından, Proje'nin deşifre edilmesiyle birlikte kilblerin enerji istasyonlarından şehirlere dönerek bu eylemlere katıldığı biliniyor. Son Timsahın Kuşsal Zembereğinin şehir fareleriyle ilgisi var mıydı? [Hökl]

Getto-centrumlarda, özellikle de İsta'nın merkezinde bir kaynaşma olduğunun farkındaydık, şehir fareleriyle işbirliğine girmek de stratejimizin bir parçasıydı. Takma adlarımızı da böyle aldık zaten: kilblere üç harfli adlar veren, ruhsal gelişim düzeyine göre harf sayısını arttıran ve bir tür kast düzeni oluşturan bu sistemi reddediyorduk. Bunu tersine çevirdik – en ileri düzeyde olanlarımız üç harfli adlar aldı; önderimizin adı Oia'ydı. [Uuue, Timsahın Gözyaşı] [İsta merkezinin olaylar sırasında havadan görünümü]

Eskiden kilb olan ve görevli olduğu enerji istasyonu adasından kaçıp İsta'ya gelen Jams'ın şehir farelerini örgütlemeye başlaması bizim için belirleyici oldu – o aşamada biz de Kurtuluş Hükümeti olarak daha örgütlü bir çalışma modeline yönelmiştik. Oia'nın intihar etmesi Son Timsahın Kuşsal Zembereği için köstekleyici bir durum oldu tabii – hatta bütün Kurtuluş Hareketi, o yaşasaydı çok daha hızlı bir şekilde etkin hale gelebilirdi. En azından ben öyle düşünüyorum. Timsahın Gözyaşları, Kurtuluş Meclisinin [Aei, Timsahın Gözyaşı]

temsilcisi olarak, bulundukları şehirlerde farelerle bağlantı kurdu – böylece Dünya Birliği yönetiminin her hareketimizden haberdar olmasını kendi ellerimizle sağladığımızı o sırada bilemezdik.

[Hökl] Son Timsahın Kuşsal Zembereğinin ve şehir farelerinin harekete geçmesinin nedeni, ülke genelindeki koşulların "olgunlaşmış" olmasıydı.

[Mahp, Futbol Yazarı] Yol ve Gürz partilerinin koalisyonu uzun bir süredir ülke sorunlarına çözüm üretemiyor, bunun yakın gelecekte değişebileceğine dair en ufak bir umut vermiyordu. Öte yandan Kartal Partisinin önderi Hatn, muhalefetin başı olarak diyaloğa ve işbirliğine tümüyle kapalı bir tutum sergiliyordu. Son Timsah eyleminin gerçekleştirildiği hafta Kartal Yol'u 5-1 gibi net bir skorla yenmiş ve liderliğini perçinlemişti. Yol Partisi Mecliste çoğunluğa sahipti, ama bir sonraki sezon Kartal'ın iktidara geleceğine artık kesin gözüyle bakıldığı için, Yol-Gürz koalisyonu çatırdamaya başlamıştı. Gürz'ün yeniden koalisyona girme umudu sürüyordu, çünkü her ne kadar gol sıkıntısı çekseler de çok az puan kaybetmişlerdi ve ligde ikinci durumdaydılar. Kartal'ın Meclise getirdiği yeni yasa tasarısı, gerçek bir hükümet krizine neden oldu: tasarıya göre kalecilerin attığı her gol, iki gol olarak sayılacaktı. Görünüşte partilerarası eşitliği bozan bir öneri değildi bu, ama gerçek durum farklıydı – Kartal'ın kalecisi Tayf yalnız o sezon sekiz gol atmıştı. Tasarının yasalaşması, Kartal'a büyük bir üstünlük sağlayacaktı, dolayısıyla Yol Partisinin böyle bir yasanın Meclisten geçmesine izin vermesi imkansızdı.

[Kartal-Yol Maçı]

[Mecliste çıkan tartışmalar]

Ne var ki Gürz Partisinin Kartal'a destek vermeyi düşündüğünü açıklaması ortalığı karıştırdı.

Gürz'ün tutumunu siyasal fırsatçılık olarak nitelendirmek gerekir elbette, ama bunun garipsenecek bir tarafı da yok bence. Kartal'ın tek başına iktidar olmasını sağlayacak kadar puan farkı elde edip edemeyeceği belli değilken, iki partinin birbirine kur yapması çok doğaldı. Ancak Yol için kabul edilemez bir durumdu bu. Yol taraftarlarının şiddet eylemlerine girişmesine, bunun sonucunda da karşı-şiddetin ortaya çıkmasına kimse şaşırmadı.

[Soys, Futbol Yazarı]

[Sokak çatışmaları]

Partilerarası çatışmaların yanısıra, Dünya Birliği'nin pek çok şehrinden farklı olarak İsta'da sayısını kimsenin tam olarak bilemediği bazı örgüt ve çeteler birbirleriyle bir anlamda rekabet halindeydi.

[Hökl]

"Çocuklar bile kendi çetelerini kurmuş, bazıları belli bölgelerde hatırı sayılır bir güce ulaşmıştı. "Kamu Vicdanı" adlı çete, başarısız bulduğu önderlere karşı, suikaste varan saldırılar düzenliyordu. "Sour" çetesi anarşik bir tanımlama eylemine girişmiş, sözcüklerin tanımlarıyla oynayarak ve yeni eşanlamlılar yaratarak port-alandaki yazıları bozuyordu. DB tarafından desteklenen büyük bir örgütün İsta şubesi, yazar olduğundan kuşkulanılan bireylere saldırıyordu. "Pal Sokağı Çocukları" adını taşıyan ve elli yaşın üstündeki erkeklerden oluşan çete, feminizmoya karşı eylemler yapıyordu. Birkaç aydan beri, yeşilgözlülerin incebileklilere yönelik saldırıları yo-

[BMA, Meclis Konuşması]

[Çete savaşları]

ğunlaşmıştı. Her gün yeni bir örgüt ortaya çıkıyor, ülke hızlı bir şekilde toplu mezara dönüşüyordu ve üç yıl önce kimse bunun gerçek nedenini bilmiyordu."

[Daln, Şehir Planlamacısı]

Dubl tarafından İsta'daki dekadansın en önemli göstergelerinden biri olarak görülen sevaneler hala çok revaçtaydı ve sürekli yenileri açılıyordu. İnsanların yemek yerken sevişme alışkanlıklarını kısıtlamaya çalışmak, herhangi bir iktidar için intihar anlamına gelebilirdi, ancak DB'nin baskısına dayanamayan hükümet, bu konuda düzenleyici bazı kararlar almak zorunda kalmış, garson ve hosteslerin müşterilere cinsel hizmetlerde bulunmasını yasaklamıştı; bundan sonra yalnızca menüde kayıtlı olan kişiler müşterilere sunulabilecekti.

[Lohk, DB Bürokratı]

DB yönetimi olarak Kuzeydoğu Kanadı'nın ve özellikle de İsta'nın, Birliğin geri kalanına yapacağı kültürel ihracattan her zaman endişe duyduğumuzu itiraf etmeliyim. Proje bile global stratejisini bir yana koyup Kuzeydoğu Kanadı için özel bir strateji geliştirmek zorunda kalmıştı. Bunun geri dönüşünün nasıl olacağı konusunda Ebrino'nun başını çok ağrıttıklarını ben şahsen biliyorum. İşin kötüsü, bu endişelerin sonuçta haklı olduğu ortaya çıktı. İsta, dev bir truva atı olduğunu bir kez daha kanıtlamış oldu.

[Hökl]

Son Timsahın Kuşsal Zembereğinin mesajı insanları hükümet binasının camlarından uyardığı sırada Beyaz Mantolu Adam İsta'ya çoktan gelmişti. Kesin tarihleri saptamak ne yazık ki

mümkün gözükmüyor; BMA'nın pişmanlıklar şehri İsta'nın altşehri Suad'daki Dükkan'a nasıl ulaştığı da açık değil. BMA bu konuda ayrıntılı bilgi vermekten ısrarla kaçınageldi.

[BMA, Meclis Konuşması]

"Suad'daki Dükkan'ın, onun hizmetkarı olmam için beni neden ve nasıl seçtiği meçhul, ama seçti. Böylece günlerden birinde doğan güneş beni sihir şişeleri ve kader kartları arasında, gözeneklerime iksir buharları dolarken buldu, tıpkı yüzyıllar önceki atalarımızın gözeneklerine bilimin dolduğu gibi. Mahalledeki tek büyü dükkanı bu değildi, en albenili olanı, en yolüstü olanı da değildi, ama öyle bir huzur yayıyordu ki, karşı koymak olanaksızdı; müthiş bir lahite dönüşen şehir merkezinin hükmünden kaçan elit burjuvazinin yarattığı altşehrin ağırlık merkezinde yer aldığı açıktı. Büyü benim için büyük bir bilinmez idiyse de, o beni biliyordu belli ki – Dükkan'ın müşterileri benim de hiç görmediğim eski işletmeciyi hiçbir zaman sormadılar ve kısa sürede tanıdık yüzler haline geldiler; kendileriyle birlikte gereksinimleri, hırsları, kaderleri Dükkan'daki hava moleküllerinin arasındaki boşlukları bir çırpıda doldurdu. Bütün bunlar, ses tellerimin yıllardır tek bir ses ya da sözcük tarafından kıpırdatılmamış olmasına rağmen gerçekleşiyordu."

[Suad'daki büyü dükkanının müze olmasından önce ve sonraki görüntüleri]

[Hemi, Neyo Tarihçisi]

Dükkan'a ilk kez bir akşamüstü gittim. İçerideki doğal aydınlık hemen dikkatimi çekti, dışarısı kararmaya başlamıştı oysa. Sanki güneş, batarken doğrudan Dükkan camının karşısında batıyordu. BMA'yı gördüğümde, kaplanlarla dans eden bir ruhla karşı karşıya olduğumu he-

men anladım. Uysal görünümlü, vahşi bir güç yayılıyordu gözlerinden.

[Hökl] Paşa'nın Dükkan'a ilk kez gelmesi, Son Timsahın Kuşsal Zembereği eyleminden bir hafta sonra oldu.

[İlbe, Tarihsel Muhasebe Uzmanı] Eylemden sonra herhangi bir resmi açıklama yapılmadıysa da, Hükümet Binasının camları bir saat içinde değiştirildi. Yine de mesaj önce İsta'da, sonra bütün ülkede hızla yayıldı. Elbette Dükkan'ın müşterileri de mesajdan haberdardı – düzenden ve gidişten genel anlamıyla memnun olmayan, Hatn'ın partisinin iktidara gelmesiyle herşeyin daha da kötüleşeceğine inanan, yine de bu konuda somut birşeyler yapmaya çalışmaktansa bahçeleriyle uğraşmayı yeğleyen insanlardı bunlar. Büyü dükkanlarının gevşek birer muhalefet odağı haline gelmeye başladığını görüyoruz bu aşamada. Timsahın Gözyaşları da bunun farkındaydı – eylemi gerçekleştiren on dört militandan biri olan Paşa'nın Suad'daki Dükkan'a gitmesi rastlantı değildi.

[Paşa] Dükkan'a girdiğimde altmışlarında bir kadın, BMA'dan hafıza güçlendirici bir iksir ya da büyü istiyordu; BMA beni görünce belirgin bir şekilde şaşırdı, daha sonra bunun, Dükkan'ın ilginç bir özelliğinden kaynaklandığını öğrenecektim: Dükkan'da hiçbir zaman birden fazla müşteri olmuyordu, bir kalabalık ya da kuyrukla karşılaşmak olanaksızdı. Kemiğin iç yüzüne yazılmış bir kural gibiydi bu, ilk ihlal eden de ben olmuştum.

"Paşa'nın Dükkan'a gelişi bir işaretti. Öbür müşterim dur durak bilmeden sözümona marjinal düşüncelerini döküyordu orta yere, Hatn'dan nasıl hoşlanmadığını, Son Timsah'ı desteklediğini anlatıyordu. İtiraf etmek gerekir ki o aşamada bu tür insanlar sabrımı zorluyordu benim; o anda Paşa bana bir kurtarıcı gibi gözükmüştü. Daha sonra pek çok insana öyle gözükecekti tabii." [BMA, Meclis Konuşması]

Kadının gitmesini beklerken oturduğum koltuğunun yanındaki sehpanın üzerinde açık duran kitabı incelemeye koyuldum – bu rahatlığın cesaretten mi, aymazlıktan mı kaynaklandığını merak ettiğimi anımsıyorum. İbn Batuta'nın heretik bir yapıtıydı elimdeki. BMA'ya baktım – tezgahın arkasında birşeyler yapıyordu. Sonra kadına desteden bir kart çektirdi – seansın bittiğini gösteriyordu bu. Sonraları hep düşünmüşümdür: bu orta yaşın üzerindeki kadın, o gün orada yeni bir tarihin yazılmaya başladığını anlamış mıdır? [Paşa]

Paşa'yla BMA'nın karşılaşması, Kurtuluş sürecinin en önemli dönüm noktalarından biri oldu gerçekten de. Ancak yakın tarihin bu iki kahramanının o gün bunu biliyor olması, tıpkı Dükkan'daki kadın gibi, olanaksızdı herhalde. [Hökl]

Beni kişisel olarak heyecanlandıran şey, Paşa'nın o ilk dönemdeki kararlı ve kendinden emin tavrı olmuştur. BMA'nın Kurtuluştaki rolünün ne olacağını ondan iyi biliyordu. BMA ise sonradan açıkladığı gibi, o dönemde Timsahın Gözyaşlarının, "Doğa, yeniden" hareketi hakkın- [Falh, Kurtuluşçu, Meclis Kayıt Amiri]

da fazla iyimser olduklarına inanıyor, büyü dükkanlarının yeniden merkezileşme sürecinde üstlenmesi beklenen rolü abartılı buluyordu. Sanırım daha o ilk karşılaşmada BMA, Paşa'nın belirtileri doğru saptadığını ama doğru tedaviyi belirleyemediğini düşünüyordu.

[BMA, Meclis Konuşması]

"Kurtuluş Hareketi yapılanmaya başladığında yaygın sayılabilecek bir hoşnutsuzluk vardı, ancak ülkeyi gerçekte neyin boyunduruk altına aldığını bilenler yok denecek kadar azdı. Bu konudaki gerçekleri bir çırpıda açıklamak da olanaksızdı, çünkü düşman, toplumun köklerini sarmıştı; Hareket henüz çoğunluğu oluşturan ve benim tarafımdan bilinen şeylerin binde birini bilse galeyana gelecek olan muhafazakar unsurları önüne katıp sürükleyecek güce ulaşamamıştı. Bu nedenle bu bilgiyi milli bir sır gibi kalbimizde taşımak ve ancak kitleler eyleme geçecek olgunluğa eriştiği zaman konuşmak gerekiyordu. O zaman geldiğinde, insanlık tarihinde benzeri görülmemiş bir baskı ve sömürü rejimine karşı bayrak açılacaktı."

[İlbe, Tarihsel Muhasebe Uzmanı]

Timsahın Gözyaşlarının stratejisi, Kurtuluş Hareketinin ilk başta dağınıklığa ve yönsüzlüğe yenik düşmesini engelledi: amaçları bir yandan büyü dükkanlarının müşterisi olan seçkin kesimle ilişki kurarak muhalif unsurların örgütlenmesini sağlamak, öbür yandan şehir fareleriyle işbirliği yapmak, ardından da yerel direniş ve özgürlük örgütlerinin bir araya gelip izlenecek yolu tartışacağı bir kongre düzenlemekti.

Son Timsahın Kuşsal Zembereğinin üyeleri arasında, özellikle Oia'nın intiharından sonra nasıl bir yönetim ve eşgüdüm biçiminin geçerli olacağı ciddi bir sorun oluşturdu. Unutmamak gerekir ki ülkenin dört bir köşesine dağılmış militanların kişisel organizasyon becerisine bağlı bir modelden söz ediyoruz. Her biri tek başına çalışan, kendi kararlarını kendi alan, belli bir bölgede önder olmak üzere yola çıkmış insanlardı bunlar. Nitekim Paşa'nın öne çıkması ve böyle bağımsız bir yapılanmayı, örgüt dışından, o zamana kadar kimsenin tanımadığı bir adamın, yani BMA'nın yönetimine kademeli de olsa devretmek istemesi yoğun tepkilere neden oldu.

[Cela, Toplum Sarsıntıları Analisti]

[Paşa'nın BMA'yı Timsahın Gözyaşlarına tanıttığı toplantıdan görüntüler]

Hükümet Binasındaki eylemimizi gerçekleştirip sahaya dağıldığımız aşamada Paşa'nın örgüt içinde özel bir otoritesi olduğunu söyleyemem, ama hepimiz ondaki organizasyon yeteneğinin farkındaydık sanırım, zaten İsta'nın Paşa'ya verilmesi, ona ne kadar güvendiğimizin en açık göstergesi. Beni endişelendiren tek şey, Paşa'nın gençliği ve deneyimsizliğiydi. BMA konusundaki kararını eleştirdiğimi herkes biliyor. O aşamada pek çoğumuz, örgütümüz bünyesinde BMA'ya neden yer açmamız gerektiğini anlamış değildik. Ülkenin kurtuluşu açısından yanlış bir karar mıydı bu? Hayır. Ama açık ki Paşa'ya maliyeti çok yüksek oldu.

[Aei, Timsahın Gözyaşı]

Tıpkı bir soru işareti gibi kendi biçim verdi, yani cüret, sevgi ve kan verdi, sizden ateş istiyor şimdi, yakmak için onları, sizden ateş eksik olmaz.

[Utracek, Poetikacı]

Sevane Saldırısı

[Hökl] Kartal Partisi, Gürz'ün de desteğiyle yeni sezonda iktidara geldi. Koalisyon hükümetinin ilk icraatı, sevanelere karşı örtülü bir savaş açmak oldu.

[Daln, Şehir Planlamacısı] Bu bir biyolojik savaştı, bir gerilla savaşıydı. NESYD İdaresi adlı bir örgüt, sinir sisteminde kalıcı hasara ve çoğu zaman da kurbanın ölümüne yol açan NESYD virüsüyle dolu şırıngalarla sevane müşterilerine saldırmaya başladı. Hatn ve Hamu suçlamaları kesin bir dille reddettiyse de, bu terörist örgütün eylemlerini her iki partinin üst düzey yetkililerinin bilgisi dahilinde gerçekleştirdiği ve hatta devlet tarafından korunduğu ortaya çıktı. Bu büyük bir skandaldı, ama ilginçtir, Kamu Vicdanı adlı örgüt bu olayı görmezden geldi.

[Nilü, DB Toplumsal Kurgular Uzmanı] Dünyada son otuz-kırk yıllık gelişmelere baktığımız zaman, cinsellik konusunda belirgin bir değişim görüyoruz. Gerçi bu değişimin köklerini Olgunluk Çağının başlangıcına kadar uzatmak mümkün, ama cinselliğe karşı duyulan tepki, hiçbir zaman bugünkü öfke noktasına gelmemişti. Sevanelerin DB çapında amansızca eleşti-

rilmesi ve bu dönemdeki KK hükümetlerinin hepsinin başını ağrıtması boşuna değildi. Kuzeydoğu Kanadı'nda DB'ye karşı ayaklanma hazırlıkları yapıldığı iddiasının gündeme gelmesiyle, sevaneler yalnızca genelgeçer ahlakın sınırlarını zorlayan yerler olmaktan çıkıp, doğrudan siyasal bir kimliğe de büründü, çünkü DB karşıtı hareketin buralarda yuvalandiği düşünülüyordu. NESYD İdaresiyle Hatn-Hamu hükümeti arasındaki organik bağın ortaya çıkarılmasının yankıları bu yüzden büyük oldu. DB yönetimiyle hükümet arasında gizli bir işbirliği olması olasılığı Kurtuluşçular için önemli bir meşruiyet kaynağı haline geldi.

[Sevane görüntüleri: yemek yiyerek sevişen çiftler ve gruplar, yarı çıplak garsonlar]

NESYD İdaresinin düzenlediği sevane baskınlarından biri, Son Timsahın Kuşsal Zembereği için suratta patlayan bir tokat etkisi yaptı – Atin'deki saldırıda bir Timsahın Gözyaşı öldürüldü.

[Hökl]

Sevane çok kalabalık değildi o gün; şehrin en eski sevanelerinden biridir bu ama eski havasını yitirmiş olduğu ışıklardan, döşemelerden hemen anlaşılır. Yine de benim en rahat ettiğim sevane burasıdır. Girişten başlayan koridorun iki yanında gördüğünüz gibi açık bölmeler var, kapısı, tavanı yok bunların, her birinde bunun gibi birer yatak, eflatun yatak örtüsü, bir de küçük masa bulunur. O gün bölmelerin herhalde yarıya yakını doluydu. Ben sağ tarafta, arkaya doğru olan bir bölmedeydim. Son çıkan kanundan sonra burası garson ve hostes kullanmıyordu, kiminle birlikte olmak istediğinizi menüden işaretliyordunuz, yiyeceğinizi de o getiriyordu. Haftanın Musak şarkısı "Gelmeden Gitme" çalıyordu, Monteverdi herkesin dilindeydi, müşteriler bile eşlik ediyordu. Siparişim tam bölme-

[Niki, Görgü Tanığı]

[Atin sevanesinin saldırıdan hemen sonraki görüntüleri]

me giriyordu ki bir gürültü duydum, bir koşuşturma oldu. Kız çok korktu, ben de korktum biraz, korkmadım da tedirgin oldum, ne olacağı belli olmaz buralarda, ikimiz de yatağın yanına çömeldik. Kız çok titriyordu. İnlemeler, küfürler duyuluyordu. İdarenin baskın yaptığını anladım. İki kişiyi yaralamışlar şurada. Herşey üç dakika içinde oldu bitti.

[Hökl] Saldırı sırasında yaralanan ve daha sonra ölen Timsahın Gözyaşı için örgüt intikam mesajı yayınladı ve doğrudan Gürz önderi Hamu'yu tehdit etti. Bu saldırıda Kurtuluşçular bir kayıp daha verebilirdi – hiçbir zaman doğrulanmamasına karşın, çeşitli ifadelere göre BMA da o sırada Atin'deki sevanedeydi. BMA'nın İsta'dan Atin'e neden gitmiş olabileceği konusunda çeşitli görüşler öne sürüldü – kimine göre yapılacak kongreye Atin'den delege katılmasını sağlamak için oradaydı, kimine göreyse bazı üst düzey DB yetkilileriyle görüşmeye gitmişti. BMA bu konuda açıklama yapmaktan bugüne dek kaçındı, dolayısıyla Atin'e gidip gitmediği, gittiyse ne yaptığı bilinmiyor. Ancak bildiğimiz birşey var: ele geçirilen gizli bir mesaj, hükümetin saldırıyla bağlantısını ortaya koydu.

[Hamu'dan Hatn'a gönderilen mesaj kaydı] "Son Timsahın Kuşsal Zembereği hanyayı ve gonyayı öğreniyor şu sıralarda. İdare iyi iş çıkarmış anlaşılan. Çocukların sırtını ben sıvazlarım. Öteki konuda da karar vermek gerek ve durum artık acil. Saygı."

[Hökl] Bu mesajın, NESYD İdaresinin saldırısından bir-iki dakika sonra gönderilmiş olduğu saptandı. Hamu önce görüntüdeki kişinin kendisi olmadığını iddia etti, daha sonra bunun sentetik ola-

rak üretilmiş bir mesaj olduğunu öne sürdü, fakat kişisel portlarında bu mesajı bulan binlerce kişinin kafasında herhangi bir kuşku kalmamıştı.

[Tant, İsta Güvenlik Önderi]

Parti önderleri bilindiği gibi özel iletişim protokolünden yararlanırlar, dolayısıyla yolladıkları ve birbirlerinden aldıkları mesajlar üzerinde güvenliğin herhangi bir denetim yetkisi yoktur. Böyle bir mesajı üçüncü bir kişinin ele geçirmesi ya da mandallaması da çok zordur, olağanüstü yetenekli bir profesyonel olmayı ya da içeriden çok sağlam bir bağlantıya sahip olmayı gerektirir. O zamanki güvenlik önderi mesajın sonradan üretilmiş olduğunu düşünmüyordu, ama kimin ele geçirdiğini de saptayamadı.

[Sayr(12), Webdragon]

Ben o sırada Neyo'da yaşıyordum, annemle. Webdragon olduğumdan haberi yoktu. Bir çağrı yapılmıştı, Kuzeydoğu Kanadı'nda protokole tabi yönetim haberleşmelerinin şifrelerinin çözülmesi için. Benim dışımda birkaç kişi daha vardı bu işle uğraşan. Zevkli oldu. Gördüler günlerini.

[Paşa]

Açıkçası bu olay bizi öyle kamçıladı ki, mesajın üretilmiş olduğunu düşünenleri anlamamak mümkün değil. Savaşımın gerçek başlangıç noktası bence budur. O zamana kadar muğlak bir hoşnutsuzluk üzerine temellendirilmiş bir ajitasyon politikası izliyorduk. Bu saldırıyla ve saldırının arkasındaki güçlerin ortaya çıkmasıyla, herşeyden önce ciddiye alındığımızı ve birilerini gerçekten rahatsız ettiğimizi anladık. Adamlar işlerini güçlerini bırakıp sevane sevane bizim adamımızı aramıştı. Bundan büyük iltifat olur mu? Dolayısıyla doğru yolda olduğumuzu anladık.

[Hökl] Kongre çalışmaları sevane saldırısından sonra hız kazandı. Bu arada, o sırada çok tartışılmasına rağmen anlamlandırılamayan ve çabuk unutulan, ancak daha sonra yeniden gündeme gelecek olan bir bildiri olayı daha oldu. Zürafaları Lekeleme Komitesi adlı tanınmamış bir grup, İsta Haber Kanalının yayınını kesip iki saat süresince şu mesajı geçti:

[ZLK Bildiri Kaydı] "Zürafaları Lekeleme Komitesi üyeleri olarak, bireysel ya da toplu hiçbir gücün bizi Masal'ı uygulamaya sokmaktan ve Evren'in 18. Dönüşümünü gerçekleştirmekten alıkoyamayacağını duyuruyoruz. Eylemlerinizi dikkatle izlediğimizi, hangi masalı devreye sokacağımızı keşfetme ve bizi engelleme yönündeki çabaların boşa çıkacağını, Dönüşüm sürecini durduramayacağınızı bilmenizi istiyoruz. Soytarı'nın –ki aslında Cellat'tır– önderliğinde yepyeni bir devrin başlayacağı günler yakındır. Tek bir lekesiz zürafası kalmamış olan bu sefil gezegen, unutuşun uzak pavyonlarında çürüyerek yok olmaya mahkumdur."

[Paşa] Sevane saldırısının hemen ardından, Hatn-Hamu hükümeti Timsahın Gözyaşlarını açıkça hedef almaya başladı. Bir an önce bir kongre toplayıp, ne yapılacağını kararlaştırmamız ve en önemlisi artık bireysel değil, organize bir savaş vermemiz gerekiyordu. Biraz daha oyalanırsak, uçkurunu toplayamadığı için telef olan bir hareket olarak tarihe geçme riski vardı.

[Hatn, hükümet adına yaptığı konuşma kaydından] "Kuzeydoğu Kanadı'nı içten çökertmek, bizi ait olduğumuz yerden kopartmak isteyen, bu amaç uğruna hiçbir barbarlıktan ve hainlikten kaçınmayan, ahlaksal bir çöküntü içinde kıvra-

nan bazı anarşistlerin varlığı, son günlerde kamuoyunun dikkatini çekiyor. Bu kişi ve gruplara tüm gücümüzle karşı koyacağımızı, hedefledikleri yıkımı engelleyeceğimizi, bu ülkeyi geriye, karanlık günlerine geri götürmelerine izin vermeyeceğimizi haykırıyorum. Öfkemiz acımasız olacaktır."

[Çoms, Toplum Sağlığı Uzmanı]

İlk bakışta Hatn'ın ve genelde koalisyonun tepkisi aşırı gözüküyordu – kendi deyimleriyle alt tarafı bir grup "anarşist", hükümet binasının camına yazı yazmıştı, bunda büyütülecek pek birşey yoktu. Kartal Partisinin genç önderinin temizlik konusunda fazla titiz davrandığını söyleyerek alay edenler bile oldu. Ne var ki durum aslında soğukkanlı olmayı zorlaştırıyordu, çünkü bir tek bu yazı bile, özellikle İsta'da gözle görülür, hissedilir bir kıpırdanma yaratmıştı. Muhalif eğilimlerin çok yaygınlaştığı ve ufak bir kıvılcımın beklendiği, hükümet çevrelerince doğru olarak saptanmıştı. Bu saptamayı da Hatn ve Hamu tek başlarına yapmamıştı herhalde – İsta'da büyük bir çıkartma yapmaya hazırlanan Proje'nin, kitlesel huzursuzluk ortamında rahat çalışamayacağı için Dünya Birliği'ndeki büyüklerinden olaya el koymasını istediği konusunda hiç kuşkum yok. Buna karşın DB haberalma birimlerinin, İsta'da olup bitenler, daha doğrusu olmaya başlayacaklar hakkında yeterince bilgisi olmadığı, en azından DB yönetiminin bu aşamada olanları izlemekle yetinmeyi uygun bulduğu söylenebilir.

[Nilü, DB Toplumsal Kurgular Uzmanı]

DB çevrelerinde, İsta'da bazı hareketlenmeler olduğu biliniyordu, ama bunların sonucunda "kurtuluş savaşı" boyutlarında bir hareketin doğacağı, olasılık olarak bile değerlendirilmiyordu. İşin ilginç yanı, savaşımın sürdürüldüğü üç yıl

boyunca DB bu konuda en ufak bir resmi açıklama yapmadı. Sanki DB'de hiç kimse bu üç yıl boyunca olanları görmedi, duymadı. Yeni Meclisin açılışına DB önderinin gönderdiği kutlama mesajı da kısaca ve neredeyse ters bir üslupla yeni yönetimin tanındığını belirtmekten ve başarılar dilemekten öteye gitmez.

[Utracek, Poetikacı]

Uçsuz bucaksız bir çilingir, engin bir repertuarla sıkıştırdı beni – tuhaf bir hülya deposuna çöreklendiği açıktı. Sonunda yaşlı tılsım bozuldu. Şüphe yok: son eşiğine geldiğini fark etmemişti.

Moda Bildirgesi

Hatn-Hamu hükümeti şehir fareleri ve sevanelerle uğraştığı sırada Moda Bildirgesi yayınlandı. Kurtuluş Hareketi yeni bir aşamaya geçmişti. [Hökl]

Bugün geriye baktığımızda, Moda Bildirgesinin içerik olarak fazla olağanüstü bir yan taşımadığını görüyoruz. Bilindiği gibi altı maddeden oluşan Bildirgede ülkenin bütünlüğünün ve ulusun bağımsızlığının ciddi bir tehdit altında olduğu söylenir, ama bu tehdidin ne olduğu açıklanmaz. Hatn hükümetinin sorumluluklarını yerine getirmediği söylenir, ama tam olarak hangi sorumluluklardan söz edildiği ve eksiklerin ne olduğu belli değildir. Ulusun bağımsızlığı, yine ulusun direnişiyle kazanılacaktır, bunun için ortak ve organize bir savaşım verilmelidir. Bildirge, Kuzeydoğu Kanadı'nda yaşayanlardan "ulus" olarak söz etmekle çok belirgin bir geçmişe gönderme yapıyor tabii. Bu savaşıma katılmak isteyen yerel örgütlerin en fazla üç temsilci seçerek İsta'nın doğusundaki Sulb'a gönderilmesi istenir. Sulb'da seçilecek bir Yürütme Komitesi, Kongre'de alınacak kararların uygulanmasından sorumlu olacaktır. Ek bir maddede, bütün bunların bir sır olarak saklanması istenir.

[Bült, Hukuk Analisti]

[Moda görüntüleri, Bildirgenin BMAvePaşa tarafından yazıldığı kahve, sentetik simülasyon]

[Keml, Garson, Bildirgenin yazıldığı masanın önünde]

Bizim değişmez müşterilerimiz vardır şimdi. Yeni yerler açılır, sevanenin teki moda olur filan, bunlar gelip geçer, bizim müşterimiz değişmez, buraya gelir. Yaz kış. Paşa haftada bir mutlaka uğrardı örneğin, şekersiz duble kahve isterdi hep. BMA'yı ilk kez o gün gördüm ama, yani o günmüş. Aklımda kaldı, çünkü akşama kadar oturdular, hiç konuşmadılar, Paşa konuşuyordu da BMA birşey demiyordu tabii. Fazla işim yoktu benim o gün, uzaktan öyle görüyordum yani, yoksa başlarında dikilmedim, arada gidip BMA'ya taze çay veriyordum, ne bileyim ben, meğer BMA'ymış, masada bir deste tarot vardı, babam da iyi bakardı tarota bak, kart çekip çekip Paşa'ya gösteriyordu. Sonra Paşa'nın portunda birşeyler yaptılar, seçemedim uzaktan, bir tane portları vardı, bir o yazıyordu, bir öbürü. Dedim ki aynı bardaktan çay içiyor bunlar, onun gibiydi yani.

[Bült, Hukuk Analisti]

Bildirgenin içeriği, tarihteki benzer bağımsızlık savaşı süreçlerinde sık rastlanan bildirgelerin içeriğiyle büyük oranda benzeşiyor. Dağınık ve hatta başıboş bir çete çalışmasından, merkezi bir otoriteye bağlı sıkı bir örgütlenmeye geçileceğinin işaretini veriyor Moda Bildirgesi. Bu yanıyla bir dönüm noktası elbette, ama daha önemli yanı, bağımsız direnişçilerin yanısıra Timsahın Gözyaşlarını da kongreye çağıran bu belgenin, yalnızca bir Timsahın Gözyaşı tarafından değil, aynı zamanda BMA tarafından da yazılmış ve imzalanmış olması. BMA ilk kez ülke çapında öne çıkıyor bu Bildirgeyle.

[Tahp, Uygulama Kuramcısı]

Paşa Moda Bildirgesiyle aslında çok büyük bir risk almış oluyordu. Düzenlemeye çalıştığı kongre başlı başına sallantıda olan bir projeydi bir kere; KK'deki çeşitli muhalif unsurların bu şe-

kilde bir araya gelmeyi isteyip istemediği belli olmadığı gibi, her bir Timsahın Gözyaşının da, deyim yerindeyse kendi çöplüğünün horozu olmaktan vazgeçip merkezi bir yönetimin altında çalışmaya razı olacağı su götürürdü. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi Paşa bir de kimsenin tanımadığı, güven yaratıcı hiçbir referansı olmayan bir adamı kendine eşit bir konumda işin içine sokuyordu.

[BMA, Meclis Konuşması]

"Kurtuluş Hareketinin başlarında öyle bir nokta geldi ki, herkesin, bu savaşıma katılacak ve kişisel kaderinin ne olacağına aldırmayacak her Kurtuluşçunun, benim yalnızca sorunları doğru olarak saptamakla kalmayıp, doğru çözümleri de bulduğum, dahası, bu çözümlere nasıl ulaşacağımı bildiğim ve insanları, insanlarımızı oraya götürebileceğim konusunda bana güvenmesi gerektiği anda, bu güvenin ancak inançla mümkün olabileceği ortaya çıktı. Bu güven mantıkla ya da yargıyla ulaşılabilecek birşey değildi, ya inanacaklardı, ya da inanmayacaklardı. İnanmalarını sağlamak için dua edilecek bir tanrı olsaydı, ona yalvarmaktan çekinilmezdi. O aşamada, ellerinde hiçbir dayanak olmadığı halde bana ve davamıza inanan arkadaşlara her zaman şükran duyulmuştur. Bazıları yolda can verdi, bazılarıyla yollarımız ayrıldı, ama hepsi, herşeylerini ortaya koyarak beni destekledi ve böylece bu ülkeye en büyük hizmeti yapmış oldu."

[Paşa]

Bana sorarsanız, Sulb Kongresi öncesi döneme ilişkin en basmakalıp yorumlardan biri, BMA'nın Moda Bildirgesi aşamasında ortaya çıkmasının, savaşımın geleceği açısından bir tehlike yaratmış olduğudur. Zaman bu eleştiriyi elbette haksız çıkardı. Ama onun da ötesinde, şunu daha o zaman

görmek mümkündü: BMA imgesinde büyülü bir yan vardı ve Kurtuluş Hareketi düzene dikleneceği andan başlayarak, bu türden bir efsaneye gereksinim duyacaktı. Silahımız yoktu, sayımız azdı, tümüyle güvencesizdik – hangi kıstaslarla bakılırsa bakılsın, boyumuzdan çok büyük bir işe kalkışıyorduk. Bizi hem kendi gözümüzde, hem de düşmanlarımızın gözünde güçlü kılacak en önemli şeylerden biri gizemdi, büyüydü, efsaneydi. Son Timsahın Kuşsal Zembereği olarak bizim hiçbir zaman, en karizmatik anımızda bile sahip olmadığımız birşeydi bu. Bunu reddetmenin kıskançlık olduğunu düşünüyorum. BMA bir yıldızdı işte, ötesi yok. Onun bir hiç olduğunu düşünenler bile, denizden sanki bu ülkeyi kurtarmak için çıkagelen ve tek kelime olsun etmeden çevresindekilere yön veren adamın efsanesinin Hareket adına ne büyük bir güç yarattığını kabul ediyor.

Kaldı ki BMA asla bir hiç olmadı. Bazı sözümona analistler, beni bir tür Doktor Frankenstein olarak sunmaya bayılıyor, biliyorum – BMA'yı ben yaratmışım ve sonra kendi yaratığıma hakim olamamışım gibi. Bundan daha gülünç bir sav duyduğumu sanmıyorum. BMA'yı ben bulmadım bir defa, kendisi ortaya çıktı; BMA'yı Hareketin başına ben getirmedim, böyle bir yetkim yoktu, zaten böyle bir kadro da yoktu, kendisi önder oldu, önder olmasını sağlayacak desteği kendisi yarattı. BMA olmasaydı Timsahın Gözyaşları ya da başkaları başarılı olabilir miydi? Hiç sanmıyorum. Bugün, bütün kavgalardan, hesaplaşmalardan ve yalnızlıklardan sonra, bunu gönül rahatlığıyla söyleyebilirim.

[Meer, Webmaster]

Moda Bildirgesi, gizlilik koşuluna karşın kısa sürede hükümet yetkililerinin önüne geldi. Başta webdragonlar aracılığıyla gizli bir adrese yerleş-

tirilmiş ve ancak şifreye sahip olanların görebileceği belge, biraz da rastlantı sonucunda port-alan polisinin eline geçti. Hatn önce Bildirgeyi ve bağlantılarını yok ettirdi, ardından büyük bir insan avı başlattı, ancak polisin içinde de gevezeler vardı – kısa sürede, hem Kurtuluşçuların, hem de hükümetin tüm çabalarına karşın Bildirge, merak eden herkesin kullanımına açık hale geldi.

Bir insan sirkinin tuhaf ve yabansı yüzleri o depodan denetleyemediğimiz bir hızla fırladıklarında, ölüm kadar güzel yüzlü erozyonun odasında yoğun bir kaybolma isteğiyle delifişek duvarlara yöneliriz. Gerçeğin düzayak görüntüsünü kabulleniriz. [Utracek, Poetikacı]

Suad Kongresi

[Hökl] Moda Bildirgesinin ortaya çıkmasının ilginç fakat sert sonuçları oldu. Hatn-Hamu hükümetinin bu olayı bu kadar ciddiye alması, devlet güçlerinin özgüven eksikliğinin önemli bir göstergesiydi elbette. Bunda, onyıllardır geniş çaplı bir kalkışma hareketiyle karşılaşmamış olmasının payı vardı, ama asıl belirleyici olan, toplumda gözle görülür bir çalkantı halinin uzun süredir gündemde olması ve bu yüzden de yetkililerin, bu çalkantının ufak bir kıvılcımla büyük bir ayaklanmaya dönüşeceğinden korkmasıydı. Bu nedenle Hamu, koalisyonun polis kanadını temsilen yaptığı açıklamada gözdağı verme gereği duydu.

[Hamu, Gürz Önderi, Hükümet Açıklaması] "Son günlerde bazı olayların üst üste gelmesi, bazı yanlış düşünceleri ve yersiz kuşkuları gidermek için hükümet adına bu açıklamayı yapmamızı gerekli kıldı. Bir avuç kendini bilmez anarşistin, sabrımızı zorlama pahasına birtakım çocukça eylemlere kalkışmış olduğundan halkımızın haberi var. Hükümet binasına yönelik vandalist eylemden sonra, geçtiğimiz günlerde gizlice yayınlanan ve güvenlik güçlerinin başarılı çalışmaları sonucunda ele geçirilen ayaklanma çağrısının belirli bir endişe yaratmış olduğunu görüyoruz. Bu endişenin yersiz

olduğunu belirtmek istiyoruz. Saçmasapan bir isim altında, ipe sapa gelmez savlarla ortaya çıkmış bu zibidiler çetesinin ensesindeyiz. Toplumun düzenini ve huzurunu bozmaya yönelik girişimler, kim tarafından gelirse gelsin, karşısında devletin kararlı yumruğunu bulacaktır. Bu konuda koalisyon ortakları tam bir uyum içindedir."

Suad Kongresi bu ortamda gerçekleştirildi. [Hökl]

Büyük Sulb Kongresine İsta'yı temsilen katılacak grubu belirlemek için Suad'da bir kongre düzenledik. Bütün toplantı, basılma korkusu altında gerçekleşti. Suad'da küçük ve yıkık-dökük, yıllardır kullanılmayan bir otelde toplanıldı; BMA'nın müşterilerinden yirmi beş kişi gelmişti, bir de onların tanıdığı, komşusu ya da akrabası olan ve davaya inanan on sekiz kişi. Bu kişilerin seçiminin büyük bir dikkatle yapıldığını, Paşa'nın, dükkan müşterisi olmayıp da getirileceklerin güvenilir kişiler olması konusunda pek çok uyarıda bulunduğunu ve ufak çaplı bir soruşturma yaptırdığını biliyorum. Bu noktada gerçekleşecek bir sızıntı herşeyin sonu olabilirdi.

[Kamz, Kongre Yönetim Masası]

[Otelden görüntüler]

Kongre üç gün sürdü ve zaman zaman sert tartışmalara sahne oldu. Açılış konuşmasını Paşa yaptı, BMA da kürsüde, onun yanında duruyordu. Ulusal direnişin artık kaçınılmaz olduğunu söyledi Paşa; bu konuda herkes aşağı yukarı görüş birliği içindeydi ama konuşulanların BMA'yı hayal kırıklığına uğrattığı yüzünden okunuyordu.

[Alat, Kongre Üyesi]

"Suad Kongresinde bütün delegeler kuşkusuz kurtuluşun heyecanıyla orada bulunuyor ve ellerinden gelen katkıyı yapmaya çalışıyordu. Ne yazık ki zamanın, çok değerli olan zamanın bü-

[BMA, Meclis Konuşması]

yük bir kısmı yan konular tartışılarak geçirildi. Savaşımın daha ilerki aşamalarında da benzer durumlar yaşanacaktı. En fazla konuşulan konu, kalecilerin attıkları golün iki gol sayılmasını öngören yasanın Kartal'a haksız bir üstünlük sağlamasıydı. Fark edildi ki delegelerin çoğu aslında Kartal'ı tutuyor, ama adalet duyguları bu yasadan dolayı zedelenmiş. Benzer şekilde hükümetin hakemler konusundaki tutumu da yoğun eleştirilere hedef oluyordu; tarafsız hakemlik kurumunun hükümet baskısı altında işlemez hale geldiği, hükümetin Futbol Federasyonunun kararlarına fazla karıştığı, hangi hakemlerin hangi maçları yöneteceğine kendi karar vermeye kalkıştığı, beğenmediği hakemleri cezalandırdığı, uzak deplasmanlara düşük harcırahla yolladığı, hatta kredilerini kestiği söyleniyordu. Bu konudaki endişeler elbette son derece yerindeydi, konunun kendisi de çok önemliydi, ama daha önce de belirtildiği gibi, gerçek sorunun ele alınmasını geciktiriyor, hatta engelliyordu. Bu sistemi parçabaşı düzeltmeye çalışıyorlardı, topyekün bir devrimin gerekli olduğu anlayışı henüz bireylerin zihinlerine yerleşmemişti, belki ortaya bile çıkmamıştı."

[Kamz, Kongre Yönetim Masası]

Kongrenin son gününde, ulusal Sulb Kongresine gidecek üç temsilcinin seçimi konusunda sorun yaşandı. Delegelerden bazıları, Sulb'a Paşa'nın ve BMA'nın gitmesinin sakıncalı olabileceğini düşünüyordu. Paşa bir Timsahın Gözyaşıydı, yani düzenin karşısında yer aldığını açıkça söyleyen bir örgütün üyesiydi. Onun temsilci olarak gitmesi, Kongrenin ulusal ve birleştirici karakterine gölge düşürebilirdi; Kongre, bu örgütün iktidar savaşımının bir aracı haline gelebilir, en azından toplumda öyle algılanabilirdi. Son Timsahın Kuşsal Zembereği, Kurtuluş Hareketi

için bir handikap olarak görülmeye ve BMA gibi desteklediği kişileri zor durumda bırakmaya başlamıştı.

[Tahp, Uygulama Kuramcısı]

BMA'nın Meclisteki konuşmasını incelediğimiz zaman, Suad'da düzenlenen ön kongre hakkında söylediklerine bakarak, daha o zamandan nasıl bir liderlik anlayışı geliştirmeye başladığını görebiliriz. BMA'nın kendi ifadesine göre, ne yapılması, hangi kaderin seçilmesi gerektiğini bilenlerin, büyük olasılıkla iyi niyetli ama kesinlikle böyle bir bilgiden yoksun olan, yön duygusu olmadığı halde yönetmeye kalkan kalabalığın kuru gürültüsüne pabuç bırakmaması şarttır. Bu boyuttaki bir kriz sırasında, yenilmez bir önderlik oluşturulmasının kesinlikle gerekli olduğunu belirtir BMA; bu iş için en uygun olanların demokratik idealler uğruna geri çekilip, zaten yıkımın eşiğinde duran bir ülkenin beceriksizler tarafından batırılmasına seyirci kalamayacağını söyler.

BMA'nın bu sözlerine eklenecek fazla birşey yok, herşey olabildiğince açık. Liderlik vasıfları kendinden menkul herkes, başkalarını susturmak için benzer şeyler söylemiştir tarih boyunca. Bütün dünyaya bir ulusun doğuşu olarak sunulan bu hareketin, içinde bizzat yer alanların korktuğu gibi kişisel bir savaşım ya da en azından küçük bir grubun iktidar hırsının doyurulmasına yönelik bir savaşım olmadığını kanıtlamak, söz konusu savaşımın ertesinde iktidarı ele geçirenlerin boynunun borcudur.

[Tokt, Kurtuluş Tarihçisi]

Kongre döneminin ve genelde Kurtuluş Hareketinin kitlelerden kopuk, sığ bir iktidar kavgası olduğunu bazı büyük uzmanlarımızın hangi yüzle iddia edebildiğini benim aklım almıyor.

Sanki bu hareket sayesinde bu ülke bağımsızlığına kavuşmadı, sömürü düzeni yıkılmadı, bu ulus hepimizin artık çok iyi bildiği birtakım karanlık ve kirli oyunların arenası olmaktan bu savaşım sayesinde kurtulmadı. Bu nankörlük eğer aptallıktan kaynaklanmıyorsa, düpedüz hainlikten kaynaklanıyor, başka açıklaması yok. BMA iddia edildiği gibi tek adam olmayı hiçbir zaman istememiştir; üç yıllık Kurtuluş süreci boyunca kongrelerin toplanmasının, temsil heyetleri seçilmesinin, geçici bir meclis oluşturulmasının nedeni, bu hareketin halkın içinden doğmuş olması ve daima halkla birlikte hareket etmek istemesi değilse, nedir? Ve eğer bu halk, önderi olarak BMA'yı görmek istemişse –ki istemiştir– onun bu seçimini küçümsemek mi demokratlık?

[KK'nin çeşitli yerlerindeki kongre çalışmalarından görüntüler]

Suad Kongresi üyeleri, kongrenin üçüncü gününde BMA'yı, Paşa'yı ve o zamana kadar adı duyulmamış, üstelik Son Timsahın Kuşsal Zembereğinden olmayan genç bir kadını, Yamu'yu Sulb Kongresine temsilci olarak yollamaya karar verdi. O günlerin devrimci heyecanı içindeyken bunu görmek o kadar kolay değildi belki, ama şimdi dönüp baktığımızda, bu pırıl pırıl üç kişinin yanyana gelmesinin ve öne çıkmasının, kişisel yaşamlarında ve tabii toplum açısından ne kadar önemli bir an olduğunu görebiliyoruz. Toplumsal zaferlerin kişisel trajedilerle örülüyor olmasıysa dünyanın en hazin gerçeklerinden biri sanırım.

[Soys, Futbol Yazarı]

[BMA, Paşa ve Yamu bir kahvede konuşurken]

Suad Kongresinin bitiminde bir karar bildirisi yayınlandı. Genel hatlarıyla Moda Bildirgesinin maddelerinin yinelendiği bu bildiride yeni iki madde de yer alıyordu: Kaleci Golleri Yasasının bir yıllığına askıya alınması ve takımlara, ya kalecile-

[Kamz, Kongre Yönetim Masası]

rini gol atma konusunda çalıştırma ya da yeni kaleci alma fırsatı tanınması isteniyor, diğer maddedeyse hakem tarafsızlığının sağlanmasının önemi vurgulanıyordu. Bu iki maddenin eklenmesine Paşa başta şiddetle karşı çıktıysa da sonradan ses çıkarmamayı yeğledi. Sanırım Sulb Kongresinde gündemin büyük kısmını bu iki konunun oluşturacağını anlamıştı.

Bir ahtapot gerekecek tanık olarak, eklemleri olumsuz ilkelerle eğreti. [Utracek, Poetikacı]

SonSöz

[Hökl] Kurtuluşun en büyük mimarlarından olan BMA'nın macerasını, hareketin önderliğine aday diğer Kurtuluşçuların arasından nasıl sıyrıldığını daha iyi anlamak için, Moda Bildirgesiyle başlayan sürecin biraz daha öncesine bakmak gerekiyor. Bunun için de, Ekva'nın çabalarıyla Kurtuluş sürecinde önemli bir rol üstlenen SonSöz adlı yeraltı örgütü iyi bir çıkış noktası oluşturabilir. Son Timsahın Kuşsal Zembereğinden bağımsız olarak örgütlenmeye başlamış ve o dönemde adı çok bilinmeyen, ama son derece önemli bir rol üstlenen oluşumlardan biriydi SonSöz. Kimin tarafından ne zaman kurulduğu, nasıl örgütlendiği, neler yaptığı bugüne kadar tam olarak bilinemedi. Yakın tarihimize ışık tutacak açıklamaları, en yetkili ağızlardan dinleyelim.

[Paşa] SonSöz başlarda pek çok benzeri olan, el altından kitap ve basılı malzeme değiş-tokuşunun sağlandığı gizli bir kulüptü. Kulüp yönetimi üyelerine dijital olarak hazırlanmış birer yarım tarot kartı verir, diğer yarısını saklardı – kimlik kontrolü için kullanılırdı bu yöntem. Zaman zaman, kulüp üyelerinin bir araya gelip kitaplar hakkında konuştuğu toplantılar yapılırdı. SonSöz'ü kimin kurduğunu ben de bilmiyorum, ama bu toplantı-

lara katılmaya başladığımızda Ekva'nın belirgin bir önderlik konumunda olduğunu, diğer üyelerin ona büyük bir saygı gösterdiğini gördüm. Bu tür gizli örgütlere mümkün olduğunca sızmaya çalışıyorduk Kurtuluşçular olarak, böylece zaten kurulmuş olan örgüt yapılarını kendi organizasyonumuza eklemleyerek yaygınlaşmaya çalışıyorduk, hazıra konuyorduk yani. Bir yandan da daha erken kalkıp ülkeyi bizden önce kurtarmaya yeltenecek birilerinin olmadığından emin olmak için yapıyorduk bunu galiba.

[Ceak, SonSöz Üyesi]

SonSöz belli bir aşamada düzene muhalif bir kuruluş kimliği benimsemeye başladı – yaptığımız şey zaten yasaktı, ama marjinal bir kulüp olarak düzeni cepheden karşımıza almamıştık. Bu değişikliğin Kurtuluşçuların aramıza katılmaya başlamasından önce ortaya çıktığını da söyleyeyim – bu konuda bazı asılsız iddialar kulağına çalındı çünkü. Ekva bu değişimin öncülüğünü yaptı; Olgunluk Çağının Dünya Birliği'nce dayatılan söyleminin büyük bir kandırmaca olduğuna, Proje'nin Ebrino'nun kişisel iktidarını kurabilmesi için Games'le ortaklaşa tezgahlandığına, *Olgunluk Kitabı*'nın da doğrudan doğruya kurulu düzeni pekiştirmek için güya muhalif bir söylemle Ebrino tarafından yazıldığına inanıyordu, ki bu söylediklerinde çok büyük bir gerçeklik payı olduğunu zaman bize gösterdi. Ekva'nın Musak'taki konumu, kapalı kapılar ardında olup bitenleri izlemesini kolaylaştırıyordu. Korkunç ölümünü hazırlayan da bu oldu bence.

[Paşa]

Ekva'yı çok zamansız kaybettik. Benim için değeri kolay ifade edilemeyecek bir dost ve silah arkadaşıydı. Ondan çok şey öğrendim. Son derece üstün niteliklere sahip, kendiliğinden alçakgönüllü

olan, bunun için çaba harcaması gerekmeyen ender insanlardan biriydi. Öldürülüşüyle ilgili yığınla karanlık nokta var hala, ama ben onu hedef seçenlerin, ne yaptıklarını çok iyi bildiğini düşünüyorum. Ekva doğal bir Kurtuluşçuydu ve doğal bir önderdi, ona rakip olmamız söz konusu olamazdı, birlikte çalışmaktan bu kadar zevk aldığım ve bu kadar inandığım başka bir insan yoktur. Onun öldürülmesi, Kurtuluş Hareketi için büyük bir darbe oldu. Ama onunla yan yana olmak o kadar da kolay değildi bizim için. SonSöz'ü bir tür kitap kulübü olmaktan çıkarıp etkin bir muhalefet odağı haline getirmeye birlikte karar verdiğimizde, daha doğrusu Ekva'nın SonSöz için uygun gördüğü yeni rolü Kurtuluşçular olarak desteklemeye karar verdiğimizde, Musak'la ilgili bazı sorunlar çıktı.

[Hökl] Musak, kısa bir süre sonra, Ekva'nın büyük projesiyle inanılmaz bir atılım yapacak, "Klasikler, yeniden!" harekatıyla ikinci binyılın müzik mirasını yeniden ele alıp günümüz beğenisine uyarlayarak kitleleri avucunun içine alan bir müzik üretimine girişecek, DB'nin en önemli şirketlerinden ve dolayısıyla güç odaklarından biri haline gelecekti. Ekva'nın Musak'taki konumu kritik bir hal almakta gecikmedi: Proje, özellikle Kuzeydoğu Kanadı'nda hem nöbetçi bulmakta zorlanıyor, hem de popüler desteğini bir türlü yükseltemiyordu. Bunun yanısıra Proje yönetimi, kırk bin enerji nöbetçisini barındıracak enerji istasyonunu kurmak için yerkürenin çekirdeğine doğru yapılan kazının Musak tarafından sabote edildiğini, merkezi İsta'da olan Musak'ın kendi kazısını yaptığını, hatta İsta'da hazırlıkları sürdüğü söylenen, DB'ye karşı ayaklanma hareketinin Musak tarafından örgütlendiğini iddia ediyordu. Bütün bunlar Ekva'yı ve

["Bach, yeniden!" görüntüleri, parçalardan alıntılar]

yakın çevresindekileri doğal olarak boy hedefi haline getiriyordu.

Ekva Musak'taki stratejik konumunu tehlikeye atmak istemiyordu, çünkü o sayede hem Proje'yle, hem de DB yönetimiyle yakın ilişkisini koruyabileceğini, başlayacak olası bir ayaklanmaya karşı gelecek bastırma girişimlerini en azından ilk etapta erken haber alıp yumuşatabileceğini düşünüyordu. Bu nedenle SonSöz'le olan ilişkisinin bilinmemesi gerekiyordu. Böylece bir önderlik sorunu çıktı ortaya. Benim de bir Timsahın Gözyaşı olarak başka bir yapılanmada ön planda olmam doğru olmazdı. Gerçi o dönemde pek çok örgütün başka örgütlerle organik sayılabilecek ilişkileri vardı. Sour bizim ilişkide olduğumuz örgütlerden biriydi örneğin. [Paşa]

Bizim adım adım oluşturduğumuz alternatif sözlük, bir yanıyla çağın yaygın ideolojisini yüklenen sözcükleri bu yükten arındırmayı ve onlara gerçek anlamlarını kazandırmayı, bir yanıyla da artık örneği olmayan bir ansiklopedi haline gelmeyi amaçlıyordu – insanları, yerleri, olayları, şeyleri toplu bir belleğe kaydetmeye çalışıyorduk. Bu nedenle Sour'un SonSöz'le eninde sonunda bağlantı kurmaması düşünülemezdi. [Ayok, Sour Üyesi]

SonSöz benzer bir şekilde, Okyanus Şişeleri Grubunun webdragonlar aracılığıyla dolaşıma soktuğu metinleri çoğaltacak, kendi büyü dükkanları aracılığıyla ve bu kez basılı olarak yayacaktı. [Hökl]

Kuzeydoğu Kanadı'nda ve özellikle başkent İsta'da yaygın olan hurufilik benim her zaman çok ilgimi çekmiştir. DB'nin bildiğim kada- [Çoms, Toplum Sağlığı Uzmanı]

rıyla hiçbir bölgesinde, yazılı metne bu derece bir bağlılık duyulduğu görülmez. Okyanus Şişeleri Grubunu oluşturanlar ve yazarları Birliğin dört bir yanına dağılmıştı gerçi, ama grubun webdragonlarının önemli bir bölümü KK'deydi. Aynı şekilde Sour'un beyninin Anka'da olduğu biliniyordu. Dolaşıma sokulan metinlerin niteliğini fazla abartmamak gerekir elbette – çoğu oldukça naif, sorgulamacı bir eda taşıyan ama köklü analizlere ve eleştirilere ulaşamayan, sağlamlığı kuşkulu tarihsel bilgilere dayanan yazılardı bunlar. Ama ne olursa olsun, yüz-yüz elli yıldır yenilenerek varlığını sürdürdüğü düşünülen *Olgunluk Kitabı*'nın hegemonyasını kırmaya yönelik her türlü çabanın alkışlanması gerekir.

[Paşa] Sonunda Ekva'yla operasyonu perde arkasından yürütmeye karar verdik. Zaten o dönemde perdelerin arkası çok genişti, herşey orada yapılırdı. SonSöz için küçük bir de yönetim kurulu oluşturacaktık, ama bu yeterli gözükmüyordu ikimize de. Öndersiz olmazdı. Denizden beyaz mantolu ve hiç konuşmayan bir adamın çıktığı söylentisinin yeni yeni yayılmaya başladığı günlerdi; söylentilerin doğru olup olmadığı hakkında en ufak bir fikrimiz olmaksızın ve BMA'yı daha hiç görmemişken, onun SonSöz için ideal bir önder figürü olacağını düşündük ve fikrini sormadan bu düşüncemizi gerçekmiş gibi dolaşıma soktuk. Kurtuluş Hareketini incelerken işin biraz da şamata yönünü anımsamak gerekiyor sanırım – bir açıdan bakıldığında ve bazı zor gerçekler bir an için unutulduğunda, eğlenerek iş yapan bir grup insan görülebilir o hareketin içinde.

Ben SonSöz'e katıldığımda Neyo'da bir büyü ve doğal ürünler dükkanının işletmesini aldığımı sanıyordum. Sonra bir tür bayiler toplantısı için İsta'ya çağrıldığımda SonSöz'ün gerçek amacını öğrendim. Bu toplantılar boyunca daha çok Paşa'yı gördüm; bir toplantıya Ekva da gelmişti, cin gibi bir adam olduğu belliydi, ama kendine fazla güvendiğini düşünmüştüm. Bana birşey olmaz havasındaydı. Proje'nin onun peşinde olduğunu öğrendiğimde bunu hemen Paşa'ya ilettim, ama onun uyarıları da anlaşılan bir işe yaramadı. BMA'nın ise adı geçiyordu sürekli olarak, ama kimsenin onun gördüğünü duymamıştım.

[Agse, SonSöz Neyo Temsilcisi]

Kendi güvenliği ve canı söz konusu olduğunda abim inatçı bir vurdumduymazlığa bürünürdü. Suikastten önce uzun süre ölüm tehditleri aldı, ama bunlara hep gülüp geçti, İsta dışına taşınmayı, bir süreliğine olsun izini kaybettirmeyi hiç düşünmedi. Başına gelecek en kötü şeye hazırlıklıydı ve umursamıyordu sanki. Birtakım işleri bitirmek için zamana karşı yarışıyor gibiydi son günlerinde.

[Ridaf, Çellist, Kurtuluşçu, Ekva'nın Kızkardeşi]

Ekva'nın ben Neyo'dan döndüğüm gün öldürülmesi benim için her zaman kahredici bir olay oldu. Ekva asıl ondan sonra gerekliydi Kurtuluş hareketine. Eminim bocaladığımız zamanlarda, göremediğimiz seçenekleri görecek, aklımıza gelmeyen çözümler üretecekti. Ekva gibi adamları eylemin çok yakınında tutmak ama içine sokmamak gerektiğini anladım ben – herşeyi kafalarında halletmeye eğilimli olmaları sayesinde müthiş fikirler üretebiliyorlar, ama eylem dünyasında, biraz düşte gezinirmiş gibi geziniyorlar, ölümsüz sanıyorlar kendilerini, en ölmemeleri gereken anda ölüvermeyi her nasılsa beceriyorlar.

[Paşa]

[Utracek, Poetikacı]

Mühründen kurtarabilmek olanaksız gibidir şehirlerimizi, doğumevinden kopup gelecek, can çekişen yabancının. Kozmik, yaban mezarlığa, seçilmiş ayinlerden bakmayı sürdürmez miyiz?

Sanal Ceza

Ekva'nın öldürülmesi İsta'yı karıştıracaktı. Ancak ondan önce Paşa'yla Ekva'nın ortaya çıkardığı, BMA'nın yön vermesiyle büyük bir kargaşaya yol açan başka bir olay oldu: ortaya atılan bir iddiaya göre, Kuzeydoğu Kanadı dahil olmak üzere bütün DB'de sanal ceza uygulamasına geçilmek üzereydi ve bunun pilot çalışmaları yapılmaktaydı. [Hökl]

Dünya Birliği'nin hukuk sistemi genel itibariyle oldukça karmaşıktır, çünkü birbirlerinin alanlarına giren üç temel hukuk idaresi söz konusudur. Buna karşın bireysel ceza hukuku, son seksen yılda yapılan atılımlarla, önemli ölçüde sadeleşmiştir. Bireyin yasa karşısında yedi alandan sorumlu tutulması, her alanda işlenen ilk suça ceza yerine uyarı verilmesi ve henüz suçlu sayılmayan ihlalcinin bilinçlendirme programına katılmasının sağlanması, aynı alana giren ikinci bir suç işlediğindeyse, suçun niteliğine göre değişen sürelerde yalıtım alanlarında zorunlu ikamete tabi tutulması öngörülmüştür. Yalıtım alanları suç işleyenlerin bilinçli seçimler sonucunda bu eylemleri yapmış olduğunu varsayar –bunu elbette gerekli kontrolleri gerçekleştirdikten sonra yapar– ve bu aşamadan sonra suçluyu değiştir- [Nakt, Suç Muhasebesi Uzmanı]

meye kalkışmanın temel haklara aykırı olduğunu kabul eder. Öte yandan, belli edimleri suç olarak tanımlama konusunda –tarihsel olarak, dolayısıyla da geçici olarak– uzlaşma sağlamış olan toplum da bu uzlaşmanın korunmasını talep etme hakkına sahiptir. Dolayısıyla yalıtım alanları bu iki tarafı, her türlü iletişim aracının kullanımını serbest bırakarak birbirinden ayırır.

[Focu, Bilgi Bankası Yöneticisi]

Kurtuluş Hareketinin ilk gerçek zaferi, yalıtım alanlarının yavaş yavaş kapatılarak devredışı bırakıldığını, bunların yerine kurulan hastanelerde, aynı suçu ikinci kez işlemiş kişilere tıbbi müdahale yapılarak suç eğilimlerinin baskılandığını, böylece suç işleme özgürlüklerinin ellerinden alındığını ortaya çıkarmak oldu. Modernitenin penoptikonu ölmemişti, yalnızca bireylerin beyinlerinin içine yerleştirilebilecek ölçüde küçülmüştü.

[Lokam, Sağlık Şamanı]

Büyük bir skandalla karşı karşıyaydık. Yalıtım alanlarının işletmesini üstlenen şirketin birinci dereceden sorumluluğu vardı elbette, bu deneyleri kendi inisiyatifleriyle yapmaya başlamışlardı, ancak devlet de en başından kayıtsız kalmak suretiyle büyük bir ihmal göstermişti. Yapılan müdahalenin içeriği konusunda konuşmak için henüz erken – beyin kimyasının ya da sinir hücrelerinin bağlantılarının değiştirilmesi, cerrahi müdahale ya da implant yapılması gibi olasılıklar var, tabii her üçü de olabilir.

[Aei, Timsahın Gözyaşı]

Timsahın Gözyaşlarından birinin Jeru'da ırza geçme suçundan ikinci kez tutuklanması, ancak yalıtım süresi bitmeden salıverilmesi bizi kuşkusuz şaşırtmıştı, her ne kadar arkadaşımızın böyle bir suç işlemiş olabileceğine ihtimal

vermiyorsak da, serbest kalmasına sevinmiştik. Paşa onunla görüştükten sonra bir gariplik olduğunu anlattı toplantıda – arkadaşımızın bakışları değişmişti, konuşmasında bozukluklar vardı, bazı tikler geliştirmişti. Ekva tıbbi bir müdahale yapılmış olabileceğini söyledi. Bir sonuca ulaşamadık.

Bu toplantının ertesi günü BMA bir dükkandan şapka çalarken yakalandı; iki gün süren bilinçlendirme programının hemen ardından, aynı dükkandan aynı şapkayı çalmaya kalkışınca kendini yalıtımda buldu. [Hökl]

"Aydınlık için kimi zaman kişisel meşaleler gerekli olur. Sanal ceza uygulamasından kuşkulanıldığı anda, benim için yapılacak tek şey vardı, başka kimseden istenemeyecek birşeydi bu: suç işlemek, dahası, aynı suçu iki kez işlemek. Bir toplum düzeninin ne kadar korkutucu boyutlarda çarpıtılabileceğinin; toplumu oluşturan bireyler kendilerine hizmet verenleri yeterince yakından denetlemediğinde ortaya çıkabilecek kötülüğün nasıl bir biçim alabileceğinin en çarpıcı örneğiyle karşı karşıya olduğumuz anlaşılıyordu. [BMA, Meclis Konuşması]

Şapka çalma suçundan ikinci kez yakalandığımda, bir kolda işlemlerim hızla tamamlandı ve İsta'nın yalıtım alanı Ada'ya götürüldüm. Suçum sabit bulunduğundan bir duruşma süreci olmayacağı ve iki ay boyunca burada kalmam gerektiği söylendi. Ertesi sabah sağlık kontrolüne götürüldüm, konuşmuyor olmamın organik nedenleri olup olmadığını anlamak istiyorlardı – Ceza Şirketinin bir yetkilisi de doktorların yanındaydı. Benim Jeru'ya nakledilmem gündeme gelince, ne düşündükleri ortaya çıktı. Meclisin say- [Ada görüntüleri]

gıdeğer üyeleri, o anda hiçbir endişe duymadığımdan emin olmanızı isterim – bana yapılması planlanan müdahale her ne idiyse bunu gerçekleştiremeyeceklerini, Jeru'ya gitmeyeceğimi ve çok yakında Ada'dan kurtulacağımı kalbim biliyordu."

[Hökl] Gerçekten de BMA, Ada'da görevli iki Kurtuluşçunun çabalarıyla aynı gece gizlice Malp'a kaçırıldı; kendisini orada karşılayan Paşa, BMA'yı gizli bir korta götürdü. BMA bu kortta iki hafta boyunca gizlendi.

[BMA, Meclis Konuşması] "Götürüldüğüm kortta yaşayan on altı Kurtuluşçunun hepsine burada bir kez daha teşekkür edilmesi gerekir. Hepsi birer kahramandır. Beni canlarından olmayı, çocuklarının, en sevdiklerinin öldürülmesini, işkence görmeyi göze alarak, milli bir sır gibi sakladılar. En büyüğünden en küçüğüne hepsi beni rahat ettirmeye çalıştı. Ben ki onların önderiydim, onlar bana moral verdi ve umut aşıladı; yürüdüğümüz bu yola inançlarının tam olduğunu, varmamız gereken yere varmadan da yürümeyi bırakmayacaklarını defalarca gösterdiler, hissettirdiler."

[Bült, Hukuk Analisti] BMA'nın Ada'dan alınıp Jeru'daki yalıtım alanına götürülmesi, DB normlarına temelden aykırı bir uygulama olurdu. Hatn hükümeti böyle bir darbeyi büyük olasılıkla kaldıramazdı. Bu da insana, Ceza Şirketinin aslında Kurtuluşçu olup olmadığını düşündürüyor. Şaka bir yana, BMA'nın önce tutuklandığı, ardından da kaçırıldığı haberi başkente büyük bir bomba gibi düştü. Tutuklanan kişinin BMA olduğunun bilinmemesi, daha sonra da elden kaçırılması hükümetin ne denli beceriksiz olduğunu yeniden gündeme ge-

tirdi ve özellikle Hamu bu olaydan büyük yara aldı. Gecikmeli bir açıklama yapan hükümet sözcüsü bütün olayı yalanladı, Jeru'daki pilot deneyler konusundaki soruyaysa yanıt bile vermedi.

Jeru konusundaki ilk açıklama, Ceza Şirketi üçüncü önderinden geldi. [Hökl]

Kayıtlarımıza göre BMA lakabıyla tanınan şahsın şirketimize bağlı herhangi bir yalıtım alanına götürülmesi söz konusu olmamıştır. Kaldı ki bu şahıs aynı suçu iki kez işlemediği için böyle bir işlemin yapılması mümkün de değildir; kayıtlarımıza göre hırsızlık yapıldığı iddia edilen dükkanın sahibi, bu şahıstan şikayetçi olmadığı için hakkında suç dosyası açılmamıştır. Öte yandan Jeru'daki merkezimizde birtakım yasadışı deneyler yapıldığı ve yalıtılanların fiziksel ya da ruhsal bütünlüklerinin zedelendiği yönündeki iddiaları kesinlikle reddediyoruz. Kuzeydoğu Kanadı yetkililerine olduğu gibi DB Hukuk Denetim Bürosuna da başvurarak bu konuda gerekli araştırmaları acilen yapmalarını bizzat biz istedik. [Hege, Ceza Şirketi Üçüncü Önderi]

Jeru yalıtım alanındaki ilk incelemeler, BMA'nın Ada'ya götürülmesinden tam beş gün sonra yapıldı. DB'den gelen memurların hiçbir şey bulamaması kadar doğal birşey yoktu. Kayıtlara göre Jeru'da bulunması gereken ama nedense yalıtım süresi dolmadan serbest bırakılan otuz dokuz suçludan hiçbirinin bulunamamış olması pek çok soru işareti doğuruyor. Salıverilme belgelerinde Hatn'ın yardımcısının imzasının olması yeni bir skandala yol açtı; imzaların sahte çıkması ve bugüne kadar bu sahteciliğin sorumlularının saptanamaması, skandalın rengini ve boyutlarını değiştirdi. [Çoms, Toplum Sağlığı Uzmanı]

[Hökl] Hamlet haklıydı: çürüyen birşeyler vardı bu ülkede. Zaten var olan gerilim iyice yükselmiş, tarafların her an açık bir savaşa kalkışacağı düşüncesi yaygınlık kazanmıştı. Bu ortamı geçici de olsa rahatlatan iki gelişme oldu. İlki Zürafaları Lekeleme Komitesinin açıklaması, ikincisiyse Hatn'ın beklenmedik hamlesiydi.

[İlbe, Tarihsel Muhasebe Uzmanı] BMA'nın Ada'ya götürülüp hemen ardından kaçırılarak İsta'ya geri getirilmesinin ve onun öncesindeki hırsızlık olayının üstündeki sis perdesi hala tam olarak kalkmış değil. Zürafaları Lekeleme Komitesi her zamanki gibi gizem dolu bir açıklama yaparak BMA'yı Ada'ya kendilerinin kaçırdığını, Cellat'ın her zaman her yerde olduğunu duyurdu. Hükümetin ve Ceza Şirketinin daha önceki açıklamalarıyla uyumluydu bu bildiri, ama anlamsızdı. Bir örgütün –ki ciddiye alınması gerekip gerekmediği hiçbir zaman bilinememiş, yalnızca birtakım bildirilerden tanıdığımız bir örgütün– BMA'yı Ada'ya kaçırmak için ne gibi geçerli bir nedeni olabilirdi? Öte yandan, acaba dükkan sahibi BMA'dan şikayetçi olmaktan sonradan, hükümet baskısıyla vazgeçmiş olabilir miydi? Sonuç olarak BMA'nın şu ya da bu şekilde Ada'ya gitmiş ve kısa bir süre kaldıktan sonra İsta'ya dönmüş olduğunu biliyoruz, ancak bunun nasıl ve neden gerçekleştiğini tam olarak bilemiyoruz. Yine de Zürafaları Lekeleme Komitesinin yaptığı açıklamanın, gündemi saptırdığını ve o günün koşulları içinde hükümetin sırtından yük kaldırdığını anımsatmak gerekir.

[Volk, Ruh Yorumcusu] Sulb Kongresinin hemen öncesinde, bence bütün Kurtuluş Hareketi sürecinin en ilginç kişisel maceralarından biri başladı: Hatn-BMA yakınlaşması. Hatn, Ada skandalı daha sürerken,

kamuoyu önünde BMA'yla görüşmeye hazır olduğunu açıkladı. Bu çağrının BMA'nın kazanımları hanesine yazılacağının elbette farkındaydı – hükümet önderi, hiçbir resmi sıfatı olmayan, dahası doğrudan devlete karşı bir hareketin içinde yer alan, üstelik liderliğini bile henüz konsolide edememiş bir adamla görüşme talebinde bulunarak onu tanımış oluyor, meşruluğuna en büyük katkıyı yapıyordu. Hatn bu davranışı nedeniyle parti içinde ve koalisyon ortağı tarafından şiddetle eleştirildi, yerden yere vuruldu neredeyse, ama belki de kadınca bir içgüdüyle bu inadından vazgeçmedi; bana kalırsa BMA'nın nerelere yükselebileceğini doğru olarak tahmin etmişti. İlgisinin yalnızca siyasal değil, kişisel de olduğunu düşünüyorum. İki düşman kampın önderleri arasında kişisel bir çekim ortaya çıkarsa bunun sonuçları ne olur, hem kendileri için, hem de davaları için? BMA-Hatn ilişkisi bunu görmemizi sağladı.

[Hatn ve BMA'nın çeşitli görüntüleri]

"Bu davranışımız nedeniyle bizi eleştirenler, yanlış yaptığımızı düşünenler olduğunu biliyoruz. Biz nefretten, savaştan, kardeş kıyımından, kan akıtılmasından yana değiliz, biz sevgiden, barıştan, kardeşlikten, düzenden yanayız. Hiçbir kişisel kaprisin de bunu engellemesine izin vermeyeceğiz. Kiminle konuşmak gerekiyorsa konuşacağız. Meseleleri karşılıklı konuşarak, işbirliği yaparak çözeceğiz. Kimsenin gururu, devletin çıkarlarından üstün değildir."

[Hatn, görüşme çağrısı yaptığı konuşmasından bölüm]

Hatn, Kaleci Golleri Yasası, sevane olayları ve Ceza Şirketi skandalına karşın popülaritesini büyük oranda sürdürüyordu ve bunun farkındaydı. BMA'yla görüşme talebi aslında son derece zekice bir hamleydi: daha önce izlediği saldırı politikasının, yalnızca karşı tarafın haksızlığa uğ-

[Soys, Futbol Yazarı]

radığı, haklı bir dava uğruna savaşım verdiği izlenimini doğurduğunu anlamıştı; işbirliği çağrısı yaparak, Kurtuluşçuların ateşini çalmaya çalışıyordu. Bu hamleyi ancak o anda yaparsa başarılı olma şansı vardı; daha sonra BMA fazla güçlenebilir, Hatn da üstünlüğü olmayan bir konumdan seslenmek zorunda kalabilirdi.

[Toke, Futbol Yazarı]

BMA'nın büyük kongre öncesine gelen bu çağrıya nasıl yanıt vereceği büyük merak konusu oldu, çünkü kritik bir karardı bu. Çağrıyı kabul etmek bir yandan kendi gücünü önemli ölçüde kurumsallaştırmasını sağlayacaktı, ancak öte yandan davayı sattığı ve kişisel çıkarları için uzlaşmaya yöneldiği de düşünülebilirdi. Görüşmeyi kabul etmemesi ise iktidar hırsı içinde olduğunun ve aslında ülkenin esenliğini düşünmediğinin göstergesi olarak kabul edilebilir, Kongreden beklediği sonucu alması zorlaşabilir, Hatn'ın elini böylece güçlendirebilirdi.

[Hökl] [Sokak görüntüleri, gösterim platformları]

BMA'dan tam iki gün boyunca ses çıkmadı ve gündem bir anda başka konulara kaydı: Musak'ın yeni çıkardığı Bach albümleri tartışılmaya başlandı.

[Paşa]

BMA'nın Hatn'la görüşmesine sıcak bakmıyorduk, bunu bir ateşini çalma manevrası olarak görüyorduk ve konuşulacak herhangi birşey olduğunu, ortak bir zemin paylaştığımızı düşünmüyorduk. Ancak görüşmeyi reddetmenin bedellerinin olacağının da farkındaydık.

[Hökl]

BMA görüşme çağrısını kabul ettiğini ve Hatn'ı Suad'daki büyü dükkanına beklediğini açıkladığında gündem yeniden BMA üzerine odaklandı doğal olarak. Hatn görüşmenin yapılacağı sabah dükkana Hamu'yla birlikte gitti.

Aracı Hatn kendisi kullanıyordu, protokole aykırı olarak Hamu da aynı araçtaydı, kalabalık bir koruma konvoyu onlara eşlik ediyordu. Görüşme üçlü olarak yapıldığı için tam olarak ne konuştuklarını bilmiyoruz, ancak başta üçlü olan görüşmenin ilk yarım saati dolmadan Hamu çıktı ve kısa bir açıklama yaparak gitti. Daha sonra Hatn'ın açıklamasıyla yanyana konduğunda, hükümette bir çatlak oluştuğu anlaşılıyordu. [Ezkö, Spor Yazarı]

"Koalisyon ortakları olarak burada bulunmamızın tek nedeni, ülke sorunlarını çözümsüz bırakmamaktır. Bunun için başkasının ayağına gitmemiz gerekiyorsa gideriz. Ancak bu, hiçbir şekilde zorbalığa ödün vereceğimiz anlamına gelmemelidir. [Hamu]

[soru]Siz niye çıktınız? Görüşme sürüyor mu?

Ben duyacaklarımı duydum, söyleyeceklerimi söyledim. Kalmamı gerektiren bir durum yok. Hükümetin büyük ortağının tasarrufudur."

Bu açıklama bir gariplik olduğunu gösteriyordu, bunun nedeni de daha sonra anlaşılacaktı. Hatn'ın çıkışta yaptığı kısa açıklama da gösterdiğinden çoğunu saklıyordu. [Hökl]

"BMA'yla ülke sorunlarını tartıştık, görüş alışverişinde bulunduk. Büyü dükkanlarıyla ilgili olarak bizi bilgilendirdiler. Hedefimiz aynıdır. Herkesin el ele vermesini istiyoruz, sorunlarımız aşılmayacak sorunlar değildir, yeter ki fevri hareketlerden kaçınalım ve birbirimize karşı, topluma karşı açık olalım." [Hatn]

Hatn'ın bu açıklamasından yaklaşık sekiz saat sonra BMA için tutuklama kararı çıktı, İsta'nın [Hökl]

her yerinde olağanüstü güvenlik önlemleri alındı, Sulb polis güçleri tarafından çevrildi. Tarihi kongrenin gerçekleşmesi böylece tehlikeye girmişti.

[Utracek, Poetikacı] Bana kuralları hatırlatın, ama sınır çizmeyin dostum.

Şehir Fareleri

İsta'da ve Kuzeydoğu Kanadı çapında BMA ve Son Timsahın Kuşsal Zembereğinin dışında da eyleme hazırlananlar vardı. Bunların başında şehir fareleri geliyordu. *Olgunluk Kitabı*'nda şehir farelerinden bir efsane, toplumsal bilinçdışının yarattığı bir arketip olarak söz edilir, ancak Kurtuluşçular arasında, müzik üretim şirketi Musak'ın en önemli yöneticilerinden biri olan Ekva ve çevresindekilerden oluşan bir grup, bunun kasıtlı bir yanıltma taktiği olduğundan emindi. Proje'nin, nöbet istasyonlarında meditasyon yaparak dünyanın aura enerjisini arttırmaktan ve böylece global mutluluk üretmekten sorumlu enerji nöbetçilerine yardımcı olarak kullandığı kilblerin de geridönüşümden geçirilmiş şehir fareleri olduğu söylentisi, herşeyi daha da karışık bir hale sokuyordu. [Hökl]

Şehir farelerinin gerçekten var olup olmadıkları elbette önemli bir sorudur, ama bu konudaki en önemli soru değildir. Şehir merkezlerine hapsedilmiş ve global düzenin işlemesi için gerekli üretimi gerçekleştirmek üzere insanlıkdışı koşullarda çalıştırılan şehir faresi imgesinin nasıl bir işlev yüklendiği, ideolojik aygıt tarafından kitleleri [Horkad, Düşünür]

yönlendirmek amacıyla nasıl kullanıldığı konusu – asıl yaşamsal olan budur. Olgunluk Çağının hakim ideolojisini sırtlayan sınıf, bu yeni çağın önceki çağlardan, ama özellikle de modern çağdan koptuğunu, onu aştığını vurgulamayı, varoluşunun temelini oluşturan bir etkinlik sayagelmiştir. Kapitalist yapılanmanın içrik çelişkilerinden yeni bir çıkış yolunun doğacağını savunan Marksist analizcilerin odağa yerleştirdiği işçi sınıfı, Olgunluk Çağı ideologları için modası geçmiş bir kategoridir. Bu çağda üretim ilişkileri temelindeki çelişkilerin kalkmış olduğu, üstelik bunun da modernistlerin hiçbir şekilde öngöremediği bir şekilde gerçekleştiği savunulur. Çağın söylemi, üretimin neredeyse kendiliğinden ortaya çıktığını iddia ediyor gibidir, her halükarda bu üretimin fiziksel gerçekliği üzerine düşünmenin artık gereksiz olduğunu ima eder.

[19. ve 20. Yüzyıldan fabrika görüntüleri, işçi yürüyüşleri, bomba üretiminde çalışan kadınlar]

Öte yandan, şehir fareleri gibi bir efsanenin dolaşıma girmesine ve bu dolaşımda zenginleşmesine, dal-budak vermesine bizzat destek olur bu söylem, çünkü Olgunluk Çağının işçi sınıfı açık ki şehir fareleridir. Kapital çağının sömürü düzeni kabuslarının sınırlarının çok ötesinde bir kabus bu, çocuklardan yetişkinlere kadar herkesi pençesine almış bir öcü. Olgunluk Çağı, bütün o mutluluk ve dayanışma söylemine karşın, aslında bu karanlık kabusun korkutuculuğu üzerine kurulmuştur. Öcü hapsedildiği dolaptan çıkıp hepimizi yutabilir, o yüzden en iyisi, dolabın içine hiç bakmamak, dolabın kapağını açmamak ve öcü diye birşey yokmuş gibi yapmaktır. Siz onu görmezseniz onun da sizi görmeyeceğini ummaktan başka birşey gelmez Olgunluk Çağının sözümona aşkın insanının elinden. Bu çağın en dahice buluşu, bu öcüyü sevimli ve zararsız bir karınca kılığında çocuklara benimsetmek olmuştur.

Şehir farelerine yönelik bir gizli tutma, aba altından sopa gösterme stratejisinin gerçekten var olup olmadığı belki de hiçbir zaman anlaşılamayacaktı, eğer Jams olmasaydı. Jams önceleri Jas olarak tanınan bir kilbdi ve ekvatordaki enerji istasyonlarından birinde çalışıyordu. Yollarımız orada kesişti. Nöbetimi tuttuktan sonra yaptığımız konuşmalar sırasında, adaya gelmeden önce ne yaptığını bilmediğini, yani geçmişini anımsamadığını öğrendim, ama gördüğü rüyalar, hepimizin çocukken okuduğu şehir fareleri kitaplarına benziyordu, tek farkla: Jams'ın anlattıkları mutlu biten masallardan çok, nefes alamadığınız karabasanları çağrıştırıyordu. Bu gözlem Jams'ın ilgisini çekti. İsta'ya gelmemizden kısa bir süre sonra da getto-centruma giderek geçmişini aramaya başladı. [Hökl]

Jams'ın çalışmalarıyla ilgili birinci elden bilgiye sahip değiliz ne yazık ki – Kongre dönemi boyunca getto-centrumlardan kaçmayı başaran şehir farelerinin ifadelerine güvenmek zorundayız. Benim çıkardığım sonuç, Ekva'nın tezlerinin ana hatlarıyla doğru olduğu – yöntem kesin olarak bilinmese de, DB çapında yüz milyonlarca insanın köleleştirilerek düzene hizmet etmek zorunda bırakıldığı, benlikleri, cinsiyetleri ve belleklerinin yok edildiği, dahası yönetimin elinde birer izleme aracı haline getirildiği bence çok açık. Bunu anlamamız için Proje skandalının ortaya çıkması gerekti tabii. [İlbe, Tarihsel Muhasebe Uzmanı]

Jams'ın şehre nasıl girdiği hakkında bir sürü hikaye anlatılırdı. Daha önce duymadık hiç kimsenin içeri girdiğini. O yüzden pirelendik yani. Bu işten bir pislik çıkabilirdi, güvenilmezdi. Kimse onu tanımıyor, nerden bilelim anlattıkları doğ- [Els, Şehir Faresi]

ru mu değil mi? Ama Jams'ı tanıyınca anladık. Numara değildi Jams. Ölürdü de numara yapmazdı. Görünce anladık tabii. Eşek olmak lazım.

[Mas, Şehir Faresi]

Dedi ki herkes merkezden çıkacak. Nasıl dedik. Deliydi biraz. Dedi ki zamanını bekleyip hep birlikte hareket edeceğiz. Beklemek kolay, hep birlikte hareket etmek de kolay, ne olacak ki, her gün yaptığımız şey, başka birşey yaptığımız mı var. Ama sonra arkadaşlar, Jams'a yardım edenler yani, böyle birer ikişer ortadan kaybolmaya başladı, anladın mı, bir tuhaflık var işin içinde. Herkes işkillendi tabii, ben biliyordum ama. Jams hiç sallamıyordu bunları, kaçma planları yapmaya devam ediyordu.

[Rou, Şehir Faresi]

Olacak şey değildi. Herkes birden nasıl kaçsın oradan? Adamlar enayi mi? Jams da sonunda anladı. Yine de kalabalık bir grup seçildi, biz önden gidip kalanları kurtaracaktık. Güvenlik büyük sorun oldu, çünkü çok dikkat etmek lazımdı, beceremezsek herşey biterdi. Ben istemedim çıkmayı, arkadaşlar ısrar etti. Sen git dediler, dışardakilere halimizi anlat, ağzın laf yapar senin.

[Hökl]

İsta'nın merkezinden yirmi beş şehir faresi kaçmayı başardı – bugün yalnızca üçü yaşıyor. Geri kalanlar Kongre dönemi sırasında ya ortadan kayboldu, ya da ölü olarak bulundu. Ölenlerden en azından bir kısmının intihar ettiği düşünülüyor. Jams hiçbir zaman dışarı çıkamadı.

[Els, Şehir Faresi]

Son dakikaya kadar bilmiyorduk, kim gidiyor, nereden gidilecek. Jams gettonun her yanını dolaşıyordu, yanlış ipucu verecek ya. Hikayeden konuşmalar filan. Yemin ettik anlatmayacağız diye nasıl çıktığımızı, işkencede ölen arkadaşım var be-

nim, konuşmadı, boşuna mı. Kalanları da orada bırakmayız, andımız var.

Jams'ın akıbeti hakkında araştırmalar aradan geçen zamana rağmen hala sürüyor. DB önderliği nezdinde serbest bırakılması talep edildiyse de bugüne kadar bir yanıt alınabilmiş değil. Ne olursa olsun Jams Kurtuluş Hareketinin önderlerinden biri ve gerçek bir halk kahramanı olarak tarihteki yerini almış durumda; adına yazılan çok sayıdaki şarkı da bunun bir göstergesi.

[Hökl]

["IşıklıYol" parçasının klibinden görüntüler]

Hayat'a sevda duymamıza, ona ölüm ile boy ölçüştürmemize neden olan, çekirdeğini oluşturan sonsuz anlam karmaşasıdır.

[Utracek, Poetikacı]

Sulb Kongresi

[Hökl] Sulb Kongresi öncesinde Kuzeydoğu Kanadı'nın pek çok yerinde yerel kongreler düzenlenmiş, çeşitli direniş hareketleri ortaya çıkmıştı.

[Bült, Hukuk Analisti] Sulb Kongresinin organizasyonunu, Suad Kongresi temsilcilerinden olan Yamu yönetiyordu. Zor bir işti bu, çünkü herşeyden önce gizlilik gerektiriyordu. Ayrıca Hamu'nun Kongreye adam sızdırmak istediği düşünüldüğünden, yerel temsilcilerin büyük bir dikkatle soruşturulması şarttı. Yamu genç yaşına ve deneyimsizliğine karşın bu işi iyi beceriyordu, ama Sulb Kongresinin tek sorunu organizasyon değildi. Bir kere BMA ve Paşa'nın arzuladığının aksine, yerel kongrelerden önemli oranda bir Hatn desteği çıktı. Dünya Birliği'ne karşı genel bir tepki olduğu anlaşılıyordu, ama bu, örneğin Kurtuluş Hareketinin Ekva kanadının isteyeceği gibi Proje'ye ve onun önderi Ebrino'ya karşı bir tepkiyi içermiyordu. İşin doğrusu neyi içerdiği tam da belli değildi, bütün Kurtuluş Hareketine dağınık ve hedefsiz bir görüntü veren de buydu: ortada bir hareket vardı var olmasına, ama neye karşı bir hareket olduğunu üyeleri bile tam olarak bilmiyordu. Bu konu hem Sulb Kongresi sırasında, hem de ertesinde BMA'nın başını çok ağrıtmıştır.

Ortada tanımlanmış bir düşman yoktu. Doğu bölgesinde benim karşılaştığım en büyük zorluk, o aşamada insanlara ülkenin karşı karşıya bulunduğu tehlikeyi açıkça ve hedef göstererek anlatmak oldu. Sonuçta birşeylerin değişmesi ve pek çok şeyin değişmeden kalması gerektiğini hisseden, ama bunun ötesinde bir yönlenimi olmayan, böyle bir hedefi gösterebilecek bir öndere gereksinim duyan bir vatanseverler topluluğuyduk. Sulb Kongresinden herkes bu önderin ve bu hedefin çıkmasını bekliyordu. [Aei, Timsahın Gözyaşı]

Kongre öncesinde BMA hakkında tutuklama kararının çıkması tüm gözlemcileri şaşırttı; Hatn'la Hamu'nun bu konuda ciddi bir görüş ayrılığına düştüğü ve Hamu'nun kendi sözünü dinlettiği anlaşılıyordu. Bu da Hamu'nun üçlü görüşmeden apar topar ayrılmasını ve yaptığı üstü kapalı ama sert açıklamayı daha anlaşılır kılıyordu. Hatn'ın manevrasına ve BMA'nın yumuşak yanıtına rağmen cepheleşme kaçınılmaz olmuştu. [Bült, Hukuk Analisti]

BMA'nın ne yapacağına kesin olarak karar vermediği, Kongreden ne çıkacağının henüz belli olmadığı bir aşamada Hamu'nun yaptığı bu çıkış, ilk başta ağır bir darbe olarak algılandıysa da, daha sonra Kurtuluş Hareketi için bir manevra alanı yarattı. Hareket artık Hatn'ı doğrudan karşısına almak zorunda değildi – onu da koşulların kurbanı olarak, kendisinden üstün güçlerin elinde oyuncak olmuş, iyi niyetli ama çaresiz bir lider olarak betimleme yoluna gidilecek, böylece Kurtuluşçular arasındaki Hatn yandaşlarının desteği kaybedilmeyecekti. [Tahp, Uygulama Kuramcısı]

Kongre öncesinde BMA sürekli yer değiştiriyor, kaldığı yerin bulunmasını engellemeye çalışı- [Hökl]

yordu. Sulb çevresindeki güvenlik önlemleri Kongre tarihi yaklaştıkça daha da yoğunlaşıyordu. BMA'nın Sulb'a sokulmayacağı belli olmuştu, haklarında henüz bir tutuklama kararı olmasa da Timsahın Gözyaşları ve özellikle Paşa da tutuklanma tehlikesiyle karşı karşıyaydı.

[Paşa] Ne yapabileceğimizi düşünüyorduk. Aslında tüm katılımcılara yönelik bir tehdit söz konusuydu, gerçi Hamu bir açıklama yaparak geri adım atmış, toplu tutuklama olmayacağını, toplanma hakkının ihlal edilmeyeceğini, tek bir kişinin, yani BMA'nın aranmakta olduğunu söylemişti, ama ona ne kadar güvenebileceğimizi bilmiyorduk. Kaldı ki BMA'nın Kongreye katılamaması Kurtuluş Hareketinin geleceği açısından yıkıcı sonuçlar doğurabilirdi.

[Hökl] Bu aşamada Proje'den hiç beklenmeyen bir çözüm önerisi geldi: İsta'da bulunan Proje yöneticisi Simu, Kongrenin organizasyonundan sorumlu olan Yamu'yla bağlantı kurarak, Proje'nin BMA yandaşlarına bir solitrans verebileceğini, böylece BMA'nın Kongreye uzaktan katılmasının mümkün olacağını, Sulb'a girmesine gerek kalmayacağını söyledi.

[Paşa] Solitrans önerisi bizi gerçekten şaşırttı. Yürütme Kurulunda ciddi bir tartışma çıktı; üyelerin önemli bir kısmı bunun en iyi çözüm olacağını düşünüyordu. Tartışmayı noktalayan Ekva oldu – Kurtuluş Hareketinin karşı olduğu kurumların başında Proje'nin ve yaratmaya çalıştığı yeni teknokratik kast sisteminin olduğunu, böyle bir yardım kabul etmenin inanılırlığımızı yok edeceği gibi arkasından gelecek talepleri karşılayamayabileceğimizi söyleyince, Yürütme Kurulu

bu konuda aceleci davranmanın zararları konusunda ikna oldu.

Proje'nin böyle bir öneride bulunması kafamızı çok karıştırdı açıkçası. Belli ki Kuzeydoğu Kanadı yönetiminin istikrarsızlaştırılması amaçlanıyordu, ama bunun için, radikal bir söylem benimsemiş olan Kurtuluş Hareketini desteklemek, uzun vadede kendi bindikleri dalı kesmek anlamına gelirdi. [Uuue, Timsahın Gözyaşı]

Sonraki gelişmeler bize Proje'nin o aşamada Kurtuluşçuları DB çapında potansiyel bir tehlike olarak görmediğini, Musak'ı düşman bellemiş olmasına karşın Ekva'nın da bir Kurtuluşçu olduğunu bilmediğini, biliyorsa da önemsemediğini gösteriyor. Proje'nin beklentisi belki de tümüyle kendine yönelikti: İsta'da zaten yapmayı planladığı solitrans çıkartması için böyle bir sponsorluğun mükemmel bir reklam olacağını düşünüyordu. [Tahp, Uygulama Kuramcısı]

Simu olsun, diğer Proje yöneticileri olsun bu konuda yorum yapmaktan kaçındığı için, olayın Proje cephesi hala karanlıkta. Ancak bilinen şu ki BMA solitrans kullanmayı reddetti. [Hökl]

Kongrenin açılış gününde tüm Kuzeydoğu Kanadı nefesini tutup bekledi: BMA Sulb'a girebilecek miydi? Önce Kongre yerinin değiştiği söylentisi yayıldı, ancak polis güçleri yerlerinden kımıldamadı – şehrin ana girişini tutan ekibin başında bizzat Albay Kazk vardı. BMA'yı getiren taşıtın yaklaştığı haberi gelince gözle görülür bir kıpırdanma oldu, saflar sıklaştırıldı. Taşıt polis hattının önünde durdu, BMA dışarı çıktı. Çevredeki kalabalıktan büyük bir alkış ve tezahürat yükseldi – halk, kahramanını karşılıyordu, bağrı- [Tokt, Kurtuluş Tarihçisi]

na basıyordu. Albay Kazk BMA'nın yanına gitti ve kimsenin beklemediği bir hareket yaptı: üç adım kala hazırola geçip eski ordunun selamını verdi. O anki coşkuyu görmek benim için hayatımdaki en mutlu anlardan biri olmuştur – Albay, Sulb'daki kuşatmaya katılan dört yüz adamıyla birlikte BMA'nın emrine geçtiğini açıkladı. Kongrenin güvenliğini sağlamak için yerlerini koruyacaklardı. Hatn ve Hamu'nun uğradığı şaşkınlığı siz tahmin edin artık.

[Alib, Halk Hareketleri Tarihçisi]

Kendiliğinden gelişen bu tür kitlesel hareketlerin temel dinamiklerinden biri, yapısal baskının başarısızlığa uğraması, ikincisi de yerel şebekelerin harekete geçirilmesidir. Bunların ikisini de Sulb olayında görüyoruz. Polis gücünün beklenen baskıyı kuramaması, daha doğrusu kurmamayı seçmesi üzerine Hareket önemli ölçüde özgüven kazandı ve ilk aşamada polisle karşı karşıya gelmeyi göze alamayan kitle için Harekete katılma eşiğini düşürdü. Polisin taraf değiştirmiş olduğu hemen duyuldu ve önce Sulblular kalabalık gruplar halinde Kongreyi destekleyen gösteriler yapmaya başladı, ardından polis örgütü içinde BMA tarafına geçmek isteyen çok sayıda ve çeşitli rütbelerden polis olduğu ortaya çıktı – bunlar da gruplar halinde Sulb'a geldi. Hatn hükümeti kendi kazdığı kuyuya düşmüştü – meşruiyetini sürdürebilmesi için BMA'ya yönelik tehdidinin arkasında durması gerekirdi, ama bu da bir iç savaşı göze almak anlamına gelebilirdi, çünkü o aşamada BMA'nın ve Kurtuluş Hareketinin nasıl bir desteğe sahip olduğunu kestirmek olanaksızdı. Öte yandan bu saatten sonra BMA hakkındaki tutuklama emrini kaldırmak, hükümetin meşruiyetini kendi eliyle sonlandırması anlamına gelecekti – kendi polisiyle başa çıkamayan bir hükümetin iktidarda kalması çok zordu.

[Gösteri görüntüleri]

Hükümet bu krizi iyi polis-kötü polis taktiğiyle atlatmaya çalıştı ve bir ölçüye kadar da başarılı oldu. Hatn ilk kez açıkça ortağını eleştirdi ve hükümeti bozmayı düşünebileceklerini ima etti, ülke sorunlarına barışçı çözüm bulma çağrısını yineledi, böylece olayın ve aslında hezimetin sorumluluğunu Hamu'ya attı. En büyük muhalefet partisi olan Yol'un da hükümeti suçlarken Hamu'ya özellikle yüklenmesi kamuoyunda Hamu'nun gerginliği gereksiz yere tırmandırdığının düşünülmesine yol açtı. Hamu kendini ve parti politikasını savunurken, olaylar öncesindekinden farklı olarak görece yumuşak bir üslup kullandı; kimsenin devleti devlete kırdırmasına izin vermeyeceklerini vurgularken gerekli yerlere gözdağı vermektense geri durmadı. Bütün bu çabalara karşın Hatn-Hamu hükümetinin yokuş aşağı gidişi durmayacaktı.

[Mahp, Futbol Yazarı]

Polis örgütünün içinde yaşanan bölünme, devlet güvenliği açışından kabul edilebilir bir durum değildi. Albay Kazk komutasındaki birliklerin polis örgütüyle ilişkisi kesildi ve silahlarıyla birlikte derhal teslim olmaları istendi, ama olmazlarsa tutuklanacaklarına dair bir bildiri yayımlanmadı. Biz de İçişlerinden büyük bir grup olarak Kurtuluşçuların tarafına geçtik bu aşamada. Kongrenin ilk gününün sonunda, devletteki çözünme gözle görünür bir hale gelmişti.

[Tant, İsta Güvenlik Amiri]

İlk günün sabahında BMA'nın kazandığı zafere Kongre başladıktan sonra gölge düştü. BMA, o zamana kadar kullandığı Padova tarotuyla kürsüye çıkınca Kongre üyelerinden tepki aldı, hatta bazıları kürsüye yürüyüp BMA'yı aşağı indirmeye kalkıştı. Padova tarotu devlet memurları tarafından yaygın olarak kullanıldığı için böyle bir

[Alib, Halk Hareketleri Tarihçisi]

toplantıda uygunsuz kaçmıştı. BMA hemen kürsüden indi ve kısa bir süre sonra Medici destesiyle geri döndü. Kongreyle BMA arasındaki ilişkinin gerilimsiz olmayacağının ilk göstergesiydi bu.

[Falh, Kurtuluşçu, Meclis Kayıt Amiri]

İlk gün Kongre başkanlığına BMA, başkan yardımcılığına Paşa seçildi, toplantıyı fiilen yönetme görevi de Paşa'ya verildi. BMA'nın tarot konuşması büyük coşkuyla karşılandı. Gündem saptama oturumunda beklendiği gibi sert tartışmalar çıktı – yerel kongre temsilcilerinin önemli bir bölümü neredeyse yalnızca yeni çıkarılan lig yasalarını ve bir süredir devam ettiği söylenen incebilek kıyımını tartışmak istiyordu. Oysa BMA ve kadrosu, daha genel konular konuşmak, parçabaşı çözümlere odaklanmak yerine sistemin tümünü sorgulamak istiyordu. Bunda çok başarılı olamadılar; uzun süren tartışmaların sonunda da elle tutulur önemli kararlar alınamadı.

[Bült, Hukuk Analisti]

Sulb Kongresini değerlendirirken üzerinde durulması gereken en önemli nokta bence liderlikle Kongre arasında kurulan güç dengesi. Bunun iki kollu bir açılımı var: birincisi, BMA'nın ve Paşa'nın liderliği onaylandı ve Kurtuluş Hareketinin merkezileşme süreci hızlandı. Buna bağlı olarak çeşitli yerel örgütlerin yanısıra Son Timsahın Kuşsal Zembereği, Okyanus Şişeleri Grubu, Duvar Yazılarını Silme Cemiyeti, Şehir Fareleri gibi birbirinden bağımsız olarak çalışan örgütler, Kongre yönetiminin çatısı altında birleşerek bundan böyle merkezin liderliğinde çalışmayı kabul etti. Bu Kurtuluş Hareketinin ülke çapında yerleşiklik kazanması ve otoritesini onaylatması açısından önemliydi. İkincisi, Kongre, kendini koşulsuz olarak liderlerinin emrine vermeyeceğini, kendini ve kendi alacağı kararları önemsediğini,

[Kongreden görüntüler]

denetim yetkisinden vazgeçmeyeceğini belli etti. Paşa, kurulacak Yürütme Kurulunun, Kongrenin tüm yetkilerini devralmasını ve yalnızca sembolik olarak Kurtuluş Meclisine karşı sorumlu olmasını önerdiğinde şiddetli itirazlar yükseldi ve üyeler, kendilerinin karar mekanizmasının dışına bu şekilde itilmesine izin vermedi. Sonuçta daraltılmış bir Meclisin düzenli oturumlar yapmasına, kararların çoğunluk ilkesine göre alınmasına, Yürütme Kurulunun bu kararları uygulamakla yükümlü olmasına karar verildi. Bu da alternatif bir hükümet yapısı demekti.

Sulb Kongresi, Kurtuluş Hareketinin gerçek açmazını net bir şekilde ortaya koydu. Üç gün boyunca yapılan tartışmalarda somut olarak çok az sonuç elde edilebildi. Şehir farelerine ve özellikle Jams'a destek verme, incebileklilere karşı girişilen kırım ve göçe zorlama iddialarını inceleme ve gerekli önlemler alma, Hatn hükümetini futbol yasaları konusunda bir kez daha uyarma kararları alındı. Ancak BMA ve Paşa'nın umduğunun aksine, Hatn'a karşı sert bir tavır konmadı ortaya, tam tersine, Kurtuluş önderlerine, Hatn'ın suçsuz olduğu ve Hamu'nun baskısı altında kaldığı kabul ettirildi. Bütün bunlar, Kongre dağıldığında üyelerin yaşadığı düşkırıklığını da açıklıyordu: Kurtuluş Hareketi hala neyden kurtulmayı öngördüğünü ortaya koyamamıştı. Açıkça tanımlanmış bir düşmanı olmayan, "biz-onlar" ayrımını hatları belirginleşmiş bir haksızlığa uğrama söylemine oturtamamış bir hareket olarak da, kısa sürede dağılma tehlikesiyle karşı karşıyaydı.

[Çoms, Toplum Sağlığı Uzmanı]

Kongre, kendi üyeleri arasından Meclis üyesi seçimi yaptı, ardından Yürütme Kurulunu seçti; kurul başkanlığına yine BMA getirildi, Paşa baş-

[Falh, Kurtuluşçu, Meclis Kayıt Amiri]

kan yardımcısı, Aei eşgüdüm sorumlusu, Yamu'ysa iletişim sorumlusu oldu. Moda Bildirgesinin saptamaları kapanış bildirgesine aynen girdi; incebilekliler hakkında bir madde eklendi; Kurtuluş Meclisinin düzenli olarak toplanması ve Yürütme Kurulunun yılda dört defadan az olmamak üzere Genel Kongreye sunum yapması kararlaştırıldı.

[Utracek, Poetikacı]

Bu insanları korkutmuş olan birşey var. Suskun bir yırtılmayla tutuşarak, kat kat soyulan bu keskin acıdan önce, kunt ve ürkünç bir korkuyu sindirmişler: sular çekildikten sonra kimse yoktu.

Kalpler

Tarihe, özellikle de kitlelerin ve devletlerin aktör olarak yer aldığı tarihsel senaryolara bakarken insanı gözden kaçırmak kolay oluyor – olaylar, gelişmeler, savaşlar o kadar büyük bir yer tutuyor ki anlatıda, tek tek kişileri seçebildiğimizde bile onları ancak bu olaylar ve savaşlar bağlamında, bu bağlama yaptıkları katkı ölçüsünde görebiliyoruz çoğu zaman. Neler hissettikleri, gündelik şeyler hakkında ne düşündükleri, tarihsel gelişmeleri belirleyecek o olayın sabahında nasıl uyandıkları, bu genel bakışın geniş eleklerinden akıp gidiyor. [Hökl]

Her zaman böyle olmaz ama. Bazen beklenmedik bir kaynak, arkasında gerçek bir insanın olduğunu açık ediverir, bir belgeselde ihmal edilmiş bir görüntü, bütün yapıtın sunabileceğinden daha fazla içgörüm olanağı sunar bize. Bazen de top size gelmiyorsa sizin topa gitmeniz gerekir.

Kurtuluş Hareketi hiç kuşku yok ki hem Dünya Birliği, hem de Kuzeydoğu Kanadı tarihinin en önemli olaylarından biri olarak kayıtlara geçecek ve bu üç yıl boyunca aslında neler olduğu konusu pek çok tarihçi ve edebiyatçı için geçim kaynağı olacak. Bu ülkenin tarihinde dönüşüm yaratan olayların aktörlerinin kişisel yaşamlarında neler oluyordu peki, ne tür dönüşümler gerçekleşiyordu?

[Gyar, Ruh Şamanı]

Dramatik bir dönemden geçtik – yalnızca Kurtuluştan bahsetmiyorum; öncesindeki dönemde de toplumsal yaşamın tanık olduğu çalkantının, benzerine çok rastlamadığımız sonuçları oldu. Toplumsal dram, genellikle bireysel drama yol açar; kişilerin yaşamlarına büyük jestler girer; ne kadar oturmuş olursa olsun, kişilikleri şekil değişimine uğrar, az ya da çok. Bu bazen olumlu bir olgunlaşma şeklinde gerçekleşir, bazense iz bırakan yaralar açılır benliklerde.

[Dase, Aşk Yazarı]

Paşa'yla Yamu arasındaki ilişki, aynı davaya gönül vermiş iki militanın, bu dava için savaşırken serpilmiş olmasıyla, o dava tarafından biçimlenmesiyle ve bireysel istençlerini aşan, trajik bir sona doğru evrilmesi, hatta devrilmesiyle daha yıllarca kamunun gündeminden düşmeyecek, çağdaş bir aşk efsanesine dönüştü herhalde. Evrensel aşkın romantik aşkı aşmasının en güzel örneklerinden biri olarak görüyorum ben bunu – ikisinin arasına hapsolmuş bir aşk değildi bu, çevrelerindeki herkesi ve hatta tüm Kuzeydoğu halkını içeriyordu çünkü.

[Nisa, Yamu'nun Arkadaşı]

Yamu bana Paşa'yı ilk gördüğü gün gelip onun hakkındaki izlenimlerini anlatmıştı. İlk bakışta aşk denecek bir durum pek yoktu; Paşa'yı fazla geveze, fazla "ortada" bulmuştu – bir duruma dahil olduğunu, orada var olduğunu mutlaka hissettiren insanlar vardır, Yamu Paşa'nın da bunlardan biri olduğunu düşünüyordu. Daha sonraları bir akşam yemeği için örgüt elemanlarından birinin evinde toplanılmış, Yamu anlatmıştı, o geldiğinde Paşa birisiyle oradan oraya zıplayarak dans ediyormuş. Bittiğinde o kadar terlemiş ki duş almak istemiş. Yarım saat sonra belinde bir havluyla dönmüş insanların yanına! "Ömrümde

bu kadar şımarık bir adam görmedim," derdi Yamu, ama ona tutulmaya başlamıştı bile.

Paşa Yamu'ya ilgi duyduğunu uzun süre inkar etti; bence korkuyordu, yani bir ilişkileri olmasından ve bunun Hareketi, Hareketin de ilişkiyi olumsuz etkilemesinden korkuyordu. Ona bu kadar ciddi olmamasını söylemiştim bir keresinde, alt tarafı neydi; kimse, aklı başında hiç kimse bu yakınlaşmaları olması gereken boyuttan öte büyütmüyordu ki artık. Paşa dediklerimi dinledi, hiçbir şey demeden başını salladı. Söylediklerimin tek kelimesine katılmadığını anladım. [Aei, Timsahın Gözyaşı]

Paşa Neyo'ya geldiğinde bir gün bana yanlışlıkla Yamu diye seslendi, sonra özür diledi, ama Yamu'nun kim olduğu hakkında konuşmak istemedi. Üzerinde durmayacaktım, ama aynı şey bir kez daha olunca dayanamayıp bu Yamu'nun bana çok benzeyip benzemediğini sordum. Hayır, dedi. Biraz durduktan sonra, "tanrının bize armağan ettiği" insanlar olduğuna inanıp inanmadığımı sordu. O kadar mı iyi, dedim. Kızardı. Kızardığını bir daha hiç görmedim. Yamu'yla tanışana kadar da abarttığını düşündüm. [Agse, Kurtuluşçu]

Yürütme Kurulunda çalışmak Yamu'yu çok eğlendiriyordu. Sanırım bu, yaptıkları işin önemi ve tehlikesiyle başa çıkma stratejisiydi; bir oyunmuş gibi davranıyordu, Kurulda hep son derece ciddiydi, ama bir çocuk ciddiyetiydi bu. Oyunun kurallarından biri de Paşa'yla sevgili değillermiş gibi yapmaktı. Paşa'nın aralarındaki yakınlık nedeniyle endişelendiğini biliyorum, ama bu oyunda Yamu'nun eline su bile dökemiyordu. [Ridaf, Kurtuluşçu, İletişim Sorumlusu Yardımcısı]

Gizli tutulmaya çalışılan bu ilişki bir süre [Hökl]

sonra herkesin bildiği bir sır haline geldi. Paşa'yla Yamu yan yanayken öyle güçlü bir aura oluşturuyor, öyle ışıldıyordu ki kimsenin aklına herhangi bir saygısızlık yapmak, yersiz bir yorumla ilişkinin büyüsünü zedelemek gelmiyordu. Çevreye yayılan, bulaşıcı bir aşktı bu. Herkesin en sevdiği çiftti Yamu'yla Paşa – hemen herkesin.

[Dase, Aşk Yazarı] Paşa Neyo'dayken bir dedikodu yayıldı – BMA'yla Yamu arasında birşeyler vardı bu dedikoduya göre; Paşa da oralarda boş durmuyordu. Ben kendi adıma böyle birşeyin mümkün bile olmadığını düşünüyorum; daha sonraki olaylar göz önünde bulundurulursa, kimin böyle bir dedikodu çıkmasını isteyeceği kolayca anlaşılabilir.

[Agse, Kurtuluşçu] Paşa'yla aramda Neyo'da bir ilişki yaşandığı söylentisini ben de duydum tabii. Ucu Yamu'ya dokunuyor olmasaydı bunu komik bile bulabilirdim. Erkeklerin herşeyi her yere sokabileceklerini sanmalarından nefret ediyorum. Paşa iyi ve cesur bir adam; bu ülkenin insanları için çok şeyler yaptı, yapmaya çalıştıklarının hepsini yapamasa da. Ama o bile Yamu gibi bir kadını hak etmiyordu. Yamu bütün Kurtuluş Hareketine, onurun ne demek olduğunu öğretti – BMA gibi, onu olduğu yere getiren insanların sırtına basarak biraz daha yükselebileceğini sanan biri, Yamu'nun öldürülmesine aldırışsız kalabilir. İstediği kadar kalsın. Paşa da sahibinin kapısından ayrılmayan bir köpek gibi inildeyip dursun; BMA onu kocamış bir köpek gibi kapı dışarı ettikten sonra, Yamu bu haksızlığa isyan edip, Paşa tarafından bile yalnız bırakıldıktan ve ardından kalleşçe öldürüldükten sonra kimin ne yaptığı önemli değil. Paşa başından beri BMA'ya aşıktı; yaralarını yalaması bitin-

ce önce bununla yüzleşmesi gerekir. Yamu-Paşa aşkını yere göğe koyamıyorsunuz, çünkü hepiniz körsünüz ve kör olmak işinize geliyor. Ben burada yüce bir ruh görüyorum, o kadar; yüceliği ölçüsünde yalnız olan ve bunun bedelini ödemek zorunda bırakılan, güzelim bir ruh.

[Paşa]

Yamu benim yaşamımdaki en güzel insan oldu. Onun sevgisini kazanmak için aslında hiçbir şey yapmamış olduğumu fark ediyorum şimdi. Onun varlığı beni her zaman çok mutlu etti ve bu mutluluğu, ileriye dönük bir armağan olarak kabul ettim — yaptığım değil, yapmadığım şeylerin ödülü. Ne yazık ki artık bu ödülü hiçbir şekilde hak etmemiş olduğumu da görüyorum; bunu ödülüm elimden alındıktan sonra anlamanın hiçbir yararı yok. Ömrümün geri kalanını pişmanlık içinde geçireceğimi biliyorum, ama bu pişmanlık da en güzel günlerimi geri getirmiyor. Korkunç bir yanlış anlama herşeyi yıktı – bunun da sorumlusu benim. Yamu benim aldatıldığımı, hakkımın elimden alındığını, BMA'nın bana ihanet ettiğini düşünmeye başladı belli bir aşamadan sonra; oysa o zamana kadar ona ve önderlik yeteneğine, kararlarına, ufkuna büyük bir saygısı vardı. Kurtuluş Hareketi gibi bir savaşım, bir kişinin tek başına altından kalkabileceği birşey değildir ve en büyük zararı da, herşeye gücünün yeteceğini sanan sözümona liderlerden görür. Ben en başından beri rolümün ne olduğunu, nereye kadar gidebileceğimi, nereden sonra kendi varlığımı Hareketin varlığının önüne koyuyor hale geleceğimi biliyordum. BMA bu yüzden gerekliydi Kurtuluş için – yolun ikinci kısmı o olmaksızın katedilemezdi. Benim BMA olmak gibi bir hırsım yoktu, bunu herkes biliyor. Yamu da böyle bir hırsım olduğunu sanmıyordu, hatta sanırım Hareket bağlamında ne olduğumu pek

[BMA-Yamu birlikteyken]

[Yamu-Paşa ilişkisinden görüntüler]

umursamıyordu. Ona asıl katlanılmaz gelen; çok sevdiğim, saygı duyduğum, bağlı olduğum bir insanın, bir dostun kişisel ihaneti olarak gördüğü şeydi. Dubl'de DB yöneticileriyle yaptığım görüşme sırasında İsta'da cadı kazanı kaynatıldı, asla hak etmediğim bir konuma düşürüldüm ve onurum zedelendi, evet; Yamu da buna aşırı bir tepki gösterdi. BMA'nın o durumda başka seçeneği yoktu – beni daha fazla savunması, kendi durumunu ve ülkenin tam da eşiğine geldiği zaferi tehlikeye düşürebilirdi. Yamu'nun BMA'yı gerçekten öldürmeyi düşündüğüne inanmıyorum. Ama yaşadığı duygusal çalkantının boyutlarını en iyi gösteren şey, intiharı. Benim adıma intihar ettiğini düşünüyorum Yamu'nun, belki çok bencilce bir düşünce, ama benim intihar etmeye cesaretim olmadığı için o benim yerime gitti sanırım. Bense kötürüm kaldım – çok daha kötüsünü hak ettiğim halde.

[Hökl] Yamu pek çok sırrı beraberinde götürdü. Ancak Kurtuluş Hareketinin tanık olacağı tek esrarlı ilişki bu değildi – Sulb Kongresinin hemen öncesinde başlayan BMA-Hatn yakınlaşması, birçoklarına göre Hareketin gelişimini belirleyecek kadar önemli oldu.

[Melg, Edebiyat Kuramcısı] Burada kişisel yaşamların ayrıntılarına girecek, gizli ve özel kalması gereken şeyleri dilime dolayacak değilim. Ama en başından beri Hatn'la BMA arasında özel bir iletişim olduğu, en azından birbirlerini kendilerine yakın buldukları ve bunu kamuoyu önünde sergiledikleri de açık. Bu yakınlığın doğası hakkında fazla birşey söyleyeceğim, zaten bilmiyorum da; ama benim gördüğüm kadarıyla kişilik yapısı olarak birbirine benzeyen, iktidarla benzer ilişkiler kuran ama kaderin cilvesi sonucu karşı saflarda yer alan iki insan,

rakibine saygı duymaktan kaynaklanan, neredeyse sportmence denebilecek bir tavır geliştirdi bu süreç içinde. Hatn BMA'nın belki ortaya çıkmasını değil ama ortada bulunmayı sürdürmesine büyük katkıda bulundu – bir boks şampiyonunun ringe davet ettiği boksörü kimse hafife alamaz. BMA da ibreler ondan yana kaydıktan sonra Hatn'ı ezmedi, silmedi – en keskin söylemi geliştirdiği dönemde bile Hatn'a sözle saldırdı ama kişisel olarak sıcak davranmayı sürdürdü.

[Hatn-BMA görüntüleri]

Kişisel çekim olduğu tartışılmaz. Ancak aralarındaki güç dengesinde BMA hep üstün oldu gibi geliyor bana. Hatn her zaman çekici olmayı başarmış bir kadındır, ama BMA'nın kendiliğinden gelişen, hiçbir şey yapmasına gerek kalmadan insanları etkileyen karizması karşısında bu çekicilik oldukça sönükleşti. Öte yandan bir ikili olarak her zaman müthiş bir parıltıları oldu, çünkü pek çok açıdan birbirlerinin karşıtıydılar ve bu bileşimden hemen hep ilginç şeyler çıktı.

[Adev, Retorikçi]

Bizi düşündürmesi gereken şudur: kişilere duyulan zaaf, siyasal gelişmelere yansımış, onlara yön vermiş midir? Gerçekçi olmak gerekirse, önderler arasındaki insan ilişkilerinin global sonuçlar doğurabildiğini, bunun da yeni birşey olmadığını söylemeliyim. Yine de bu ilişkinin ne kadarı doğaldı, ne kadarı hesaplıydı diye sormadan edemiyorum. Bana öyle geliyor ki Hatn en başından beri, ileride belki de kendi yaşamı için BMA'dan ricacı olmak zorunda kalabileceğini biliyordu. BMA da kitlesel bir destek sağlayabilmek için, en azından başlarda Hatn'ı karşısına alamayacağını, onu savunmakla ya da en azından mazur göstermekle kendi konumunu güçlendirdiğini, Hatn'la arasında bir ilişki olduğu söylentilerinin de kamu-

[Mahp, Futbol Yazarı]

nun ilgisini Hareket'e çekeceğini biliyordu. İkisi de son derece zeki insanlar olduğundan, birbirlerinin hesaplarını da biliyorlardı. Ha, ne olabilirdi, BMA kendi gücünden emin olduğu ve Hatn'a gereksinim duymadığı anda onu harcama yoluna gidebilirdi. Hatn vatana ihanetten yargı önüne çıkarılabilirdi, itibarı elinden alınabilirdi, hatta ileride kurtarılamaması için öldürülebilirdi. Bunlar olmadı – Hatn'ın kaderini başkaları çizdi sonunda. Bu durumun açıklanması gerekiyorsa, BMA'yla Hatn arasındaki bir tür dostluğun belirleyici olduğu, evet, söylenebilir.

[Dase, Aşk Yazarı]

Hatn'la BMA arasında bir aşkın gelişmesi bir bakıma olanaksızdı. Birbirlerine duydukları yakınlığın derecesi ne olursa olsun –ki böyle bir yakınlığın varlığını görmek zor değildi– iktidar hırsı ya da bağımlılığı böylesine yüksek iki kişinin ne bir başkasına, ne de birbirlerine aşık olması mümkündür. Bu belki de tarihin acımasızlığı – ikisi birden olamıyor ne yazık ki. Hepimiz, yaptığımız seçimlerle yaşıyoruz.

[Utracek, Poetikacı]

Bir hayli düş kurmak gerekir: aşk konu edilmiştir, tutamaklar yoktur, olsaydı yaşanmazdı bunca tükeniş.

Paşa'nın Neyo Seferi

Sulb Kongresinin hemen sonrasında kriz birden fazla cephede yoğunlaştı. Hükümet ortağı Gürz Partisinin önderi Hamu'nun bir suikaste kurban gitmesi gerilimi bir anda arttırdığı gibi, Kurtuluş Hareketinin o zamana kadarki barışçı çizgisinden ilk kez kuşku duyulmasına neden oldu. [Hökl]

Hamu, polis gücünün hükümetteki sözcüsü olarak Harekete karşı başından beri sert bir tavır geliştirmiş, ancak Hatn'ın ısrarıyla taviz verir gözükmüştü. Kongrenin düzenlenmesine, BMA'nın Kongreye katılmasına ve polisin neredeyse ayaklanarak Kurtuluş saflarına geçmesine izin verilmiş olması inanılır gibi değildi Hamu için. Kongrenin ardından seri operasyonlar düzenlemesi ve Kurtuluşçuları hallaç pamuğu gibi atması bekleniyordu ki, hükümet binasını Stadyuma bağlayan uzun koridorda, olasılıkla içeriden iki saldırgan tarafından öldürüldü. Eylemi, başarısız bulduklarını önderleri öldürmekle tanınan "Kamu Vicdanı" üstlendi, ama Hamu'nun ortadan kaldırılması görünüşte Kurtuluşçuların o kadar işine geliyordu ki ilk aşamada bu açıklama kimseye inandırıcı gelmedi. Aslında Kurtuluş Hareketi, Hamu'nun ölümünden zararlı çıkacaktı – tek başına kalan Hatn koalisyonu bozma kararı aldı; [İlbe, Tarihsel Muhasebe Uzmanı]

Gürz Partisi yeni önderini seçene ve yeni politikasını belirleyene kadar, Meclisteki tüm partilerin katılımıyla bir kriz hükümeti kuracağını, Gürz'le anlaşma sağlanamazsa yeni bir koalisyon arayışına gideceğini açıkladı. Kötü polisin gitmesiyle birlikte iyi polis sertleşmek zorunda kalmıştı – Hatn'ın konuşmasını yaptığı sıralarda polis Sulb'a girmiş, İsta'daki bütün büyü dükkanlarına baskınlar düzenlemeye başlamıştı bile.

[Tokt, Kurtuluş Tarihçisi]

Kurtuluş Hareketinin içinde bazı çatlaklar çıktı Kongreden sonra. Hareketin yapılanmasında ve ideolojisinin belirlenmesinde önemli bir rol oynayan ama bunu perde arkasından yapmayı yeğleyen, dolayısıyla da Kongreye katılmayan Ekva, Proje yönetimi ve özellikle de Ebrino konusunda daha ısrarlı bir tutum içine girdi. Ekva'ya göre her ne kadar Proje de uzun vadede Dünya Birliği'ne karşı çalışıyorsa da ve bu anlamda Hareketin doğal bir müttefiki sayılabilirse de, kurmayı amaçladığı kast sistemi, bireysel özgürlükleri ve toplumsal yapıları alt-üst edecekti, dolayısıyla Proje, düşmanın ta kendisiydi. Ayrıca Proje'nin başında bulunan Ebrino, DB önderlerinden çok daha zekiydi ve düşündüğü şeyleri gerçekleştirmesi son derece mümkündü. Kurtuluş Hareketinin Yürütme Kurulu ise bu konuda Ekva kadar ateşli değildi; BMA elbette DB'nin nasıl bir düzen kurduğunu, Proje'nin ne anlama geldiğini biliyordu, Ekva'dan çok daha iyi biliyordu bana kalırsa, ama bunu dile getirmek için zamanın hala erken olduğunu düşünüyordu, ayrıca Ebrino'dan nasıl kurtulunacağı konusunda Ekva'nın köktenciliğini paylaşmıyordu.

[Tahp, Uygulama Kuramcısı]

Sulb Kongresi, Kurtuluş Hareketi için elbette önemli bir aşama oldu, ama sonrasının ne olacağı birden belirsizleşmişti. Anlaşılan BMA ve ekibi

Kongreden bir yön çıkacağını ummuştu, çünkü onlar böyle bir yön tanımıyla gelmediler; Kongre de aynı şeyi onlardan bekledi. Bu kriz demekti – güç vardı, güç merkezileşmişti, ama ne yapacağını bilmiyordu. Hareketin ideoloğu Ekva bu aşamada hem Kongrenin, hem de BMA'nın çok daha ilerisindeydi – SonSöz organizasyonu onun sayesinde kurulmuştu ve o sırada elle tutulur tek şey buydu: bir yandan Okyanus Şişeleri Grubunun, bir yandan bizzat Ekva'nın ürettiği metinler, başka bazı tarihsel metinlerle birlikte gizlice dolaşıma sokuluyor, böylece Birlik çapında bir bilinç oluşturuluyor, bir yandan da Dünya Birliği'nin çeşitli merkezlerinde, Ekva'nın yönergeleri doğrultusunda bilgi toplanıyordu. Birliğin başka yerlerindeki olası ayaklanma ve direniş hareketleri, Ebrino'nun Proje ve Musak bağlamındaki girişimleri, İsta'daki olayların dünyaya nasıl yansıdığı konusunda bilgilerdi bunlar. Proje'nin nasıl bir tehlike olduğunu gerçekten anlayan tek kişi Ekva'ydı. BMA, daha sonra düşündüğünü bildiğimiz şeyleri, iddia ettiği gibi o sırada düşünüyor olsaydı Paşa'yı Neyo'ya yollamasına gerek kalmazdı.

[BMA, Meclis Konuşması]

"Sulb Kongresi, bir ulusun yeniden doğmaya karar verişidir, yeniden bir olma, kendisini ezen, sömüren, aldatan yapıları çökertme kararlılığını tüm dünyaya duyurduğu andır. Bu Kongrede pek çok şey konuşuldu; ülkenin dört bir yanından gelen temsilciler, düzenle ilgili şikayetlerini ve değişim isteklerini ilk kez özgürce dile getirme olanağı buldu. Bu çok önemliydi – bir kurtuluş hareketine kalkışıyorsanız, insanların kurtulmayı gerçekten istemesi gerekir. Sulb'da bu ortaya çıktı. Değiştirilmesi, doğrudan doğruya yok edilmesi istenen şeyler, hedefler o kadar çoktu ki, önceliklerin karışması mümkündü; ama bazılarının iddia

ettiği gibi hedefsizlik diye bir sorun yoktu. Kongrede bu hareketin önderliği bizim tarafımızdan üstlenildi, bu sıfat bize her zaman büyük bir şeref verdi. O dakikadan sonra kafamızdaki plan adım adım, başarısı için şart olan gizlilikten ödün verilmeksizin uygulamaya kondu. Bir ejdere saldıracaksanız uyanmasını beklemezsiniz, uyandırmazsınız da. İçerideki düşmanlarımız bize bu yüzden saldırdı – kusura bakmasınlar. Savaşta ve aşkta gizlilik vazgeçilmez silahtır."

[Hökl] Paşa'nın DB'nin başkenti Dubl yerine Neyo'ya gitmesi Hareket üyelerine bile garip gelmişti; ama BMA'nın yönergeleri nedeniyle bilmedikleri birşey vardı – SonSöz'ün Neyo temsilcisi Agse, gerçek düşmanın kim olduğu, en azından nasıl çalıştığı konusunda önemli bir ipucu bulmuş gibiydi. Paşa'nın Neyo yolculuğu, Hareketin üzerindeki atalet bulutunu dağıtacaktı.

[Agse, Kurtuluşçu, SonSöz Neyo Temsilcisi] SonSöz dükkanları görünüşte büyü ve sihirle ilgili malzemeler, doğal besinler ve ilaçlar satan bir zincirin halkalarıydı, ama gizliden gizliye haber alma ve bilgi yayma amaçlarına hizmet ediyorlardı. Müşterilerimiz arasında Kurtuluş Hareketiyle ilgilenenler, davamıza sempati besleyenler çoktu, neredeyse doğal bir yatkınlıkları vardı buna. Belki de DB'nin merkezinden görece uzak olmanın getirdiği birşeydi bu, belki tarihsel bir birikimin sonucuydu, bilemiyorum – Neyo insanı bana her zaman DB konusunda kuşkucu ve biraz güvensiz gözükmüştür. Bir gün müşterilerimden biri bana bir bilgisayar ağından söz etti – bütün portları ve port-alanın her köşesini, vizofonları, hatta taşıtları kontrol edebilen, izleyebilen, her yere ve her ana uzanan bir bilgisayar ağı. Dünya Birliği'nin bu ağ sayesinde yönetildiğini, hiçbir

ülke yönetiminin aslında özgür istenci bulunmadığını, herşeyin manipüle edildiğini, ama bu ağı idare edenlerin kim ve nerede olduğunun bilinmediğini anlattı. Bu benim çok ilgimi çekti doğal olarak – tam o sıralarda Hatn'ın dünyadan haberi olmadığı, ipleri başkalarının çektiği konuşuluyordu. Yaptığım araştırma sonucunda bunun oldukça yaygın bir efsane olduğu sonucuna vardım - yüksek yerlerdeki insanlar, başbaşa kaldıklarında bu efsane hakkında konuşuyordu, fısıltıyla. Bu bilginin gerçek olup olmadığına, hatta inanılır birşey olup olmadığına ben tabii ki tek başıma karar veremezdim. İsta'yı, Yürütme Kurulunu aradım, Paşa'yla konuştum. Bunu tartışmaları gerektiğini, bana haber vereceğini söyledi. İki gün sonra aradığındaysa ona kalacak yer bulup bulamayacağımı sordu.

Paşa'nın Agse'den dinleyip bize aktardığı şeyleri, itiraf etmeliyim ki hepimiz çok ilginç bulduk; aramızdan yalnızca Uuue bunu saçmalık ve fantazi olarak niteledi ve Paşa'nın Neyo'ya gitmesini anlamsız bulduğunu söyledi. Ekva da dahil olmak üzere hepimiz burada en azından araştırmaya değer birşeyler olabileceğini düşünüyorduk.

[Aei, Eşgüdüm Sorumlusu]

Kurtuluş Hareketi tam belli bir noktaya gelmişken, insanlarda somut bazı şeyleri değiştirme umudu yaratmışken ve inanılır, güvenilir bir organizasyon ortaya çıkarmışken, bilgisayar ağı, gizemli kontrol merkezleri, herşeyin birbirine bağlı olduğu ama biz ölümlülerin bunun farkında bile olmadığımız yollu fantaziler bana fazlasıyla çağdışı geliyordu. İnsanlık son beş-altı yüzyıldır bu tür saçmalıklarla zaman yitirmişken ve bu tür binlerce fantaziden birinin bile gerçek olmadığı

[Uuue, Kurtuluşçu]

bilinirken bizim böyle bir zırvanın peşinden gitmemiz o kadar anlamsızdı ki. Yalnız anlamsız da değil – Hareketin zor kazanılmış güvenilirliğini beş paralık etmenin, çok değerli zamanımızı boşa harcamanın mükemmel bir yoluydu bu.

[Aei, Eşgüdüm Sorumlusu]

Paşa'nın Neyo yolculuğunun tartışıldığı toplantı oldukça sert geçti ve uzun sürdü. Uuue'nin BMA'nın politikalarını da sorgulaması ortalığı iyice elektriklendirdi. BMA hiçbir tepki vermeden bizi dinliyordu. Karar vermemizi sağlayan Ekva oldu yine: Musak'ın tepesinde buna benzer şeyler duymuştu ve bu öyle büyük bir sır filan da değildi. Teknoloji aslında yalnızca kitlelerin elinden alınmıştı ve seçkinlere devredilmişti, çağın devrim olarak alkışlayıp öne çıkardığı şey aslında bir karşıdevrimdi, çünkü kazanılmış haklara el konmasını, insanların güçsüzleştirilmesini ve belirli bir sınıfa tekel yoluyla güç aktarılmasını içeriyordu. Bizim hayal etmeyi bile unuttuğumuz ölçüde ileri gitmiş bir kesim var, dedi Ekva, Ebrino örneğin onlardan biriydi. Zaten Proje'nin de bu ileri ağın bir parçası, bir tür ileri birliği olduğunu düşünüyordu. Ona göre bu işin ucunun Neyo'da olması gayet olasıydı, çünkü bu teknolojisinin gizli merkezi orasıydı; Dubl'de olmadığından emindi en azından.

[Hemi, Neyo Tarihçisi, Kurtuluşçu]

Ekva, tarihe dayanarak akıl yürütüyordu ve bence haklıydı, hala böyle düşünüyorum: geçen yüzyılda Neyo'nun bilişim alanında katettiği yolun, Büyük Ayrışma sonrasında birdenbire sıfırlanmış olamayacağını, Dünya Birliği kurulduktan sonra Neyo'nun bu konuda hala sürmekte olan avantajını büyük olasılıkla gizli tutmaya karar verdiğini, çünkü temelde, Ayrışmaya yol açan ve aslında hiçbir zaman tam olarak çözülemeyen, daha çok unutulmaya terk edilen sorunlar yü-

zünden Dubl'e hiçbir zaman tam anlamıyla güvenmediğini Ekva çok güzel anlattı.

Uuue Ekva'nın açıklamalarından çok da tatmin olmadı; bir araştırma yapılmasının bize birşey kaybettirmeyeceğini kabul ettiyse de bunun bizzat Paşa tarafından yapılmasının fazla lüks olduğunu iddia etti. Fakat açıkçası bu öyle belirsizliklerle dolu bir görevdi ki, Paşa dışındaki herhangi biri, Neyo ormanında anında kaybolurdu. [Aei, Eşgüdüm Sorumlusu]

Paşa Neyo'da uzunca bir süre kaldı. İşi zordu, eskilerin deyimiyle bir telos, ulaşılması gereken bir hedef bulmaya çalışıyordu ve bu da hiçbir zaman kolay bulunur birşey olmamıştır. [Hökl]

Neyo'ya gidişim çok tartışmalı oldu – işin doğrusu ben de ne yapacağımı pek kestiremiyordum yola çıkarken; Neyo'da yolumu bulmam da uzun sürdü. Başlarda Agse'nin SonSöz dükkanında duruyor, gelen gidenle konuşuyor, bazen bir metin üzerine tartışmaya giriyordum insanlarla, Seneca'nın bir mektubu oluyordu bu bazen, bazense Wittgenstein'ın bir aforizması. Geceleri sokaklara vuruyordum kendimi – İsta'yla karşılaştırıyordum şehri. Aynı paraleldeydiler, bazı bakımlardan benziyorlardı da: ikisinin de çok belirgin ama kendine özgü bir kokusu vardı; ikisi de karışık yerlerdi, sokaklarında karışık insanlar dolaşıyordu; dikkat kesildiğinizde bir kontrabas sesi duyabiliyordunuz, temayı çıkaramasanız da; elinizin altından sürekli kaçan bir merkezi vardı Neyo'nun, tıpkı İsta gibi; bir türlü yakalayamıyordunuz, siz uyuduğunuzda canlanan oyuncaklarla doluydu şehir, baktığınız an herşey duruyor, yok oluyordu. Bakmamayı öğrenmem zaman aldı – bazı şeyleri ancak o zaman görebiliyorsunuz. [Paşa] [Neyo sokakları]

[Agse, Kurtuluşçu]

Paşa çocuklarla anlaşabilen ender erkeklerdendir – oğlum Sayr'la iki kişilik bir çete oluşturdular hemen. Sayr'ın daha o yaşında bir webdragon olduğunu, dahası, İsta'daki bir hükümet skandalının ortaya çıkmasında payı olduğunu ancak o zaman öğrendim. Meğer aynı işte çalışıyormuşuz!

[Sayr, Webdragon]

Agse bana SonSöz'ün aslında ne olduğunu anlatmamıştı, ama ben biliyordum. Daha önce Okyanus Şişeleri Grubuna da yardım etmiştim, çünkü sitelerini sürekli polisten kaçırmak zorundaydılar. Paşa gelince üçümüz çok eğlendik, onlara portları hakkında bilmedikleri şeyleri gösterdim. Paşa yaşlı bir adam ama öğrenmeyi seviyor.

[Paşa]

Şehrin bana gelmesini, kendini açmasını bekledim. Bazı insanlar da böyledir ya – dünyaları herkesin zamanına göre değil, kendi zamanlarına göre işler. Siz ne yaparsanız yapın, ancak onlar sizi görmeye hazır olduğunda kayıtlarına girersiniz. Ancak onlar sorduğunda yanıtınız değer taşır; zamanı gelmeden soruyu sormalarını sağlayamazsınız. Sabırlı olmanız, ama o zamanın asla gelmeyebileceğini de kabullenmeniz gerekir. Bazen, bütün gücü ellerinde tuttuklarını düşünüp öfkelenirsiniz – oysa pek doğru değildir bu, başka türlüsü ellerinden gelmez yalnızca.

Bir gece, sonunda, Neyo bana geldi. Görece salaş bir mahallesinde dolanıyordum, zevk tacirlerine çarpmamaya özen göstererek. Bir sirkte çalışıyormuş izlenimi içindeydim, herkesin farklı bir numarası vardı, bir ufak gösteri bitmeden bir diğeri başlıyordu. Belki de sabah iyice yaklaşmakta olduğu için böyle hissediyordum, bilemem. Bizdeki sevanelere benzeyen bir yere girdim; gerçekten bir sevane havası vermeye çalış-

[Neyo Sevanesi görüntüsü]

mış olduklarını da egzotik dekorasyondan anladım. Bir farkı vardı ama: yemek yenmiyordu burada, yalnızca içki ve duman vardı, her bölmeye birer holo koymuşlardı, antik filmlerin üç boyutlu yeni versiyonlarını izleyebiliyordunuz. İzleme arkadaşı seçebiliyordunuz kendinize; bunlar saydamlıkları içinde çırılçıplak gözüken güzel yaratıklardı; dokunabiliyordunuz, ama kaygan bir kılıfa dokunmayı kim, neden istesin ki?

Bölmelerden birine girdim, holoyu nasıl çalıştıracağımı bilmiyordum, bir hostes çağırdım, film arama işini ona bıraktım; doğru bir karar vermiş olduğumu da çok geçmeden anladım. Birkaç değişik filmi üçer beşer dakika izledik, kötü değillerdi, herhangi birini sonuna kadar götürebilirdik, ama başka birşey beni bekliyor gibiydi. Görünce hemen anladım: bir yirminci yüzyıl filmiydi bu, geleceğin dünyası olarak sunduğu tasarımın organik sığlığına ve teknolojik gülünçlüğüne bakarak, bu yüzyılın ikinci yarısına ait olduğu tahmin edilebilirdi. Farklı bir yanı vardı ama; hostesime bunun kimin filmi olduğunu sorduğumda Kilroy Trote dedi, efsanevi Kilroy Trote.

Filmi uzun uzun anlatmayacağım, görmek isteyen Kurtuluş Müzesine girip görebilir, beynimin neden ve nasıl aydınlanıverdiğini de kolayca anlar. Ama şu kadarını söyleyeyim: bir Usta var, bir kitap yazması ve bu kitabın herşeyi içermesi gerekiyor, çünkü büyük bir dönüşüm planlıyor, külden gül yapma, cıvayı altına dönüştürme – bir tür simya. Usta bunun zorluğunun farkında ve biraz da ağırdan alıyor. Bir devrim hazırlığı bu – insanları kullanarak dünyayı yöneten uzaylılara karşı. Usta Periferi'de; ölülerin beyinleri üzerinde cerrahi incelemeler yaparak uzaylıların kontrol mekanizmasını anlamaya çalışıyor. Yazılacak kitap bu devrimin el kitabı olacak. Zaten kitap yaz-

[Kilroy Trote'un *Böceklerin Ödipus'u* filminden sahneler]

mak başlı başına devrimci bir edim çünkü iki yüz yıldır, uzaylılar geldiğinden beri, hiç kitap yazılmamış. Ancak Usta'nın bir şekilde Merkez'e sızması gerek, çok önemli bazı bilgiler elde etmek için, ancak hem çok yaşlı, hem de şüphe çekip yakalanacağı kesin. Burada Çırak devreye giriyor – avare, gezgin bir çocuk bu, rastlantı sonucu Usta'nın kapısında buluyor kendini, ne iş olursa yapacağını söylüyor. Usta başta onun da uzaylıların hizmetkarlarından biri olduğundan kuşkulanıyor, ama zaman içinde, çeşitli gizli sınavlardan sonra ona güvenmeye başlıyor. Ne var ki Çırak işin içine girdikçe Usta'dan işkillenir oluyor bu kez – olası devrimcileri, herhangi bir eyleme kalkışmadan bulup zararsız hale getirmek isteyen uzaylıların maşası olduğunu düşünüyor Usta'nın. Usta onu Merkez'e göndermek isteyince kuşkuları doruğa çıkıyor: bir yandan gitmesi gerekli, Devrimi başka türlü gerçekleştirmeleri olanaksız; ama öte yandan bu doğrudan düşmana teslim olmak anlamına da gelebilir. Sonunda gidiyor ve çeşitli maceralardan sonra, bir yeraltı dehlizinde uzaylıların sırrını çözüyor: çeşitli böcekleri kullanıyorlar, bunlar insanların beyinlerine ve bilgisayarlara müdahale edebiliyor, büyük bir kontrol ağı oluşturulmuş bu sayede.

Filmin geri kalanı konumuzla ilgili değil, ama bu kadarının Kurtuluş Hareketiyle nasıl bir bağlantısı olduğunu herkes anlamıştır sanırım. O günden bu yana, Trote'un öngörüsünden esinlenerek ortaya çıkarılan Bugs Teorisinin doğruluğu kanıtlanamadı, inorganik yapı eklemeli böceklerin bilgi transferi ve kontrolü amacıyla kullanıldığı ve bunun bütün dünyada uygulandığı, kontrol merkezinin Neyo olduğu, Gatlok'un bütün bu işi yöneten kadın olduğu da kanıtlanamadı. Bilindiği gibi bu da benim için yolun sonu anlamına

geldi. Ancak bugün, hala, Bugs'un varlığına inandığım ve bir gün bu gerçeğin ortaya çıkmasını beklediğimi söylemek istiyorum. Deli ihtiyar gözüyle bakacaklar bana, baksınlar. O güne kadar hiç kimse, ama özellikle de Kuzeydoğu Kanadı'nın insanları gerçekten özgür olmayacak. Trote da zamanında yarıdan fazla kaçık bir ihtiyar olarak biliniyordu, zararsız olduğu sürece bu kaçıklığı eğlenceli buldu insanlar. Trote'la aynı kaderi paylaşacağım aklıma gelmezdi, bundan büyük onur olur mu, bilmiyorum.

[Tant, İsta Güvenlik Amiri]

Paşa İsta'ya dönmeden önce Bugs konusunda derinlemesine bir araştırma yaptı. Fazla birşey bulamadı elbette, bulması kuşku uyandırıcı olurdu zaten. Öğrenebildiği şuydu: Dünya Birliği'nin en büyük port yapımcısı olan S-Port, aynı zamanda DB yönetim kademelerinde kullanılan bilgisayarları da üretiyordu. Bu bilgisayarların hepsi bir ağ içinde birbirine bağlıydı ve bu ağın kontrolü bizzat S-Port'un önderi Gatlok'un elindeydi. Dünyadaki bilgisayar uzmanlarının neredeyse hepsi, Yonga adı verilen yerel örgütler aracılığıyla bir birlik oluşturmuş durumdaydı. Bundan çok daha şaşırtıcı olanı, S-Port'un geliştirdiği özel bir biyoteknolojiydi: Bugs adı verilen bu teknolojiyle, dünyanın her yerindeki kişisel portlara bellek birimli ufak böcekler aracılığıyla girilebiliyor, her türlü dosya alışverişi gerçekleştirilebildiği gibi portların yapılanması bile değiştirilebiliyordu. Bu böcekler bir uydu sistemiyle yönetiliyor ve Gatlok'un ana bilgisayarına bilgi aktarıyorlardı. Bütün bu işlemler hiçbir iz bırakmadan gerçekleştiriliyordu. Şok edici iddialardı bunlar – bilgisayar ağları bundan neredeyse yetmiş yıl önce tamamen yasaklanmış, dünya çevresindeki insan yapımı uydulara da, varolan haberleşme ağını des-

tekleyenler dışında yenilerinin eklenmemesi DB tarafından otuz yıl önce karara bağlanmıştı.

[Çoms, Toplum Sağlığı Uzmanı]

Paşa başta uzaylılar fikrini işe hiç karıştırmayıp Bugs'a yoğunlaştı; daha sonraki aşamalarda uzaylıları da devreye sokması kendi kaderi için belirleyici oldu elbette. Bugs, uzun zamandır benzeri görülmeyen bir komplo teorisiydi ve yakın tarih boyunca iyi komplo teorilerinin çoğunu doğuran Neyo'da ortaya çıkması belki de doğaldı. Her iyi komplo teorisi gibi Bugs da inanılabilir bir temele oturmakla birlikte yanıtladığından çok daha fazla soru doğuruyor, dolayısıyla da yeni komplo teorilerinin ortaya çıkmasına olanak sağlıyordu. Modern çağda koca koca bilimsel teoriler benzer bir yapıya sahip olmuştu: kendi getirdiği tanımlarla sınırladığı kapalı bir alan geliştiriyor, doğrulanması da yalanlanması da mümkün olmayan bir "görünüşte-bilgi" yığını üretiyorlardı. Bugs sistemi, Gatlok'un herşeyi kontrol etmesi vesaire de kendi içinde tutarlı bir alan oluşturuyor, ama bu kusursuz alan dışarıdan sınanamıyordu. Söz konusu böcekleri kimse görmemişti, kişisel portlara yaptıkları iddia edilen şeyleri kimse saptayamamıştı, gerekli uyduların varlığı da kanıtlanamıyordu, ama bunlar zaten görülmez, saptanamaz ve kanıtlanamaz birimler olarak tanımlanmıştı. Hem bütün bir felsefe tarihi, olması düşünülebilen herşeyin eninde sonunda olacağı fikrinin dipnotu olarak gelişmemiş miydi?

[Gung, İmge Arkeolojisi Uzmanı]

Bugs teorisi konusunda benim ilgimi çeken tek şey, kullanılan imgenin arkaikliği oldu. Bu çağda, böyle bir denetim mekanizmasını böcekler üzerine kurmanın gerçekçi hiçbir yanı olmadığı çok açık bence; bir tür nostalji görüyorum burada.

"Retro" bir düşünce tarzı. Bu haliyle kitleleri etkileyeceği hesaplanmış olabilir. Gerçekte bu hesabın çarşıya uymadığı anlaşılıyor.

Paşa'nın elde ettiği yeni bulguların İsta'da önemli sarsıntılara yol açacağı belliydi – en azından, Bugs sisteminin gerçekliğinin her düzeyde yoğun bir şekilde tartışılacağı öngörülebilirdi. Öyle de oldu; ne var ki bu tartışmanın en renkli ve aydınlatıcı elemanlarından biri olacak olan Ekva, bu konuda hiçbir şey söyleyemedi, çünkü Paşa'nın İsta'ya dönüşünde yapacağı toplantının olduğu gün, gerçek kimliği ve hangi örgütün üyesi olduğu hala saptanamayan bir kadın tarafından öldürüldü. [Hökl]

Doğru dürüst hayat, üsluptur sonunda. [Utracek, Poetikacı]

Ekva Suikastı

[Tant, İstaGüvenlik Amiri]

Ekva'yı ekiplerimiz Musak'taki odasında, yerde cansız yatarken buldu. Yapılan otopside, boynuna batırılan bir şırıngayla verilen sıvının diyafram kasını paralize etmesi sonucunda öldüğü saptandı. Sorgulamalar sonunda suikastı gerçekleştirenin Ekva'nın sekreteri olduğu anlaşıldı, ancak üzülerek söylemeliyim ki kendisini henüz ele geçiremediğimiz gibi, arkasında kimler olduğunu da kesin olarak saptayabilmiş değiliz. Sekreterin örgütü tarafından, eylem sonrasında öldürüldüğünü düşünüyoruz. Hangi örgütün bu suikastı planlamış olabileceği konusunda elimizde çelişkili ipuçları var, hepsini değerlendiriyoruz ve yakında önemli bir ilerleme sağlamayı bekliyoruz, ancak şu aşamada daha fazla birşey söyleyebilmem imkansız.

[Hökl]

Ekva öldürülmeden bir süre önce ölüm tehditleri almaya başlamış, ama bu konuda yetkililere haber vermediği gibi, kişisel önlemler almayı da gereksiz görmüştü.

[Ridaf, Kurtuluşçu, Ekva'nın Kızkardeşi]

Ekva ilk tehdit geldiğinde benimle şakalaşmıştı – "Bach, yeniden!" kampanyasının ilk günleriydi, benim Bach'ı seven ve Musak'ın yeni projesinden nefret eden bir grubun üyesi olup olmadığımı sordu önce, böyle birşey yoktu tabii. Son-

ra anladım ki bir tehdit mesajı almış; yalnız o değil, Musak'taki başka üst düzey yöneticiler de. O zamanlar abimin Kurtuluşçularla ilgisi olduğunu bilmiyordum, ama bu tehdidin Bach yüzünden gelmediği çok belliydi. Sorduğumda konuyu geçiştirdi, İsta'dan taşınmayı birkaç kez önerdiysem de beni hiç ciddiye almadı. Birisi ona hodri meydan demişti ve Ekva da meydandan kaçacak biri olmadı hiçbir zaman.

[Hökl]

Ekva ilk başta Proje'den kuşkulanmıştı bu tehditler konusunda. O günlerde Proje açıkça Musak'ı hedef göstermeye başlamıştı, Vezüv'deki kazı alanına yönelik sabotajlardan ve çeşitli saldırılardan Musak'ı sorumlu tutuyordu, ayrıca Musak'ın kendi kazısını başlatmış olduğunu, dünyanın merkezine gizlice ve Proje'den önce ulaşmaya çalıştığını iddia ediyordu.

[Hunt, Karşılaştırmalı Şirket İlişkileri Uzmanı]

Proje'nin Musak'a karşı yürüttüğü karalama kampanyası fazla uzun ömürlü olmadı – iddiaların gerçeği yansıtmadığının anlaşılmasından önce bile, iki şirket arasındaki yakınlaşma kamuoyuna yansımış, Musak'ın meditatif güç üretmeye yönelik bir projesi olsa bile bu konuda Proje'yle işbirliği yapacakları, rakip olmayacakları düşüncesi yaygınlık kazanmıştı. Ekva'nın öldürülmesi, iki şirket arasındaki bir çekişmeden kaynaklanmamıştı belki, ama kişisel bir düşmanlık olmadığını söylemek zordu – Ebrino, kendi iktidarına yönelik olası ve güçlü bir tehdidi peşinen susturmak için Ekva'yı öldürtmüş olabilirdi.

[Hökl]

Ben İsta'ya, Proje'yle Musak arasındaki kapışma nedeniyle geldim; Proje'nin adamıydım, Ekva'yla ilgili araştırmalar yapacak, sonuçlara göre gerekiyorsa Ekva'yı öldürecektim. Böyle birşey ya-

pamayacağını kısa sürede anladım; bunun da ötesinde, Ebrino'nun Ekva'yı öldürmemi istemediğini de düşünmeye başlamıştım. Ekva öldürüldüğünde yanıldığımı görecektim: suikastı benim işlediğime inanan Proje beni "terfi" ettirdi ve İsta bürosunun başına getirdi. Ekva'yı öldürmediğimi biliyordum; Ebrino Ekva'yı benim öldürdüğümü düşündüğüne göre başka birilerini bu işle görevlendirmiş olamazdı. Ancak ortada başka şüpheli de yoktu.

[Ridaf, Kurtuluşçu Ekva'nın Kızkardeşi]

Abim kendisini ölümle tehdit edenlerin Proje'yle bağlantılı olamayacağını düşünüyordu ve Hökl'ün ona İsta'da bulunma nedenini itiraf etmesinden sonra bile Proje'nin kendisine böyle bir saldırıda bulunmayacağını düşünmeyi sürdürdü. Ben tersini düşünüyorum – Ebrino daha en baştan abimin öldürülmesi konusunda başkalarını görevlendirmişti ve Hökl'ü hedef şaşırtmak için kullanıyordu; suikasttan sonra Hökl'ün "görev"ini başarıyla tamamlamış gibi ödüllendirdi, cinayetin onun üstüne kalması tabii ki işine geliyordu. Proje yöneticileri, Ekva'nın öldürülmesini hiçbir zaman istemediklerini, böyle birşey düşünemeyeceklerini iddia etmekten geri durmadı. Bu bana çok komik geliyor. Ebrino'nun sorgulanması mümkün olsaydı sorular hemen yanıtını bulurdu.

[Hökl]

Ekva'nın öldürülmesi bizim için gerçek bir darbe oldu. Hamu'nun adamları acaba Ekva'nın yalnızca Musak'la ilgilenmediğini, Kurtuluş Hareketindeki tartışılmaz önemini biliyor muydu? Yoksa NESYD İdaresinin parmağı mı vardı bu işte? BMA'nın bu cinayeti adamlarına işlettiği de bir ara ileri sürüldü. Ben kendi adıma hükümet güçlerinden kuşkulanıyorum – Ekva bu konuda her ne kadar dikkatliydiyse de, hiçbir zaman BMA ya da Yürütme Kurulu üyelerinden biriyle

birlikte görülmediyse de, hükümetin ve DB'nin haberalma birimlerinin bundan habersiz olmasını mümkün görmüyorum.

[Paşa]

Ekva'nın öldürülmesi benim için herşeyden önce kişisel bir yıkımdı. Dostumu, dava arkadaşımı, örnek aldığım insanı kaybettim. Kurtuluş davasının da yoluna nasıl devam edebileceğini bilmez olmuştum – Ekva'nın keskin zekası, sonuç almaya yönelik kişiliği ve akıl dolu yönlendiriciliği hepimiz için büyük bir şanstı; beynin ve yüreğin yerini neyle doldurabilirsiniz ki? Bu konuda hep kendimi suçladım – Ekva'yı korumasını bilmedik, oysa varlığı hepimizinkinden önemliydi. Hareketin dağılmamış olmasının tek nedeni Ekva'nın oluşturduğu sağlam temelin onsuz devam etmeyi başarması, çizdiği yolun, o yanımızda olmasa bile parlamayı sürdürmesiydi.

[BMA, Meclis Konuşması]

"Bir savaşıma girişiğinizde, ölmeyi göze almanız yetmez; aynı zamanda en güvendiğiniz adamları yitirmeyi, arkadaşlarınızın ölmesini, yalnız kalmayı da peşinen kabullenmiş olmanız gerekir. Kurtuluş Hareketi, en değerli evlatlarını bu savaşım süreci içinde yitirmek zorunda kaldı. Hepsinin büyük katkısı olmuştur. Hiçbirinin yeri doldurulamamıştır. Ama kollektif çalışmanın yararı da budur, başlamış olan şey devam etmek zorundaysa, bir şekilde eder."

[Toke, Futbol Yazarı]

Ekva'nın öldürülmesi, yalnızca Musak'ın üst düzey yöneticilerinden birinin öldürülmesi olarak görüldüğünde bile, hükümet adına büyük bir acz göstergesidir; ama en ateşli Hatn taraftarları bile artık hükümetten fazla birşey beklemediği için, böyle bir cinayetin nasıl mümkün olabileceği sorusu kimseyi fazla meşgul etmedi. Toplum yapısının

nasıl bir krizde olduğu buradan da belliydi. Dahası hükümet, bizzat zanlılar arasında sayılıyordu.

[Soys, Futbol Yazarı]

Hatn'ın artık tek başına hükümeti götüremeyeceği belli olmuştu. Gürz Partisinin yeni önderi Alpa, Meclisteki diğer parti önderleriyle yaptığı görüşmelerde kazandığı destekle Kartal Partisine yeni bir öneri götürdü: hükümet ortağı olmayı kabul etmelerinin karşılığında liderliği Alpa devralacak, bütün partilerin eşit şekilde temsil edileceği bir Danışma Komisyonu kurulacak, bu komisyon hükümete, içinde bulunulan kriz ortamından bir an önce kurtulma konusunda önerilerde bulunacaktı. Hatn için büyük bir güç kaybı anlamına geliyordu bu elbette. Yapabileceği iki şey vardı: ya hükümetten çekilir ve yeni sezonda daha büyük bir çoğunlukla dönmeyi beklerdi, ki bunu yaptığında sorunların kaynağı ve sorumluluktan kaçan önder haline gelirdi, ya da Alpa'nın önerisini kabul eder, böylece durum sertlikle düzelirse ortaya çıkacak kamuoyu desteğinden az da olsa nasiplenebilirdi. Hatn için iktidarda kalmak herşeyden önemli hale gelmişti – ikinci yolu izlemesi şaşırtıcı olmadı.

[Hatn, İkinci Koalisyon Açıklaması]

"Zor günler geçiriyoruz. Böyle bir zamanda başta Gürz Partisi olmak üzere bütün Meclisin hükümetimize gösterdiği desteğe teşekkür etmek istiyorum. Bugünden başlayarak hükümet önderliği görevini Alpa'ya devretmiş bulunuyorum. Bu değişikliğin nedeni, önümüzdeki günlerde, izleyeceğimiz politikanın ilk adımları atıldığında daha iyi anlaşılacaktır. Sabrımız artık taştı. Gürz Partisi önderinin, şiddetin hukuka uygun kullanımı konusundaki uzmanlığını ve deneyimini ülke yararına daha rahat kullanabilmek için yaptığı yeni işbirliği önerisini kabul etmekle, Olgunluk Çağına yakışır hoşgörümüzü kötüye kullanmak

isteyenlere açık bir mesaj verdiğimize inanıyorum. Yalnız mesaj vermekle yetinmeyeceğimiz de pek yakında anlaşılacaktır."

"Önderimiz Hamu'nun katillerini, toplumun düzenini sarsanları, bu ülkenin Dünya Birliği'nden çıkmasını ya da çıkarılmasını sağlamaya çalışanları, sahte bir özgürlük vaadiyle insanları kandıranları, toplumsal çıkarlarımızın ne olduğunun açıkça görülmesini engellemeye uğraşanları alt etmek için hükümet önderliğine talip olduk. Kendine Kurtuluş Hareketi adını veren, BMA adında ne idüğü belirsiz bir meczup tarafından yönetilen bozguncu örgütün bütün çabalarının bundan sonra boşa çıkarılacağının ve örgüt üyelerinin en sert şekilde cezalandırılacağının bilinmesini isterim. BMA'ya ve adamlarına buradan sesleniyorum: insanları birbirine kırdırmaktan vazgeçin ve teslim olun. Adalet bu davranışınızı değerlendirecektir. Ama isyanınızı sürdürürseniz, olacakların tek sorumlusu sizsiniz."

[Alpa, Gürz Önderi, İkinci Koalisyon Açıklaması]

İki parti önderinin de Ekva suikastından açıkça söz etmekten kaçınması, Ekva'nın Kurtuluşçularla bağlantısının hükümet tarafından bilindiği görüşünü güçlendirdiği gibi, hükümetin bu suikastta parmağı olduğu kuşkusunun da açık açık dile getirilmesine yol açtı. Daha sonra hükümet sözcüleri bu suçlamaları kesin olarak reddettiyse de bu yönteme alışık olanlar, bunu iddiaları destekleyici bir veri olarak değerlendirdi. BMA'ya bağlı çeşitli örgütler bunun üzerine hükümete yönelik saldırılarını arttırdı. Ülkenin bir iç savaşa doğru hızla yuvarlanmakta olduğu içeride de dışarıda da artık rahatça görülüyordu.

[Toke, Futbol Yazarı]

Bir bıçağın dostluğu.

[Utracek, Poetikacı]

Paşa'nın Dönüşü: Yeni Bir Plan

[Hökl] Ekva'nın öldürülmesi Kurtuluş Hareketinin bir süre bocalamasına yol açtı. Çok önemli kararlar arifesinde Ekva'nın "oyundışı" kalması, özellikle Alpa-Hatn hükümetine büyük bir avantaj sağlamıştı; Kurtuluşçular hemen toparlanmazsa üst üste darbe yiyebilirlerdi. Gidişi tersine çeviren BMA oldu.

[Cela, Toplum Sarsıntıları Analisti] BMA'nın önünde çeşitli seçenekler var gibi gözüküyorduysa da, aslında izleyebileceği yolların sayısı birden fazla değildi. Paşa'nın Bugs teorisini benimsemek ve bunun üzerine gidecek stratejiler geliştirmek zorundaydı. Neyo'da öğrenilen şeyleri yok sayıp, belirsiz bir süre daha bocalamayı göze almak, sıfırdan bir strateji geliştirmeye çalışmak için vakit artık çok geçti. Kongreden beri geçen her gün, Hareketin aleyhine işliyordu; toplumsal bir krizi pompalayarak kendini gündemin merkezine yerleştiren Kurtuluş Hareketinin gömüldüğü sessizlik, biraz daha sürdüğünde kendisini kenara itecek yeni gelişmeler ve aktörlerin ortaya çıkmasını kolaylaştırabilirdi.

[Melg, Edebiyat Kuramcısı] Bugs'un varlığını kanıtlamak, insanları portları hakkında uyarmak, kuşkulandırıcı birşey gö-

rürlerse bunu bildirecekleri bir merkez yaratmak, olayın uluslararası boyutlarını araştırmak ve karşı eylem geliştirmek – bütün bunlar mükemmel bir harekat anlamına geliyordu. Kurtuluş Hareketi bir anda dünya çapında bir gündeme sahip bir örgüte dönüşüyordu; üstelik ortaya sürdüğü teori yalnızca kendisine bağlı olanları değil, bütün DB bireylerini ilgilendiriyordu. BMA'nın önüne çıkan fırsat, mahalle takımı kaptanlığından, dünya şampiyonluğuna oynayan bir takımın teknik direktörlüğüne terfi etme fırsatıydı.

[Alib, Halk Hareketleri Tarihçisi]

Kitlesel mobilizasyon açısından baktığımızda Bugs'un, bir örgütün arayıp da bulamayacağı bir nimet olduğunu görüyoruz. Herşeyden önce her bireyin kendi başına düzenle yüzleşmesini gerekli ve mümkün kılıyordu Bugs: herkes artık başka bir gözle bakacaktı portuna, denetlenme-izlenme belirtileri arayacaktı ve kuşkusuz bulacaktı da. Bunun yanısıra bireylerin kendi aralarında örgütsel bağlar oluşturmasına olanak sağlıyordu – kulaktan kulağa yayılan haberler sonucunda bireysel paranoyalar ve tepkiler beslenecek, ayrıca bireyler de bu paranoya ve tepki temelinde dayanışmaya, birbirleriyle ilişki kurmaya başlayacaktı. Bir üst düzeydeyse, Kurtuluş Hareketinin başından beri eksikliğini duyduğu ve nasıl geliştireceğini tam bilemediği "biz" ve "onlar" ayrımını net bir şekilde ortaya koyuyordu; üstelik bu ayrımdaki "onlar"ı yeterince uzağa yerleştirerek, "biz"in kapsayıcılığını olabildiğince arttırıyordu. Artık Hatın sempatizanları ya da Alpa'nın kalınbileklileri rakip gruplar olmaktan çıkacak, dış bir düşmana karşı verilecek savaşta Kurtuluşçuların ortağı olacaktı. Daha doğrusu artık kimsenin Kurtuluşçu olmamak için mazereti kalmamıştı.

[Hökl] Ridaf ve ben, Ekva'nın ölümü üzerine, ortak arkadaşımız Agse'nin önayak olmasıyla Kurtuluş Hareketine katıldığımızda, Bugs'un ateşlediği heyecan ortalığı yeni yeni sarmaya başlamıştı. Örgütteki herkes büyük bir koşuşturma içindeydi, her an yeni bilgiler geliyor, yeni kararlar alınıyor, bağlılığını bildiren başka örgütler çeşitli eylemler düzenliyordu.

[Ridaf, Kurtuluşçu] Ben Ekva'nın yarıda bırakmak zorunda kaldığı savaşımı sürdürmek için katıldım örgüte. İsta'da uzun zamandır süren şiddet, bu şiddetin kanıksanması, bende o zamana kadar tiksinti ve kaçma isteği uyandırmıştı, abime defalarca yalvarmıştım gidelim diye. Müziğimi, benliğimi, nefes almamı etkiliyordu, hiçbir şey için eskisi gibi sevgi besleyemez olmuştum. Ama abimin öldürülmesi bir anlamda uyanmamı sağladı. Toplu bir eyleme katılacak en son insan olarak görürdüm kendimi, artık en önde giden olmak istiyordum, acelem vardı, içimde bir baraj yıkılmıştı ve kendi suyuma kapılıp sürüklenmeye başlamıştım.

[Nilü, DB Toplumsal Kurgular Uzmanı] Paşa'nın teorisi yalnızca S-Port şirketini ve önderi Gatlok'u değil, bütün DB yönetimini zan altında bırakıyordu, hatta Kuzeydoğu Kanadı hükümetini neredeyse hiçbir şeyin farkında olmayan, masum "düzen kurbanları" haline getirip aklıyordu. Buna karşın en büyük tepkinin yerel hükümetten gelmesi, S-Port'un ya da DB'nin hiçbir önderinin bu konuda açıklama yapmaması, görüş bile bildirmemesi ilginç bir gelişme oldu ve Kurtuluş Hareketi içindeki muhalefetin gözünden kaçmadı.

[Mahp, Futbol Yazarı] Kurtuluş Hareketinin Yürütme Kurulunun dışında bırakılan ve hareket-içi muhalefetin önderliğini yapan Uuue, Bugs teorisinin zayıf yan-

larını vurgulamanın yanısıra, DB çapındaki tepkisizliğin nedeninin, bu teorinin gülünçlüğü olduğunu her fırsatta söylemekten de geri durmuyordu. Daha önce de Ebrino'nun solitrans aracılığıyla yeni bir seçkinler sınıfı yaratarak kitlesel bir güç kazanma peşinde olduğu savına radikal bir şekilde karşı çıkmıştı. Ne var ki o aşamada kabaran dalganın karşısında durmaya gücü yetmediği gibi, bu dalganın yönünün tersine çevrilebilmesi için de uzun bir süre beklemesi gerekecekti.

[Horkad, Düşünür]

Kitleleri hesaplamak zordur. Kitlelerin masallara yatkınlığı bilinse de, hangi masallara daha yatkın olacaklarını kestirmek her zaman mümkün olmaz. Modası geçmiş bir paradigmanın terimleriyle söylemek gerekirse, her bireyin kişiliğini oluşturan baskın ve çekinik genler, bireylerin iç içe olduğu kitlesel ortamlarda farklı farklı bileşimlere girer; bireylere teker teker bakıldığında görülmeyen özellikler, çekinik genlerin bileşimi sonucunda kitle içinde ortaya çıkar. Dolayısıyla bireylerin yatkınlıklarından yola çıkarak kitlelerin yatkınlıklarını saptamaya kalkışmak büyük yanılgılara yol açabilir. Ancak bu da değişmez bir yapıya sahip değildir – hangi genlerin yanyana geleceği, dolaşım ve karışma düzeyinin ne olduğu belirleyicidir ve bu zaman içinde değişebilir. Önder olmak, kendi masalına kitleleri inandırmayı gerektiriyorsa, önder kalabilmek de masalın ne zaman yükseldiğini, ne zaman düşmeye başladığını iyi görmeyi ve hareket halindeki bir taşıttan bir diğerine atlar gibi masal değiştirmeyi gerektirir.

[Hökl]

BMA her ne kadar Bugs teorisini tümüyle benimsemiş ve bütün harekat planını bunun üzerine kurmuş, dolayısıyla da Paşa'ya tam desteğini

vermiş gözüküyorduysa da, iki adam arasındaki ilk sürtüşme de Paşa'nın Neyo dönüşünde ortaya çıktı.

[Agse, SonSöz Neyo Temsilcisi]

Ben Neyo'ya dönmek üzereyken Paşa bana BMA'nın bazı davranışlarını garip bulduğunu söyledi. Bu saatte bunları deşmenin ne gibi bir anlamı olabilir bilmiyorum, bu belgeselin yönetmenlerinin amacını da anlayabilmiş değilim. Sonuç olarak Paşa bir tür kıskançlık krizine kapıldı, o Neyo'dayken BMA'nın Yamu'ya fazla ilgi göstermiş olmasından huylandı, ama ben de onunla birlikte Neyo'daydım o sırada, bu konuda hiçbir şey bilmiyordum, bilmek de istemiyordum. Bence doğrusu da bu – herkes kendi kıçının bekçiliğini yapsın.

[Aei, Eşgüdüm Sorumlusu]

İşin doğrusu, BMA ve Yamu o süreçte sık sık görüşmek zorundaydı, çünkü Bugs teorisini duyurmak ve gelen tepkileri yönlendirmek doğrudan Yamu'nun işiydi, Hareketin o sıradaki en önemli etkinliği de bu olduğu için doğrudan doğruya BMA'ya rapor veriyordu. Toplantılara çoğu zaman ben de katılıyordum, Yamu'nun asistanı Ridaf da hazır bulunuyordu. Benim kişisel gözlemim BMA'yla Yamu arasında saygılı bir yakınlık olduğu; Yamu'nun BMA'dan rahatsız olmasını gerektirecek herhangi bir olay anımsamıyorum.

[Ridaf, Kurtuluşçu]

Yamu Paşa'yı çok özlüyordu ve onun adına endişeleniyordu – Neyo hikayelerini bilirsiniz. Yine de bunun örgütteki çalışmasına yansımaması için inanılmaz bir kontrol uyguluyordu kendi üstünde, bunun da göze batmamasını sağlıyordu. Ben sürekli onun yanındaydım, bir süre sonra ayrıntılarını okumayı öğrendim, o yüzden aslında

zor bir dönem geçirdiğini farkettim, ama diğerlerine göre herşey eskisi gibiydi. BMA'nın, Yamu-Paşa ilişkisi konusunda herhangi bir yorumda bulunduğunu, bu konuda bir yaptırıma giriştiğini sanmıyorum. Ama Yamu'yu rahatsız eden şey benim de dikkatimi çekmişti – BMA Yamu'nun yanındayken Paşa hiç yokmuş gibi davranıyordu, ondan söz edildiğinde konunun değişmesi için örneğin tarot açıyordu hemen. Yamu da sürekli Paşa'dan konuşulmasını ya da sevgili olduklarının altının çizilmesini istemiyordu elbette, ama sonraki olaylar olduğunda o günleri ve BMA'daki hafif garipliği anımsadığımı biliyorum.

[Paşa]

Bir sürtüşmeden söz etmek, durumu abartmak olur. Bunlar çok kişisel şeyler ayrıca, istenmeyen imalar ciddi yaralar açabilir. Yamu'yla BMA arasında olanlar onları ilgilendirir. Beni ilgilendirdiğini varsaydığınız kısım da beni hiç ilgilendirmiyor açıkçası. O günlerdeki yoğun çalışmanın getirdiği genel gerginlik ve yorgunluk tabii ki hepimizi etkiledi, hepimiz birbirimiz hakkında farklı farklı şeyler düşündük, bunları algıladığımızı sandık, sonuçlar çıkardık – normaldir bu. Yamu bana BMA'yla ilgili tedirginliğinden söz etti, doğru, ama herkes herkesten ara sıra tedirgin olur. Ayrıca ben Neyo'dan döndükten sonra, böyle bir tedirginliği haklı gösterecek hiçbir şey olmadı; tam tersine, Ekva'nın yokluğu ve başarmamız gereken işin büyüklüğü, bütün Kurtuluşçuları olduğu gibi BMA'yla benim de kenetlenmemizi sağladı.

[Dase, Aşk Yazarı]

İsta'da, Kurtuluşçulara yakın bazı çevrelerde, Paşa Neyo'dayken BMA'yla Yamu arasında birşeyler olduğu yolunda dedikodular yapıldığını biliyorum. Olmuştur ya da olmamıştır, bunu

bilemem, ama bence daha önemlisi, erkek dostluğu mitinin sürdürülmesi ve kadın sezgisi mitinin küçümsenmesi için gösterilen çabaydı. Gelişmeler ilk miti darmadağın edip ikincisini doğruladığı halde, bu çabanın hala etkin olması sizce de çok garip değil mi?

[Utracek, Poetikacı] İçimizde hep bekleyen bir mıknatıs, fırtınalı, dingin, hafif, koyu bir düş gibi, farkında olamayacağı bir serüvenin erotik kılınmamış cazibesi ile çekmiştir, özde tersyüz edilmiş bir karabasan çatısı kuran kadınları.

Solitrans

Proje'nin İsta'daki solitrans çıkartması da bu günlere rastladı. İsta bürosunun yönetimi bana verilmişti, Kurtuluşçu kimliğimi saklamayı başarmıştım. Çok da zor olmamıştı bu – Ekva'nın hareketle bağlantısı açığa çıkmıştı, Ekva'yı da benim öldürdüğümü düşünüyordu Ebrino, dolayısıyla Kurtuluşçuların bana kucak açmayacağını varsayması son derece doğaldı. [Hökl]

Sulb Kongresi sırasında Proje'nin Kurtuluşçulara, daha doğrusu BMA'ya bir solitrans bağışlama girişimi olmuş, BMA'nın Sulb'a girmeye karar vermesiyle bu teklif geri çevrilmişti. Proje yönetimi,'Kuzeydoğu Kanadı'ndaki kamuoyu desteklerinin çok düşük olduğunu, enerji nöbetçisi başvurularının da DB ortalamasının çok altında gerçekleştiğini saptamış, bu durumu değiştirmek için de kolları sıvamıştı. Tüm Birlik çapında yaygın destek ve katılım, Proje'nin geleceği açısından yaşamsal önem taşıyordu. [Tahp, Uygulama Kuramcısı]

Proje'yi en kapsamlı şekilde analiz eden Ekva olmuştur; onun görüşlerinin yeterince erken benimsenmemesi ve buna göre harekete geçilmemesi en azından Kurtuluş Hareketi için büyük bir kayıp oldu. Ekva, Ebrino'nun Dünya [Çoms, Toplum Sağlığı Uzmanı]

Birliği'ni bile geride bırakacak bir iktidar yapısı kurmayı hedeflediğini, bunun için de solitrans teknolojisinin bir tür yem ya da rüşvet olarak kullanıldığını anlamıştı. İsta'da bunu çok daha aleni bir şekilde uyguladı Proje: buranın halkını birtakım soyut mutluluk sözleriyle, dünya barışına katkıda bulunmanın vereceği tatmin duygusuyla kendi saflarına çekemediklerini görünce, doğrudan doğruya teknoloji bağımlılığı yaratma yoluna gittiler. Eski çağlarda damardan morfin verirlerdi.

[Hökl]

Plan, Proje'nin tanıtım koordinasyon sorumlusu Simu tarafından oluşturuldu ve Ebrino'nun tam desteğiyle uygulamaya kondu. Proje genel merkezinden çok sayıda solitrans İsta'ya getirildi ve İsta bürosunun geniş ve etkili bir şekilde duyurduğu bir tanıtım gösterisi yapıldı. Ebrino solitrans aracılığıyla Dubl'deki bürosundan, İsta'nın on beş yerine aynı anda geldi ve etkileyici bir konuşma yaptı. İnsanlar solitransı deneme fırsatı buldu. Enerji nöbetçileri deneyimlerini anlattı, gösteriler yaptı, değişik nöbet istasyonları tanıtıldı, Vezüv'deki kazıdan görüntüler verildi, istatistikler aktarıldı, aura enerjisinin kuramsal temelleri hakkında konferanslar düzenlendi. Çıkartma bittiğinde, beklenenin ötesinde bir başarı sağlanmıştı.

[Solitrans çıkartması görüntüleri]

[Muar, Enerji Nöbetçisi Adayı]

Proje'nin amacı bana çok cazip geldi. Kendi payıma düşeni yapmak istedim. Meditasyon konusunda her zaman iyi olmuşumdur; nöbetçi olmak, rahatça altından kalkabileceğim bir işti. Solitrans mükemmel bir alet ayrıca – herkesin sahip olamaması kötü tabii, ama ben bir solitransım olsun istiyordum ve hak etmek için yapmam gerekenleri yapmaya karar vermiştim. Ne yazık ki

beni seçmediler – enzimlerimde bir problem varmış.

Beni asıl ilgilendiren solitrans değildi. Güzel bir oyuncaktı, önemli bir ayrıcalıktı tabii, ama sonuçta bir oyuncaktı. Enerji nöbetçisi olarak iki yıl boyunca çalışıp dünyanın aura enerjisini yükselterek barışa ve tüm insanlığın mutluluğuna katkıda bulunmak bana bir borç gibi gözüktü. Bu dünyaya hiç değilse bunu borçlu olduğumu düşündüm. Nöbetimi başarıyla tamamladıktan sonra da Proje'nin ikinci aşamasında görev almayı, deneyimlerimi yeni nöbetçi adayları bulma, hazırlama, genel anlamda Proje'nin gelecekteki başarısına katkıda bulunma yönünde kullanmayı düşünüyordum. [Ulşa, Enerji Nöbetçisi]

Solitransın, dolayısıyla da Proje'nin başarısı, uzun vadede Kurtuluş Hareketinin varoluş amacına tümüyle ters düşecekti, bir cendereden kurtulmak için bir diğer cendereden medet ummak demekti bu. Operasyonu yöneten kişi olarak çok zor bir durumdaydım – Proje yönetiminin ikili oyunumu anlamaması için çok dikkatli olmam gerekiyordu, ama Kurtuluş Hareketine ihanet etmem de söz konusu olamazdı. Zaman kazanmamız gerekiyordu. BMA ince bir diplomasi manevrasıyla bunu başardı. [Hökl]

"Kuzeydoğu Kanadı'nın çökme sürecine girdiğini anlayanların başında Proje geliyordu. Proje yönetimi İsta'yla her zaman çok yakından ilgilenmiştir – halkımızın diğer DB halklarından farklı bir zihin yapısına sahip olması Dubl'de şaşkınlık yaratagelmiş, bunu kendi lehlerine çevirmek için çok uğraşmışlardır. Musak'ın merkezinin İsta'da olması ve tüm DB çapında önemli bir güç olarak [BMA, Meclis Konuşması]

belirmesi Proje'yi, özellikle de Ebrino'yu rahatsız ediyordu – Ekva'nın ölümü Musak tehdidini önemli ölçüde azalttı. Böylece bir taşla iki kuş vurmuş olmayı uman Ebrino, yanıldığını anlamakta gecikmedi – eğer hemen birşey yapmazsa, İsta'daki çöküşün altından Kurtuluş Hareketi yükselecek, oluşturmak için herşeyini ortaya koyduğu hegemonya büyük bir darbe yiyecekti. Proje'nin solitrans çıkartmasının anlamı budur. Ancak bununla da yetinmediler – Sulb Kongresinin hemen öncesinde yaptıkları gibi, bizimle bağlantıya geçmek, olası bir işbirliğinin zeminini hazırlamak istediler. Amaçları açıktı: Kurtuluş Hareketinin ivmesini, toplumsal desteğini kullanmak, bunu Proje'nin işine gelecek şekilde biçimlendirmek ve hepsinden önemlisi, Kurtuluşu baltalamak. Proje'de adamlarımız vardı, onların varlığı bizim için önemliydi ve tehlikeye atılamazdı; öte yandan Proje'nin İsta'da dilediği gibi at koşturmasına ve geri dönüşü olmayacak bir şekilde yerleşmesine seyirci kalınması da mümkün değildi.

Bunların anlaşılması, işbirliği önerisine sıcak bakıldığının Ebrino'ya benim tarafımdan bizzat bildirilmiş olması gerçeğinin daha kolay anlaşılmasını sağlayacaktır. Proje Kuzeydoğu Kanadı'na girmek istiyordu; yerel hükümetin zayıf düşmesi de işine geliyordu. Her iki amaç için de Kurtuluş Hareketini kullanabileceğini düşünüyordu ve bizi hala yeterince ciddiye almıyordu. Gerçek düşmanın kim olduğuysa bizler tarafından biliniyordu, ama onunla gerektiği gibi savaşılabilmesi için zaman gerekliydi. Ebrino'ya mesajımda, Proje'nin tüm dünya adına gerçekleştirmek istediği şeylerin tam desteğimize sahip olduğu, yandaşlarımız başta olmak üzere tüm Kuzeydoğu Kanadı halkının fiilen Proje yanında yer almaya davet edilece-

ği ve bir sonraki dönemde bütün dünyanın gurur duyacağı enerji nöbetçilerinin bu topraklardan çıkacağı belirtildi. Bunu yapabilmek için önümüzdeki en büyük engelin o günkü hükümet olduğu, Alpa ve Hatn'ın bertaraf edilmesinin yakın olduğu, ondan sonra herşeyin yoluna gireceği anlatıldı. Bu çabamızda bize yardımcı olabilirlerse minnettar kalınacağı eklendi. Elbette Ebrino'ya gerçek amacımızın boyutları söylenemezdi – büyük devrimimiz hala bir sır olarak kalmak zorundaydı. Ayrıca Proje'den gelecek desteğe de güvenilmesi söz konusu değildi; ancak böyle bir talep onların kendilerini güçlü ve güvenli hissetmelerini sağlayacak, nasıl bir 'tehlike' ile karşı karşıya olduklarını anlamalarını zorlaştıracaktı."

[Zorp, Komplo Ekonomisi Tarihçisi]

Alpa-Hatn hükümeti, ülke gündemini arka arkaya işgal eden Bugs teorisi ve solitrans çıkarmasından son derece rahatsızdı. İki koalisyon ortağı ayrı ayrı yaptıkları açıklamalarda halkı Kurtuluş Hareketine karşı uyarma gereği duydu. Onlara göre bir avuç hayalci komitacının peşinden sürüklenmek, ülkenin parlak geleceğine gölge düşürecekti. Hatn ayrıca devletin hiçbir kademesinde Ağ'a bağlı bilgisayar kullanılmadığını, böyle birşeyin zaten DB yasalarına aykırı olduğunu söyledi. Solitrans konusunda hükümet daha temkinliydi, belli ki Ebrino ve DB'deki destekçilerini doğrudan karşılarına almak istemiyorlardı, o yüzden Proje'nin girişimini saygıyla karşıladıklarını, gerekli yerel-yasal düzenlemeler yapıldıktan sonra da Kuzeydoğu Kanadı halkının Proje'ye daha rahat katkıda bulunabileceğini belirtip, bu düzenlemeler yapılana kadar sabır gösterilmesini istemekle yetindiler.

[Hökl] Proje yönetimi, yaptığı resmi açıklamada Kuzeydoğu Kanadı hükümetine, kendilerine verdiği destekten dolayı teşekkür etti ve söz konusu düzenlemelerin kısa sürede tamamlanacağı umuduyla, nöbetçi kayıt işlemlerinin dondurulduğunu duyurdu. Elbette bu işin görünürdeki açıklamasıydı; Ebrino, BMA'nın işbirliği önerisini gizlice kabul etmişti.

Zürafaları Lekeleme Komitesinin duyurusu da bu karışık gündemdeki yerini aldı:

[Zürafaları Lekeleme Komitesi Duyurusu] "Siz gelmeden önce onlar vardı. Siz gittikten sonra da onlar olacak. Onlar kimsenin hizmetkarı olamayacak kadar onurlu yaratıklardır, ama bunu anlamanız beklenmiyor. Evrenin düzeninin sağlanmasında onlarla işbirliği yapıyoruz ve bununla gurur duyuyoruz. 17. Evrene kötü kokusunu yayan insan soyunu ortadan kaldırdığımızda Kutlama büyük olacak."

[Utracek, Poetikacı] Aynayı gösteriyor bir yorum taşıyan İsa. Ayrılmadan önce, aynanın nedeninin, sakıncalı dönemeci aktaran bir evrenin içinde yer alan bir perde olduğu hemen seziliyor.

Kurtuluş Meclisi

İlk Kurtuluş Meclisi toplandığında üyelerinin karar vermesi gereken önemli konular vardı: KM'nin, henüz meşruluğunu koruyan Hükümetle ilişkileri nasıl olacaktı, DB'ye karşı nasıl bir tutum izlenecekti, Proje'yle açıktan bir işbirliğine girmek söz konusu muydu? Bundan sonra atılacak adımlar neydi? Games'in önerisine nasıl bakılacaktı? [Hökl]

Games'in Kurtuluş Hareketiyle ilgilenmesi çok ilginç bir gelişmeydi ve Dünya Birliği yöneticilerinin dikkatini çekmekte gecikmedi. Games yöneticileri, yolladıkları mesajda özellikle Bugs teorisiyle ilgilendiklerini, bu konuda işbirliği yapmak istediklerini, ayrıca Kurtuluş Meclisinin DB çapındaki girişimlerinin sponsorluğuna talip olduklarını söylüyordu. Kurtuluş tarihinde, Hareketin eylemlerinin dış dünya tarafından izlendiğini gösteren az sayıdaki tepkiden biriydi bu. Görünüşte Games bu teklifi prestij için yapıyordu. Ne var ki Kurtuluş Meclisi bu öneriye kuşkuyla yaklaştı. Herşeyden önce, Games'e neden güveneceklerini bilemiyordu Meclis üyeleri – yürüttükleri savaşımın ayrıntılarını dışarıdan bir şirketle paylaşmak, Hareketin güvenliği ve gizliliğine yönelik tehditlere çanak tutabilirdi. Ayrıca [Hunt, Karşılaştırmalı Şirket İlişkileri Uzmanı]

Games'in imajı İsta'da hiç de parlak değildi – özellikle Ekva'nın sözleri, yani Proje'nin aslında bir Games tasarımı olduğu ve Ebrino'yu onların desteklediği iddiası, pek çok Meclis üyesi için Games'in düşman saflarında yer aldığının göstergesiydi.

[Tokt, Kurtuluş Tarihçisi]

Kurtuluş Meclisinin önündeki acil çözüm bekleyen sorunlardan biri de temsildi. Kurtuluş Meclisinin ve ona karşı sorumlu olan Yürütme Kurulunun resmi bir temsil yetkisi olmadığı gibi, karşı çıktıkları sistem hala ayakta olduğu ve meşruluğunu hala yitirmemiş bir hükümet tarafından yönetildiği için, nesnel kıstaslara göre gayrımeşruluktan da kurtulamamışlardı. Alpa-Hatn hükümeti varlığını sürdürdüğü sürece Kurtuluş Meclisinin meşruluğunun sorgulanması kaçınılmaz olacaktı.

[Soys, Futbol Yazarı]

Kurtuluş Meclisinin bazı üyeleri, Meclisin emrindeki polis kuvvetlerini kullanarak İsta Meclisini lağvetmeyi, hükümet önderlerini tutuklamayı, lig sistemini de tümden iptal etmeyi öneriyordu. Bu radikal önerinin BMA ve Paşa tarafından gizlice desteklendiği söylentisi vardıysa da, üyelerin çoğu bu adımı atmak için ya koşulların henüz olgunlaşmadığını düşünüyor, ya da böyle bir girişim için öncelikle DB'nin desteğinin alınmasını istiyordu. Bunun akla yakın bir yanı vardı elbette – İsta hükümeti belki belirsiz bir süre daha içeriden gelen baskılara dayanabilirdi, ama DB'den gelecek kararlı bir yaptırım karşısında durması zordu. Öte yandan DB'nin böyle bir destek vereceği hem çok kuşkuluydu, hem de bu desteğin istenirliği tartışmalıydı. Ekva-Paşa teorisine göre Bugs'un arkasındaki güç DB'nin kendisiydi; böyle bir durumda, düşmandan yardım is-

temek saçma ve hatta aptalca olurdu. Ayrıca belirtmek gerekir ki İsta hükümetini karşılarına almayı hala istemeyen, işbirliği yolları aramanın ve diyalog kurmanın gereğine inanan bir grup da vardı.

[Toke, Futbol Yazarı]

Ekva da Kurtuluş Meclisinde hakim olan genel kuşkuculuktan nasibini sonunda aldı. Bu kuşkucuların en önemlilerinden biri olan Adna, sert tartışmalara yol açan ve sonunda BMA'nın bizzat müdahale etmesini gerektiren konuşmasında, eğer Bugs teorisi doğruysa Musak'ta da Ağ'a bağlı bilgisayarlar olması gerektiğini söyledikten sonra, Ekva'nın bundan niye hiç söz etmemiş olduğunu sordu. Acaba Ekva S-Port'la, Proje'yle, Dünya Birliği'yle ya da Games'le işbirliği içinde olabilir miydi? Ekva'nın Ebrino'yla ilişkide olduğu biliniyordu – acaba Ekva gizli bir hesaplaşma sonucu mu öldürülmüştü? Ayrıca Proje'nin Games tarafından kurulduğunu yalnızca onun bilmesi de garipti Adna'ya göre – yoksa gerçek düşman Games miydi?

[Suki, Kurtuluş Meclisi Üyesi]

Kurtuluş Meclisi üyeleri arasında benim en tehlikeli bulduğum ve Kurtuluş davasına büyük zarar vermelerinden her zaman korktuğum bir grup vardı. Bunlar önlerini göremeyen, ama miyopluklarına bakmadan koca bir halka gelecek biçmeye kalkan kendini bilmezlerdi; işin kötüsü, kitleler arasında yandaş da topluyorlardı. Bu grup, Proje'yle işbirliği yapılmasından yanaydı, ama Proje'nin art niyetli olmadığını düşünen bir avuç Meclis üyesi kadar saf değillerdi, tam tersine Ekva'nın iddialarını veri kabul ediyor, Proje'nin DB çapında yeni bir kast sistemi kuracağına kesin gözüyle bakıyorlardı. Onlara göre bu, çok daha istenir bir toplumsal düzendi ve eğer çabuk davranılırsa, Proje'ye gerekli destek verilir, ayrıca enerji

nöbetçileri arasında Kuzeydoğu Kanadı'ndan gideceklerin oranı arttırılırsa, yeni dünya düzeninde ülkenin ağırlıklı bir yerinin olması sağlanacaktı. Eskilerin deyişiyle, kazanacağından emin oldukları ata oynamamızı istiyorlardı. BMA'nın bu konuyu daha o zamandan kestirip atması gerekirdi, ama kesin bir tavır sergilemekten kaçınması bize zaman kaybettirdi, bunu itiraf etmek lazım.

[Falh, Kurtuluş Meclisi Kayıt Amiri]

O günlerde herşeyden ve herkesten kuşkulanıyorduk aslında. Bütün sistem, sistemin içindeki bütün yapılar sanki bize karşıydı, Kurtuluş Hareketini çökertmeye çalışıyordu. Birilerinin güvendiğini diğerleri güvenilmez buluyordu. Herkesin güvenebildiği kimse olmadığı için, Meclisin ortak tavrı kimseye güvenmemek olarak belirdi. Bunun sonucu olarak da, en azından Bugs aracılığıyla Meclis kararlarının dışarıya sızmasını engellemek amacıyla, bütün Meclis üyelerinin port kullanımı kesinlikle yasaklandı. Böylece iletişimin kontrol edilmesi engellenecek, ayrıca portlardan verildiği öne sürülen bilinçdışını etkilemeye yönelik yayınların da etkili olmaması sağlanacaktı. Haberleşme aracı olarak ulaklar kullanılacak, hiçbir mesaj hiçbir şekilde kaydedilmeyecek ve taktik/stratejik önemi olan konularda yapılacak konuşmaların üçüncü kişilerce kaydedilmesini engellemek için gerekli önlemlerin alınmasına özen gösterilecekti. Tahmin edilebileceği gibi, Meclis üyelerinin bu kısıtlamalara uyum sağlaması çok zor oldu.

[BMA, Meclis Konuşması]

"Meclisimiz, nereden başlaması gerektiğine bir türlü karar veremeyerek, hiçbir yerden başlayamama tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı, oysa hemen çözüm bulması gereken ciddi sorunlarla yüz yüzeydi. Arkadaşlarım, bir kısmınız o günle-

rin zorluklarını, sancılarını bizimle birlikte yaşadı; aramıza yeni katılan arkadaşlar bunu tam olarak anlamakta zorlanacaktır. Benim korkum, bayrak bizden çıktıktan ve hepimiz unutulduktan sonra, bu deneyimlerin de unutulmasıdır. O yüzden sorumu dürüstçe, mertçe, kalbinize kulak vererek yanıtlayın: her kafadan bir sesin çıktığı bu Meclis, yani ülkenin içinde bulunduğu hali çok güzel yansıtan bu Meclis, keşmekeşten kendi kurtulamasaydı ülkeyi kurtarabilir miydi? Konuşmamanın erdemi, elbette iyi niyetle, elbette insan ve vatan sevgisiyle gevezeleşmiş arkadaşların arasında daha iyi anlaşılmadı mı? Ve konuşarak boşa zaman geçirmek yerine eyleme geçmeyi yeğleyen kişiye güvenmekle, onun gördüğünü görmese bile ona desteğini vermekle Kurtuluş Meclisi en doğrusunu yapmadı mı? Her halk kendi önderini bulur. Bu halk da buldu, onun peşinden gitti ve hep birlikte bu günlere gelindi. İyi edilmedi mi?"

[Yoğun, ayakta alkışlar]

BMA bundan yüz-yüz elli yıl önce yaşasaydı, Kurtuluş Meclisindeki çoğulculuğu, canlı tartışmaları susturmasıyla kesinlikle anti-demokrat olarak yargılanırdı. Neyse ki bizler, atalarımızın hatalarından zor da olsa ders almayı başarmış, fikirlerin ve kararların aslında o kadar da önemli olmadığını anlamış bir kuşağız. Kurtuluş Hareketi Olgunluk Çağı için her yönüyle geçmişten gelen bir hortlaktı, zorunlu bir hortlaktı, ama bir an önce derdi neyse halledip gitmesi gerekliydi. BMA sayesinde bu sürecin hızlanmış olduğunu görüyoruz. Yürütme Kurulunun duruma el koyması, gerçekten de koymamasından iyi oldu.

[Bült, Hukuk Analisti]

O günleri herkes anımsıyor, bu iyi, çünkü bir süre sonra bu ortak anı, resmi söylem tarafından verilen şekliyle beyinlerde ve söylemlerde yer

[Kuyh, Kurtuluş Tarihçisi]

edinecek. Yürütme Kurulu ve onun ardından Kurtuluş Meclisinin seçtiği Kurtuluş Hükümetini unutmayalım. İkisi de dönemin en önemli kararlarının alınmasına önayak oldu, Meclise çözüm önerileri getirdi, yol gösterdi. Ve bu yapı içinde BMA tek başına değildi; eşitler arasında daha eşitti belki, ama silah arkadaşları yanında olmasaydı neler olabileceğini düşünmek bile istemiyorum. Toprağından mıdır, suyundan mı bilmiyorum, ama buranın insanları takımlardan hoşlanmadı hiç, muhatap olacağı, gerektiğinde yücelteceği ve tanrı katına çıkartacağı, gerektiğindeyse bütün suçu yükleyip cehenneme yollayarak kendini temize çıkarabileceği tek bir kişi olsun istedi hep. Bir gün, belki de çok yakında bir gün, Kurtuluş Hareketinin tek bir beynin ürünü olduğuna inanılırsa, çok yazık olacaktır.

[Tahp, Uygulama Kuramcısı]

Yürütme Kurulunun ve Kurtuluş Hükümetinin savaşım döneminde önemli bir rol oynadığı yadsınamaz tabii, ama yapamadıklarının yine de yapabildiklerinden fazla olduğunu unutmayalım. Kurtuluş Hareketinin toplu muhasebesinden söz etmiyorum, Meclisin kurulmasıyla birlikte başlayan ve İsta Meclisinin kapanmasına kadar olan süreci göz önünde bulunduruyorum bunu söylerken. Kurtuluş Meclisinin kendine biçtiği görevler neydi: ortak bir cephe oluşturmak ve saldırıyı da, savunmayı da tek bir merkezden yönetmek; İsta hükümetini kendini lağvetmeye zorlamak ve yeni bir sistem oluşturmak; Dünya Birliği içindeki varlığını yeniden tanımlamak ve kendi koşullarını DB'ye kabul ettirmek; Olgunluk Çağının temel felsefesiyle bağdaşmayan ikiyüzlülükleri ortaya çıkarmak ve yok etmek – örneğin şehir farelerini özgürleştirmek, teknolojinin kitleleri boyunduruğu altına almasını engellemek ama aynı zamanda

seçkinlerin kendi güçlerini teknoloji sayesinde arttırdıkları toplumsal düzeni alaşağı etmek. Bu saydıklarımın çoğu uzun vadeli amaçlardır elbette, ama bugün Kurtuluş Hareketinin zafere ulaştığını haykırıyorsak, bunlardan kaçının gerçekleştiğini, kaçının gerçekleşebileceğini açıkça söylememiz gerekir. Sözünü ettiğim süreç içinde Kurtuluş Hükümetinin yapmayı başardığı tek şey, birleşik bir cephe oluşturmak oldu. Bunun dışında örneğin şehir farelerinin durumuna eğilmeye yeltendiğinde, sonucun ne olduğunu biliyoruz. Ama en acısı, bugün gelinen noktada, iki yıl önce saptanan hedeflere bırakın ulaşmayı, bu hedefleri tümüyle unutmuş olmamızdır. Bizden başka sorumlusu yok bunun, ama kendimize hesap sormayı, kendimizi suçlu hissetmeyi hiçbir zaman sevmedik ki biz.

Kurtuluş Hareketinin başlangıcında, Son Timsahın Kuşsal Zembereği en iyi örgütlenmiş savaşım odağıyken, getto-centrumlarda karışıklıklar çıkmaya başladığı duyuluyor, ama neler olup bittiği tam olarak öğrenilemiyordu. Daha sonra Jams'ın İsta'daki şehir farelerini örgütlemeye başladığı duyuldu, ancak kendisine ulaşmak mümkün olmuyordu. Bazı şehir fareleri kaçmayı başardı ve Kurtuluşçularla ilişki kurdu; bu kişilerin gerçekten şehir faresi olup olmadığı konusunda çeşitli kuşkular dile getirildi – bugün bile Horkad çapında bir düşünür bu konuda kesin ifadeler kullanmaktan kaçınıyor. Kurtuluş Meclisi bir gece oturumunda Ekva'nın bu konudaki görüşlerini ve eldeki verileri tartıştı. [Hökl]

Ben hep dedim ki sömürü düzeni vardır, şehir fareleri de bu düzenin temelini oluşturur. Ama sakalımız yok ki lafımız dinlensin. Kurtuluş [Çaln, Kurtuluş Meclisi Üyesi, Spor Yazarı]

Meclisi diye birşey kurduysanız ve bunun herhangi bir işe yaramasını istiyorsanız, işe nerden başlayacağınız belli, alim olmaya gerek yok ki bunu bilmek için: yalan devrini sona erdireceksiniz, eşitlik, kardeşlik ve özgürlüğü geri getirmek için çalışacaksınız, değil mi? Olay bu. Haa, bugünden yarına olacak iş değil diyorlar, varsın olmasın kardeşim, ben bunun peşini bırakmam, başkaları da bırakmaz, merak etmeyin, bu memlekete yetecek kadar bekçi var burada. O gece Paşa müthişti, onun ittirmesi sayesinde Kurtuluş Hükümetinin bu sefalete öncelik vermesine karar verildi. Kuzeydoğu Kanadı'ndaki bütün şehirlerin, başta İsta olmak üzere açılması, bütün şehir farelerine tam vatandaşlık verilmesi, getto-centrumların denetim ve yönetiminin DB'den alınarak Kurtuluş Hükümetine devredilmesinin sağlanması doğrultusunda karar alındı. Eğer "Kurtuluş" lafını ağzımıza alacaksak ve bunun içine anlam koyacaksak, en başta bazı şeylerle ciddi bir kopuş gerçekleştirmek gerekir, öyle poz yaparak olmuyor bu işler. Paşa bunu yapmak istemiştir, ben oradaydım, beni şahit yazın.

[Hosb, Olgunluk Çağı Tarihçisi]

Kuzeydoğu Kanadı'ndaki Kurtuluş Meclisinin radikal bir çıkış yaparak getto-centrumları Dünya Birliği yönetiminden çıkarmak istediğini duyurması, Olgunluk Çağının başından beri yeni dünya düzenine yöneltilmiş en ciddi tehditti. Dubl'de Kurtuluş Hareketinin ne kadar dikkate alınması gerektiği konusunda bir uzlaşma yoktu, konunun uzmanları bunu Kuzeydoğu Kanadı'nın ayırıcı özelliklerinden biri olarak algılanagelen, daha muhafazakar eleştirmenler tarafından "başıbozukluk rejimi" olarak nitelenen, çok sayıda gizli ve yarı-gizli örgütün oluşturduğu ilişkiler yumağının parçası, anarşist-devrimci eği-

limli bir çete hareketi olarak görüyordu. Bunun mantıksal sonucu olarak herhangi bir kalkışmada başarılı olamayacağı düşünülüyor, durum tehlikeye girerse hukuksal meşruiyetini DB gözünde hala sürdüren İsta hükümetine gerekli desteğin verilmesi öngörülüyordu. Alpa'nın bizzat yaptığı açıklama, Kurtuluş Meclisinin getto-centrumlarla ilgili girişimlerinin derhal ve hiçbir şekilde hoşgörü gösterilmeden bastırılacağını, bu konuda DB'yi kesin bir şekilde arkalarına aldıklarını gösteriyordu.

Alpa'nın açıklamasının ardından Kurtuluş Meclisinde yapılan gece oturumuna İsta'nın getto-centrumlarından kaçmayı başaran şehir fareleri de katılmıştı. Büyük gizlilik içinde yürütülen bu oturumda İsta'nın merkezine nasıl girileceği de ayrıntılı olarak tartışılmıştı. Dubl'ün bu tartışmadan kelimesi kelimesine haberdar olduğu daha sonra, Proje skandalı patlak verince anlaşıldı ve Hareket içinde büyük çalkantılar yaşandı. Herkes birbirini suçluyordu. [Hökl]

Şehir farelerinin DB tarafından, onların bilgisi dışında, izleme ve kontrol altında tutma aracı olarak kullanıldığını anlamamız biraz zaman aldı. Ondan sonra Meclis oturumlarına girmeleri yasaklandığı gibi Kurtuluş Hükümetinin kararlarından da haberdar edilmez oldular. İsta hükümeti şehir farelerinin varlığını ve herhangi birilerinin onları bu şekilde kullandığı iddiasını yalanladı, Dubl de her zamanki gibi hiçbir bir açıklama yapmadı. [Tant, İsta Güvenlik Sorumlusu]

BMA Kurtuluş Meclisinin onayını aldıktan sonra beni yanına çağırdı ve İsta merkezine girileceğini, bunun için gerekli hazırlıkların yapıl- [Kazk, Kurtuluş Güçleri Komutanı]

masını, bu hazırlıkların en üst gizlilik düzeyinde yürütülmesini ve yalnızca kendisine rapor edilmesini istedi. Bir hafta zarfında hazırlıklarımızı tamamladık ve BMA'nın emrini beklemeye başladık. Ne var ki keşif birliklerimiz getto-centrumda beklenmedik bazı değişikliklerin meydana geldiğini bildirince saldırı planı Kurtuluş Hükümeti tarafından askıya alındı. Görünüşe göre yüksek tahribat gücüne sahip kalkan-silahları merkezin çevresine yerleştirilmiş, ya da daha önce varlığı saptanamayan püskürtme silahları, havadan saldırıyı da imkansız kılacak şekilde aktive edilmişti.

[Paşa] Dünya Birliği bize gözdağı veriyordu – bunu bekliyorduk; Ekva'nın söylediği gibi sistem getto-centrumlara dayanıyordu, dolayısıyla onlara yönelik herhangi bir tehlikeyi kararlı bir şekilde ortadan kaldırmaya çalışacaktı. Kurtuluş Hareketi ilk kez gerçek bir savaşla yüzyüze geliyordu ve alınacak sonuç, hepimiz için yolun sonu anlamına gelebilirdi.

[Hökl] Tırmanan kriz Proje'yi de endişelendirmişti – nöbet istasyonlarında kullandığı kilbleri şehir farelerinden aldığı için, bu sistemde ortaya çıkacak bir aksaklık ya da köklü değişiklik onları birinci elden etkileyecekti. Ebrino BMA'ya kişisel bir mesaj çekip bu konunun en azından şimdilik daha fazla üstüne gidilmemesini rica etmekle kalmadı, özel elçisini de İsta'ya, Kurtuluş Hükümetiyle görüşmeye yolladı.

[Ridaf, İletişim Sorumlusu Yardımcısı] Proje'nin Tanıtım Koordinasyon Sorumlusu olan Simu'yla yapılan toplantıya BMA katılmadı, onun yerine Kurtuluş Hükümeti İkinci Önderi Paşa, İletişim Sorumlusu Yamu ve onun yardım-

cısı olarak da ben vardık. Bizim taraftan daha çok Yamu konuştu; öncelikle Proje'nin bu konuyla niye bu kadar yakından ilgilendiğini öğrenmek istedi, çünkü görünüşte kilblerle şehir fareleri arasında hiçbir bağlantı yoktu, daha doğrusu "resmi söylem" buydu. Simu Proje'nin Kurtuluş Hükümetini doğal müttefiki olarak gördüğünü ve uzun vadede kendisi için son derece zararlı olabilecek bir hata yapmasını istemediğini söyledi. Paşa bu sözler üzerine dayanamadı ve Ekva'yı öldürtenlerin, bizim uzun vadeli çıkarlarımız hakkında konuşmaya ve kendilerini bizim müttefikimizmiş gibi göstermeye kalkışmaması gerektiğini söyleyerek toplantıyı terk etti. Simu'nun beti benzi attı, ama Ekva cinayetiyle Proje'nin bir ilgisi olmadığını, tam tersine Ekva öldürülmeden hemen önce Musak'la Proje arasında işbirliği için görüşmeler yapıldığını söylemeyi becerdi. Şehir faresi diye birşey olmadığını iddia etmeye kalkışınca bu kez Yamu sert çıktı, "Jams diye biri de mi yok yani?" diye soruverdi. Simu Jams'ın bir kilb olduğunu, DB'nin yöntemleri hakkında bilgi sahibi olmadığını, ama kilblerin şehir fareleriyle bir bağlantısı bulunmadığını söyledi.

[Simu, toplantı sonrasında yaptığı açıklamadan görüntüler]

"Proje'nin Kurtuluş Hareketine gösterdiği ilgide ve son krizde yapıcı bir arabuluculuk görevviyle beni İsta'ya yollamış olmasında art niyet arayanların olduğunu biliyorum. Bunun yersiz olduğuna lütfen inanın. Bizim başlıca kaygımız, bu türden yapay ve gereksiz bir kriz nedeniyle bölgedeki istikrarın bozulması ve Kuzeydoğu Kanadı'nın DB içindeki saygınlığının zedelenmesidir. Açıkça söylemeliyim ki biz bu bölgede çok ciddi ve geniş çaplı yatırımlar yapmayı düşünüyoruz. Bunun önkoşulu da elbette güvenlik ve istikrar. DB içindeki pek çok bölge, hem kendi için-

de, hem de DB yönetimiyle ilişkilerinde çeşitli sorunlar yaşıyor. Dubl'ün bile Dubl'le alıp veremedikleri var. Bütün bu sorunların çözümü için çeşitli mekanizmalar bulunuyor ve bunlar iyi kötü işliyor; bu mekanizmalar kullanılıp tüketilmeden, şiddete başvuran ve neyi ne kadar çözeceği, ne gibi yeni ve içinden çıkılmaz sorunlar yaratacağı bilinmeyen bir yola başvurulmasını endişe verici buluyoruz. Ben, müttefik gördüğümüz Kurtuluş Hareketinin önderlerine bunu anlatmak için İsta'ya geldim ve sanırım görüşmelerimiz iki taraf için de yararlı oldu."

[Hökl] Simu'nun açıklamasını izleyen saatlerde Kurtuluş Hükümetinin İsta merkezine her an saldırabileceği söylentisinin yayılmasına Alpa'nın tepkisi sert oldu.

[Alpa, Hükümet Açıklaması] "DB'nin önde gelen bir şirketinin yöneticilerinin, Kuzeydoğu Kanadı'nın içişlerine karışır bir tutum izlemesini ve bizzat İsta'ya gelip anarşist bir çeteyle görüşmesini, bu çeteden 'müttefikimiz' olarak söz edip destek vermesini affedilmez buluyoruz. DB nezdinde bunun peşini elbette bırakmayacağız. Bu bir avuç anarşistin, devletin polis gücünden kendi saflarına kattığı bir grup onursuz memura güvenerek silahlı bir eyleme kalkışmayacağını umuyoruz. Ülkenin iç barışına yönelik böyle bir saldırıyı anında durduracak, sorumlularını ezecek güce sahip olduğumuzun bilinmesini isterim."

[Kazk, Kurtuluş Güçleri Komutanı] İsta hükümetinin iddia ettiği güce sahip olup olmadığı çok tartışmalıdır; zaten daha sonra gelişen olaylar da aslında merkezi gücün ne denli zayıf düşmüş olduğunu gözler önüne serdi. O aşamada bizim asıl hesaplamaya çalıştığımız faktör,

DB'nin somut olarak nasıl bir tepki vereceğiydi – İsta merkezinin savunulmasında aktif rol oynamayı seçmesi yüksek bir olasılıktı, böyle bir durumda neyle karşılaşacağımızı kestirmek zordu. Şehir fareleri aracılığıyla içeriden bir destek sağlayıp sağlayamayacağımız da belli değildi. Bizim önerimiz, herkes İsta'nın merkezine saldırmamızı beklerken başka bir getto-centruma yönelmekti. Başka bir şehirde kazanılacak zafer elbette İsta'yı almakla bir tutulamazdı, ama hem askeri açıdan daha mümkündü, hem de siyasal açıdan önemli bir koz sağlayacaktı. Karar BMA'ya aitti.

Aslında karar BMA'ya değil, bütün Kurtuluş Meclisine aitti – BMA bu olayda başkumandan olarak hareket edemeyişini, daha sonra Meclise karşı kullanacak ve bu seferki başarısızlığın faturasını Meclise çıkarıp, aynı sonuçla bir daha karşılaşılmaması için, savaş durumunda başkumandanlık yetkilerinin, alacağı kararların Meclisçe onaylanmasını gerektirmeyecek şekilde kendinde toplanmasını isteyecekti. [Hökl]

BMA'nın Kurtuluş Meclisine tahammülünün azalmasını çok tehlikeli bir gelişme olarak görüyorduk – yoksa kendi elimizle, başına buyruk, kimseyi dinlemeyen, bildiğini okumakta ne pahasına olursa olsun direnen bir canavar mı yaratıyoruz diye kendimize çok sorduk. Mecliste başta hakim olan görüş, yani şehir farelerinin özgürlüklerine kavuşturulması ve getto-centrumların yönetiminin devralınması görüşü, sonraki gelişmeler sonucunda değişmişti. Benim ve birçok arkadaşımın düşüncesi, önce Alpa-Hatn hükümetini düşürmemiz ve ülkenin meşru hükümetini çıkaracak meşru Meclisi haline gelmemiz gerektiğiydi. Kısıtlı olanaklarımızla ve hükümet olma- [Adna, Kurtuluş Meclisi Üyesi]

nın getireceği lojistik ve stratejik avantajları elde etmeden böyle bir savaşa girişmek, özellikle İsta'daki savunma araçlarını ve silahları gördükten sonra delilik olurdu. Biz delilik peşinde değildik, ülkeyi esenliğe çıkarmak ve bunu yaparken de mümkün olduğunca az hasar yaratmak istiyorduk.

[Tokt, Kurtuluş Tarihçisi]

İsta merkezi çevresindeki kuşatmanın kaldırılmasına Kurtuluş Meclisi tarafından karar verilmesi, Alpa tarafından Kurtuluşçuların geri adım atması ve İsta Hükümetinin büyük bir zafer kazanması olarak sunuldu. Bu tabii ki gerçeği yansıtmıyordu. Kurtuluş Hareketi, bu olay sayesinde büyük bir özgüven kazandı – daha hiçbir şey yapmadan, yalnızca yapacağı söylentisiyle bütün Dünya Birliği'ni ayağa kaldırmayı başarmıştı. BMA, eğer aceleci davranmazsa çok geçmeden istediği devrimi çok daha kolay bir şekilde gerçekleştirebileceği bir konuma geleceğini gördü. Bu durumda da hırsına yenik düşmeyen her akıllı önderin yapması gerekeni yaptı: düşmanının hata yapmasını beklemeye başladı.

[Hökl]

Bu gelişmeyle birlikte BMA'yla Kurtuluş Hükümetinin diğer üyeleri ve genelde de Kurtuluş Meclisi arasındaki gerilim de su yüzüne çıkmış oldu. Bugün bu karar konusundaki tartışma hala sürüyor – Kurtuluş Hareketi bir daha hiçbir zaman, gerçek anlamda ve dünya çapında devrimci bir eylem gerçekleştirmeye bu kadar yaklaşmadı. Yeni yönetim, otuz yıl boyunca şehir merkezlerini açma konusunda herhangi bir girişimde bulunmayacağına söz vermek zorunda kaldığı için bugün ancak Jams'ın kurtarılması konusunda DB'den ricacı olabiliyoruz ve bir ilerleme sağlamakta zorlanıyoruz. Zaman geçiyor, belki artık

çok geç, ama bunu bile bilmiyoruz. Milyonlarca insanın bütün DB'de köleliğe mahkum edildiği bu düzeni değiştirmek için elimizden gelen herşeyi yapmak yalnızca Kurtuluş kuşağının değil, Kuzeydoğu Kanadı'nın özgürleşmiş bütün insanlarının boynunun borcu olmalı. Yüzlerce yıl önce yaşamış bir düşünürün dediği gibi, hepimiz herşeyden sorumluyuz ve birileri acı çekiyorsa biz halimizden hoşnut olamayız.

Boşluğun üzerinde gerili kalmakla yetinmiş sahici vurgun. [Utracek, Poetikacı]

Olgunluk Kitabı

[Hökl] *Olgunluk Kitabı*, Olgunluk Çağının en ilginç olgularından biri sayılıyor pek çok uzmana göre. Özellikle tarihçiler, daha önceki çağlarda genelde kitaba, özellikle de bazı kitaplara geniş kitleler tarafından verilen önemin bu çağla birlikte iyice ortadan kalkmış olmasına karşın, *Olgunluk Kitabı*'nın tüm yasaklamaların ve hor görmelerin üstesinden gelerek böylesi bir popülerlik kazanmış olmasının üstünde durulması gerektiğinde hemfikir. Ancak bu kitabın ne zamandan beri var olduğu, kim ya da kimler tarafından yazılıp güncellendiği, neden yalnızca artık arkaikleşmiş kağıt-kitap formatında bulunabildiği ve port-alanda yayınlanmadığı konularında görüş birliği olduğunu söylemek mümkün değil.

[Nilü, DB Toplumsal Kurgular Uzmanı] *Olgunluk Kitabı*'nın ne zamandan beri dolaşımda olduğu konusunda çeşitli görüşler var, ki bu görüşlerin bir kısmı bizzat kitabın içinde yer alıyor, ama sanki bambaşka bir kitaptan söz ediyormuş gibi işin aslı açıklanmıyor. Bunu bir ipucu olarak değerlendiriyorum ben – bir metnin kendine üst-metin olması, eskiden, yani edebiyat araştırmalarının yarı-bilimsel bir kisveye büründüğü karanlık çağlarda kullanılan bir teknikti, oldukça da yaygındı. Yaygınlığının zirvesine çık-

masından yaklaşık elli yıl sonra bu teknik ve ona bir paket halinde eşlik eden diğer bazı teknikler neredeyse hiç görülmez oldu. İkinci bir ipucu da kitapta kullanılan dil. Bazı bölümlerin oldukça yakın zamanlarda, hatta günümüzde yazıldığını biliyoruz, ancak yapılan incelemelere göre, sözcük seçimi ve cümle kuruluşu bakımından oldukça geriye giden bir biçem de söz konusu. Her iki ipucu da bizi yirminci yüzyıla, büyük olasılıkla da bu yüzyılın sonuna götürüyor. Eğer *Olgunluk Kitabı* bu dönemde yazılmamışsa, bu dönemin edebi modalarını ve dilini çok iyi bilen biri tarafından yazılmış olmalı.

[Apul, Kitap Uzmanı (yalnızca ses)]

Ben uzun yıllardır bu kitapla ilgileniyorum. Sekiz farklı baskısını gördüm. Baskılar arasında yıllar var – toplumsal gelişmelere bağlı olarak, bu gelişmeler hakkında yorumlarda bulunan bölümler ekleniyor, artık geçersizleşmiş bölümlerin çıkarıldığı da oluyor. Ancak işin ilginci, bazı bölümlerin içeriği aynı kalsa da dili güncelleştirilmiş. Yani ilk kitabın ne zaman yazılmış olduğunu söylemek bence mümkün değil – bin yıl önce de olabilir. Kitabın eski versiyonları kısa sürede dolaşımdan bir şekilde kalktığı için kesin karşılaştırmalar yapmak da güç. Bunun nasıl olduğunu bilmiyorum – bir örgüt işi olabilir.

[Hökl]

Bilindiği gibi Ekva, bu kitabın Proje önderi Ebrino tarafından yazılmış olduğunu düşünüyordu. *Olgunluk Kitabı* söylendiği kadar eskiyse, en azından Ebrino'nun tek yazar olamayacağını kabul etmemiz gerekir. Bekleneceği gibi Ebrino'nun kendisi ve Proje'nin diğer yöneticileri ve sözcüleri, bu konuda yorum yapmaktan kaçındı.

Olgunluk Kitabı kendi içindeki ilginçliğinin ötesinde, Kurtuluş Hareketinin tarihi açısından

da önemli oldu bilindiği gibi: Hareketin ikinci yılının sonuna doğru, kitabın yeni bir baskısının yapıldığı duyuldu. Bu baskıdaki yeniliklerden ikisi, Kuzeydoğu Kanadı'nın yakından tanıdığı Zürafaları Lekeleme Komitesine ayrılmış bir bölümün eklenmiş olması ve Kurtuluş Hareketinde İletişim Sorumlusu olarak görev alan Yamu'nun yardımcısı Ridaf'ın adının geçmesiydi. Kitaptan doğrudan alıntı yapmamız elbette mümkün değil, ama konunun uzmanlarının açıklamaları da yeterince aydınlatıcı.

[Hunt, Karşılaştırmalı Şirket İlişkileri Uzmanı]

Zürafaları Lekeleme Komitesi adlı örgüt hakkındaki bilgimiz çok sınırlı – kuruluş amacı, çalışma biçimi, kimlerden oluştuğu, nasıl yönetildiği gibi sorulara kısmi yanıtlar bile bulunmuş değil. Aslına bakılacak olursa *Olgunluk Kitabı*'na bu örgütten söz eden bir bölüm eklenmiş olduğu anlaşılana kadar Komiteyi önemseyen yoktu pek; daha çok garip ve gerçeklikle bağları zedelenmiş birinin hezeyanlarına benzeyen mesajları hakkında konuşulurdu, ama bu mesajları DB'nin ilgili kurumlarının bile ciddiyetle çözümlemiş olduğunu sanmıyorum. Kitabın yeni baskısı bunu kökünden değiştirdi.

[Apul, Kitap Uzmanı]

Olgunluk Kitabı'nın son baskısında alışılmadık birşey vardı – bir tür tedirginlik. Daha önce görmediğim birşeydi bu – kitap her zaman biraz soğuk, kendinden emin, hatta umursamaz bir tavra sahip olmuştu. Bu kez, Zürafaları Lekeleme Komitesinin yazarı endişelendirmiş olduğu anlaşılıyordu, satır aralarından tabii, yoksa açık açık söylenmiş herhangi birşey yoktu; Komitenin, hala var olup olmadığını bilmediğimiz bir başka örgütle, Holéy Sevner'le yaşıt olduğunu, "Evrenin On Sekizinci Dönüşümü" adını verdikleri ve ne

olduğu bilinemeyen bir projenin gerçekleşmesi için uğraştıklarını anlıyorduk, *Olgunluk Kitabı* bunları anlatırken her zamanki gibi poker suratlı bir fıkra anlatıcısıydı, ama Komitenin başarılı olmamasının neredeyse yaşamsal bir önemi var gibiydi; birilerinin bu konuda çalıştığı ve bu birilerine gereken anda gereken yardımın sağlanmasının da çok önemli olduğu anlaşılıyordu. Yani ortada anlatılamayan ama ciddi olduğu anlaşılan bir durum vardı ve bu konuda birşeyler yapılması gerekiyordu, ama bunun ne olduğu da anlatılmıyordu.

[Hökl]

Ridaf da tam bu noktada konuya dahil oluyordu: *Olgunluk Kitabı*'nın Zürafaları Lekeleme Komitesinden neredeyse üstü kapalı bir şekilde söz edilen bölümünde Ridaf'ın adı açık açık kullanılmıştı.

[Ridaf, İletişim Sorumlusu Yardımcısı]

Adımı kitapta görmek karışık duygular yarattı bende. Önce çok meraklandım; adımı nereden biliyorlardı, neden beni seçmişlerdi, ne yapmam bekleniyordu, ne yapmalıydım? Biraz korktum da işin doğrusu – birden gün ışığına çıkmış gibiydim ve abimin başına gelenler benim de başıma gelebilirdi. Biraz daha düşününce bunun Ebrino'nun bir oyunu olduğuna karar verdim – Zürafaları Lekeleme Komitesine karşı savaşım verilmesi gerektiğini ve bunda özellikle benim önemli bir rolümün olacağını söylemesi beni pek ilgilendirmiyordu, böyle bir örgütün var olduğuna da inanmıyordum ayrıca; asıl önemlisi benimle yüzleşmeye karar vermiş olmasıydı. Adımın Ebrino'nun yazdığı kitapta geçmesini bir tür davet olarak aldım – abimin katilinden bir davet. Bu beni heyecanlandırdı.

[Agse, SonSöz Neyo Temsilcisi] Ridaf Kurtuluş Hareketine katıldığından beri ilk kez kendini bu kadar güçlü hissediyordu; konuştuğunuzda ondan yayılan enerjinin sizi etkilememesi imkansızdı. Ebrino'yla karşı karşıya gelmeyi zaten Ekva öldüğünden beri tasarlıyordu, bu gelişme kararının kesinleşmesini sağladı. *Olgunluk Kitabı*'nı Ebrino'nun yazdığından emindi, ben değildim, ona yanılıyor olabileceğini anlatmaya çalıştım, yani kitabı yazan başka biri olabilirdi, bizim bilmediğimiz nedenlerden ötürü Ridaf'ın yardımına gereksinim duyuyor olabilirdi, bu yardım da iyi ya da kötü yönde ciddi sonuçlar doğurabilirdi. Ridaf'ın bu konuda daha çok şey öğrenmeye çalışması gerekmez miydi? Bence gerekirdi; ama o Ebrino'ya takmıştı bir kere, boşuna konuşuyordum.

[Hökl] Gerçekten de öyleydi. Kurtuluş Hareketinin bu konuda resmi bir tavrı yoktu; Kurtuluş Hükümeti ve Meclis *Olgunluk Kitabı*'nı tartışmak için toplanana kadar Ridaf Dubl'e gitmişti bile.

[Paşa] Ridaf'ın kendi başına karar verip Dubl'e gitmeye hakkı var mıydı? Elbette vardı. Onun yerine kendinizi koyun – ben olsaydım belki daha da ileri gitmiştim. Sorun haklı olup olmadığı değil – doğru zamanda doğru adımı attı mı, atmadı mı, sorun bu bence. Bunu tartarken yalnızca kendi gündemini düşünmemeliydi, Kurtuluş Hareketini de hesaba katmalıydı; zaten ikincisi birinciyi büyük ölçüde içeriyordu. Ekva'yı öldürenlerin, öldürülmesini sağlayanların cezalandırılmasını hepimiz Ridaf kadar istiyorduk, hala istiyoruz. Ama örneğin Ridaf'ın kendi yaşamını tehlikeye atarak, desteksiz bir şekilde, ne yapacağı belli olmadan Ebrino'nun karşısına dikilmeye kalkışması, bu isteği ger-

çekleştirmenin en iyi yoluymuş gibi gelmiyordu bana.

[Aei, Eşgüdüm Sorumlusu]

Ridaf'ın kafasındaki planın ne olduğu bilinmediği için Kurtuluş Hükümeti eni konu endişelenmişti, çünkü Ebrino'ya saldırmaya kalkışması bizi çok zor durumda bırakırdı, tanınan bir Kurtuluşçunun böylesi bir eylemi bütün Hareketi bağlardı. Ridaf'ın böyle bir saldırı düzenlemeye çalışması o kadar da fantastik bir düşünce olarak gözükmüyordu o sırada. Nasıl bir tutum takınılması gerektiği konusunda kabinede tartışma çıktı – bu aşamada konunun Meclis gündemine getirilmesi kararlaştırıldı, ama bir olay çıkması halinde ne yapılacağı belirlenemedi. Paşa derhal güvenilir militanlardan oluşan küçük bir grubun Dubl'e yollanmasını ve Ridaf'ı sağ salim İsta'ya getirmesini, ondan önce bir olay çıkarsa da Hareketin koşulsuz olarak Ridaf'ın arkasında olduğunu açıklamasını istiyordu. Uuue'nin başını çektiği grupsa Ebrino'ya yaranmaya çalışıyor, bir saldırıya arka çıkmak şöyle dursun, Ridaf'ın derhal görevden el çektirilmesi, Hareketle tüm ilişkisinin kesildiğinin açıklanması ve Ebrino'ya, kendisine yönelik tehdit hakkında zaman geçirilmeden bilgi verilmesi gerektiğinde ısrar ediyordu.

[Mahp, Futbol Yazarı]

Ridaf'ın Dubl'e gitmesinin yol açtığı kriz, Alpa-Hatn hükümetinin işine geldi. Kurtuluş Hareketinin sorumsuz, ne yaptığını bilmeyen maceracılardan oluşan ve ülkenin geleceğini tehlikeye atan bir grup olduğunu vurgulama fırsatını kaçırmadılar. Kurtuluş Meclisi o geceyarısı olağanüstü toplanarak Kurtuluş Hükümetinden bilgi istedi. Birkaç saat içinde kriz, hükümetin güvensizlik oyuyla yüz yüze gelme noktasına tırmanmıştı.

[Toke, Futbol Yazarı]

Ridaf'tan haber alınamayan o geceyarısı oturumu, Paşa'nın siyasi kariyeri açısından belirleyici oldu. Kabine toplantısında söylediklerini Meclis toplantısında yineleyen ve Ebrino'yla işbirliği yapmayı düşünmenin bile ihanet sayılması gerektiğini söyleyen Paşa'ya karşı BMA, Uuue'den yana ağırlık koydu; Meclisteki genel hava da, istenmeyen bir "tatsızlık" çıkması durumunda bunun Kurtuluş Hareketinin geneliyle ilişkilendirilmemesini sağlamaktan yana olduğu için, Paşa savaşımın başından beri korumayı başardığı genel desteği, onayı bir anda kaybetti. Meclis çoğunluğuyla birlikte ilk kez BMA'yı da açıkça karşısına alan Paşa, hükümet önderliği görevinden istifa ettiğini açıkladı. Meclis Başkanı BMA, bu göreve Uuue'yi getirdi. Hükümetteki dengeler birden altüst olmuştu.

[Kuyh, Kurtuluş Tarihçisi]

Bütün bu ses ve öfke ne içindi? Ridaf'ın Ebrino'yu öldürmeye kalkacağına gerçekten inanan var mıydı? Sanmıyorum. Bir iç hesaplaşmanın mazeretinden başka birşey değildi bu, o aşamada sonuçlanmayacak bir hesaplaşma.

[Hökl]

Paşa'nın karşılaştığı bu yenilgi çeşitli tepkilere yol açtı.

[Suki, Kurtuluş Meclisi Üyesi]

Her devrim kendi evlatlarıyla beslenir. Paşa'nın başına gelen de bu oldu. Kurtuluş Hareketi öyle bir noktaya gelmişti ki, birden fazla liderinin olması çelişki, zaman kaybı ve güçsüzlük yaratıyordu artık. Kişilikler önemli olmaya başlamıştı, çünkü gerçek bir kriz vardı – böyle bir anda çokbaşlılık, tehlikelerin en büyüğüdür. Paşa'nın, Son Timsahın Kuşsal Zembereği gibi idealist bir örgütten, Kurtuluş Hareketi gibi sonuç almaya yönelik, iktidara talip, adım adım kurum-

laşan bir yapıya geçişteki rolü, başka herkesten daha büyüktü. Bunu hiç çekinmeden ortaya koymak lazım. Fakat bu yapının önderi olmak istemeyen ve zamanı geldiğinde kendisi dışında bir önderin ortaya çıkmasını sağlayan, bunun için en başından beri gerekli koşulları hazırlayan da Paşa olmuştur, başkası değil. Ridaf olayında Paşa, kendi kurduğu makinenin, tasarladığı şekilde kendisine karşı çalışmaya başladığını gördü. Buna içerlemiş olması çok doğal, çok insanca, ama bunun böyle olması gerekiyordu. BMA ipleri elinde tutmak için oradaydı ve artık yavaş yavaş ipleri başkalarından topluyordu.

[Nisa, Yamu'nun Arkadaşı]

Rıdaf'ın Dubl'e gidişi bahane edilerek Paşa'nın ayağının kaydırılması Yamu'yu da, beni de çok üzdü. Ben Paşa'nın Kurtuluş Hareketini yönetmek istemediğine, yönetemeyeceğine kesinlikle katılmıyorum. Paşa, Hükümetteki pek çok insandan daha namuslu ve şerefli olmanın cezasını çekti bence – bir oligarşi oluşmaya başlar başlamaz kişisel hırslar da belirginleşti çünkü. Paşa'nın inandığı bir dava vardı ve önceliği buydu, konumu değil. Bunu Hükümetteki herkes için söylemek çok zor. Kimseyi suçlamak istemiyorum, ama erkeklerin kendi aralarında yaptığı kalleşlikler beni bu çağda utandırıyor, onun da ötesinde korkutuyor. Gece gündüz birlikte olan, aynı uğurda savaşan, aynı şeylere inanan iki dost arasında böyle birşeyin yaşanabilmesini ancak korkuyla karşılıyorum. Evet, bazı insanlar yalnız doğuyor belki, ama onların yalnızlığı, can dostu bellediği insan tarafından yalnız bırakılanınki kadar derin bir uçurum olamaz. Yamu belki de Paşa'dan daha çok üzüldü bu olayda. Bana "Aklımdan olacağım," demişti.

[Hökl] Ridaf ertesi gün Ebrino'yla görüştüğünde bütün proje yönetiminin ve Dubl güvenlik birimlerinin bundan haberi vardı, şirketin merkez binasında olağanüstü önlemler alınmış, Ridaf baştan aşağı sıkı bir taramadan geçirilmiş ve ancak iki eşlikçiyle Ebrino'nun odasına girebilmişti.

[Ridaf, İletişim Sorumlusu Yardımcısı] Yokluğumda çıkarılan olayları Ebrino'nun ağzından dinlemek benim için ilginç oldu tabii; bir kaşık suda koparılan bu fırtına yüzünden utandığım kadar az utanmışımdır hayatımda. Ebrino'yla pek çok konuda konuştuk, benim için kişisel önemi olan şeyler söyledi – bunlar benim sırrım olarak kalacak. Ekva'nın ölümünde parmağı olmadığında direnmesinin benim için bir hükmü olmadığını ona anlattım ve yaşadığım sürece benim kişisel düşmanım kalacağını söyledim. Buna üzüldüğünü ama yapabileceği birşey olmadığını anladığını söyledi. Yapmam gerekeni yapmış olduğuma inanarak çıktım odasından. İki sportmen düşman olarak ayrıldık.

[Hökl] Paşa'nın istifaya zorlanmış olduğunu öğrenen Ridaf, büyük bir haksızlık olarak gördüğü bu gelişmeyi protesto etmek için Kurtuluş Hareketindeki görevinden ayrıldığını açıkladı.

[Ridaf, İletişim Sorumlusu Yardımcısı] Ayrılmamın Hareketi fazla etkileyeceğini düşünmüyordum, zaten etkilemedi de. Yamu'yu yalnız bırakmak zorunda kaldığım için üzüldüm daha çok, yükü çok fazlaydı ve Paşa'ya yapılanlar onu tabii ki kahrediyordu. Bu konuda hiçbir şey yapamadığı, Paşa'yı savunmaya kalksa sevgilisini savunduğu düşünüleceği ve söyledikleri önemsenmeyeceği için üzülüyordu. Yine de bütün bunlara ben yol açtığım için kendimi, bu kadar ahmak oldukları ve hiçbir anlama çabası göstermeden

peşin kararlarını uygulamaya koydukları için Meclis üyelerinin birçoğunu hiç bağışlamayacağım.

Herşey olacağına varır – yıllar bana bunu gösterdi. Sonraki olaylar da bunu açıkça doğruladı, yani nasıl olsa böyle birşey yaşanacaktı. Buna karşı koymak, kaçınılmazı değiştirmeye çalışmak bana çok yorucu geliyor artık. Ridaf yapması gerekeni yaptı, hatta Dubl'den hemen dönmeyip Simu'yla da görüşerek belki de hareket adına pek çoğumuzdan daha yararlı oldu. [Paşa]

Solitransı İsta'da tanıtmak için geldiğinde tanışmıştık Simu'yla; Dubl'e gittiğimde onunla da görüşmek istedim, benimle birşeyler içmek inceliğini gösterdi. Dubl'e gidişimin böyle gizemli ve heyecanlı bir olay haline getirilmesinden ve olmayan şeylerin varmış gibi gösterilmeye çalışılmasından nefret ediyorum, kusura bakmayın, üstelik buna bizzat katkıda bulunuyor olmaktan da çok sıkılıyorum, ama söylenecek birşey yok, Simu'yla havadan sudan sohbet ettik, sonra olanlarla bağlantısı olabilecek hiçbir şey konuşulmadı aramızda. Her kurtuluş hareketinin sonunda böyle mi olur, herkes birilerini kahraman, birilerini de hain ilan etmek için birbiriyle yarışır mı bilmiyorum, ama bu oyunu oynamak istemiyorum ben. Gerçek bir Kurtuluşçu olmadım hiç, itiraf ediyorum: abim inançları yüzünden öldürüldü, uğruna ölmeyi göze almayı gerektirecek inançlardı bunlar, ondan güç alarak katıldım Harekete, belki boyumdan büyük işlere kalkıştım ve herşeyi karıştırdım. Katkıda bulunmak istemiştim yalnızca. Başka amaçlara alet edilebileceğimi hiç düşünmemiştim. Politikadan tiksiniyoruz, bunun geçerli nedenleri olduğunu kendi deneyimimden öğrendim. Bu çağı eleştirebiliriz, ama hiç değil- [Ridaf, İletişim Sorumlusu Yardımcısı]

se bu konuda hakkını vermemiz lazım – sağlıklı düşünebilen, sağlıklı hissedebilen bir insanın politikaya bulaşmak isteyebileceğini sanmıyorum.

[Utracek, Poetikacı]

Kişisel boyutlardaki bir rastlantının tarihsel boyutlara ulaşması, etkisinin, tıpkı karşı karşıya konulmuş iki aynada çoğalan suretler gibi, başkalarına doğru durmadan uzanmasıyla olur.

Düzenin Çöküşü

Ligin bitimine birkaç hafta kala, az bir farkla da olsa liderliği elinde tutan Kartal'la, koalisyon ortağı olan ikinci sıradaki Gürz arasında oynanacak maç, çekişmeli ancak oldukça sert geçiyordu. Kartal dokuz kişi kalmıştı, Gürz ise sekiz oyuncuyla sürdürüyordu karşılaşmayı; son düdüğe iki dakika kala, skor altı-altıyken hakemin Kartal lehine penaltı vermesi üzerine tribünler bir anda karıştı. Karışıklık sahaya da yansıdı – güvenlik güçlerinin müdahalede yetersiz kalması üzerine her iki takımın destekleyicilerinden kalabalık bir grup sahaya inerek birbirlerine ve futbolculara saldırmaya başladı. Destek ekiplerinin stada gelmesi ve arbedeyi yatıştırması saatler sürdü. Bilanço otuz beş ölü, iki yüzlü aşkın yaralıydı. Maçın hakemi de ağır yaralılar arasındaydı.

[Hökl]

[Maç görüntüleri]

Çok zor bir maç olacağını tahmin ediyordum, liderin kim olacağını büyük oranda belirleyecek bir maçtı bu, iki tarafta da bunun gerginliğinin olduğu daha ilk dakikalarda anlaşıldı – taca çıkan bir top yüzünden yumruk yumruğa birbirine giren iki oyuncuyu oyundan atmak zorunda kaldım. Açıkçası maçı kazasız belasız bitirdiğimize sevindiğim bir anda oldu penaltı olayı. Kararım doğruydu – tartışmaya açık bir pozisyon de-

[Doba, Kartal-Gürz Maçı Hakemi]

ğildi, gelen ortaya yükselirken öndeki rakip oyuncunun sırtına yüklenip diziyle tekme attı Kartal oyuncusu. Düdüğü çaldım. Herşey birbirine girdi, neye uğradığımızı şaşırdık arkadaşlarla. Ben pek anımsamıyorum zaten, dört kişinin üzerime doğru koştuğunu gördüm yalnızca, ben sahanın kenarına yaklaşmıştım o sırada, ama polisi göremedim, sonra işte hastanelik olduk. Kendime geldiğimde duydum penaltıyı yapan çocuğu öldürdüklerini.

[Faht, Futbol Yazarı]

Şimdi bu maç herhalde futbol tarihine geçmiş bir maçtır, hem de hakemlik tarihine geçmiş bir maçtır. Çok zor meslek hakemlik, hakikaten bir ring düşünün, içinde ayılar, aslanlar, çakallar var, hepsinin kendilerine öğretilen numaraları birbirlerine saldırmadan yapmasını sağlama ve arada da kelleyi kaptırmama sanatı. Hakemlik bu. Nedir hakemden beklenen, kurallara uyulmasını sağlamak, ihlalleri doğru olarak saptamak ve gerekiyorsa uygun cezayı vermek, oyuncuların birbirleriyle değil topla oynamasını sağlamak, değil mi? Hayır efendim, onunla bitmiyor iş, hakem dediğimiz adam insan sarrafı da olacak, kamera hakeminden gelen yönlendirmeleri kendi süzgecinden geçirmesini de bilecek, ruh şamanı da olacak, oyuncuları ve izleyicileri hissedecek, bütün bunları da oyunun yazılı kurallarıyla dengeleyecek. Doba o gün çok iyi yönetti maçı, zamanında çaldı düdüklerini, sertliklere net tepki gösterdi, tartışmalı pozisyonları yakından izledi ve doğru kararlar verdi. Penaltı da penaltıydı. Haa, fakat burada işin içine izleyici unsuru giriyor. Düdüğü çalmadan biliyordu Doba olay çıkacağını bence, bu kadarını tahmin etmiyordu herhalde ama kimsenin sakin sakin oturup penaltı atışını izlemeyeceğini kesinlikle biliyordu. Ne yapsaydı peki? Sen ne ya-

pardın? Kendi canını ortaya koydu adam ve görevini yaptı, cesaret gösterdi, helal olsun, o zaman da geçmiş olsuna gittiğimde kutlamıştım kendisini, buradan yine kutlamak istiyorum.

[Soys, Futbol Yazarı]

Olay statta bitmedi, bilindiği gibi. Bugün geriye baktığımızda, halkta kimsenin ölçemediği, saptayamadığı bir tür canına tak etme durumu oluştuğunu, halkın demek ki bir süredir taşmaya hazır beklediğini görüyoruz.

[Tokt, Kurtuluş Tarihçisi]

Diyorlar ki Kurtuluş Hareketi geniş halk kitlelerinin desteğinden yoksundu, hatta halk kimin hükümet olduğuyla, kimin devrim yapmaya çalıştığıyla, Kurtuluşla filan hiç ilgilenmiyordu, bir tür duyuşsuzluk ve aldırmazlık içindeydi. 18 Mayıs olayları bunun tersini kanıtladı – halk, tüm bu iddiaların aksine, var olan düzenden bıkmıştı, en ufak bir kıvılcım onu patlatmaya yetecekti. Elbette çıkan olayları, katliam düzeyine varan adam öldürme olaylarını onaylıyor değilim, bunların hepsi korkunçtur ve suçluların cezalandırılması gerekir, buradan hepsini lanetliyoruz, ama bütün bir halkı baskı altında tutmaya kalkarsanız olacağı budur. Bu olaylarda Kurtuluş Hükümeti aklıselim sahibi bir tutum izledi ve yatıştırıcı açıklamalar yaptı, ama bir yandan da ayağa kalkmış olan bu kitlenin tek umudunun kendisi olduğunun farkındaydı. Zaten sonuçta olayların durulmasını sağlayan da bu olmuştur.

[Tahp, Uygulama Kuramcısı]

Kartal-Gürz maçı sonrasında, bugün nedenlerini ve mekanizmasını hala tam olarak anlayamadığımız kitlesel bir histeri yaşandı – geniş çaplı yağma, linç ve vandalizm vakaları oldu, ölü sayısı yüzleri buldu ve gerçek bir anarşi ortamı oluştu. Bu Kurtuluş Hareketinin planladığı, istediği, yön-

lendirdiği birşey değildi. Ayrıca olayların Kurtuluş önderleri sayesinde yatıştığını söylemek de doğru olmaz, çünkü olaylar yatışmadı. Ben bugün bazı yorumcuların bu konudaki oportünizmini esefle karşılıyorum o yüzden – bu bir halk ayaklanmasıydı ve çok büyük oranda kendiliğinden gelişti. Kayıtları incelediğinizde görürsünüz ki Kurtuluş yanlısı slogan neredeyse hiç atılmamış. Küçük çaplı örgütlenmeler mutlaka olmuştur, bunların bazılarına Kurtuluşçular destek vermiştir, ama İsta'nın her yerinde ve Kuzeydoğu Kanadı'nın başka büyük şehirlerinde peşisıra ortaya çıkan yıkım ve saldırı olaylarını Kurtuluş hareketine mal etmek hem olgusal, hem de ahlaksal açıdan yanlıştır.

[Alib, Halk Hareketleri Tarihçisi]

18 Mayıs olaylarının bu boyutlara varması, anarşi hareketlerinin böylesine yaygınlık kazanması ve yalnızca çeşitli örgütlerin militanlarının değil, neredeyse her nüfus grubundan insanın bu eylemlerde yer alması, duruma önemli bir özgünlük kazandırıyor. O günden bu yana geçen zaman içinde, bu olayları örgütlediği düşünülebilecek bir "beyin" çıkmadı ortaya; bu da bize, zaman ve coğrafya açısından geniş bir alana yayılan bu anarşi yöneliminin kendiliğinden gelişen, örgütlü olmayan, ama var olan örgütsel ağlardan yararlanan bir hareket olduğunu düşündürüyor. Ancak asıl sorun burada başlıyor: insanlar bir gecede çıldırmayacağına göre, 18 Mayısa giden bir yol vardı ve bu yolda biz toplum olarak adım adım ilerledik. Bundan da ne yerel hükümetin, ne de DB yönetiminin haberi oldu. Herşey olup bittikten sonra bakıldığında bazı göstergeler saptamak mümkün: Hatn-Hamu hükümetiyle başlayan, Alpa-Hatn hükümetiyle süren bir çözünme sürecinden geçiyordu devlet; bunun karşısında bugün artık Kurtuluş Hareketi olarak özetlediğimiz, ye-

rel birtakım hoşnutsuzlukların ve kıpırdanmaların güç ve yaygınlık kazanması, daha sonra da merkezi bir otorite çevresinde birleşmesi bu sürece katkıda bulundu. Dünya Birliği'nin bu gelişmeler karşısında neredeyse tarafsız kalması ve ağırlığını koymaktan kaçınması –getto-centrum olayını saymazsak– halktaki boşluk duygusunu güçlendirdi. Bunların hepsi ancak daha temelde yatan bir doyumsuzluk, tıkanıklık, düşkırıklığı varsa, derinlerdeki bir haksızlığa uğramışlık duygusuyla besleniyorsa, tanık olduğumuz çapta bir olaylar zincirine dönüşebilir. Eğer bu doğruysa, Kuzeydoğu Kanadı insanlarının hak ettiklerini düşündükleri konumdan uzak tutuldukları için, bunun sorumlusu olarak gördükleri DB yönetimini ve onun uzantısı olan yerel hükümeti suçladıklarını ve koşullar olgunlaşınca bu tarihsel sürece başkaldırdıklarını söyleyebiliriz.

[Zorp, Komplo Ekonomisi Tarihçisi]

Nedensellik ilişkilerini zorladığınızda ortaya gerçeklikten kopuk bazı kuramların çıkmasını kolaylaştırmış olursunuz. 18 Mayısı ve sonrasını açıklamaya çalışan arkadaşlarımız bana kimi zaman öküz altında buzağı arıyor gibi geliyor, ki olmayacak şey değildir, ama büyükbaş hayvanlarda ensest, oral seks ve sübyancılığın bir arada görülmesini nasıl açıklayacağınızı da düşünmüş olmanız gerekir böyle bir iddiayla ortaya çıkacaksanız. Olgulardan hareket etmek bizi birtakım yanılsamalardan kurtaracak – ne tür olaylar çıktı? Soygunlar oldu, yağmalama oldu, kortlar basıldı ve insanlar evlerinden dışarı atıldı, tahribat yapıldı, adam öldürüldü, ama örneğin DB ve devlet kurumlarına, mahkemelere, büyük şirketlerin kurumsal varlığına yönelik hiçbir saldırı olmadı neredeyse. Yani yaşanan şey, halkın onu ezen, sömüren güçlere karşı sonunda başkaldırması de-

ğil, meydan boş kalınca ortaya çıkan mahalli çapulculuk eylemleriydi. Tek özelliği de farklı farklı yerlerde ve uzunca bir zaman dilimi içinde gerçekleşmesiydi. Bunda da şaşılacak birşey göremiyorum: doğa boşluğu sevmez, hemen doldurur; eğer siz yönetim olarak boşluk yaratırsanız, birileri bu boşluğu doldurmak üzere genleşecektir.

[Hökl] Kartal-Gürz maçının üzerinden bir haftayı aşkın bir süre geçmesine rağmen olaylar kesilmemiş, tam tersine başka şehirlere sıçramış, hükümeti ve güvenlik güçlerini giderek daha zor bir durumda bırakmaya başlamıştı. Polis birlikleri arasında bile bir karmaşa yaşanıyordu – çok sayıda ekip, her gün amirleriyle birlikte isyanlara ve yağmalara katılıyor, kimi Kurtuluş Hareketini destekliyor, kimiyse bağımsız çalışacağını duyuruyordu. Alpa'nın kendisine bağlı örgüt üyeleriyle karşı-anarşi hareketine girişmesi olayları bastıracağına daha da körükledi.

[Nakt, Suç Muhasebesi Uzmanı] İsta'da, Atin'de, Jeru'da, Cair'de sokaklar, gündelik olağan şiddet olaylarına sahne oluyordu, gürültü düzeyi önemli oranda artmıştı, sürekli birşeyler kırılıyor, parçalanıyor, yerle bir ediliyor, patlatılıyor, sürekli birilerine saldırılıyor, insanlar yollarda ölü ya da yaralı olarak yatıyor, çocuklar bu yatanları soyuyor, diğer insanlar onların yanından geçiyor ve dönüp bakmıyordu bile. Toplumsal dokunun hırpalana hırpalana yok edilmekte olduğunu görebiliyordunuz.

[Toke, Futbol Yazarı] Ayaklanmanın onuncu günü Alpa ve Hatn, hükümetin istifa ettiğini ve ligin iptal edildiğini açıkladı. O hafta oynanması gereken maçlar, hakemlerin çekilmesi nedeniyle zaten oynanamamıştı. Aynı gün DB, Kuzeydoğu Kanadı'nın yönetimi-

ne el koydu ve KK Meclisini dağıttı. Meclis üyelerinin bir kısmı, tutuklanma korkusuyla Alta bölgesine kaçtı. Ertesi gün polis gücünün de dağıtıldığı duyuruldu; DB'nin merkezi askerlerinden oluşan ve bir hafta dolmadan mevcudu dört yüz bini bulan birlikler, ülkenin kilit bölgelerinde konuşlandırıldı. Getto-centrumlarda olası bir kalkışmayı ezmek amacıyla özel önlemlerin alındığı bilgisi sızdı.

[Bült, Hukuk Analisti]

Dünya Birliği'nin, yerel hükümetlerin görev ve yetkilerini geçici bir süre için de olsa devralması, DB tarihinde rastlanmadık bir olaydı. Gerçi daha önce de DB çatısı altında toplanan ve birbirinden önemli farklılıklar gösteren yönetimlerden bazılarında yerel krizler yaşanmış ve DB'nin müdahalesi gerekmişti, ama bu denli geniş bir bölgede böylesine kapsamlı bir kriz yönetimi zorunluluğu ortaya çıkmamıştı. Hukuksal açıdan DB yönetiminin böyle birşeye hakkı olup olmadığı da son derece tartışmalıydı. Bir yerel meclisin dağıtılması demek, varolan sistemin kendini yenileme şansını ortadan kaldırmak ve DB merkezi otoritesi tarafından uygun görülecek bir şekilde sıfırdan başlamak demekti.

[Hosb, Olgunluk Çağı Tarihçisi]

Dubl'de de bu konuda yoğun tartışmalar ve görüş ayrılıkları yaşanıyordu. Genel Kurul üyelerinden bazıları, Kuzeydoğu Kanadı'nın Birlik üyeliğinin, krizin kalıcı bir şekilde çözümlendiği konusunda emin olunana kadar askıya alınmasını öneriyordu. Bu aslında en kolay ve temiz seçenekti, çünkü Dubl'ün Kuzeydoğu Kanadı'nı bir süreliğine de olsa yönetmeye kalkışmaması, çözümün dışarıdan dayatılması yerine sorun sahipleri tarafından bulunup uygulamaya konması anlamına geliyordu ve yerel yönetim hakları ilkesine uygundu. Öte yandan bu seçenek sorumluluktan kaç-

mak ve durumun içinden çıkılamayacak derecede kötüleşmesine seyirci kalmak anlamına da geliyordu ve bunun belirgin riskleri vardı. Başka bazı Kurul üyeleriyse öncelikle anarşi olaylarının önüne geçilmesi, sonra da dağıtılan Meclisteki partilerin tümünün katılımıyla bir geçiş hükümeti oluşturulup ligin tamamlanmasını, yeni hükümetin lig sonuçlarına göre kurulmasını, bu arada yolsuzluk ve görevini kötüye kullanma iddiaları hakkında kapsamlı soruşturmalar açılmasını istiyordu. Dubl'ün resmi tavrı da bu görüşten yana oldu.

[Kuyh, Kurtuluş Tarihçisi]

Kurtuluş Meclisi DB kararlarına sert tepki verdi, başka türlü davranması da beklenemezdi. Ne Kurtuluş Meclisinin, ne onun hükümetinin, ne de Kurtuluş Hareketinin meşruluğu tanınmıştı. Hareketin sürdürmekte olduğu savaşım, "anarşi olayları"ndan biri sayılarak halk iradesine hakaret edilmişti. Kurtuluşçular yalnız İsta hükümetine değil, DB yönetimine de karşı savaşmakla ne kadar haklı olduklarını bir kez daha görüyorlardı – Dubl, karşısına çıkan ilk fırsatta ülkenin bağımsızlığını ve özerkliğini yok etmek için elinden geleni yapmaya başlamıştı. Birdenbire ülke, bambaşka güçlerin eline geçme tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı. Getto-centrum krizinde DB'nin karşısına çıkmaktan son anda vazgeçen Kurtuluş Hareketinin bu aşamada başka seçeneği kalmamış gibiydi.

[Toke, Futbol Yazarı]

Hükümetin istifasını izleyen günlerde Alpa, DB'nin tüm çağrılarına karşın kendi örgütünü dağıtmadı ve Gürzlerin önderi olarak Kurtuluşçulara, Hareketin çeşitli şehirlerdeki merkezlerine ve SonSöz dükkanlarına saldırılar düzenletti. BMA bu ciddi sorunla baş etmeye çalışırken bir yandan da Hatn'la görüşmelere girmişti – sabık

hükümet ortağının Kurtuluş Hükümetinde görev almaya hazır olduğu haberi ortalığı karıştırdı.

[Tokt, Kurtuluş Tarihçisi]

Hatn'ın BMA'ya yanaşmaya ve Harekete katılmaya çalışması tam bir kepazelikti, böyle bir yüzsüzlük herhalde eski Bizans'ta görülebilirdi ancak. Hatn bu manevrayla kendi geleceğini güvence altına almak istiyordu, Kurtuluşçular arasında her zaman destekçileri olmuştu, buna güveniyordu; gerçekten bazı Meclis üyeleri, özellikle Paşa'nın Neyo dönüşünde ortaya attığı tezin tartışıldığı günlerde Hatn'ın masum olduğunu ve bir komploya kurban gittiğini çok söylemişti. Ancak BMA'nın bu konuda gerçekten seçeneği yoktu – her ne kadar Kurtuluş Hareketi kendi ayakları üzerinde durmaya çalıştığı sırada Hatn'dan bir tür destek görmüşse de, sonuçta Hareketin karşı olduğu ve devirmeye çalıştığı düzeni simgeleyen kişiydi Hatn. Onun komplo kurbanı olduğunu söyleyenler de aslında Hatn'ın altını oyuyordu, çünkü başka güçlerin kuklası bir yönetimin varlığını kabul ediyorlardı ve zaten bundan kurtulmaya çalışıyorduk. Takdir edersiniz ki bu da kuklayı kabineye almakla yapılamazdı.

[Suki, Kurtuluş Meclisi Üyesi]

Hatn herhangi bir göreve razı olduğunu, amacının Kuzeydoğu Kanadı'nın bağımsızlığı uğruna çarpışmak olduğunu, deneyim ve bilgilerinin çok işe yarayacağını söylerken kuşkusuz ciddi ve içtendi, ama ironik bir yanının olduğunu da görmemek olanaksızdı. Onu aramıza almamız söz konusu olamazdı, ona güvenemezdik herşeyden önce, her taraf casus kaynarken, her yaptığımız izlenirken ve biz Bugs sistemine karşı savaş açmışken, böyle bir riski göze alamazdık. Ayrıca ben hiçbir zaman Hatn'ın, bazılarının iddia ettiği gibi kendi döneminde olup bitenlerden habersiz

olduğuna, hatta bunları bizzat yönlendirmediğine inanmadım. Dubl çevrelerinde İsta için Truva atı denir ya, Hatn bu atın sürücüsüydü bence. Belki başka etmenler vardı, bilemiyorum. Ben Hatn'ın Hareketten uzak tutulması ve yargılanması gerektiğini BMA'ya da söyledim. Onun da benzer görüşte olduğu izlenimini edindim.

[Dase, Aşk Yazarı] Hatn'ın Kurtuluş Hareketine açık bir yakınlık göstermesi ve BMA'dan görev istemesi yalnızca maddi kaygılarla atılmış bir adım değildi elbette, ancak Paşa-Yamu örneği dururken ve BMA'yla yandaşları, özellikle de Uuue Paşa'yı bu konuda sert bir şekilde, hatta insafsızca eleştirmişken, böyle bir yakınlığın kurulmasına izin vermek BMA'nın yapabileceği birşey değildi. Kim ne derse desin, ben yine de Hatn'ın hareketinde duygusallığın ağır bastığını, kadının sanıldığı kadar hesapçı olmadığını düşünüyorum. Her çağ gibi bizim çağımız da kendi masallarını yarattı, ama eski masalların unutulsa bile ölmediğini görüyoruz işte; Hatn romantik ve epik bir masal kurmak istedi kendine, sevdiği erkek sayesinde doğru yolu gören ve onun yanında, yüce bir amaç için savaşan kadın olmak istedi. Bu onun hakkıydı bence, böyle bir masalın izleyicisi olmak da bizim hakkımızdı. İzin vermediler.

[Hökl] BMA Hatn'la üç kez görüştü ve İsta hükümetinin DB yönetimiyle ilişkisi konusunda ayrıntılı bilgi aldı; Kazk önderliğindeki Kurtuluş Güçleri komutanlarıyla hükümetin bir araya geldiği toplantıda DB işgaline karşı bir harekat planı çıkarılmaya başlandı. Ancak gelişmeler, bu hazırlıkların sil baştan ele alınmasını gerektirecekti.

[Utracek, Poetikacı] Kısacası kirliçıkı kılınmıştır melankoli burcunun insanları.

Proje: İskambilden Şato

Dubl, Kuzeydoğu Kanadı'ndaki olaylara yoğunlaşmışken ve kolluk güçlerini yolladıktan sonra nasıl bir yol izleyeceğini, İsta'yı nasıl gemleyeceğini tartışırken Proje Tanıtım Koordinasyon Sorumlusu Simu'nun açıklamaları DB çapında bir depreme yol açtı. [Hökl]

"Proje bünyesinde bir yıldır büyük bir gizlilikle sürdürülmekte olan soruşturmanın sonuçlarını tüm Dünya Birliği kamuoyuna açıklamakla ben görevlendirilmiş bulunuyorum. Öncelikle söylemeliyim ki bu sonuçlar herkesten çok Proje için çalışan, nöbetçilik yapan, kuramsal araştırmalar yürüten, Proje'nin tüm dünyada yaygın bir destek kazanması için uğraşan, bu dünyayı daha yaşanır bir yer haline getirmeyi görev bilmiş insanları şaşırtacak ve eminim ki derinden yaralayacaktır. Bu noktada yapabileceğimiz tek şey gerçekle yüzleşmek ve geleceği yeniden kurmak olacaktır. [Simu, Proje Tanıtım Koordinasyon Sorumlusu, kamuoyu açıklaması]

Bilindiği gibi başlangıcından beri Proje'nin güçlü düşmanları oldu ve geçen yıllar içinde bu düşmanların sayısı ve etkisi arttı. Pek çok saldırı ve sabotaja göğüs germek zorunda kaldık; DB'nin en büyük şirketlerinden bazılarının Proje'ye karşı işbirliği yaptığı, hatta dünyanın mer-

kezine ulaşmak için kendi kazılarını başlattığı haberleri her zaman gündemdeydi. Aynı çevreler, Proje'nin amaçlarına da dil uzatmaktan geri kalmadı, yapılan herşeyin büyük bir aldatmaca olduğunu, kişisel güç peşinde koşan bir avuç insanın yarattığı ve tüm dünyayı alet ettiği bir yalan olduğunu iddia ettiler. Bizi gericilikle, teknisizmle, sınıfçılıkla suçladılar.

Bütün bunları baştan söylememin nedeni, kendimi bir Proje üyesi olarak aldatılmış hissetmem ve çalışma arkadaşlarımın da kendilerini aynı şekilde hissedeceklerini bilmemdir – birkaç kişinin günahı bizi elbette üzecek, ama yıldıramayacak.

Korporatif yargı ve Birlik yargısının işbirliğiyle yapılan soruşturma sonucunda, Proje'nin Vezüv'de dünyanın merkezine ulaşmak ve burada kırk bin nöbetçiyi barındıracak bir meditatif enerji istasyonu kurmak amacıyla yürüttüğü sanılan kazının var olmadığı, bundan yaklaşık beş yıl önce altı bin iki yüz elli metreye ulaşıldıktan sonra bir ilerleme kaydedilmediği halde kazının sürdüğü izlenimini vermek için çalışmaların kesilmediği, esasen bu kazının amacına ulaşmasını sağlayacak teknik donanıma hiçbir zaman sahip olunmadığı anlaşılmıştır.

Bu kazı için DB'nin sağladığı kredilerin kimler tarafından hangi amaçlarla kullanıldığı, bu aldatmacanın sorumlularının kimler olduğu, bu soruşturmanın sonuçlarının Proje'nin geleceğini ve meditatif güç üretimiyle elde edilmesi amaçlanan enerji kılıfının olabilirliğini nasıl etkileyeceği, önümüzdeki günlerde yargı sürecinin bir sonraki aşamaya geçmesiyle ve uzmanların araştırmalarını derinleştirmesiyle ortaya çıkacaktır.

Sözlerimi tüm Proje çalışanlarına ve Dünya Birliği halkına bir çağrıda bulunarak bitirmek is-

tiyorum: dünyanın mutluluğunu düşünmek, dünyanın mutluluğu için düşünmek, bunu yapanları destekleyerek tüm insanlığın hiçbir çağda başaramadığı şekilde birleşmesini, bir olmasını sağlamak şimdi her zamankinden çok gerekli. Kat edilmiş bir yol var, bunu hiçe saymayalım ve kaldığımız yerden devam edelim. Bunu ancak güçlerimizi birleştirirsek başarabiliriz, güçlerimizi çarpıştırarak değil. Proje hiçbir şey öğretmediyse bunu öğretmiş olmalı bize. Küllerimizden yeniden doğacağız."

[Hunt, Karşılaştırmalı Şirket İlişkileri Uzmanı]

Proje'nin içinden bazı çalışanların, yargı organlarının temsilcileriyle gizli bir soruşturma-denetleme komisyonu oluşturması ve uzun süren bir çalışmanın sonuçlarını kamuoyuna duyurması daha önce benzerine rastlanmamış bir uygulamaydı ve iyi ya da kötü, şirketler hukukunda yeni bir devir açtı. Soruşturma genişletilerek sürdürüldü ve sonuç alma süresi uzadı – Hrades ve Vletos'un kuramsal çalışmalarının aura enerjisi konusunda tam olarak ne söylediği, bunları temel alan Proje araştırmacılarının meditatif güç kalkanı konusundaki çıkarımlarının ne ölçüde sağlam olduğu da soruşturma kapsamına alındı. Saptanmak istenen şey, eğer ortada kasıtlı bir aldatmaca olduğu kesinleşirse bunun ne kadar geriye gittiği ve sorumlularının kimler olduğuydu. Ancak bu konuda üç farklı komisyon herhangi bir karara varamayıp görevsizlik talebinde bulunduğundan Yüce Mahkeme sonunda soruşturma kapsamını daraltmak zorunda kaldı. Buna karşın, Proje'nin DB yönetimiyle ve Games gibi bazı şirketlerle ilişkileri, Proje'nin iç işleyişindeki karmaşıklık, kilbler sorunu bu davayı içinden çıkılmayacak bir hale getiriyordu.

[Nilü, DB Toplumsal Kurgular Uzmanı]

Ebrino'nun, resmi açıklamalardan birkaç saat önce ortadan kaybolması ve o zamandan beri bulunamaması, soruşturma komisyonu üyelerini ve özellikle Simu'yu zan altında bıraktıysa da, yapılan sorgulama ve ek araştırmalar sonucunda ilgili kişilerin bilgi sızdırmış olduklarını gösteren bir kanıt bulunamadı. Dava henüz sonuçlanmadığı için şu anda birşey söylemek zor, ama gidişten anlaşıldığı kadarıyla Proje önderi Ebrino'nun bu kamu sahtekarlığı olayında büyük sorumluluğu var. Kesin olarak bilinmeyen şey bu sorumluluğu kimlerin paylaştığı. Akla ilk önce sevgilisi ve Tanıtım Koordinasyon Sorumlusu olan Simu geliyor elbette. Proje'ye verilen kredilerin denetlenmesinden sorumlu DB İkinci Önderi ve ekibi derhal görevlerinden istifa etmek zorunda bırakıldı ve haklarında soruşturma açıldı. Games'in Ebrino ve seçkin bazı DB yöneticilerinin siparişi üzerine Proje'yi tasarladığı iddiası da halen araştırılıyor. Games'in diğer DB şirketlerinden farklı bir yapıyla yönetiliyor oluşu bu araştırmanın hızlı götürülmesini engelleyen en önemli etkenlerden. Bilindiği gibi Games, *in absentia* bir kurul tarafından yönetiliyor ve şirketin üstlendiği her iş, bir proje birimi tarafından, diğer birimlerden büyük oranda bağımsız ve hatta habersiz olarak gerçekleştiriliyor. DB'nin en büyük 500 şirketi arasında Games, şirket geleneklerine uymadığı için port-alan sistemine geçmemiş tek şirket – DB komisyonları bu konudaki yasa değişikliklerini bir türlü çıkaramadığı için DB denetimcileri Games'i buna zorlayamıyor. Ebrino'yla Games arasındaki bağlantı kanıtlansa bile, bunun Games için ne kadar bağlayıcı olacağı sorusu da hukukçuları uğraştırıyor.

[Hosb, Olgunluk Çağı Tarihçisi]

Vezüv'de Proje tarafından kazı yapılmadığının ve dünyanın merkezinde, öngörüldüğü gibi

bir enerji istasyonunun kurulamayacağının anlaşılması, herşeyden önce Proje için büyük bir yıkım oldu. Merkezdeki istasyon olmadan da Proje'nin çok önemli bir hizmet vereceğini anlatmaya çalışan Proje yöneticileri, ne çalışma arkadaşlarını, ne de sokaktaki insanı ikna edebildi. Nöbet istasyonlarında yaygın huzursuzluklar yaşandı ve Olgunluk Çağı tarihinde ilk kez görülen kitlesel grev olayında dört yüz bini aşkın kilb iş bırakıp görev yerlerini terk etti; bunların doksan bini, tüm engellemelere karşın Dubl'e ulaşarak büyük bir gösteri yaptı. Proje yönetimi kilblerle masaya oturmayı reddederek istasyonlara gönderilmek üzere yeni kilbler bulacağını söylediyse de, bunun yarattığı büyük ve beklenmedik kamuoyu tepkisi sonunda geri adım attı. Anlaşılan DB halkı, Proje'nin bu maçı kaybetmesini istiyordu artık. Bütün nöbetçiler geçici bir süre için nöbet yerlerinden geri çağırıldı ve kendileri için üçer aylık kurslar düzenlenmeye başladı. Nöbet sistemine dönülüp dönülemeyeceği bu aşamada belirsizliğini koruyor. Kesin olan birşey varsa o da Proje'nin yarattığı hüsranın sıradan bir düşkırıklığı olmadığıdır. Proje gerçekten de adını hak ediyordu, bu çağın en iddialı projesiydi, bu çağla neredeyse özdeşleşmişti – belki de olabileceğinden fazlasını olmaya çalışmak, böyle bir yalanı doğurdu, bu belki de kaçınılmazdı, ama bütün bir dünya toplumunun imgelemine saplanan bu hançeri, kesinlikle hak etmemiştik. Önümüzdeki onyıllarda bu yarayı unutturmasa da bir ölçüde saracak başka projeler çıkar diye umuyorum. Endişeliyim – depremden daha zararlı birşey varsa, o da deprem korkusudur. Korkumuza yenilip çabuk toparlanmaz ve görkemli düşler kurmaya bir an önce başlayamazsak, sonra çok geç olabilir.

[Çalın, Kurtuluş Meclisi Üyesi, Spor Yazarı]

Kilblerin düzenlediği eylem haliyle şehir farelerini ve Jams'ı da gündeme getirdi bizde. Proje yönetimi bu kilblerin yerine iddia ettiği gibi yenilerini nasıl koyacaktı? Nereden geliyordu bu kilbler? Getto-centrumlardan. Tartışılacak hiçbir yanı yok ki bunun. Şehir farelerinin bellekleriyle oynayıp kilb haline getiriyor ve nöbete yolluyordu Proje, bunu da tabii ki DB yönetiminin bilgisi dahilinde yapıyordu. Biz şehir merkezlerine girebiliyor muyuz? Hayır. Proje nasıl giriyor öyleyse? Bunu görmek için dahi olmaya gerek yok. Proje'nin yalnızca meditasyonun yaygın ve sistematik kullanımıyla uğraşmadığı, çeşitli teknolojilerin geliştirilmesi ve gizli bir şekilde uygulanması konusunda uzmanlaştığını bilmeyen kaldı mı yahu? Lens biçiminde port üretimi konusundaki çalışmalarının son aşamaya geldiği söyleniyor mesela. Bellek konusunda araştırmalar yaptıkları da enerji nöbetçileri sayesinde ortaya çıktı – meğerse solitransın bellek yitimi gibi bir yan etkisi varmış, hay allah. Ama en akıl almaz numaraları, dört yüz bin kilbin dakika dakika ne yaptığını izleyebildikleri anlaşıldığında ortaya çıktı. Bu demekti ki İsta'nın merkezinden kaçıp Kurtuluşçulara katılan şehir fareleri sayesinde Proje ve herhalde Dünya Birliği, hakkımızda geniş bilgi toplayabiliyordu. Daha kötüsü, Jams'ın sürdürdüğünü bildiğimiz organizasyonun başarısız olması, bu durum değişmedikçe kaçınılmazdı. Zaten Jams da gerekli önlemleri aldı, ama o zamana kadar yaptığı herşeyin biliniyor olması, manevra alanını büyük ölçüde daraltmıştır, ben size söyleyeyim. DB'nin ikiyüzlülüğünü bundan iyi gösteren birşey bulmak da zordur bak! Onca kıyamet koptu kilbler hakkında, Proje'nin ipliği pazara çıkarıldı, ama şehir fareleri hakkında tek kelime ediliyor mu? Tık yok. Bu adamlar böyledir, işlerine geldiği zaman herkese ahlak havariliği taslarlar,

yalanlarının ortaya çıkacağını ve iskambil kağıtlarının bir üfürüşte yıkılacağını anladıklarında da en adi ahlaksızlıkta elbirliği yaparlar.

[Dase, Aşk Yazarı]

Proje skandalında insanları meşgul eden konulardan biri de, Ebrino'yla Simu arasındaki ilişki oldu tabii. İsta'da çok başarılı bir solitrans kampanyası düzenleyerek Proje'ye büyük destek toplayan ve Proje yönetiminde yıldızı parlayan Simu'nun, kendi özelliklerinin yanısıra Ebrino'yla olan yakınlığının da yararını gördüğü fısıldanıyordu bazı çevrelerde. Ancak çiftin sonunda neden ayrıldığı bir türlü anlaşılamamıştı; bugün dönüp baktığımızda hangisinin önce geldiğinin de çok belirleyici olduğunu görüyoruz: Simu Vezüv araştırma komisyonuna seçildikten sonra mı Ebrino'dan ayrılmıştı, yoksa ayrıldıktan sonra mı komisyona girmişti? Bir ilke uyuşmazlığı mı aşkın tükenmesine yol açmıştı, yoksa aşk acısı intikam arzusunu mu körüklemişti?

[Ebrinove Simu, Lond'da bir şirket yemeğinde]

[Hökl]

Kurtuluşçular için bu skandalın önemli başka bir yanı daha vardı kuşkusuz: Ekva'nın öngörüleri ve BMA başta olmak üzere bazı Kurtuluşçuların Ebrino'yla işbirliği yapmaya hazır olmaları, en azından onu karşılarına almak istememeleri, son gelişmeler ışığında yeniden değerlendirilecekti.

[Çoms, Toplum Sağlığı Uzmanı]

Kurtuluş Hareketinin en büyük şansı Ekva gibi bir gözlemci ve kuramcıya sahip olmaksa, en büyük şanssızlığı da Ekva'nın zamansız ölümü ve ardından, saptama ve çözümlemelerinin gerektiği kadar dikkate alınmaması oldu. Elbette herkes hata yapar, Ekva'nın da hataları ve aşırılıkları oldu, örneğin *Olgunluk Kitabı*'nı Ebrino'nun yazdığını ısrarla savunmasına karşın bugün bunun

doğru olmadığını biliyoruz; ancak yine de ondaki zihin berraklığını Hareketin genelinde görmek zor. Bu belki de Ekva'nın eylem adamı olmamasından kaynaklanıyordu – durup düşünecek zamanı vardı. BMA'nın, yalnız BMA da değil bütün Kurtuluş Hareketinin, hatta Meclisin, olaylara ve gündeme yetişmeye çalışmaktan kovalamaya, kendi istedikleri yönde koşmaya ve kendi gündemlerini ortaya koymaya fırsatı olmuyordu.

[Adna, Kurtuluş Meclisi Üyesi]

Meclisteki fırsatçılar grubu, yani Proje'nin peşine takılıp yeni dünya düzeninden torpilli pay almak isteyen arkadaşlar, Proje'nin yalanının ortaya çıkması ve Ebrino'nun kaçmasıyla birlikte büyük bir bozguna uğradı, ama başından beri Ebrino'ya yaranmaya çalışan onlar değilmiş gibi, bir gecede dönerek, Kurtuluş Hareketinin kimsenin desteğine muhtaç olmadan, kendi gücüyle ve halkın iradesiyle amacına ulaşması gerektiğini söylemeye başladılar. Tarih, hatasını kabul etmeyenler, fikir değiştirdikten sonra bile hata yapmamış olduğunu söyleyenler için bir utanç belgesi olmuştur.

[Tokt, Kurtuluş Tarihçisi]

Tabii günün koşullarını göz önünde bulundurmak gerek. Kimseye gerçekler vahiy yoluyla inmiyor, kimsenin Hakikate özel port hattı yok. Kurtuluş Meclisi günün belirsizlikleri içinde bir çıkış yolu arayan ve ülkenin çıkarını gerçekten iyi niyetle korumaya çalışan, şerefli insanlardan oluşan bir meclisti. Proje konusunda zamanında doğruyu göremediği, ya da doğru kararı alamadığı için Meclisi ve önderlerini eleştirenler olabilir. Bunların arasında bizzat o Meclisin üyeleri de yer alabilir. Ben bunu biraz fazla acımasız buluyorum, eğer iyi niyetle yapılmışsa; kötü niyetlilerinse fırsatçı olduğunu düşünüyorum. Şimdi ortaya

çıkıp Proje'nin büyük bir aldatmaca olduğunu, Ebrino'nun kişisel hırsının peşinde koşan sahte bir peygamber olduğunu en başından beri bildiğini söyleyenler, zamanında bu konular tartışılırken neredeydi? Neden seslerini duyurmadılar? Neden Meclisteki arkadaşlarını uyarmadılar? Bu bir. İkincisi, ben Kurtuluş Hükümetinin o zamanki politikasını da yanlış bulmuyorum. Herkese birden savaş açamazsınız; düşmanlarını sıraya sokmayı becermek, bir savaş taktisyeninin sahip olması gereken en büyük meziyettir. Bütün bunlar olmadan önce Proje'yi açıkça karşımıza almanın bize getireceği hiçbir şey yoktu.

"Dünya Birliği getto-centrumlar nedeniyle karşımızdaydı, fakat henüz zamanı gelmediği için çarpışmaya girilmiyor, bekleniyordu. Bu kararımızın ne kadar doğru olduğunu çok geçmeden görme fırsatı çıktı. Alpa-Hatn hükümetinin istifa etmesiyle oluşan boşluğu DB yönetimi doldurmaya yeltendi, bizim egemenlik haklarımıza, bu halkın kendi geleceğini belirleme hakkın aldırış etmeden topraklarımıza girdi. Ama ne yapacaklarını bilmiyorlardı, bu ülkeyi, bu ülkenin insanlarını tanımıyorlardı. Düşman kendi sahamızda yakalanmıştı. Proje olayının ortaya çıkması, DB'nin kendi kalesine gol atması gibiydi. Maçta olduğu gibi savaşta da beklemeyi ve rakibi oyalamayı bilmek gerekir. Yapılan budur. Zamanında bizi eleştirdiler, Ebrino'nun neler yaptığını bildiğiniz halde neden bunları açıklamadınız, neden zaman kaybettiniz dediler. Zaman kaybedilmemiştir; zaman çalınmıştır. Zaman bizden yana işlemiştir. Ama herkes herşeyi bilecek diye de birşey yoktur. Herşeyin sırası vardır ve bu sıranın ne zaman geleceğini bilmek gerekir. Yedikten sonra yumurtayı soyamazsınız."

[BMA, Meclis Konuşması]

[Alkışlar, "Bravo!" sesleri]

[Utracek, Poetikacı]

Doğru belirginleşmeye başlıyor – düzenli, kararlı, *soğuk* bir çizgiyle sınırlandırılmış, usul usul çürümeye yüz tutan gerçek nedir öyleyse? Yüreğim. Hamle yapılmıştır aslında. Şimdi ne olacak? Gün gelecek. Bir ipucu doğacak. Simyacılar ölmez.

Uzay Böcekleri

[Hökl]

Ridaf'ın Dubl'e gitmesinden kısa bir süre sonra Simu'nun DB'yi sarsan açıklamaları ve Ebrino'nun sırra kadem basması dikkatlerin Ridaf'ta toplanmasına yol açtı. Ridaf'sa bu konuda bir açıklama yapmaktan ısrarla kaçındı ve bazı Meclis üyelerinin kendisini Kurtuluş saflarına yeniden katma çabalarına olumlu yanıt vermedi. Ridaf'ın Dubl gezisinin olaysız sonuçlanması aynı zamanda Paşa'ya haksızlık edildiği yönündeki görüşün güçlenmesine yol açmıştı. Onun halefi olan Uue'nin, Meclisteki "Projeciler"in başını çekiyor olması da, Paşa'nın geri gelmesini isteyenlerin sayısını arttırdı.

[Mahp, Futbol Yazarı]

Meclis-içi dengeler hızla değişiyordu, bu da aslında istikrarlı bir dengenin oluşturulamadığını gösteriyordu. BMA'nın önderlik tarzının bir yansıması sayılabilir bence bu: ikinci adamlık konumu için adayları kapıştırmak, ama kendisiyle bu konum arasında mesafe bırakmaya özen göstererek, gerektiğinde hataların sorumluluğunun "daimi" önderlikte değil, değiştirilebilir önderlerde kalmasını sağlamak. Kurtuluş Hareketi gibi bir organizasyonda bunun yararlarını açıkça görmek mümkün – bir yanıyla yönetime esneklik kazandırıyor ve değişik görüşlerin dönüşümlü olarak

ağır basabileceği bir mekanizma yaratıyor, bir yanıyla da kritik bir anda Hareketin ve ülkenin öndersiz kalmamasını, bir önder bulma krizine girmemesini sağlıyordu.

[Kuyh, Kurtuluş Tarihçisi]

Paşa'nın Hükümet Önderliğine yeniden seçilmesi Meclis gündemine geldiğinde genel bir sevinç havası yaşandı. Uuue'yi destekleyen daralmış grup sessiz kalmayı yeğledi, üyelerin geri kalanıysa Paşa'nın istifasına neden oldukları için duydukları suçluluktan olsa gerek, coşkulu bir şekilde lehte oy kullandılar. Uuue'nin böyle bir oylama hezimetine gerek kalmadan istifa etmesini bekleyenler vardı, ama Uuue son ana kadar güvenoyu alacağını düşündüğü için böyle birşey yapmadı ve sonuçlarına katlanmak zorunda kaldı. Aile üyeleri yeniden bir araya gelmiş, ekip yeniden kurulmuş gibiydi. Kurtuluş Meclisi uzun süredir gereksinimini duyduğu özgüvene nihayet kavuşmuştu sanki.

[Tahp, Uygulama Kuramcısı]

BMA, Paşa ve ekibi, zaman yitirmeden bir "Savaş Programı" hazırlamaya koyuldu: düşman kimdi, izlenecek strateji neydi, bunun için gerekli önkoşullar nelerdi? Bu soruların yanıtlarını içeren bir programı resmen Meclis onayına sunmayı düşünüyorlardı. Bu aşamada artık Ekva doktrininin sorgulanacak bir yanı kalmamıştı; programın ideolojisi neredeyse tümüyle bu doktrin üzerine kuruldu, Paşa'nın getirdiği açılımlar da eklenerek Ekva-Paşa doktrini halini aldı. Buna göre Dünya Birliği'nin getirmiş olduğu düzende ülkeler çifte kıskaca alınmıştı: bir yandan DB, ülkelerin özerkliğini ve egemenliğini lafta bırakacak denli merkeziyetçi bir yönetim anlayışı izliyor, öbür yandan şirketler hegemonyası, bazen DB çıkarları ve öncelikleriyle çatışacak ölçüde kendi çıkarlarının peşinden koşuyor, bunu ülke yöneti-

mi düzeyine taşımaktan çekinmiyorlardı. Bütün bunlar, çok ileri düzeyde bir biyo-bilişim teknolojisi kullanarak yapılıyordu. Olgunluk Çağı ideolojisi olarak sunulan pasifizm, evrensel barış ve aşk, teknofobi, doğaya ve büyüye dönüş, bütün bunlar, aslında uygulanan tekno-elitizmi gizlemek için uydurulan kılıflardı. Uyuşmacı küresel toplum yalanı, yine küresel boyuttaki sınıf çatışmasını, şehir fareleri üzerine kurulu sömürü düzenini saklamaya yarıyordu. Böyle bir yapılanmada yerel devlet, bireyleri bu yalanlardan özgürleştirebilecek tek kale olarak beliriyordu.

[Toke, Futbol Yazarı]

Savaş Programının kuramsal diyebileceğimiz gerekçelendirme bölümünde yeni birşey yoktu. Ekva'nın analizi de, Paşa'nın Bugs teorisi de artık günlük yaşamın parçası olmuştu İsta'da. Yeni olan şey, şimdi ne yapılması gerektiği konusunda söylenenlerdi. Bu belgede Kurtuluş Hareketinin tepe yönetimi, iki yönlü ve eşzamanlı bir saldırı önerisini vurguluyordu. Bir cephede Kurtuluş güçleri, DB güçleriyle açık savaşa tutuşup işgalin sona ermesini sağlayacak, DB'nin empoze ettiği yönetim biçimini engelleyerek Kurtuluş Meclisinin ve onun hükümetinin tanınmasını sağlayacak, ikinci cephedeyse bir halk hareketi yaratıp Gatlok'un kurduğu ve DB'nin kullandığı düşünülen bilgisayar-böcek temelli kontrol düzeninin ortadan kaldırılması için çalışılacaktı. Yerel Kurtuluş birimleri bu konuda bilgilendirilecekti. Kuzeydoğu Kanadı'nın tam bağımsızlığı ancak bu iki cephede birden kazanılacak zaferle elde edilebilirdi.

[Çaln, Meclis Üyesi, Spor Yazarı]

Paşa'yla BMA kafa kafaya verip yazdı Savaş Programı dedikleri şeyi. Hükümetteki diğer Kurtuluşçuların aklı ermezdi böyle şeylere – hep birlikte yazdık demelerine bakmayın yani. Bunu yazarken

de, tarihçiler bilir, biraz Platon'un felsefeci kral hayali gibi birşeye kapıldıkları belli – kendimiz için birşey istemiyoruz diyorlar ama bir yandan da kendilerine işaret ediyorlar. Yani BMA'nın tüm yetkileri toplamış, Meclisin bile üstünde bir başkumandan olması filan. Savaş zamanında hızlı karar verip uygulayabilmek için, ayrıca gizliliği koruyabilmek için gereklidir tabii bu tip şeyler. Ama Meclisin buna tepki göstermesi de bir o kadar normal. Ne olacaktı yani, buyrun bizi adam yerine koymadan istediğinizi yapın mı diyecekti Meclis? Devredışı kalmaktan ve ne kadar güvenirlerse güvensinler BMA'yı, denetleyemeyecekleri kadar güçlü kılmaktan korkuyorlardı. Sonuçta genç kız korkularıdır tabii bunlar, ilk seferden sonra kurtulursunuz.

[Hökl] Savaş Programının Mecliste tartışılması öngörüldüğü gibi olaylı oldu. Adna ve Uuue'nin başı çektiği muhalefet grubu, BMA'nın ölçüsüz yetkilerle donatılmasının gerekli olmadığını, bir dikta rejimi yaratılmaya çalışıldığını, Meclisin yağmurdan kaçarken doluya tutulmaktan kaçınması gerektiğini savundu.

[Tokt, Kurtuluş Tarihçisi] Meclisin birtakım üyelerinin öne sürdüğü çekinceler aslında tümüyle yersizdi. Programın yaratmaya çalıştığı şey bir diktatör değil, hızlı işleyen bir savaş makinesiydi. Bu makine de elbette Meclise karşı sorumlu olacaktı, gizli oturumlarda Meclis üyelerini gerektiği ölçüde bilgilendirecekti. Ama takdir edersiniz ki savaş sırasında alınacak her kararın koca bir Meclisten geçirilmesi yalnızca gülünç olur.

[Aei, Eşgüdüm Sorumlusu] Savaş Programının çok sağlam bir oy çokluğuyla Meclisten geçmesini sağlayan, Paşa'nın yaptığı konuşma oldu. Alışılmadık ölçüde sertti,

Meclise neredeyse gözdağı verdi, bu Programın onaylanmamasının vatana ihanet sayılacağını ve sorumluların yakasına bizzat kendisinin yapışacağını söyledi. BMA'nın bu göreve talip olmasının Kurtuluş Hareketi için bir şans olduğunu ikna edici bir şekilde anlattı; sanırım BMA bile bu kadarını yapamazdı. O gece BMA'nın başkumandanlık yetkileri almasına ve geçici bir süre için de olsa ülke yönetiminin tek sorumlusu haline gelmesine kabul oyu verenlerin çoğu aslında Paşa'ya oy verdi bence. BMA konuşmuyor olmasını o zamana dek hep kendi lehine çevirmeyi becermişti, ama o durumda yanında Paşa olmasaydı ya da herhangi bir başkası olsaydı, Meclisin güvenini alması gerçekten çok zor olurdu.

Mecliste alınan bu zaferi kutlamak için BMA'nın kurmaylarından ve çevresinde tuttuklarından oluşan kalabalık bir grup, BMA'nın en sevdiği sevaneye gitti – grupta Paşa, Aei, Yamu, Ridaf, Falh ve Tant'ın yanısıra küskünlerden Uuue ve Adna da vardı. [Hökl]

Kurtuluş Hareketinin üst yönetiminin toplu halde bir sevaneye gitmesinin politik bir içeriği vardı tabii – Dünya Birliği uzun bir süredir sevanelere karşı Kuzeydoğu Kanadı yönetimine telkinlerde bulunuyor, yer yer baskı da yapıyordu. Bu doğrultuda yapılan yasa değişiklikleri Dubl'de yeterli bulunmamıştı – artık sevanelerin tümden kapatılması için diretiyorlardı. BMA'nın ekibini büyük güvenlik önlemleri altında bir sevaneye götürmesi bir anlamda bir meydan okumaydı. [Ezkö, Spor Yazarı]

Benim böyle bir toplantıda yerim yoktu aslında, Kurtuluş hikayesinden uzak durmayı istememem bir yana, sevanelerden de hoşlanmam, fakat [Ridaf, Eski İletişim Sorumlusu Yardımcısı]

BMA'nın bunu kişisel kırgınlıkları ortadan kaldırmak için bir vesile olarak gördüğü anlaşılıyordu, beni kendisi davet etti, Yamu da çok ısrar edince gittim. Mekan gerçekten çok güzeldi, Karadeniz'le Boğaz'ın birleştiği burunda, camlarla kaplı, yay şeklinde bir yapıydı gittiğimiz sevane. En güzel bölme bize ayrılmıştı, her yanımız deniz ve gökyüzüydü, yemekler nefisti, grubumuz işletmenin diğer hizmetlerinden de son derece memnun kaldı.

[Falh, Kurtuluş Meclisi Amiri]

İç gerilimi çok yüksek bir ekipti aslında. Bunun tek nedeni katılanlar değildi – Kurtuluş Güçleri Komutanı Kazk da katılmayarak gerilimi arttırmıştı. Kazk'ın BMA'nın başkumandanlığını tanımazlık edeceğini kimse düşünmüyordu, ama yine de bir çekişme yaşanacağı belli olmuştu. Katılanlar arasındaki gerilimse çok geçmeden gevşedi – bunda BMA'nın tarot kartlarıyla yaptığı esprilerin yanısıra, geceye katılan herkesin nasıl seviştiğini taklit etmesinin de büyük payı vardı. Partner olarak seçtiği delikanlının da çok becerikli olduğunu eklemeliyim. Beklemediğimiz kadar eğlendik doğrusunu isterseniz. Ondan sonrası da, herkesin birbirine zekice laf geçirmesi, geçirilen laflara zekice yanıtlar vermesi ve kimsenin bu oyundan kalbinin kırılmaması şeklinde özetlenebilir.

[Tant, İsta Güvenlik Amiri]

Hadi düşmanlıkların demeyelim ama bütün karşıtlıkların bir yemekte çözüldüğünü söylemek biraz abartılı olur, ama bu sevane toplantısı orada bulunanlara, sonuçta kendi kişisel meseleleri ne olursa olsun, daha üst bir ortak amaç için çalıştıklarını, bir davayı paylaştıklarını anımsattı. Elbette bu savaşımın verilmesi sürecinde ciddi görüş ayrılıkları ortaya çıkacaktı, herkes akıllı ve hırslıydı,

herkes ne yapmalı ve nasıl yapmalı soruları üzerine kafa patlatıp kendince en doğru yanıtları bulmuştu; eh, bunların çatışması, kişiliklerin çatışması kaçınılmazdı. Ama günün sonunda toplama çizgisi çekildiğinde elde kalan, bütün bu itiş-kakıştan öte, o ortak amaç yönünde atılmış olan adımlar. Önemli olan bu. O gece sevanede bulunanların hepsinin bunu hissettiğinden eminim.

O gece orada bulunan herkesin düşünmediği bazı şeyleri düşünen biri de vardı. [Hökl]

Paşa'da bir gariplik olduğunu sezmiştim – yemeğini biraz didikleyip bırakmıştı, istediği kıza da doğru dürüst dokunmamıştı bile. Önce bunu günün yorgunluğuna verdim, Meclisteki performansından tabii ki haberim vardı. Fakat daha sonra bunun yorgunlukla ilgisi olmadığını anladım – aklı başka yerdeydi ve harıl harıl çalışıyordu. [Ridaf]

Paşa birden yanındaki kızı yolladı, bölmedekileri süzdü ve "Aptalız, hepimiz aptalız," dedi. Adna "Tabii bazılarımız daha eşit," dedi, herkes güldü, ama Paşa'nın yüzündeki ifadede birşeyler vardı. BMA "Ne oldu, anlat," dercesine araba kartını gösterdi Paşa'ya. "Hiçbir şey göründüğü gibi değil," dedi Paşa. [Aei, Eşgüdüm Sorumlusu]

Bütün yaşamımızın nasıl bir anlam biriktirdiğini, dünya üzerindeki varoluşumuzun içeriğini bir anda berrak bir şekilde görürsünüz, kapılar açılır önünüzde, nefesiniz kesilir – herkesin başına gelmiş olan bildik bir deneyimden söz ediyorum. O gece sevanede dostların ve düşmanların arasında, bir saldırmazlık dairesinde otururken böyle birşey oldu – görmeye başladığımı hissettim birden. Hiçbir şey gerçek değildi. Bunu nasıl daha açık an- [Paşa]

latacağımı bilemiyorum. Kilroy Trote'un filmi sayesinde Dünya Birliği'nin nasıl bir kontrol mekanizması kurduğunu anlamıştım, ama o günden beri içimde bir huzursuzluk vardı, Bugs teorisinde bir eksiklik olduğunu hissediyordum, temel birşeyi atlıyorduk sanki. Çok karmaşık bir sistemden bahsediyorduk, gizli bir bilgisayar ağı vardı, en azından bütün DB'ye yayılmış ve belirsiz bir merkezden denetlenen, sayısı herhalde yüz milyonları bulan biyo-mekanik böcekler vardı, kortlara, işyerlerine, yönetim merkezlerine, kişisel ve kurumsal portlara girip çıkıyorlar, bilgi toplayıp naklediyorlar, portlarda yazılım ve dosya değişiklikleri yapıyorlardı, portlardan bilinçdışına mesajlar yayınlanıyordu belki de. Bu yetmiyormuş gibi şehir fareleri de aynı merkezden kontrol ediliyordu, belki getto-centumlar dışında da vardı şehir fareleri – bakıyorlar, dinliyorlar, başka hiçbir şey yapmalarına gerek kalmadan öğrendikleri herşeyi bu gizemli merkeze aktarıyorlardı. O sırada, pencereyle divanın birleştiği yerde kıyın kıyın yürüyen bir böcek gördüm ve nedense Zürafaları Lekeleme Komitesinin duyurusu aklıma geldi – "Siz gelmeden önce onlar vardı. Siz gittikten sonra da onlar olacak. Evrenin düzeninin sağlanmasında onlarla işbirliği yapıyoruz." Onlar, böceklerdi elbette! Dubl'deki sersem, içigeçmiş bürokratların böyle bir sistemi ne kurmaları, ne de idare etmeleri beklenebilirdi. Zürafaları Lekeleme Komitesini düşünün — bildiğimiz, her gün çevremizde gördüğümüz örgütlerden birine benziyor mu? Hayır. Dev bir komployu ortaya çıkardığımızı sanıyorduk, ama bu sanı bile, asıl ve daha büyük bir komplonun bir parçasıydı: uzaylıların saldırısıyla karşı karşıyaydık. Trote'un filmi bütünüyle bir kehanetti – ilk başta filmin mesajının bir kısmını atlamış olmamı artık affedilmez bir ahmaklık olarak görüyordum.

Paşa masadan bir peçete aldı ve hızla dönüp cama vurdu, sonra bize dönüp öldürdüğü böceği gösterdi, peçeteyi masaya fırlattı, "Uzaylıların işi bu," dedi. Sonra oracıkta, Geliştirilmiş Bugs Teorisini anlatmaya başladı. Port taşımak yasak olduğu için not alamıyordum ve bu beni deli ediyordu – gözümün önünde tarih yapılırken ben öylece oturmaktan başka birşey yapamıyordum.

[Falh, Kurtuluş Meclisi Kayıt Amiri]

Paşa'nın anlattıklarından sonra bölmeye sessizlik çöktü. Söylediklerinin deli saçması olduğunu düşünenler vardı herhalde, Uuue örneğin, ama kimse ağzını açıp tek bir kelime edemiyordu. Bir yanıyla büyüleyici bir mantığı vardı çünkü. Yamu'nun aklına *Olgunluk Kitabı*'ndaki Zürafaları Lekeleme Komitesi maddesi geldi. Benim de kafamı karıştıran buydu aslında – Ebrino o maddede benden de söz ediyordu ve o yüzden onu görmeye gitmiştim, ama konuşmamız sırasında uzaylılarla ilgili herhangi birşey söylediğini anımsamıyordum. Acaba biliyordu da benim ya da Kurtuluşçuların bilip bilmediğini mi sınamak istemişti? Bilmiyorum – o noktada benim için fazla karışık hale geldi herşey. Keşke abim burada olsaydı, diye düşündüm, nasıl eğlenirdi.

[Ridaf]

Kilitlenmiştik. Kilidi açan BMA oldu. Aslında böyle durumlarda BMA hiç karışmaz, kendi eğilimini hiç belli etmez, herkesin kucağındakini dökmesini bekler ve en sonunda kullanır oyunu. Onun bu huyunu her zaman çok akıllıca bulmuşumdur – hem herkesin ne düşündüğünü öğrenir böylece, hem de en son konuşmanın bütün avantajlarını kullanır. Bu kez öyle olmadı ama. Kimse birşey dememişken iki kart sürdü masaya: majör arkananın ilk kartı, yani Joker ve on ikincisi, yani Asılan. Paşa'nın riskli bir yolda olduğunu, hedef gösterilece-

[Falh, Kurtuluş Meclisi Kayıt Amiri]

ğini, saldırılara uğrayacağını, ama sonuçta bu yolun doğru yol olduğunu vurguluyordu.

[Adev, Retorikçi]

BMA'nın o gece Paşa'ya verdiği destek, belki onca darbe almasına rağmen yıkılmayan dostluklarındandı, belki Paşa'nın Meclisteki desteğine karşılık bir teşekkürdü, ama ne olursa olsun, Kurtuluş Hareketinin tarihi içinde ayrıcalıklı bir yeri olduğunu söyleyebiliriz. Bundan önce Kurtuluşçuların amacı, hegemonik ve totaliter olarak tanımladıkları DB yönetimine karşı bir ülkeyi ayaklandırmak ve bu rejimden kurtulmasını sağlamaktı. Oysa Geliştirilmiş Bugs Teorisi, bütün dünya halkı için büyük bir tehlikeye işaret ediyordu ve bu tehlikenin ortadan kaldırılması için dünya çapında bir liderlik konumuna soyunmayı gündeme getiriyordu.

[Uuue, Kurtuluş Meclisi Üyesi]

Benim bu konudaki görüşlerimin ne olduğu herkes tarafından biliniyor. Paşa Neyo'dan dönüp Bugs Teorisi dediği şeyi ilk açıkladığında bunun bir saçmalık olduğunu açıkça söylemiştim. Geliştirilmiş Bugs Teorisi de geliştirilmiş bir saçmalıktan başka birşey değildi. Bence hiçbir şey Kurtuluş Hareketine bu kadar büyük zarar vermemiştir. Uzaylılara karşı savaşılması gerektiğini kime nasıl anlatırsınız? Nerede bu uzaylılar, kim görmüş diye sormazlar mı adama? Onurlu bir Hareketin, kendi kendinin karikatürü olma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu görüyordum ve bunu herkesin görmesi için elimden geleni yaptım.

[Kuyh, Kurtuluş Tarihçisi]

Paşa'nın yeni teorisi Mecliste büyük kargaşa yarattı. Üyelerin çoğunun kafası tümüyle karışmıştı ve ne diyeceklerini bilemiyorlardı; teoriye destek verenlerin arasında da bundan sonra ne yapılması gerektiği konusunda görüş ayrılığı vardı. Bazılarına göre bu teoriyi gizli tutmakta

fayda vardı, böylece gerçek düşman, kimliğinin anlaşılmadığını düşünerek gafil avlanabilirdi. Buna karşı bazı üyeler, bütün dünyanın savaşa katılmasını sağlamanın tek yolunun, uzaylı istilasıyla karşı karşıya olunduğunu açıkça anlatmaktan geçtiğini savunuyordu. Yine bazıları, Teoriye temel oluşturan Zürafaları Lekeleme Komitesinin ortaya çıkarılmasının öncelikli hedef olarak belirlenmesi gerektiğini iddia ediyordu. Paşa'ya başından beri karşı olan Uuue'yse Kurtuluş Güçleri Komutanı Kazk'ın desteğini almayı başarmış, boş kuramsal tartışmaları bir yana bırakıp artık eyleme geçme zamanının geldiğini söyleyerek Meclisteki konumunu güçlendiriyordu.

[Tahp, Uygulama Kuramcısı]

Bugün dönüp baktığımızda, Paşa'nın o dönemdeki çıkışının sağlam temellerden yoksun olduğunu görüyoruz. Dünyanın uzaylı saldırısına karşı birleşmesi çağrısını yapmak ve bunun ciddiye alınmasını sağlamak için, bu çağda bile bazı somut verilere gerek var. Tarihçilerin nostaljik bir yaklaşımla teori olarak nitelendirdikleri şey, yine eski çağların terminolojisini kullanacak olursak, yalnızca bir hipotez, hatta hipotez bile değil, çünkü yanlışlanabilir değil. Uzaylıların bu "teori"de iddia edilen şeyleri yapıp yapmadığını sınamak mümkün değil. Ayrıca Kurtuluş Hareketi gibi çok daha gerçekçi bir kapsamı olan, uygulanabilir bir eylem programı öneren bir hareketi, belirsiz bir düşmana karşı belirsiz yöntemlerle savaşmaya kalkışan bir hareket haline getirme riski taşıyordu. Kurtuluş örgütünün uzun vadede böyle birşeye yanaşması beklenemezdi, kendi kendilerini iptal etmeleri anlamına gelirdi yoksa bu. Nitekim Geliştirilmiş Bugs Teorisi kısa bir süre parlayan bir alev olmaktan öteye gidemedi, ama bu sırada Hareketin en değerli neferlerinden birinin başını yedi.

[Tokt, Kurtuluş Tarihçisi]

BMA'nın yeni fikirlere açık olduğunu, bu açıklığı liderlik anlayışının temeline oturttuğunu Geliştirilmiş Bugs Teorisi çevresinde kopan fırtına dolayısıyla bir kez daha gördük. Geçmişe bakıp bazı şeyleri saçma bulmak kolay, ama bir tarihçi, her saçmanın kendi koşulları ve bağlamı içinde nasıl akla yakın gelebileceğini anlamakla yükümlüdür. BMA'yı, böyle bir aşırılığa izin verdiği için suçlayanlar, o günün koşullarını unutuyor. Her taşın altında başka bir düşmanın görüldüğü günlerdi onlar. Böyle bir teorinin gündeme gelebilmesi, sonra da tarihin çöp sepetine atılması, aslında BMA'nın kurduğu sistemin ne kadar sağlıklı işlediğini, özeleştiri mekanizmasının kurulabilmiş olduğunu gösteriyor. Ayrıca kimilerinin iddia ettiği gibi bu, zaman ve saygınlık kaybına da neden olmadı. BMA'nın başkumandanlık yetkileriyle donatılmasından Topyekün Savaş ilanına kadar geçen süre dört gün bile değildir.

[Utracek, Poetikacı]

Taze kaynaklardan su içme yolunda sıraya girmeyi göze almak. Bir kurşun mermisi sıkmak toplamın sığ umarsızlığına. Kolaylıkla ayırdedilebilir boyalı palyaço boyasız palyaçodan. Yakından bakılırsa.

Meydanlar, Savaşlar

Kurtuluş Meclisi, topyekün savaş kararını ve bunun gereklerini tartışmaya başladığında, birden fazla cephede savaşılmasının zorunlu olduğu, bu yüzden de eşgüdümün yaşamsal önem taşıdığı konusunda görüş birliği oluşmuştu. Geliştirilmiş Bugs Teorisi gündemden düşmüş, yerini Savaş Programı almıştı, ama bu aşamada Paşa'ya karşı bir hareket görünmediği gibi, eski Bugs Teorisi de bu programın temelini oluşturuyordu. [Hökl]

Paşa Hükümet adına Meclise Savaş Programı hakkında bilgi vermiş, BMA'nın başkumandanlığıyla birlikte bu program da kabul edilmişti. Buna göre Kurtuluş Güçlerinin, Kazk komutasında saldırıya hazır hale getirilmesi ve DB birliklerine karşı derhal bir saldırı planının geliştirilmesi gerekiyordu. Bunun yanısıra bütün yerel Kurtuluş örgütlerine, *blatella* türü böceğe karşı kullanılacak kimyasal silahlar ve Weiss şirketi tarafından üretilen frekans tabancaları dağıtılacak, ülke çapında port imha istasyonları kurulacaktı. Böceklerin ve portların ortadan kaldırılmasında halkın işbirliğine gerek vardı, bunun sağlanması da öncelikle Yamu'nun ve ekibinin göreviydi. Askeri, yarı askeri ve sivil bir harekattı söz konusu olan. [Aei, Eşgüdüm Sorumlusu]

[Tokt, Kurtuluş Tarihçisi]

Kurtuluş Hareketi, üç yıllık sürecin en belirleyici dönemeci olan açık savaş döneminde büyük bir başarı elde etti, tek kelimeyle bir destan yazdı. Bu destan kuşkusuz tüm ülkenin önderi olma sıfatını hak ettiğini defalarca kanıtlayan BMA, onun yanısıra Kurtuluş Hükümeti, Kurtuluş Meclisi, Kazk'ın komutasındaki Kurtuluş Güçleri ve en önemlisi, yerel örgütler ağı oluşturarak DB güçlerine karşı yenilmez bir dev yaratan Kuzeydoğu halkı tarafından yazıldı. Kazk, BMA'nın dahice planlarını büyük bir başarı, cesaret ve bağlılıkla uyguladı. İsta'nın merkezinde konuşlandırılmış 200 bin DB askerini bulundukları korunaklı konumdan çıkartmak için, çok daha savunmasız olan Zmit gettocentrumunu hedef alan Kurtuluş Güçleri, bu amaçlarına ulaştı. Eski tarihçilerin dediği gibi, "mübalağa cenk olundu" – zaten yapısı açısından da eski türden bir savaş oldu bu. Kazk için DB birliklerini Dilo'da esir almak çocuk oyuncağı oldu, yenilmez atalarımızın bizimle gurur duymasını sağladık. Gerisi çorap söküğü gibi geldi – iki hafta gibi kısa bir süre içinde tüm DB askerleri Kazk'ın komutası altına geçmiş bulunuyordu. DB yönetimi şaşkınlık içindeydi – hiç ummadıkları bir hezimet oldu bu.

[Toke, Futbol Yazarı]

Böcek Harekatı tam bir sivil savunma operasyonu şeklinde gerçekleşti. Ülkenin her yerinde, binalara girip köşe bucağa ilaç sıkan, frekans tabancalarıyla ortaya çıkmaları sağlanan *blatella*'ları ezen, süpüren, yakan binlerce insan, yorulmak bilmeden çalıştı. Portların imhası için Kurtuluşçular dışında başka pek çok örgüt de canını dişine taktı. İlk iki günde istasyonlarda toplanan portların sayısı on beş milyonu geçmişti.

[Hökl]

Savaş Programının başarısına karşın, tedirginlik verici bazı gelişmeler de oluyordu. Ülke-

nin çeşitli yerlerinde küçük huzursuzlanmalar şeklinde başlayıp kısa sürede kapsamlı ve iyi organize edilmiş ayaklanmalara dönüşen olaylar, zafer coşkusuna gölge düşürdü.

[Alib, Halk Hareketleri Tarihçisi]

İlk hareketlenmeler merkez İsta'dan uzak şehirlerde, Jeru, Tehr ve Baku'da çıktı, ancak inanılmaz bir hızla diğer şehirlere de sıçradı; sanki olayların haberini alır almaz insanlar sokağa fırlıyordu. Kurtuluş tarihçileri bu olayları tekil olarak değerlendirmeyi yeğleyerek önemsiz gösterme eğilimi içinde olageldi, ancak soğukkanlı bir bakışla bakıldığında, bir halk ayaklanmasıyla karşı karşıya olunduğu söylenebilir. Ayaklanmaya katılanların talepleri vardı ve daha önce görülen yağma ve vandallık olaylarından farklı olarak, her şehirde aynı talepler dile getiriliyordu. Futbol liginin iptal edilmiş olmasına büyük bir tepki olduğu anlaşılıyordu bir kere; ligin yeniden başlatılmasını istiyordu halk ve bu konuda koşul öne sürülmesine tahammül edilmeyeceği anlaşılıyordu. İkincisi portların el konup imha edilmesi de sempatiyle karşılanmamıştı en hafif deyimiyle; insanların büyük kısmı, kim olduklarını bile bilmedikleri birtakım çetecilerin, kortları basıp insanların portlarını gasp etmesini, yolda ellerinden almasını ve bunun devlet adına, Kurtuluş Meclisi'nin verdiği yetkiyle yapıldığının söylenmesini kişisel haklara bir saldırı olarak algılamıştı. Bu saldırı, daha önceki solitrans yasağıyla birleştiriliyor, Kurtuluş Hareketinin köktendinci yanının ortaya çıkmaya başladığı düşünülüyordu. Bu konuda ajitasyon yapan şahısların olduğu da saptandı sonradan.

[Yalk, Alternatif Tarih Araştırmacısı]

Kurtuluş Hareketi adı verilen şey, hiçbir zaman halka mal olmamış bir kurgudur, çoğu zaman nesnel gerçekliğe bile tekabül etmez. Örne-

ğin BMA ve Kazk komutasında düzenli bir ordusu olduğu, bu ordunun Dilo'da DB ordusuyla karşılaştığı ve onu yendiği iddiasını destekleyecek hiçbir ciddi veri yoktur. İnsanların bu çağda hala orduların var olduğuna ve bunların fiziksel olarak karşı karşıya gelip savaşacaklarına inanmalarını beklemek kadar gülünç ve saçma birşey olabilir mi? Kuzeydoğu Kanadı insanının Kurtuluş Hareketini desteklediği, DB yönetiminden kurtulmak istediği, bu yönetimin onu sömürdüğünü ve sinsi bir kontrol altında tuttuğunu düşündüğü yönünde de hiçbir gösterge yoktur. Sulb Kongresine katılanları, Meclis üyelerini, yerel örgüt üyelerini, Kazk'ın birliklerini toplarsanız, karşınıza yaklaşık iki yüz binlik bir Kurtuluşçu örgütü çıkar. Buna karşın futbol liginin yeniden başlaması ve ultra-anti-teknolojik baskının sona erdirilmesi için ayaklananların sayısı on milyonu geçmektedir. Halkın Kurtuluşçuları fark etmiş olması bile başlı başına şaşırtıcı bence. Nitekim Kurtuluş Hareketini dünyanın da fark etmemiş olduğunu insanlardan, ama özellikle de kendilerinden saklamak için çok uğraşmıştır Kurtuluşçular. Paşa'nın yaşadığı Neyo ve Dubl fiyaskoları kesinlikle onun suçu değildi, ama bunu kabul etmek Hareketin yetersizliğini ve kaydadeğmezliğini kabul etmek olacağından Paşa feda edildi. Bugün devrim diye sunulan şeyin neyi devirmiş olduğunu çok merak ediyorum ben – herşey eskisi gibi sürüyor, kadrolar bile oldukları yerde duruyor. Bunları söylediğim için istenmeyen adam ilan edildim, ama herkesin kendi tarihini kendi istediği gibi yazabileceğini sanma ilkelliğinin, modern çağın sonunu getirdiğini de unutmayalım.

[Hökl] Yalk'ın iddiaları elbette ilginç ve her zamanki gibi kışkırtıcı, ama herhalde Kurtuluş Hareketi

diye birşeyin olduğuna, bu Hareketin kurduğu Meclisin şu anda Kuzeydoğu Kanadı'nı yönettiğine itiraz etmek mümkün değil. Öte yandan, DB güçlerine karşı savaş verildiği sıralarda birtakım insan avı olaylarının yaşanıp yaşanmadığı, o günlere tanıklık etmiş gözlemcilerin bile üzerinde görüş birliğine varamadığı bir konu.

[Taam, Folklor Uzmanı]

Yeşilgözlülerin incebileklilere karşı öteden beri çeşitli saldırılar düzenlediği biliniyor. Son Timsahın Kuşsal Zembereğinin Hükümet binasına ünlü mesajını yazdığı günlerde bu tür saldırılar yoğunlaşmış, çok sayıda incebilekli öldürülmüştü. Ancak bu, Savaş Programı döneminde yaşanan ve kıyım boyutuna ulaşan olaylarla karşılaştırılabilecek birşey değildir. İncebileklilerin yoğun olarak yaşadığı Zmir ve Anka'da meydana gelen toplu cinayetlerin tam da savaş ve ayaklanma dönemine denk gelmesi, karanlıktaki bazı noktaların aydınlatılmasını zorlaştırıyor. Kurtuluş Hükümetinin bu olayları bastırmakta tümüyle etkisiz kalması bir yana, bu kıyıma en azından bazı yetkililerin destek vermiş olması da mümkün. Bu konuda hala kapsamlı bir soruşturma açılmamış olması bence utanç verici. Bu kıyımın kim ya da kimler tarafından organize edildiği açığa çıkarılmadan, Kurtuluş Hareketi tamamlanmış olmayacak.

[BMA, Meclis Konuşması]

"DB'ye karşı canlar dişlere takılmış, halkla omuz omuza savaşılırken bazı sütübozuklar, birtakım vatan hainleri Kurtuluşçuları arkadan vurmaya kalkıştı. Sayıları azdı, istediklerini yapamadılar ve bizzat halk tarafından cezaları verildi – bu hainler Savaş Programının aslında en zorlu ve en önemli kısmı olan Port İmha Harekatını baltalamak için herşeyi yaptı, halkı kışkırttı, Kurtuluşçulara saldırdı. İki cephede birden savaşmaya ha-

zır olunmasına rağmen, içimizden bir düşman çıkması beklenmiyordu. Bu köpeklerin önemli bir kısmının incebilekli olduğunu üzülerek ve diğer incebileklileri tenzih ederek söylemek gerekir. Bunlar yüce Kuzeydoğu halkının arasına karışmış parazitlerdi, dışarıdan destek görüyorlardı ve esasen bilgisayarcıydılar, hepsi Gatlok'un uşağıydı. Bu halkın kurtuluşunu içeriden engellemek için para ve silah almışlardı. Ama güçleri buna yetmedi. Savaşın ortasında olunduğu halde, halkın bu birkaç incebilekliden oluşan çeteye saldırması engellenmeye, hainlerin kanun gücüne teslim edilmesi sağlanmaya çalışıldı. Bakın, olağanüstü bir dönemden söz ediliyor, bir halkın esaretten kurtulmak için şaha kalktığı bir dönem, herşey karmakarışık olmuş, elbette bazı boşluklar doğmuştur, elbette bazı istenmeyen olaylar yaşanmıştır, ama bunlar ne iddia edildiği gibi yaygındır, ne de Kurtuluş Hareketini karalayacak niteliktedir. İncebilekli kardeşlerimizin kurulan yeni toplumun, yeni düzenin ve bu Meclisin en gözde üyeleri arasında olduğunu söylemeye gerek var mı? Dolayısıyla, birtakım tekil olaylar nedeniyle bu yeni topluma karşı kan davası gütmek isteyenler şiddetle kınanmakta ve akıllı olmaya davet edilmektedir."

[Lokam, Sağlık Şamanı]

Dilo Savaşı günlerinde incebileklilerin yoğun saldırılarla karşılaşması ve pek çok incebileklinin öldürülmesi elbette trajiktir. BMA hükümetinin bu ölümlerde doğrudan payı olmasa bile, hükümet olarak yönettikleri bölgelerde böyle olayların meydana gelmiş olmasından, bu olayları önleyememiş olmaktan dolayı sorumludurlar. Savaş dönemiymiş, düşmanla karşı karşıyaymışlar, arkadan vurulma tehlikesi varmış, bunlar hiçbir şeyi değiştirmez. Devletin öncelikli görevi kuruyu

yaştan ayırmak ve vatandaşını korumaktır. Bunun yanısıra Kuzeydoğu Kanadı halkının sorumluluğundan kimse söz etmiyor. Hiçbir suçluluk duygusu yaşamadan bu travmatik olayın izini yok mu edeceğiz, ileride benzerlerini gerçekleştirirken zorluk çekmeyelim diye? Biz yapmadık, yeşilgözlüler yaptı diyerek kendimizden kurtulabilecek miyiz?

Bunlar trajedinin katmerli olmasına yol açıyor. Ancak birşey daha var ki, hala yeterince araştırılmadığı için sonuçlarının ne kadar korkunç olacağını kestirmek güç. İncebileklilere yönelik saldırılarda hepsinin öldürülmesinin hedeflenmediği, genetik silahlarla kromozom yapılarının bozunuma uğratıldığı ve bunun etkisinin ancak bir sonraki kuşakta görülebileceği yolunda söylentiler var, birtakım kanıtlar da gösteriliyor. BMA yönetiminin acil olarak eğilmesi gereken bir konu bu – yalnızca sağlık açısından ortaya çıkacak sorunlar nedeniyle değil, bu silahları kimin, nereden, nasıl bulduğu, başka ne tür silahların piyasada dolaştığı gibi soruların yanıtlarının bulunması için de bu konuda derhal soruşturma açılmalı, gerekiyorsa DB'yle işbirliği yolları aranmalı bence.

[Tahp, Uygulama Kuramcısı]

Kurtuluş Hareketi sözcülerinin ve yandaşlarının üzerinde konuşmaktan hoşlanmadığı, hatta çoğu zaman açıkça inkar ettiği bir durum yaşandı Ayaklanmalar Döneminde: BMA'nın başkumandanlığında ve Kazk'ın yönetimindeki Kurtuluş Birlikleri, ülkenin her yerinde ortaya çıkan bu halk isyanlarına, örgütlerin halka ve birbirlerine yönelik saldırılarına müdahale etmekte çok zorlandı, açıkçası yetişemedi bile. Kurtuluşçuların bir kısmı bunun nedeninin neredeyse bütün birliklerin Dilo Savaşına sevk edilmesi olduğunu söylüyorsa da bu bana pek akla yatkın bir açıkla-

ma gibi gelmiyor. Nasıl olur da bir ülkenin bütün güvenlik güçleri tek bir yere toplanabilir? Ayrıca her ne kadar Yalk'ın Dilo Savaşının aslında olmadığı iddiasını aşırı bulsam da, bu savaşın söylendiği gibi topyekün bir savaş olduğuna katılmıyorum. Hatta iki tarafın karşılaşmasının ertesinde, sıcak çatışma başladıktan bir süre sonra diplomatik bir çözüme ulaşıldığına ve DB birliklerinin teslim olmak yerine Kurtuluş Hükümetinin emrine verildiğine dair göstergeler var bence. DB yönetiminin Kurtuluş Meclisini tanımaya hazır olduğunun Yamu tarafından kamuoyuna duyurulması ve ertesi gün DB'nin takınağı haline gelmiş olan sevanelerin yeni bir yasal düzenleme yapılana kadar tüm ülkede kapatıldığının duyurulması, iki taraf arasında pazarlığa dayalı bir anlaşma yapılmış olduğunu düşündürüyor. Zaten eğer DB birlikleri gerçekten esir alınmış olsaydı, bunların ülkenin iç güvenliğini sağlamak amacıyla kullanılması düşünülemezdi. Oysa sonuçta olan tam da buydu – Kurtuluş Güçlerinin tek başına altından kalkamadığı iş, DB birlikleri sayesinde yapılmış, iki hafta gibi kısa bir süre içinde ayaklanmalar bastırılmış, asayiş yeniden sağlanmıştı.

[Kuyh, Kurtuluş Tarihçisi]

Savaş gerçekten de farklı silahlarla yapılan bir siyaset biçimi. Benim değerlendirmem şöyle: BMA öyle bir noktaya geldi ki, borsacı ağzıyla söylersek, elindeki hisseleri iyi bir fiyattan satabilmek için çok az zamanı kaldığını, kısa bir süre sonra hisselerinin büyük bir düşüşe geçeceğini gördü. DB, Kuzeydoğu Kanadı'nın saatbaşı değişen iç dengelerini yeterince yakından ve sağlıklı olarak izleyebilseydi BMA'nın elinde böyle bir avantaj olmazdı, ama demek ki bütün o port ve böcek ve şehir faresi organizasyonu fazla bir işe yaramıyordu. BMA ve Kurtuluşçu-

lar DB'nin gözünde ülkenin meşru yöneticileri durumuna gelmişti, bazı sorunları vardı Kurtuluşçuların, ama bunlar biraz yardımla çözülemeyecek şeyler değildi. Ülkenin kendine bir yönetici takımı çıkarmış olması Dünya Birliği'ni çok rahatlatmıştı, daha önce hiç yapmadığı bir işe kalkışmaktan ve olası bir batağa sürüklenmekten kurtuluyordu böylece. BMA bu izlenimden yararlanmasını çok iyi bildi. Eğer biraz daha gecikseydi Kurtuluş Birliklerinin düşmana karşı aslında çaresiz kaldığı anlaşılacak, isyanlar farklı bir gözle değerlendirilecek ve belki de DB, destekleyebileceği başka bir takım arayışına girecekti. Yeni yönetimin kendi konumunu pekiştirebilmek için vereceği ödünler, sevanelerle sınırlı kalmadı – imzalanan barış anlaşmalarına bu açıdan bakmak gerekir.

Kuzeydoğu Kanadı'nın yeni yönetim biçimi konusunda Dünya Birliği'yle anlaşma imzalamak, Kurtuluş Hareketinin savaşım sürecinde o güne kadar geldiği en önemli aşamaydı. Ne var ki bu aşamayı geçmek, öncesindeki savaşım kadar zor ve bir anlamda da kanlı olacaktı. [Hökl]

Dipten yükselen umudun denge birimlerini kılpayında yaratma edimlerini düşlerken, bütün gözlerinden keder bıraktığını bilmeyen bir terazi şahdamarı, delici devinimi zorlu değilmişçesine gerektiriyor. [Utracek, Poetikacı]

Dış Dünya

[Hökl] Dünya Birliği'yle yapılacak anlaşmanın kapsamı, Kurtuluş Meclisinde kavgaya varan tartışmalara neden oldu; o kadar ki bir aşamada, o zamana kadar yapılmış olan herşeyin boşa gideceğinden korkuldu. "Sahada kazanıp masada kaybetmek" deyimi neredeyse gerçek oluyordu. Bu dönemin değerlendirmelerinde henüz bir uzlaşma sağlanamamış olması da, ne zor günlerden geçilmiş olduğunun bir göstergesi. Nesnel ve serinkanlı bir yaklaşımla o dönemin koşullarını ve bunların doğurduğu gelişmeleri ele almaya çalışmak, herhalde Kuzeydoğu Kanadı tarihi açısından en yararlı tutum olacak.

[Kuyh, Kurtuluş Tarihçisi] DB'yle Kurtuluş Güçleri arasında ateşkes ilan edildikten ve Kuzeydoğu Kanadı'nın pek çok yerinde çıkan isyanlar bastırıldıktan sonraki genel durum şuydu: ülke çapında otuz sekiz milyon portun imha edilmiş olduğu hesaplanıyordu; iki milyon dolayında frekans tabancası dağıtılmış, binlerce ton böcek ilacı kullanılmıştı; sevaneler kapatılmıştı ve bunda NESYD İdaresinin parmağı olup olmadığı tartışılıyordu; hiçbir getto-centruma girilmemişti; yaklaşık 17 bin kişi tutuklanmış, yargılanmaları için DB'yle yeni bir protokol imzalanması bekleniyordu. Kurtuluş Meclisi, Kuzey-

doğu Kanadı'nın DB'nin bir parçası olmayı sürdürüp sürdürmeyeceği konusunda görüş birliği sağlayamamıştı. DB'den ayrılmanın mümkün olup olmadığı bile tartışmalıydı, çünkü daha önce hiçbir ülke böyle birşeye kalkışmamıştı. Gürz lideri Alpa yakalanmış, Birlik Yargısı Alpa'nın adil yargılanması konusunda bir ültimatom vermiş ve kendi yargıcını yollayacağını bildirmişti. Alpa'nın yakalanmasına karşın Gürzcüler eylemlerini sürdürüyordu – Hatn'a karşı bir insan avı başlatmışlardı, çünkü olayların sorumlusu olarak onu görüyorlardı. Nitekim Paşa'nın Dubl'e hareket edeceği gün Hatn'ın beyni, Meclis binasının önüne bırakıldı, ancak cesedi tüm aramalara karşın bulunamadı.

[Meclis binasından görüntüler]

Mecliste o günlerde genel anlamıyla iki eğilim vardı. Birincisi gerçekçilerdi, ki ben de kendimi bu gruptan sayıyorum; biz DB'den ayrılmanın Kuzeydoğu Kanadı için uzun vadede zararlı olacağını söylüyorduk ve zaten böyle bir seçim yapmaya gücümüzün yetmeyeceğini düşünüyorduk. Ancak DB'den ayrılmadan da elde edebileceğimiz pek çok hak vardı; açıkçası DB, kendi genel ilkelerine tümüyle aykırı taleplerde bulunmadığımız sürece, yeniden bir çatışmaya girmeyi ve Birlik çapındaki kargaşanın sürmesini göze almaktansa, Kurtuluş Hareketiyle uzlaşmayı yeğleyecekti. İkinci grupsa hayalcilerdi; bunlara göre kazanılmış olan zaferin kredisi o kadar fazlaydı ki DB'ye dahil bazı ülkeleri kendi yanımıza çekip yeni bir birliğin temellerini atmamız bile mümkündü. Ayrıca DB'yle herhangi bir uzlaşma aranmasından kesinlikle yana değillerdi, yalnızca bizim koşullarımızın kabul ettirilmesi söz konusuydu onlara göre.

[Suki, Kurtuluş Meclisi Üyesi]

[Mahp, Futbol Yazarı]

Kurtuluş Meclisi üyeleri arasında, başarının değerlendirilmesinde ve beklentilerin büyüklüğünde ortaya çıkan farklılıklar, Dubl'de Paşa'nın işini çok zorlaştıracaktı. Ancak Paşa'nın KK temsilcisi olarak Dubl'e gidecek heyetin başkanlığına seçilmesi bile bu farklılıklar nedeniyle çok zor oldu. Meclistekilerin bir kısmı, BMA'nın Dubl'e gitmesini ve yeni bir zaferle dönmesini istiyor, bu konuda Paşa'ya hiç güvenmiyordu. BMA gitmeyeceğini kesin olarak belli ettikten sonra protokoldeki sıra, doğal olarak hükümet önderi olan Paşa'nındı. Ancak Paşa'nın Meclisteki düşmanları, garip bir şekilde, zafere rağmen artmıştı; bunda BMA'ya açıkça muhalefet etmekten çekinen bir kesimin, onun en yakın dostu ve en güvendiği dava arkadaşı olan Paşa'ya yönelmesinin de payı vardı. Geliştirilmiş Bugs Teorisi de her ne kadar gündemden düşmüşse de Paşa'nın eksiler hanesine yazılmıştı. Bu kesim Paşa'nın, yanında BMA olmaksızın Dubl görüşmelerinden başarıyla çıkamayacağını yine de yalnızca üstü kapalı olarak söylemekle yetiniyor; onun organizasyon yeteneğinin burada, ülke içinde en gerekli olduğu bir zamanda yetkilerini bir başkasına devredip Dubl'e gitmesinin yanlış olacağı görüşünü öne çıkarmayı yeğliyordu.

[Toke, Futbol Yazarı]

Paşa daha Dubl'e gitmeden yorgunluk belirtileri göstermeye başlamıştı – o dönemki Meclis konuşmalarına ve demeçlerine bakacak olursanız, eskiden olmayan bir tür bıkkınlığın izlerini görebilirsiniz. Bence Paşa Geliştirilmiş Bugs Teorisine çok bel bağlamıştı ve bunun peşinden gidilmemesinin ülke için çok kötü sonuçlar vereceğine gerçekten inanıyordu. Bu teorinin tümüyle gündem dışı kalmasında sanırım BMA'nın rolünün büyük olduğunu düşünüyordu, haklıydı da – BMA Pa-

şa'ya bu konuda başta verdiği desteği fark ettirmeden çekmiş ve deyim yerindeyse Paşa'yı ayazda bırakmıştı. Paşa Dubl'e gitmeye hiç meraklı değildi, çünkü onun taraftar olduğu türden, tüm dünyanın işbirliği yapıp dışarıdan gelen düşmana saldırmasını içeren bir savaş gerçekleşmeyecekse Kurtuluş Hareketi amacına ulaşmış sayılamazdı; bu da Dubl'de ancak kötü bir uzlaşma yapılabileceği anlamına geliyordu. Yine de BMA'nın ısrarıyla heyetin başına geçmeyi kabul etmesinin tek nedeni, koparılabilecek ne varsa onu koparmak, kötünün iyisini yapmaktı.

Dubl görüşmelerinin sonu en başından, daha heyet oraya gitmeden belliydi. Böyle değilmiş gibi yapılması ve resmi tarih yorumunun bunu yadsıyan bir çizgide oluşturulması bence ikiyüzlülükten başka birşey değil. BMA Dubl'e bu yüzden gitmedi, tam da bu yüzden Paşa'nın gitmesini istedi. Hesabın ne geleceği biliniyordu; önemli olan kimin ödeyeceğiydi.

[Yalk, Alternatif Tarih Araştırmacısı]

Kuzeydoğu Kanadı heyeti Dubl'e vardığında henüz kim ya da kimlerle görüşecekleri kesinlik kazanmamıştı. Bu bile kendi başına kötüye işaretti, diplomatik bir skandalın patlamasının an meselesi olduğunu gösteriyordu. Daha birinci dakikada gol yemiştik.

[Hökl]

Beşimiz de, başta Paşa olmak üzere, huzursuzduk – zor bir görev üstlenmiş olduğumuzdan değil, sorumluluğu bize ait olmayan sonuçların ağırlığının bizim omzumuza kalacağını bildiğimizden. Hepimiz kıyasıya pazarlık etmek ve ülkemizin çıkarlarını sonuna kadar savunmak bilinciyle oradaydık, ayrıca Paşa'nın İsta'yla sürekli iletişim halinde olması, doğrudan BMA'ya bilgi

[Alat, Dubl Heyeti Üyesi]

aktarması ve onun görüşlerini alması bizi biraz olsun rahatlatıyordu. İlk olarak herhangi bir ikili görüşme yapmadan DB'nin Komiserlik toplantısına katıldık, Paşa burada etkileyici bir konuşma yaptı. Sonra yanımıza geldiğinde, Bugs'tan söz etmemek için kendini çok zor tuttuğunu söyledi.

[Paşa, DB Komiserlik toplantısında yaptığı konuşma, sonuç bölümü]

"Sonuç olarak buraya, onurunu korumak için herşeyi yapmaya hazır bir ülkenin temsilcileri sıfatıyla geldiğimizi söylemek istiyorum. Burada yapacağımız görüşmeler ve karşılıklı olarak alınacak kararlar, yalnızca iki tarafın birtakım çıkarlarını –bu çıkarlar her ne ise– korumak için değil, aynı zamanda insanların onurunu, kurumların onurunu korumak için olacaktır. Bu elbette Dünya Birliği'ni ve onun şemsiyesi altında yaşayan tüm insanları yakından ilgilendiren bir durumdur. Umudum, geleceğin geçmişten daha parlak olmasıdır."

[Bült, Hukuk Analisti]

Heyetimiz Dubl'de beklemediği, kimsenin beklemediği, düpedüz küstah sayılabilecek bir tavırla karşılaştı. Komiserlik toplantısında Paşa'nın konuşmasının ardından kimse söz almadı, tartışma açılmadı ve gündemin bir sonraki maddesine geçildi. Böylece Paşa bir tür konuk konuşmacı konumuna düşürüldü. Heyet ancak iki gün sonra bir komisyonla resmi görüşmeler yapmaya başlayabildi, bu da Birlik Hukuku Uyum Komisyonuydu – normalde Birlik yargısıyla ülke özerk yargılarının çelişkilerini gidermek amacıyla çalışan bir tür "ön büro". Heyetin DB Yönetim Kuruluyla görüştürülmemesi tam bir fiyaskoydu ve bu da Kurtuluş Hareketine nasıl bakıldığının açık bir göstergesiydi.

[Ezkö, Spor Yazarı]

Paşa ve heyeti Dubl'deyken Kurtuluş Meclisinin gelişmelere nasıl tepki verdiğini bizzat

BMA'nın yanından izleme fırsatım oldu. Komisyonla yapılan ilk toplantıda bize dayatılmaya çalışılan koşullar burada göktaşı etkisi yaptı. Komisyon üyeleri Bugs teorisini dinlemeye bile yanaşmamıştı, getto-centrumlar konusunda herhangi bir taviz vermeye hiç niyetleri olmadığı anlaşılıyordu; tek ilgilendikleri konu ligin yeniden ne zaman başlayacağıydı. Dokuz yıl süreyle maçları merkezden, yani Dubl'den yollanacak hakemlerin yönetmesini istiyorlardı. Meclis Paşa'nın bu konudaki raporunu izlediğinde herkes birbirine girdi. BMA bu gelişmelerden çok rahatsızdı ve kendini sorumlu görmeye başlamıştı.

[Falh, Kurtuluş Meclisi Kayıt Amiri]

Komisyon görüşmelerinin sürdüğü günlerde Mecliste cadı kazanı kaynıyordu. Bir-iki gün gibi kısa bir süre içinde bütün dengeler Paşa'nın aleyhine döndü. Diplomasi alanında deneyimsiz ve beceriksiz olmakla, burnunun dikine gitmek ve İsta'dan gelen talimatlara uymamakla, hatta vatana ihanet etmekle suçlanıyordu. BMA tek başına Paşa'yı savunmakta zorlanıyordu; elinden gelen tek şey Meclis üyelerini sakin olmaya davet etmek, herşeyin kontrol altında olduğu konusunda kişisel güvence vermekti.

[Bült, Hukuk Analisti]

Heyetin Uyum Komisyonuyla yaptığı görüşmeler hızla kopma noktasına geldi. İki gün içinde varılan nokta şuydu: Dünya Birliği, daha önce de duyurulduğu gibi Kurtuluş Meclisini Kuzeydoğu Kanadı'nın meşru temsil organı olarak tanıyacaktı; bunun karşılığında getto-centrumlar eskisi gibi yalıtımda ve DB'nin denetiminde kalacak, sevaneler açılmayacak, ligin yeniden başlaması için takvim belirlenecek, maçlar dokuz yıl boyunca merkez hakemleri tarafından yönetilecekti. Önerilen anlaşma protokolünde böcekler-

den, bilgisayarlardan, özellikle de uzaylılardan hiç söz edilmiyordu. Yani bütün Kurtuluş Hareketi, sıradan bir "iktidarı devralma manevrası"na indirgeniyor, Meclise meşruiyet bahşedilerek eski oyunun yeni oyuncularla devam ettirilmesi isteniyordu.

[Tokt, Kurtuluş Tarihçisi]

Dubl'de Kuzeydoğu Kanadı'nı temsil eden heyetin önüne konan anlaşma metni, Kurtuluş Hareketinin özünü yadsımak anlamına geliyordu ve bunun kabul edilmesi hiçbir şekilde mümkün değildi. BMA İsta'dan Dubl'e sürekli talimat yağdırıyor, taktik veriyordu. Ancak Komisyonun bu metinde ısrarlı olduğu anlaşılınca yapacak tek birşey kaldı: heyeti geri çekmek ve görüşmeleri, koşullar daha makul bir düzeye gelene kadar kesmek. Meclis bu yönde karar aldığı halde Paşa'nın BMA'dan süre istediğinin ve anlaşmayı bu haliyle imzalayıp daha sonra değişiklikler koparma yoluna gidilmesini önerdiğinin öğrenilmesi, Mecliste tam anlamıyla infial yarattı. Paşa'yı her zaman desteklemiş üyeler bile veryansın ediyordu. Meclis bunun üzerine Paşa ve heyeti için güvensizlik kararı istedi. Bu konuda karar hala başkumandanlık yetkilerini kullanan BMA'nın elindeydi, ama Meclisteki çoğunluk bu konuda o kadar bastırıyordu ki başka bir karar alması düşünülemezdi. Dubl Heyeti geri çağrıldı.

[Aei, Eşgüdüm Sorumlusu]

Paşa'ya karşı Meclis bünyesinde kışkırtılan muhalefetin haksızlığı bence açıkça ortada. Başından beri Hareketi taşıyan Paşa oldu, Kuzeydoğu Kanadı'nın içinde bulunduğu kontrol ve sömürü düzeninden kurtulabilmesi için herşeyi yaptı, herkesten çok çalıştı. Buna kimse karşı çıkmasın. Bugs teorisi de Paşa'nındı – siz sanıyor musunuz ki Dubl'de önüne konan protokol Pa-

şa'nın hoşuna gitti? Mümkün mü? Fakat Paşa idealist olduğu kadar pragmatikti – Kurtuluş savaşımının öngörülenden çok daha uzun süreceğini, çünkü hem düşmanın sanılandan güçlü olduğunu, hem de devrimin tasarlanandan daha kapsamlı olması gerektiğini anlamıştı. Kurtuluş Meclisi bunu anlamak istemedi – Meclis üyeleri, belki de aramızdaki tek gerçek devrimciyi devrim karşıtlığıyla ve davayı satmakla suçlayabilme fırsatını, dolayısıyla da kendilerini başkasının sırtından yüceltme fırsatını kaçırmadı. Acıkınca hemen mama isteyen bebekler gibiydiler, istedikleri olmayınca ortalığı velveleye verdiler.

[Tahp, Uygulama Kuramcısı]

Dubl protokolü sırasında açıkça yaşanan, daha doğrusu uzunca bir süredir devam edip o sırada en üst noktasına varan birşey vardı: bir koltukta iki önder taşınmıyordu. Başkumandanlık yetkilerini elinde bulunduran BMA, Kurtuluş Hareketini neredeyse tek başına kuran, ardından kendisini bu hareketin başına getiren, hatta elinde tuttuğu yetkileri almasında herkesten çok payı olan dostunu önce ateşe attı, sonra Meclisteki kurt sürüsünün bu ateşi odunla beslemesine seyirci kaldı, bununla da yetinmedi, Paşa'nın parçalanmasını düpedüz kışkırttı. Bunu elbette sessizce ve zekice yaptı, ama yaptı. Diyeceksiniz ki politika budur, böyle birşeydir – doğru, politika budur. O yüzden kimse, bu politika değilmiş gibi yapmasın. İzlediğimiz, bize izletilen şey, bir ülkenin kurtuluşu değil, eline güç verilen kişinin, sarmaşık karşısındaki ağaç kadar çaresiz hale düşmesi, bir süre sonra sarmaşıktan görünmez hale gelen ağaç gibi, kişinin elinde tuttuğunu sandığı ama tüm benliğini kaptırdığı güce yenilmesi, onun cisimleşmiş haline dönüşmesiydi.

[Zorp, Komplo Ekonomisi Tarihçisi]

Protokol günlerinin ilginç, ama o hayhuy içinde gözden kaçan gelişmelerinden biri, üç kişilik bir hükümet heyetinin Neyo'ya giderek S-Port'un önderi Gatlok'la bizzat görüşmesi ve sonraki on yıl boyunca geçerli olmak üzere toplam iki yüz elli milyon port satın alımı konusunda bir ticaret anlaşması imzalamasıydı. BMA'nın Meclisten geçirdiği ve derhal yürürlüğe koyduğu bu anlaşma, Kurtuluş Hareketinin nereden nereye geldiğinin en güzel göstergesiydi bence.

[Hökl]

Dubl Protokolünün imzalanmadan kalması ve gönderilen heyetin geri çağrılması, yeni sorunların başlangıcı anlamını taşıyordu elbette. Kurtuluş Meclisinin bundan sonra nasıl bir yol izleyeceği belirsizdi. Bir anlamda itibarı elinden alınmış olan Paşa'nın BMA'yla kozlarını nasıl paylaşacağı bilinmiyordu, ama ülkede bir BMA-Paşa kutuplaşmasının yaşanacağına kesin gözüyle bakılıyordu. BMA'ya karşı başlatılan, suikast niteliğindeki karalama kampanyası Kuzeydoğu Kanadı'nın yeni yeni kazanmaya başladığı istikrarı bir kez daha tehlikeye sokacaktı.

[Utracek, Poetikacı]

Ya sizin diriniz? Ölüden farklı mı sanki, neyin farkındasınız? Anlayışlı bir peşkeş, bir katlanıştır, tam intibakı imkansız tel örgü.

Bir Garip Suikast Girişimi

Paşa ve Heyet henüz Dubl'deyken BMA'ya karşı büyük bir saldırı kampanyası başlatıldı. Kampanyayı düzenleyenler, Ortaçağda yaygınlık kazanan masonluğun bir uzantısı olan ve bilgisayar teknolojisinin her alanında gizli olarak etkinlikte bulunduğu düşünülen Yongalardı. Olayı daha da çarpıcı kılan, Yamu'nun adının da bu bağlamda geçmesiydi. [Hökl]

KK Merkez Yongası, BMA'ya yönelik ağır suçlamalarla dolu bir bildiri yayınladı o günlerde; bunu da kendisinden bekleneceği gibi portlar aracılığıyla yapmadı, çünkü her ne kadar port yasağı kalkmışsa da neredeyse hiç kimsede port yoktu. Bu nedenle Merkez Yonga, Musak'ın "Klasikler, yeniden!" kampanyası için kullandığı platformları korsanladı. Yonganın BMA'ya saldırması beklenmedik birşey değildi, Kurtuluş Hareketi bilgisayarlara ideolojik olarak karşı olagelmişti bilindiği gibi, ama Ekva ve Paşa'nın bundaki payı herhalde BMA'dan büyüktü, dolayısıyla onların adının geçmiyor oluşu ve tabii ki zamanlama, daha sonra bazı soru işaretleri yarattı. [Ezkö, Spor Yazarı]

Yonganın bildirisi aslında çok ilginçti, BMA hakkında yapılmış olduğu iddia edilen bir araş- [Kuyh, Kurtuluş Tarihçisi]

tırmanın sonuçlarını bütün dünya kamuoyuna açıklamayı bir vicdan borcu olarak nitelendiriyordu. Bu araştırmaya göre BMA İsta'ya gelmeden önce bir kurye şirketinde görevliydi ve görevini kötüye kullanmıştı: taşıdığı paketleri açarak bunların gönderildiği kişiler hakkında mahrem bilgiler elde ediyor ve bu sayede, söz konusu kişilerin korkularını hedef alan mesajlar yazıp bu mesajları kortların kapısına bırakıyordu. Mesajları değişik örgütler adına imzalıyordu. Bir tür terörizm yapıyordu yani. Son olarak "Ubor-Metenga" adlı bir örgüt adına mesajlar bırakırken yakalanınca uzun süre yalıtımda kalmış, ardından işten atılmış ve kalıcı bir utanç işareti olarak adı geri alınmıştı. Konuşmamaya başlaması bundan sonraydı – dilsiz ve meczup bir dilenci olarak şehir sokaklarında dolaşırken, ünlü beyaz mantosunu bir dükkan sahibi bağışlamıştı ona. Kuzeydoğu Kanadı halkını hiç utanmaksızın kişisel emellerine alet eden önder, böyle bir sapıktı. Bildiriyi ilginç kılan yalnızca taşıdığı iddialar değildi; daha önce BMA'nın geçmişinin hiç gündeme gelmemiş olması ve bütün bir ülkenin aynı anda bunun farkına varması, fakat sonradan bunu pek de önemsemeyip unutması şimdi bana çok daha ilginç geliyor.

[Toke, Futbol Yazarı]

Yonga Bildirisinin kendi başına bir hükümet krizi yaratması belki biraz zordu, ancak Yonganın bu araştırmayı bizzat hükümetin İletişim Sorumlusundan, yani Yamu'dan aldığını söylemesi, ortalığın karışmasını kesinleştirdi. Paşa'nın maruz kaldığını düşündüğü muamele belli ki Yamu'yu çileden çıkarmış ve karşı saldırıya geçmesine, bir tür intihar saldırısına kalkışmasına yol açmıştı. Herkes böyle düşündü.

Seven kadından korkacaksın kardeşim. Seven kadının gözü karadır, herşeyi yapar. Hesap hatası da yapar. Bu bence tam kadın işi. Sen kalk, sevdiğin adamı mahveden, yerini elinden alan, onurunu iki paralık eden bir ülke önderi hakkında dosya oluştur, sonra bunu git önderin düşmanlarına teslim et, ama senden söz etmeyeceklerine de inan. Onunla da kalma, bu milletin o zamana kadar ne hikmetse hiç ilgilenmediği bir konuyla birden ilgileneceğine de inan. BMA'nın daha önce ne yapmış olduğundan kime ne güzelim? Sen zamanında babanın neler yaptığını biliyor musun ki? Tam bir kadının yapacağı hesap hataları işte. Ölünün arkasından böyle konuşulmaz ama...

[Çalın, Kurtuluş Meclisi Üyesi, Spor Yazarı]

Bildirinin yayınlandığı saatlerde herkes Yamu'yu aramaya başladı, ama üç gün boyunca kendisinden hiçbir haber alınamadı – nerede olduğunu kimse bilmiyordu. Mecliste konu gündeme geldi, ancak Hükümet bu konuda hiçbir açıklama yapmadığı gibi, BMA bütün soruları gülümseyerek yanıtsız bıraktı. Açıklama, hiç beklenmedik bir yerden geldi.

[Hökl]

Kamu Vicdanı adlı örgüt bir süredir yokluğuyla insanları meraklandırıyordu – Hatn'ı öldürenler onlar değildi, Alpa'yı da öldürmemişlerdi, vergi veren vatandaş yakında şikayetçi olacaktı! Ancak Yonga Bildirisinin ertesinde sessizliklerini alışılmadık bir şekilde bozdular ve ilk kez bir suikastı neden işlemeyeceklerine dair bir bildiri yayınladılar. BMA'nın örgüt kıstaslarına göre son derece başarılı bir önder olduğu için kesinlikle listelerinde yer almadığını duyuruyorlardı. Bu destek BMA'ya ilaç gibi geldi, ama krizin başından beri gülümseme ve sessiz kalma

[İlbe, Tarihsel Muhasebe Uzmanı]

politikasını sürdürdüğü için, bu konuda neler hissettiği bilinemedi. Yine de BMA'nın bu gelenekselleşmiş tavrı, bu olayda ona çok puan kazandırdı bence – hiçbir tartışmaya girmeyerek, kendini savunmaya asla kalkışmayarak, her türlü hesaplaşmanın üstünde olduğunu gösterdi.

[Hökl] Yamu, bildirinin yayınlanmasından üç gün sonra, Teki kıyılarındaki terk edilmiş bir kortta, ölü olarak bulundu. Kanın kristalleşmesine yol açan bir sıvıyı damardan aldığı için ölmüştü, ancak bunun intihar mı, cinayet mi olduğu hala ortaya çıkarılmış değil. Paşa Dubl'den, Yamu'nun cenaze töreninin olduğu gün döndü.

[Agse, SonSöz Neyo Temsilcisi] Ne söyleyebilirim ki? Cenaze için İsta'ya geldim. Boğulacaktım. Sönmemiş kireç kuyusuna batmış gibi hissettim kendimi. Yamu öldürüldü, bundan adım gibi eminim. Bütün bu Yonga hikayesinin büyük bir tezgah olduğundan da eminim. Yamu BMA'ya safça ve hayranlıkla yaklaştı ilk başta, ama Paşa'yla BMA'nın ilişkisindeki dengesizlik onu çok rahatsız etti hep. Paşa'ya bunu anlatmaya çalıştı, ama ters tepki yaratmaktan başka bir işe yaramadı bu. İktidar değildi derdi, Paşa'nın safdışı bırakılması değildi, BMA'nın hırsı karşısında Paşa'nın ne kadar zedelenebilir olduğunu görmek rahatsız ediyordu onu. Ama Yamu'yu biraz tanıyorsam, bu konuda birşeyler yapmaya karar verse gidip BMA'yı göğsünden bıçaklardı. Yamu gibi birini harcamak nasıl bu kadar kolay olabiliyor, anlamıyorum. Bu konuda daha fazla düşünmek de istemiyorum. Sözcükler midemi bulandırıyor. Böyle olabileceği hiç aklıma gelmemişti. Dava uğruna savaşmak... Bütün davaların ırzına geçilmesini istiyorum.

"Yolun sonuna yaklaşıldığı, aydınlık günlerin çok yakında olduğunun hissedildiği günlerde şahsımı hedef almış gibi gözüken, ama aslında Kurtuluş Hareketinin söz verdiği şeyleri birer birer gerçekleştiriyor olmasından dolayı paniğe kapılıp nereye saldıracağını kestiremeyen bir avuç kendini bilmezin ürettiği yalanlar ortalığı kapladı. Bunların ne tür kişisel hesaplar sonucu ortaya çıktığı o zaman da önemli değildi, şimdi de değil. Önemli olan Kurtuluş Hareketini, KK halkını yolundan döndürmeye kimsenin gücünün yetmemesiydi. Yetmedi de. Kenetlenmişliğin ışığı o sisi dağıttı. Bugün BMA'nın nereden geldiğini, eskiden kim olduğunu hala merak edenler, bu konuda kuşku besleyenler olabilir. Açıkça söylenmesi gerekir ki bu geçmişte utanılacak en ufak bir leke olsaydı, tarihin bütün ısrarlarına karşı konur, insanların önüne atılmaktan kesinlikle kaçınılırdı. Ama ilerlendi, ilerleme sürecek, sıçratılan çamurlara da gülüp geçilecek." [BMA, Meclis Konuşması]

Benim için her bakımdan zor günlerdi, takdir edersiniz. İsta'ya dönmekten bu kadar korktuğum, bu şehirden ve simgelediği şeylerden bu kadar nefret ettiğim başka bir dönemi anımsamıyorum. İsta'dan her ayrılışımda bir sevdiğimi kaybetmek bende ciddi bir travma yarattı herhalde. BMA hakkındaki söylentilerin kaynağının Yamu olabileceğini, Yamu'nun yakalanmamak için intihar ettiğine inanmıyorum. Onun yokluğu bana hayatımın en büyük acısını vermeyi sürdürüyor. Ben Dubl'deyken arkamdan çevrilen dolaplar, güvendiğim insanların beni yalnız bırakması ve hatta saldırılara çanak tutması, ülkenin yararı için uğraştığımın tümüyle gözardı edilmesi, bütün bunlar beni hiç yaralamadı, inanın. Bugün de [Paşa]

içimde bu konuyla ilgili bir acılık yok. Dostluğun kurtlu bir yaraya dönüştürülmesi unutulabilir, ama Yamu'ya yapılanları bağışlamam imkansız. Bu cinayetin üstünün örtülmesini bağışlamam imkansız. Belki haddim değil, ama Yamu'yu öldürerek kendi konumunu pekiştiren bir düzen makinesine ancak tükürebilirdim. Tükürdüm de. Bunun bedeli bir köşeye itilmek, unutulmak, kuşaklar boyu hor görülmekse, razıyım.

[Hökl] Paşa, Yamu'nun cenazesinin ardından Kurtuluş Hareketindeki tüm görev ve sorumluluklarını bıraktığını açıkladı. Bu tür istifalarda sık rastlananın aksine, dediğinden dönmedi; zaten Meclisteki çoğunluk görüşü de bu doğrultudaydı. İlk günden beri Hareketin en önünde olan, zor dönemeçlerin alınmasında büyük katkısı olan adam, artık yoktu. Kurtuluş Hareketi bir seçim yapmak zorunda kalmış, bütün hile iddialarına karşın BMA'yı seçmişti.

[Utracek, Poetikacı] Neden nankör ölümü yıllar sonra tanıdım? Küstah bir hırsız gibi, amansız bir lirizmle, ayrıcalıklı pıhtılar getirir şüphesiz, ayrıksı düşlerin gerçekleşmesini çağrıştırır, yaralı bir hayvan gibi susup saklanır. Kısacası, paramparça bir imge, zıpkın gibi saplanır: tahta atı isteyen sahici şehir.

Tünelin Sonu

[Hökl]

Kuzeydoğu Kanadı, Kurtuluş Savaşımını üç yılda kazandı. Bu üç yıl zarfındaki olayları, tartışmaları, çatışmaları, kayıpları, kalp kırıklıklarını, çıkmaz sokakları, savaşın ruhunu, yenilgi ve zaferleri, o günlerin havasını koruyarak ve anımsatarak aktarmaya çalıştık. Başta bu çalışmanın herkese açık bir bellek parçası olmasını istediğimizi söylemiştim – bu belki de herkesten çok benim için geçerli, çünkü birçoğunuzun bildiği gibi uzun süreli solitrans kullanımının bellek kaybına yol açtığı, Proje nöbetçileri üzerinde yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkarıldı. Ben de kısa bir dönem için de olsa nöbetçilik yapmıştım – o zamandan beri giderek daha az şey anımsar oldum. Bu belgeseli belki de yüzlerce kez izleyeceğim, unutup yeniden izleyeceğim. Kuzeydoğu Kanadı'nın kurtuluşunun hikayesini şimdilik bitirmek için, önce Dubl Anlaşmasının imzalanmayışını izleyen dönemdeki gelişmeleri gözden geçirmek, sonra da, bence bütün Kurtuluş Dönemine damgasını vuran bir ilişkiye, BMA-Paşa ilişkisine daha yakından bakmak gerekiyor.

[Kuyh, Kurtuluş Tarihçisi]

BMA kendi konumunu iyice sağlamlaştırdıktan sonra, Kuzeydoğu Kanadı'nın izleyeceği rota konusunda Kurtuluşçular arasındaki çekişme so-

na erdi – Paşa'nın tasfiyesi, iki kutuplu bir sistemden tek kutuplu bir sisteme geçiş anlamına gelmişti. Dubl'de imzalanmadan masada bırakılan anlaşma, bir anlamda ülkenin ve yöneticilerinin namusunu simgeliyordu – bu koşullar altında bir anlaşmaya varmaktansa, tanınmamayı ve bunun sonuçlarına katlanmayı, mitolojideki "fakir ama onurlu genç" arketipini kuşanmayı yeğlemişti BMA. *De facto* olarak Kurtuluş Meclisi zaten ülke çapında duruma hakimdi. Kurtuluş öncesi dönemin maraza çıkarmış partileri olan Gürz, Kartal ve Yol'un futbol ligine katılmaları yasaklandı, takımların kadroları dağıtıldı, Hatn hükümeti döneminde çıkarılan yasalar iptal edildi ve lig bazı yeni takımların eklenmesiyle yeniden başladı. Sevaneler, DB'ye meydan okurcasına serbest bırakıldı; ancak bunun sözde bir serbestlik olduğu ve pek çok koşula bağlandığı çok geçmeden anlaşıldı. DB yönetiminin izlediği yalnız bırakma politikası Kurtuluş Meclisindeki radikallerin genel söyleme hakim olmasını kolaylaştırdı; DB'nin bir parçası olduğumuzdan çok, ayrı ve kendine özgü bir "biz" olduğumuz vurgulanmaya başladı. Kurtuluş Meclisi kendini feshedip görevini Genel Meclise devretmeden önce, DB kıstaslarına uymayan bir adım daha atarak Meclis Başkanının yetkilerini, Hükümet Önderinin aleyhine genişletti ve BMA'nın görev süresini yedi yıl uzattı. Meclis içinde buna muhalefet edenler olduysa da, Paşa gibi bir figürden yoksun olmaları, fazla birşey yapmalarını engelledi. Paşa da bütün ısrarlara karşın Meclise girmeyi reddetti.

[Hosb, Olgunluk Çağı Tarihçisi]

KK'nin Dünya Birliği'yle olan ilişkisi bana Olgunluk Çağı öncesindeki aşk ilişkilerini anımsatıyor – kıskançlıklar, kavgalar, yanlış anlamalar, garip bir tutku ve herşeye rağmen birbirinden

kopamama. DB yönetimi, Kuzeydoğu Kanadı'ndaki yeni yönetimin bazı önemli konularda Birlik tüzüğünden ayrılmasını hoş karşılamadı ve bu ülkenin Birlik'ten çıkarılması bile gündeme geldi, ama istikrar bozucu bir adım olacağı endişesiyle bundan vazgeçildi. Öte yandan Kuzeydoğu Kanadı da Dubl Anlaşmasını imzalamayı reddetti, ama koşullarının çoğunu, başta getto-centrumların DB denetiminde kalması ve futbol liginin yeniden başlaması olmak üzere, sessizce kabul etti. Şehir farelerine özgürlüklerini verme ve şehirlere yeniden girilmesi gibi iddialar slogan olarak kaldı, bu da doğaldı, çünkü sonuçta Kuzeydoğu Kanadı da zamanının çocuğuydu; üretim ilişkilerini bozup yeniden kurma isteği, doğuşu ve unutuluşuyla, nostaljik bir tarihsel an olarak kalacaktı. Bütün "kurtuluş" söylemine karşın ülkenin adı değiştirilmedi ve DB'yle bağlantıların dönüşsüz bir şekilde koparılması gerektiği hiç söylenmedi. Bu bakımdan Kurtuluş Hareketi, ilk ortaya çıkışındaki devrimsel potansiyeli gerçekleştiremedi denebilir. Ancak bu, Kurtuluşçuların suçu olmaktan çok, çağın koşullarının kaçınılmaz olarak dayattığı bir durumdu. İsta'nın enerjisi, dünyanın hakim gücüne karşı bir alternatif düzen kuramayacak kadar dağınık bir enerji; bu enerjinin ancak muhalefet yapmasına izin verebilir Olgunluk Çağı, çünkü temelinde bu çağı olumsuzlayan öğeler barındırıyor.

[Horkad, Düşünür]

Evrensel Hıçkırık Kuramının yansımalarını, çağlar boyunca ortaya çıkan hemen her devrim hareketinde görmek ne yazık ki mümkündür. Bir hıçkırık anına bütün bir evrensel varoluşu, yani milyarlarca yıla yayılmış, yıldız sistemlerinin, gezegenlerin, yaşamın ortaya çıkmasına tanıklık eden ama sonunda yok olan bir süreci sığdırdığımızı

düşünelim. Bunca değer verdiğimiz şeylerden, bütün tarihsel varoluşumuzdan çok daha büyük, neredeyse sonsuz bir nicelikten söz ediyorum. Böyle bir toplam bile, sonuç olarak bir hıçkırıktan ibarettir. Öncesi karanlık ve sessizdir, tıpkı sonrası gibi: hiçlikte bir hıçkırıktır evrenimiz. Devrimciler, bu hıçkırığın mikro neferleri gibidir: matematiksel bir olanaksızlığa karşı savaşırlar. Mürtecilerle "mürtefi"lerin diyalektiğidir bu, boşa basan bir diyalektik, çünkü kendilerini aşmaları, kendi sistemlerinin dışına çıkmaları söz konusu değildir. Yapabilecekleri tek şey birbirlerini yaratmak, birbirlerini tanımlamak, bu tanımdan hareketle kendilerini yaratıp tanımlamak ve ardından birbirlerini sıfırlamak, yok etmektir. Böylece, varolmalarını sağlayan hıçkırığın en başta tanımlanmasını mümkün kılan genel yokluk durumuna, büyük sıfıra dönerler. Yokluk, birşeylerin Varlığını gerektirir; sıfır, ancak bir varsa varolabilir. Dolayısıyla sistem devrimlere, devrimler de sisteme muhtaçtır. Herşey, Sıfırın mutlak hegemonyasına hizmet etmek için, vardır ya da yoktur, var olur ya da yok olur.

[Hökl] BMA'yla Paşa arasındaki ilişki de bir tür hıçkırık olarak değerlendirilebilir belki – yoktan varolan ve sonunda yokluğa dönen bir dostluk.

[Ayok, Sour Üyesi] Örgüt toplantılarından birinde, "dost" kavramının tanımı üzerinde tartışırken uzun uzadıya Paşa'yla BMA'dan söz ettiğimizi anımsıyorum. Bu iki insanın dost olduğunu varsayıyorduk, ama bunun için elimizde geçerli nedenler var mıydı? Uzun süre birbirini görmek, birbiriyle çalışmak, hatta birbirine güvenmek zorunda kalmışlardı, ama bu koşullar mutlaka dostluğun belirtileri miydi, ya da bu koşullardan mutlaka dostluk doğar mıydı? Eğer birbirlerine duyduk-

ları güvenin azalıp yok olması dostluklarını öldürdüyse, bu güvenin yok olmasına yol açan neydi? Kurtuluş Hareketi sürecinde yaşanan olaylarda sınanan ilkelerden ve birbirlerinin ilkelerine ters düşmelerinden söz edilebilir miydi? Peki ama dostluk, ilke denilen soyut ve aslında değişken şeyleri tanımı gereği aşmaz mıydı? Yani dostluk aslında sevginin bir türü değil miydi, birbirini derinden sevmeyen iki insanın dost olması mümkün müydü?

[Dase, Aşk Yazarı]

Dostluğun temelinde sevgi varsa da, bence sevgiden farklı birşeydir aslında. Bir tür dayanışma paktı olarak bakıyorum ben buna – dost, koşulsuz olarak yardımınıza koşacak ve sizi her zaman kendinden önce düşünecek biridir. Dost kişi, seçmek zorunda kaldığında hiç düşünmeksizin dostunu seçer, kendini değil. Bu anlamda dost olmak karşılıklılık gerektirir, dilde bile böyledir: siz birinin dostuysanız, o da sizin dostunuzdur. Bu yüzden arkaiktir dostluk ilişkileri. Paşa'yla BMA arasındaki ilişkinin kopma noktasına gelmesini ben bu açıdan bakarak değerlendiriyorum: Paşa, kendi dostu olmayan birine dost olmaya çalıştı. Başarısız olması, hayal kırıklığına uğraması kaçınılmazdı.

[Agse, SonSöz Neyo Temsilcisi]

İnsanlar yaşamlarında seçimler yapar, bazen kendilerine belirli bir seçimin dayatıldığını düşünürler, ama çoğu zaman bu dayatmayı ortaya çıkaran koşulları ya kendileri yaratır, ya da o koşulları kendileri seçerler. BMA Paşa'yla dost kalmayı yeğlemez miydi? Kesinlikle. Ya Paşa? BMA'yı yaşamından çıkarmak onu mutlu etti mi? Hayır. Ama ikisi de, belirli bir noktadan sonra yakınlıklarını feda etmek zorunda kalacağını anladı bence – BMA Kurtuluşun tek önderi

olmayı kafasına koyduğu andan itibaren Paşa'yı ikinci plana itti, oysa böyle olması gerekmezdi, en azından Paşa için dostluklarıyla siyasi güçleri arasında bir bağıntı yoktu. Yamu'nun öldürülmesine gelene kadar Paşa BMA'yı sevmeyi sürdürdü, bu sözcüğü bilerek kullanıyorum, ama BMA'nın Paşa'yı sevdiğini söylemek zor. O yüzden de vazgeçmesi kolay oldu; Meclis Konuşmasında söylediği gibi ülkenin çıkarları ve ilkeler, sevgiye ağır bastı. Sevdiğiniz kişiye herşeyi yapma hakkı vermekten, her yaptığını hoş görmekten söz etmiyorum; işine öyle geldiği için, sevgisizliği saklamak için ilkelerin arkasına saklanmaktan söz ediyorum. Bunu da ancak kişinin kendisi bilebilir tabii, bize laf düşmez.

[Çalın, Kurtuluş Meclisi Üyesi, Spor Yazarı]

BMA'yla Paşa, Kurtuluş Hareketini gerçek anlamda yaratan ve yürüten bir ikiliydi. Yani ikili olarak becerdiler bu işi, ayrı ayrı çalışıyor olsalardı yapamazlardı, parçalarından daha büyük bir bütün oluşturdular. İlginç bir dinamiktir bu bak, salıncak itmek gibidir yani, doğru zamanda itersen yükselir, ama yanlış zamanlamayla, en hızlı itme tümüyle ters bir etki yapar, anlatabildim mi? Bunlar da iyi gidiyordu, herkes onları seyrediyordu aslında, müthiş bir eğlence malzemesi çıkıyordu çünkü, sonra birşey oldu, biri itmeyi biriki saniye için unuttu, yere baktı, gümbürdedi olay. Ben Kurtuluş tarihine, insanlara ilham veren bir ikilinin kurulması ve dağılması olarak bakıyorum, benim için budur. Şimdi yeni bir düzen kuruldu, iyi bir düzen midir, evet iyi, eskisinden farklı mı, değdi mi bunca gürültüye, eh, değdi denebilir, hiçbir şey yapmamaktan daha iyi oldu tabii, ama işin ziyafet kısmı bitti, bulaşıkları yıkama kısmı başladı, bütün efsaneler biter ve bu da hep üzmüştür beni, nabzımız yükselmişti, şimdi

bir sonraki efsaneyi beklemek zorundayız yaşadığımızı hissedebilmek için, kimbilir kaç zaman.

İyiden iyiye gelişkin bir hıyar ve küçümen travestiler, olağanüstü bir Altın Çağ oluşturuyor. En çok hangi vitrin fahişeleri kullanılır bugün? Görülmedik yüzler, yaşanmadık anlar vardır gündemlerinde. [Utracek, Poetikacı]

OYUN İMPARATORLUĞU

265 1/2'ye

I. Ne Yaptıklarını Bilmiyorlar

Holéy Sevner Toplantı Tutanağı.

Toplantıya Katılanlar : Eski Kaptan Neeling, Kaptan Neeling, Utracek, Jahiveh, Eilohis, Duteron, Papavka.
Tutanağı Yazan : Redaktu.

Bir yıl önce oybirliğiyle seçilen yeni Kaptan Neeling, bugünkü toplantıyla birlikte resmen görevine başladı. Eski Kaptan Neeling, kendi yerine gösterdiği adayın böyle bir destekle seçilmiş olması nedeniyle duyduğu sevinci dile getiren bir konuşma yaptı ve her ne kadar yakın gelecekte, Holéy Sevner üyelerinden herhangi birinin yeniden seçilmesini gerektirecek bir gelişme olması beklenmese de, böyle bir seçim olduğu takdirde mürettebatın en doğrusunu yapacağından hiç kuşkusu olmadığını söyledi.

Jahiveh: Neeling, sen gerçekten yaşlanmışsın! Başladığın cümle bitmeyecek diye çok korkuyoruz. Bence artık sus da gidip mezarındaki çiçeklere bak. Bırak da yeni Neeling konuşsun biraz.

Redaktu: Benim de en sevdiğim gelenektir bu.

Eilohis: Hangisi?

Redaktu: Kral öldü, yaşasın kral.

Eski Neeling: Henüz ölmemiş olduğumu anımsatmama izin verecek kadar nazik olduğunuzu biliyorum. Ayrıca kendi dönemim hakkında, yeni Kaptan'a yol göstereceğini düşündüğüm bir-iki saptama yapmamın, mürettebatım arasında gözle görülür bir sıkıntı yaratmayacağını umuyorum. Bilmem yanılıyor muyum?

Gözle görülebilen ve görülemeyen sıkıntılar, eski Kaptan Neeling'in göz sağlığı, en son ne zaman yanılmamış olduğu üzerine gerçekleştirilen kısa tartışmadan sonra eski Kaptan Neeling'in kendini yerermiş gibi gözükmekle birlikte aslında övmesine fırsat tanımak için, önerdiği değerlendirme konuşmasını yapması, gözle görülür bir coşkuyla onaylandı, hatta ısrarla talep edildi.

Eski Neeling: Bildiğiniz gibi 1465'te Holéy Sevner, 763 yıllık "iyi" dönemine geçti. Burada bulunan herkes, bu "iyi" dönemde göreve geldi – hepimiz, 702'nin sonunda başlayan "kötü" dönemin efsaneleriyle yetiştiğimiz için, iyi bir örgüt olma sorumluluğu karşısında enikonu zorlandık, bocaladık, bunun bir haksızlık olduğunu bile düşündük. Neredeyse yüz yıldır sürmekte olan bu dönem, tümüyle hazırlıksız yakalandığımız bir felakete de tanık oldu: O'yla, Dünya'nın Ruhuyla bağlantımız koptu. Atalarımız böyle bir olasılık konusunda bizi uyarmamıştı – göreve başlamamın hemen ertesinde ortaya çıkan bu durumu anlamak, alınabilecek önlemleri saptamak için Kayıtları alt-üst ettiğimi en azından Jahiveh anımsar. Toy bir kaptandım ve Holéy Sevner tarihinde eşi görülmedik bir felaket, bula bula beni bulmuştu.

Duteron: Kaptan, siz asla toy olmadınız, lütfen.

Papavka: Kendinize karşı böyle acımasız olmayın Kaptan, sonra bize yapacak birşey kalmayacak.

Eski Neeling: Sağolun, ama ben bu görüşümde direteceğim. Neredeyse elli yıl kaptanlık yaptım ve zamanımın en büyük bölümünü Bağlantı konusuna harcadım. İtiraf etmeliyim ki bugün bulunduğumuz nokta, elli yıl öncesinden çok da ileride değil. Bağlantının kopmasının genel nedenini sanırım artık biliyoruz, ama bunun Dünya'da neye karşılık geldiğinden emin değiliz. Nedir Bağlantı? Bu gezegen yüzeyinde gelişen Bilincin, bu gezegenin öz Ruhuyla uyum içinde olması. On beşinci yüzyılın sonuna kadarki dönemde, düşük yoğunlukta bir Işınımı, yani uyum enerjisi vardı Dünya'nın, çağlar boyunca da bu böyle olagelmişti. Holéy Sevner'in amacı, yine hepimizin çok iyi bildiği gibi, bu Işınımı eşik değerine yükseltmek, bunun için de insanlar arasında bir çeşit enerji birliği yaratmaktı. Bağlantının kopması, bu yöndeki çalışmalarımızın boşa çıktığını gösteriyor. Yüzlerce yıldır yapılan onca şeye karşın, ilerleme kaydettiğimizi sanmamıza karşın, O'dan giderek uzak düştük. Nedir Işınımı azaltan, ne oldu? 1565 yılında, çevremize baktığımızda, böyle bir kopuşu gerekçelendirebilecek ne gibi etmenler görüyoruz? Bu konuları çok tartıştık, biliyorum, aynı şeylerle kafanızı yeniden şişirmek istemiyorum, ama bana öyle geliyor ki Bağlantıyı yeniden kurmayı başarmanın yolu, benim yapamadığımı yapmaktan, yani Dünya'da gerçekte neyin değişmekte olduğunu saptayıp buna karşı önlem almaktan geçiyor.

Jahiveh: Bu konudaki beceriksizlik hepimizin canım, yapma. Duteron yüzlerce yıldır peygamber konkurunu düzenliyor örneğin, ama yaptığı şeyler, birleştirdiği kadar ayırıyor da. Utracek de öyle, birtakım edebi sahtekarlıklar peşinde koşup duruyor, faydasız kilisenin papazı. Papavka durmadan konuşuyor, herkese hukuk öğretmeye çalışıyor, "özgürlük, eşitlik, kardeşlik" diyip duruyor, ama o da haybeye uğraşıyor işte.

Eilohis: Oysa sen, Jahiveh?

Redaktu: Jahiveh'e laf yok. La hayre fi hinne vela büdde min hünre.

Eski Neeling: Latinceye benzemiyor. Nedir?

Redaktu: Arapça tabii. Kadından hayır gelmez ama kadınsız da olmaz.

Eilohis: Holéy Sevner'ı kuranlar da senin gibi düşünüyormuş belli ki, tek bir kadınımız olduğuna bakılırsa.

Jahiveh: Tam tersine, ben eşitlikçi bir yaklaşımları olduğunu düşünüyorum. Altı erkek eşittir bir kadın.

Toplantının bu aşamasında kadınlarla erkeklerin kısa bir karşılaştırması yapıldı, hangisinin nefesini daha uzun tutabildiği konusunda görüş birliği sağlanamadı; Jahiveh'in Deborah'ı gündeme getirmesi, eski Kaptan Neeling'in müdahale etmesine ve sözü yeni Kaptan Neeling'e vermesine yol açtı.

Neeling: Kaptan Neeling'in Holéy Sevner'ın yakın gelecekteki gündemi konusundaki sözlerine tümüyle katılıyorum. Bu konuda biraz daha düşünmemizde yarar var gibi geliyor bana. Saflığımı ve deneyimsizliğimi hoşgöreceğinizi umarak-

Duteron: Hayır, hayır, siz de mi?

Neeling: Ne yapayım, görev tanımımda var.

Papavka: Arkadaşlar usul hakkında. Hatibe sataşma olduğu sürece toplantı uzayacak; özel meselelerinizi dışarıda halledersiniz, toplantının gündemini bozmayın, işimizi bitirip gidelim.

Jahiveh: Bunu Eilohis söylese anlarım, gidecek bir yer bulmuştur yine diye, ama zavallı Papavkam, sen nereye gideceğini sanıyorsun toplantıdan sonra?

Eski Neeling: Hadi ama. Kaptan Neeling'e saygısızlık ediyoruz. Bizim dedikodu ve hırgürden başka birşey bilmeyen bir avuç ihtiyar olduğumuzu düşünecek.

Neeling: O nasıl lakırdı sayın Kaptan. Holéy Sevner üyelerinin teker teker ve bir arada taşıdığı saygınlığı düşünmek bile başımın dönmesine ve söyleyeceklerimi unutmama yol açıyor.

Redaktu: Bu çocuğun ağzı iyi laf yapıyor. Bırakın da konuşsun.

Neeling: Teşekkür ederim. Dediğim gibi, Kaptan'ın saptamalarına katılıyorum ve buradan yola çıkarak, Holéy Sevner'ın son iki dönemine daha yakından bakmanın yararlı olacağını düşünüyorum. M.Ö. 61'le M.S. 702 yılları arasındaki iyi dönemde özellikle Duteron'un üstün çabaları sayesinde, Dünya'yı Işınıma geçirebilecek bir birlik kurulması yönünde çok önemli adımlar atıldı. Holéy Sevner mürettebatından üç kişi bir "ilk"e imza atarak insanların arasına karıştı M.Ö. 6'da ve böylece yeni bir dönemin başlamasına katkıda bulundu. Bununla yetinmedik elbette; gerekli efsanelerin gerekli yerlerde ortaya çıkmasını sağladık, Utracek çok çalıştı bu konuda; peygamberimiz de bu konudaki kurallara uymaya gereken özeni gösterdi. Ben "taliha cum" sözüyle ölü bir kızı diriltmesi hikayesini hala çok başarılı bulurum örneğin.

Jahiveh: Anne sevgisi olmayan adamdan peygamber olur mu Kaptan, geçelim lütfen.

Neeling: Yine de, sevgiyi ve bağışlamayı öğretisinin temeline koyması iyiydi, Tarsuslunun da büyük katkısı oldu tabii, ama sonuçta öfke, korku ve intikamdan biraz uzaklaşmayı başardık.

Papavka: Kaptan, kapının dışındaki savaştan haberiniz yok galiba – sözümona din kardeşi olan insanlar arasında öfke, korku ve intikamdan başka birşey yok.

Neeling: Biliyorum, biliyorum, o yüzden Duteron'un mesaisi devam etti ya zaten. Annesinin izni olmadan adım atmayan Şeyba'nın torunu yaklaşık altı yüz yıl sonra yeni bir krallık kurmayı başardı kendine.

Duteron: Bu kez ölüleri diriltme hikayesi pek etkileyici olmadı gerçi. Ayıptır söylemesi, bizimle hunharca dalga geçti namussuzlar.

Redaktu: Demek ki neymiş, seyirciye oynamak önemliymiş. Ne istediklerini, hangi numaralara yatkın olduklarını bileceksin. İkimizin gidip çocuğun göğsünü yarmamız ve kalbinden koyu bir damla kan çekip sonra kalbini karla ovmamız tümüyle inandırıcı bulundu mesela.

Neeling: Neyse, ayrıntıya girmeyelim, o operasyonda da büyük hatalarımız oldu bence. Sonuca bakacak olursak, aynı düzlemde etkinlik gösteren iki ayrı birleştirme hareketi başlatmış olduk. Doğru mu yaptık, yanlış mı, tartışılır. Bir yandan içlerinden birinin tekel olmasını engelledik ve rekabet ortamı oluşturduk, böylece durağanlığa yenik düşmezler diye düşündük, ama öbür yandan bir düşmanlık potansiyeli de yarattık. Bu iki dinin karşı karşıya gelmesi kaçınılmazdı; nitekim 703'te başlayan kötü dönemimizin ilk yıllarında Emeviler Cebelitarık'ı geçip Avrupaya girdi ve Vizigotları yendi. 1096'da Hıristiyanlar karşı atağa geçip ilk Haçlı Seferini düzenledi. 1480'de bu kez Fatih Otranto limanını aldı; 1453'te Constantinopolis'i de o almıştı.

Papavka: Müşterek bahis oynamak isteyen var mı?

Redaktu: Dersi bölmeyelim.

Neeling: Aslında Papavka haklı bir bakıma. 1487'de Ümit Burnunu dolaştı Avrupalılar, 1492'de Atlas Okyanusunu aştılar, 1498'de Vasco de Gama Hint Okyanusuna ulaştı. 1455'te Gütenberg İncili basıldı. 1500'lere gelindiğinde Avrupa, din temelli yeni bir uygarlığın merkezi olmuştu artık. Öbür tarafta Babür 1530'da Moğol İmparatoru olarak Hindistan'a girdi, Kabil'den Bihar sınırına kadar olan bölgeyi ele geçirdi. İslam uygarlığı yükselişini Osmanlılar aracılığıyla sürdürüyor – Avrupalılar kendi aralarında savaşmaktan fırsat bulduğunda, varlıklarını Osmanlılara karşı korumaya çalışıyor. Ve bütün bunlar olurken, biz O'yla

Bağlantımızı yitiriyoruz. Neden? Müşterek bahis konusuna dönecek olursak: böyle giderse bu iddiayı kimse kazanamayacak, o yüzden. Bizim temel açmazımız birşeyi hep karşıtıyla birlikte ortaya çıkarmamız, ama bütün karşıtlıkları aşan bir hedefe ulaşmaya çalışmamız.

Bu aşamada Kaptan Neeling ve Papavka mantıksal ve epistemolojik bir tartışmaya girişti, ama mürettebatın geri kalanının dikkatinin dağılması üzerine asıl konuya dönüldü, Bağlantının yeniden kurulabilmesi ve minimum Işınım değerinin yakalanması için, Kaptan Neeling'in sözünü ettiği karşıtlardan biri seçilerek üzerine yoğunlaşılması kararlaştırıldı. Seçim bir sonraki toplantıda yapılacak. Kaptan Neeling'in Batı Avrupa-Hıristiyanlık yanlısı bir tutum içinde olduğu da mürettebatın gözünden kaçmadı.

Verilen kısa aradan sonra Galaksiler Toplantısı konusuna geçildi. O'yla Bağlantının kopmasından önceki durumu, toplantıya katılan üyeler için özetleyen Kaptan Neeling, kesinti dönemi içinde Toplantının yapılmış olmasının mümkün olduğunu, dolayısıyla Soytarı'nın önermesi beklenen masalın uygulamaya konmuş olabileceğini belirtti. Bunun hangi masal olduğunu saptamanın Holéy Sevner ve Dünya için yaşamsal öneme sahip olduğu mürettebatça tartışmasız kabul edildi. Bir sonraki toplantıda bu konudaki gözlemler ve olası masallar tartışılacak.

Toplantının henüz yapılmamış olması da mümkün olduğundan ve yapılana kadar Bağlantının kurulacağı varsayımıyla, Soytarı'nın önerisine karşılık olarak hangi masalın önerilmesinin uygun olacağı tartışmaya açıldı. İki hafta önceki toplantıda bu tartışma gündeme alınmış olduğu halde, bazı üyelerin yeterince hazırlıklı olmadığı dikkati çekti. Çeşitli masallar tartışıldıktan sonra, Jahiveh'in önerisi alkışlarla kabul edildi.

Jahiveh: Ben çocukken annemden hep aynı masalı anlatmasını isterdim, Utracek'in uyarladığı evren masallarından birini. Hani bir kraliçe varmış, çocuğu olmadığı için penceresinin önünde oturup üzüntü içinde gergef işlermiş. Bir gün yine kocasının ne yaptığıyla ilgilenmezken ve mendil işlerken-

Utracek: Bin sekiz yüz on beşinci mi?

Jahiveh: -sanırım, tığ parmağına batmış ve iki damla kan akmış. Kraliçe dışarıda yağan kara ve bu sahne için özel olarak gelen kuzguna bakıp iç geçirmiş, "Ah, ne olurdu benim de kar gibi beyaz teni, kuzgun gibi kara saçları, kan kırmızısı dudakları olan bir çocuğum olsaydı," demiş.

Utracek: Dileği yerine gelmiş ama garson moron olduğu ve siparişi yanlış aldığı için kırmızı tenli, beyaz saçlı, kara dudaklı bir oğlu olmuş, değil mi? Ondan sonra mecburen ibnelik.

Eilohis: Utracek, senin arpan fazla geldi galiba.

Jahiveh: Evet, dileği olmuş, dünya güzeli bir kız çocuğu doğurmuş, ama adet olduğu üzre doğum sırasında Kraliçe ölmüş. Kral bütün gergef takımlarını yaktırıp başka bir kadınla evlenmiş. Yeni Kraliçenin en temel görevi prensesin "kötü üvey anne" kavramını doğru olarak öğrenmesini sağlamak ve konuşacak başka kimsesi olmadığı için aynasıyla muhabbet etmekmiş. Zaman içinde kötü kalpli Kraliçe aynasıyla konuşa konuşa biraz delirmiş ve aynanın da kendisiyle konuştuğu sanısına kapılmış. Bu durumda bütün kadınların tek ve mecburi takıntısı olan güzellik konusunu aynaya açmaya karar vermiş, ayna da sahibine yaranmak için elinden geleni ardına koymamış, Dünya yüzündeki en güzel kadının Kraliçe olduğunu söyleyip durmuş.

Duteron: Birşey soracağım. Annen senin hep bu masalı istemene bozuluyor muydu?

Jahiveh: O kadar güzel bir kadındı ki annem. Kötü olan babamdı. Her neyse, Prenses iyice büyüyüp serpilmiş, çok güzel bir genç kadın olmuş; tabii Kraliçe de gün geçtikçe gençleşiyor değilmiş, o yüzden günde birkaç kez aynaya aynı soruyu sorar olmuş. Tahmin edeceğiniz gibi ayna aynı şeyleri yıllardır papağan gibi tekrarlamaktan fena halde sıkılmış ve bir gün canına tak demiş, müşteri memnuniyeti, sahibine bağlılık gibi kavram-

ları unutup, Kraliçeden daha güzel birinin olduğunu söylemiş, Kraliçe nevrotik bir hiddetle bu kendini bilmezin kim olduğunu sorduğu sırada da arkasından Pamuk Prenses geçmiş.

Papavka: Neden Kuzgun Prenses ya da Kan Prensesi değil de Pamuk Prenses?

Papavka'nın bu sorusu Holéy Sevner üyelerinin Güzellik kavramını tarihsel ve kuramsal bir düzlemde analiz etmesine yol açtı. Eilohis bütün güzelliklerin yüzeyle ilintili olması nedeniyle Pamuk Prensesin güzelliğinin cildi aracılığıyla simgelenmesinin son derece yerinde olduğunu söyledi. Utracek bu görüşe katılmayarak bir kitabın güzelliğinin cildi ya da baskı kalitesiyle sınırlandırılamayacağını, içeriğinin, yani derinliğinin asıl belirleyici etmen olduğunu öne sürdü. Ona göre Prensesin ten renginin öne çıkarılması, aslında tümüyle aptal olduğunun vurgulanması içindi, zaten masalın ilerleyen bölümlerinde bu ortaya çıkacaktı. Papavka renklerin simgesel değerleri üzerine birşeyler söylemeye çalıştıysa da konu kadınların mı erkeklerin mi daha akıllı olduğuna geldi. Jahiveh, erkekler o kadar akıllıysa neden o kadar kıllı diye sordu. Mürettebat bu kelime oyununu kaldıramadı ve ortalık bir anda karıştı; neyse ki Kaptan Neeling akşam yemeğini iptal etme tehdidiyle gürültüyü kesmeyi başarıp masalın devamını hızlı bir şekilde toparlaması için sözü yine Jahiveh'e verdi.

Jahiveh: Kıskanç üvey anne Kraliçe, Pamuk Prensesi avcıya vermiş, ormana götürüp öldürmesi için. Ama avcı Pamuk Prensese kıyamayıp serbest bırakmış, Kraliçeye de bir ceylanın kalbini götürmüş, onu öldürdüğüne inansın diye. Kraliçe insan kalbiyle ceylan kalbi arasındaki farkı bilmiyormuş tabii. Pamuk Prenses ormanda yürürken küçük bir kulübeye gelmiş, kapıyı çalmış, yanıt veren olmayınca iyi yetiştirilmiş her prenses gibi kapıyı açıp içeri girmiş. Kurulu bir sofra görmüş içeride – her tabaktan birşeyler yemiş, sonra yatak odasına gidip iki yatağı birleştirmiş ve uyumuş. Burası tabii ki yedi cücelerin eviymiş. Cüceler akşam madenden dönünce yemeklerinden yenmiş, sularından içilmiş, yataklarında da yatılmış olduğunu görüp kızmışlar. Ama Pamuk

Prensesi fark edince bütün kızgınlıkları geçmiş – bütün gün çalıştıkları, ormanda yaşadıkları ve toplu dolaştıkları için, kadın arkadaş bulmaları ve eve gelmeye ikna etmeleri zor oluyormuş çünkü. Uzatmayalım, Pamuk Prenses onlarla birlikte yaşamaya başlamış. Kraliçe aynasına kimin en güzel olduğunu sorup yine Pamuk Prenses yanıtını alınca, üvey kızının ölmediğini anlamış; bu işi kendi başına çözmek zorunda olduğuna karar verip cadı kadın giysilerini giymiş ve soluğu yedi cücelerin evinde almış. Üç kez gelmiş buraya - Pamuk Prensese ilkin belini sıkan bir kuşak, ikincisinde saçlarına takılıp zehir zerkeden bir tarak, üçüncüsünde de zehirli bir elma vermiş. Pamuk Prenses hem yabancılardan birşey almaması gerektiğini bütün tembihlere karşın her seferinde unutuyormuş, hem de cadı kadının bu sefer bir kötülük peşinde olmayacağını düşünüyormuş.

Utracek: Bunu söylemekten nefret ediyorum, ama ben demiştim bu kız salak diye.

Jahiveh: Yedi cüceler ilk akşam yerde ölü gibi yatan Pamuk Prensesi görünce önce paniğe kapılmış, ama sonra "Ölü mölü, ne yapalım, yapacağız artık," diyerek kızı soymaya başlamışlar. Kuşak çıkınca Prenses kendine gelmiş, cücelerin de hevesi kursaklarında kalmış, ama belli etmemişler. İkinci gece aynı şey tarakla olmuş. Ama üçüncü gece aksi cüce, "Prensesi soymaya kalkanı vururum," diyince sırayla üstten üstten yapmışlar, sonra da Prensesi camdan bir tabuta koymuşlar. Bir gün beyaz atlı Prens oradan geçerken Pamuk Prensese aşık olmuş, belli ki ölüsevicilik o sıralar pek modaymış. Yedi cüceler o gün başları ağrıdığı için evdeymiş. Prensin Prensesi götürmesine kesinlikle karşı çıkmışlar. Prens dolgun bir ücret karşılığında hiç olmazsa bir kez öpmek istemiş Prensesi. Cücelerin arasında sert bir tartışma çıkmış, ama sonunda, "Bir kereden birşey çıkmaz, zaten kokmaya da başladı," diyip izin vermişler. Prens Prensesi öpmüş; adam Fransız olduğu için zehirli elma parçası Prensesin ağzından düşmüş, Prenses yeniden canlanmış ve günlerdir hiçbir şey yemediği için içeri girip cücelerin bütün yemeklerini yemiş. Bunun üzerine Prens hepsini şatoya yemeğe davet etmek

zorunda kalmış. O günden sonra da cüceler şatodan gitmek bilmemiş ve kazana kömür atma, tesisat işleri, çatı aktarması gibi işler yapmışlar. Ömürleri boyunca hep birlikte yaşayıp çok mutlu olmuşlar; özellikle Pamuk Prenses halinden çok memnunmuş.

Masalın yedi cüce içermesi nedeniyle Holéy Sevner'a biraz fazla bariz bir şekilde uygun olmasının bir sakınca yaratıp yaratmayacağı kısa bir süre tartışıldıysa da, üyelerin büyük çoğunluğunun bir prensesi misafir etme, bir kısmının da bir prensin şatosunda yaşama fikrini benimsemesi nedeniyle bu masal, Holéy Sevner'in Galaksiler Toplantısında uygulanmasını talep edeceği masal seçildi.

O'nun Düşkapanı.

Morötesi bir karanlık. Kendi cisminden koparılmanın yalnızlığı; ürküntü. Bir karabasan: geç kaldığı halde koşamamak; canını kurtarmak için bile olsa ağzını açıp ses çıkaramamak; kapalı durmakta direnen göz kapaklarına söz geçirememek. Nerede olduğunu bilememek; dahası, olduğunu doğrulayacak her türlü dış dayanaktan yoksun olmak. Düşe dönmek, çaresizce.

O, gezegeniyle Bağlantısı kopan ilk ruh değil, ola ki sonuncusu da değil. Diğerlerinden farkı, bitip bitmeyeceği belli olmayan bir sonsuzluğun sonunu beklemeye mahkum olmayı reddetmesi. Bastırılamaz bir "olma" ve "eyleme" tutkusu – Dünya'ya başka türlü bir ruh yaraşır mıydı? Kopan Bağlantı onu bilincin evreninden dışlamışsa, bilinçdışının, morötesinin evrenine uyum sağlamak da mı yok? Düşe dönmek – çare sizce bu olamaz mı?

Düşünde önce kendi ellerine bakmayı öğreniyor O – düşünce gücüyle bir bilyeyi yerinden oynatmaya çalışan aceminin zorlandığı kadar zorlanıyor bunda. İstenci kullanmak bir sanatmış, peki. Ellerine bakmak diyip geçmemeli – her parmağı, her tırnağı, eklemi, bükümü, tek tek ve birlikte görebilmek gerek, hakkıyla bakmış olmak için. Sonra hareket ettirmeye geliyor sı-

ra – avucunu açıp kapamak, parmaklarına egzersizler yaptırmak, bilek hareketlerini kusursuzlaştırmak, iki eli birlikte oynatmak, ellerini kavuşturmak.

Sonra aynı işlemi bütün bedenine uyguluyor O. Bu daha zor kuşkusuz, çünkü hem içeriden, hem de dışarıdan görebilmesi gerekiyor kendini, ikinci bir kişi gibi. Bedenini hareket ettirmek, hareketi izlemek – bu iki bakışın getirdiği iki farklı algı bazen aynı anda, bazen hızlı bir dönüşümle yankılanıyor beyninde.

Konuşabilmek, önce düşünebilmeyi, sözcükleri hayal etmeyi, söylemeden, söylenmeden duymayı gerektiriyor.

Bebekler nasıl yapıyor bütün bunları. Gargantua azmidir istenen.

Kaptan Neeling'in Seyir Defteri.

Eski Kaptan odama geldi; havadan sudan konuşmak ister gibiydi, ama gevezelik edemeyecek kadar da düşünceli gözüküyordu, o yüzden konuşmanın kendi payıma düşen bölümünü uzatmadım, sessizliğin sökücülüğüne güvendim. Kafasını meşgul eden şeyin Soytarı olduğu anlaşıldı çok geçmeden. Onun hakkındaki temel şeyleri biliyordum elbette – eskiden Holéy Sevner üyesi olduğunu, daha sonra ayrılarak Galaksi hiyerarşisinde çalışmaya başladığını, hızla, hatta fazla hızlı bir şekilde yükselip Galaksi Önderi olduğunu, Evrenin 18. Dönüşümü için bütün diğer önderlerden daha fazla çalıştığını, Evrenin Işınıma geçmesini ve bunun sonucunda da Dönüşümü gerçekleştirmesini engelleyecek herşeye karşı acımasız olduğunu biliyordum. Dünya'nın da ne yazık ki bu kategoriye girdiğini, kendi galaksisinden bir gezegenin, dahası bizzat kendi gezegeninin pürüz çıkarıyor olmasının Soytarı'yı deli ettiğini, o yüzden Galaksiler Toplantısında, kendi çocuğunu öğretmenlerin önünde cezalandıran bir okul müdürü edasıyla Dünya'nın belirli bir masal uyarınca yok edilmesini isteyeceğini ya da çoktan istemiş olduğunu da biliyordum.

Bilmediğim şeyler de vardı – bu kadar zamanda bütün Kayıtları okumam beklenemezdi herhalde. Holéy Sevner'in kad-

rosu zaman içinde değişmiş örneğin – Utracek yokmuş eskiden, onun yerine Mukaber varmış; o da kitaplarla ilgileniyormuş. Sonra, okurların yazarları okuyarak öldürdüğü yolunda bir saplantı edinmiş ve bizden ayrılıp okurlara karşı eylemler yapan gizli bir örgüt kurmuş. Soytarı Holéy Sevner'ın üyesiyken Duteron'un olmadığını, Soytarı gittikten sonra bu kadronun açıldığını da bilmiyordum. Eski Kaptanın anlattığına göre Soytarı'yı bir dahi çocuk, bir *enfant terrible* olarak görüyormuş diğerleri, karşılaştırılamayacak ölçüde zeki, yetenekli ve güçlüymüş Soytarı; hiçbirinin göremediğini görüyor, mucize kabilinden işler başarıyormuş. O yüzden de sıkılıyormuş, hem de çok – hem Holéy Sevner'dan, hem de Dünya denen bu gezegenden. Bu bana çok anlaşılmaz gelmedi – onun kapasitesine sahip, daima uçurumun kenarından yürüyen, ne yapacağı belli olmayan bir devrimci, Dünya gibi bir yerde, insanların Işınımı sağlayacak bir birliğe ulaşmasını, yani evrimsel bir süreci bekleyemezdi elbette. Bunun bir evrim olduğu da tartışılır ayrıca – şu anki halimize baktığımızda, bundan beş bin yıl öncesine göre daha ileride olduğumuzu, ya da "ilerleme"lerin geri dönüşü olmadığını söyleyebiliyor muyuz? Soytarı'nın sabrı, taş levhalara birtakım kanunlar yazan bir "uygarlık" karşısında tükenmiş olmalıydı. Belki de insanlığa hizmet etmeyi kendine yedirememişti, kimbilir. Dünya'yı geçmişine gömdükten sonra adını Cellat'a değiştirmesi, bu acımasızlığın ve kopuş arzusunun bir yansımasıydı kuşkusuz.

Soytarı konusunda benim de aklımı kurcalayan birşey vardı: ondaki bütün bu nefrete karşın Holéy Sevner'ın Kayıtlarında Soytarı'dan kötü bir şekilde söz edilmezdi hiç, toplantı tutanaklarında bile onun hakkında alaycı ya da küçümseyici, en azından onun duygusal sayılabilecek tepkisine karşılık gelecek duygusal bir açılmaya hiç rastlamamıştım. Eski Kaptanı gülümsetti bu sözlerim; "Küçük kardeşe kızılmaz," dedi. Büyük kardeşler Soytarı'nın gitmesine karşı çıkmamış mıydı hiç, aralarında sert tartışmalar olmamış mıydı? Odama gelip bu konuyu açan o değilmiş gibi davranması beni sinirlendirdi açıkçası, ama sesimi çıkarmadım. Emektar bir Holéy Sevner üyesinin şaşmaz işaretinin, yalnızca konuşmak istediği konularda, yalnızca söylemek

istediği şeyleri söylemeyi büyük bir ustalıkla başarması olduğu, bilinen bir gerçekti.

Eski Kaptan sonunda dilinin altındaki baklayı çıkarmaya karar verdi ama – eğer Galaksiler Toplantısı yapılacağı sırada Bağlantı kurulmuş ve Dünya Işınıma geçmiş olursa, toplantıya O değil Kaptan Neeling'in katılması söz konusu olacaktı; her Kaptan da bu olasılığa karşı hazırlıklı olmakla yükümlüydü. Toplantıya katılmak, Soytarı'yla, ya da kendi seçtiği adla söyleyecek olursak Cellat'la karşı karşıya gelmek demekti. Bunun zor bir karşılaşma olmasını beklediğimi söyledim, ama tavrından anladığım kadarıyla korkmam da gerekiyor galiba, ne var ki ben böyle bir korku duymuyorum. Eski Kaptan bunu söylediğimde yine dalgın bir şekilde gülümsedi ve kopuk sözcüklerle, hiçbir şey anlamadığımı ima etti. Holéy Sevner ekibinin bayıldığı bu gizem oyununa hala alışamadım; belirsizliklerin arkasına sığınıp, olmayan anlamlarla, dizboyunu geçmediği halde ulaşılmazmış gibi gösterilen derinliklerle, hiçbir şeyi göstermeyen işaretlerle dolu konuşmalar beni zaman zaman, aniden ve karşı koyamadığım bir şekilde rahatsız ediyor.

"Ben de başta senin gibiydim," dedi Eski Kaptan, tepkimin doğasını sezerek. "Ama şimdi, Soytarı'yla karşılaşmadan görev süremi doldurduğum için seviniyorum. Aramızdan ayrıldıktan sonra kendini çok geliştirdi Soytarı – bir yandan onunla gurur duyduk, okumak için evden ayrılan çocuğun aldığı iyi notların ailesini sevindirmesi gibi; bir yandansa, yine bu aile gibi onun bizi çok aşmış ve sonunda bize karşı olmayı seçmiş olması, bizi kahrettiği kadar korkuttu da. En zayıf yanlarımızı bilen, bizden kat kat güçlü bir düşmanla başa çıkmak kolay değil."

Holéy Sevner'ın en zayıf yanı, üyelerine cinsel ilişkiyi yasaklamasıydı Eski Kaptana göre – bunu bilen Soytarı, tümüyle beyin enerjisine dayanan, karşı konulmaz bir cazibe geliştirmişti. Onunla karşılaşacak herhangi bir Holéy Sevner üyesinin, güneşe uçan bir göktaşı gibi arzunun ateşinde kavrulması kaçınılmaz olacaktı. Bunların safsata olduğunu Eski Kaptanın yüzüne karşı söylemedim – düşünceli gözlerle boşluğa bakmayı yeğledim. Cinsel rejim bana hiç de zorlayıcı gelmiyor doğrusu; kim-

senin de birkaç yıl böyle yaşadıktan sonra bir gün aniden birilerinin cazibesine kapılıp gideceğine, kontrolünü yitirip kendini geçici bir zevke teslim edeceğine, koca bir gezegenin kaderine apış arası suyu muamelesi yapacağına aklım yatmıyor. İnsanlar için olağan sayılacak bir bayağılık, insanların üstünde bir konumda bulunan bir ekip için hoş görülemeyecek zayıflık demektir, yükselinecek yerde hayvanların düzeyine inmek demektir. Laf açılmışken geçen toplantıda Jahiveh'in Eilohis'e sataşırken andığı ismi sordum Eski Kaptana – yalnızca gülümsedi tabii ki.

O'nun Düşkapanı.

O'nun düş evrenindeki yalnızlığı fazla uzun sürmüyor – tanıdık tanımadık pek çok yüz beliriyor önünde, kimi zaman görmeden algılıyor birinin varlığını, bazen tanıdığı bir kişinin bambaşka bir bedende karşısına çıktığı oluyor, alınıyor biraz, ama alışıyor bu duruma. Soytarı'nın Cellat olarak anılıyor olması belki de bundandır diye düşünüyor. Gördüğü bu varlıklarla iletişim kurmaya çalışıyor O, burada da öğreneceği şeyler olduğunu anlamak onu şaşırtmıyor – cümleler farklı kuruluyor bu evrende, mantıklar farklı; söylenmeden anlaşılan şeylerin ne olacağını kestirmek zor, sözlerin kimi zaman kendiliklerinden orta yere dökülüvermelerini engellemek daha da zor.

Yaptığı yeni bir keşif çok eğlendiriyor O'yu: dikkatini toplayıp birisinin gözlerine baktığında ya yok oluyor o birisi, ya da izin isteyip, bir bahane uydurup gidiyor. Bu keşfi yapar yapmaz anlıyor: Cellat bu şekilde yok olmayacak, onu böyle tanıyacak.

Düşe geri dönmeyi de öğrenmesi gerekiyor, hiç kolay olmuyor bu – uzun süre, bir seferde yapabileceğinin en fazlasını yapıp elinde olmaksızın uyanıyor; yeniden uyuduğunda bambaşka bir yerde, başka canlılar arasında, zar zor anladığı bir durum içinde buluyor kendini. İlk başta her yeni düşün getirdiği kuralları sessizce kabul edip bunlara uygun şekilde davranırken, sonraları kendi isteklerini geçerli kılmayı becermeye başlı-

yor O – en inatçı düş bile bir süre sonra onun isteği doğrultusunda değiştiriyor kendini, kendi varlıklarını bırakıp O'nun görmek istediklerini getiriyor, mekanı değiştiriyor, zamanı O'ya uyduruyor. Bütün bunlar O'nun özgüvenini arttırıyor elbette, ama hala, herşeyini bilmediği bir oyuncağa bir-iki numara yaptırabildiği için sevinen bir çocuk gibi hissediyor kendini. Bunun doğru bir his olduğunu biliyor.

Düş geçitleri: bağlantısız koordinatları birbirine bağlayan mekanizma. Bütün evreni kaplayan, evreni mümkün kılan bilinç örgüsü, O'nun bilincinin, daha doğrusu O adı verilen bilincin bir anda evrenin bir ucundan öbür ucuna gitmesini, daha doğrusu bir uçta yok olup öbür uçta ortaya çıkmasını da mümkün kılıyor. Bütün evrene yayılmış soyut bir hammaddenin yerel olarak biçimlenmesi gibi birşey bu. İstediği anda Dünya'yı karşısında görebilmek, O'yu melankolik anlarında neşelendiren tek şey – hiçbir şey düşünmeden, uzun uzun gezegenini izliyor, insanlarını çağırıyor, onlara ulaşamıyor elbette, uzaktan izlemekle yetinmek yeniden üzüyor O'yu, görüntü silikleşiyor, düş kendi senaryosunu arka kapıdan sokuvermeye çalışıyor. Böyle durumlarda bazen koyverdiği oluyor – düş nereye götürecekse oraya gidiyor, boşa geçirecek zamanı olmadığını anımsatıyor kendine sonra, titreyip işine dönüyor.

Kaptan Neeling'in Seyir Defteri.

Mürettebat hakkında neler söyleyebilirim? Onları hem kişi olarak, hem de yüzlerce yıllık geçmişi olan makamlar ya da roller olarak yeni yeni tanımaya başlıyorum, birlikte yaşadıkça ve Kayıtları okudukça. Bu ikilik de kendi içinde ilginç aslında – ben de dahil olmak üzere bütün Holéy Sevner üyeleri, kendilerinden önce aynı makamda bulunmuş olanların yaptıklarını, kişiliklerini, düşüncelerini öğrenmek ve kendi geçmişleriymiş gibi benimsemek zorunda. Bütün Kaptan Neeling'ler benim, onlardan farklı olsam da onlarla aynıyım, bütünüm. İkili ilişkilerde de bu geçmişin belirleyiciliği çok açık oluyor – Redaktu'yla Kaptan Neeling hemen hep iyi anlaşmış

örneğin, ben de şimdiki Redaktu'yla önyargı olarak iyi anlaşıyorum. Yazdığı tutanakları eğlenceli buluyorum. Buna karşın tıpkı benden önceki kaptanlar gibi Eilohis'i kuru bir herif, Jahiveh'i esprili, ilginç ve insancıl, Papavka'yı gözlemci, ayrıntıcı, kuralcı ve geveze olarak görüyorum. Onlar da benim sevimli, dalga geçilebilir, bir kaptan olarak güvenilir olduğumu düşünüyor.

Yaşamımın sonuna kadar, gece gündüz bu altı insanla birlikte olacağım; olasılık, bazıları benden önce ölecek, yerlerine yeni insanlar gelecek. Her birimize bağlı çalışan ekipler var; geçen yüzyılın ilk yarısında Holéy Sevner öylesine güçlü, Avrupayı avucunun içine almış bir örgüt haline geldiyse bunda ekiplerimizin payı çok büyük – din ve devlet adamları, sanatçılar, şairler ve asiler var aralarında. Hepsini cezbeden şey kötülüktü elbette – bugün o dönemin yarısı kadar bile beklentimiz yoksa, bunun nedeni iyilik yapmak zorunda olmanın kimseye ilginç gelmemesi. İşin başa düştüğü çok oluyor o yüzden – bizzat, aracısız gerçekleştirmek zorunda kalıyoruz bazen eylemlerimizi – çok ufak çapta müdahaleler de olabiliyor bu, birisinin belli bir yere geç kalmasını sağlamak gibi, çok daha büyük şeyler yaptığımız da oluyor – de Gama Holéy Sevner'siz bir hiçti!

Demem o ki, her ne kadar zaman zaman şehre iniyorsak da, bize bağlı ekipler varsa da, yaşamımızın çok önemli bir kısmını birlikte geçirmek zorundayız. Bunun bilincinde olmak bile insanı derinden etkiliyor. Aslında Holéy Sevner'a gerçek gücünü veren de bu: teker teker bütün üyeleri müthiş; dünyanın en zeki ve bilgili, en azimli ve dayanıklı insanlarından bazıları burada işte, ama bu sürekli iç içelik durumu, bir aşamadan sonra algılarımız arasında doğrudan bağlantı kurulmasını sağlıyor – aynı amaç için çalışan yedi beyinden oluşan bir ağ. Herbirimiz, yedimizin gücüne sahip oluyoruz böylece. Bunu ilk kez hissettiğimde, bir zirvenin kenarından tüm dünyayı seyreder gibi oldum. Soytarı bizimle olsaydı, nasıl bir manzarayla karşılaşırdım diye kendime sordum.

O'nun Düşkapanı.

Gezegeninden kopmuş bir ruhun evrende işi zor – Bağlantının bir daha kurulup kurulmayacağını bile bilmiyor O, ama bunu düşünmemeye çalışıyor, buna takılıp kalırsa tüm ışığını yitireceğini, karanlığın bir köşesinde, atılmış boş bir çuval gibi epriye epriye yok olacağını biliyor. Öte yandan, kafasını toplamak bile bazen o kadar yoruyor ki O'yu, değil galaksiler düzeyinde politika yapanların peşinde koşmak ve Dünya hakkında lobi yapmak; uykuya dalmak ya da bir düşten uyanmak bile ona ulaşılmaz hedeflermiş gibi geliyor. Dünya'nın ruhu mızmız, Dünya ne yapsın, diyor kendi kendine.

Galaksiler Toplantısında Cellat'ın Dünya'ya hangi masalın uygulanmasını isteyeceğini öğrenmek, mümkünse Cellat'ı Dünya'yı yok etme inadından vazgeçirmek, olmadı Galaksiler Toplantısına katılacak diğer on galaksi önderinin görüşünü bir şekilde etkilemek – mızmızlığı kaldırmayacak bir gündemi var O'nun. Toplantının henüz yapılmamış olduğunu bir yemekte, yan masaya kulak kabartarak öğreniyor, ama ne zaman ve nerede yapılacağını hala tam olarak bilmiyor. Edindiği bir başka bilgiyse, Cellat'ın karşısına çıkmadan önce çok iyi hazırlanması gerektiği – bu hazırlık pek çok şeyi içeriyor, ama öncelikle bütün korkularından arınmayı. Cellat'ın en büyük silahlarından biri, karşısındakinin korkularını hemen sezmesi ve bunları kendinde cisimleştirmeyi başarması, böylece büyük bir üstünlük kurması. O, bir an önce Cellat'ı bulup konuşmak istiyor, ama korkularından arınmadan gerçekleşecek bir konuşmanın işine hiç yaramayacak bir şekilde sonuçlanmasından, hatta ters tepmesinden korkuyor. Yenmesi zor bir korku, ama önce bundan kurtulması gerek. Bağlantısı olmayan bir gezegen ruhunun bir galaksi önderiyle konuşmayı başarması küçümsenmeyecek bir mucize, ama O hiç değilse bu konuda bir korku duymuyor, bunun nasıl olsa gerçekleşeceğine dair, nedense güvendiği bir his var içinde – bizzat Cellat'ın onu görmek isteyeceğini söylüyor bu his.

Yatırımımızda yanılmadığımızı düşünüyorum: Batıyı seçmekle doğrusunu yaptık. Bunu biraz da kendimi inandırmak için söylüyor olabilirim – Şah Abbas'lı Safaviler, Viyana'ya kadar ilerleyen ve Süleyman gibi bir padişah yetiştiren Osmanlılar, Hindistan'da Hindulukla deneyler yapan Akbar'ın torunları Cihangir ve Şah Cihan, hatta Çin'de yeni ortaya çıkan Mançu hanedanı dururken, Calvin-Hobbes hattında ölümcül ikirciklenmeler içinde kıvranan Avrupayı, Dünya'yı Işınıma geçirme savaşımının öncü birliği olmaya soyundurmak ilk bakışta bana da çılgınlık gibi geliyor. Belki de gerçekten çılgınlık bu ve diyelim ki yüz – yüz elli yıl sonra, yaptığımız hatanın görmezden gelinecek yanı kalmayacak, daha da kötüsü, çark etmek için artık çok geç olacak. Bazen, biz hiç karışmasak Dünya nereye varır diye düşünmeden edemiyorum – körlemesine, el yordamıyla, eylemlerimizin gerçek sonuçlarını hiçbir zaman tam bilemeden ilerliyoruz, düzelttiğimizden çoğunu bozuyoruz belki de. Sonra bazen herşeyin açıklanmasının daha etkili olup olmayacağını merak ettiğimi görüyorum – bütün bu gizlilikten, ortaya çıkmamak ve çıkarılmamak için inanılmaz çok çaba harcamaktan, yaptıklarımızı başkaları yapmış gibi, daha da iyisi, olayların iç mantığı gereği gerçekleşmiş gibi sunmaktan vazgeçsek, Holéy Sevner'in ne olduğunu tüm dünyaya, krallık ve sultanlıklara, ne kral ne de sultan görmüş insanlara anlatsak, çok mu zaman kaybederiz, çok mu kan dökülür, sonunda yenilir miyiz? Sanırım evet. Diyalektiğin dışında durmak gerek.

Ama, diyorum, neden Batı? Neden bu kendini kendine kırdırmaktan vazgeçmeyen yabaniler sürüsü? Çünkü sanırım Doğunun bir üst düzeyi yok, içinde bulunduğu düzeyin de en ileri noktasına gelmek üzere, belki de geldi. Bu düzeyde Batıya karşı bir üstünlüğü var; ama Batı bu düzeyde kalmayabilir, bir üst düzeye sıçrayabilir. Bu sıçramayı gerçekleştireceğine oynuyoruz. Kırımdan vazgeçileceği anlamına gelmiyor bu, insanlar konusunda o kadar safdil olan var mıdır bilmiyorum, her türlü çatışmanın gelişerek ve derinleşerek süreceğinden de eminim: Doğu da olsa, Güney de olsa böyle olacak bu, önemli değil.

Önemli olan, bu çatışmaların sonunda, sonraki çatışmalar için bir uzlaşma çerçevesinin çıkması. Böyle bir çerçeve, böylesi bir birlik, ancak Batının kendini aşmasıyla mümkün olacak gibi geliyor bana. Doğu ise, Batıya Batıyı göstermesi için gerekli; daha az önemli değil kesinlikle.

Doğrusunu yapıyoruz, sanırım.

O'nun Düşkapanı.

Gerçek bir gezginle tanışıyor O – herkesin bir şekilde duyduğu, ama pek az kişinin birinci elden bilgi sahibi olduğu Gezginler, galaksilerin her türlü kolaylığı sağladığı özerk denetimciler bir anlamda – sürekli bir yerden diğerine gidip, gördükleri yerler hakkında raporlar hazırlıyorlar. Her galaksi önderinin, sırf gezginlerin raporlarını değerlendirmekle görevli binlerce memuru var. Özel bir üniformaları yok, ayırt edici fiziksel bir özellikleri de yok gezginlerin, ama daha önce hiçbir gezgin görmemişseniz bile, biriyle karşılaştığınızı hemen, neredeyse içgüdüsel olarak anlıyorsunuz. Garip bir saygınlık yayıyorlar, uzak duruyorlar herkesten ve herşeyden, ama yine de herşeyin tam ortasında olmayı beceriyorlar.

O'nun tanıdığı Gezgin, kervansarayın bir köşesinde oturuyor uzun süre, ifadesiz gözlerle çevreyi süzüyor, sonra O'yla göz göze geliyorlar. Ürperdiğini hissediyor O, çok farklı bir türden olan bu yaratığın bir gezgin olduğunu ve bu farklılığa rağmen O'nun cinselliğini algıladığını aynı anda anlıyor. Bir süre sonra yeniden bakıştıklarında O kalkıp Gezgin'in yanına gidiyor, engelleyemediği bir şekilde konuşmaya başlıyor, çok utanıyor kendinden, ama Gezgin'in yalnızca gülümseyerek onu dinlediğini gördükçe devam ediyor konuşmaya. Gezgin, O'nun bir düşte olduğuna inanmıyor önce, bu hikayeyi daha önce başkalarından da duyduğunu ve karnının tok olduğunu belli ediyor, O neredeyse alınıyor bu tepkiye, palavracı baron oyunlarıyla geçirecek zamanının olmadığını söylüyor. "Emin misin?" diyor Gezgin, "Alay mı ediyorsun?" diyor O, kendisini de şaşırtan bir tür kırıtmayla. Kervansaraydaki yolculara kayıyor Gez-

gin'in gözü, sonra aniden yüzünü O'ya çeviriyor ve başındaki kasketten çıkan ışık, O'yu alnından vuruyor.

Uyanıyor O. Gezgin'in ne yaptığını anlıyor birden ve çok sinirleniyor. Yeniden uykuya dönüp aynı kervansarayı bulması epey zamanını alıyor. İlkin Gezgin'i göremiyor bıraktığı yerde, sonra onu bir oyunun başında buluyor – gezegenler, kuyruklu yıldızlar, meteor yağmurları, kara delikler ve düşman uzay gemileriyle dolu bir parkurda ilerlemeye çalışıyor Gezgin. Bir süre fark ettirmeden izliyor O – her gün yaptığı iş bu Gezgin'in, işin oyununu iyi oynamasına şaşmıyor o yüzden.

"Uyuduğunda da bunun rüyasını görüyorsun herhalde."

Gezgin bir-iki saniye gecikmeyle dönüyor, O'ya bakıyor – ölmemiş olduğunu görmekten kaynaklanan bir şaşkınlık yok yüzünde, etkilenmiş olduğunu gösteren birşey yok, aslında hiçbir şey yok, ama bu yokluk bile bir anlam yüklüymüş gibi geliyor O'ya, kalbinin attığını hissediyor.

"Sıkılmıyor musun hiç?"

Gezgin gözlerini kısıyor – ya O çok parlak geliyor, ya da anlamaya çalışıyor. Oyunu bırakıyor; oturacak bir yer buluyorlar.

Kaptan Neeling'in Seyir Defteri.

İyi ya da kötü olmamız sonuçta hiçbir şeyi değiştirmiyor aslında. Bu konuda geçmiş Kaptanların farklı görüşler benimsediği anlaşılıyor. Bazılarına göre Holéy Sevner'in 763 yıllık dönemleri boyunca kesin bir şekilde iyi mi kötü mü olduğunu ortaya koyması, bunda mümkün olduğunca aşırıya gitmesi, başka bir deyişle salınımlarını olabildiğince geniş yapması gerekli. Dünya'nın Işınıma ulaşmasını sağlayacak yolun, ancak kökten farklılıklar içeren seçeneklerin ortaya çıkmasıyla mümkün olacağını savunuyorlar. Bazılarıysa bunu fazlasıyla kuramsal bir yaklaşım olarak değerlendiriyor ve pratikte pek çok şeyin Holéy Sevner'in kontrolünde olmadığı gibi, yapılan her müdahalenin de bakış açısına göre iyi ya da kötü olarak algılanabileceğini söylüyor. Ben kendimi ikinci gruba daha yakın hissediyorum. Her ne kadar kötü olmayı yıkıcılık olarak, iyi olmayı da

yapıcılık, destek vericilik olarak özetlemek mümkünse de ve bu haliyle gerçekten karşıt tutumlardan söz ediliyormuş gibi gözükse de, aslında az bir sofistikasyonla, sonuçta iyiye ulaşmak için yıkmak, ya da kötü olabilmek için destek vermek gerekebileceğini göstermek çocuk oyuncağı. Geçmiş dönemin Kayıtlarına bakarak, kötü dönemde mürettebatın ne kadar eğlenmiş olduğunu görüyoruz, ama ondan bir önceki dönemde, yani "iki peygamber" döneminde iyi olmamızın pek çok kıyımı, hunharlığı, yıkımı engellemediği; Pilatus'un çarmıhta ölüm emrini vermesini, Ebubekir'in kızı Ayşe'nin, kocasının son sözlerini ölene dek bir sır saklamasını sağlama konusunda katkıda bulunmaktan geri durmadığımız açıkça ortada. Aynı şekilde, kötü dönemde pek çok kavmi yok olmaktan kurtardığımız da ortada – her ne kadar uzun vadede bu daha fazla sayıda insanın daha çok acı çekmesine yol açtıysa da. İki dönem arasındaki fark ayrıntılarda gizli bence – kötüyken biraz daha umursamaz oluyoruz belki, ama dışarıdan bakıldığında, tarihin hangi döneminin Holéy Sevner'in hangi dönemine denk geldiğini belirlemek imkansız olsa gerek.

O'nun Düşkapanı.

"Ya ölseydim?" diye soruyor O; Gezgin omuz silkiyor – "İyi bir ders olurdu sana." Gezgin'in bu umursamazlığı, öldürmeyi hafife alışı, yaşama değer vermeyişi nedense O'yu çileden çıkarmıyor.

"Dünya'ya gittin mi hiç?"

Uzun uzun düşünüyor Gezgin. "Dünya'ya kim neden gider ki?"

Ateş basıyor O'nun yüzünü, aşağılanan gezegen onun gezegeni, onun benliği, kimliği, yola çıkış ve dönüş noktası; işin kötüsü, Gezgin'in haklı olduğunu da biliyor. Bir uğrak yeri değil Dünya; galaksilerarası yolculuk yapanların özellikle görmek isteyeceği bir yer değil; yerlisi dışında kimsenin sevmesi beklenmeyecek, sönük, sıkıcı bir tür dağ köyü.

"Aslında yakınlarda o taraflara gitmem gerekecek."

"Rehber lazım mı?" diye atılıyor O genç kız edasıyla, hikayesini bir çırpıda anlatıyor – Bağlantının kesildiğini, Galaksiler Toplantısı öncesinde eşik enerjisini tutturamazsa Dünya'nın başının dertte olduğunu, Cellat'ın Dünya'yı yok etme konusunda kararlı olduğunu bildiğini, onunla görüşmeye çalışacağını. Cellat'ın adını duyan Gezgin ayağa kalkıyor, "İşin patrona kaldıysa sana kolay gelsin," diyor ve gidiveriyor. O yalnızca arkasından bakıyor, birşey demeksizin. Evrenin Dönüşümünün neden bu kadar önemli olduğunu soruyor kendine – bundan önce gerçekten on yedi kez bu dönüşümün gerçekleştiği ne belli? Dönüşümü izleyen ve herşeyin yolunda gitmesi için çalışan Bilinç Bekçileri nasıl ortaya çıkıyor, kim seçiyor onları, bir evren aşamasından diğerine geçildiğinde yok olmuyorlar mı? İlerlemiş mi oluyor evren, her dönüştüğünde? İlerleye ilerleye nereye ulaşacağı belli mi? Kim bu dinin sahibi?

Kaptan Neeling'in Seyir Defteri.

İki yıla yakın bir süredir yaptığımız araştırma ve incelemeleri bugün durdurma kararı aldım, mürettebat da bu kararı onayladı: iki yıl önce, Soytarı'nın "Ali Baba ve Kırk Haramiler" masalını uygulamaya koyduğundan kuşkulanıp, bu yönde derinlemesine bir yoklamaya girişmiştik. Amerika kıtasından gelen altının Avrupa'daki toplumsal etkilerinin gözle görülür bir hal alması yöneltmişti bizi buna; ancak rolleri belirlememiz bile çok uzun sürdü ve oybirliğine varamadık. Soytarı Ali Baba rolünü kendine, kırk haramiler rolünü de bize mi vermişti, yani gelip bizim hazinemizi elimizden alacak, sonra biz onun peşine düşünce bizi gafil mi avlayacaktı? Yoksa tam tersine Ali Baba ben, mürettebat da ailem miydi; galaksi önderlerine ait olan birşeyi çaldığımız için bizi yok etmeye mi geleceklerdi? Kapımız işaretlenmiş miydi? Onların geldiğini ve küplerin içine saklandıklarını anlayacak bir cariyem var mıydı? Jahiveh Soytarı'nın adamlarının nerede olduğunu bulamazsa, bu bizim sonumuz mu olacaktı? Soytarı, biz adamlarını öldürdükten bir süre sonra kılık değiştirmiş bir şekilde yemeğe mi gelecekti? Sonunda bu iki seçeneği de

araştırmaya karar vermiştik – yanlış seçim yapıp en baştan kendimizi yok olmaya mahkum etmenin anlamı yoktu.

Ne var ki geçen süre içinde, iki seçenekten herhangi birini doğrulayacak hiçbir belirti saptayamadık. Bu elbette Ali Baba masalını elememiz için yeterli değil – galaksilerarası zaman birimleri, iki yıllık dünya zamanını ölçmüyor bile. Ancak bu masala takılı kalıp başka masalların uygulanabilirliğini gözardı etmenin maliyeti de çok yüksek. Tavşan uykusuna mahkumuz – her ses, her kıpırtı bir işaret olabilir, olmayabilir de.

II. Cennette Buluşalım

Holéy Sevner Toplantı Tutanağı.

Toplantıya Katılanlar : Kaptan Neeling, Utracek, Jahiveh, Eilohis, Duteron, Papavka.
Tutanağı Yazan : Redaktu.

Yüzyıl sonu kutlamalarının coşkusunun Holéy Sevner üyelerine de bulaşmış olmasıyla malul bir toplantı yapıldı. Bu durumu, Kaptan Neeling'in yaptığı toplu değerlendirme konuşması bile kayda değer bir şekilde değiştirmedi. Kaptan Neeling öncelikle 19. yüzyılı, Dünya'nın Işınıma geçmesini sağlayamadan, O'yla Bağlantıyı yeniden kuramadan ve Soytarı'nın ne işler çevirdiği hakkında en ufak bir fikrimiz olmadan kapattığımızı belirtti.

Jahiveh: Üzülmeyin Kaptan, geçen yüzyılı da böyle kapatmıştık. Birşey olmuyor.

Redaktu: Bana sorarsanız aynı kapanışı üç kez daha yapacağız.

Eilohis: Neden?

Redaktu: İnsanlara iyilik yaramıyor da ondan. 2228'e kadar böyle idare edeceğiz artık.

Neeling: Bu konudaki başarısızlığımızın üstünü örtmeye ya da bunu mazur göstermeye kalkışmadan, nedenleri hakkında düşünsek ve önümüzdeki yüzyılda neler yapacağımızı saptasak iyi olacak arkadaşlar. Ama şimdi doğruya doğru – bu yüzyılı da tümüyle boşa geçirmedik, haksızlık etmeyelim.

Holéy Sevner'ın haksızlıklara tahammül edip edemeyeceği, daha önce hangi yüzyılı boşa geçirmiş olduğu, yüzyıllardır toplantı yapacak parayı ve kahveyi nereden bulduğumuz gibi sorular üzerinde kısaca duruldu, ancak Kaptan Neeling'in bugün hiç havasında olmadığı bütün mürettebatça gözlemlendiği için iş sululuğa vardırılmadan Kaptan'ı dinleme pozisyonuna geçildi.

Neeling: Darvinizm, Marksizm ve Milliyetçilik – bu üç kuram bundan sonraki yüzyıllarda da, farklı şekillerde geçer akçe olacak. Darwin sayesinde evrim kavramının insanların düşünce depolarına girmesi beni umutlandırıyor – benzer bir yaklaşımı Hegel ve Marx'ta da görüyoruz. İnsanlar tarihe artık kesik kesik süreçler, birbirinden kopuk olaylar olarak bakmıyor; bu gezegen yüzeyindeki maceralarına bir bütünlük, bir anlam kazandıracak seküler bir anlatı peşindeler. Uygarlık adına büyük bir adım bence. Tabii henüz çok ilkel bir kavrayışları var bu konuda, herşeyi zorunluluklar silsilesi olarak görme eğilimindeler, seçeneğin olduğu yerde zorunluluk keşfedemezlerse rahat edemiyorlar. Önemli değil; önemli olan, bizim misyonumuzu anlamlı kılacak bir bağlamı sonunda geliştirmeye başlamaları. Büyük dinlerle başımızı belaya sokan da buydu, anımsayacaksınız: kıyamet düşüncesinin evrenin gerçeklerine, Işınım ve Dönüşüme olanak verecek şekilde geniş bir yorumunu yaptırabilmek için nasıl uğraştık; bütün o tanıtım ve halkla ilişkiler çıkarmasına karşın çok da başarılı olamadık açıkçası.

Duteron: Kaptan, o çıkarmada çok iyiydiniz, lütfen.

Papavka: "Karma" fikri, yeniden doğuş fikri yaygınlık kazanmadı çünkü insanlar suçluluk duygularını aşamadı Kaptan, siz ne yapabilirdiniz yani? Hepsinin sırtını mı okşayacaktınız?

Neeling: Bilemiyorum. Ne diyordum – 1871 yalnızca Darwin'in kitabı yüzünden değil, Paris Komünü yüzünden de çok önemli oldu. Marx ve Engels'in 1848'de yayımladıkları "Komünist Manifesto" ve 1863'te Marx'ın bizzat sekreterliğini yürüttüğü Birinci Enternasyonal, sosyalist düşüncenin Avrupada kök salması adına önemli adımlardı. Her ne kadar sosyalistlerin kendi aralarında ciddi görüş ayrılıkları olsa da, 1896'da başlayan İkinci Enternasyonal döneminde anarşistlerin safdışı bırakılıp Marksistlerin güç kazanması, yakın gelecekte bu yönde bir birlik oluşması olasılığının yabana atılmaması gerektiğini gösteriyor bence. Buna karşın milliyetçiliğin bu yüzyıldaki yükselişi, daha uzun süre rahat görmeyeceğimiz anlamına geliyor.

Jahiveh: Biz birleştirmeye çalıştıkça onlar dağılıyor, değil mi Kaptan? Parmak kaldırmadan konuştum ama...

Eilohis: Ben sosyalistlere de pek güvenmiyorum bak. İngilizler başka telden, Ruslar başka telden çalıyor. Plehanov Marksist ama terör örgütü kurdu. Alman Sosyal Demokratlar herkese tepeden bakıyor. Bakuninciler Marksistlerle aynı masaya bile oturmak istemiyor. Anarşistler de 81'de kendi "Kara Enternasyonal"lerini düzenledi. Japon kale oynuyor hepsi.

Redaktu: Kongre üstüne kongre düzenliyor adamlar, herkes kendi hesabının peşinde. Kendileri birleşemiyor daha, dünya işçilerini nasıl birleştirsinler.

Neeling: Niye canım? Hocanın dediğini yapsınlar, yaptığını değil.

Redaktu: Olacak iş değil bu Kaptan, ham hayal. Hakikaten öyle. İngiltere'de olanları biliyorsunuz işte. Bütün erkeklere oy hakkı verildi neredeyse, ne sikime yaradı? Kapitalizm hala taş gibi dimdik ayakta. Güzel bir laf vardır, "Hadi canım sen de," derler.

Eilohis: Evet de, herşeye rağmen mesela Duteron'un çift peygamber fikri işe yaramadı denemez. Hiç de fena değildi bence. Arkadaşımı övmek gibi olmasın.

Jahiveh: Kolay tutacak bir çözüm de değildi üstelik. Marx'la Engels birbirinin gözünü oymaya çalışabilirdi. İyi bir ekip oldular. Ben sizin kadar karamsar değilim – kadınlar daha sahneye çıkmadı, onu unutuyorsunuz. Erkekler kendi aralarında paça kapmaca oynuyor, kendi önceliklerini gözden kaybediyorlar hemen. Hele bir kadınlara seçme-seçilme hakkı verilsin, o zaman seyredin gümbürtüyü. Kadınlar geliyor beyler! Biz birleşme istedik mi birleşilir. Efendim?

Toplantının bu aşamasında kadınlarla erkeklerin kısa bir karşılaştırılması yapıldı, ama kayda değer bir sonuca ulaşılamadı. Kaptan Neeling, mürettebatın bir kısmının sosyalizm konusundaki umutsuzluğunun üstünde durmak istedi.

Neeling: Bence buradaki en önemli sorun, liderliği boş bırakmış olmamız. Sosyalizmin bütün dünya için birleştirici bir öğreti olmasını Eleanor Marx-Aveling mi sağlayacak, enişteşi olacak Paul Lafargue ya da Charles Languet mi? Yoksa daha doğru dürüst bir çeviri bile yapamayan Liebknecht mi? Redaktu'nun dediği gibi, kongreyle filan olmayacak bu iş. Bir şef bulmamız lazım.

Duteron: Peki ama Kaptan, bu milliyetçilik salgını çok ciddi bir sorun değil mi? Yani siz istediğiniz kadar birleştirici bir sosyalizm anlayışı filan kurun, artı tam aradığımız gibi, kitleleri kendine bağlayacak karizmatik bir önder bulun, ee, insanlar bayılıyor kendilerini birtakım uyduruk sınırlar içine hapsetmeye ve diğerlerini dışarıda bırakmaya, marifetmiş gibi, o zaman nasıl olacak bu işler?

Neeling: Göreceğiz. Bence yine de bu konuya ağırlık vermemiz lazım.

Papavka: Benim de içime sinmeyen şeyler var bu konuda Kaptan. Şu şef bulma hikayesinden artık vazgeçsek diyorum. Madem hata yapıyoruz, ders de çıkaralım. Holéy Sevner olarak hep aynı yöntemi uygulamaya çalışıyoruz ve hep çoraşlıyoruz. Sürekli önderler yaratma peşindeyiz; sonra ne oluyor, bu önderler ölüyor, onlardan kalan mirası herkes kendi işine geldiği şekilde yağmalıyor, birtakım yarı-önderler çıkıp kendi aralarında önderlik kavgasına tutuşuyor, sonuçta birlik filan sağlanamıyor, onca emek boşa gidiyor, biz de her seferinde sil baştan yapmak zorunda kalıyoruz.

Jahiveh: İyi de yavrucum, adı üstünde, kurtuluş için çalışıyoruz, ee, kurtarıcı olmadan olur mu?

Neeling: Bana da çok mantıklı gelmiyor söylediğin Papavka.

Redaktu: Yahu bahsettiğimiz şey sosyalizm değil mi? Doğası gereği daha kollektif bir yol bulmamız gerekmez mi? Yok illa bir önder olsun diyorsanız, Duteron yeni bir din kursun, yeni bir peygamber bulalım, madem hatalarımızda ısrarlıyız, bu hatadan da dönmeyelim. Milliyetçilik meselesinden de yırtarız hem.

Neeling: Şimdi biz ne yapmaya çalışıyoruz? Hemen perspektifinizi kaybediyorsunuz canım. Bir, en azından Bağlantıyı yeniden kuracak kadar birlik enerjisi üretilmesini sağlamamız lazım, sonra Galaksiler Toplantısında Pamuk Prenses masalını kabul ettirmemiz ve bu masala uygun olarak Dünya'yı Işınıma geçirmemiz lazım. Bugünden yarına olacak birşey değil bu tabii, ama yeterince zaman harcadık ve artık elimizi çabuk tutsak iyi olacak. Tamam, fakat sihirli değneğimiz var mı, yok, o yüzden pek çok yolu denemek zorundayız, birinden biri tutacak sonunda, enerjimiz dağılıyor bunu yapınca, bir işe yoğunlaşsak daha iyi, biliyorum, ama çaresi yok. Ne yapalım. Sen insanları öndersiz yönlendirmenin yolunu biliyorsan söyle, yapalım. Ben bilmiyorum, ben eski moda şeyler biliyorum, kusura bakmayın. Ve evet, Duteron'dan yeni bir din projesi

geliştirmesini istedim, yakında bize anlatacak hale gelir herhalde.

Jahiveh: Bak bu son şansın Duteron. Bu sefer de beceremezsen Holéy Sevner'in din şubesini kapatacağız, haberin olsun.

Neeling: Papavka, bu önder meselesini sen açtın, var mı bir diyeceğin?

Papavka: Aslında var. Eski Kayıtlara bakıyordum, benim de bir aralar aklımı kurcalayan, sonra unuttuğum birşeye rastladım. Şimdi kim soruyor unuttum, ama mürettebattan biri, neden insanlar için bu kadar telef olurken bunu insanlara rağmen yaptığımızı sormuş. Gerçi oradaki fikir bizim Holéy Sevner olarak açığa çıkmamız, gizlilikten vazgeçmemiz filan, ama o bir yana, orada önemli birşey var. Belki insanlara bu projeye katılma fırsatı verirsek başarma şansımız yükselir. Bunu da tek bir önderin karizmasına değil, bütün bir insan topluluğuna bağlarsak, ama bu topluluğu da tek bir coğrafyadan değil, bütün dünyadan seçersek, yani seçilmiş millet gibi salakça bir yola girmeyelim diyorum, o zaman Işınıma geçeriz bence.

Neeling: Tamam işte, sosyalizm de böyle birşey yahu. Her ülkede bir işçi sınıfı yok mu, var, illa tek bir devlet kurmaları da gerekmiyor, kendi devlet sınırları içinde, Sorel'in önerdiği genel grev miti doğrultusunda savaşım vermeleri yeterli. Bütün dünyada bütün işçilerin aynı anda greve gitmeleri gerekli değil bu birliği sağlamak için, yani yaptıkları her küçük direnişi bu genel greve ulaşmalarını sağlayacak bir adım olarak görseler yeter. Anlıyor musun, onları birleştiren bir hikaye ortaya çıkmış oluyor böylece. Hikayedeki mutlu sona kelime anlamıyla ulaşmak şart değil istediğimiz sonucu elde etmemiz için.

Duteron: Ben haddim olmayarak Papavka'ya katılıyorum. Nasıl olursa olsun, yeter ki bir Birliğimiz olsun mantığıyla hareket ediyoruz, bu da bana moronca geliyor, kusura bakmayın. Bence doğrudan Işınımı hedef alan bir proje yaratıp, bunun ger-

çekleşmesinde çalışmak üzere örneğin sınavla adam alıp, alınacak adam sayısını da olabildiğince yüksek tutmak, hatta bunu bir bayrak yarışı mantığına, ya da nöbet mantığına oturtup, sonraki kuşaklarda da sürmesini sağlamak gibi bir yol tutturmamız lazım. Eilohis böyle bir çalışmayı çok iyi yapar örneğin.

Redaktu: Tamam da, Işınımı insanlara anlatmak kolay mı bakalım? Onu anlatmaya başladın mı arkasından bir yığın şey anlatman lazım. Kim yapacak bunu?

Neeling: Diyelim ki yaptın, insanlar inanır mı sanıyorsun? Saf olmayalım arkadaşlar. Galaksiler Toplantısı öncesinde Bağlantıyı yeniden kurmamız ve Toplantıda Pamuk Prenses masalını kabul ettirmemiz gerektiğini söylediğimizde gömleklerimizi ters giydirirler bize. Burnumuzu sıkarlar. Şakası yok bunun.

Papavka: Biz ortaya çıkmadan da bunu yapmanın bir yolu bulunur. Eilohis sen de birşeyler söylesene.

Redaktu: Ne söylesin canım, Deborah'ı düşünüyor o şimdi.

Neeling: Arkadaşlar, tamam, bu tartışma burada bitmiştir. İşçi sınıfının örgütlenmesi için çalışmak Holéy Sevner'in bu aşamadaki önceliği olarak belirlenmiştir. Beğenmeyen gidebilir. Dışarısı mürettebata katılmak isteyen adam kaynıyor. Boşa geçirecek zamanımız yok diyorum size; macera aramanın sırası değil. Ben de çok severim oyun oynamayı ama kusura bakmayın, şimdi olmaz.

Sadrazam bu şekilde konuştuktan sonra akan sular durdu. Kısa bir ihtiyaç molası verildi, yüzyıl sonu kutlamaları çerçevesinde şampanya servisi yapıldı, Utracek yeni öğrendiği fıkraları anlattı, fıkralar boktandı ama Utracek her zamanki gibi sonlarını unutarak mürettebatı şaşkalaklığıyla güldürmeyi başardı. Ardından Jahiveh sinir bozucu bir şekilde kaldığımız yerden devam etti.

Jahiveh: Oyun dedik de. Bu oyun işini ciddiye alabilir miyiz acaba, yani kurumsal düzeyde? Çünkü insanlar oyunları çok ciddiye alıyor artık, kimse çocukların koşuşturması, köpeklerin dalaşması gibi oynamıyor, kurallar iyice gelişkinleşti, kulüpler filan var, büyük organizasyonlar yapılıyor, hesap yapmaya ve akıl yürütmeye dayanıyor oyunların çoğu, sonra masaüstü oyunları çıktı. Dolayısıyla biz de her yere girmek ve insanları etkimiz altına almak istiyoruz ya, bu çok iyi bir yol işte, gibi geliyor bana.

Utracek: Anlamadım, Dünya Briç Konfederasyonu gibi birşey mi kuralım diyorsun?

Jahiveh: Hayır, çok daha iddialı birşey aslında benim söylediğim. Yeni yeni oyunlar yaratalım, kitlesel oyunlar olsun bunlar, karmaşık kuralları olsun, bireysel olarak da, takım halinde de oynansın, futbol gibi. Bir süre sonra bu oyunlardan bir tanesi bizim amacımıza uygun düşecek nasıl olsa – birlik dediğimiz şeyi onun etrafına kurarız. Hem de eğlenceli olur, fena mı.

Utracek: Haa. Fena değil. Diyorsun ki dünya siyasetini buna göre düzenleyelim örneğin. Ciddi bir örgüt kurmak gerekir ama, bir de laboratuar lazım, yeni oyunları denemek için. Belki sipariş bile alırız yeterince ünlü olursak – Rusya'da devrim oluyor, yeni siyasal yapıyı bize kurduruyorlar.

Eilohis: Papavka'nın Işınım projesini düşündüm biraz, anlatayım mı? İşe yarar mı bilmiyorum. Şimdi bir kere bu olmaz bir iş değil, olur, ama önkoşulları var. Öncelikle bunu bilimsel bir proje olarak düşünmemiz gerekir, o yüzden de bilim adamlarının Işınım için gerekli meditatif enerji yoğunlaşması hakkında kuramsal ve uygulamaya yönelik çalışmalar yapmasını sağlamamız lazım. Yani zaman. Bu arada başka bir kanaldan da insanlara meditatif enerjilerini düzenli bir şekilde ortaya çıkartmasını öğretmek gerek, ki projemiz biçimlendiğinde saflarımıza katabileceğimiz yeterli sayıda adamımız olsun. Sonra bu projenin başarılı olabilmesi için devletlerüstü olması gerekiyor,

böyle bir organizasyon imkanı da henüz yok, ilerde olur mu bilmem. Bütün bu milliyetçilik akımının getirdiği ayrışma eğilimine karşı, insanların bu ayrılıklarının üzerine kuracağı bir şemsiye yapı için çalışmak lazım. Bu da çok zor, ama olabilirliği vardır herhalde. Bütün bunları yaparken de projenin kişisel çıkarlara, herhangi bir devletin siyasi amaçlarına alet edilmeyeceğinden emin olmamız lazım. Güvenilirliği kaybolduğu anda projeyi unutun.

Jahiveh: Yavrucum biz bunları yapabiliyor olsaydık burada işimiz ne?

Duteron: Bu projeyi gerçekleştirirsek yalnız Bağlantıyı kurmakla kalmayız, doğrudan Işınıma da geçeriz bence.

Jahiveh: Tamam işte, ben de böyle bir oyundan söz ediyorum. Tersine bir Babil Kulesi kurmak gibi – hem bütün dünyaya yayılacak, hem de birleştirici olacak.

Papavka: Ama işte Eilohis doğru söylüyor, zaman lazım bütün bunlar için. Var mı o kadar zamanımız? Diyelim ki var, bence eylem aşamasına gelene kadar propaganda çalışması yapıp insanları bu fikre alıştırmak da lazım, söyleme müdahale etmek yani. Artık bunu Utracek sen mi yaparsın, ortada böyle bir kitap mı dolaştırırsın, yoksa Duteron yeni geliştireceği dine mi monte eder bu fikri, sizin bileceğiniz iş. Ama mesajı bir şekilde yayacağız.

Bu aşamada Kaptan Neeling'in hiçbir şey demeden oturduğu fark edildi; neden birşey söylemediği sorulduğunda, söyleyeceğini söylediğini söyledi, mürettebat arasında bir isyan hazırlığı yapıldığından kuşkulandığını da ekledi. Sevgili Kaptanımızın fena halde alınmış olduğu ve kendisine taşak oğlanı muamelesi yapıldığını düşündüğü anlaşıldı, bunun üzerine konu kapatıldı ve komünizmin faydaları üzerine hoş bir sohbete dalındı.

O'nun Dişkapanı.

O, galaksi merkezinde geçiriyor zamanının çoğunu, tanımadığı canlılarla iletişim kuruyor, haber kaynaklarını izliyor. Cellat'la ilgili bilgi toplamaya çalışıyor. Onun adını duyanlarda belli belirsiz bir irkilme fark ediyor her seferinde, en popüler sohbet konusunun bu olmadığını anlaması uzun sürmüyor. Dünya hakkında birşey öğrenmek çok daha zor oluyor O için – bir gündem maddesi değil Dünya; daha çok kulaktan dolma bilgi kırıntılarından sonuç çıkarmak zorunda kalıyor o yüzden.

Duyduğu hikayelerden biri, Cellat'ın Dünya'dan ayrılmasıyla ilgili. Eskiden Holéy Sevner'in üyesi olan Mukaber, yazılı metinlerin incelenmesinden ve yenilerinin üretilmesinden sorumluyken bir süre sonra yaptığı işten tiksinmeye başlamış. Başka bir insanın yazdıklarını okumanın onu öldürmek olduğuna inanmış, mürettebatın diğer üyelerini de hiçbir şey yazmamaya ve okumamaya ikna etmeye çalışmış. Ciddiye alınmayınca da bir gece bütün Kayıtları yakmaya kalkmış. Soytarı'yla Duteron onun ne yaptığını fark edip engel olmak istemiş, ama deli kuvveti gelmiş Mukaber'e, ikisini de öldürmek üzereyken Kaptan Neeling onu son anda durdurmuş. Mukaber Holéy Sevner'dan kovulmuş ve uzak bir yere bırakılmış. Soytarı o günden sonra Kaptan Neeling'e nefret beslemeye başlamış, yaşamını birisine borçlu olma fikri, hele bu birisi kendinden kat kat aşağı gördüğü ve sürekli küçümsediği biri olduğu için, Soytarı'ya dayanılmaz geliyormuş. Zaten Dünya'dan temelli gitmesi de bundan kısa bir süre sonra olmuş. O günden beri, zedelenen gururunun intikamını almak için fırsat kolluyormuş.

O bu hikayeyi ne kadar inandırıcı bulduğuna karar veremiyor. Gezgin'e böyle birşey duyup duymadığını soracak oluyor, fakat fena tersleniyor; Cellat'ın –yani Soytarı'nın- böyle çocukça bir kin gütmesinin düşünülemeyeceğini söylüyor Gezgin. Dünya'nın zavallı haline mazeret bulmaya çalışmasının boşuna olduğunu da ekliyor, böylece o zamana kadarki en uzun cümlesini de kurmuş oluyor. O yine de Cellat'ın Dünya'yı yok etme konusundaki kararlılığının tek nedeninin, Işınıma geçememek olmadığından emin.

Kaptan Neeling'in Seyir Defteri.

Devrime inanmıştım. İnsanların birbirlerinden sorumlu olduklarını unutmayacaklarına; çılgınca yükselen bir üretim-tüketim döngüsü içinde kardeşlerinin büyük çoğunluğuna yalnızca ateşi eksik bir cehennem azabı çektirmeye gönüllerinin razı olmayacağına; adaletin yoksul ve yoksunları öyle tutmak için değil, herkesin en azından gereksinim duyduğu kadarını alabilmesi için kullanılacağına; insanların yükselmek için başkalarının omuzlarına basmak zorunda olmayacağına inanmıştım. Oysa insanların çoğu benim gibiymiş: en yakınlarındaki birkaç kişi dışında, diğerlerine ne olduğu aslında umurlarında değil. İş taşın altına parmağını koymaya geldi mi ortada olmuyorlar. Devrim özgürlük demekti, şimdiyse bütün bütün ülkeleri içine alan, gittikçe genişleyen ve acımasızlaşan bir açık hava hapishanesi haline geldi. Öte yandan şunu görmemek de mümkün değil tabii: Sovyetler'de şiddet ve aldatmaca devlet yapısına sinmiş durumda, insancıl değerlere yalnızca gündelik yaşamın kuytularında rastlanıyor; Batıdaysa ilkeler belki insancıl ama şiddet ve aldatmaca gündelik yaşamın her yerine ve anına sinmiş durumda. Ayrıca açık hava hapishanesinin sınırları genişliyorsa, bu en başta Batı bunu istediği, en azından karşı çıkmak işine gelmediği için böyle. Yine de bir düşün tadının kekreleşmesinin, renginin bu derece koyulaşmasının özrü olamaz bunlar. Biz de Holéy Sevner olarak bir kez daha çuvalladık. Herkesten çok da ben – Stalin'i bile öngöremedim. Bağışlanması zor bir inatçılıkla hepimize, en çok da Dünya'ya zaman kaybettirdim. Doğuysa, beklendiği gibi karanlık çıktı – Işık doğudan yükselmiyor işte. Öte yandan, düşünüyorum da, insanlar umursamıyorsa ben niye umursamak zorunda olayım? Yanıtını bilmiyor muyum: bu benim işim, yalnızca işim de değil, görevim. Kendi kendimi bir gezegeni kurtarma görevine atamış, kendi kendini sürekli kılmayı başarmış bir örgütün başıyım; bu örgütün üyeleri tarafından seçildim, benden sonra geleceklerin seçimine de katılacağım. Bazen, Holéy Sevner'i denetleyen birilerinin olup olmadığını, en başta nasıl kurulduğunu merak ediyorum – Kayıtlar bu konuda kesin bir ketumluk içinde. Başıboş bırakılmamız, Dünya'nın da

kendi kaderine terk edildiği anlamına gelmez mi, aslında bütün evrende kimsenin, ne olacağımızı umursamadığını göstermez mi? Bize, benim gibi birine nasıl güvenebilirler? Ben insanları sevmiyorum bile – yaptıkları her aptallığı, her hainliği, bütün kalpsizce eylemleri onlara karşı kullanıyorum, boş bencilliklerini görmezden gelemiyorum. Yalnızca görevim bu olduğu için çalışıyorum kıçlarını kurtarmaya, başka birşeyden değil. Bir profesyonelden en fazla ne beklenebilir.

Motivasyonu daha yüksek olan çalışma arkadaşlarımın önünü açmam beklenebilir örneğin. Bazen toplantıya giriyorum ve hiçbir şey demeden bir süre onları izliyorum – nasıl konuşuyorlar, birbirlerine nasıl davranıyorlar, kendilerinden hoşnutlar mı, bu görevi seviyorlar mı, başarmak gibi bir kaygıları var mı, yoksa herşey göründüğü gibi, kanıksanmış bir şamata düzeninden mi ibaret, kendi oyununu bıkmadan usanmadan sahneleyen solipsist bir tiyatro trupu muyuz biz, bizden sonra ağımıza düşüreceğimiz, sahnemize çekeceğimiz oyuncular bizim yaptıklarımızı okuyabilsin ve kendi oyunlarına malzeme olarak kullanabilsin diye mi söylüyor ve eyliyoruz? Bir tımarhane mi burası? Çok sayıda bakıcımız var, dünyayı algılamamıza yardımcı oluyorlar, bunu yaparken de hastalığımıza uygun verilerle besliyorlar bizi, idare ediyorlar, kafa sallıyorlar gerektiğinde, saldırganlaşma eğilimi gösterdiğimizde yatıştırıyorlar. Tedavisi yok hastalığımızın, ayrıca bulaşıcı, o yüzden yalıtılmamız gerekiyor. Burada, köşemizde, koca bir gezegenin kaderini belirlemeye ya da değiştirmeye çalıştığımızı düşüneduralım, tek bir bulutun saygısını kazanabilmiş değiliz henüz.

O'nun Düşkapanı.

Onu hiç arayıp sormadığı için serzenişte bulunmak amacıyla Gezgin'in yanına yürüyor O, öbür karakteri ancak iyice yaklaşınca fark ediyor; aynı anda o da O'yu fark edince göz göze geliyorlar, ikisi de çekmiyor bakışını, O'nun kalbi ağzına geliyor – sonunda Zürafaları Lekeleme Komitesinin bir üyesiyle tanışacak.

Zürafaları Lekeleme Komitesi, galaksiler çapında Işınım denetimi yapmakla yükümlü bir kurum – galaksilere dağılmış olan Toplam Bilincin bu galaksilere dahil olan gezegenlerdeki parçalarının, Işınıma geçme yolunda düzenli bir gelişme gösterip göstermediğini saptıyor ve Bilincin belirdiği her gezegene verilen lekesiz zürafa stokuna, bu saptama uyarınca müdahale ediyor. Herşey yolundaysa, yani gezegende Işınıma doğru iyi bir ilerleme görülüyorsa, lekesiz zürafalara dokunulmuyor; eğer aksaklıklar varsa, bu aksaklıklar ölçüsünde zürafaların bir kısmı lekeleniyor. Galaksiler Toplantısında, lekesiz zürafa stoku tehlikeli düzeye inen gezegenler hakkında sert kararlar alınabiliyor; kronikleşmiş durumlarda gezegenin imha edilmesine ve böylece evren genelindeki Işınıma geçme sürecini olumsuz etkilemesinin engellenmesine bile karar verilebiliyor. Birleşik Galaksilerin bazı köşelerinde Komiteden pek fazla hoşlanılmadığını tahmin etmek güç olmasa gerek.

Gezgin başını çevirdiğinde görüyor O'yu, kaşlarını kaldırıyor, Komite üyesine dönüyor yeniden. Daha kötüsünü de gördüğü için O bu selamın selam-bile-sayılmaz niteliği üzerinde durmuyor; Gezgin tanıştırmadığı ve hatta varlığının farkında olduğunu gösteren hiçbir şey yapmadığı için Komite üyesiyle kendi tanışıyor: adı Karac, yaklaşık olarak. O'ya gösterdiği ilgi Gezgin'i belli ki sıkıyor, ama O'nun gitmeye hiç niyeti yok.

O'nun Dünyalı olduğunu öğrenince Karac bir an duraklıyor, ama patavatsızlığı her halinden belli olduğu için, bu duraklamanın ardında başka –ve çok tanıdık- bir hesap görüyor O. Kısa bir süre sonra Komitenin incelemelerde bulunmak için Dünya'ya gideceğini, ama zaten yok sayılacak düzeye inmiş lekesiz zürafa stokunun aynı düzeyde kalmasını bile beklemediklerini, bu "küçük mavi gezegen"in, galaksisindeki en kötü performansı sergilediğini söylüyor Karac. Kendi sözlerini çok komik bulduğu anlaşılıyor.

O Gezgin'den bir tepki gelmesini bekliyor, gelmeyince onun da yakınlarda Dünya taraflarına gideceğini söylediğini anımsıyor – Gezgin'in Komiteyle nasıl bir ilişkisi olduğunu bilmediğini fark ediyor aynı anda. Komitenin Dünya'ya neden bu

kadar yüklendiğini soruyor O. Karac'ın iri suratı daha da irileşiyor gülerken – özel muamele yapmadıklarını, aynı durumda binlerce gezegenin olduğunu söylüyor, garip kahkahalarının arasından. Bunu söyledikten sonra O'ya sokulmaya kalkması kötü bir zamanlamadan da öte, zamanlama diye bir kavramdan tümüyle habersiz olduğunu gösteriyor, ama sabırlı bir şekilde bu salvoyu savuşturuyor O. Anlayamadığı birşey var yine de: Zürafaları Lekeleme Komitesi bütün bu gezegenler hakkında olumsuz rapor verirse, Galaksiler yönetimi buralarda yaşayan sayısız canlıyı yok mu edecek? Ne adına?

Bildiği yanıtları sinir bozucu gülme efektleri eşliğinde duyunca dayanamıyor O – Siz kendinizi ne sanıyorsunuz? Kimsiniz ki siz? Nasıl bu kadar rahat olabiliyorsunuz? Yaşamdan, yaşamın yok edilmesinden bahsediyoruz. Karac'ın Gezgin'e "nereden buldun bunu?" bakışı fırlatması dayanılır gibi değil – o hırsla uyanıyor O.

Kaptan Neeling'in Seyir Defteri.

Bugün üç projeye birden onay verdim – Duteron yeni bir din geliştirmeye başlıyor, Jahiveh bir oyun şirketi tasarlıyor, Eilohis de doğrudan Işınımın örgütlü bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlayacak bir sistem önerisi geliştiriyor. Utracek hepsinin yazınsal gereksinimlerini karşılamayı üstlendi.

Duteron'un yeni dininin başlıca özelliği, daha öncekilerle karşılaştırılamayacak ölçüde ironiye yer vermesi olacak. Bunun doğru bir strateji olup olmadığını çok düşündüm – insanları ironi etrafında birleştirmek mümkün olabilir mi? Diyelim ki mümkün; böyle bir "birlik"ten nasıl bir enerji beklenebilir? Öte yandan, ironik yaklaşımı (düşmanı küçümsemek dışında) tümüyle yoksayan, mizahın inançla herhangi bir ilgisi olabileceğini reddeden denemelerden kaydadeğer bir sonuç almış olduğumuz da söylenemez. Belki insanların kendi zayıflıklarıyla kendi kendilerine başa çıkmayı becerdiği ve kusursuz varlıklara artık gereksinim duyulmadığı bir çağda, eğer böyle bir çağ gelirse, komik yanları, beceriksizlikleri, mizah duygusu olan

bir tanrının etrafında birleşmek, daha aydınlık, daha parlak bir bütüne ulaşmayı mümkün kılar. Olabilir. Bazı teknik sorunlar var yine de: doğru dürüst bir peygamber bulmak eskisi gibi kolay değil artık, özellikle de sıfırdan başlayacak bir din için. Gerçi bu hiçbir zaman kolay olmadı, o yüzden de var olan çeşitlemelere gidildi, Ebrehim'in bulduğu formülün türevlerinin kullanılagelmesinin de gösterdiği gibi. Duteron bu kez tümüyle farklı birşey yapmaya kararlı – ondan bunca zaman sonra yeni bir fikir çıkması beni bile heyecanlandırdı, o yüzden açık çek verdim.

Yine de Jahiveh'in projesiyle karşılaştırıldığında bu benim çok daha alışık olduğum bir girişim türü. Jahiveh'in önerdiği oyun şirketi insanı düşündürüyor açıkçası. Şimdiye kadar dolaylı pek çok iş yaptık yapmasına, ama bu bir bakıma en hincesi. Şirketin simgesi elli iki kareli, mor-beyaz bir satranç tahtası – bildik oyunlara yeni kurallar, yeni biçimler vermek, şirketin yapacağı şey bu. Ayın bile karanlık bir yüzü var, değil mi. Asıl tasarlamak istediği oyunun zamanı gelene kadar onyıllarca, belki de daha fazla bir süre boyunca kendini geliştirecek bu şirket, oyun teknolojisi konusunda tüm rakiplerini alt edecek, endüstrinin kurallarını, sınırlarını o belirleyecek. O zamana dek her türlü oyun konusunda çalışmalar yapacak, analizlerini dünya çapında bir örneklemden süzecek, bunları kesinlikle sır olarak saklayacak – gerçek eylem günü geldiğinde elindeki en önemli silah bu bilgi olacak çünkü. O gün, Eilohis'in başka bir kanaldan temellerini hazırlamış olduğu projeyi gerçekleştirebilecek tek kurum, Jahiveh'in şirketi olacak. Eilohis şimdiden, çeşitli fizikçi ve matematikçilerin Işınım konusunda çalışmaya yönelmesi için gerekli yol göstericileri yerleştirdi. Henüz gerekli kavramları bile bulabilmiş değil yirminci yüzyıl bilimi, ama bu işler böyledir – bilimsel "ilerleme"lere yandan, belli etmeden destek vermek, sosyal konulara göre bin kez kolay, o yüzden çok büyük bir sorun değil. Utracek'in işiyse enikonu zor: öncelikle Duteron için, alışık olmadığı bir kutsal kitap yazması gerekecek; ardından Jahiveh'in şirketinin geliştireceği oyunlar için senaryolar üretmesi lazım. Bunlar dışında, yazmak istediği bir başka kitap var: yalnızca el altından dolaşıma sokulacak, sürek-

li yenilenecek bir "çağ" kitabı – muhalif gözüken bir söylem geliştirip, insanları ters yoldan Işınıma götürmeyi planlıyor.

Öyle bir an geliyor ki, kim olduğumu, ne yaptığımı, burânın neresi olduğunu anımsamak için düşünmem gerekiyor – böyle yaşamayı hak etmek için en fazla ne yapmış olabilirim?

O'nun Düşkapanı.

O'nun hiddeti dinmek bilmiyor – kendi yarattıkları saçmasapan bir oyuna gömülmüş, gözü başka hiçbir şey görmeyen, başka önceliklerin olabileceğini düşünmek bile istemeyen, az gelişmiş bir yaratıklar sürüsünün koca evrene hükmettiğine, kendi uydurdukları birtakım kurallara bağlı kalmak adına milyarlarca canlı türünü gözlerini kırpmadan ve tek bir kalp vuruşu sektirmeden yok etmeye hazır olduklarına bir türlü inanamıyor. Bunun engellenemez birşey olduğunu, yok olma saati vurmak üzere olan binlerce gezegenin yapabileceği hiçbir şey olmadığını kabul etmiyor içi. Galaksi Ombud Bürolarından birine gidiyor şikayetini dile getirmek için – şikayetinin hangi kategoriden olduğunu anlaması ve engelli koşu parkuruna benzeyen, otomatlara dert anlatma sürecini geçip canlı bir memurla görüşmeyi başarması inanılmaz uzun sürüyor. Evrenin Dönüşümü ile ilgili yasa ve mekanizmaları dava etmek istediğini söylediğinde, işinin büyük bölümünü oluşturan yarı-kaçık ve kaçıkları çoktan kanıksamış olan memur, müşterinin bir bardak su siparişini yeterli bulmamış garson tavrıyla, Hepsi bu mu, diye soruyor. Değil, diyor O, Zürafaları Lekeleme Komitesini, Birleşik Galaksiler Yönetimini ve Cellat'ı da ekler misiniz? Memur O'yu başından savıyor.

İnatla, uğraştığı makinenin aldırışsızlığına yenilmeden, en baştan başlıyor aynı sürece, bir memura ulaşabildiğinde olabildiğince çeşitli taktikler deniyor – sevecen oluyor, tehdit ediyor, kendini acındırıyor, yalvarıyor, bilgiçlik taslıyor, rüşvet teklif ediyor, cazibesini kullanıyor, ama derdini aktarmayı bile başaramıyor. Ombud Bürolarının yetki alanı, evrene yönelik şikayetleri kapsamıyor belli ki.

Gezgin'i gördüğünde bu çabalarından ona söz ediyor, ama onun da Işınıma geçemeyecek gezegenlerin yok edilmesini tümüyle doğal ve doğru bulması, işin içinde Dünya olmasaydı O'nun böyle bir donkişotluğa kesinlikle kalkışmayacağından emin olduğunu söylemesi, O'yu herşeyden çok hayal kırıklığına uğratıyor – nedense Gezgin'in bütün o nasırlı halinin altında "insancıl" bir nokta olduğuna inanmıştı, oysa gerçek hayattaki Gezgin, onu yalnızca itici ve beyni yumuşamış bir baş belası olarak görüyor.

Başka bir yol izlemeye karar veriyor O – üstüne çarpı atılmış bu gezegenlerin hangileri olduğunu öğreniyor önce; bu kez şanslı, çünkü cazibesi işe yarıyor – Kamu Geliştirme Kayıtlarında çalışan bir memurun birlikte yemek yeme ve karşılıklı mastürbasyon yapma teklifini gülümseyerek kabul ediyor. Liste gerçekten de çok kabarık ve adını bile duymadığı yerlerden oluşuyor – hepsini tek tek dolaşıyor O, gördüklerini kaydediyor. Tümüyle amatör işi kayıtlar bunlar, üstelik sıkıcı ve yavaş, hiçbir şey olmuyor, ama bir süre sonra, evet belki biraz uzun bir süre sonra, birşeyler dokunuyor izleyene – on binlerce sikkeden oluşan bir kataloğun, inatçı gözlere bir yaşamın, bir dönemin, bir unutuluşun küçücük bir sırrını istemeye istemeye bağışlaması gibi, O'nun kayıtları da, *henüz* boş bir mezarın müstakbel sakinlerinden gelen bir sese kulak verdiği için olsa gerek, giderek içine çekiyor izleyeni: garip bir iç mantık, gezegenden gezegene süren ve büyüyen bir pathos, beklenmedik benzerlikler, kendiliğinden ortaya çıkan hüzünlü bir gülümseme; finaldeyse, kaçınılmaz olarak, küçük mavi gezegen, dış görünüm.

Ardından bir dilekçe hazırlıyor O – Zürafaları Lekeleme Komitesinin gezegen performanslarıyla ilgili saptamalarına karşı çıkmayan, ama bu saptamalardan yola çıkılarak ortaya konan önerileri sorgulayan; Evrenin 18. Dönüşümü gerçekten bu kadar önemliyse, bunun fire verilmeden yapılmasının daha da önemli olacağını, dolayısıyla geri kaldığı ya da başarısız olduğu düşünülen bu gezegenleri gözden çıkarmak yerine, Işınıma geçmelerine nasıl katkıda bulunulabileceğinin saptanması gerektiğini savunan bir dilekçe. Bunu ve kayıtlarını doğrudan Galaksiler Toplantısı Sekreteryasına gönderiyor O.

Kaptan Neeling'in Seyir Defteri.

Duteron bugün, "Kronk" adını verdiği yeni dinle ilgili son raporunu sundu. Bu kez de olmadı, bu din de kitleleri istediğimiz ölçüde harekete geçiremedi, kısa bir süre için çok neşeli günler geçirmemizi sağladıysa da. Üzüntüsünü belli etmemeye çalışıyordu ama herkes, uğradığımız başarısızlıktan Duteron'un kendini sorumlu tuttuğunu biliyordu. Açıkçası suçun kimde olduğu ya da nerede hata yaptığımız beni artık ilgilendirmiyor – Kronk'tan çıkaracağımız tek ders, dinlerin modasının geçtiği. Birden yok olmayacak büyük olasılıkla – artık bizim elimizden çıktı, kendi hayatını yaşayacaktır bundan sonra, yaşayabildiği kadar. Bunu mürettebatın bir kısmı benden önce gördü, farkındayım; şimdi iş bunu Duteron'a anlatmakta. Sonra da ona yeni bir görev tanımı çıkarmak gerekecek.

Yine de hiç değilse bir umut ışığı belirmişti – bir süre herşey yolunda gitti, Utracek'in yazdığı kutsal metinle ilgili gizemli bir hava yaratıldı, oldukça sağlam bir örgüt yapısı kuruldu, üye sayısı hızla arttı ve önemli konumlarda bulunan çok sayıda insan Kronk'a katılmaya başladı. Fakat sonra peygamber olarak seçtiğimiz adam kifayetsiz çıktı. Zaten baştan gözüm tutmamıştı – kalabalıktan hoşlanmayan adamdan peygamber olur mu? Aynı zamanda da köylüydü – uluslararası bir bakışı yoktu olaya, Kronk'u yerel bir spesiyalite olmaktan çıkarma niyeti göremedim ben onda. İşin ilginci, kendi de bir ölçüde farkındaydı bunun sanırım, yerini alacak yeni bir peygamber bulma fikrini o attı ortaya. Ama olmadı, yokuş aşağı gitti herşey.

Bu operasyondan kurtarabileceğimiz ne var, bence ona bakmalıyız. Elimizde Kronk Üçlemesi var – üçüncü cilt önemli değil, zaten roman olarak piyasaya sızdırıldı bile; Utracek'in önerisi, ilk iki cildi birleştirmek ve bunu, önerdiği "çağ" kitabının temeli yapmak. El altından dolaşan gizli bir kitabın çekiciliğini sorgulamıyorum tabii, ama hem gerçekten dolaşmasının, hem de dolaştığı alanın gerçekten geniş olmasının gerektiğini düşünüyorum. Bu da dil ve format konusunda sorunlar yaratıyor – Utracek bunları çözeceğini söyledi.

Kronk'un düşmesiyle iki silahımız kaldı şimdi – biri Eilohis'in Proje'si, diğeri de Jahiveh'in Games'i. Utracek'in çağ kitabını bunlara eklemlemeyi ve tek bir "Büyük Saldırı" düzenlemeyi önerdim mürettebata; onların da aklına yattı bu fikir. Başka türlüsü sanırım mümkün de değil zaten: bu haliyle bile Büyük Saldırının gerekleri bizim sınırlarımızı zorlayacağa benziyor, oysa asıl oyun daha başlamadı bile.

Asıl oyunun çoktan bitmiş olması da bir olasılık tabii. Uygulamaya konmuş bir masalın varlığını hala saptayamamamız, bir masalın uygulamaya konmuş olma olasılığını yok etmiyor. Avrupa Birliği'nin organik bir bütün haline gelmeyi sonunda başarmasının Bremen Mızıkacılarıyla bir ilgisi olup olmadığını tartıştık – yüzeysel bazı benzerlikler varsa da ikna olduğumu söyleyemem. Gönlümüz yok, ondandır belki.

O'nun Düşkapanı.

O'nun dilekçesi, Birleşik Galaksiler Yönetimi bünyesinde beklenmedik derecede olay yaratıyor – Galaksiler Toplantısı Sekreteryasına en son kimin ne zaman dilekçe verdiğini anımsayanlar yok denecek kadar az; dahası, böyle bir prosedürün olup olmadığından bile kimse emin değil. Dilekçe verildikten sonra hakkında nasıl bir işlem yapılacağı, Toplantı gündemine alınıp alınmayacağı, bir tür alt komisyonda değerlendirilip Toplantıya bilgi mi verileceği konusunda Galaksiler bürokratları arasında eni konu ciddi bir tartışmadır sürüyor.

Ancak O için asıl ilginç olan, Cellat'ın verdiği sert tepki. Ortalığı karıştıran bu yaratığın kim olduğunu öğrenmek için araştırma emrini veren Cellat, O'nun Dünya'nın Ruhu olduğu bilgisini Gezgin'den alınca küplere biniyor ve Gezgin'e, O'yu bizzat kendi elleriyle öldürmesi emrini veriyor. Gezgin O'nun öldürülemeyeceğini anlatmıyor Cellat'a, emri alıp O'ya gidiyor. Karşılaştıklarında bu kez O Gezgin'in suratını görmek istemiyor – bir sürüngenin ahlak düzeyine sahip bu uzay müfettişiyle artık işi olsun istemiyor. Gezgin'in bu karara aldırış etmeden, hiçbir şey olmamış gibi O'nun peşinden telaşsızca gitmesi ve

takipçisinden kurtulamayan O'nun son çare olarak uyanmaya yöneleceği anda, Cellat seni öldürmemi istiyor, demesi, O'yu her ne kadar tiksindirse de, ilgisini yakalamayı başarıyor.

Gezgin'in O'ya karşı tavrında köklü bir değişiklik yok aslında – hala bir böcekle konuşuyormuş gibi davranıyor, ama en azından artık konuşuyor. Cellat'ın Toplantı öncesinde galaksi önderleriyle görüşerek Kırmızı Çizmeli Kedi masalının bir an önce uygulamaya konması ve O'nun dilekçesinin sümenaltı edilmesi karşılığında, kendi güneş sistemindeki gülme tekelini Zürafaları Lekeleme Komitesine devretmeyi önerdiğini anlatıyor. Bazı galaksi önderleri, açıkça Cellat'ın karşısına çıkmaya cesaret edemese de O'nun dilekçesini bir muhalefet odağı olarak kullanabileceklerini anlamış durumdalar, o yüzden de dilekçenin Toplantıda görüşülmesini sağlamaya çalışıyorlar. Cellat'sa bunun tümüyle farkında olduğu için, konuyu mümkün olduğunca çabuk bir şekilde ve Toplantı süreci dışında çözümlemeye çalışıyor. Zürafaları Lekeleme Komitesinin de bir an önce Dünya'ya gitmesi için bastırıyor – ağlak yapan, Yönetimin zamanını çalan ve Işınımı geciktiren bu gezegenin ne kadar sefil bir halde olduğunu Komitenin de doğrulamasını istiyor belli ki.

Kırmızı Çizmeli Kedi masalını anımsamaya çalışıyor O: yaşlı değirmenci ölünce üç oğlundan en küçüğüne bir eşekle bir kedi kalıyor yalnızca. Kedi yeni sahibinden bir çift kırmızı çizme istiyor, karşılığında onu çok zengin yapacağını söylüyor. Bunun için öncelikle kralın dikkatini çekmeye çalışıyor ve yeni efendisi adına küçük armağanlar yolluyor saraya. Sonunda Prenses kırmızı çizmeli kedinin efendisiyle tanışmak istiyor; kedi Kralla Prensesi efendisine götürüyor, ama gösterebileceği görkemli bir şatoları olmadığı için bir numara çevirmesi gerek, ayrıca efendisinin üstü başı da bir efendiye yaraşır durumda değil. Bu yüzden kedi önden gidip değirmencinin küçük oğluna soyunmasını ve hemen nehre atlamasını, haydutlar tarafından soyulduğunu anlatmasını istiyor. Belli ki bu planın ek bir yararı var: Prensesin herşeyi açıkça görmesi. Nitekim beklenen etki sağlanıyor; gerisi kolay – kedi koşarak Tepegöz'ün şatosuna gidiyor (yolda geçtiği köylerde yaşayan köylülerden, bu toprakların kime ait olduğu sorulursa efendisinin adını verme-

lerini rica ediyor. Konuşan bu kediyi çok eğlenceli bulan köylüler, denileni yapıyor), Tepegöz'e yağ çekerek onu bir Alicengiz oyunuyla fare haline gelmeye ikna ediyor, fareyi yiyor ve şatoya sahip oluyor. Kralla Prenses bu şatoda krallar ve prensesler gibi ağırlanıyor, iki genç evleniyor, bundan büyük mutluluk olamayacağı için de masal burada bitiyor.

O, Cellat'ın neden bu masalı seçtiğini anlamakta gecikmiyor: bir çizmelikedi edasıyla Işınıma hizmet eden Soytarı, önündeki en büyük engel olan Tepegöz Dünya'nın sonunu zekice bir dalavereyle getirecek ve Cellat adını hak edecek, en büyük ödül de onun olacak. Karşılık olarak istediği tek şeyse biraz gösteriş, biraz onur – bir çift kırmızı çizme. O, masalın içinde gizli olan kritik dönüm noktasını da aynı hızla ve doğru olarak saptıyor: Tepegöz o kadar saf olmasa ve bir kedinin yanında kendini fareye dönüştürmeyi kabul etmese, Kırmızı Çizmelinin planının alt-üst olacağı açık. Bunu Dünya'dakilere haber vermenin bir yolu olmalı.

Gezgin, O'nun büyük zorlukla dile getirdiği yardım ricasına yanıt bile vermiyor. Dünya'ya gidip Holéy Sevner'la görüşmesi hiç de zor değil oysa. Cümlesi daha bitmeden O da pişman oluyor zaten; Gezgin'in birşey demesini beklemeden arkasını dönüp uzaklaşmaya başlıyor. Duyup duymayacağını umursamazcasına normal bir sesle, Mutsuz Şah Isınandemir'i görmesini öğütlüyor Gezgin.

Kaptan Neeling'in Seyir Defteri.

İstanbul konusunda ikna olmuş değilim. Holéy Sevner'da uzun bir süredir, sanırım yüzyıl başından beri süren bir İstanbul hayranlığı var, nedenini kestiremediğim. Bir tür Oryantalizm belki. Gizemden, enerjiden, birtakım işaretlerden söz ediliyor, kendi küllerinden doğacak bir anka kuşuna benzetiliyor – ben göremiyorum. Mürettebat, son kurşunumuzu İstanbul'da sıkmamız konusunda kararlı, o yüzden hem Kronk'u, hem de Games'i, İstanbul'u merkez alarak kurmak istemişlerdi – neyse ki fizik araştırmaları konusunda söyleyecek sözleri yok. Bu ba-

na maça iki-sıfır yenik başlamak gibi geliyor – kendi yerlisi bile farkında İstanbul'un yalnızca bir köy olduğunun. Çeşmebaşının ne gizemi, ne enerjisi olacak yani? Uluslararası bir boyuta geçemeyeceksek ne anlamı var yaptıklarımızın? Kendinden menkul bir gizem ve önemle olacak şeyler değil ki bunlar – dünyadaki herkesin almaya hazır olması gereken bir mesajdan söz ediyoruz, İstanbul bulabileceğimiz en uygun verici mi bunun için?

Benim adayım Dublin. Mürettebat da bunu saçma, hatta komik buluyor. Kimsenin önemsemediği bir adacığın kenarda kalmış, ufacık başkentinde ne bulduğumu anlamıyorlar, İstanbul'a köy dedikten sonra buraya yönelmemi en hafifinden ciddiyetsizlik olarak değerlendiriyorlar. Değil oysa. Benim işaretlerim çok daha somut: bilgisayar teknolojisinin merkezi olmaya aday bir şehir bu, yani önümüzdeki yüzyılı tanımlayacak olan teknoloji. Milliyetçilik ve din sorunuyla zaman kaybediyor şimdilik, ama bunun fazla uzun sürmeyeceği, 70-80 yıla kalmadan bu düğümlerin çözüleceği çok açık bence. Sıradan bir kapital merkezi olmayacak Dublin, gerçek anlamda bir yönetim merkezine dönüşecek – sıradanlığı bunun en büyük garantisi. İstanbul'un gerçekten farklı bir enerjisi varsa eğer, bu onu seçmememiz için bir neden oluşturuyor asıl – doğasını bilmediğiniz enerjilere hükmedebileceğinizi varsayamazsınız. Deli bir at, yarışın bitimine çeyrek kala üzerinden fırlatabilir sizi. Dublin'i okuyabiliyorum; İstanbul'daki sözümona işaretleriyse kimsenin bırakın deşifre etmeyi, gerçekten gördüğünü bile sanmıyorum. Kendi kendinden beslenen bir efsane bu şehir ve Holéy Sevner'ı ona malzeme etmeye hiç niyetim yok.

III. Kadın, İşte Oğlun!

Holéy Sevner Toplantı Tutanağı.

Toplantıya Katılanlar : Kaptan Neeling, Utracek, Jahiveh, Eilohis, Duteron, Papavka.
Tutanağı Yazan : Redaktu.

Geçen toplantının yapılamamış olmasından dolayı şişen toplantı gündemi, Proje'nin çok yönlü bir soruşturma sonucunda sahtekarlık ve kamu kaynaklarını kötüye kullanmaktan suçlu bulunacağının kesinleşmesi ve meditatif enerji üretiminin belirsiz bir süre için askıya alınmasının beklenmesi nedeniyle iyice içinden çıkılmaz bir hal aldı. Kaptan Neeling mürettebata morallerini bozmamalarını, herşeyin bitmiş sayılamayacağını anlatmaya başladı, ancak cümlesinin sonunu getirememesinden, kendi söylediklerine ne kadar inandığı hakkında çeşitli çıkarımlar yapıldı.

Jahiveh: En baştan büyük bir hata yaptık bence; ekvatora, hatta kutuplara enerji istasyonları kurma fikri neyse de, dünyanın merkezine de kırk bin kişilik bir istasyon kurulmasında ısrar edince bir dalak yarılması durumu hasıl oldu tabii.

Redaktu: Eninde sonunda Proje'nin Vezüv'de yaptığı kazının belli bir derinlikten ileri gidemediği ve bütün dünyanın gözünü boyamaya çalıştığı anlaşılacaktı, nasıl oldu da aksine

inandık bilemiyorum. Basiretimiz bağlandı resmen. Böyle safdillik olur mu canım.

Eilohis: Safdillikle ne alakası var. Vezüv kazısının simgesel önemi vardı yalnızca, sürekli ilerleme olacak diye birşey yoktu ki. En başta Proje yönetimi böyle bir beklenti yaratmasaydı bunlar olmazdı. Adamlar kendi kaderlerini kazıya bağladılar.

Redaktu: Sen de Deborah'la uğraşacağına işinle ilgilenseydin belki bu beklentilerin doğmasını engelleyebilirdik.

Neeling: Arkadaşlar, hepimizin sinirleri gergin, burada hiç kimse olayların bu şekilde gelişmiş olmasından mutlu değil herhalde, onun için sertliği boş yere tırmandırmayalım. Şimdi ne yapacağız, onu konuşalım asıl.

Kaptan Neeling'in niçin kendini bu kadar yapıcı ve uzlaştırıcı olmak zorunda hissettiği, kimseye açamadığı cinsel dürtülerinin olup olmadığı kısaca tartışıldı; uzun zamandır kan kokusu ve kemik sesi gelen toplantılar yapılmadığına dikkat çekildi ve bu iyi dönemin, Holéy Sevner'ın en köklü gelenekleri üzerinde olumsuz etkisi olduğu saptandı.

Neeling: Hedef saptırmayalım, hedef saptırmayalım lütfen – aramızda kimlerin gizli cinsel eğilimleri olduğunu hepimiz biliyoruz, açtırmayın bayramlık ağzımı.

Duteron: Kaptan siz efendiliğinizden söyleyemiyorsunuz ama ben hislerinize tercüman olacağım, kusura bakmayın. Jahiveh, piçini ortalara salmayıp göz kulak olsaydı böyle saçmalıklar yaşanmazdı.

Papavka: Jahiveh ne yapsaydı ki? Bence birşey yapamazdı, ama suç bizde, daha en başından, sırf onun oğlu olduğu için, Ebrino'nun Proje'ye önder olmasını engellememiz lazımdı. Bence bu skandal, Soytarı'yla yaşanan olaya çok benziyor. Cüzzamlı gibiyiz yahu, kime dokunsak eritiyoruz.

Neeling: Aslında Ebrino'nun Dünya Birliği bürokrasisinde yükselmesine ve sonra Proje'nin başına geçirilmesine niye itiraz edecektik ki başta? Hatırlasanıza, o sıralarda nasıl da arayıp bulamayacağımız bir adam diye birbirimizi kutlayıp duruyorduk, Jahiveh'i bir öpmediğimiz kaldı. Adamda karizma vardı, çevresindeki herkesten ve bütün rakiplerinden farklıydı, kendi sınıfında tekti, vizyonu vardı, oraya ulaşmasını sağlayacak itici gücü vardı – eh, daha ne? Öyle bir avazda harcanacak adam mıydı, yapmayın. Ama işte Musak'la uğraşmaya başlayınca, Ekva'yı rakip belleyip garip birtakım işlere kalkışınca sapıttı. O aşamada müdahale edebilirdik işte. Ama Eilohis'e katılıyorum – dünyanın merkezine yapılan kazı, gerçekleştirilemese bile birleştirici bir değeri olan bir metafordu, bir tür ters Babil Kulesiydi, bir tür boş göstergeydi, kendi gerçek varlığının çok ötesinde bir anlam yüklenmişti. Onsuz yapamazdık, çünkü Proje'yi özetleyen, insanlara benimseten, içgüdüsel olarak içlerine almalarını sağlayan birşeydi.

Jahiveh: Burada hatibe sataşma var, söz istiyorum. Tamam, Duteron'dan doğru dürüst bir mizah anlayışına sahip olmasını beklemiyorum, haksızlık olur çünkü, ama Ebrino'nun marifetlerinin faturasının bana çıkarılması da haksızlık. Anladık, yapmışız bir gençlik hatası, görevimizin gereklerine uymamışız, ama insaf, kendi çocuğumu bütün ömrü boyunca yalnız bıraktım ben, ikimiz için de daha büyük bir ceza olabilir mi? Ayrıca bu kurulda Ebrino'yu kayıracak herhangi bir kararın çıkmaması için öncelikle bana güvenebileceğinizi herhalde bu saatten sonra size anlatmam gerekmiyor. Ama şimdi çocuk Proje'yi çıkmaza soktu, kendine yazık etti ya, bütün bunlar sıfırlandı. Belki de haklısınız tabii, ben de herşeyin benim yüzümden olduğunu düşünüyorum aslında, galiba öyle yani.

Eilohis: Galiba Duteron da bunu demek istemişti.

Redaktu: Ebrino'dan hiç haber yok, değil mi? Biliyor muyuz ne yapacağını?

Neeling: Hayır, ama Ekva olayı aklıma kötü olasılıklar getiriyor benim. Ebrino Ekva'ya kafayı boşuna takmadı tabii, onun açısından bakarsak haklıydı, ne kadar bilgisi vardı Ekva hakkında bilmiyoruz gerçi, ama sonunda Ekva Soytarı'nın adamları tarafından öldürüldü. İnsan düşünüyor, Soytarı'yla Ebrino işbirliği mi yaptı diye.

Redaktu: İyi de Ebrino cinayeti başkasının işlediğini düşünüyordu.

Eilohis: Bilinmez ki. Belli olmaz. İşbirliği yapmış olmaları da gerekmez ayrıca – belki Soytarı Ebrino'nun aslında müttefiki olduğunu anlayınca, asıl tehlikenin Ekva olduğunu da fark etti. Ebrino herşeyi mahvederken Ekva yaşıyor olsaydı belki bir şansımız olurdu.

Jahiveh: Valla Ebrino için ağzınıza geleni söyleyin, ama Dünya'ya ihanet edip Soytarı'yla işbirliği yapacağını sanıyorsanız hiçbir boktan anlamıyorsunuz demektir. Ebrino kendi gücüne hayran budalanın teki olabilir, ama Soytarı'nın gerçek yüzünü göremeyecek kadar da budala değildir. Haa, Deborah meselesini konuşalım diyorsanız o başka.

Toplantının bu aşamasında Deborah'ın mı Ebrino'nun mu daha budala olduğu tartışıldı, Eilohis ve Jahiveh'in cinsellik konusundaki zaafları karşılaştırıldı, Deborah'ın Eilohis'ten çocuk yapmış olup olamayacağı, yaptıysa bu çocuğun torunlarının şimdi neyle uğraşıyor olabileceği hakkında fikir yürütüldü. BMA'nın bu aileden olma olasılığından söz edilince gözler yine Jahiveh'e çevrildi – Games'in Kuzeydoğu Kanadı'ndaki bağımsızlık hareketini ve özellikle BMA'yı desteklemek istemesinde, Jahiveh'in Eilohis'le suç ortaklığı yapmış olmasının payı olup olmadığı ele alındı, ama işler iyice karıştığı için fazla ilerleme sağlanamadı.

Neeling: Sohbetinize doyum olmuyor, ama durum hakikaten vahim çocuklar.

Duteron: Kaptan, durumun biz de farkındayız – aramızda konuşuyorduk da geçen gün, şöyle radikal bir öneri çıktı ortaya.

Neeling: Alıştıra alıştıra söyleyin, ne olur.

Papavka: Holéy Sevner için biraz zor birşey tabii. Bekleyelim diyoruz. Yani hiçbir şey yapmayalım bir süre. 2229'a şunun şurasında ne kaldı ki? Ondan sonra bizi kim tutar.

Jahiveh: Hem belki o arada kendi kendine beklenmedik bir düşeş olur, hani kader filan.

Neeling: Dalga mı geçiyorsunuz siz? Durumun gerçekten farkında değilsiniz galiba. Zürafaları Lekeleme Komitesinin Dünya'ya geldiğine dair işaretler var – Dünya Birliği'nin çeşitli başkentlerinde, beklenmedik anlarda mesajları yayınlanıyor bir süreden beri. Bunlar da öyle bürokratik tatlısu mesajları değil. Düpedüz savaş açmış herifler insanlara karşı. O kadar da pervasızlar ki hayret ediyor insan, Komite dediğin alt tarafı bir değerlendirme kuruluşu, böyle militan laflar ettiklerine göre arkaları bu kez sağlam. Ya da Galaksiler Toplantısı çoktan oldu, biz hakemin düdüğünü duymadığımız için oynuyoruz hala.

Redaktu: Ben sanmıyorum Toplantının yapıldığını. Ama Komitenin burada olması, Toplantıya çok az kaldığını gösteriyor olabilir – toplantıya sunacakları raporun rengi de belli, baksanıza.

Neeling: Öyle. O yüzden, sevgili mürettebatım, her türlü bekleme fantazisi ikinci bir emre kadar yasaklanmıştır. Şimdi, konuşmamız gereken birşey var, Komitenin bir duyurusu: "Siz gelmeden önce onlar vardı. Siz gittikten sonra da onlar olacak. Onlar kimsenin hizmetkarı olamayacak kadar onurlu yaratıklardır, ama bunu anlamanız beklenmiyor. Evrenin düzeninin sağlanmasında onlarla işbirliği yapıyoruz ve bundan gurur duyuyoruz. 17. Evrene kötü kokusunu yayan insan soyunu ortadan kaldırdığımızda Kutlama büyük olacak." Doğrulayabildiğimiz kadarıyla bütün dünyada yayınlanmış bu.

Jahiveh: Kepazelik. Küstahlık. Ne bu böyle, parmakla gösterir gibi, ayıp derler birşey vardır canım. Ceza puanı yazacaksanız yazın, hakaret etmek ne oluyor? Hem "onlar" kim? Biz miyiz? Aramızdan bazıları ölümsüzlük sözüne karşılık davayı sattı mı yoksa? Eilohis?

Neeling: Cıvıtmayın hemen. Hayır, "onlar" biz değiliz, ama kim? Dünya'da kim bu canilerle işbirliği yapar?

Papavka: İnsanlardan söz edildiği ne malum? Belki zürafalardır, kendi aralarında toplanıp lekesiz olanları yok etmeye karar vermişlerdir. Muhakkak kıl oluyorlardı bence.

Neeling: Teşekkür ederim Papavka.

Duteron: Zaman kaybediyoruz. Sürekli olarak rakibin bir adım gerisindeyiz – onun ne yaptığını, ne yapacağını anlamaya ve ona göre taktik geliştirmeye çalışıyoruz, ama artık bunun için çok geç bence. Soytarı hangi masalı uygulayacakmış, Komite ne yapıyormuş, kimlerle işbirliği içindeymiş, bırakalım artık bunları, işimize bakalım, kendi stratejimiz yok mu bizim?

Redaktu: Gerçek bir dindar gibi konuştun Duteron.

Neeling: Ve son derece haklı. Aramızda birileri beynini dekoratif amaçlar dışında da kullanıyor demek. Proje fikrinin Ebrino hezimeti yüzünden tarihe gömülmesine izin veremeyiz. Herşeyimizi buna göre ayarladık, bütün planlarımızı buna göre kurduk, Games istediğimiz yere geldi, *Olgunluk Kitabı* beklentimizin ötesinde başarı kazandı. Hatta neredeyse onu da Ebrino'ya kaptırıyorduk. Bütün zorlukları yenip uyuşuk fizikçileri ikna ettik, araştırmalarını isteğimiz doğrultusunda yönlendirmelerini sağladık, uyuz ve miyop bürokratları ikna edip bu araştırmalara para akıttırdık, Proje'yi dünya kamuoyunun ortak bilinçdışına soktuk, epey bir iş yapıldı burada çocuklar. Şimdi kollarımızı kavuşturup pes edemeyiz, işi oluruna bırakamayız. Başka ata oynayacak paramız yok, zamanımız yok. Zaten başka at da yok.

Papavka: Kaptan, dünya klasiklerinden "Asterix'in Maceraları"nı anımsar mısınız? Her cildin başında bir Galya haritası olurdu, altındaki yazıda derdi ki "Sezar bütün Galya'yı ele geçirmişti. Bütün Galya'yı mı? Hayır. Küçük bir Galya köyü, Sezar'ın ordularına kafa tutuyordu." Bunu neden anlattım, bizim için de bir bakıma böyle oldu, yalnız küçük bir köyü değil, dünyanın yaklaşık yarısını gözardı ettik. Varsa yoksa Dünya Birliği, ee, onun dışındaki yerler ne olacak?

Redaktu: Ama Papavka, güzel Papavkam, bu bizim alamet-i farikamız, bilmiyor musun? Barbar topraklardaki ilkellerin ne yaptığıyla kim ilgilenir? Onlar birliğe katılsa ne olur, katılmasa ne olur. Biz Avrupanın –

Neeling: Anlaşıldı Redaktu. Elverdi. Papavka'nın haklı olduğu bir nokta var, kabul. Proje'nin uygulamada olduğu kısa süre içinde, Bağlantıyı yeniden kurmamızı sağlayacak kadar birlik enerjisi üretilemedi, belki de bu yüzden üretilemedi. Afrika Organizasyonu ve Güneş Ülkeler Federasyonu'nu da işin içine katacak bir çözüm bulmamız lazım belki. Evet, haklısın.

Proje'nin kurtarılmasına yönelik çeşitli öneriler görüşüldü; bu çok kolay olmadı, çünkü Dünya Birliği çapında Proje'ye karşı hatırı sayılır bir kamuoyu oluştuğu biliniyor. Ebrino zamanında Proje'ye aktarılan dev DB kaynaklarının da artık bulunmadığı, dolayısıyla dünyanın geri kalan bölgelerinde sıfırdan bir tanıtım ve nöbetçi alım kampanyası düzenlemenin neredeyse olanaksız olduğu saptandı. Utracek, DB dışında yaşayan insanların, ilk başta Proje kapsamına dahil edilmemiş olmaktan kaynaklanan bir kırgınlık içinde olabileceğini vurguladı. Proje'yi yeniden ayağa kaldırmak için yeni bir "havuç" bulunması gerektiğine, global mutluluk söyleminin yeterli olmayacağına, hatta alaycı bakışlar ve küçümseyici sözlerle karşılaşılacağına karar verildi.

Jahiveh: Kuzeydoğu Kanadı'ndaki olayları takip ediyor musunuz?

Utracek: Ben arada sırada bakıyorum, ama pek birşey olduğu yok.

Jahiveh: Yok mu? Sen haber ajansını değiştir bence. BMA ve Kurtuluşçuların çıkardığı gürültü ne peki?

Utracek: Sen de çok ciddiye alıyorsun bu adamları. Bir kaşık suda Titanik.

Eilohis: Bana da biraz öyleymiş gibi geliyor. Kuzeydoğu Kanadı'ndakiler bile ilgilenmiyor Kurtuluşçularla, varsa yoksa futbol. Tek meraklısı sensin galiba.

Jahiveh: Olabilir. Fakat bu sayede hepimizin kaçırdığı birşeyi fark ettim. Az önce Kaptan, Zürafaları Lekeleme Komitesinin mesajından söz ederken, "onlar" kim diye sordu ya, ulan ben bunu duydum ama nerden duydum diye beynimi kurcalıyordum –

Duteron: Yapmasaydın keşke.

Jahiveh: -sonunda anımsadım. Kurtuluşçuların arasında artık iyice gözden düşen bir adam var, eskiden Ekva'nın da arkadaşıydı, Paşa diye biri. Bunun bir teorisi vardı, zaten onun yüzünden gözden düştü. Adı Bugs Teorisi. Kabaca şöyle: dünyayı yöneten birileri var, bütün bu Olgunluk Çağı hikayesi, Proje filan yalan, maksat insanları yanıltmak; bütün dünyayı kendi gizli emelleri uğruna yöneten bu birileri de portları ve böcekleri kullanıyor, böcekler tabii ki dijital-mekanik mutasyondan geçirilmiş, dolayısıyla her yerde ve her zaman neler olup bittiğini izleyebildikleri gibi, yöneticilerin olaylara ve insanlara neredeyse anında müdahale etmesi de mümkün.

Papavka: Çok iyi fikir. Keşke önce biz düşünseydik. Bütün dertlerimiz çözülürdü.

Paşa'nın bu teoriyi nasıl uydurmuş olabileceği, iddialarının akla yakın olup olmadığı tartışmaya açıldı, ancak Jahiveh'in sabırsızlanması nedeniyle zevki çıkarılamadı. Jahiveh'in tezi şuydu: bunun arkasında Zürafaları Lekeleme Komitesi vardı ve dünya işlerine, böcekleri kullanmaya başlayacak ölçüde karışmaya karar verdiğine göre, savaş kaçınılmazdı. Öncelikle bu fikrin, yani dünyadışı bir gücün böcekler aracılığıyla dünyaya önce hükmetmeye, sonra da dünyayı yok etmeye çalıştığı fikrinin insanlara duyurulması ve kabul ettirilmesi gerekiyordu. Bunun İçin İsta'daki kalkışmaya temel oluşturan Bugs Teorisini bu yönde geliştirmesi amacıyla Paşa'ya "yardım" edilebilirdi. Bu noktada Holéy Sevner mürettebatı kendilerine dağıtılan ödevleri not etmeye ve durumdan vazife çıkarmaya koyulduğundan toplantının sona erdirilmesi kararlaştırıldı. Toplu dua önerisi sevinçle karşılandı.

O'nun Düşkapanı.

Mutsuz Şah Isınandemir, Zürafaları Lekeleme Komitesine neredeyse karşıt bir işle uğraşıyor – gezegenlere kredi veren bir bankanın genel müdürü gibi bir bakıma, ancak bu kredinin parayla değil lekesiz zürafalarla ilgisi var elbette. Şah'ın mutsuzluğunun kaynağı da bu belki – elinde bütün gezegenlere yetecek kadar lekesiz zürafa yok ne yazık ki, o yüzden de çok dikkatli seçimler yapmak zorunda. Kendi elinin kolunun böyle bağlı olmasına karşın Komitenin bir anlamda başkasının malıyla cömertlik yapması Şah'ı deli ediyor. Galaksilerarası yönetimin üst kademelerinde de ona meczup gözüyle bakıyorlar zaten – akıllı birinin yapacağı iş mi, kaybetmeye mahkum birtakım sefil ruhları birkaç evren saniyesi daha yaşatmaya çalışmak?

O, Mutsuz Şah Isınandemir'in gezegenini çok sıkıcı buluyor – buranın hakimi sayılabilecek iki canlı türü var, biri yaşamdaki erdem modeli olarak kara deliği seçmiş belli ki, hiçbir koşul altında renk vermemek, duygularını belli etmemek, hatta düşündüğünü bile inkar etmek, hiçbir şeyden etkilenmiyor iz-

lenimini vermek onlar için çok önemli. Kayıtsızlığın böylesine prim yaptığı bir gezegen O'ya Gezgin'i anımsatıyor ister istemez, elinde olmadan gülümsüyor, sonra yine hiddetleniyor. Şah'ın gezegenini O'nun gözünde kurtaran tek şey, yönetimde söz sahibi olan ikinci tür: duygu ve zeka yüklü, ışıl ışıl gözlerle bakan, incelik, özveri ve şefkat üzerine kurulu bir dansın dansçılarıymışçasına hareket eden, alçakgönüllülüklerinin fiziksel bir simgesi olarak başlarını sık sık, alışık oldukları yüksekliklerden aşağılara indiren lekesiz zürafaları hayranlıkla izliyor O.

Şah'ın yanına çıkması çok da kolay olmuyor O'nun, muhafızlar aman vermiyor. Sonunda başvurusunu Şah'ın başsekreterine ulaştırabildiğinde öyle bir telaşla Isınandemir'in yanına kabul ediliyor ki, O da şaşırıyor – muhafızların işittiği azar da cabası. Devasa boyutlarda bir *yer* burası, başka türlü tanımlamak mümkün değil: elli metrelik tavan, sütunlar, göz alabildiğine uzanan bir mekan.

"Hakkınızda çok şey duydum," diyor Mutsuz Şah Isınandemir – kimden ne duymuş olabileceği ve duydukları hakkında ne düşündüğü konusunda en ufak bir ipucu vermemeyi asil bir tavırla ve kolayca başararak.

Kaptan Neeling'in Seyir Defteri.

Olaylar hızlı gelişti. Jahiveh sonunda Duteron'u bir kadın peygamber konusunda ikna etti – Ekva'nın kızkardeşi Ridaf, mürettebattan bazılarının güvensizlik oyu verme eğilimine karşın, biraz da Jahiveh'in ağız kalabalıklığı sonucunda, Proje'yi Ebrino-sonrası dönemde canlandıracak kişi seçildi. Proje skandalı patlak vermeden önce Dubl'e gidip Ebrino'yla görüşmesinin yararlı olacağına karar verdik – ileride hem Proje'yle kuracağı bağlantı yadırganmaz, hem de Ebrino'nun gerçek yüzünün ortaya çıkarılmasında katkısı olduğunu yayabiliriz. Bu elbette Utracek'in işi olacak. Bu kararı verdikten sonra Utracek *Olgunluk Kitabı*'nda Zürafaları Lekeleme Komitesiyle ilgili bir bölüm yayımladı, ayrıca Ridaf'ın da adını geçirerek peygamberlik kariyerinin sağlam bir temele dayanmasına katkıda bulundu.

Ridaf beklediğimizden çabuk davrandı, ancak Dubl yolculuğu Kuzeydoğu Kanadı'nda yine beklenmedik tepkiler doğurdu; sonunda Ridaf, Kurtuluş Hareketindeki görevinden istifa etmek zorunda kaldı. Bizim için çok iyi oldu bu – Proje'nin peygamberi olacak kişinin başka "din"lere yakınlık duyması yakışık almazdı. Sonraki günlerde çalkantılar Kuzeydoğu Kanadı'nı olduğu kadar Dünya Birliği'ni de etkisi altına aldı – Kuzeydoğu Kanadı'nda liderlik maçı sırasında çıkan olaylar nedeniyle lig iptal edilince yağma ve vandalizm olayları yaşandı, hükümet istifa etti ve DB yönetime el koydu; tam o sırada Proje yönetiminin yaptığı sahtekarlıklar açıklandı ve kilbler Dubl'de büyük bir yürüyüş düzenledi. Kurtuluş Hareketinin bunu fırsat bilmesi ve DB güçlerine karşı savaş açması kaçınılmazdı; Paşa da verdiğimiz ipuçlarını iyi değerlendirip Zürafaları Lekeleme Komitesiyle kendi Bugs Teorisi arasındaki bağlantıyı sonunda kurdu.

Başta herşey yolunda gidiyordu, portlara ve böceklere karşı ciddi bir kıyım harekatı başlatıldı, ancak bu harekat DB'nin geri kalanına yayılamadan beklenmedik bir halk ayaklanması çıktı – Kuzeydoğu Kanadı'nın insanları, belli ki futbol maçları ve portları olmadan yaşamayı kabul edilemez bulmuştu. Sonunda Paşa, kendi insanlarına ihanet etmek ve Neyo'dan milyonlarca port getirilmesine ses çıkarmamak zorunda bırakıldı.

Gelinen noktada Jahiveh'in analizi hepimizin aklına yattı: Komiteye karşı dünya çapında bir savaş açmak kolay değil, ama bir çıkış yolu var. Kuzeydoğu Kanadı'nda kitlelerin tepkisinin de gösterdiği gibi, insanları en çok ilgilendiren üç şeyden ikisi futbol ve portlar. Üçüncüsüyse bizim Holéy Sevner olarak uzun zamandır çok ihmal ettiğimiz ve Ekva'nın Musak aracılığıyla çok önemli bir güç haline getirdiği müzik. Proje'yi DB sınırları ötesine taşımayı hedefliyorsak, bu sınırları çoktan aşmış müzik hegemonyasını kullanmak zorundayız. Ridaf burada iki yanlı bir avantaja sahip: birincisi, Ekva'nın kardeşi, dolayısıyla meşaleyi devralması doğal; ikincisi, zaten saygın ve yetenekli bir müzisyen, biraz eksantrik de olsa.

Bunun sonucunda kendi harekat planımızı oluşturma konusunda önemli adımlar atmaya başladık: Ridaf'ın önderliğin-

de bir rüya takımı kuruyoruz. Mesajımızı dünyanın dört bir yanına portlar aracılığıyla yaymak için, Eilohis'in önerdiği Sayr adında genç bir çocuğu alıyoruz. Önceleri Proje'de çalışan, sonra İsta'ya gidip Ekva'nın öldürülmesi olayına karışan, ardından oradaki Kurtuluşçulara katılan Hökl'ün oğlu bu Sayr, zehir gibi bir velet. Futbol konusundaki adamımızın kim olacağı konusunda tartışma çıktı, Jahiveh Games sorumlusu olarak son söz sahibiydi elbette, ama Kuzeydoğu Kanadı'ndan Faht'ı önermesi yine de garibimize gitti – dünyada başka adam mı yok futboldan anlayan? Olmaz olur mu, tabii var, dedi Jahiveh, ama kimse hem kitleleri, hem oyuncuları, hem de medyayı Faht gibi yönlendiremez. Bizim için asıl önemli olan da bu.

O'nun Düşkapanı.

Mutsuz Şah Isınandemir'i beklediğinden de mutsuz buluyor O – Birleşik Galaksiler yönetimi hakkında, Zürafaları Lekeleme Komitesi hakkında zehir zemberek görüşleri var Şah'ın; tanışmalarının üzerinden bu kadar kısa bir süre geçmişken kendini bu derece açması, durumun ciddiyetini gösteriyor. Evrenin gidişatından yakınıyor Şah, eski günlerdeki anlayışı, kayıtlı olmayan ama herkesin bildiği kuralların yarattığı eşitlik, özgürlük ve kardeşlik duygusunu, hepsinden çok da "doğrudürüstlük" dediği kişilik özelliğini özlüyor, bunların böyle hızlı bir şekilde yitip gitmesine, kendisinin bu konuda neredeyse hiçbir şey yapamamasına, kendi gücünün de aynı bozunum sonucu unufak olmasına hayıflanıyor.

Asıl hiddetlendiğiyse, Komitenin gücünün ve etkisinin bu denli artmış olması. O bunu anlayabiliyor, bir tür rekabet diyor, ama bu kadar basit değil – Cellat, kendi dediğini yaptırmak için olmayacak yollara başvuruyor Şah'a göre, son numarasını O'nun bilmiyor oluşuna şaşırıyor: epeyce bir süredir Komite Cellat'a hizmet ediyor, yani bağımsızlığını ve tarafsızlığını satmış durumda. Doğum yeri olan Dünya'yı yok etmek için anlaşılmaz bir inat sergileyip bir türlü isteğine ulaşamayınca ve O'nun dilekçesi o zamana kadar dağıttığı bütün rüşvetleri, ver-

diği gözdağlarını, ortaya koyduğu akıl yürütmeleri geçersiz kılınca, Cellat'ın Komiteyi Dünya'da el altından karışıklık çıkarmak ve bu gezegenin Işınıma geçmesinin mümkün olamayacağı yönünde Galaksiler Toplantısına rapor vermekle görevlendirdiğini anlatıyor Mutsuz Şah. Komite Dünya'ya müdahale mi edecek, diye soruyor O. Ediyor, diyor Şah – Dünya'nın en eski ve en dayanıklı canlı türlerinden biriyle ortak bir çalışma yürütüyor Komite, amaçları her türlü birlik sağlama ve Işınıma geçme girişimini daha başında saptamak ve yok etmek. Karşılığında nasıl bir rüşvet teklif ettiğini Şah da bilmiyor, ama insanlığın ortadan kaldırılmasının ardından böceklere sınıf atlatma sözü vermiş olabileceğini düşünüyor.

İşte bu yüzden sizinle tanıştığıma sevindim, diyor Şah, şimdi bana Dünya'nın hikmeti neymiş, bu gürültünün sebepleri nelermiş anlatın da birlikte neler yapabileceğimize bir bakalım.

Kaptan Neeling'in Seyir Defteri.

Işınımın birinci kuralı neydi – yaşamın yaşamı koruması. Holéy Sevner'in yüzyıllar içinde bu kurala her zaman bağlı kalmadığını itiraf etmek lazım; iyi dönemlerinde bile, din adına olsun, devlet adına olsun (ki çoğu zaman aynı şeydi bu ikisi), hatta bilim adına olsun (ki kendi kilisesi vardır) gerçekleştirilen her türlü yayılmacılığın sonucu, her zaman yaşamın eziyete, işkenceye, acıya, ölüme mahkum edilmesi oldu. En geniş anlamıyla yayılmacılıktan söz ediyorum – dünya yüzeyini kaplamaya yönelik yayılmacığın yanısıra, belki ondan da önce, toplumların kendi içlerindeki yayılmacılık hep korkutmuştur beni. İnsan topluluklarının kendi kardeşlerine yapabileceklerinin sınırı yok belli ki. Oysa nedir, ölümlü dünya.

Ölümün olduğu yerde yaşamları birbirine düşürebilen nedir peki? İnsanların hayvanlara ve bitkilere karşı uygulayageldiği vahşet, en korkunç faşizmin en karanlık karabasanlarından çok daha dayanılmaz. "Can" denilen şeye alenen, düşünmeden ve ısrarla saygısızlık edildiği bu gezegende, yaratılacak bir birlik, ışık yaymak şöyle dursun, azman bir karadelik gibi, evre-

nin fazla ışığını emip yok etmez mi? Bu açıdan bakılacak olursa, haklı değil mi Soytarı, bütün evrenin nefretini ve tiksintisini hak etmiyor mu Dünya, kendisi dahil hiçbir canlı türünü korumayı ve sevmeyi başaramayan bir barbar sürüsüne kendini ve geleceğini emanet ettiği için?

Karamsarlığımın nüksetmesinin nedeni, şehir farelerinin durumu. Holéy Sevner olarak, yeni dünya düzeninin kurulma aşamasında hiçbir tepki göstermedik, hatta bazı bakımlardan, Olgunluk söyleminin yayılmasına yardımcı bile olduk. Böyle bir yalanın, şeytani bir yalanın kök salmasındaki payımızın bedelini nasıl ödeyeceğimizi bilmiyorum; bu yalanın solunum yollarını en başından tıkamamız, pis nefesinin havayı kirletmesine ve öldürmesine izin vermememiz gerekirdi. Ama yapmadık – koca bir "uygarlık"ın, yumuşak et yiyebilmek için danaları hareket edemeyecekleri, tabut büyüklüğünde bölmelere hapsetmesi gibi, insanlıklarını ellerinden aldığı ve "canlı" ile "makine" arası bir varoluşa mahkum ettiği bu şehir farelerini dünyanın lağımında tutup kendi yaldızlı debdebesi içindeki debelenişini sürekli kılmaya çalışmasına, bunu barış ve evrensel mutluluk ve insanların doğayla koparılan bağını yeniden kurma adına yapmasına, insanları teknolojinin boyunduruğundan kurtardığını müjdeleyip hiçbir çağda görülmemiş bir teknoloji köleliğini sistemleştirmesine, bütün bunların olduğu çağa da yüzsüzce, kendi bokunu mutlu mutlu kurcalayan bir çocuk edasıyla "Olgunluk Çağı" demesine karşı koymadık. Jams'ı ve İsta'da başlattığı onurlu savaşı desteklemedik, hatta görmezden geldik. DB'nin bu konudaki mutlak hakimiyeti Kurtuluşçular tarafından Kuzeydoğu Kanadı sınırları içinde, kısa bir an için de olsa sarsıldığında ağırlığımızı koyabilir, dengeleri değiştirebilirdik. Yapmadık. Cesur bir uyanış olabilirdi böyle bir devrim; bizim sayemizde yalnızca daha rahat bir uyuma pozisyonuna geçildi. Jams'ın, DB'nin adamı şehir fareleri tarafından sessiz sedasız öldürülmesine bile göz yumduktan sonra, hangi Birlikten, hangi Işımadan söz edebiliriz ki? Holéy Sevner bundan sonra kendi kendinin hayaletinden başka birşey olabilir mi?

Ama bunun sorumluluğunun büyük bir kısmını ben taşımak zorundayım – Kaptan Neeling'in geleneksel fırsatçılığı yü-

zünden Holéy Sevner, şaşkın bir tavuk gibi oradan oraya koşturup durdu, "iyi biten herşey iyidir" ilkesi uyarınca küçük tatsızlıkları görmezden gelmeyi çok iyi başardı, asıl başarması gerekenin yanına bile yaklaşamadan. Belki de şimdi, herşey için çok geç olduktan sonra, özür dileyip dilememenin bile fark etmeyeceği bir aşamada böylesi bir suçluluk ve pişmanlık gösterisine kalkışmamın tek nedeni, yaptıklarımızdan ya da göz yumduklarımızdan dolayı değil, bunların işe yaramamış olmasından dolayıdır. İlkelerim olmadan yaşayamazdım herhalde.

O'nun Düşkapanı.

Dünya'yı anlatmak – O söze nereden başlayacağını bilmiyor, hatta bir süre, hiçbir şey diyemeyecek gibi oluyor; sonra toparlıyor kendini, Roma'da Romalı gibi davranmak gerektiğini anımsıyor. Kendini övüyormuş, kendine olan hayranlığını, aşkını anlatıyormuş gibi olmadan bu işi becerebileceğinden emin olmadığı için, hangi koşullar altında Bağlantının koptuğuyla konuya giriyor. Yeni bir ruhun doğumuydu dışlanmama yol açan, diyor O, hüzünlü metaforların Şah'ın gezegenindeki statüsünü bilmediğini fark edip daha doğrudan bir anlatım seçiyor sonra. Bağlantı kesildiği sırada, Dünya'da çok köklü bazı değişikliklerin ya başladığını, ya da başlamak üzere olduğunu, ancak bunların ortaya çıkmasının, etkilerini göstermesinin oldukça uzun sürdüğünü anlatıyor. Dünya büyülü bir yer olmaktan çıkmaya başladı, diyor O, insanlar önce doğadan, sonra kendi doğalarından ve birbirlerinden koptu; bütün gezegenin dahil olacağı bir birliğin yeniden kurulması, yüzyıllardır Işınım için çalışan Holéy Sevner'ın çabalarına kaldı. Mutsuz Şah Isınandemir bu adı anımsıyor, Cellat'la bağlantısını da hemen kuruyor. Belki Holéy Sevner'ı içeriden çökertemeyeceğini anlayınca Galaksi Önderi olmaya karar vermiştir, ne dersin? Düşünüyor O, ana-oğul arasındaki öldürme geleneğinin canlandırıldığı sahneler geliyor gözlerinin önüne; Kaptan Neeling'in asla öne çıkarmadığı büyük gücünün, oğlunun üzerinde nasıl boğucu bir etkisi olduğunu; onun küçük kafasındaki

müthiş zekanın, babaya başkaldırmanın tek yolunun çılgın taklidi yapmak olduğunu kavramasıyla birlikte "Soytarı" adını hak edecek işler yapmaya başladığını; Holéy Sevner'ın diğer üyeleri üzerinde yoğun bir etki geliştirmeyi başardığını ve bunu Neeling'in gözünün içine baka baka yaptığını; günün birinde üyelerden birini, Mukaber'i cinayet işlemeye kalkışacak kadar kışkırttığını ve babasının olaya müdahale edip onun canını kurtarma cüreti göstermesini asla affetmediğini Mutsuz Şah'a anlatmak, onu daha da mutsuz etmekten başka ne işe yarayabilir? Gülümsemekle yetiniyor O.

Bağlantı kesildiğinden beri Holéy Sevner'la haberleşemediğini, ama Bağlantının yeniden kurulmasının çok yakın olduğuna inandığını, Işınıma geçmek için yalnızca biraz daha zamana gereksinim duyulduğunu, Dünya'nın kara listeye alınmış diğer gezegenlerin pek çoğundan daha iyi durumda olduğunu anlatıyor. Sessizce dinliyor Şah, O'nun düşkapanından çıkan görüntülerden Dünya'yı, hangi yollardan geçtiğini izliyor, O'nun eşlikçi yorumlarını dinliyor. Pembe bir tablo çizmiyor O, göstermeyi seçtiği ve Şah'ı bile irkilten görüntüler arasında fillerle yapılan savaşlar, kıyımlar, salgınlar, sefalet, depremler, kasırgalar var, ama başka görüntülerle dengeleniyor bunlar bir bakıma, dengelenmese bile aşılması, geçilmesi gereken bir yıkıcılık dönemi olarak mazur gösterilebiliyorlar – O buna kesinlikle inanıyor.

Cellat'ın görüntüsü teklifsizce beliriverdiği sırada O, Dünya'daki Bilincin biriktirdiklerini, taş koleksiyonunu gösterircesine anlatıyordu – Cellat'ın pek de iri sayılmayacak beden yapısına karşın etkileyici olan görünümünü, iyice gömüldükleri derinlerden fırlayarak karşılarındakini yok edecekmiş, en azından yakacakmış izlenimini veren gözlerini, O'yu gördüğündeki anlık şaşkınlığı derhal örten küstah, evet küstah gülümsemeyi karşısında bulunca, kendi çocuğunun cinsel cazibesine kapıldığını ve karşı koyamadığını fark edince yüreği ağzına geliyor. Ve uyanıyor.

Neden?

Tek sözcüklük sorular bazen insanın içini nasıl da acıtıyor – güzel bir duygu.

Neden? Reason? Cause? Holéy Sevner denen kafesin içinde kalmayı neden sürdürüyoruz, neden kafesi devirip dışarı çıkmıyoruz, neden kafesi yakmıyoruz, kırmıyoruz, bizden sonrakilere tek parça halinde aktarabilmek için elimizden geleni neden yapıyor, onlara da aynı şeyi yapmayı neden öğretiyoruz? Dünya'dan ve yaşamdan, sonuç olarak, bize ne? Güç duygusu mu – herşeyi yönlendirme, kendiliğinden gelişen süreçlere müdahale etme, bize ait olmayan seçimleri yapmaktan çekinmeme ve bunun sonuçlarına bütün dünyanın katlanmasını çok doğal birşeymiş gibi bekleme, kendini ciddiye alma, kendine ciddi sorumluluklar atfetme, ömrünü bu sorumlulukların ciddiyet içinde yerine getirilmesine adama, insanlık adına girişilen bu özverinin karşılığını beklememe, yalnızca başarmayı isteme. Yani gücün, gerçekten güç olduğunu kanıtlaması. Oysa bir yanılsamadan başka birşey değil. Valhala yazıyor bize gelen mektupların zarflarında – bir günden diğerine, Valküreler aracılığıyla, çalınan altın yüzüğü geri getirtmeye çalışıyoruz. Yüzük çoktan lanetlenmiş tabii, ama bu dikkatimizden kaçıyor nasılsa. Gün geliyor, bütün dikkatimizi bir Zigfrid'in ortaya çıkması üzerine yoğunlaştırıyoruz, yüzüğü o devin elinden kurtarsın diye – ben bile, koca Tepegöz, umudumu elin ölümlüsüne bağlıyorum.

Ve düşünmüyorum – Renkızı'nın kurduğu denge, Dünya'nın dengesi, bu altının çalınması ve yüzük olarak dökülmesiyle birlikte bozulmuşsa da, dengenin yeniden kurulabilmesinin, altının çıktığı yere dönmesinin koşulu, *asıl* koşulu, Valhala'nın yok olması. Çünkü bizim varlığımızın ta kendisi bu dengeyi, uyumu, birliği bozan şey – güç diye sayıklıyoruz, güç yanılsaması içinde dönenip duruyoruz, kendi irademizi herşeyin üstünde tutuyoruz – kirlenmenin kaynağı biziz. Dünya'nın Işınıma geçmesinin önündeki en büyük engel, hiçbir zaman bu bir-oluşun içinde yer almayı düşünmemiş bu tanrı-sanrılı ekip

– birlik fikri bizim varoluşumuz sayesinde vücut buluyor, doğru, ama biz sanıyoruz ki bu pozitif bir ilişki, oysa değil, biz bu birliğin *karşıtı* olduğumuz için birliğin tanımlı olmasını sağlıyoruz, biz sıfır olduğumuz için bir var, balonun varlığı iğnenin varlığına bağlı, ama var ettiğimiz anda yok olmak zorundayız. Biz varken gerçek birliğin varolması olanaksız, ama biz olmadan da birlik ortaya çıkmayacak. En azından, bizim inandığımız, kafesin varoluş nedeni olarak gördüğümüz, bu. Balonu şişirmek ama patlatmamak – kritik an geldiğinde, iğnenin kendini iptal etmeyi bilmesi gerekir.

O'nun Düşkapanı.

O, Zevcülferd Bayramı gecesi uyur uyumaz Mutsuz Şah Isınandemir'e gidiyor; muhafızların onu içeri bırakmak istememesine o kadar sinirleniyor ki hepsine teker teker bakıyor ve yok olmalarını sağlıyor. Şah O'yu yine sevinçle karşılıyor – geçen seferki görüşmelerinde aniden ortadan kaybolmuş olmasını hiç sorgulamıyor; belli ki Cellat konusunda O'nun özel bir duyarlılığı olduğunu anlamış.

Neyim var, neyim yoksa masaya sürüyorum, diyor Şah, bu oyunu kazanmak zorundayım, yaşamım pahasına olsa bile; güzel yanı da bu aslında – sizin ölümsüz olmanız ve bunu anlayamamanız çok yazık! Ölmekten çok daha kötü şeyler olabileceğini düşünüyor O, ama bu düşüncesini kendine saklamayı yeğliyor.

O'nun anlattıkları Şah'ı ikna etmiş olmalı – elindeki sınırlı sayıdaki lekesiz zürafanın çok önemli bir bölümünü derhal Dünya'ya aktarmayı ve böylece Zürafaları Lekeleme Komitesinin oyununu bozmayı planlıyor. Bunun bir kumar olduğunun ikisi de farkında elbette – Şah'ın açtığı kredi tükenene kadar Dünya Işınıma geçemezse yalnızca yok olmakla kalmayacak, çarpı işareti almış diğer gezegenlerin de kaderi bağlanacak. Öte yandan Bağlantı yeniden kurulur ve Dünya kararlı adımlarla Işınıma doğru yürüdüğünü gösterirse, Galaksiler Toplantısında O'nun dilekçesinin savunulabilir bir yanı olacak. Dünya örne-

ğinden hareketle diğer gezegenlerin durumunun da yeniden ele alınması görüşü ağır basabilir, hatta –iyice iyimser bir bakışla- Komitenin aşırılıkları törpülenebilir ve Şah'ın eline daha geniş kaynaklar verilebilir – kartopu mantığı.

O'nun sevincini gizleyemediğini gören Mutsuz Şah, frene basması gerektiğini hissediyor. Galaksiler Toplantısının kararını belirleyecek etmenlerden birinin, Cellat'ın gülme tekeliyle ilgili rüşvet teklifinin diğer galaksi önderlerini nasıl etkileyeceği olduğunu söylüyor. O bunun ne demek olduğunu anlamıyor – bir güneş sisteminin gülme tekeli nasıl bir kişinin elinde olabilir, bu tekel başka birine nasıl devredilebilir?

Bu tekeli Cellat'ın geliştirmiş ve yaygınlaştırmış olduğunu anlatıyor Şah – evrendeki bütün bireysel gülme edimlerinin yan sonuçlarından biri, belli bir dalga boyunda, sağılabilir nitelikte bir enerjinin ortaya çıkması. Melank adı verilen bu enerji, barajlarda dönüştürücüler aracılığıyla biriktirilip çeşitli amaçlar için kullanılabiliyor. Her gülüşten devletin vergi alması gibi birşey bu, diyor O şaşkınlıkla – bu arkaik imge Şah'ı bir anlığına da olsa gülümsetiyor. Cellat'ın bu kaynağı bütün galaksilere hizmet eden, galaksilerüstü bir niteliği olan Zürafaları Lekeleme Komitesine devretmeyi önermesi, önemli bir jest. Kırmızı Çizmeli Kedi masalının Toplantıdan önce uygulamaya konmasını ve böylece Toplantıda çıkabilecek aksiliklerin önceden safdışı bırakılmasını sağlayabilmek için Cellat'ın böyle birşey yapması, aslında kendi konumuna fazla güvenmediğini gösteriyor Şah'a göre. Ayrıca, diyor, yalnızca kendi güneş sistemini değil, galaksisinin neredeyse beşte birini öneriyor artık. Şaşkınlıkla bakıyor O – Cellat, Mutsuz Şah'ı beklenmedik bir şekilde ziyaret ettiğinde söylemiş bunu. Sizi burada gördüğü için mi bunu yapmaya karar verdi, yoksa önceden mi kafasına koymuştu bilemiyorum; bana değil de Komiteye kaynak aktardığını anlatırken, nispet vermekten duyduğu zevkin altında belli belirsiz bir tedirginlik sezmek beni herşeye rağmen umutlandırdı.

O, Mutsuz Şah'ın yanından ayrılırken kendini, filler sultanına karşı savaşan ak sakallı topal karınca gibi hissediyor.

An geliyor, tamamlanmışlığın getireceği rahatlamayı, doyumu, huzuru herşeye, hatta tamamlanmış olanın istediğimiz gibi çıkmamasının, yaşamlar boyu süren çabaların boşa gitmesinin, çaresizliğin vereceği acıya rağmen istiyorum; yeter ki nereye varacaksa varsın, yolcularını hangi limana dökecekse döksün, kızağa çekilsin ve hurdaya çıkarılsın bu zaman gemisi. Zamanın hiç bitmeyeceğine kim gerçekten inanabilir? Kim, kendi gününe kadar uzanan tarihin bir gün bir toz zerresi kadar önemsiz kalacağına, zamanın bu zerreleri ve onların içindeki acıları, özlemleri, yakarışları ve boşa çıkan kurtuluş umutlarını gözünü kırpmadan, tümüyle çıldırmış ve otomatlaşmış bir koleksiyoner edasıyla biriktirmeyi sürdüreceğine ve bunu yalnızca, bir kere başlamış olması nedeniyle, yani hiçbir duygu, mizah ya da ekonomi katmadan yapacağına, bırakın kalbinde yer açmayı, ihtimal verebilir? Bu tamamlanmamışlığın içinde anlam nasıl mümkün olabilir – ruhumu yoran, en fazla yoran şey belki de bu, anlamak istiyorum artık, artık yeter, herşeyin neden olduğunu, neyi simgelediğini, bu koca resim içerisinde nasıl bir yeri olduğunu, öneminin kaynağını anlamak istiyorum; anlam sorusu karşısında bocalamaktan bıktım.

Tarihsel tamamlanmamışlık, o tarihin acınası birer öznesi olan, daha doğrusu özne olduğunu vehmeden ama varoluşunun hamuruna nesne-oluşun katıldığı insanın, bu bilinç-cisminin kendi tarihçesine de cüzzam gibi bulaşıyor, kavuruyor, çirkin yaralar açıyor; bireyin geçmişi bu tamamlanmamışlık, bu havadalık yüzünden öyle iğrenç bir hale geliyor ki, yüzüne bakmak, incelemek, korkunç bir deneyime dönüşüyor; ölüm bile yeterli bir bütünlük yaratamıyor bu tarihçe için, çünkü içine gömüleceği tarihin dokusuna sinmiş anlamsızlık, onu sonsuza dek, bir an için olsun rahat bırakmayacak.

Geleceği bilmek mümkün olsaydı. Belki o zaman, Hamrabi'nin neşesini paylaşmak da mümkün olur, zamanla oyun oynar, örgüsünde delikler açarak eğlenir, bir saray yazıcısının gizlice yazdığı ve kralın ziguratına gömülmesini sağladığı tabletlerde kendini bizzat kral olarak göstermesi ve hayali hüküm-

darlığı sırasında gerçekleştirdiği olağanüstü şeylerin hikayesini anlatarak, uydurarak zamandan intikam alması gibi, bu tamamlanmamışlık okyanusunda kendimize ve uzantılarımıza dair bir bütünlük çalabilirdik. Gerçekten mümkün değil mi geleceği görmek? Hakan Uzan adında, kimsenin artık anımsamadığı, suyu kurumuş, daha öldüğünde zerre haline gelmiş bir adam, bundan neredeyse iki yüzyıl önce, Zürafaları Lekeleme Komitesini, bu defteri, O'yu nereden biliyordu öyleyse?

Bilmek bile soğuk yalnızlığı yenmiyor oysa – Komite hakkında koca bir kitap yazdığı halde, Hakan Uzan'la kimse, hiç kimse ilgilenmedi, bildiklerini öğrenmek, paylaşmak istemedi, dünyanın içinde olmaya, zamana demir atmaya çabalamasına karşın, bunun için sık rastlanmayan bir azim göstermesine karşın, dünya onu içine almayı reddetti, birleşmenin kutsallığını tatmasına izin vermedi; zamansa, dipte tek bir kayaya rastlamasını istemedi, demir tarattı işte. Biz bile ondan yana bakmadık; Utracek her zamanki kazılarından birinde bulduğu kitabı alıp bana getirmeseydi, Kronk'un onlarca peygamber adayından biri olarak bilecektik Hakan'ı, bir gizli hava müzesinde sıkışıp kalmış olağanüstü yeteneğinin farkında bile olmayacaktık. Şimdi farkında olmamız da en ufak birşeyi değiştirmiyor – Hakan'ın yalnızlığı, kendisininkinden daha büyük bir yalnızlığa yamanıyor yalnızca, tamamlanmışlığın getireceği anlamdan, en başta olduğu kadar uzak hala.

Bu yalnızlığın ortasında ben, şimdi fark edilmesi bile zor olan bir an gibi gelen, ama benim gibi bir zerrenin ömründen çok daha fazlasını kapsayan bir zamanda, böylesi bir anlamın en azından mümkün olduğu hayalini bana yaşatan, yaşattıktan sonra veda bile etmeden beni terk edip giden O'yu özlüyorum – çok mu garip? Onu bir kez daha olsun hissedemeyeceğimi düşündüğümde kahrolmamın nedeni, kendi maviliği içinde boğulmayı çoktan hak eden bu gezegenin, zamanın kenar mahallelerinden birinin çöplüğü içinde çürüyüp gidecek ve sıçanlar tarafından kemirile kemirile yok edilecek oluşu değil, itiraf ediyorum; asıl neden, kendime acıyor oluşum. Kaderine isyan etmeyi bile başaramayan bu zavallı bilinç-cismi, kahrolurken zavallılığını aşmaya neden layık olsun ki.

IV. Neden Böyle Terk Ettin Beni?

Holéy Sevner Toplantı Tutanağı.

Toplantıya Katılanlar : Kaptan Neeling, Utracek, Jahiveh, Eilohis, Duteron, Papavka.
Tutanağı Yazan : Redaktu.

Toplantıya Jahiveh ve Utracek'in birlikte hazırladığı harekat planının incelenmesiyle başlandı; her zamanki gibi konu uzadığı için diğer gündem maddelerine geçilemedi.

Jahiveh: Sonuçta temel olarak üç koldan saldırmayı öngörmüştük: Ridaf'ın Musak tarafından desteklenmesini ve Dünya Birliği'nin yanısıra Afrika Organizasyonu ve Güneş Ülkeler Federasyonu'nu da kapsayacak bir satıhta, Işınım konusunda popüler histeri yaratacak ve meditasyon sırasında çalınabilecek müzik üretimine geçilmesini sağlayacaktık. Faht'ın görevi işlevsel olmaktan çok simgeseldi – Işınım histerisini destekleyecek bir düzenek kurulması için çalışacak, yani öncelikle futbol takımlarının Işınıma sahip çıkmasını sağlayacaktı, örneğin formalarında bununla ilgili bir işaret taşıyabilirlerdi, maçlardan önce saygı duruşunda bulunabilirlerdi, Işınım turnuvaları düzenlenebilirdi vesaire. Bunun yanısıra seyircileri de işin içine katmayı becerebilirse çok iyi olur demiştik, onlar da örneğin saygı duruşu sırasında meditasyon yapabilir, statlarda Musak'ın Işınım şarkılarını söyleyebilirlerdi. Bu iki dakikalık me-

ditasyonun Işınıma çok fazla faydası olmasını beklemiyorduk tabii, ama kamuoyunun bilincini arttırmak ve toplu halde sorumluluk alması için fırsat yaratmak adına önemliydi. Sayr'a zorlu bir görev düşüyordu – bu harekatın dünya çapındaki iletişim merkezini oluşturmak ve insanları portları aracılığıyla sürekli bilgilendirmek, haberleri ve istatistikleri duyurmak, onlardan gelen tepkilere ve mesajlara yer vermek, bunu da çok canlı ve dikkat çekici bir şekilde yapmak. İnsanlar sabah uyandığında ilk iş olarak Işınım sitesinde ne var diye bakmalıydı.

Redaktu: E çok güzel düşünmüşüz. Biz böyle düşünebiliyor muyduk yahu?

Eilohis: Evet de, bu işler düşünmekle olsaydı...

Redaktu: Kıskançlık yapma yavrum, senin Proje işi patladı diye millete çamur atmanın alemi yok.

Neeling: Olayı kişiselleştirmeyelim. Proje de bizim Proje'mizdi, bu Harekat da başkasının değil, patlarsa biz patlayacağız. Bilmem anlatabildim mi? Zaten canım burnumda, bir de sizin birbirinize laf geçirmeye çalışmanızla uğraşmayayım.

Holéy Sevner'ın kısa tarihi içinde mürettebat arasında lafla sataşmanın yeri, bu sosyal geleneğin işlevi ve önemi, konuşma özgürlüğünün otoriter yönetimlerce kısıtlanmasına karşı alınabilecek önlemler, dünya tarihinde otoriter yönetimlerin uğradığı akıbetin genelleştirilip genelleştirilemeyeceği ve son olarak da insanın canını burnunda taşımasının özellikle grip salgını dönemlerinde ne gibi tehlikeler içerdiği kısaca tartışıldı.

Neeling: Keyfiniz yerinde bakıyorum, hadi hayırlısı. Maçın doksan dakika olduğunu unutmayın da.

Duteron: Zaten şu aşamada zafer çığlıkları atmayı gerektirecek bir durum da yok ortada. Ridaf'ın yeni peygamber olarak ortaya çıkmasını sağlamak epey zor oldu. Bu gönülsüz pey-

gamberler canımı sıkıyor artık benim. Diken üstünde oturuyorum valla. Kronk'u da böyle batırmıştık da.

Papavka: Doğru, ama o zamanki asıl sorunumuz, Kronk'u kuran ve ilk yayılımını gerçekleştiren peygamberin yerine kimin nasıl geçeceğini saptamamış olmamızdı, ortada bir seçim ya da tayin prosedürü yoktu yani, uzun vadeli düşünmek gibi bir huyumuz olmadığı için... Burada galiba böyle bir korkumuz yok, gerçi bu prosedürü hala belirlemiş değiliz, ama Ridaf bu işi bitirecek, değil mi?

Neeling: Öyle kuşaklar boyu sürecek bir iş değil bu, evet, ama yine de Duteron endişelenmekte haklı bence. Nedir Ridaf'ın gönülsüzlüğü?

Jahiveh: Bir defa Musak'la ilgili çekinceleri vardı. Ekva hayattayken de bu konuda kapışırlardı, herkes bilir. Ridaf müziği ciddiye alıyor, müzik onun için bir amaç, o yüzden de başka amaçlar için araç olarak kullanılmasından hazzetmiyor. Bir de tabii Musak'ı Musak yapan formüllerden ve ticaret anlayışından nefret ediyor. Onun gözünden bakarsak, has düşmanıyla işbirliği yapmasını istedik aslında.

Eilohis: Galiba Hökl de olumsuz bir faktör olarak girdi bu hesaba. Ridaf abisinin ölümü gibi sevgilisinin giderek kötüleşen hafıza kaybını da Ebrino'dan ve dolayısıyla Proje'den bildiği için, şimdi adı farklı da olsa sonuçta aynı şeyi gerçekleştirmeye çalışan Işınım harekatına ısınamadı.

Redaktu: Bak ben bu nanemolla nazendelerden bıktım, hakikaten, şart mı yani, başkası yok mu?

Neeling: Dur canım, celallenme hemen.

Redaktu: Ama Kaptan, haksız mıyım allahaşkına, bunca işin arasında bir de "Versem mi, vermesem mi," diye ikirciklenen bakire kız bozuntularıyla mı uğraşacağız?

Eilohis: Redaktu, arkadaşım, "Beni genelev kadınları büyüttü, sizin ahlakınız beni kasar," ayaklarını bıraksan artık diyorum.

Jahiveh: Niye? Senin yaptığın gibi, "Ben geneleve giden abazaların kucağında büyüdüm," ayakları atsın diye mi?

Toplantının bu aşamasında ahlak dediğimiz şeyin ne olduğu, cinsellikle nasıl bir ilişkisi olduğu, cinsel ilişkiye girmesi yasaklanmış bir grup insanın neden bu konuya bu kadar taktığı, daha da ilginci, bu yasağa uymamış iki üyenin ahlak konusunda böyle yaygara koparmaktan hiç mi utanmadığı, erkek bir peygamber bulunmuş olsaydı, yalnızca erkek olması hasebiyle daha mı girişken olacağı, "girişken" sözcüğünün fallik yan anlamlar taşıyıp taşımadığı ele alındı.

Neeling: Herkes kurtlarını döktüyse biraz ciddileşebilir miyiz, hani çok değil biraz? Nedir şimdi Ridaf'ın son durumu?

Duteron: Dört koldan işe girişmiş durumda Kaptan. Kuzeydoğu Kanadı'ndaki gözden düşmüş Kurtuluşçulardan bir Paşa vardı, konuşmuştuk hani, Bugs Teorisini geliştiren adam, o Ridaf'a bu konuda çok destek oldu ve yol gösterdi. Işınım harekatının Proje'den tümüyle farklı olduğunu, DB'nin parasıyla girişilen, dünya çapında bir yönetici kastı yaratma operasyonu olmadığını, bürokratik bir yapı oluşturulmayacağını, tam tersine neredeyse tamamen sivil girişime dayanacağını anlattı. Daha doğrusu Ridaf'ı böyle bir işe soyunması gerektiğine ikna etti.

Neeling: Paşa bizim adamımız mı?

Papavka: Ben de aynı şeyi soracaktım. Başından beri bu Paşa karakteri beni işkillendiriyor zaten. Nereden biliyor bütün bunları? Durduk yerde Bugs Teorisi diye birşey atıyor ortaya, sonra bunu böceklerle bağlantılandırıyor, tamam, diyelim ki biraz rastlantı, biraz da bizim belli bir aşamadan sonra yol göstermemiz, ama Işınım konusunda bizim bakış açımızın aynısına nasıl sahip olabilir bu adam? Normal mi bu yani?

Jahiveh: Bildiğim kadarıyla hiçbirimiz bu harekat bağlamında Paşa'yla ilişkiye geçilmesi ve yönlendiriciliğine başvurulması emrini vermedi, o bakımdan işkillenmekte belki de haklısın, ama hem Paşa'nın geçmişini, hem de şu aşamada seçeneklerin aslında göründüğü kadar fazla olmadığını hesaba katarsan, o kadar da garip gelmeyebilir bunlar. Paşa dediğimiz adam Kurtuluş Hareketinin beyniydi Ekva'yla birlikte; ikisi de son derece zeki ve analiz yeteneği yüksek insanlar. Bence Paşa, Proje'nin bütünüyle bir yalan olamayacağını anladı, bu bir; ikincisi, kendi teorisine güveni tam olduğu için, dünyaya müdahale etmeye kalkışan uzaylılara karşı böyle bir tür enerji kalkanı oluşturmak gerektiğine, bunun da Ebrino'nun yapmaya çalıştığı gibi değil, tam tersine popüler bir cephe kurarak yapılabileceğine karar verdi. Olay budur bence.

Neeling: Anlaşıldı. Faht yakası ne alemde?

Redaktu: Faht Kuzeydoğu Kanadı vatandaşı olduğu için en büyük etkisi burada oluyor tabii. Henüz takımlardan hiçbiri Işınımı açıktan desteklemeye yanaşmıyor, ama Faht maç yorumlarında bu konuyu bir şekilde araya sokuşturuyor mutlaka, ayrıca oyuncularla arası iyi olduğu ve ona saygı duydukları için, içeriden taraftar toplamaya başladık. Futbolcular böyle mistik şeylere bayılır ya. Faht DB'deki bağlantılarını kullanarak diğer maç yorumcularını ve spor yazarlarını da etkilemeye çalışıyor, ama Ridaf henüz beklenen çıkışı yapamadığı için bütün bunlar ön hazırlık düzeyinde kalıyor biraz.

Neeling: Dünya Birliği'yle ilgili olarak ne yapıyor?

Jahiveh: Çok somut birşey yok, daha ziyade zemin yoklama çalışmaları. DB bürokrasisi içinde futbolla ilgili, benim de tam bilmediğim çok sayıda birim var, çeşitli ödenekler var, özel turnuvalar düzenlenebiliyor, statlarda maç öncesi gösteri zamanı satın alınabiliyor, yani birşeyler çıkacak.

Neeling: Bu da Ridaf'ın gündeme oturmasına bakıyor, öyle mi? Peki bu kız ne yapıyor şimdi, Musak'la çalışmaya başladı mı?

Papavka: Musak'ın önderi Ridaf'la bizzat görüştü. O iş biraz karışık, çünkü anlaşılan kadın Ekva'nın Kurtuluşçu olduğunu bilmediği gibi, Ebrino'yla Ekva arasındaki ilişkiden de habersizmiş; bütün o hikaye ortaya çıktığında şirket içindeki konumu çok sarsılmış, az kalsın kovuluyormuş. Bir hata daha yaparsan yolcusun demişler resmen. O yüzden şimdi herşeyi üflüyor.

Neeling: Yahu ben bunu anlamıyorum, atla deve mi yani, alt tarafı şimdiye kadar yaptıkları parçalar gibi parçalar yapmayı sürdürecekler, birkaç tanesini de bu amaca vakfedecekler. Redaktu haklı, bunların hepsi nazende.

Duteron: Ama Kaptan, öyle demeyin, böyle siyasal işler çok fena ters tepebilir, koca şirket bir anda neye uğradığını şaşırır, kaş yapayım dersiniz, gözünüzü elinize verirler. Az mı gördük, siz daha iyi bilirsiniz gerçi...

Redaktu: Çevremiz sarı sendikacılarla çevrilmiş de haberimiz yok.

Neeling: Ee, görüşmenin sonucu ne?

Papavka: Musak'ın önderi boş bir kadın değil bir kere, bunu akılda tutmakta fayda var. Ridaf'ın "eski müzik" kayıtlarını da çok beğenirmiş. Dolayısıyla merak etmiş tabii, Ridaf gibi bir müzisyenin Musak'a yanaşmasını gerektirecek kadar önemli olan şey nedir diye. Ridaf önce Kuzeydoğu Kanadı'ndaki devrimin nasıl sahte bir devrim olduğunu, sonuç olarak yalnızca iktidarın el değiştirmesine ve portlar aracılığıyla sağlanan kontrol mekanizmasının iyice yerleşmesine yaradığını, yaptığı belgesel yüzünden sevgilisi Hökl'ün başının ciddi belada olduğunu, devrimin kendi amaçlarına bile ihanet ettiğini, örneğin şehir fareleri konusunda en ufak bir değişiklik sağ-

lamadığını ve şu anki iktidarın da bu yönde hiçbir çabası olmadığını filan anlatmış, verip veriştirmiş yani. "Kurtuluşçu değilim artık" mesajı vermiş. Sonra ne olacak bu dünyanın hali muhabbeti yapmışlar. Musak'ın önderi idealist çıkmış, ki bu beni biraz korkuttu, şirket önderi dediğinin ayağı yere sağlam basar. Neyse, anlaşılan kadın Ekva'nın "Klasikler, yeniden!" projesini de müzik endüstrisinin gidişini yavaş yavaş değiştirebileceği için çok desteklemiş zamanında ve hep Ridaf'ın bu projeye danışman olmasını istemiş. Işınım konusunda Ridaf'a ne kadar inandığını, enerji kalkanı hikayesine aklının yatıp yatmadığını daha bilmiyoruz, ama Ridaf'tan ayrıntılı bir çalışma istemiş bu konuda, Musak ne yapabilir, tehlikeler nelerdir vesaire.

Redaktu: Ridaf rapor hazırlayacak, rapor Musak'ın proje değerlendirme kuruluna gelecek, üyelerden biri raporu inceleyip kendi raporunu hazırlayacak, bu rapor kurulda tartışılıp kurul görüş raporu hazırlanacak, olumluysa bir üst kurula çıkacak, eşeğim ölmezse balığa çıkacağız yarın sabah, siz de gelin isterseniz.

Neeling: Yok, yine de önemli bir adım atılmış, yapmayın. Öyle kurullar filan olacağını sanmıyorum, tam tersine Musak'ın önderi ileride bizim en önemli destekçimiz haline gelecek bence.

Kaptan Neeling'in bu beklenmedik iyimserliği bütün mürettebatta bir bayram coşkusu yarattığından toplantıya ara verildi ve çeşitli Musak şarkıları, beraber ve solo olarak söylendi. Duteron'un ısrarla ikinci ses yapmaya çalışması ama yalnızca Eilohis'i detone etmeyi başarması nedeniyle bazı tatsız anlar yaşandıysa da hiçbir şey Holéy Sevner'ın geleneksel birliğini bozamadı, bozamaz da. Geçmişten gelen bu kuvvetle geleceğe güven duyan mürettebatın genel isteği üzerine, toplantıya kalınan yerden devam edildi ve Sayr konusunda ne gibi gelişmeler olduğu hakkında Jahiveh'ten bilgi alındı.

Jahiveh: Sayr'ın yaptığı iş bu harekat açısından çok önemli, çünkü dünyanın her yerindeki insanlara, istediğimiz içerik ve biçimle anında ulaşmamızı sağlayacak, ama aynı zamanda en zayıf noktamız da bu, çünkü bu iletişim için portları kullanmak zorundayız, dolayısıyla Zürafaları Lekeleme Komitesinin rahatça müdahale edebileceği bir alana çıkıyoruz. Çok sorunla karşılaşacağız burada gibi geliyor bana. Gerçi Sayr'ın bu konuda anladığım kadarıyla radikal planları var, Işınım harekatını port-alanda neredeyse dokunulmaz bir hale getirebileceğini iddia ediyor. Böcekleri safdışı bırakmak için de bir ekip kurmuş durumda – çok gizli çalışıyorlar ve bana bile hiçbir şey söylemiyorlar, hoş söyleseler de ne kadar anlarım bilmiyorum.

Utracek: Bacak kadar velede biraz fazla güvenmiyor muyuz?

Jahiveh: Küçük, ama şeyi nah bu kadar! Daha iyisini ve "dava"ya daha bağlısını bulamazdık Utracek. Çocuğun babası Hökl, biliyorsunuz, Ridaf'ın sevgilisi; annesiyse Agse, o da Ekva'yla Ridaf'ın sıkı arkadaşı, vaktiyle hızlı Kurtuluşçulardandı, şimdi Ridaf'ı destekliyor. Oğlan Neyo'da büyümüş, bütün portalan meselelerinin içini dışını su gibi biliyor, hatta Gatlok ona S-Port'ta çok önemli bir pozisyon teklif etmiş, bizimki kabul etmemiş bağımsız çalışmak istediği için.

Utracek: Peki ama bizim elimizin altında tek bir port olması biraz garip değil mi? Harekatın en önemli kolu bu diyorsunuz, ama port-alanda neler döndüğünü en ufak bir şekilde denetleyemiyoruz, başkaları bize birşeyler anlatacak da öyle.

Eilohis: Doğrusun ama güvenliğimizi böyle bir riske atamayız ki. Babadan kalma yöntemleri kullanmak zorundayız yavrum, yoksa bir gün kapıyı açtığımızda dünyayı karşımızda buluveririz.

Jahiveh: Utracek, bunu en iyi sen bilirsin aslında, bulunmamak için iz bırakmayacaksın.

Duteron: Benim kafama takılan birşey var. Komiteyle yüz yüze savaşacak mıyız şimdi? Daha önce demiştik ki onlar ne yaparsa yapsın, biz işimize bakarız, onlar bizi takip etsin. Savunma önlemleri almamızı anlıyorum da, örneğin böceklere karşı, ne olduğunu tam da bilmediğimiz bir hazırlığın yapılması beni tedirgin ediyor.

Jahiveh: Biliyor musun, ben de bundan emin olamadım, ama başka bir nedenden dolayı. Bizim Komiteyle, üstelik de iyi dönemimizde açıktan çatışmaya girişmemiz, gezegendeki birliğin oluşumunu ve Işınıma ulaşma şansımızı etkiler mi, kestiremiyorum. Bir elin yaptığını öbür el bozacak sanki.

Papavka: Doktrinde böyle birşey yok ki. Yani Dünya'nın Işınıma geçmesi için bir tür birliğin sağlanması ve bu birliğin olabildiğince kapsayıcı olması gerekiyor, tamam, ama Holéy Sevner tarihinde bu birliğin ne menem birşey olması gerektiği konusunda hiçbir zaman fikir birliği olmadı ki. Onun da ötesinde, bu birliğin dünyadaki bütün çatışmaları ve çelişkileri çözmesi gerek diye birşey de yok. Bu mümkün bile değil bence. İnsanların kendi içlerindeki çatışmalar var, aile ve kortlarda ortaya çıkan çatışmalar var, o var bu var, kurallar olduğu sürece çatışma da olur. Zürafaları Lekeleme Komitesine karşı bizim vereceğimiz savaş, dünyanın genel birliğini etkilemez, doğru kullanılırsa bu birliğin oluşturulmasına katkıda bile bulunabilir. Kaptan'ın balon-iğne hikayesi gibi.

Papavka'nın bu sözleri üzerine tartışma, ortak bir düşman yaratma yoluyla elde edilecek bir birliğin, Işınımı sağlama yolunda ne kadar yararlı olacağı konusuna odaklandı. Duteron, Holéy Sevner'ın tarihteki çalışmalarının istenen sonucu vermemiş olmasının temel nedeninin, oluşturulmaya çalışılan birliğin yeterince pozitif olmaması olduğuna, Işınım Harekatına karar verilmesinin ardındaki nedenin de bu türden, pozitif bir birlik arayışı olduğuna işaret edince, Redaktu durumu her zamanki mizahi üslubuyla "pirlikten birlik doğar" şeklinde özetledi. Komiteye göz açtırılmamasına, ama bunun yine de birlik sağlama

çalışmalarının bir parçası haline getirilmemesine karar verildi, mürettebat yorgunluk ve açlık belirtileri gösterdiği için toplantıya son verildi.

O'nun Düşkapanı.

Gezgin'le yeniden karşılaşmak O için sarsıcı oluyor: Cellat, O'yu öldüremedikleri için Gezgin'in de dahil olduğu kalabalık bir takımı cezalandırmış – hepsi işten çıkarılmış, kör edilmiş ve hepsinin hafızaları silinmiş. Bunları bir bakışta anlamıyor O elbette, hatta Gezgin'i kişiliksiz bir barın köşesinde otururken gördüğünde ilkin hiçbir gariplik fark etmiyor – her zamanki kayıtsız bakışlarıyla çevreyi süzdüğünü, çalan müziğe ve devam eden gösteriye ilgi göstermediğini, kimseyle ahbaplık etmediğini, kısacası hep bildiği uyuz ve kibirli Gezgin'i gördüğünü sanıyor. Yanına gittiğinde ona bakmamasından biraz kuşkulanıyor, ama çok değil –Gezgin bu- fakat birden, hiçbir şeye bakmadığını kavrıyor. İçi acıyor. Bu daha başlangıç – Gezgin'in galaksilerarası yaşam hakkındaki temel bilgiler dışında artık fazla birşey bilmediğini, bu arada O'yu ve birlikte yaşadıklarını hiç anımsamadığını anlaması uzun sürmüyor O'nun, ama bunu kabullenmesi zaman alıyor.

Gezgin'in eski, artık alıştığı mesafeli davranışlarının da silindiğini görünce şaşırıyor O – aksilik, nemrutluk bu yaratığın genlerinden fışkırıyor gibi gelmişti, öğrenilmiş, edinilmiş birşeymiş meğer. Herkese aynı şekilde, yapay olarak tatlandırılmış hissi bırakan bu yeni tavırla yaklaştığını bilse de, aralarında kişisel bir yakınlık kurulmuş olduğuna, dostluklarının –adına dostluk denebilirse eğer- mesafe katetmiş olduğuna inanası geliyor, nedense kendini geri tutmuyor. Yine de o güne kadar paylaştıkları şeyleri Gezgin'e anlatırken, anımsatırken, yaptığı komikliklere rağmen kendi gözleri doluyor O'nun, Gezgin'in bunu fark etmesi ama anlam verememesi daha da koyuyor. Bunları anlatırken bir yandan da kutular açıp yan bilgiler aktarması gerekiyor – Dünya neredediir, Zürafaları Lekeleme Komitesi kimdir, eserleri nelerdir, Cellat ne iş yapar, gezginlerin görevleri

nedir. O bunları anlatırken Gezgin cebinden bir belge çıkarıyor – bir tür "işine onurlandırılmaksızın son verilmiştir" belgesi bu, en altta Cellat'ın mührü var. Bunu görünce anlamaya başlıyor O, ama Gezgin'in anlamadığını görünce baştan başlıyor – galaksinin büyük patronu tarafından cezalandırılmanın büyük bir onur olduğunu söyleyecek oluyor, fakat sarkazmın ıska geçeceğini fark edip daha düz cümleler kurmaya yöneliyor.

Uzun bir seans oluyor, ama sonunda Gezgin'in güvenini bir şekilde kazanmayı başarıyor O. Bir zamanlar, evren sakinlerinin gıpta etmeseler de bir tür saygıyla baktıkları bir görevi olduğunu, bu görevi iyi yaptığını, gözlerinin hep kör olmadığını, büyük olasılıkla zengin anılarla dolu bir yaşamı olduğunu öğrenmek Gezgin'i görünüşte üzmüyor. Daha çok sinirlenmiş gibi – alışık olmadığı için Gezgin'in işaretlerini okumakta zorlanıyor O. Işınıma geçememiş gezegenleri yok olmaktan kurtarmak, onlara zaman ve teknik yardım verilmesini sağlamak, bunun için de O'nun en iyi bildiği gezegen olan Dünya'yı öncelikle ele alıp Işınım konusundaki çalışmaları destekleyerek en azından Galaksiler Toplantısını etkileyecek kadar bir ilerleme sağlamak konusunda O'yla birlikte çalışmayı kabul ediyor Gezgin, hiç gülümsemiyor.

Kaptan Neeling'in Seyir Defteri.

Giderek, Işınıma yönelik bir birlik oluşturma çabamızda tek atımlık kurşunumuz kaldığına, bunu en iyi şekilde değerlendirmek için çok dikkatli düşünüp öyle adım atmamız gerektiğine daha fazla inanıyorum. Daha doğrusu, kafamı kurcalayan stratejik sorunun yanıtını daha net görmeye başladım – insanlara Soytarı'dan söz etmek zorundayız. Dünya'nın gerçek bir yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu herkesin bilmesi gerekli; ancak bu şekilde bütün destek rezervlerini harekete geçirebiliriz. Tarih, birlik yaratma örnekleriyle dolu; hepsinden çıkan tek bir ders var: "biz" olması için "onlar"ın da olması gerekiyor. Her birlik, birilerinin dışlanmasıyla tanım kazanıyor ancak; kimlerin dahil olacağını belirlemek, kimlerin dışarıda kalacağını

belirlemekten geçiyor. Şimdiye kadar bunu gerçekleştirmek görece kolay oldu – oluşturulmaya çalışılan dayanışma hiçbir zaman bütün insanlığı kapsamaya yeltenecek kadar cüretli olmadı; Dünya Birliği bile, gezegenin yarısını dışarıda bırakıyor sonuç olarak. Holéy Sevner'ın işini zorlaştıran bu: herkesi aynı kümeye koymaya çalışıyoruz. Şimdiye kadar bunda başarılı olamadık, ama artık anlıyorum ki bu kaçınılmazdı – hiçbir zaman, "onlar"ın kim olduğu, olabileceği konusuna girmedik çünkü.

İnsanlar, Dünyalı olarak görebilmeleri için kendilerini, "Dünyalı olmayan"ın varlığına inanmak zorunda önce; bu tanımın birleştirici olabilmesi için de, "Dünyalı olmayan"ın içinde düşman unsurların barındığını, bu unsurlar tarafından yok edilme tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu anlamak zorunda. Bunda beni yine de rahatsız eden birşey yok mu, var: barışın önkoşulunun düşmanca bir karşıtlık olması bana doğru olamazmış gibi geliyor herşeye karşın. Öte yandan bu bir manipülasyon girişimi değil, gerçeğin ta kendisi; Holéy Sevner'ın şimdiye kadar yaptıkları birer manipülasyon örneği sayılabilir öte yandan, insanları hiçbir zaman amaç olarak görmediği, daha doğrusu soyut bir insanlığı amaç olarak alıp, gerçek insanları bunun aracı olarak kullandığı için. Onlara gerçeği söylemeden, onlara rağmen onların iyiliğini sağlamaya çalışıyorduk – elbette başarısız olacaktık.

Şimdi de başarı şansımızın yüksek olduğunu sanıyor değilim – değirmenciliği daha gençken bırakmıştım. Çok daha küçük gruplar, çok daha somut tehlikeler karşısında bütünleşmeyi sağlama konusunda başarısız oldu, böyle okumak mümkün insanlık tarihini – ayrışma, ayrı durma inadı. Biz ki kendi kardeşimizi, kendi oğlumuzu aramızda tutmayı başaramamışız, çıktığı rahmi yok etme hırsını gemleyememişiz, kime ne söyleyebiliriz ki bu konuda?

O'nun Düşkapanı.

Mutsuz Şah Isınandemir, yüz elli bin lekesiz zürafanın Dünya'ya gitmeye hazır beklediğini söylediğinde O'nun aklına

pratik bazı sorular üşüşüyor, bunların bu saatte aklına gelmesi kızdırıyor onu: zürafaların Dünya'ya transferi sırasında sorun çıkabilir mi, örneğin Komiteden bir saldırı gelme olasılığı var mı? Mutsuz Şah şimdiye kadar bir sorunla karşılaşmadıklarını, galaksiler devriyesinden ekiplerin lekesiz zürafa konvoyuna eşlik edeceğini, bir saldırı durumunda Komite ve bizzat Cellat zan altında kalacağı için böyle birşeye kalkışılacağını sanmadığını, asıl tehlikenin zürafalar Dünya'ya indikten sonra ortaya çıkacağını söylüyor.

O da bundan korkuyor zaten – işin o kısmına ancak dolaylı olarak müdahale edebilecek çünkü. Gezgin'in yardım teklifi için her ne kadar minnettar olsa da, bu haliyle ne yapabileceğini gerçekçi olarak değerlendirmesi gerektiğinde O fazla umutlu olamıyor. Kuşkularından Gezgin'e de söz etmesi gerektiğini düşünüyor, bunu olabildiğince incelikle yapmaya çalışıyor – gözleri görmeyen, hafızasını yitirmiş, becerilerini unutmuş bir yabancı, Dünya'da ne kadar etkili olabilir ki? Yeni bulduğu sesiyle O'nun tedirginliğini yanıtlıyor Gezgin – Dünya'nın ve diğer gezegenlerin davasına saygım sonsuz; savaşımlarında yer almak, yapabileceğim her katkıyı yapmak, benim gibi onursuzluk belgesi taşıyan bir yitik için büyük bir onur kaynağı; ama yolun başında dürüst olacağım, geciktikçe zorlaşabilir – bir an için bile, bu yüce amacın, kendi kişisel meselemden önce geldiğine seni inandırmama izin verme. Cellat'ın celladı olabilmek için buradayım ben, tatlı bir intikam peşindeyim. Kendime yeni bir geçmiş edinecek zamanım olmadığı için, geleceğim de olamayacak, biliyorum – bu anı yaşarken, çoktan ölmüş birinin rahatlığıyla ve kararlılığıyla, yok etmek için saldıracağım. Sana yakışmıyorum, umarım farkındasındır; beni yanında taşımayı kabul etmek belki senin de kirlenmen anlamına gelecek; öte yandan, yaratan her zaman yok eden de olmamış mıdır? Dünyalı eski bir bilgenin sözünü Gezgin'in ağzından duymak irkiltiyor O'yu; Dünya'da bıraktığını sandığı birşeylerin yeniden kıpırdandığını hissetmek buna ürperti katıyor.

Josebah'la niye başarılı olamadık öyleyse? Ridaf'ın Musak önderini ikna etmesini bekliyordum, Musak'ın Işınımı destekleyici, tanıtıcı ve benimsetici bazı parçalar üretip bunları dünya piyasalarına sürmesini de belli bir aşamada bekliyordum, ama Ridaf'ın Musak gibi bir makineye böyle güçlü atan bir kalp getireceğine, bünyenin bu yeni kalbi reddetmeyeceğine, hızlı ve sarsıcı bir atılımın dünya gündemine yerleşeceğine, çok istesem de inanamazdım. Alt tarafı müzik, diye düşünüyor değilim, Zerdüşt'ten bile önce biliyorduk ruhu hangi seslerin harekete geçirdiğini, ama böyle kitlesel bir tepkiyle, susuzların boğulma ayinine benzer bir kutlama coşkusuyla karşı karşıya kalınca, şimdiye kadar aklımızın nerede olduğunu sormak zorunda olduğumu anlamazdan gelemedim. Sayr'ın ve Faht'ın katkılarına hala yer var elbette, ama şimdiden iş bizim kontrolümüzden, kurgumuzdan, beklenti sınırlarımızdan çıkmaya başladı. Arge'de insanlar kalabalık gruplar halinde, yakınlarında hangi dağ varsa ona çıkıp Işınım şarkıları söylüyor, birlikte meditasyon yapıyor, sonra yerlerini yeni gelenlere bırakıp gündelik yaşamlarına dönüyor, yeniden gelmek üzere. Zimb'de ormanlar, Ceza'da çöller artık Işınım neferleriyle aydınlanıyor. İndi'de Işınım için denize açılıyorlar. Hepsi şarkı söylüyor, bu şarkılarla birlikte çıkan dansları yapıyor; eğleniyor insanlar.

DB halkı henüz kendini bu modaya kaptırmadı, belli bir soğuklukla ve mesafeyle izliyorlar dünyada olanları. Bir anlamda oradan başlamamış birşey bu – Kuzeydoğu Kanadı hep bir üvey kardeşti DB için; onlara ait olan Proje'nin fiyaskoyla sonuçlanmasının da, yeni çıkan bu girişime "diyet Proje" olarak bakmalarında, o elitist çabanın karşısında şimdi yapılanları popülist ve sulandırılmış olarak yaftalamalarında önemli payı var. Ama uzun süremez bu – Ridaf'ın yakaladığı devinim yakında kemikleşmiş bu yapıyı da harekete geçirecektir.

Yine de tam anlayamıyorum – hadi Josebah'la olmadı, Beatles'la olması gerekmez miydi? Belki de bu iki örnekte de amacımıza çok yaklaştık, ama küçük bir katkı maddesinin eksikliği, sihirli ilacın ortaya çıkmasını engelleyen kritik unsur

oldu. İlkinde inanç vardı, zeka vardı, ama yaygınlık yoktu; ikincisinde aslolan yaygınlıktı, ergen bir neşenin yaygınlığı. Şimdi belki de ilk kez bu üç unsur doğru oranlarda birleşiyor – evet kabul ediyorum, zekanın çok da fazla yeri yok Musak çizgisinde, daha doğrusu bir tür aracı zeka var, nihai ve kendi için varolan bir zekadan çok. En azından müziğin kendisi için bu böyle; içerikte ve art anlam alanında zeka eksikliğinden söz ederek sahte bir alçakgönüllülük gösterisine girişmenin anlamı yok. Holéy Sevner'ın insanlara olan inancının her zaman istenen düzeyde olmadığını en baştan beri itiraf ederim, ama doğruya doğru – varlığını bunca zaman sürdürmeyi başarmış, varoluş amacını asla unutmamış bir ekibin inancını sorgulayacaksak, geriye sorgulanmayacak hangi inanç kalır ki? Yine de bizim inancımızın, şimdi şimdi ortaya çıkmaya başlayan ve bireysel benliklerde yer edinmiş diğer tüm inançların yanında, hatta onları ezmeksizin üstünde yerini alan bu kitlesel "insan olma" ve aynı kaderi paylaşma duygusuyla, bu duygudan doğan inançla karşılaştırılacak bir yanı yok kuşkusuz. İlk kez, gerçekten umut duymaya cesaret edebiliyorum – insanlığın varoluşunu hiçlikten ayıran iki eksenin, zeka ve inancın bu "evrensellik" düzeyinde birleşmesi, birleşebileceğinin işaretlerini vermesi, ne yapayım, bu yaşımda heyecanlandırıyor beni.

O'nun Düşkapanı.

Mutsuz Şah Isınandemir'in sakınmasızca Dünya'ya destek çıkması, Birleşik Galaksiler yönetiminde fırtına yaratıyor, ama bunun başlıca nedeni Cellat'ın kendisi – Zürafaları Lekeleme Komitesinin en kısa zamanda yeniden Dünya'ya gitmesini sağlamaya çalışması galaksi yasalarına açıkça aykırı, çünkü Şah'ın bir gezegene kredi açmasının ardından, yeni performansın değerlendirilebilmesi için Komitenin söz konusu gezegene en erken ne zaman gidebileceği önceden belirlenmiş. O, Cellat'ın neredeyse bizzat Dünya'ya gitmeye kalkacak denli öfkelendiğini duyduğunda buna inanamıyor – bu nefretin ne kadarının kendi payına düştüğünden de emin olamıyor.

Mutsuz Şah da daha önce böyle bir tepkiyle karşılaşmamış olduğu için şaşkın, ama her geçen gün, yaptığının doğru olduğuna daha fazla inanıyor – filler tek bir karıncayı ezmek için yollarını değiştiriyorsa, bunda bir iş vardır. Cellat'ın birtakım pis oyunlara başvuracağından da emin, bunların ne olabileceğini tam bilemese de. O ve Gezgin'le yaptıkları durum değerlendirmesinde Şah insanların en kolay nasıl bölüneceğini soruyor O'ya. Gülüyor O – Şah gibi, bir gezegeni başka bir canlı türüyle ortaklaşa yönetmeyi, hatta bütün evrene ortaklaşa yardım etmeyi başaracak kadar birlikçi bir gelenekten gelen birine bunun herhangi bir zorluk taşımadığını anlatmanın imkansızlığını düşünüyor. Ama hemen ardından Cellat'ın gölgesi düşüyor içine – kendi evladını biraz tanıyorsa elinden gelebilecek şeylerin kaydadeğer bir sınırı olmayacağını biliyor.

Lekesiz zürafaların Dünya'ya doğru yola çıkması öncesinde, çok sade bir uğurlama töreni yapılıyor, burada zürafalardan bazılarıyla tanışma fırsatı buluyor O, bu yaratıkların alçakgönüllü erdemliliğine bir kez daha hayran kalıyor, cesaretlerine de – evrene hükmetme hırsıyla yanıp tutuşan ve kendi gezegenini bu uğurda yok etmesi gerektiğine inanan bir galaksi önderine karşı koymak için, adını duymuş olmaları için hiçbir neden olmayan garip bir gezegene, burada yaşayan bilinç-cisimleri tarafından kuru bir teşekkürle karşılanıp karşılanmayacaklarını bile bilmeden gidiyorlar. Savaşmak gibi bir becerileri yok, karşı koyma kavramı onlara tümüyle yabancı – yapabildikleri tek şey, belirli bir yerde var olmak. Ama bunu iyi yapıyorlar işte. Akıl almaz boyutta bir merhamet duygusu, belki, onları yönlendiren: sahibi tarafından kayıtsızca yolun kenarındaki ağaca bağlanıp bırakılan ufacık bir köpeğin, şaşkınlıktan, korkudan, sahibinin nereye gittiğini, ne zaman döneceğini, dönüp dönmeyeceğini bilmemekten adım bile atamaması, kafasını çevirip çevirip orayı burayı koklayarak bir ipucu araması, hüzünlü gözlerle sahibinin gittiği yöne bakıp iç çekmesi, sonunda yere uzanıp başını ön ayaklarının üstüne koyması ve kimbilir o gün kaçıncı kez kaderini beklemeye başlaması, bir binanın penceresinden onu izlemekte olan bir yabancıyı bir anda nasıl üzer, terk edilen kendisiymiş ya da her an o da terk edilebileceği için,

şimdi acı çeken bu yaratığa yardım etmesi gerekirmiş gibi acıma duygusuyla içi nasıl dolarsa, lekesizlikleri derilerinin çok daha altına inen bu muhteşem yaratıklar da savunmasız ve çaresiz gezegenleri öyle izliyor sanki, ama başkalarından kendilerine karşı bu merhametin onda birini göstermesini beklemeden, varoluşlarının tek nedeni, tek onur kaynakları başkalarının var olmasını sağlamakmışçasına yardıma koşuyorlar. Minnetini sözcüklerle anlatmaya yeltenmiyor bile O.

Kaptan Neeling'in Seyir Defteri.

Port-alan girişimimizin başarısız olması belki de kaçınılmazdı – Komitenin en etkin olduğu alana burnumuzu sokmamızın başlıca nedeni onları kendi oyunlarında yenebileceğimizi düşünmemiz değil, bir tür kararlılık jesti ortaya koymaktı. Ancak yine de, rakibin bu kadar güçlü olduğunu, bu denli organize olduğunu kestirememiştik. Sayr'ın bütün gayretlerine karşın, Işınımı port-alanda destekleyecek, insanların bağlılık duyabileceği bir site yaratamadık, daha doğrusu ayakta tutamadık – böceklerin saldırısına karşı koymak bizim Dünyalı teknisyenlerimizi aşan bir görev oldu.

Bu başarısızlığın beklenebilir oluşu, hem portları hem de insanları aynı şekilde etkileyen ve böcekler tarafından taşınan bir hastalığın dünya çapında bir salgına dönüşmesini beklenir kılmadı tabii – gafil avlanmanın yeni sınırlarını keşfetmek zorunda kaldık böylece. Işınım Harekatının başlardaki büyülü parıltısı, makine ve insan ölümlerinin ardı ardına gelmesiyle birlikte bir anda sona erdi – can derdine düşen insanlara, meditasyona devam etmeleri gerektiğini, bu salgının Komitenin taktiklerinden biri olduğunu ve kurulmaya başlayan dayanışmayı baltalamaya çalıştıklarını, böylesine kalleşçe bir yönteme başvurduklarına göre gerçekten panik içinde olduklarını, bunun da Işınıma geçmeye, en azından Bağlantıyı kurmaya çok yaklaştığımızı gösterdiğini anlatmak bizi zorluyor. Bunun devam etmesine izin veremeyeceğimiz açık - Dünya'da daha önce var olmayan bir hastalıktan söz ediyoruz – tanımlanması ve etkili

bir tedavisinin geliştirilmesi çok uzun sürebilir, bu süre içinde kimbilir kaç insan ölecek, belki bütün port sistemi de çökecek.

Ancak böcekleri topyekün yok etmek de bir çözüm değil – hastalığın yeni kurban almasını engellemiş oluruz belki, ama bir türün diğer bir türe böyle bir savaş açması, saldırıya saldırıyla karşılık verilmesi, Işınım konusunda en ufak bir şansımızın kalmamasına yol açar. Kuzeydoğu Kanadı'nda daha önce böceklere karşı girişilen imha harekatının neredeyse yıkıcı etkilerini unutmamak gerek. İşte bu aşamada Sayr dehasını konuşturdu – henüz deneme aşamasına gelmedi önerdiği plan, ama başka çaremiz olmadığına göre, işe yaramak zorunda. Komite tarafından keşfedilmeyen bir kodla, portlara bağlanacak böceklere geçecek bir yazılım üretti Sayr, bütün böceklerin, Dünya yüzeyindeki iki milyon yüz bin odak noktasından birine doğru göç etmesini sağlayacak bir yazılım. Portlarla ve port-alanla ilişkisi olmayan aynı cinsten böceklerin diğerleriyle birlikte bu göçe katılacağı konusunda davranış uzmanlarından güvence aldık – salgının önüne geçilebilecek böylece. Komitenin bu kodu çözme olasılığı yüksek olduğu için Sayr düzenli olarak kodu değiştirecek; son rötuşları yaptıktan sonra etkin hale geçirecek. Eğer herşey umduğumuz gibi giderse, kardeşi kardeşe kırdırmaya çalışan bu tezgahı, birbirimizi yok etmeden safdışı bırakmayı başaracağız. Çeşitli hükümetlerin bir an önce böcek katliamına girişmek niyetinde olduğu ve hazırlıklar yaptığı günlerdeyiz, zamanımız çok az ve gittikçe azalıyor, Sayr'ın üstünde büyük bir baskı var – bel verse de kırılmamalı.

Ya ben? Kendi birliğime yeniden kavuşacağım, yeniden Aşk olacağım bir sabaha uyanabilecek miyim? Ruhsuz kalmış bir bedenin cehennemi olan bu günler yakında sona erecek mi? Özlemden sıkı kelepçe var mı?

O'nun Düşkapanı.

Gezgin'in Dünya'dan getirdiği haberler O'yu allak bullak edip duruyor, çeşitli nedenlerden ötürü. Bir yandan, bunca zamandır –Dünya kıstaslarına göre bunca zamandır- kaydedilen

ilerlemenin, beklediğinin çok gerisinde kalması, çocuğunun pek de zeki olmadığını günün birinde, ufak bir olay sonunda artık kabul etmek zorunda kalan bir annenin duyacağına benzer bir eziklik yaratıyor onda; bir yandansa, Işınıma geçme konusundaki son atakların neredeyse başarıya ulaşacakken Cellat'ın böcekleri *blatella*'lar yüzünden sekteye uğramış olması O'yu hem öfkelendiriyor, hem de Cellat'ın iyice zıvanadan çıktığını gösterdiği için sevindiriyor.

Bunca karışık bir ruh halindeyken, Holéy Sevner özelindeki düşünceleri de sade ve tutarlı olamıyor ne yazık ki. Hem başarısızlıktan, hem de başarıdan sorumlu olmaları değil yalnızca – insanlık tarihinin kendine özgü karmaşası içinde Holéy Sevner'ın izini, imzasını o kadar kolaylıkla görüyor ki O, neyi olayların doğal gelişimine, neyi müdahaleye yorması gerektiğini gözü kapalı biliyor. Asıl sorun, bir ayrılığın sona ermek üzere olmasının yan anlamlarından kaynaklanıyor. Zorunlu sürgünü boyunca geride bıraktığı dünya, O'nun herşeyi gibi aşkını da barındırıyor – ayrılık bu aşkı öldürmüş ya da zedelemiş değil, kendini yeni bir aşka kaptırmış da değil O, ama – ama, doğrusu, içini bir gezgine açmış olduğunu, onu düşündüğünü, onun için endişelendiğini, söylediği şeyleri anımsayıp yeni yanıtlar geliştirdiğini, bir bakıma onu sevdiğini inkar edecek de değil. Bunun anlamını pek kestiremiyor O, daha önce başına böyle birşeyin gelmediğini düşünüyor, seçim yapmasının söz konusu olmadığını, olsa elbette Gezgin'i seçmeyeceğini çok iyi biliyor; yine de bu bilgi, Bağlantı bir adım uzaktayken Gezgin'i, kör gözlerini, hala alışamadığı uzun ve yoğun cümlelerini, daha kalıcı ya da sahici olduğu için değil, yalnızca taze ve değişik olduğu için ciğerlerini uzak tutamadığı bu nefesi düşünmesini engellemiyor. Gezgin'in bu duyguları paylaşıp paylaşmadığı, birbirlerinin varlıklarının tadını çıkarıp çıkaramayacakları gibi tasaları yok O'nun, bir gezegenin ruhundan beklenmeyecek birşey yapacak değil, ama –bunu kendi kendine, kuru bir gülümsemeyle söylüyor- Dünya gibi bir gezegenin ruhunun iç karışıklığı taşıması herhalde tanımı gereğidir. İç karışıklığının bu türüne pek alışık olmaması – O'yu heyecanlandıran bu belki de.

DB böcek imha çıkartmasına başlamadan 43 saat önce Sayr'ın yazılımı devreye girdi – her geçen saatle birlikte etkisi daha da görülür hale geliyor, bu da port-alanın Komite tarafından nasıl bir ablukaya alınmış olduğunu gösteriyor aslında. Gecenin sessizliğinde, iki milyon yüz bin odak noktasına doğru güruhlar halinde ilerleyen milyarlarca *blatella*'nın dipten gelen takırtısı şehirlerin sokaklarında, alanlarında, düzlüklerde, vadilerde yankılanmaya başlayınca DB önderliği çıkartmayı askıya aldı, şimdilik neler olacağını bekleyip görmeye karar verdiler. Bu tür bir müdahale, Afrika Organizasyonu ve Güneş Ülkeler Federasyonu'nun yönetim ilkelerine aykırıydı zaten; planımızın işlemesi onları büyük ölçüde rahatlattı. Soytarı'nın yenilgiyi böyle çabuk kabul edip köşesine çekileceğini sanmıyorum, ama onu bekleyecek zamanımız yok. Utracek'in önerisi üzerine, kamuoyuna yönelik kitlesel iletişim sağlayabilmek için arkaik bazı yöntemlere başvurmaya karar verdik – basılı kağıt gibi. Soytarı'nın bunu engelleme şansı neredeyse sıfır, ama radyo dalgalarını kullanarak yanlış bilgi yaymaya çalışmasını bekliyoruz.

Rida'a, Sayr'a ve Faht'a şimdi büyük iş düşüyor, üstelik yapacakları şeyleri, arkalarında bizim olduğumuzu belli etmeden yapmaları gerek. Hedefe çok yaklaşmışken sekteye uğradı harekatımız, şimdi birlik duygusunu yeniden canlandırmak lazım, bu da bazı bakımlardan, bu duyguyu ilk kez yaratıyor olmaktan daha zor. Ne var ki bu kez Dünya Birliği de bizim tarafımızda olacaktır sanırım – Sayr'ın ve Utracek'in birlikte yöneteceği bir tanıtım kampanyası sayesinde, özellikle de eğer *blatella*'ları yok etmeden zararsız hale getirme planımızın başarısını iyi anlatabilirlerse, kitleleri yeniden kazanabiliriz. Bir an önce kitlesel meditasyona geçilmesi gerek – Soytarı'nın ne yapacağı belli olmaz.

O'nun Düşkapanı.

Cellat'ın, lekesiz zürafaların Dünya'ya gönderilmesine duyduğu tepki, Komitenin beceriksizliği hakkındaki kanısıyla birleşince gerçek bir öfke nöbetine dönüşüyor O'nun duyduğuna göre – Galaksiler Toplantısının yapılmasına bu kadar az bir zaman kalmışken Dünya'ya böyle bir kredi açılmış olmasının yanısıra, diğer galaksi önderlerinin de kırmızı çizmeli kedi masalının Toplantı öncesinde uygulamaya konmasına yanaşmaması ve Cellat'ın gülme tekeli rüşvetinin boşa çıkmış olması, yarasına tuz-biber ekiyor. Bu işi Komite gibi ağır aksak işleyen bürokratik bir kurumla halledemeyeceğini anlayan Cellat, masaya yüksek koz atıyor: en seçkin avcılarından oluşan bir ekip, kendi başına hareket eden bir grup kisvesi altında gizlice Dünya'ya doğru yola çıkıyor.

O bunu Gezgin'den duyuyor ve inanamıyor önce – açıkça yasadışı olan bu hareketi duyulur ve belgelenirse Cellat'ın başı büyük derde girer; böyle bir riski nasıl göze alabildiğini anlayamıyor. Gezgin'in yanıldığını düşünüyor, ama yanılmadığı belli. Sibi havzasında, doğal korunaklar dışında tümüyle savunmasız bir şekilde ve dünyanın haberi olmadan bekleyen lekesiz zürafaların avcılar tarafından bulunup yok edilmesi an meselesi olduğu için, Gezgin onların yanına gidiyor; kendilerini hiçbir şekilde savunmayacak olan bu zarif yaratıkları hem onlar, hem de Dünya adına savunmak ve Cellat'ı alt etmek adına, avcıları alt etmek zorunda. Güvenlik nedeniyle O ile olan iletişimini kesince, yabancı bir gezegende yalnız başına kalıyor Gezgin; O içinse gergin ve endişeli bir bekleyiş dönemi başlıyor.

Gezgin zamana karşı yarışıyor, uyguladığı taktik de bu zamanı arttırmaya yönelik: Cellat'ın avcıları, atmosfer taramaları sayesinde lekesiz zürafaların nereye indiğini çok geçmeden saptayacağı için Gezgin'in onları ilk etapta Sibi havzasından uzaklaştırması gerekiyor. Ancak bu işte Mutsuz Şah'ın gemilerinden birini kullanamıyor, çünkü o büyüklükte bir geminin yerini ve hareketlerini saptamak, atmosfer içinde de olsa, avcılar için çocuk oyuncağı. O yüzden çok daha netameli bir yol izlemek zorunda Gezgin: Sibi'de kuşku uyandırmadan bir mega-

şilep kaptanıyla anlaşıp, lekesiz zürafaları, Proje'nin boşalttığı ekvator hattı enerji nöbet istasyonlarına dağıtmayı hedefliyor. Böylece avcıların zürafalara ulaşmasını önemli oranda geciktirmiş olacağını umuyor.

Yalnızca beklemekle de geçse, O'nun uyanmaya cesaret edemediği bir düş bu. Sonunda Gezgin'i yeniden karşısında gördüğünde duyduğu ilk sevinç, ona birşey olmamasından kaynaklanıyor, ancak neredeyse anında, geriye doğru sayan zamanın ağırlığı çöküyor üzerine, nefesini idareli kullanması gereken bir dalgıcın vurgun yeme riskini giderek daha sağlıksız bir şekilde tartmasına benzer bir ruh haline bürünüyor.

Kaptan Neeling'in Seyir Defteri.

Herşey hazır, herşey yolunda, bekliyoruz – yüz milyonlarca insan şu anda odak noktalarının çevresinde toplanmak için yolda; böceklerin göçü hala sürüyor, hedeflerine ulaştıklarında, her odak noktasında bulunan portlara bağlanacaklar, diğer böcekler de onlara bağlanarak dev bir zincir oluşturulacak ve Sayr'ın hazırladığı programın ikinci evresi devreye girecek; insanlar da meditasyon yapmaya başlayarak bu zincirin gücünü arttıracak. Bağlantının yeniden kurulması artık an meselesi.

Bu noktaya gelmemizde Ridaf'ın katkısını yadsımak imkansız. Jahiveh ve Duteron bu kez gerçekten iyi iş başardı – tam da bu işe uygun bir peygamber buldular. Daha öncekiler gibi, hatta Kuzeydoğu Kanadı'ndaki Paşa gibi, görevlerini başkalarına devretmeye meraklı peygamberlerden çıkmadı bu kız. Ridaf kitleleri harekete geçirmek için kendi beste ve düzenlemelerini kullandı, yeni bir tür Meriyem Ana oldu: ışığı doğuran kadın. Onun kişisel çekiciliği, cazibesi, karizması, her neyse, başka biri olsa çözümsüz kalabilecek sorunları çözdü. Önünde saygıyla eğiliyorum.

V. Susadım

Holéy Sevner Toplantı Tutanağı.

Toplantıya Katılanlar : Kaptan Neeling, O, Utracek, Jahiveh, Eilohis, Duteron, Papavka. Toplantıya sonradan dahil olan Soytarı, toplantı bitimini beklemeden ayrıldı, O'yu da yanında götürdü.

Tutanağı Yazan : Redaktu.

Toplantı Bağlantının yeniden kurulmasının şerefine şampanya patlatılmasıyla başladı. O'yu yeniden aramızda görmenin mutluluğu, Dünya'nın Galaksiler Toplantısı öncesinde Işınıma geçebileceği inancıyla birleşince "mübalağa sevinç olundu". Kaptan Neeling her zamanki sağduyusuyla zafer kutlamaları için henüz çok erken olduğunu, yapılacak çok miktarda iş bulunduğunu anımsatınca şampanya şişeleri ve kadehler ortadan kaldırılarak toplantı düzenine geçildi. İlk olarak O'nun düşkapanı incelendi.

Jahiveh: Soytarı'nın bütün bunları yapmış olabileceğine inanamıyorum. Dünya'dan ve bizden bu kadar nefret ediyorsa, hem Galaksiler Toplantısından önce, hem de Toplantı sırasında Işınımı engellemek için elinden geleni ardına koymaz bu adam.

Redaktu: Bence de. Şu Kırmızı Çizmeli Kedi masalına alıcı gözüyle bir baksak artık.

Eilohis: Bakılacak birşey yok, herşey ortada. Ayağına kırmızı çizmeler geçirmiş uyanık ve dandi kedi kendisi; güzel prensesi ve şatoyu elde etmek için yemesi gereken tepegöz de biziz. Kılık değiştirerek, bir numara yaparak bizi gafil avlayacak işte.

Redaktu: Peki fakir efendisi kim, Soytarı kimin hesabına çalışıyor?

Neeling: Bu aslında önemli, bunu hiç düşünmedik. Biz nasıl bir varsayım yaptık, dedik ki Soytarı hep daha güçlü olmak için çalışıyor, bunun karşısındaki en büyük engel olarak da kendi geçmişini görüyor. Ama acaba efendilerin efendisi olmaya çalışan bu insanın da hizmet ettiği biri ya da birşey var mıdır?

O: Eğer varsa, bu bence bir canlı değildir. Daha çok, Evrenin Dönüşümünden kişisel bir çıkarı varmış gibi geliyor bana. 18. Evrende bu haliyle varolmayı sürdürecekmiş ve oradaki konumunu güçlendirmek için bütün bunları yapıyormuş gibi.

Bir evrenden diğerine geçerken nelerin taşınabilir, nelerin taşınamaz olduğu, kefenin cebinin olup olmadığı, diş fırçası götürmenin gerekli olup olmadığı kısaca tartışıldı; böyle birşey mümkün olsa bile Soytarı'nın bu bilgiyi nasıl edinmiş olabileceği üzerine fikir yürütüldü. Tarihteki "Thirty-Nine Steps" vakası, yani bir önceki evrenden bizimkine, radyo frekansı üzerinden aktarılan "kültür mirası" içerikli yayınlar saptanması, ancak sonradan bunun "Thirty-Nine Steps" adlı bir örgütün sahtekarlığı olduğunun anlaşılması olayı hakkında konuşuldu.

Neeling: Aslında boşuna konuşuyoruz tabii. Doğruya doğru şimdi, bu konuda çok fazla şey bilmiyoruz; tamam, insanların bildiğinden tabii ki daha fazlasını biliyoruz, ama yine de sonuçta kenar galaksilerden birinin sapa bir gezegeninde yaşıyoruz. Herhalde Soytarı'nın elinin altında bizim hayal bile edemeyeceğimiz olanaklar vardır.

O: Yalnızca olanaklar meselesi de değil. Onu çok kısa bir an görebildim ben, ama yetti – nasıl diyeyim, varlığı o kadar değişik bir düzeye ulaşmış ki, anlayamadım bile, ancak böyle korku dolu bir hayranlık duyabildim, bir kaplanla göz göze gelmek gibi birşeydi.

Duteron: Peki sence Toplantıda Kaptan'ın Pamuk Prenses masalını kabul ettirme şansı ne?

Papavka: Kaptan mı katılacak Toplantıya?

Neeling: Bağlantı kuracak kadar enerji üretebildiğimize göre, Dünya adına normal olarak benim katılmam gerekir tabii. Bir itiraz mı var?

Jahiveh: Alınganlık yapıyorsunuz Kaptan, sizden iyisini mi bulacağız? Benim anlamadığım, eğer O'nun dediği gibi bizim durumumuzda olan binlerce gezegen varsa, hepsinin temsilcisi katılacak mı, bu Toplantının başka işi gücü yok mu, bunca kişiyi birer kez dinlemek bile ne kadar sürer, nasıl olacak yani?

O: Ben de pek emin değilim valla. Toplantıya şahsen dilekçe verdiğim için benim de bir aşamada orada olmam gerekecektir herhalde. Kaptan bunda bir sakınca görmüyorsa tabii.

Eilohis: Aile kavgası mı?

Redaktu: Kırılacak eşyaları taşıyalım mı?

Neeling: Sululuk istemez. Önemli olan kimin katılacağı değil; gerekirse ikimiz de katılırız.

O: Duteron, senin soruna döneyim. Cellat, yani Soytarı o zamana kadar başka bir dalavere yapmazsa –ki mutlaka yapacaktır- ve Toplantıda Kaptan'ın ya da benim savunma yapmama izin verilirse, istediğimiz masalı seçme şansımızın epey yüksek olduğunu düşünüyorum. Benim tahminim Dünya'nın diğer ge-

zegenlerin durumu için örnek olarak ele alınacağı, Zürafaları Lekeleme Komitesinin ve Mutsuz Şah Isınandemir'in raporlarının dinleneceği ve bize söz düşmeyeceği yolunda. Tabii Soytarı bizi küçük düşürmek için konuşturmak da isteyebilir.

Redaktu: Bence rakibi gözünde fazla büyütüyorsun, nedir yani, alt tarafı tek dişi kalmış bir canavar.

Eilohis: Lekesiz zürafalar konusunda sormak istediklerim var benim. İstasyon adalarında güvendeler mi? Komite bir pislik yapmasın? Gezgin onların korunmasını sağlayabilecek mi?

O: Siz ne düşünürsünüz bilmem, ama bu konuda Gezgin'den iyisini bulabileceğimizi sanmıyorum. Zürafaları çıt çıkarmadan Sibi havzasından kaçırmakla bize en gerekli anda zaman kazandırdı. Soytarı şimdi çıldırmış durumdadır büyük olasılıkla, ama Bağlantı kurulduğu için yapabileceği birşey yok; Komite de bu aşamada zürafalara dokunamaz, Dünya'ya gelemez bile. Bağlantının kopmamasını sağladığımız sürece sorun çıkmaz. Koparsa da ben zürafaları Gezgin'den başkasına emanet etmezdim.

Jahiveh: Bütün bu koşuşturma bittikten sonra Gezgin de bizimle yaşamaya başlayacak galiba.

Toplantının bu aşamasında birtakım kıskançlıklar su yüzüne çıktı. Kaptan Neeling, Gezgin'e bu kadar prim veriliyor olmasını biraz abartılı bulduğunu belirtti ve düşkapanındaki bazı sahneler konusunda itiraz hakkının saklı olduğunu sözlerine ekledi. O, hiçbir sahne hakkında hiç kimsenin hiçbir itiraz hakkı olmadığını söyleyince, bir cümlede bu kadar çok "hiç" kullanılmış olmasından dolayı ortam gerginleşti. Jahiveh'le Eilohis'in bu konuşmalardan özellikle zevk aldığı, kendilerine yeni bir arkadaşın katılmasından ve ileride bizzat Kaptan'ın da bu konudaki dokunulmazlığının kalkması olasılığının ortaya çıkmasından ötürü sevinçli oldukları gözlendi. Şimdiye kadar Kaptan'ı Soytarı'ya "sebep olmak" nedeniyle eleştirmek mümkün olmamıştı. Konunun nereye

varacağını izlemek kuşkusuz çok ilginç olacaktı, ancak çok daha ilginç bir gelişme bu konuşmanın yarıda kalmasına neden oldu.

Soytarı: Demek eski kurna, eski sabun – aynı masa etrafında oturmuş, her zamanki oyununuzu oynuyorsunuz. Bravo.

Neeling: Hiç gelmeyeceksin sandık.

Soytarı: Ee, daha daha? Sağlık sıhhat durumunuz nedir? İlaçlarınızı düzenli alıyor musunuz?

Duteron: Bizimle alay etmeye mi geldin sen? Moralimizi mi bozacaksın aklın sıra? Senden daha iyi bir performans beklerdim Soytarı.

Soytarı: Soytarı ha? Doğru, unutmuşum. Ama misafir böyle mi karşılanır? Kaç yıl geçmiş aradan? Ayıp değil mi? Kart atacaktım ben de, ama fırsat olmadı işte.

Neeling: Gölge etme, fıçıyı da sana veririz evlat.

Soytarı: Özlü sözler, bölüm 128. Hiç değişmemişsin be baba, her zamanki gibi kontrollü, soğukkanlı, gelişmelere yenik düşmeyen gerçek bir lider. Sana da bravo.

Papavka: Ya sen? Eskisi gibi, aklımla yeteneklerimle ne yapacağım diye kıvranıyor musun hala? Hatanı kabul etmek için mi geldin?

Soytarı: Neden söz ettiğini bilmememin ayıp olduğunu hissediyorum, ama hakikaten bilmiyorum – ne hatası?

Jahiveh: Burada böyle oturup bu çocuğun oyununu mu oynayacağız yahu?

Soytarı: Hayır, tabii ki sizin oyununuzu oynayacağız, hiç öyle şey olur mu. O yüzden soruyorum zaten nerede kalmıştık diye.

Neeling: Sana Soytarı adını boşuna vermemişiz, belli.

Redaktu: Ama eksik bırakmışız – Utanmaz demeliymişiz, Pespaye ve Onursuz da demeliymişiz. Hiçbir şey olmamış, hiçbir şey yapmamışsın gibi nasıl karşımıza geliyorsun bunca zamandan sonra? Holéy Sevner'a ihanet ettiğin yetmiyormuş gibi, Dünya'yı ve üzerindeki bütün canlıları, bütün bilinç-cisimlerini yok etmeye kalkıştıktan sonra burada ne arıyorsun? Bütün çabalarına karşın Bağlantıyı yeniden kurmuşken, Işınıma adım adım yaklaşırken taraf mı değiştirmeye karar verdin? Hesapların yanlış mı çıktı? Omurgasız sürüngen.

O: Redaktu, sakin ol biraz canım, ne celalleniyorsun, bırak. Kendini üzdüğüne değmez.

Soytarı: Anne? Sen de mi? Hiç ara vermiyor musunuz? Benim suçum ne ki, sokakta takla mı attım?

Neeling: Saçmalama evlat. Sen çocukken o hikayeleri ben okudum sana, sokakta takla attığı için idam edilen adamı, yaratıcılık dersi alan çocuğu, bütün konuşmaları kaydeden adamı; onları alıp alıp kendi hikayen haline getirmene gerek yok, maşallah senin hayatında yeterince hikaye var zaten. Derdini adam gibi söyleyecek misin, yoksa daha bekleyecek miyiz?

Soytarı: Biliyordum aslında böyle olacağını da, işte belki olmaz dedim. Burada çok kaldınız siz, bu kadar kendi halinize bırakılmanız büyük hata, başkaları da şikayet ediyor. Seni başka yere sevk etmişlerdi anne, hazır kurtulmuşken niye döndün?

Jahiveh: Kaptan, ben daha fazla dayanamayacağım, birşeyler yapın, kötü olacak.

Neeling: Kışkırtmaya çalışıyor Jahiveh, O haklı, sakin ol. Birliğimizin enerjisini canlı tutalım.

Soytarı:" Birliğimizin enerjisi" mi? Sabahları tai-chi de yapıyor musunuz? Anne, birşey sordum sana.

Papavka: Annen Bağlantı koptuğu için gitmek zorunda kalmıştı, yüzyıllardır geri gelmesi için uğraşıyoruz, sen ve Zürafaları Lekeleme Komitesi olacak o kukla kumpanyası olmasaydı çoktan gelmişti, şimdi hangi yüzle soruyorsun ki niye döndüğünü?

Soytarı: Papavka, sen her zaman gevezeydin, ama kemik atılmadan havlamamayı kimse öğretmedi mi sana? Annemle konuşmaya çalışıyorum, iki dakika çeneni kapatıp otur, yoksa dağıtmak zorunda kalacağım o çeneyi.

Neeling: Buraya bak Soytarı, tehdit istemez, derdin neyse söyle, sonra da defol git. Sana vereceğimiz hiçbir şeyimiz yok, senden en ufak birşey de almak istemiyoruz, seninle alışverişimiz olsun istemiyoruz. Anlatabildim mi?

Duteron: Git ve sıkıyorsa bizi durdur bakalım. Senin gibi bir zavallıyı nasıl galaksi önderi yapmışlar?

Soytarı: Merak etmeyin, burada kalıp sizin erimiş kemiklerinizin ve pörsümüş derilerinizin bekçiliğini yapmaya niyetim yok. Bir tür duygusallık diyin, zayıflık diyin, insan ailesinin ne tür zehirli yılanlardan oluştuğunu unutup özleyebiliyor, hafıza böyle boktan birşey işte. Geçerken uğradım diyebilsem keşke, ama yolum buraların uzağından bile geçmiyordu, iki yıldır bunu düşünüp duruyorum, sizi bağışlamaya çalışıyorum kafamda, bana yaptıklarınızı, o çok önem verdiğiniz perhizinizi iş bana gelince unutuvermenizi, beni koynunuza almak için sıra kavgasına tutuşmanızı, kendi annemin ve babamın size ve birbirlerine zevk tellallığı yapmasını, benden esirgediklerinizi unutmaya çalışıyorum ve unutuyorum da, büyük bir ailem olduğunu düşünmeye başlıyorum, matrak insanlardı diyordum kendi kendime, hepsi ayrı bir cinsti, küçük masallar uyduruyorum hakkınızda, kendi çocuklarıma anlatıyorum. Onlar olmasaydı herhalde gelmezdim.

Ama insan çocuğu olunca birşeyler yer değiştiriyor içinde, genişliyor, hava alıyor, başın daha dik yürümeye başlıyorsun, senin için yaşam tarafından konmuş kısıtlamaların birden kalktığını, yepyeni bir sürü yol açıldığını hissediyorsun. Geriye baktığında, senin de bazı insanlar için, annem, babam dediğin insanlar için aynı türden bir nefes olduğunu kavrıyorsun, senin kendi çocuğun için duyduğun mutlak özveri duygusunu onların da duymuş olması gerektiğini, çocuğunu sevdiğin gibi hiç kimseyi ve hiçbir şeyi sevemeyeceğini biliyorsun. Ama araya acılar girmiş, kalpler kırılmış, yollar ayrılmış, karşıtlıklar yaratılmış, zamanla kemikleşmiş bunlar – ne gam, diyorsun, ben anladım, onlar zaten biliyordu, üstesinden geliriz. İçinde göçükler oluşuyor bu kararı verdikten sonra, heyelanlar dağları yerle bir ediyor, boş yere saklanmışım diyorsun bu açıklığın getirdiği özgürlük ve kurtuluş duygusunu korka korka severken. Sonra kendini aile kapısında buluyorsun, eşikte duraklamıyorsun bile, herşeyin yoluna gireceğinden eminsin, çünkü doğru olan bu, dünyada doğruya yer var. Geliyorsun ve görüyorsun ki seni daha çocukluğunda yıldıran, ölesiye korkutan, tek bir gece rahat uyutmayan bu karabasan, bu oyun hala sürüyor. Bana hep defol dedin baba, diyecek başka birşeyin yok mu, şimdi bile mi yok?

Redaktu: Güzel ve dokunaklı bir konuşmaydı Soytarı, senin gibi birinin yakıp yıkmak, kasıp kavurmak yerine böyle yumuşak bir yöntemle saldırmasını beklemiyordum. Takdir ettim. Galaksiler arasında koşuşturup dururken, gücüne güç katmaya çalışırken bu yanını yitirmemiş olman sevindirici tabii, ama yine de yemediğimi söylemem lazım. Şimdi sen sanıyor musun ki biz anlamayacağız bizi içten bölmeye çalıştığını? Kusura bakma ama hiçbirimiz çocuk değiliz; belli bir yaşa gelince, kendi duygularından ve sevinçlerinden daha önemli bir amaç uğruna çalışmanın ne demek olduğunu daha iyi kavrıyorsun. O zaman da bu amacın en kolay zarar görebileceği yanının, en savunmasız kapısının kişisel –

Soytarı: Redaktu, bana maval okuma. Hastalığınızın mazeretlerini dinlemek istemiyorum ben. Hiçbirinizi dinlemek iste-

miyorum, her zaman aynı sırayla konuşmanızı bir daha duymak zorunda kalmayacağım bir yere gömeceğim sizi, orada ne istiyorsanız yapın. Ama annemi götürüyorum. O sizden biri değil, size ihtiyacı yok, normal insanlara, çocuğuna, torunlarına ihtiyacı var, sevilmeye ihtiyacı var. Annem benimle geliyor, yaygara yapmaya da kalkışmayın, gerekli yerlerle çoktan görüştüm.

Neeling: O hiçbir yere gitmiyor. Seni sinsi şeytan, seni lağım faresi, seni aşağılık çıyan –

Papavka: Durun Kaptan!

Soytarı: Hadi gel, gel bakalım, sonunda içindekiler çıkacak demek, gel.

Redaktu: Kaptan, sakin olun.

Neeling: Başından belliydi bunun için geldiğin, sen kendini ne sanıyorsun, adam mı oldun, söyle, adam mı oldun? Defol git dedim sana, boğarım seni. Defol!

Ne yazık ki Soytarı'nın O'yu götürmesine engel olamadık – birkaç parça eşyayı alelacele topladı Soytarı, O öylece kalakaldı, Kaptan Neeling Soytarı'nın üzerine yürüdüyse de ve biz de yardım ettiysek de Soytarı bizden çok daha çevikti; O'yu kolundan tuttuğu gibi, bir anda götürünce Kaptan sinir krizi geçirdi, onu yatıştırmamız çok uzun sürdü. Bir daha hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı duygusu bütün mürettebat tarafından açık bir şekilde paylaşılıyordu. Duteron kifayet-i müzakere teklifinde bulundu, genel kabul görecek gibiyken Jahiveh itiraz etti.

Jahiveh: Bir saniye. Yenilgiyi bu kadar kolay mı kabul edeceğiz? Bir galaksi önderinin yaptığı zorbalığı ve bütün bir gezegenin geleneğini elinden almasını şikayet edebileceğimiz bir merci yok mu? Elimizden hiçbir şey gelmiyor mu? Koyvermeyin kendinizi, hadi.

Utracek: Bırak artık Jahiveh, kendimize bile faydamız yok, baksana. Holéy Sevner biraz tatile girse iyi olacak galiba.

Jahiveh: Tatil mi? Ne tatili?

Utracek: Yani biraz ara verelim diyorum, hepimiz travma yaşıyoruz şu anda, O bir daha dönmez herhalde, bizim yüzümüzden dönmeyecek, Soytarı'yı fazla zorladık, çok dikine gittik, bizi anlamasını bekledik, olacak şey değil ki, çocuk sonuçta dışarıdan geliyor, bizim –

Eilohis: Sen iyi misin?

Jahiveh: Bana da pek iyiymiş gibi gelmedi. Utracek sen git yat istersen, yorulmuşsun, belli. Biz de fazla uzatmayız herhalde.

Utracek: Birşeyim yok, iyiyim, ama hakikaten bu inat –

Duteron: Utracek sırayı karıştırıyorsun.

Utracek: Ben de bunu anlatmaya –

Jahiveh: Utracek yeter. Bir sen eksiksin, başlama. Git ve yat, ne ilacı alacaksan al. Herşeyin bir anda yerle bir olmasına izin vermeyeceğiz herhalde, değil mi? Öyleyse önce kendimize çeki-düzen vereceğiz, sonra da Soytarı'nın bu tecavüzüne nasıl bir karşılık vereceğimizi kararlaştıracağız. Ama hemen değil; biraz dinlensek gerçekten de iyi olacak galiba. Siz ne diyorsunuz?

Papavka: Kaptan da çok bitkin gözüküyor zaten.

Mürettebatın ortak isteği doğrultusunda, son gelişmelerin değerlendirileceği ve eylem planının tartışılacağı bir toplantının, normal toplantı zamanını beklemeden, iki gün sonra yapılması kararı verildi.

Dizçökme Notları'ndan.

Uzaylıların beni alıp götürmesini yeterince beklediğime ve ben girişimde bulunmadığım sürece onların tembel tembel oturmayı sürdüreceğine karar verdiğimde hala ufak bir çocuktum; başka gezegenlere, buralardaki canlılara, onlarla karşılaşmanın nasıl olacağına kafamı takmıştım. Çevremde gördüğüm şeylerden çok farklı olmasını bekliyordum, okuduğum ya da izlediğim anlatımlar bana o zaman bile kısır bir hayalgücünün baştansavma ürünleri gibi geliyordu. Telepati yeteneğimi geliştirme egzersizleri yapıyor, su altında nefes almanın yolunu bulmaya çalışıyor, meditasyon sırasında kalp atışlarımı yattığım yerden dakikada 180'e çıkararak arkadaşlarımı eğlendiriyor, kehanetlerde bulunuyor, fal bakıyordum. En sevdiğim hikayelerden biri falla ilgiliydi: el falı bakmasını büyükannemden öğrenmiştim; odasındaki aynanın karşısına ilk kez geçtiğimde aynanın çatladığını gören kadıncağız, bir lanet olarak gördüğü fal yeteneğinin kuşaktan kuşağa aktarıldığını anlayıp dualar okumaya başlamış, ardından el falının inceliklerini ve nelerin asla söylenmemesi gerektiğini bana öğretmişti. Onun kızı, yani annanem kahve falına bakmamı kesinlikle yasaklamıştı – kendi kız kardeşinin ölümünü gördüğü bir faldan sonra kardeşi gerçekten ölünce bırakmıştı bu işi o da. Onu dinlemediğimi, bacak kadar boyumla misafirlerin fallarına baktığımı, o anki durumlarını en ince ayrıntısına kadar anlattığımı, hepsine ömür biçtiğimi görünce çok sinirlenirdi; bunu bilen misafirler de onun mutfağa gitmesini bekler, gizlice ve acele acele baktırırlardı fallarına. Tarota kendiliğimden gitmedim, o bana geldi; ama çok daha sonraydı bu. Kendi fal açma sistemimi geliştirdiğimi duyanlar mutlaka burun kıvırıyor, Kelt çaprazı konusunda ısrarlı davranmaya çalışıyor, ama sonunda meraklarına yenik düşüp nasıl biliyorsam öyle bakmamı kabul ediyordu. Kariyer yapacak kadar iyi olmamın pek bir anlamı yoktu benim için, mekanikleşemeyecek, yoksa yok olacak bu beceriyi ciddiye alacak değildim.

Uzaylılar, diyordum – bir gece, küçük şehrimize tepeden bakan, ağaçlık bir bahçe içindeki eski kortun insanları –ki yak-

laşık yirmi kişiydik, gidenler ve uzun zaman sonra dönenler olurdu, bazen fark etmezdim bile- uyuyunca kalktım, odamın kapısını özellikle açık bırakarak aşağı inip bahçeye çıktım. Tam çıkıp çıkmadığımdan da emin değilim şimdi – karanlıkta şehrin ışıkları uzaktan güzel gözüküyordu, ama bahçenin kenarı sarptı, o zamanlar uçurum gibi gelirdi bana; kapının eşiğinden pek fazla uzaklaşmamış, rüzgarı hissetmekle yetinmiş de olabilirim. Ne kadar beklediğimi bilmiyorum – uzun bir süre olmasını istiyordum, evdekilerin yatağımda olmadığımı fark edip endişeleneceği kadar uzun bir süre; ama sonbahar ayazına on – on beş dakikadan fazla dayanmış olabileceğimi sanmıyorum.

Yeniden içeri girdiğimde herhangi bir telaşla karşılaşmamak, jestimin boşa gitmek üzere olduğunun açık bir göstergesiydi elbette, son kozumu kullanmak zorundaydım – kapıyı çarparak kapattım. Babamın kalkmasını yeğlerdim, ama annem de iş görürdü – "Ne olmuş güzelime?" diye sorunca, sabahtan beri kurduğum hikayeyi bir çırpıda anlattım: bir ışık gördüğüm için bahçeye çıkmıştım, köpeğimizin yanında tanımadığım, tüyleri mor mor parlayan başka bir köpek görmüştüm, göz göze gelmiştik. Kuyruğunu sallayınca kendimi bir uzay gemisinde bulmuştum, ufacık yaratıklardı bunlar, ışık tanesi gibiydiler, bana yeniden geleceklerini, gitmek için hazırlanmamı, gerekli bilgileri sonra bildireceklerini söylemişlerdi.

Şimdi düşününce, o yaş için çok da fena olmayan bir hikaye gibi geliyor – köpek kuyruğu konusundaki naif nedensellik "lapsus"unu saymazsak. Annemin etkilenmemiş olduğunu görmezden gelip bir dolu yemin ederek anlattıklarımın gerçek olduğuna onu inandırmaya çalışmış olmam beni bugün bile üzer.

Ertesi gün aynı uzaylıların ağzından, gemilerinde bir aksaklık olduğunu ve beni bir sonraki Salı günü alacaklarını bildiren yazıyı sıradan bir port belgesi formatında yazıp kortumuzun adresine gönderdim. Posta kutusunu bir başkasının açması ve yazıyı bulması lazımdı – dedemi odama çıkmaya ikna etmek, sonra da bariz olmayacak bir şekilde kutuyu açmasını sağlamak çocuk aklımı bir hayli uğraştırdı. Dedem notu bulunca çok heyecanlandı, ben aldırmıyormuş gibi davranarak anın

tadını çıkardım. Akşam toplu halde yenen yemek sırasında dedem konuyu açtı – babamın bunu nasıl karşılayacağını kestiremiyordum, ters tarafına gelirse ne olacağı bilinmezdi. Ters tarafına gelmedi – kort üyeleri, uzaylıların beni götürmesi konusunu uzun uzun ve büyük bir ciddiyetle tartıştı. Babam dışında herkes kalmamı istiyordu, gidersem çok üzüleceklerini, bensiz yalnız kalacaklarını, ben orada yokmuşum gibi kendi aralarında konuştular. Yalnızca babam, belli belirsiz bir gülümsemeyle, uzaylılar beni seçmişse ve götürmek istiyorlarsa bunun benim için önemli bir fırsat olduğunu söyleyerek benden yana çıktı ve mutlaka gitmem gerektiğinde diretti. Diğerleri ona itiraz etti – başta beni eğlendiren bu tartışma, babamın konuya asılması ve kendi görüşünü fazla ciddi bir şekilde savunması sonucunda endişe verici bir hal almaya başladı. Bu oyunun sonuçlarını yeterince düşünmediğim belliydi, ama gerçekten gideceğime inandığımı sanmıyorum; mesele, uzaylılar gelmediği için gidememek değil, kalmamı çok istedikleri için gitmemeyi seçmekti artık. Birden, babamın oyunbazlığının benim oyunumu alt üst ettiğini anladım, ondan nefret ettim ve gurur kırıcı olmayan bir çıkış yolu bulmak için ter dökmeye başladım. Masadakiler de beni kurtarmaya çalışıyor, ama babam oralı olmadan bastırıyordu – en azından şimdi böyle anımsıyorum, olanların gerçek oranları belki hiç de böyle değildi; babam birden tartışmanın bittiğini duyurdu, Salı günü için hazırlıklara başlanmasını emretti ve çilekli pastayı daha ne kadar bekleyeceğini sordu. Yerin dibine geçmeyi istemenin ne demek olduğunu ilk kez o Salı günü anladım sanırım – bavulumu ve yemek çantamı bizzat babam hazırladı, herkes yattıktan sonra bahçede benimle birlikte beklemeye başladı. Uzaylılar gelmediği için değil, babamdaki oyun kazanma hırsının ne kadar acımasız olduğunu gördüğüm için ağladım, çok.

Sonraları ben de pek çok çocuk gibi hayal ürünü senaryolarda oynadım – film çekme numarasıyla en iyi arkadaşımın kız kardeşiyle öpüştüm (iki aile arasında ciddi bir tatsızlık çıktı bu yüzden), esir düşmüş kızları vahşilerin elinden kurtardım ve doktor çantamdaki oyuncak aletlerle tedavi etmek bahane-

siyle karıştırılmaması gereken yerlerini karıştırdım, içki sofrası kurup herkesin kendi küçük kadehini tükürükle doldurup içmesine yol açtım. Benim oyunum oynandığı sürece herşey yolundaydı da, başkasının oyununun parçası kılındığımı anladığım anda bütün sigortalarım atıyordu.

Düşlerle ilgili takıntım da o dönemde başladı – düş kurmak yetmiyordu bir yandan, herşeyi istediğim gibi yönlendiremiyordum, o yüzden hem gerçekten düş görmek, hem de bu düşün tasarladığım gibi gelişmesini istiyordum – düşlerim özgür olmalı ama benim istediklerimi yapmalıydı. Yıllar sonra, tarihteki özgür istenç/kader tartışmalarını anlamam belki de bu yüzden hiç zor olmadı – ben de Tanrı olsaydım, aynı şeyi yapardım. Olmadığım için, istediğim düşü görebilmek için dua da ettim: on – on bir yaşlarındaydım herhalde, hoşlandığım bir kız vardı; ailesindeki herkes ölüyordu tasarladığım düşte, kız da kortumuzun önünden yürüyerek geçiyordu, ben üçüncü kattaki odamın penceresinden aşağıya kement atarak onu yakalayıp yukarı çekiyordum, annemle babam da onu evlat ediniyordu ve sonra hep birlikte yaşıyorduk.

Geceler boyu uğraşmama rağmen bu düşü hiçbir zaman göremedim; görseydim ne olacaktı bilemiyorum. Düşleri kontrol etme, bilinçle bilinçdışını sezdirmeden, Zenvari bir şekilde konuşturma merakım geçmedi; başkalarına da bulaştırdım bunu. Karım bu işe fena merak saldı ve bir süre sonra neler yapabildiğini anlatır oldu – inanmadığımı her seferinde belli etmekten alıkoyamadım kendimi.

Gerçeğin altını, üstünü, yanlarını araştırmak ve farklı gerçeklik düzlemleri yaratmak konusundaki saplantım ergenliğimde de sürdü. Çok sayıda kişinin bir kişiye karşı işbirliği yapıp, o arkasını döndüğü anda korkunç suratlar yapmak, kafasını çevirip baktığında normale dönmek temeline dayanan "psikolojik baskı" oyununun yanısıra, yeni tanışılan yabancılara uydurma özgeçmişler anlatmak, yol soranları yanlış yerlere yönlendirmek, ancak parolayı bilenlerin kurtulabildiği "kafalama" seansları düzenlemek, dönem dönem delirme izni alıp işe çıplak ayakla, hokkabaz şapkasıyla gitmek, bir hafta boyunca hiç konuşmamak ve yalnızca önceden hazırlanmış kartlar ara-

cılığıyla iletişmek gibi, masumiyet dozu değişse de kazanma saplantısı yaratmayacak oyunları, hem kendim oynadım, hem de yakınlarımı oynamaya teşvik ettim.

Geçen yıllar içinde giderek, oyun oynama dürtüsünün içimde biçim değiştirdiğini ve yaşama alanımı garip bir şekilde hükmü altına almaya başladığını fark ettim; bu keşfi hayra alamet saymayacak kadar büyümüştüm üstelik. Sinsilik vardı bir yerlerde: flörtlerde, ilişkilerde, arkadaşlıklarda, iş ortaklıklarında, hatta toplu taşıma araçlarında, lokantalarda ve yolda, hangi kuralların çiğnenebilir olduğunu, hangilerininse "üst-kural" olduğu için çiğnenemeyeceğini, bilincinde olmadan ayırıştırıyordum; üst-kurallar, ancak bu kurallara taraf olanlarca haklarında bir tartışma açılırsa oydaşmayla değiştirilebilecek, aksi halde dokunulmayacak kurallardı, bazı eski anayasaların değiştirilmesi teklif bile edilemeyecek maddeleri gibiydiler yani. Bu ayrıma uygun hareket edilmemesi beni zaman içinde artan bir şekilde rahatsız etmeye başladı. Aksi ve geçimsiz bir adam haline geldim; hafifçe üşüttüğümü düşünenler oldu, karımla cinsel yaşamımın pek parlak olmadığını ileri sürenler oldu; bütün garipliklerimi, olmak istediğim ama bunun ne olduğunu benim de bilmediğim şeyi olamayışımdan dolayı kendime ve dünyaya karşı duyduğum öfkeye yoranlar oldu.

Kendi geçmişime ve kısmen sürmekte olan (ama daha karanlık bir tona bürünmüş) oyunbazlığıma rağmen, insanları hala gerçek/sahte, gerçek/rol kıstaslarını kullanarak eleştirmeyi sürdürüyor olmam, bana çifte standart kullanıyormuşum duygusu vermiyordu buna karşın. Herkesin en az on - on beş kimliğinin olduğu, modernitenin "şizofreni" kavramının kadükleştiği, kimsenin gerçekte kiminle konuştuğunun bilinemeyeceği bir dünyada bu tutukluğum, bu kabızlığım çağdışı olmakla eş anlamlıydı. Ben de kendimi başka bir çağa ait hissediyordum ayrıca – insanların kimliklerini ülke, milliyet, din, cinsiyet gibi parametreler kullanarak belirledikleri, sade ve basit yaşamların hala mümkün olduğu çağlara özlem duyuyordum. Öyle tepem atıyordu ki bazen, birilerine döve döve kim olduklarını söyletme hayalleri kuruyordum; anlamak istemediğim şey, benim

"gerçek" olamayacağını varsaydığım, "rol" ya da "sahtelik" olarak algıladığım davranışların, özgeçmişlerin, hikayelerin, sözlerin, mimiklerin artık kendi özgün gerçekliğini oluşturmuş olduğuydu. İnsanlar "gerçekten" rol yapıyordu; rolleri gerçekti. Kendimi bir tür Oyunlar Hakimi olarak görürken kaba gerçeklikle yüz yüze gelmek zorunda kalmıştım; tasarımcısı ben olmadığım için küçümsediğim ve görmezden geldiğim bir oyunda, yani olgunluk çağını yaşadığını her fırsatta yineleyen bu dünyada hükmen yenilmem işten değildi.

Bunu hiç hoş karşılamadım. Bazı şeylerin nedenini burada aramak gerekir.

***

Oyunun zeka ve inançla olan ilişkisi bana, düşlerimi yönlendirmeye çalışmamda hissettiğim, karşıtlık gibi gelen ama bir Zen manevrasıyla aynı madalyona sığdırılabilecek bir dinamiği, bilinçle bilinçdışının dansını anımsatıyor. Gözünün kenarıyla bakmak gibi birşey bu – eskiden doğru adabın ve iyi edebiyatın önkoşulu sayılan bir tutum (geçmişi özlememek mümkün mü?). Bir oyunun, olabileceği herşeyi olmasının şartı, oyuncuların zekalarını en üst noktada kullanırken inançlarını yok etmemeleri, yani oyunu *yalnızca* bir oyun olarak görmemeleri, öte yandan oyuna olan inançlarının en üst noktasında, herşeyin bir oyundan, bu oyundan ibaret olduğunu sanacak kadar kuşkudan (ve zekadan) uzaklaşmamalarıdır. Bu iki zirve bir arada var olmalı, bir diğerinin uçurumu haline gelmemelidir. İnanmazlığı askıya almak ancak zekayla mümkün olur. Gerçek dindarlar ve gerçek ateistler bunu hiçbir zaman başaramaz örneğin – inanç ya da inançsızlık düzleminde ulaşmaya çalıştıkları saflık, bu oyunda, daha doğrusu Oyunda bir handikap oluşturur onlar için. Oysa hem ahireti, hem de dünyayı bir hedef olarak benimseyebilen, hem Tanrıya, hem de kendine inanmayı beceren insanların bazılarında, yerinde duramayan bu zeka-inanç ikilisinin dansını izlemek mümkündür.

***

Şeytanı olmayan bir Tanrıyı hala keşfedememiş olmamız, insanlık adına utanç verici. Karşıtına gerek duymadan kendi bütünlüğünü tanımlayabilen bir felsefe için nasıl hala çok erken olabilir?

***

Holéy Sevner'ın önemini –belli sınırlar içinde de olsa- kavramış az sayıdaki insandan biri, yirminci yüzyıl tarihçilerinden Sir James Belder'dır. Bugün artık neredeyse hiç kimsenin adını bile duymadığı Belder, döneminde Avrupa tarihinin en önde gelen uzmanlarından biriydi; Holéy Sevner'la tanışması da bu uzmanlığı sayesinde oldu – cadılık, büyücülük, gizli örgütler, pek çok çağdaşı gibi (örneğin İtalyan Eco, Fransız Ozick) Belder'ın da ilgisini çekiyordu; bu konuda yaptığı oylumlu çalışma, uzun süre alanın klasiği olarak kaldı. Bu çalışmasında Belder Holéy Sevner'ın izini bulmayı ve sürmeyi başardı, ama 1465'ten, yani "iyi" döneme geçtikten sonra birşey bulamadığı için, örgütün dağılmış olduğunu varsaydı. Avrupa çapında etkinlik gösteren bir tür mason locası olarak görüyordu Holéy Sevner'ı, siyasal güç peşinde koştuğumuzu, buna temel olarak da mistik bazı saçmalıkları, numeroloji gibi şeyleri öne sürdüğümüzü düşünüyordu. Anlaşılabilir yanılgılar bunlar – özellikle de, bu tür yanılgıların ortaya çıkması için büyük çaba harcadığımız, Utracek'i bu işe koştuğumuz düşünülürse. Belder gibi bir araştırmacıyı, 15. yüzyıl İskoçya'sında Thompson adında bir yargıcın olabileceğine inandırmış olması, Utracek'in meslek yaşamının doruk noktalarından biridir.

Sir Belder, bu araştırmayı kendi bıraktığı yerden alıp ilerletecek birilerinin çıkacağını umuyordu – bir tek kişi çıktı: o dönemlerde İstanbul olarak bilinen şehirde yaşayan, herhangi bir akademik yapıya bağlı olmaksızın, kendi saptadığı araştırma programlarına yıllarını veren, kimi zaman sarsıcı olabilecek sonuçlar elde etmesine rağmen çalışmaları hep kenarın uzak köşesinde kalmış Can Alibey Uzan. Belder'ın bıraktığı yerden değil, bambaşka bir çıkış noktasından Holéy Sevner'a geldi Uzan – kitlesel hareketlerin nasıl doğduğunu incelerken, anlayama-

dığı, tanımlayamadığı bir dışsal vektör saptadı, kuantum fiziğiyle içli dışlı olması nedeniyle aklı Heisenberg'e gitti, bir süre orada oyalandı, ama birşey çıkaramadı. Çeşitli ülkelerde, çeşitli zamanlarda ortaya çıkan ve kendi içinde tutarlı bir amaç bütünlüğü varmış hissini veren olayların benzer mekanizmalar gösterdiğini, benzer aşamalardan geçtiğini, benzer unsurlar içerdiğini saptayan Uzan, yine de bu hareketlerin kim(ler) tarafından başlatıldığını ortaya çıkarmakta başarısız oldu. Bunun nedenini anlamakta gecikmemesi, kendisi adına artı puandır: amaçtan yola çıkıyordu Uzan, yani kitlesel bir hareketi ortaya çıkaranların, o hareketin ortaya çıkmasından yarar sağlayacaklarını düşünüyordu. Bunun bir anlamda yanlış olmadığını kabul ediyorum, "yarar" sözcüğünü yeterince geniş tanımlarsak tabii. Ama Holéy Sevner'ın amaçlarını içerecek genişlikte bir tanıma ulaşması, o an için olanaksızdı Uzan'ın.

Yine de doğru yanıta hızla yaklaştığı açıktı. Bilimle ilgili efsanelerde hep baş köşeye kurulan şans ya da rastlantı, Can Alibey Uzan'ın da derdine deva olacaktı: toplumsal evrim kuramlarını kendi araştırması bağlamında incelediği sırada, (Hegel, Marx, Weber, Habermas gibi ağababalarla uğraşıyordu, taksiratı affola), oğlunun Duteron'un dinlerinden birinin peygamberi yapılmaya çalışıldığını öğrendi. Kronk adında, yeraltında örgütlenen, bir anlamda mistik bir dindi bu, bir tür kitle hareketi olarak doğrudan ilgi alanına giriyordu; buradan Belder'ın kitabına ulaşması zaten çok kısa sürerdi, ama Utracek'in yaptığı numaralardan biri, işini çok daha kolaylaştıracaktı: Belder'ın Holéy Sevner'dan söz eden metni, Kronk dininin temel başvuru metinlerinden biri olarak örgüt içinde dolaşımdaydı zaten.

Ne yazık ki Can Alibey Uzan, kendi sağlığına zarar verecek ölçüde iyi bir araştırmacıydı. Belki vardığı spekülatif sonuçları yayımlamayı hiçbir zaman düşünmüyordu (oğlunu Kronk'un yeni peygamberi olmaktan vazgeçirmeye çalıştığını biliyoruz, bu da en azından neyle karşı karşıya olduğunu, düşüncesizce atacağı bir adımın kendisi için ne gibi sonuçlar doğurabileceğini tahmin ettiğini gösterir), ama defterlerinin ve kendisinin varlığının yarattığı riski göze almamız olanaksızdı. Kronk'un o sıradaki peygamberinin de bunu anlamasa bile bil-

mesini sağladığımızı itiraf ediyorum. Can Alibey Uzan'ın ölümü ve çalışmalarıyla günlüklerinin yok oluşu, insanlık adına büyük bir kayıp olmuştur.

***

Soytarı gidene kadar O ile ilişkimizde herhangi bir olağanüstülük yoktu. Kendi kortumuzu kurmuş, görece genç yaşta saygın bir konuma gelmiştik. Evli olduğumuzu söyleyerek insanları şaşırtmayı seviyorduk, tek numaramız buydu sanırım – kurum nostaljisi. Soytarı çok daha sonra geldi. Geçen süre içinde kort dağıldı, biz de çeşitli ve peşpeşe gelen yanlış anlamalar sonucu eski toplumsal konumumuzu büyük ölçüde yitirdik. Şimdi yeniden anımsamak istemediğim şeyler bunlar, otuz yılı kapsayan bir hikaye, anlatmak istediğim de zaten başka. Bir bakım-konaklama kortuna yerleşmemiz, O'yu sarsan ilk şok oldu; benimle birleşmesinden önceki yaşamı, birliğimizin ilk on beş yılı ortanın üstü bir rahatlığa olduğu kadar, ciddi oranda göz önünde olma, izlenme, beğenilme, hakkında konuşulma düzenine de dayanıyordu ve genelde yaşamlarının geri kalan bölümünü ölümü bekleyerek geçirmek isteyenlerin tıkıldığı bakım-konaklama kortu, bütün bunların sıfırlanması anlamına geliyordu elbette.

O'yu neşelendirmeyi, kafasını meşgul etmeyi, onu yeniden mutlu ve neşeli görmeyi çok istediğim halde, bunu kendime bile itiraf edemedim o sıralarda. Yaşamımız beklenmedik bir şekilde zorlaşmıştı, ama yalnız onun için değil, benim için de; onun bu yükü taşımakta bana yardım edeceği yerde yükün bir parçası olmayı seçmesini büyük bir haksızlık olarak algılıyor, verebileceğim desteği bile isteye geri tutuyordum. Kurallar ve üst-kurallar ayrımını ihlal etmiş, haddini aşarak bir üst-kuralı çiğnemişti, öyle düşünüyordum.

Yine de Soytarı bir cezalandırma yöntemi değildi – ikimiz de, farklı farklı biçimlerde de olsa, yaşamımızın geri kalan dönemini yeniden canlandırması için büyük umutlar besliyorduk Soytarı hakkında. O için Soytarı, kuruyan köklerinin yeniden su emmeye başlaması, yapraklarının dirilmesi, güneşe yönel-

mesi demekti. Bunu görmek beni ayrıca çılgına çeviriyordu sanırım – benim veremediğim ve yaşamsal önemi olan birşeyi ufacık bir canlının veriyor olmasını katlanılmaz buluyordum, bana yetersizliğimi hissettirdikleri ve kendi aralarında, benim giremediğim bir birlik oluşturdukları için ikisinden de nefret ediyordum. Benim taleplerim başkaydı: gizli bir imparatorluk kuruyordum ve Soytarı'nın bu imparatorluğu yaşatmasını bekliyordum, yalnız yaşatmak da değil: benim yaşamımın son onyıllarında kurmaya başladığım şeyi alıp kendi yaşamının merkezine yerleştirmesini, bir nüve olmaktan çıkarıp dal budak sarmasını sağlamasını, herkesin bileceği, hakkında konuşacağı, merak edeceği bir yapıt haline getirmesini istiyordum.

Soytarı bunu yapabilirdi – ondaki kapasitenin yirmide biri bende olsaydı, imparatorluk bambaşka birşey olmuştu. Ama yapmadı; beş yaşındaydı, ona günü geldiğinde imparatorluğun başına geçeceğini ve bütün dünyayı ele geçireceğini anlatıyordum – gözlerimin içine baktı ve "İstemiyorum," dedi, beş yaşındaydı, neyi istemediğini bile bilmiyordu. Gülümsedim önce, yeniden anlattım, nasıl eğlenceli olacağını, nasıl ünlü ve zengin olacağını, istediği herşeyi yapabileceğini. Bu kez yüzüme bile bakmadı, yerde oturuyordu, başı öne eğikti, çıplak ayağını tutup burnuma dayadı, "Sen biraz ayak kokla bakalım," dedi. Bizi seyreden O çok güldü buna, benim suratımın allak bullak olduğunu görünce Soytarı'yı alıp hemen dışarı çıkardı. Hiç değişmedi oğlumun tavrı.

Soytarı'nın hep bizimle kalmasını beklemiyorduk elbette, bir bakım-konaklama kortu genç bir adamın kalacağı yer değildi, biz o yaşımızda oradakilerin en genciydik, her tarafta yaşlılar vardı; yine de çok erken gitti, bir gün "Ben gidiyorum," dedi ve gitti. Arkadaşlarımızı sevmezdi, sanırım bizi de sevmiyordu; ağırlıktan, kasvetten kurtulmak için, kendini bulmak ve kendi olmak için gidiyordu, bunu anlamıyor değildim, ergenliğinin başından beri beslediği karanlık cinsel fantazmalarından kurtulmak istemesini de anlıyordum, ama affedemedim, imparatorluğu yüzüstü bırakmasını, bana yardım etmeyi inatla reddetmesini, bir ayağım çukurdayken el uzatmamasını, bunu da bizi asılsız şeylerle suçlayarak yapmasını affetmem mümkün

değildi. Giderse bir daha dönemeyeceğini, onunla tüm ilgimizi keseceğimizi söylememe rağmen gitti. Cehennemin dibine kadar yolu vardı, eskilerin dediği gibi.

O'nun tepkisi çok daha farklı oldu. Ben hırsla imparatorluğa asılıp büyük atılımlar yaparken O tümüyle içine kapandı ve hiç konuşmamaya başladı. Beni bir kez daha yalnız bırakıyordu acım ve ağırlığım karşısında, üstelik bunu yaparak beni cezalandırıyor, Soytarı'nın gidişinden, yaşamımızın bu hale gelmiş olmasından beni, yalnızca beni sorumlu tuttuğunu gösteriyordu. Katlanılır gibi değildi. O'yla ilgilenmez oldum – çok zor değildi bu, zaten tek kelime etmiyordu, yalnızca birşeyler yazıp duruyordu, bir defasında o yokken kurcaladığımda, düşlerini anlattığı garip öyküler olduğunu sandığım yazılarla karşılaştım. Beni gördü; portu elimden kapıp çöp yakıcısına attı bir anda; o hışımla çıkıp gitti. Kendi portuma aktarabildiğim tek yazıyı hala saklıyorum:

> sessizlikten bilirdik herşeyi, çok soru sormadan anlar, daha olmadı anlamış gibi yapardık. konuşmaktan sıkılır, bazen de utanırdık ilk zamanlarda, ne zordu kendimizi açığa çıkaracak bir cümle sarfetmek; karşımızdakine, yanımızda yürüyene, kalbimizi ezen ağırlığın kalkmasını belki mümkün kılacak yanıtı doğuracak soruyu sormak için ne çok adrenalin harcardık, çoğu zaman bir bahane bulup geçiştirirdik konuşmayı, bahanelere bayılıyorduk elbette, ama sormak ve iyileşmek için kıvranıyorduk bir yandan, oysa sonunda sorabildiğimizde bile değişen birşey olmuyordu çoğunca, hangi soru yanıtını bulabilmiş ki bugüne dek diye sormadan edemiyor ve sorulardan ve yanıtlarını aramaktan hala kurtulamamış olduğumuzu görerek kendimize gülüyorduk, iyi geliyordu gülmek. söyleneni anlamadığımızdan şüpheleniyorduk bazen, suçu kendimizde arayacak kadar iyi niyetliydik belli ki, bunun aymazlık olduğunu anlamamız biraz uzun sürdü, yani şüpheden şüphe duymayı akıl etmemiz, ama sonunda başardık tabii. herkes kendi sözcüklerini kullanıyordu konuşurken, herkesin çöreklenmiş olduğu anlam deposu farklıydı, makbuzlar aynı

olsa da. onun da ötesinde, sözcükler kirletiyordu. ketumlukla suçlanmaktan iyice bıktığımız günlerdi, böyle bir dönemimiz de olmuştu gençliğimizde, yarım-ağız bir açımlama – sese dökme harekatına girişmiştik, yazıyla da yetinmez olmuştuk. kim neyi nasıl anladı bilmiyoruz şimdi, bilinmez de, arada sırada yakalanan ipuçlarıdır ancak, bazen çakarlar, bazen çakmazlar; hiç anlatmasaydık da olurmuş dedirtti bu yakaladıklarımız bize zaman zaman, ağır bir olası ya da gerçek hatayı düzelttiğimiz de oldu gerçi, ama toplama çizgisini çektik, kaçınılmaz bir hareketti bu çünkü hesap adamıydık, tartmayı ve ölçüp biçmeyi, en önemlisi de karşılaştırmayı severdik, çizginin altındaki hanelere yazılan sayılar ikna edici bir ağırlık taşıyamadı bizim için, dinimizi değiştirmedik. güzel sayılabilecek, en azından özlem dolu bir sevişmenin ardından herşey konuşulabilir sanıyorduk bir ara, ki artık çok sevişmiş, çok susmuş ve yeterince konuşmuş durumdaydık, yine de karşımıza dikilen tırnaklar ve iki adacığın, geçici bir süre birbirine dokunmuş iki kara parçasının yeniden ve hızla birbirinden uzaklaşması irkiltebilmişti bizi, hiddetlenmiştik, hiçbir şey temiz kalmıyordu işte, yaşananlar sözün boyunduruğunda hemen can veriyor, renklerini üzerlerinden atıp duyuşsuz bir bozluğa bürünüyordu, hayata ihanet etmekti bu, başka birşey değil. hikaye etme edimi de hayattan kaynaklandığında onu tanınmaz hale getiriyordu, anlatılacak şeyin "hakiki" olmaması, yaşanmamış olması, kişisel deneyimlerden olabildiğince uzak durması şarttı, ancak bu şekilde "hakikat"e ulaşılabilirdi, yazı ve söz, yani dil, ancak yan gözle, belli etmeden bakarsa ulaşabilirdi sahici olana, dümdüz baktığında ve teşrih masasının çıplaklığıyla övündüğünde, gördüğünü sandığı ve gösterdiği şeyle, gerçekte gördüğü ve aslında göstermesi geren şey arasında büyük bir fark çıkıyordu ortaya. bu durumda belki de yapılabilecek en iyi şey, sözden tümüyle uzak durmak, sözü söze kırdırmaktan vazgeçmekti. bir tür korunma yöntemi olduğunu düşünmüştük bunun ilkin, karşılaştırılmaktan, dolayısıyla yenik ilan edilme olasılığından korkan ürkek ve çe-

limsiz ruhların kendilerini korumak için er meydanını hükümsüz ilan etme çabaları değil miydi bütün bunlar, sözü billurlaştırmayı beceremeyenlerin, bulanıklığa, belirsizliğe övgüsü... susmayı bilen, suskuyu beceren insanlarla tanışana, onların sanatını kapana dek sürdü bu. bir sonraki aşama, "sanat" saydığımız şeyin aslında "doğa" olduğunu anlamaktı. sözü sözden arındırmak olduğunu anladık amacımızın – sözden sözü çıkarmak ve söze ulaşmak, herhangi bir matematiğe tekabül ediyor muydu bu, ediyordu elbette, sıfır, sıfır, sıfır: başladığı noktaya dönme, kusursuz bir eş-uzaklık, sonsuzluk. bundan aşkın bir amaç olamayacağını anladık, hemen anladık; doğru yolda olmanın bilgisi kavurmaya başladı bizi. susayayazdık. gün geldi, sessizlikten bildik herşeyi.

***

Keşke herşey bu kadar basit ve kişisel olsaydı; keşke binlerce yıllık çabanın ağırlığı ve bir dünya dolusu canlının, anılarının ve umutlarının sorumluluğu üstümüzde olmasaydı.

***

Mürettebat duvar tenisi oynamayı reddediyor. Bir zürafayı daha kesmek zorunda kaldık.

VI. Bitti

Holéy Sevner Toplantı Tutanağı.

Toplantıya Katılanlar : *Kaptan Neeling, Jahiveh, Eilohis, Duteron, Papavka. Utracek toplantının başında mevcut olmasına karşın, bir aşamada dışarı çıkarıldı.*

Tutanağı Yazan : *Redaktu.*

Toplantı, Kaptan Neeling ve mürettebatın elle tutulur moralsizliğiyle başladı. O'nun Soytarı tarafından kaçırılmış olmasının şokunu henüz atlatamamışken, yeni bir felaketle karşı karşıya olduğumuz öğrenildi.

Jahiveh: Berbat açıklamayı yapmak gene benim payıma düştü, nefret ediyorum bu işten. Ama hak ettim tabii, Ridaf'ı başımıza ben sardım sayılır. Son durum şu: Ridaf'ın sevgilisi Hökl bildiğiniz gibi Proje'nin enerji nöbetçilerinden biriydi, dolayısıyla uzun bir zaman dilimi içinde yoğun bir şekilde solitrans kullanması söz konusuydu. Aletin başlıca yan etkilerinden biri olan hafıza kaybının belirtileri kendisinde bir süre önce görülmeye başlamıştı – mekanizmanın ne olduğu bilinmediği için bu süreci hala durduramıyorlar. Nitekim Hökl de, Kuzeydoğu Kanadı'ndaki BMA Hareketi ile ilgili olarak hazırladığı belgeselden sonra giderek kötüleşti, kortundan çıkmaz oldu; onun bu durumunun Ridaf üzerinde ciddi duygusal etkiler yarattığı-

nı biliyorduk. Anlaşıldığı kadarıyla Hökl iyice kötülemiş, bunun üzerine de Ridaf herşeyi öylece bırakıp Hökl'le bilinmeyen bir yerde inzivaya çekilmiş. Sağlık şamanlarının ifadesine göre adamın fazla ömrü kalmamış.

Redaktu: Bayılıyorum buna.

Eilohis: Neye?

Redaktu: Kelek seçme yeteneğimize. Bu ortadan kaybolan kaçıncı adam yahu, önce Hatn, sonra Ebrino, şimdi Ridaf'la Hökl – bizden güçlü bir örgütün parmağı mı var ne?

Neeling: Redaktu, lütfen. Arkadaşlar, bu sefer başımız büyük belada, farkındasınız herhalde. O'yu Soytarı'nın elinden kurtarmamız lazım, bunu nasıl yapacağımızı inanın bilmiyorum. Ridaf'ın ortadan kaybolmasının Bağlantıyı ve Işınıma ulaşma şansımızı olumsuz etkilemesini engellememiz gerektiğini söyleyecektim bir de, ama az önce aldığım habere göre çok geç kaldık – hepimize geçmiş olsun. Bağlantı kesilmiştir.

Kaptan Neeling'in sözleri toplantıda büyük bir kargaşaya yol açtı, herkes bir ağızdan konuştuğu için kimsenin ne dediği anlaşılamadı, yazıcı da bu habere tepki vermekle meşgul olduğundan tutanak işini bir süreliğine savsakladı. Mürettebatın ilk panik atağı biraz yatıştıktan sonra Kaptan'ın, konuyla ilgili daha geniş açıklama yapmasına fırsat verildi.

Neeling: Büyük bir yönetim zaafı gösterdim, affedilir gibi değil. Sandım ki harekat kendi momentumunu kazandı, herşeyin Ridaf'a bu kadar bağlı olduğunu fark edemedim. Bağlantının yeniden kopması tümüyle benim suçum.

Duteron: Kaptan, yapmayın, bizi de ağlatacaksınız.

Papavka: Herşey yolunda gidiyordu, önceden bilemezdiniz ki Kaptan, kendinizi suçlamayın, rica ederim.

Neeling: Sağolun, ama ben bu görüşümde direteceğim. Bütün dünyada iki milyon yüz bin odak noktasında yüz milyonlarca insan toplanmıştı, Sayr'ın yazılımı mükemmel işledi, Ridaf'ın görüntüsü vardı her yerde, insanlar ona neredeyse tapıyordu, şarkılar söyleyip, el ele tutuşup meditasyon yapıyorlardı. Bağlantının kurulduğu duyulunca öyle büyük bir sevinç dalgası kapladı ki her yeri, neredeyse Işınıma geçeceğiz sandım. Faht'ın çabaları bile meyve verdi, Dünya Birliği, geç kalmış olma ayıbını örtmek için Işınımı sahiplenmeye soyundu bir anda, beklenmedik bir organizasyon desteği sağladı. Herşey artık kendi ayakları üzerinde durabileceğini gösteriyordu Harekatın. Biz olmasak bile bundan sonra herşey yolunda gidecekmiş gibiydi.

Jahiveh: Eminim Ridaf da öyle düşündü, yoksa bütün dünyanın kaderini bir darbede yüz seksen derece değiştirecek, sorumsuzca, bencilce, hayır, bencilce bile olamayacak kadar aptalca bir hareket yapmazdı. Kadın bütün yaşamı boyunca kendi köşesinde, kendi kendine sevdiği müzikle uğraşmış. Kitlelerle karşı karşıya gelme deneyimi hiç yok ki. BMA'cılara katılınca da bir kez böyle bir deneyimi olmuş, onda da ağzı yanmış. Yani diyorum ki bu son dönemde Ridaf'ın yaptıkları, onun gibi bir insanın kolay kolay kaldırabileceği bir yük değildi. Yine çok iyi dayandı bence. Ama işte herşey rayına oturdu, bana artık müsaade diye düşündü, sevdiği adam yakında ota dönüşecek, biraz olsun onunla ilgilenmek, dünyanın bakışından uzaklaşmak istedi belli ki. Meğer kale iskambildenmiş.

Eilohis: Kadın olduğu için savunuyorsun. Ridaf ihanet etti ulan, bunun özrü yok artık, yapma.

Redaktu: Ben anlamadım, insanlar Ridaf'ın ortadan kaybolduğunu duyar duymaz, parti bitti diye evlerine mi dağılmış?

Neeling: Güzel özetledin Redaktu, göründüğün kadar salak değilsin sen galiba.

Redaktu: Tipten kaybediyorum Kaptan.

Eilohis: Bunların hepsi davar. Beyinsizler sürüsü. Kavalcının peşinden koşan fareli köyün köylüleri. Kavalcı gidince "Biz buraya neden gelmiştik?" diye apışıp kalıyorlar. Kavalı bir kadının eline vermeyecektik Kaptan, sapıtıyorlar sonra, anlatabiliyor muyum?

Jahiveh: Deborah senin kavalını iyi çalamıyorsa suç bizim mi Eilohis? Belki de kavalda iş yoktur?

Toplantının bu aşamasında normalde kadınlar ve erkekler hakkında keyifli bir ağız dalaşı gerçekleştirilirdi, ama bugün kimsenin ne keyfi, ne de herhangi bir dalaşmayı kaldırabilecek hali vardı, o yüzden gündemdeki sorunlara geri dönüldü.

Neeling: Soytarı'nın kırmızı çizmeli kedi masalını kabul ettirmeye çalışacağını bilmesem, Eilohis'in benzetmesi üzerinde biraz daha duralım derdim. İlginç hakikaten.

Duteron: Fikrini değiştirmiş olabilir mi Kaptan?

Neeling: Sanmıyorum. Ayrıca Galaksiler Toplantısının yapılmış olduğunu da sanmıyorum. Bağlantının kesilmesi herşeyi alt üst etti. O'dan bir daha ne zaman haber alacağımız belli değil, neler olup bittiğini anlamanın tek yolu hangi masalın uygulamaya konduğunu takip etmek, yani çizmeli kedi mi, pamuk prenses mi. Soytarı'nın bu zorbalığı yanına kalmaz, merak etmeyin. Bu noktaya geldikten sonra da Dünya'nın ipini çekmezler. Soytarı'nın kumpasları olmasaydı şu anda büyük olasılıkla Işınımda olacaktık. O kadar kolay değil bu işler. Umutsuzluğa kapılmayın. Ridaf'sız ne yapabiliriz ona bakalim.

Utracek: Bence bu oyunu artık bırakalım.

Duteron: Utracek, bak yine aynı şeyi yaptın, yer edecek sende bu alışkanlık. Sıranı beklesene canım.

Neeling: Aslında haksız da sayılmaz, biliyor musun? Her

toplantıda topu topu üç defa konuşma hakkı var adamın. Belki bu sıra işini bir gözden geçirsek iyi olur.

Eilohis: Doğru. Jahiveh çok fazla konuşuyor örneğin.

Papavka: Bir dakika, bir dakika, Eilohis sen de başlama, zaten herkesin –

Utracek: Bıkmadınız mı peki?

Jahiveh: Neyden bıkmadık mı Utracek?

Utracek: Bitti işte. Soytarı geldi ve annesini götürdü, O bir daha geri gelmeyecek, Bağlantı filan olmayacak, dünyanın bütün Ridaf'ları bir araya gelse de olmayacak, masal filan da uygulama konmayacak. Zürafaları Lekeleme Komitesi dediğiniz şey sonuçta Kuzeydoğu Kanadı'nın binlerce kıçıkırık yeraltı örgütünden biri değil mi, Jahiveh haber bültenlerini takip ettiği için adını duyduk, birbirimize lolo yapmayalım şimdi. Eğlendik, iyi vakit geçirdik, ama bitti oyun, oyunlar biter yahu, yeter, ben de sizin kadar sevdim bu oyunu, yine oynayalım istedim hep, ama artık yeter, duralım, buradan bir yere gideceğimiz yok, kabak tadı vermeye başladı.

Neeling: Tamam Utracek, tamam. Hepimiz üzüldük, ben üzülmedim mi sanıyorsun O'nun gidişine, ama pes edemeyiz, bu kadar yaklaşmışken edemeyiz.

Utracek: Neye yaklaşmışken Kaptan? İki dakika kaptancılık oynamaktan vazgeçin de dinleyin, ne olur. Bu odada bir oyun imparatorluğu kurduk hep birlikte, ama artık yalnızca kabuğu kaldı imparatorluğun, içi kurudu, fazla uzadı. Dili ölmüş, insanları göçmüş, taşları ya yıkılmış ya da yosun tutmuş bir imparatorluk, haritaları kayıp, bayrağı yırtık, ordusu ve zaferleri çoktan toprak altında kalmış bir imparatorluk, kimseye hayrı dokunmayacak bir müsamere. Çok dramatik oldu, tamam, kusura bakmayın, ama O gitti, hiçbir şey olmamış gibi yapıp, ger-

çekle yüzleşmekten daha ne kadar kaçacağız? Biz avuç ihtiyarız işte, ormanın ortasında bir –

Redaktu: Kaptan, birşey demeyecek misiniz? Bunları kayda geçeyim mi? Herif aldı başını gidiyor.

Neeling: Utracek, iyi değilsin sen. Bir süredir değilsin zaten. Neyse ki dediklerini ciddiye alacak kimse yok aramızda. Ama böyle saçmalayacaksan bir çaresine bakmak zorunda kalırız, ona göre. Çık şimdi toplantıdan, dinlen biraz. Bir daha da duymayacağım böyle laflar.

Utracek: Bırak da insanlar kendi adlarına konuşsunlar! Sen delisin diye herkes delirmek zorunda mı? Çocuğunun ve karının hayatını mahvettiğin yetmedi mi? Üç kuruşluk ömrü kalmış bu insanlardan ne istiyorsun?

Jahiveh: Utracek, yeter! Gel biz seninle dışarı çıkalım. İlaçlarını aksatıyorsun, ondan oluyor bunlar. Gel iğneni yaptıralım.

Neeling: Evet evet. Biraz dinlensin, kendine gelsin.

Utracek: Bırak beni Jahiveh, ben giderim, gidiyordum zaten. Ama hiç olmazsa senin daha aklı başında davranmanı beklerdim, sen bu adamlar kadar kopmuş değilsin. Neeling'in hayatı boyunca kurtulamadığı travmalara bir yenisi eklendiği için ben de üzülüyorum, ama ona yardım edebilmemiz için önce bu oyundan –

Papavka: Hadi Utracek, hadi git artık, adamın tepesini attırıyorsun ama.

Neeling: O ·ia çok çalıştı tabii bu son dönemde, bitkin düştü, normaldir. Soytarı da onu etkiledi, iyi konuşur piç.

Duteron: Kaptan, siz de fazla anlayışlı davranıyorsunuz.

Redaktu: Hepimizin kafası karışıkken böyle moral bozucu sözler duymasak daha iyi olmaz mı Kaptan?

Neeling: Anlıyorum canım, merak etmeyin. Bakacağız çaresine.

Papavka: Şimdi ne yapacağımızı konuşacak mıyız?

Redaktu: Dünya Birliği Işınıma bu kadar angaje olmuşken, Musak hala bizim yanımızdayken, Ridaf'ın yokluğu bizi uzun boylu etkileyemez aslında. Bir-iki ay içinde rüzgar döner bence.

Neeling: Doğru söylüyorsun Redaktu, doğru söylüyorsun.

Kaptan Neeling bu sözleri söyledikten sonra sessizleşti; mürettebat onun düşünce akışını bozmamak için bir süre beklediyse de, Kaptan'ın gözlerinde birden yaşların belirdiğini fark edince, Işınımı değil giden sevgilisini düşündüğünü ve kederlendiğini anladılar. Bunun üzerine Eilohis'in başı çekmesiyle, Holéy Sevner'ın her zaman çok sevmiş olduğu ve iyi performans sergilediği çok eski bir şarkıyı üç sesli söyleyerek Kaptan'ı neşelendirmeye çalıştılar:

O mistress mine, where are you roaming?
O stay and hear, your true love's a-coming,
That can sing both high and low.

Trip no further, O pretty sweeting,
Journeys end in lovers' meeting,
Every wise man's son doth know.

What is love? 'Tis not hereafter,
Present mirth hath present laughter,
What's to come is still unsure.

In delay there lies no plenty,
Then come and kiss me sweet twenty,
Youth's a stuff will not endure.

Şarkı beklenen etkiyi kısmen gerçekleştirdiyse de toplantının geri kalanı oldukça verimsiz geçti; mürettebatın yorgun, isteksiz ve yaratıcılık krizi içinde olduğu gözlendi. Ridaf'ı arayıp bulma ve görevine dönmeye zorlama fikri rağbet görmedi. Jahiveh ve Duteron, yeni bir peygamber bulunması önerisine "Over my dead body!" diyerek net bir şekilde karşı çıktı. Eilohis Holéy Sevner'ın açığa çıkmasını istedi, sonunda bunu nasıl olsa yapmak zorunda kalacağımızı savundu, ama taraftar bulamadı. Söz dönüp dolaşıp Utracek'in son hezeyanına geldi – adet olduğu üzere, odadan çıkan bir dost hakkında odada kalanlar arasında zevkli bir çekiştirme seansı gerçekleştirildi, Utracek'in Holéy Sevner'dan ihraç edilmesine oy birliğiyle karar verildi. Ondan boşalan yeri, onun göstereceği bir adayla doldurmak söz konusu olamayacağından, yeni bir Utracek aranması konusunda herkesin aktif görev alması karara bağlandı. Kaptan'ın izin isteyip çıkması üzerine mürettebat Bağlantı konusunu bir süre daha tartıştıysa da, Kaptan'sız bu işin tadı çıkmadığından vazgeçildi. Duteron'un yeni getirttiği şarapların tadına bakılmasına karar verildi.

Dizçökme Notları'ndan.

Valhala'daki günlerimizin böyle tekdüze bir can sıkıntısı içinde geçmeye başlayacağına, bunca zaman sonra kendi elimizi kolumuzu bağlamışçasına, çaresizce, neredeyse bıkkınlık içinde birşeyler olmasını bekleyeceğimize inanmazdım. Önderler bile, gün gelir, bir başkası tarafından yönlendirilmek isteyebilir, ya da en azından yoldan çekilip izleyici olmayı canları çekebilir, hiç değilse bir süreliğine. Ama hayır, önder önderliğini her zaman bilmeli, sorumluluklarından kaçmamalı, kitlesini düş kırıklığına uğratmamalı, onlara her öğünde yeteri kadar ok işareti sunabilmeli. Önderlik dediğimiz nedir ki zaten, üç balıkla beş bin kişiyi doyurmak sonuç olarak. Bütün devrimlerin, bütün atılımların, bütün zaferlerin yeterince kaynatıldığı ve bütün suyu uçtuğu zaman, bireylerden ibaret olduğu görülecektir, genellikle de tek bir kişiden. Böyle yetişmişiz biz: bir kahraman

çıksın ve devleri, ejderleri, düşmanları, karanlığı, geriliği, fakirliği, umutsuzluğu, griliği yok etsin istiyoruz, peşinden gitmiyor muyuz, gidiyoruz elbette, ama peşinden gidilecek birinin varlığı olmadan kilitleri açamıyoruz, kapı önünde dikiliyoruz en fazla, paspasın üstünde uyukluyoruz iki büklüm. Açılın!, diye bağırıyor sonra arkalardan birileri, Kızıldeniz taklidi yapıyoruz güruh olarak, çok seviniyoruz çünkü, hayatımıza yeniden Anlam geliyor, Dava geliyor, İnanç geliyor diye, işte diyoruz, işte toplu ve bireysel zekalarımızı uğruna yorabileceğimiz, özenle geliştirdiğimiz kasları uğruna kullanarak taşları yerinden oynatacağımız, çukurlar kazacağımız, kazılı çukurları yerlerinden oynatılmış taşlarla dolduracağımız, havaya savrulması gerekenleri savurup düşenleri tutacağımız, uğruna daha bir yığın şey yapacağımız, sayesinde sevinçten ağlayıp hüzünle güleceğimiz, güzel anılar biriktirip bunları sonsuza dek birbirimize anlatarak geçmiş varlığımızı, dolayısıyla da halihazırdaki benliğimizi kendimize ve birbirimize kanıtlayacağımız bir Savaşçı ve ona yaver giden bir Savaş geliyor, bizim savaşımıza benziyor bu, haydi, haydi, haydi, haydi, haydi! Böceklerin kralları yok ama, Teverat'ta dediğimiz gibi – böcek kadar olamayan bir ırkın ahfadıyız, nasıl, böceklerin her biri, bilmesi gereken herşeyi biliyor, beş milyon tanesi aynı anda, aynı amaç için hareket edebiliyor, nasıl, öndersiz, antenlerini birbirine değdirerek, birbirlerinin üzerinden yürüyerek, kıvıl kıvıl iletişerek gidiyorlar gidecekleri yere, onlar giderken biz duruyoruz, parolayı soruyoruz birbirimize hala, sende miydi anahtar?, yoo, sende değil miydi?, arkadakiler? Anahtar yoksa gişeden geçemiyoruz, başlamadan bitiyor Pazar yürüyüşümüz. Daha iyisine layık mıyız? Kesinlikle hayır. Dünya'yı Kurtaran Adam, dünyayı kurtarma sorumluluğunu bile isteye üstlenmiş olsa bile, bir aşamadan sonra, çalışma saatlerinden şikayetçi olabilir. Tanrılar da insandır, hele şafak vakti yaklaşıyorsa.

***

Utracek'i öldürmek zorundaydık; o istedi bunu. Lafın gelişi değil – beni öldürmezseniz hepiniz için çok kötü olacak, yapıl-

ması gerekeni yapın, diyen oydu. Herşeye rağmen cesur bir adamdı Utracek, cesaretini kanıtlayacak birşey yapması pek gerekmemiş olsa da. Onu eksantrik biri olarak tanımayı seçtik, hepimizin gözünde işini biraz fazla ciddiye alan, hafif kaçık bir tutkuyla çalışan, çabuk parlamasa da çabuk küsen, o yüzden onunla konuşurken dikkatli olunması gereken biri. İşi gücü sözcüklerleydi – daha sonraları resimlerle, fotoğraflarla, hareketli görüntülerle uğraşmaya başladığında bile, ilk göz ağrısını unutmadı. Hiçbir şeyi başka birşeyle karıştırmaktan hoşlanmadı; kullandığı her anlatım aracının saf ve dürüst kalmasına çalıştı. Oysa işi insanları yönlendirmek, çoğu kez de bir anlamda aldatmaktı; bu devasa çelişkinin ağırlığıyla sürekli yüz yüze yaşadı, gözlerini hiç yummadı. Bu bakımdan onu gerçekten takdir ederim. Dürüstlük, başkasının yapıta bakarak kolayca saptayabileceği bir nitelik değil belki; en azından öyle olmadığı ölçüde bunun arkasına saklanan, zekice oyunlarla eğlendiren, düşündüren, kendini beğendiren, sevgi doyumsuzluğunu gidermeye çalışan, diğer yazarlar tarafından usta olduğu düşünülen yazarların dürüstlük gibi bir meselesinin olmamasını sağlayan da bu. Utracek, bir ufak istisna dışında hiçbir zaman yazdıklarını sahiplenme şansı olmayan bir yazardı üstelik; onun sahiciliği, hep başka insanların sahiciliği olarak okunmaya mahkumdu; buna rağmen dürüst olmak, dürüstlüğü kendine mesele etmek, benim Utracek'i ilk tanıdığımda anlamakta zorlandığım ve açıkçası zaman kaybı olduğunu düşündüğüm yaklaşımlardı. Nereden kaynaklanıyordu öyleyse Utracek'in dürüstlüğü, kendini bunca kat zırhın altına gizlemek zorundayken? Her zaman doğruyu, doğru bildiğini mi söylüyordu? Elbette hayır, oyunbazın önde geleniydi, yoksa işim olmazdı onunla. Sanırım şu: doğruyu söylemediğini bildiğinde, oyun oynadığında, aldattığında, bu bilgiyi, yani böyle yaptığı bilgisini yapıta içrik kılıyordu. İkincisi, daha önemlisi ve daha zor ele geleni, bilmediği şeyleri biliyormuş gibi yapmazdı, yüzeysel taklitlere kalkışmazdı, modaya uymazdı, hissettiklerini çarpıtmaz, hissetmediklerini hissediyormuş gibi yapmazdı. Anlattığı şeyler için olduğu kadar, anlatış biçimi ve cümleleri için de geçerliydi bu. Sevişseydi böyle sevişirdi – besleyici bir yemek gibi. Büyük tabak, dekoratif porsiyon ona

göre değildi, abur cubura da yönelmezdi öte yandan. Evet, sanırım doğru benzetme bu – dürüst bir ev yemeği gibiydi yazdıkları, elinden çok çeşit gelirdi üstelik.

İşte bu Utracek'i öldürmek zorunda kalmamız, hiçbirimiz için gurur verici bir deneyim olmadı. Ne var ki ona, kendi arzusuna ve yaratmış olduğu geçmişe saygı duymak zorundaydık - Holéy Sevner'ın bekasını işin içine hiç katmasak bile. Aldığımız son darbeler onu belki de hepimizden çok yaraladı, en çok onun şevkini kırdı – bugüne dek mükemmel işler çıkarmıştı, ama devam edemeyeceğini görüyordu, biz de görüyorduk. Soytarı'nın anlattığı hikayeyi gerçek sanması, bizim varlığımızın ve misyonumuzun gerçekliğini sorgulamaya başlaması, bir anlamda mesleki deformasyondu belki de – neyin gerçek olduğunu, neyin olmadığını ayırt edememek, işi tam da bu ayrım üzerine kurulu biri için ölüm olmalıydı. Bizim onu öldürmemizin, bu nedenle ona ek bir mutsuzluk yaşatmadığını, tam tersine kendini çoktan öldürmüş olduğunu bildiği için, bizden zaman içindeki sürüklenişini sona erdirmemizi istediğini düşünerek biraz olsun avunuyorum.

***

Ridafı düşünüyorum da – anımsamak da, anımsamamak kadar büyük bir lanet değil mi aslında? Hökl'le birlikte, herkesten uzak yaşarken, birbirlerinden başka kimseleri kalmamışken, yanındaki adamın eskiden nasıl biri olduğunu anımsamak, şimdiki haline, unutuşuna, Ridafı dahi unutuşuna ve beş dakikada bir yeniden unutuşuna katlanmayı daha zor hale getirmiyor mudur? Ya Hökl – basit bir hafıza sıfırlanması vakası değil onunkisi, sürekli yeniden sıfırlanan bir beyinle yaşadığının farkında bile olamamak. O'nun Gezgin hakkında düşündükleri geliyor aklıma sonra, dünyada en çok sevdiğim insanın, sonunda benden kaçmaya varan –Soytarı'ya doğru dürüst direnmedi bile; bunu anımsamak da benim lanetim olacak ömrümün geri kalanında- ihanetini düşünmüyorum da, Gezgin'le cezalandırılışından sonra ilk kez karşılaştığında, onu yeniden gördüğünde ama Gezgin'in kendisini yeniden değil, ilk kez gördüğünü fark ettiği anda yaşadığı çöküşü ve yeniden ayağa kalkmasını düşünüyorum.

Onun yanında olmayı seçti – kimdi ki o, ne paylaşmışlardı, bundan sonra ne paylaşabilirlerdi? Kalp kalp, başka birşey değil.

Bu çağın, yere göğe koyamadığımız, müthiş dönüşümlere gebe, ama aynı zamanda herşeyin yerli yerine oturduğu, gereksiz kafa karışıklıklarının, sivilcelerin, komplekslerin, aşırılıkların, gevezeliklerin bertaraf edildiği, nereden geldiği belli olmayan enerji patlaması şeklindeki bunalım sarmallarının yerini mutedil dalgalı, ama yine de pupa yelken gidilen bir seyre bıraktığı bu güzelim leş çağın başlıca takıntılarından biri değil mi, öte yandan, anımsamak-unutmak denklemi? Herkes sürekli bir "şimdi" içinde yaşamıyor mu, bu değil mi Holéy Sevner'ın saldırdığı en büyük yeldeğirmeni? Tutanaklar, seyir defterleri, kütüphaneler dolusu Kayıtlar, binlerce yılın zaman haritasını çıkarmak içindi hepsi; biz bunlarla uğraşırken, insanlar savaşları, toplama kamplarını, açlıktan ölündüğünü unutturmaya çalışıyordu. Ak kaşık değiliz gerçi hiçbirimiz – Proje'nin temelinin kilblerle oluşturulmasına göz yumduk, Işınıma geçme yolunda, hafızalarını alarak insanlıklarından "arındırılan" zavallılarla ilerlenebileceğini sandık; unutmuyorum. Unutmadığım içindir içimde hala birşeyleri değiştirebileceğimize dair beslediğim, artık safça itiraf etmenin hiçbir şeyi değiştirmeyeceği inanç. Sözün uçacağına aklımızın kestiği anda, iki bin beş yüz yıl önce başladı belki de bu aşağı giden yokuş, belki de bütün suç kayıt tutmaya başlama kararındaydı – unutabileceğimizi gördüğümüz anda, varoluşumuzun iskeletine ihanet etmeye başladık biz.

Bir açıdan, evrensel bir çağdaşlık çizgisine ulaştığımız da düşünülebilir tabii, Soytarı'nın ceza verme yöntemlerine bakılırsa – Tanzanyalılar, elektrikli iskemle ülkelerine ilk kez geldiğinde pek de gururlanmıştı. Evrendeki her bilinç-cismi, programlanmışçasına anımsamak-anımsanmak kulübünün ebedi üyesi olmaya çalışıyor. Böyle bir evrenin barındırdığı en büyük sır, Dönüşüm peşinde böylesine çılgınca koşması. Anlaşılır şey değil – 18. Dönüşüm sonucunda bir sonraki evrene geçildiğinde, bu kulübe ve üyelerine ne olacak? Bir önceki evreni anımsamayan bu bilinç, bir sonraki evrende kendini nasıl anımsatacak?

***

Holéy Sevner üyesi olmadan önceki yaşamımı benim için bir utanç kaynağı haline getirmeye çok çalıştılar, saygınlığımı elimden aldılar, işimden kovuldum, kortumda yaşayanlar, kendi geleceklerini tehlikeye atmamak için ayrılmak zorunda kaldı, yapayalnız ve tutamaksız bırakıldım, tövbe etmem istendi. Unutmaya kesinlikle değecek bir geçmiş. Dünya'nın en büyük sigorta şirketinde önder yardımcısıyken, günlük yaşamla ilgili hemen herşeyin sigorta kapsamına alınmasını sağlayacak bir plan geliştirdiğimde, önce bu projenin, sonra da şirketin başına geçirilmiştim. Hava durumundan lokantadaki yemeğin pişme durumuna kadar herşeyi ufak bir prim karşılığı sigorta ettirme fikri insanları o kadar cezbetti ki, iki yıl içinde ciromuzu üç katına çıkardık. Herkes benden, iş dehamdan söz ediyordu – bir sigortacı için duyulmamış birşey. Kaşınmaya başlamam uzun sürmedi – gizli ekipler kurup sigortalı müşterilerimizi sabote ettiğim, böylece bir yandan daha çok insanın paranoyaya kapılıp sigorta yaptırmasına neden olup, bir yandan da şirketi artan bir ödeme girdabına sürüklediğim, hem anarşi yaratıp hem de beni besleyen eli ısırdığım ortaya çıktığında, tasarladığım eylemlerin daha yarısını bile gerçekleştirememiştim. Karar ve uygulama kesin ve çabuk oldu – bavulumu bile alamadan, safra gibi atıldım.

Dibe çökmem çok daha uzun sürdü, ama dönüşü olmadığını en başından O da, ben de biliyorduk – O'yu iterek benden uzaklaştırmaya, su yüzüne çıkmasını sağlamaya çalıştığım o dönem boyunca, kendi konumunu hiçe sayarak –matematiksel modelleme konusunda, endüstrilerden yerel hükümetlere, çok çeşitli alanlarda en üst düzeyde danışmanlık hizmeti veren bir şirketi vardı- kelimenin tam anlamıyla elimi tuttu. Sonuç tümüyle kaçınılmazlaştı böylece. Dibe ulaştığımızda, artık hep orada kalmamız gerektiğini anladığımızda bile, kendi başının çaresine bakmayı düşünmedi.

Bunu basmakalıp buluyordum, özel bir değeri olduğunu kesinlikle düşünmüyordum, jenerik birşeydi, bir köpek bağlılığı gösteriyordu benim gözümde, onu layık olduğu şekilde aşağılamaktan başka birşey gelmiyordu elimden. O'suz çok daha rahat edeceğimi, özgür olmam gerektiğini kafaya taktığım, iyice keskinleştiğim günlerdi – ne kadar çekilmezleşebileceğimi anlama-

ya çalışıyordum belki de. Asla unutamayacağım günler... Uzun süre, bu dönemimden hiç utanmadığımdan zerrece kuşku duymadım – üzerinde uzun uzun düşünmüyordum, düşündüğümde de O görüntüye girmiyordu hiç, intikam fantazileri kuruyordum daha çok, ne yapsam yakalanmam, onu kavramaya çalışıyordum. Yakalanmamayı yeterince istemek gerektiğini kavrayacak kadar beynim vardı, O'yu görecek kadar değilse de.

***

Holéy Sevner tarihinde olağanüstü bir gün: Kuzeydoğu Kanadı'nın öldürüldüğü sanılan eski hükümet önderi Hatn çıkageldi. Jahiveh onu uyur halde görür görmez tanıdı. Burayı ve bizi nasıl bulduğunu anlamadık – biz dışarıdayken gelmiş, belli ki toplantı odasındaki kağıtları karıştırmış, sonra da yataklardan birinde uyuyakalmıştı; uyandığında, İsta'dan buraya gelişine kadar geçen süre içinde ciddi bir şok geçirdiğini anladık – ona neden Hatn diye seslendiğimizi anlamakta zorluk çekiyor gibiydi. Anlattığı karmakarışık hikayeyi doğru dürüst dinleyemedim, çünkü yatağın ona küçük gelişine ve laf arasında andığı avcılara takılmıştım. Mürettebatın suratlarına baktım teker teker, bu siyah saçlı, beyaz tenli, kiraz dudaklı, uzun boylu kadında –evet, bir genç kız sayılmazdı, ama kılı kırk yarmanın alemi var mıydı?- benim gördüğümü görüyorlar mı diye. Jahiveh'le göz göze geldiğimizde ikimizin de aynı şeyi düşündüğünü anladık – Pamuk Prenses, yedi cücelerin kulübesine gelmişti! Demek Bağlantı koptuktan sonra Galaksiler Toplantısı yapılmış, O Soytarı'nın bütün ayak oyunlarına karşın Dünya'ya açılan kredinin boşa gitmediğini ve yakında Işınıma geçecek güçte olduğumuzu, bunun gerçekleşebilmesi için de Pamuk Prenses masalının uygulamaya konarak Dünya'ya destek verilmesi gerektiğini kabul ettirmişti. Kılık değiştirmiş bir kötü kraliçenin ziyaretine her an hazır olmamız gerekiyordu – Hatn söylediklerimizi pek anlamıyordu, ama yabancılardan hediye almaması konusundaki ısrarımızın sonucunda, gülerek de olsa sözümüzü dinlemeyi kabul etti.

Ne var ki sevincimiz uzun sürmedi –olağanüstü bir gündü gerçekten- akşam saatlerine doğru biri daha geldi, ama Ebri-

no'ydu bu, kötü kraliçe değil. Onun da zor günler geçirmiş olduğu, annesini bile tanımamasından anlaşılıyordu. Eilohis Ebrino'nun kötü kraliçe olabileceğini bir süre savunduysa da, Jahiveh başta olmak üzere mürettebatın geri kalanı tarafından sindirildi. Bulunduğumuz yerin yol geçen hanına dönmesi ayrı bir endişe kaynağı. Duteron'un korkusu, iki gün sonra Hökl'le Ridaf'ın da çıkagelmesi. Birşeyler oluyor ve biz ilk kez bu kadar dışındayız olayların. Holéy Sevner'ın binlerce yıl sonunda nihayet zafere ulaşacağını sanırken, bir anda ölümcül bir hezimete uğramamız gayet mümkün.

***

Her insanın yaşamında çeşitli dönüm noktaları olur, benim de oldu – karar vermeden önce hepsinin eşiğinde durdum, esen rüzgarı göz kapaklarımda hissettim, bazen geçtim eşiği, bazen geri adım attım. Sonraları, karşıma çıkan eşiklerin sayısı hızla azaldı; gün geldi, elek oldu bu eşikler – yeni bir parça eklenmeden duvarda tozlanan bir koleksiyon. Bunu bir tür kıdem göstergesi olarak algıladığım olmuştur: bazı şeyleri yapmış olduğum için bazı şeyleri yapmak zorunda olmama ayrıcalığını, kimseyi beklemeden, ben tanıdım kendime.

Gün gelip bu ayrıcalığın beni beklemeden kendini iptal etmesini beklemeliydim, ummasam da; gafil avlandıktan sonra bile ayak diremiş olmamsa, ancak yaşlılığın getirdiği bir inatçılık, korku ve haklı çıkma saplantısıyla açıklanabilir, açıklanacaksa. Büyük kurtarıcı destanlarında da hep böyle olmaz mı: ister bir polis müfettişi ya da bir banka soyguncusu, isterse bir büyücü ya da ejder avcısı olsun, uzak diyarlarda sakin bir yaşam süren Kurtarıcı, yeniden, son bir kez, görevin kendisine yönelttiği çağrıyı duyar ve gereğini yapar.

Şimdi benim yapmam gereken de, gün geldiğine göre, bu: arkasına bunca zamandır saklandığımız perdenin artık önüne çıkmak ve yüzleşilmesi gerekenle yüzleşmek, uzun ömrümün son kovalama sahnesini, hakkını vererek oynamak. Dünya'yı bu aşamaya kadar getirmişken, korkmak, yorulmak, vazgeçmek çok cazip bir seçenek oluşturuyor aslında – elimizden ge-

len herşeyi yaptığımızı, ama olmayınca olmadığını, belki de böylesinin herkes ve herşey için daha iyi olacağını birbirimize defalarca anlatır, artık hiçbir yere varmayacak anıları karşılaştırır, neler başka türlü olsaydı nelerin farklı sonuçlanacağı konusunda inançlı kavgalar ederiz. Daha güzeli var mı?

Öyleyse nedir, mürettebatımı kaptansız bırakıp Dünya'ya çıkmak ve savaşmak için beni dürten? Çok mu seviyorum bu gezegeni ve onun insanlarını? Hiç değil – işin doğrusu, pek de umurumda değiller, kendi başlarına; bu kadar emek akıtmamış olsak, Işınıma geçmiş geçmemiş ilgilenmem bile. O'daki merhamet duygusu bende hiç olmadı. Kurulması için onca uğraşılmış, inanılmaz engeller aşılmış, eşi görülmedik zorluklara göğüs gerilmiş bir yapının, bir makinenin ziyan olmasına izin vermeme dürtüsü bu daha çok – şalteri kapayıp gitmektense, son bir kez, yaptığı şeyi yapmasını sağlamak ve bu kez amaca ulaşılabilmesi için dua etmek. Dünya Işınımı hak etmediyse bile biz hak ettik – sırf bu yüzden bile olsa, başlamak üzere olduğum yeni oyunu kazanacağımı biliyorum.

İkincisi, merak: Bilincin Bekçilerini, bir evrenden diğerine sürekliliği koruduğuna emin olduğum yüce muhasebecileri merak ediyorum; anlamadığım, çünkü bilmediğim, yepyeni bir kavram bu, daha önce nasıl aklıma gelmediğine şaşıyorum bir yandan da. Bilincin Bekçileri var olmak zorunda – demek ki varlar. Soytarı'nın bu konuda çok şey bildiğinden, Işınım fedailiğine de bu yüzden soyunduğundan eminim. Öğrenmeden duramam. Soytarı'yla da bir baba-oğul konuşması yapmanın zamanı geldi demek.

Üçüncüsü de merak: O'nun düşkapanının neredeyse her anını kaplayan, ikimizin de oğlunu kişisel düşmanı olarak saptamış bulunan, buna ve bana karşın O'nun zaaf geliştirdiği (aksine bir an olsun inanmadım), Zürafaları Lekeleme Komitesine karşı bize beklenmedik ve karşılığı ödenmez bir destek veren o garip, yalnız, kör adamı bulmak istiyorum. Düello edeceğimizi sanmıyorum, konuşacağımızdan emin değilim, ama karşılaşmamız şart – gerisi sonra düşünülür.

Ayrıca O'nun bana ihtiyacı var –yapayalnız kalmışken onu çaresizliğine terk etmem düşünülemez; bundan çok daha fazla-

sını hak ediyor. Jahiveh, O'nun o kadar da yalnız olmayabileceğini, Soytarı'nın yanısıra Gezgin'in de ona kamp ateşi hikayeleri anlatıyor olabileceğini ima ettiyse de, O'nun şu anda yalnızca bana ihtiyacı olduğunu biliyorum.

O'suz yaşamayı sürdürmeyi kabullenmek zorunda kalmayı istediğimi sanmıyorum.

VII. Ruhum Sana Emanet

Holéy Sevner Toplantı Tutanağı.

Toplantıya Katılanlar : Kaptan Neeling dış göreve gittiği için toplantılara bir süre katılamayacak; Kaptan Vekili görevini Jahiveh üstlendi; Jahiveh'ten boşalan yeri Hatn dolduruyor; Utracek'ten boşalan yere Ebrino atandı; Redaktu bileğini sakatladığı için toplantıya normal üye olarak katılıyor; Eilohis ve Duteron'un statüsünde bir değişiklik olmadı.

Tutanağı Yazan : Papavka.

Toplantıya, Ebrino ve Hatn için kısa olmasına, yormamasına özen gösterdiğimiz bir tanıtımla başladık – ikisinin de şokun etkisini üzerlerinden atamadığı belli olduğundan, bir yandan geçmişteki kimliklerini onlara anımsatmak, bir yandan da Holéy Sevner'ın ne olduğunu, onların bu yapı içinde nasıl bir görev üstleneceklerini anlatmak, ama bunu olabildiğince zorlamadan yapmak istedik. İkisi de, kafaları karışık olmasına karşın, kapasiteli ve birlikte çalışmaya yatkın, uyumlu insanlar. Mürettebat olarak kolayca kaynaşacağımızı düşünüyoruz. Kaptan Vekili, Eilohis'i Hatn'la gereğinden fazla kaynaşmaması için uyardı, ardından şu anki durumumuzu özetledi:

Bağlantı yeniden kuruldu, Galaksiler Toplantısında birçok gezegenin yanısıra Dünya da Işınım için Gözetim ve Destek Programı kapsamına alındı. Bu programın Dünya'daki uygulayıcısının Holéy Sevner olması aynı toplantıda kararlaştırıldı; Kaptan Neeling, Işınıma geçilene kadar gizli önder olarak dünya hükümetleri nezdinde çalışmalarını sürdürecek, resmi sıfatı IGDP Sorumlusu olacak. Biz de teknolojik bir atılım yaptık, Ebrino'nun, yani Utracek'in getirdiği port sayesinde Kaptan'la özel bir hattan sürekli iletişim içinde olacağız.

Kaptan Vekili'nin bu açıklamalarından sonra Kaptan Neeling'in yokluğunda nasıl çalışmalarda bulunulması gerektiği tartışıldı ve yeni görev alanları belirlendi. Buna göre Utracek Kaptan Neeling'le ve IGDP yönetimiyle iletişimden, ayrıca port-alanda yapılacak işlerden; Jahiveh bütün yerel hükümetlerin Işınımı destekleyici çalışmalar yapmasını sağlamaktan; Duteron büyük şirketlerin, öncelikle de Musak ve Games'in Işınım için yeni projeler üretmesinden ve bu şirketlerin çalışmalarının denetlenmesinden; Eilohis Programa dahil edilen diğer gezegenlerle işbirliği olanaklarının araştırılmasından; Papavka iki milyon yüz bin odak noktasında toplanan böceklerin geldikleri yerlere sağ-salim dönmesinin sağlanmasından, lekesiz zürafaların lekelettirilmemesinden ve Mutsuz Şah Isınandemir'in galaksiler nezdindeki çalışmalarının desteklenmesinden; Redaktu Galaksi Yönetimi kayıtlarının incelenmesinden ve Kaptan Neeling için Soytarı hakkında bilgi toplanmasından; Kaptan Vekili ise genel eşgüdümden sorumlu olacak.

Kaptan Neeling aramızda olsaydı bu işi belki de biraz fazla aceleci bir şekilde tatlıya bağladığımızı, sonuca biraz fazla kestirme bir yoldan ulaştığımızı belirtir, ondaki dolambaçlı oyun dehasına sahip olmadığımız için bizi açıktan suçlamasa da, tembelliğimiz, konsantrasyon bozukluğumuz ve kavramsal bütünlüğe gereken önemi vermeyişimiz hakkında demediğini bırakmazdı. O'nun bizimle olmamasına karşın Bağlantının kurulabilmesini kuşkuyla karşılar, kaşlarını kaldırarak hepimizi teker teker süzerdi. Bağlantının kurulmasının ve Işınıma geçilmesinin mümkün olduğunu, Holéy Sevner'ın

en umutsuz dönemlerinde savunan ve bize güç aşılayan hep o olmuştu, ama bunların sonunda gerçekleşmeye başlamasından galiba rahatsız olacaktı. İnsanların insanlara emanet edildiği bir ütopyanın yaşama geçirilme olasılığı, Kaptan Neeling'i her zaman için için endişelendirmiştir – ne var ki Holéy Sevner'ın görevi de bunu yapmaktı. Tarihsel süreç içinde bazı şeyleri değiştirememek, bazı şeylere engel olamamak Kaptan'ı hep üzdü; şehir farelerinin durumu onda takıntı halini aldı, Jams öldürülünce kardeşi ölmüş gibi ağladı. Bu umursamazlık çölünün ortasında, kardeşlik ve dayanışmaya değil, aşkıncı bir metafiziğe dayanan bir devrimi benimsemekle gerçeklerden kaçtığımızı, dünyanın içinde bulunduğu duruma gerçek çözümler aramak yerine birtakım oyunların cazibesine kapıldığımız düşüncesi, kuşkusu, Kaptan Neeling'in içini hep kemirmiştir. Oysa Işınım harekatı, tarihteki en gerçekçi birlik harekatı oldu; insanları birbirleri için, hatta sonraki nesiller için değil, doğrudan kendileri için, kendi canlarını kurtarmak için çalışmak zorunda bıraktı; bencillikte birleşti herkes. Soytarı'ya ve Zürafaları Lekeleme Komitesine karşı verilecek savaşı kazanmanın ancak ikincil sonuçlarıydı Dünya'nın ve diğer canlıların kurtulması. Bu bakımdan, Kaptan Neeling'in endişelerinin yersiz olduğuna Holéy Sevner mürettebatı olarak karar verdik.

Utracek havanın çok güzel olduğunu söyleyerek bir yürüyüş, ardından da ufak bir piknik yapmayı önerdi, Kaptan Vekili'nin sert tepki vermesi üzerine yeni Jahiveh toplantıyı dışarıda, piknik sofrası etrafında yapmayı önererek uzlaşma sağlamaya çalıştı, mürettebatın çoğunluğunun bu öneriyi beğendiğinin anlaşılması üzerine dışarı çıkıldı, eski Utracek'in ve başhekimin de bizimle gelme isteği kabul edildi; havanın gerçekten güzel olduğu, hafif bir esintinin varlığının sıcağın bunaltıcı olabilecek etkisini azalttığı, köstebeklerin bu yıl erken çıktığı ama ağaçkakanların nedense ortalarda gözükmediği, Jahiveh'in elbisesinin ona çok yakıştığı, şampanya ve çileğin insanı mutlu kıldığı gözlendi, bir keresinde eski Utracek'in toplantıyı unutup şehre indiği için Kaptan Neeling tarafından fena halde azarlandığı, Utracek'in de bunun üzerine

Kaptan'ın seyir defterlerini karıştırarak oraya buraya, ipe sapa gelmez dipnotlar düştüğü, Kaptan'ın bu notların Soytarı tarafından yazıldığını, dolayısıyla Dünya'nın saldırıya uğradığını düşünerek Holéy Sevner'ı alarma geçirdiği, Utracek'in suçunu itiraf etmesine rağmen sakinleşmeyen Kaptan'ın gece vakti çıkıp ormanda Soytarı'yı aradığı, geri dönmemesi üzerine endişelendiğimiz, sabahın ilk ışıklarıyla birlikte hala alarm halinde onu aramaya çıktığımız ve tam şu ağacın altında uyuyakalmış bulduğumuz anımsanarak bunun eğlenceli bir anı olduğu saptandı, piknik örtüsünün o ağacın altına serilmesine oybirliğiyle karar verildi.

KİM KİMDİR? NE NEDİR?

763: Holéy Sevner'ın "iyi" ve "kötü" dönemlerinin süresi. M.Ö. 62- M.S. 701 arası iyi, 702-1465 arası kötü, 1466-2229 arası iyi dönemdir. Bu dönemlerin iyilik ve kötülük özellikleri tartışmalıdır, birbirlerinden ne kadar farklı olduğu konusunda Holéy Sevner üyeleri arasında bile görüş ayrılığı vardır; genel eğilim, kötü dönemlerin daha eğlenceli olduğu yönündedir.

Aei: Son Timsahın Kuşsal Zembereği üyesi (Timsahın Gözyaşı). Kurtuluş Hareketinin Eşgüdüm Sorumlusu.

Afrika Organizasyonu: Olgunluk Çağındaki üç büyük siyasal birlikten biri.

Agse: Hökl'ün eski sevgilisi, Sayr'ın annesi. SonSöz adlı örgütün Neyo temsilciliğini yaparak Kurtuluş hareketine katıldı.

Alpa: Gürz Partisinin Hamu'dan sonraki önderi.

Aura enerjisi: Hrades ve Vletos adlı bilim adamlarının kuramsal çalışmalarının sonucu olarak ortaya çıkan, meditasyon sonucunda üretildiği saptanan enerji türü.

Bağlantı: Bir gezegen yüzeyinde gelişen Bilincin, o gezegenin Ruhuyla uyum içinde olması. Bağlantının kesilmesi, bir gezegenin Işınıma geçme yolunda önemli bir darbe alması anlamına gelir, çünkü Işınım (ve dolayısıyla Bağlantı) ancak bu uyum sonucu üretilen birlik enerjisiyle mümkündür.

Beatles: Holéy Sevner'ın Dünya yüzünde birlik enerjisi üretimi konusunda etkili olabileceğini düşündüğü bir müzik grubu. Josebah gibi Beatles da (başka nedenlerden ötürü olsa da) bu beklentiyi karşılayamamıştır.

Bilincin Bekçileri: Kaptan Neeling'in varolduğunu düşündüğü, bir evrenden diğerine genel anlamıyla "birikim"in akta-

rılmasını sağlayan grup. Gerçekten varolup olmadıkları saptanamamıştır.

Bilinç-cismi: Evrende bilinç taşıyan her birim.

BMA: Beyaz Mantolu Adam. Kurtuluş Hareketini başta Paşa'yla birlikte yöneten, daha sonra tek önder konumuna gelen kişi.

BMA'nın Meclis Konuşması: BMA'nın Genel Mecliste yaptığı ve Kurtuluş günlerini baştan sona anlattığı konuşma. BMA'nın ilk kez konuşması nedeniyle de tarihsel öneme sahiptir.

Bugs Teorisi: Dünyanın bir bilgisayar ağıyla ve bu ağa doğrudan bağlanabilen, uydudan kontrol edilen böcekler aracılığıyla yönetildiğini ileri süren teori. Ekva-Paşa Doktrini olarak da bilinir. Geliştirilmiş Bugs Teorisi, bu düzeneğin kontrolünün, Dünya'yı yok etmek isteyen uzaylıların elinde olduğunu savunur.

Büyük Sulb Kongresi: Kurtuluş Hareketinin merkezi bir otoriteye, yani Kurtuluş Meclisine ve Yürütme Kuruluna bağlı olarak savaşımını organize etmesini sağlayan kongre.

Can Alibey Uzan: Araştırmacı. Holéy Sevner'la ilgili önemli saptamaları olmuş, bunları açıklayamadan öldürülmüştür. Hakan Uzan'ın babasıdır.

Cellat: bkz. Soytarı.

Ceza Şirketi: Dünya Birliği'nin yargı sistemine dahil olan ve verilen cezaların uygulanması konusunda hizmet veren şirket.

Deborah: Eilohis'in sevgilisi olmuş olduğu düşünülen kadın.

Dubl: Dünya Birliği'nin başkenti.

Duteron: Holéy Sevner üyesi. Dinlerden sorumludur.

Dünya Birliği: Olgunluk Çağının üç büyük siyasal birliğinden biri – Avrupa, Asyanın bir kısmı ve Amerikaları kapsar.

Düşkapanı: Düşleri kaydeden ve bunların sonradan izlenmesini sağlayan aygıt; bir tür karakutu.

Ebrino: Proje'nin önderi; Jahiveh'in oğlu.

Eilohis: Holéy Sevner üyesi. Proje'den sorumludur. Kuru bir adam olarak bilinir. Holéy Sevner kurallarına aykırı olarak

Deborah adında bir sevgilisi olduğu konusunda rivayetler vardır.

Ekva: Musak'ın üçüncü önderi, Kurtuluş Hareketinin ideoloğu, Ridaf'ın abisi. Suikaste kurban gitmiştir.

Evrenin Dönüşümü: Evrenin bir evreden diğerine geçmesi. Dönüşüm belli bir ilerleme ideolojisi barındırır, ama bu ilerlemenin kapsamı belirsizdir. İçinde bulunulan evren 17. Evren olarak bilinir; 18. Dönüşümün ardından 18. Evrene geçilecektir. Bu konuyla bizzat galaksi önderlerinin yanısıra Zürafaları Lekeleme Komitesi ve Mutsuz Şah Isınandemir ilgilenir.

Faht: Kuzeydoğu Kanadı'nın en tanınmış futbol adamı. Holéy Sevner'ın Işınım Harekatında, kitlelerin desteğinin sağlanması konusunda önemli katkıları olmuştur.

Galaksi Ombud Büroları: Galaksi sakinlerinin yönetsel şikayetlerini iletebileceği merkezler.

Galaksiler Toplantısı: Galaksi önderleri arasında yapılacak ve 18. Dönüşüm konusundaki son gelişmelerin ele alınacağı, evrenin Işınıma geçişini yavaşlatan ya da engelleyen gezegenlerin durumunun tartışılacağı toplantı. Galaksi önderi Cellat bu toplantıda aralarında Dünya'nın da bulunduğu binlerce gezegenin Kırmızı Çizmeli Kedi masalı uyarınca yok edilmesini önerecektir.

Games: Dünya Birliği'nin en büyük şirketlerinden biri; her türlü bireysel ve kurumsal oyunun tasarımıyla uğraşır; Jahiveh'e bağlıdır.

Gatlok: Dünya Birliği'nin en büyük şirketlerinden biri olan ve port üretimiyle uğraşan S-Port'un önderi. Bugs Teorisi portların, bireylerin kontrol edilmesinde kullanıldığını ileri sürdüğü için Gatlok'a ve şirketine kuşkuyla yaklaşan Paşa, Kurtuluş Hareketinin Kuzeydoğu Kanadı'ndaki portlara karşı toplu imha harekatına girişmesini sağlar, ancak Kurtuluş Hareketi savaşımını sona erdirip iktidarı devraldığında, S-Port'la o zamana kadarki en büyük port alım anlaşmasının yapılmasını engelleyemez.

Geliştirilmiş Bugs Teorisi: Bugs Teorisinin öngördüğü küresel yönetimin uzaylılar tarafından gerçekleştirildiğini ve Zürafaları Lekeleme Komitesiyle bağlantılı olduğunu iddia eden teori.

Genel Meclis: İsta hükümeti düştükten ve Kurtuluş Meclisi Dünya Birliği tarafından tanındıktan sonra, yani Kurtuluştan sonra oluşturulan meclis.

Getto-centrum: Şehir merkezleri – tam anlamıyla yalıtılmış, giriş-çıkışın yasak olduğu ve endüstriyel üretimin yapıldığı düşünülen bölgeler.

Gezginler: Bağımsız olarak çalıştıkları halde bir süre sonra Cellat'ın baskısına boyun eğen ekip; galaksi çapında denetim yapmakla görevlidirler.

Gülme tekeli: Cellat'ın buluşu bir enerji olan gülme enerjisinin barajlarda toplandıktan sonra Zürafaları Lekeleme Komitesine devredilmesini öngören, Cellat tarafından Dünya'nın yok edilmesini sağlamak için rüşvet olarak kullanılan tekel.

Güneş Ülkeler Federasyonu: Olgunluk Çağının üç büyük siyasal birliğinden biri.

Hakan Uzan: Kronk'un peygamber adaylarından biri; Can Alibey Uzan'ın oğlu. Babasının Holéy Sevner ve Zürafaları Lekeleme Komitesi hakkındaki bulgularını, babasıyla kendisinin ölümleri arasındaki kısa sürede gizlice yayımlatmayı başardığı düşünülmektedir. Bu bulguların bir bölümünün, yazıldıkları sırada geleceğe ait olması, Kaptan Neeling tarafından şaşırtıcı bulunmuştur.

Hamrabi: Utracek'in adamlarından biri. Bir saray yazıcısıyken, yazdığı tabletlerde kendini kral olarak tanıtmış ve siyasal manevralar sonucunda idam edilmişse de tarihe bu tabletlerde anlatıldığı şekilde mal olmuştur.

Hamu: Gürz Partisi önderi.

Hatn: Kartal partisi önderi; Kuzeydoğu Kanadı'nın hükümet önderlerinden biri.

Holéy Sevner: Dünya'nın Işınıma geçmesini sağlamakla yükümlü yedi kişilik ekip. Geçmişi, Kayıtlardan anlaşıldığı kadarıyla binlerce yılı kapsamaktadır. Ekibi oluşturan bi-

reyler zaman içinde değişse de, roller ya da bireysel makamlar aynı kalmaktadır (kadronun son halini almadan önce Mukaber gibi başka üyelerin bulunduğu, Utracek'in gruba sonradan katıldığı anlaşılıyorsa da, bu değişiklikler birer istisnadır). Örneğin Kaptan Neeling her zaman ekibin önderi olmuştur, ama bireysel Neeling'ler tarih içinde elbette değişmiştir. Ekip üyeleri diğer üyeler tarafından seçilerek göreve gelir.

Hökl: İdeoloji tarihçisi. Proje'ye katılıp bir ekvator adasına nöbetçi olarak gider. Ridaf'ın sevgilisi, Sayr'ın babası. Kuzeydoğu Kanadı'ndaki Kurtuluş Hareketiyle ilgili belgeseli hazırlayan kişi. Nöbetçi olarak çalıştığı dönemde kullandığı solitrans adlı aletin yan etkisi nedeniyle hafıza kaybına uğrar.

Işınım: Öncelikle gezegenlerin, ardından da bütün evrenin Dönüşüm için üretmesi gereken birlik enerjisinin yaratacağı etki.

Işınım Harekatı: Holéy Sevner'ın, Işınıma geçilebilmesi için bütün olanaklarını ve tüm gücünü seferber ederek son kozunu oynadığı harekat.

Işınım için Gözetim ve Destek Programı (IGDP): Işınıma geçmekte gecikmiş gezegenlerin yok edilmek yerine desteklenmesi ve yönlendirilmesi için Galaksiler Toplantısının benimsediği program.

İncebilekliler: 20. Yüzyılda ortaya çıkan Kronk dinine bağlı olan ve o zamandan beri baskı altında yaşayan grup.

İsta: Kuzeydoğu Kanadı'nın başkenti.

Jahiveh: Holéy Sevner'ın tek kadın üyesi. Games'ten sorumludur. Kurallara uymayarak cinsel ilişkide bulunmuş ve Ebrino'yu doğurmuştur. Grubun en neşeli ve insancıl elemanlarından biri olmakla birlikte, işini Kaptan Neeling kadar ciddiye aldığı da söylenebilir.

Jams: Önceleri adı Jas olan, Hökl'le aynı yerde Proje için çalışan kilb. Daha sonra Hökl'le birlikte kaçarak İsta'ya gelir ve getto-centruma giderek buradaki şehir farelerini organize etmeye başlar. Olgunluk Çağının temellerine yönelik bir

tehdit oluşturduğu için sonunda sessizce ve yine şehir fareleri tarafından öldürülür.

Josebah: Holéy Sevner'ın Dünya yüzünde birlik enerjisi üretimi konusunda etkili olabileceğini düşündüğü bir müzisyen. Beatles gibi Josebah da (başka nedenlerden ötürü olsa da) bu beklentiyi karşılayamamıştır.

Kaleci Golleri Yasası: Kalecilerin attığı her golün iki gol sayılmasını öngören ve Kartal Partisine büyük avantaj sağladığı için eleştirilen yasa.

Karac: Zürafaları Lekeleme Komitesi üyelerinden biri.

Kamu Geliştirme Kayıtları: Galaksi yönetimleri nezdinde tutulan ve Işınıma geçme performansı bağlamında gezegenlerle ilgili tüm bilgileri içeren kayıtlar.

Kamu Vicdanı: Başarısız bulduğu önderleri öldüren gizli örgüt.

Kaptan Neeling: Holéy Sevner'ın önderi, oyun imparatorluğunun kurucusu. Cellat'ın babası, O'nun kocası.

Kayıtlar: Holéy Sevner'ın tüm toplantı tutanaklarını ve Kaptan Neeling'in Seyir Defterini içerir.

Kilbler: Proje'nin, nöbet istasyonlarındaki enerji nöbetçilerine yardımcı olmaları amacıyla istihdam ettiği, insan-altı özellikler taşıdığı ve şehir farelerinden devşirildiği düşünülen kişiler.

"Klasikler, yeniden!" Musak'ın Ekva döneminde başlattığı, ikinci binyıl müziklerinin yeniden işlenerek tüketime sunulmasını hedefleyen ve büyük başarı kazanan pazarlama harekatı.

Kort: 15-20 kişilik grupların yaşadığı hane; ev.

Kronk: Holéy Sevner'ın (özellikle de Duteron'un) geliştirdiği gizli dinlerden biri. Işınıma gidecek oranda bir birlik enerjisi üretmeyi başaramadı.

Kronk Üçlemesi: Kronk diniyle ilgili üç belge. Bu belgelerden biri, Holéy Sevner'ın kontrolü dışında yayımlanmış, diğer ikisi, Utracek'in hazırladığı *Olgunluk Kitabı*'na temel oluşturmuştur.

Kurtuluş Hareketi: Kuzeydoğu Kanadı'nda yerleşik düzene karşı ayaklanan ve üç yıllık bir savaşım sonunda iktidarı

devralan hareket. BMA ve Paşa tarafından yönetilirken, Paşa'nın tasfiyesi sonucunda tek önderli olarak yoluna devam etmiş, başlangıçtaki devrimsel potansiyelini gerçekleştiremediği iddia edilmiştir.

Kurtuluş Meclisi: Kurtuluş Hareketinin meclisi. Başkanı BMA'dır.

Kuzeydoğu Kanadı: Bugünkü Ege, Karadeniz, Anadolu, Kafkaslar ve Ortadoğu bölgelerini kapsayan ülke.

Lekesiz zürafa: Mutsuz Şah Isınandemir tarafından gezegenlere Işınıma ulaşabilmeleri için açılan kredinin birimi. Sınırlı sayıda lekesiz zürafa bulunduğu için gezegenler birbirleriyle yarışmak durumundadır. Bkz. Zürafaları Lekeleme Komitesi.

Moda Bildirgesi: Paşa ve BMA'nın hazırladığı, Kuzeydoğu Kanadı'ndaki direniş örgütlerini ortak savaşıma çağıran bildiri.

Mukaber: Holéy Sevner'ın eski üyelerinden biri. Kitaplarla ilgilenirdi. Delirdiği için yerini Utracek'e bırakmıştır.

Musak: Tüketime yönelik müzik üretimi endüstrisinin en büyük şirketi.

Mutsuz Şah Isınandemir: Gezegenlere lekesiz zürafa verilmesini denetleyen kişi.

NESYD İdaresi: Sinir Sistemi Bozukluğu olarak tanımlanan bir hastalığı yayan bir terör örgütü.

O: Dünya'nın Ruhu. Holéy Sevner'ın tamamlayıcısı. Cellat'ın annesi, Kaptan Neeling'in karısı. Bağlantı kesildikten sonra, Galaksiler Toplantısında gezegeninin mahkum edilmemesi için büyük çaba gösterir.

Oia: Son Timsahın Kuşsal Zembereği önderi. "Eylem" sırasında intihar eder.

Okyanus Şişeleri Grubu: Hökl'ün de üyesi bulunduğu ve eski-yeni bazı metinleri port-alanda dolaşıma sokan düzen karşıtı gizli örgüt.

Olgunluk Çağı: Modern Çağın küllerinden doğan çağ.

Olgunluk Kitabı: Olgunluk Çağının en yaygın olduğu düşünülen kitabı. Yazarı ve ne zaman yazıldığı kitleler tarafından bilinmese de, Holéy Sevner üyesi Utracek'in kaleminden çıkmadır. Gizlice dolaşıma sokulmuştur, zaman içinde yenilenir. Muhalif bir söylem içerdiği düşünülür, ama bu konuda ciddi tartışmalar vardır.

Papavka: Holéy Sevner üyesi. Hukukçu, ayrıntı düşkünü, geveze.

Paşa: Son Timsahın Kuşsal Zembereği adlı örgütün üyesi olarak Kuzeydoğu Kanadı'nda özgün bir ayaklanma hareketine katılır, daha sonra Kurtuluş Hareketinin iki önderinden biri olur. BMA'nın önderlik konumuna yükselmesinde önemli katkıları olmuştur. Ortaya attığı Bugs Teorisi Harekete önemli bir ivme ve yön kazandırırsa da, daha sonra işin içine uzaylıları da katması, onu muhaliflerinin elinde kolay bir hedefe dönüştürür. Yamu'nun sevgilisi.

Port: Port-alana erişimi sağlayan bireysel alet.

Port-alan: Kamusal iletişim alanı.

Proje: Ekvatora, kutuplara ve dünyanın merkezine yerleştirilecek istasyonlarda nöbet sistemiyle meditasyon yapacak olan enerji nöbetçileri sayesinde büyük miktarda aura enerjisi üretmeyi ve bu sayede oluşacak enerji kalkanıyla dünya refahına katkıda bulunmayı hedefleyen şirket. Proje'nin yapmaya çalıştığı şeyin Holéy Sevner'ın amaçlarına uygun olması ve neredeyse aynı sözcüklerle dile getirilmesi bir rastlantı değildir, çünkü bu grup tarafından kurulmuştur. Ancak Jahiveh'in oğlu Ebrino tarafından yönetilen şirket bir süre sonra asli amacını unutmuş ve kişisel emellere alet edilmiştir.

Redaktu: Holéy Sevner üyesi. Toplantı tutanaklarını yazar.

Ridaf: Hökl'ün çellist sevgilisi, Ekva'nın kız kardeşi. Kurtuluş Hareketinde İletişim Sorumlusu Yardımcısı olarak çalıştıktan sonra hayalkırıklığı içinde ayrılır. Daha sonra Holéy Sevner'ın son peygamberi olarak Işınım Harekatının başına geçirilir ve Musak'la işbirliği yaparak başarıya ulaşacakken,

Hökl'ün hafızasını tümüyle kaybetmesinden az önce sevgilisiyle kayıplara karışır.

Sayr: Agse ve Hökl'ün oğlu. Webdragon. Işınım Harekatında Holéy Sevner'la birlikte çalışır ve port-alandaki çalışmaları yürütür.

Sevane: Hem sevişme partneri, hem de yiyecek servisi yapan, genellikle bölmelerden oluşan, Kuzeydoğu Kanadı'na özgü olan ve Dünya Birliği tarafından kapatılmaları istenen ticari kuruluşlar.

Simu: Proje'nin Tanıtım Koordinasyon Sorumlusu. Hökl'ün sevgilisiyken Proje'nin önderi Ebrino ile birlikte olmaya başlar.

Sir James Belder: Holéy Sevner'la ilgili en önemli kaynak yapıtı yazan tarihçi. Bu metin, aynı zamanda Kronk dininin de temel referanslarından biridir.

Solitrans: Kişilerin sanal transportasyonunu sağlayan ve yalnızca Proje'ye bağlı enerji nöbetçilerinin ve sınırl. sayıda yakınlarının kullanabildiği alet.

SonSöz: Kurtuluş Hareketine lojistik destek sağlayan ve tüm dünyaya yayılmış olan, görünüşte büyü ve doğal besinlerle ilgilenen, ama tezgah altından kitap ve bilgi dolaşımı sağlayan dükkanlar zinciri.

Son Timsahın Kuşsal Zembereği: 14 üyesi olan ve Kuzeydoğu Kanadı'ndaki düzenin değişmesi gerektiğine inanarak gerilla savaşımı başlatan, daha sonra Kurtuluş Hareketinin çekirdeğini oluşturan gizli örgüt.

Sour: Port-alandaki iletişime müdahale etmek amacıyla sözcükler üzerinde anarşist tanımlama çalışmaları yapan gizli örgüt.

Soytarı: Holéy Sevner'ın eski üyelerinden. Kaptan Neeling ve O'nun oğlu. Holéy Sevner'dan ayrıldıktan sonra evrensel bir kariyer yaparak galaksi önderliğine yükseldi. Işınım konusunda Dünya'ya karşı acımasız bir tutum sergilemesi hakkında farklı açıklamalar ileri sürülmüştür. Cellat olarak tanınır. Kendisine sorulduğunda bambaşka bir hikaye anlatır.

S-Port: Neyo merkezli, en büyük port üreticisi şirket. Zürafaları Lekeleme Komitesiyle işbirliği yaptığı iddiaları vardır.

Suad Kongresi: Büyük Sulb Kongresi için İsta delegelerini seçmek üzere düzenlenen kongre.

Şehir Fareleri: Getto-centrumlarda mahkum olarak yaşadığı ve endüstriyel üretimin yanısıra Proje'nin kilb gereksinimini karşıladığı düşünülen kişiler. Hafızalarına, yaptıkları işe göre değişen biçim ve miktarlarda müdahale edildiği öne sürülür.

Thirty-Nine Steps: Bir evrenden diğerine "birikim"in aktarıldığını savunan ve bu içerikli radyo mesajları saptayıp deşifre ederek dünya yüzeyinde yayınlayan, ancak daha sonra sahtekarlık yaptığı anlaşılan örgüt; 39 sanatçı, düşünür ve bilim adamı tarafından oluşturulmuştur.

Utracek: Holéy Sevner üyesi. Her türlü yazılı malzemenin üretiminden sorumludur.

Uuue: Son Timsahın Kuşsal Zembereği üyesi (Timsahın Gözyaşı). Kurtuluş Meclisinde Paşa'ya muhalefet edenlerin başı.

Webdragon: Port-alan korsanı.

Yamu: Kurtuluş Hareketinde İletişim Sorumlusu. Paşa'nın sevgilisi.

Yargı: Dünya Birliği'nde Birlik yargısı, korporatif (şirket) yargısı ve ülke yargısı olmak üzere üç ayağı olan, uyum sorunları nedeniyle karmaşıklık taşıyan yargı sistemi.

Yonga: Bilgisayarcıların kurduğu, masonluğa benzer bir yapılanmaya sahip gizli örgüt.

Yürütme Kurulu: Kurtuluş Meclisine bağlı olarak savaşımı yürütme görevini üstlenmiş olan birim.

Zürafaları Lekeleme Komitesi: Dünya'da uzun süre yalnızca garip bildirileriyle tanınan, hakkında fazla birşey bilinmeyen, oysa evren çapında gezegenlerin Işınım performansını denetleyen, bir aşamada Cellat'la fazla yakın ilişkiler içine girdiği öne sürülen örgüt.